

วารสาร วไลยอลงกรณ์ปริทัศน์

ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 มกราคม - เมษายน 2567

Valaya Alongkorn Review
Vol. 14 No. 1
January - April 2024

ISSN 2229-0931 (Print)

ISSN 2408-1019 (Online)

วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์

Valaya Alongkorn Review

วัตถุประสงค์

วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์ (Valaya Alongkorn Review) เป็นวารสารวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี ที่ดำเนินการเผยแพร่บทความอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554 โดยมีวัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นแหล่งเผยแพร่บทความวิจัย และบทความวิชาการ ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ในสาขาวิชา การศึกษา สังคมศาสตร์ทั่วไป จิตวิทยาทั่วไป ธุรกิจทั่วไป การจัดการและการบัญชี ศิลปะทั่วไป และมนุษยศาสตร์ ของอาจารย์ บุคลากร และนักศึกษา ทั้งภายในและภายนอกสถาบัน
2. เพื่อเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้ และองค์ความรู้ทางวิชาการในสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ให้เกิดความก้าวหน้าทางวิชาการ
3. เพื่อส่งเสริมพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของบุคลากรทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย

นโยบาย

วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์มีนโยบายในการจัดทำ ดังนี้

1. จัดทำวารสารวิชาการโดยมีกำหนดออกปีละ 3 ฉบับ (วารสารราย 4 เดือน)
2. บทความ ที่จัดพิมพ์ในวารสารทุกบทความต้องผ่านการพิจารณาล้นกรอง จากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) ที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาที่เกี่ยวข้อง จากภายในและ/หรือภายนอกมหาวิทยาลัย จำนวน 3 ท่าน และได้รับการยอมรับการตีพิมพ์บทความ จำนวน 2 ใน 3 ท่านต่อบทความ (Double-blinded Review)
3. บทความที่ได้รับการตีพิมพ์เป็นบทความจากทั้งบุคลากรภายในและบุคลากรภายนอกมหาวิทยาลัย ที่ไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ที่ไหนมาก่อน และไม่อยู่ในระหว่างการพิจารณาของวารสารฉบับอื่น ๆ หากตรวจสอบพบว่า มีการจัดพิมพ์ซ้ำซ้อนถือเป็นความรับผิดชอบของผู้พิมพ์ประสานงานและผู้พิมพ์ร่วม
4. บทความ ข้อความ ภาพประกอบ และตารางประกอบที่ลงพิมพ์ในวารสารเป็นความคิดเห็นส่วนตัวของผู้พิมพ์ กองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นตามเสมอไป และไม่มีส่วนรับผิดชอบใด ๆ ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้พิมพ์ประสานงานและผู้พิมพ์ร่วม
5. บทความที่ต้องการรับพิจารณาลงพิมพ์ เป็นบทความภาษาไทย รูปแบบต้องเป็นไปตามที่วารสารกำหนดเท่านั้น

เจ้าของ

สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

เลขที่ 1 หมู่ 20 ถนนพหลโยธิน ตำบลคลองหนึ่ง อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี 13180

โทรศัพท์ 0836074907 0-2529-3598, 0-2909-1432 กต 15 โทรสาร กต 33

เว็บไซต์ <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/var/index> ID Line 0836074907

วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์
Valaya Alongkorn Review
ISSN 2229-0931 (Print)

ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 มกราคม-เมษายน 2567

Volume 14 Number 1 January-April 2024

คณะที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพจน์	ทรายแก้ว	อธิการบดี
รองศาสตราจารย์ศศิรินทร์	เศรษฐวัฒน์บดี	รองอธิการบดี

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศศิธร	จันทมฤก	ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ ดร.ดิเรก	ปัทมสิริวัฒน์	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร.องอาจ	นัยพัฒน์	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
รองศาสตราจารย์ ดร.ทองหล่อ	วงษ์อินทร์	มหาวิทยาลัยปทุมธานี
รองศาสตราจารย์ ดร.สุทินันท์	พรหมสุวรรณ	มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
รองศาสตราจารย์ ดร.สุนันทา	เลาหนันท์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จำรูญ	พริกบุญจันทร์	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ผดุง	พรหมมูล	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
อาจารย์ ดร.วิสส์พร	จิโรจพันธ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

ผู้จัดทำวารสาร

นางสาวสุมาลี	ธรรมนิธา	นางสาวพวงเพชร	พลทอง
นายฉัตรชัย	กาสี	นายวาทีต	ทองมาก

กำหนดการเผยแพร่

ปีละ 3 ฉบับ (วารสารราย 4 เดือน) มกราคม-เมษายน; พฤษภาคม-สิงหาคม; กันยายน-ธันวาคม จำนวน 100 เล่ม และเผยแพร่ทางเว็บไซต์

บทบรรณาธิการ

วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์ (Valaya Alongkorn Review) เป็นวารสารวิชาการ เปิดรับบทความวิจัย และบทความวิชาการ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ซึ่งครอบคลุม สาขาวิชา การศึกษา สังคมศาสตร์ทั่วไป จิตวิทยาทั่วไป ธุรกิจทั่วไป การจัดการและการบัญชี ศิลปะทั่วไปและมนุษยศาสตร์ จากบุคลากรทั้งของมหาวิทยาลัยและบุคคลทั่วไป ซึ่งวารสาร ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 มกราคม - เมษายน 2567 ฉบับนี้ ได้รับการจัดพิมพ์ บทความวิจัย จำนวนทั้งสิ้น 20 บทความ

สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี ได้ดำเนินการเผยแพร่บทความอย่างต่อเนื่อง และจะพัฒนาวารสารให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น โดยทุกบทความได้ผ่านขั้นตอนกระบวนการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ ประเมินผล 3 ท่าน โดยผู้ทรงคุณวุฒิไม่ทราบชื่อผู้นิพนธ์ และผู้นิพนธ์ไม่ทราบชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ (Double-blinded Review) และส่งกลับไปยังผู้นิพนธ์เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ก่อนการเห็นควรให้จัดพิมพ์

ต้นฉบับที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารนี้ถือเป็นลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี การนำข้อความใดซึ่งเป็นส่วนหนึ่งหรือทั้งหมดของต้นฉบับ ไปตีพิมพ์ใหม่ จะต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าของต้นฉบับและกองบรรณาธิการวารสารนี้เป็นลายลักษณ์อักษรหรือมีการอ้างอิงอย่างถูกต้องชัดเจน โดยผลการวิจัยและความคิดเห็นที่ปรากฏ ในบทความต่าง ๆ เป็นความรับผิดชอบของผู้นิพนธ์ ทั้งนี้ ไม่รวมความผิดพลาดอันเกิดจากเทคนิคการพิมพ์

ในโอกาสนี้ กองบรรณาธิการ ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ส่งบทความตีพิมพ์และให้การสนับสนุนวารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์ ด้วยดีตลอดมา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าวารสารฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์แก่นักวิชาการ นักวิจัย คณาจารย์ นักศึกษา และผู้สนใจทุกท่าน และจะพัฒนาวารสารให้มีคุณภาพได้รับการประเมินคุณภาพให้อยู่ในฐานะข้อมูลศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) ต่อไป

กองบรรณาธิการ

สารบัญ

หน้า

บทความวิจัย

แนวทางการขับเคลื่อนธุรกิจบริการเพื่อผู้สูงอายุในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล ศิริพงษ์ ฐานมั่น.....	1-16
ผลการให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์เชิงรุกที่มีต่อความพึงพอใจของนักศึกษา ระดับปริญญาโท และระดับปริญญาเอก สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ สุวรรณา จุ้ยทอง.....	17-29
การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง การหาร ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยการใช้ชุดแบบฝึกทักษะ ศรินทร์ โภกนุทาภรณ์ และสุกัญญา ศรมณี.....	30-40
ผลการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง โจทย์ปัญหาทศนิยมของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ภัทรีญา ต่อแก้ว กฤษณะ โสขุมา และเดช บุญประจักษ์.....	41-52
การศึกษาคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานในวิชาสังคมศึกษา มนัญชยา อัครีเดช.....	53-64
ผลการจัดการเรียนรู้เชิงผลิตภาพที่มีต่อความสามารถในการสื่อสาร ทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 วุฒินันท์ ศรีแสน นิตกร อ่อนโยน และฐาปนา จ้อยเจริญ.....	65-79
การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับความวิตกกังวลในการเรียนรู้ คำศัพท์ภาษาอังกฤษกับการใช้กลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี วรวรรณ วงศ์ศรีวิวัฒน์.....	80-95
การศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ เรื่องสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียวของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TAI ร่วมกับแอปพลิเคชัน Photomath ธนพล ดวงเงิน สมวงษ์ แปลงประสพโชค และกฤษณะ โสขุมา.....	96-106
ความคาดหวังของนักเรียนที่มีต่อภาวะการนำของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่ จังหวัดปทุมธานีและจังหวัดสระแก้ว ประพันธ์พงษ์ ชินพงษ์ และเจษฎา ความคุ่นเคย.....	107-116
การศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ เรื่อง อสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียวของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยเทคนิค KWDL มะลูลี จันท์หอม พรสิน สุภวาลัย และกฤษณะ โสขุมา.....	117-128

สารบัญ

หน้า

การวิเคราะห์สารนิพนธ์การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของนักศึกษาปฐมวัย นันทิยา รักตประจิด พนิดา ชาตยาภา และศศิธร จันทมฤก.....	129-144
การประเมินความเสี่ยงอันตรายจากการทำงานของคองงานก่อสร้าง ในโครงการก่อสร้างหมู่บ้านจัดสรรแห่งหนึ่งในจังหวัดปทุมธานี วัชรารภณ์ วงศ์สกุลกาญจน์ และขวัญแข หนูนภักดิ์.....	145-156
การวิเคราะห์อรรถกถาธรรมบทแห่งพระพุทธศาสนาเถรวาท : เรื่องเล่าเชิงจริยธรรม จิระศักดิ์ สังเมฆ.....	157-172
ข้ออ้างเหตุผลทางจริยธรรมของปีเตอร์ ซิงเกอร์เพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วม ในตำบลกระแซง อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี วรรณลดา กันต์โหม และชัชพันธ์ ยิ้มอ่อน.....	173-182
แนวทางการอนุรักษ์ภูมิปัญญาการใช้สมุนไพรของชุมชนในตำบลบ้านแก้ง อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว สุนทรี จินธรรม จีระภัทร์ อรุณศิริลปเวท รัชนีวรรณ จินธรรม และประภัสรา ธรรมวัชรางกูร.....	183-199
ความหมายต่ออาชีพและแผนอาชีพในอนาคตของพริตตี้ ปิยะวัฒน์ เจริญศักดิ์.....	200-213
การตัดสินใจของนักเรียนนักศึกษาต่อการศึกษาในวิทยาลัยเทคนิคกาญจนา ภิเชษกูธรธานี ประสิทธิ์ อังกินันท์ พงษ์สวัสดิ์ พิมพิไสย อัมพร อังกินันท์ และอัมพรสิทธิ์ อังกินันท์.....	214-226
ทุนอุดมศึกษาต่อการพัฒนาเยาวชน และพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ สู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน อัศตรีมิชี อาหามะ และอุ๋นเรื่อน เล็กน้อย.....	227-246
การพัฒนากิจกรรมแนะแนวโดยใช้กรอบความคิดแบบเติบโต ที่ส่งเสริมการรู้จักและเข้าใจตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ปิยะภรณ์ พันธุ์วิทย์ สุวรรณ จุ้ยทอง และสมบัติ ศุขสิทธิ์.....	247-261
ผลของโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้ความสามารถในตนเองด้วยการจัดการเรียนรู้ เน้นประสบการณ์ที่มีต่อพฤติกรรมการกล้าแสดงออกของนักเรียน ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน นันทิยา พวงทอง พิษชาติดา ประสิทธิ์โชค และนฤมล พระใหญ่.....	262-272
ภาคผนวก.....	273-292

แนวทางการขับเคลื่อนธุรกิจบริการเพื่อผู้สูงอายุ ในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล

THE GUIDELINES FOR DRIVING SERVICE BUSINESSES FOR THE ELDERLY IN THE DIGITAL ECONOMY ERA

ศิริพงษ์ ฐานมัน^{1*}
Siriphong Thanman^{1*}

Received : 25 April 2023

Revised : 4 December 2023

Accepted : 20 December 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการขับเคลื่อนธุรกิจบริการผู้สูงอายุในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล 2) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการขับเคลื่อนธุรกิจบริการผู้สูงอายุกับคุณภาพการให้บริการในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล และ 3) เพื่อเสนอแนวทางการขับเคลื่อนธุรกิจบริการผู้สูงอายุในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล โดยกระบวนการวิจัยใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลจากการทบทวนวรรณกรรม งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง บทความ ฐานข้อมูลออนไลน์ เพื่อสังเคราะห์ปัจจัย ที่มีอิทธิพลต่อการขับเคลื่อนธุรกิจบริการเพื่อผู้สูงอายุ โดยรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ตามทฤษฎีคุณภาพการให้บริการ 5 มิติ

ผลการวิจัย พบว่าปัจจัยการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ ปัจจัยการมุ่งเน้นนวัตกรรมและเทคโนโลยี และปัจจัยการมุ่งเน้นความเป็นเครือข่าย มีผลกระทบต่อคุณภาพการให้บริการและมีอิทธิพลต่อการขับเคลื่อนธุรกิจบริการในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล โดยที่ปัจจัยทั้งสามมีความสัมพันธ์ต่อกัน แนวทางการขับเคลื่อนธุรกิจบริการเพื่อผู้สูงอายุ ตามกรอบคุณภาพการให้บริการ 5 มิติ ได้แก่ การบริการที่มีความเสมอภาค มีการประเมินและวางแผนการบำบัดรักษาเป็นระยะ มีมาตรฐานการให้บริการ มีการกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานที่ชัดเจน มีการออกแบบพื้นที่ใช้สอยทางกายภาพให้เหมาะสมกับผู้สูงอายุ มีระบบสำรองเครื่องมือและวัสดุพร้อมที่ให้บริการตลอดเวลา และวิเคราะห์ความต้องการและความคาดหวังของผู้สูงอายุ

คำสำคัญ: คุณภาพการบริการ / ผู้สูงอายุ / เศรษฐกิจดิจิทัล / ธุรกิจบริการ

¹ หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทั่วไป คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

¹ Bachelor of Business Administration, Program in General Management, Faculty of Management Science,
Valaya Alongkorn University under the Royal Patronage Pathum Thani Province

* ผู้นิพนธ์ประสานงาน E-mail: siriphong@vru.ac.th

ABSTRACT

This research aims to study 1) factors influencing driving the elderly service business in the digital economy era 2) relationship between factors influencing driving the elderly service business and service quality in the digital economy era and 3) to propose guidelines for driving the elderly service business in the digital economy era. The research methodology is achieved by collecting data from literature reviews, related research, articles, and online databases to synthesize the influencing factors driving service business for the elderly gathered information for analyzing and synthesizing based on the SERVQUAL concept. The result found that the entrepreneur-focused factor, the innovation and technology-focused factor, and the networking-focused factor have an impact on service quality and has an influence on driving service business in the digital economy era where all three factors are related to each other. The guidelines for driving the service business for the elderly according to the 5-dimensional service quality framework, are having equal service, periodic evaluation and treatment planning, service standards, clear operational guidelines, designed area to be appropriate for the elderly, a backup system ready to serve at all times, and analyze the needs and expectations of the elderly.

Keywords: Service Quality / Elderly / Digital Economy / Service Business

บทนำ

สังคมไทยในปัจจุบันกำลังเผชิญอยู่ในภาวะสังคมผู้สูงอายุที่มีสัดส่วนโครงสร้างประชากรวัยสูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ราว 10 - 20 ปี ข้างหน้านี้ คำว่า “ผู้สูงอายุ” ตามคำจำกัดความผู้สูงอายุ หมายถึง บุคคลทั้งเพศชายและเพศหญิง ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป (United Nations, 2008) หรือในอีกความหมายหนึ่ง หมายถึง ผู้ที่มีอายุ 60 ปี หรือมากกว่า เมื่อนับตามวัยผู้ที่สังคมยอมรับว่าสูงอายุจากการกำหนดของสังคม หรือผู้ที่เกษียณอายุจากการทำงานเมื่อนับตามสภาพเศรษฐกิจ (World Health Organization, 2010) กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ได้จัดทำรายงานสถิติผู้สูงอายุไทย ปี พ.ศ. 2565 พบว่า มีจำนวน 66,090,475 คน เป็นชาย จำนวน 32,270,615 คน และหญิง จำนวน 33,819,860 คน สัดส่วนของผู้สูงอายุมากขึ้นเมื่อเทียบกับจำนวนประชากรทั้งประเทศ คือ ร้อยละ 18.94 (กรมการปกครอง, 2565) ด้วยเหตุนี้การจะดำเนินนโยบายของภาครัฐเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ จึงต้องพิจารณาในหลายมิติ ได้แก่ มิติสังคม มิติวัฒนธรรม มิติเศรษฐกิจ และมิติเทคโนโลยี มิติแรกคือด้านสังคม การเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องของประชากรสูงอายุนับเป็นความท้าทายในการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุเพื่อให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยพิจารณาความเป็นอยู่ของผู้สูงอายุ เห็นควรว่าภาครัฐและเครือข่ายสังคมต้องมีแผนแม่บทเพื่อเตรียมความพร้อมในระดับมหภาคเป็นรูปแบบทางการวิจัยทางสังคมเกี่ยวกับด้านผู้สูงอายุที่มีความหลากหลายและเหมาะสมกับกลุ่มผู้สูงอายุเพื่อการพัฒนาไปสู่งานวิจัยเชิงนโยบายที่มี

ความสอดคล้องต่อดำเนินชีวิตจริงในสังคมของผู้สูงอายุ เพราะการศึกษาที่เป็นองค์รวมจะทำให้สามารถมองแนวโน้มในการจัดสวัสดิการต่าง ๆ เพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ และมีประสิทธิภาพ รวมถึงเป็นแนวทางการจัดการในภาคธุรกิจบริการเพื่อผู้สูงอายุได้ด้วยเช่นกัน มิติวัฒนธรรมแบบคนไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่งค่านิยมของการนับถือผู้สูงอายุในความอาวุโสซึ่งผ่านประสบการณ์ชีวิตมาก่อน จึงถือว่าเป็นผู้สูงอายุเป็นทรัพยากรที่สำคัญยิ่งของสังคมและประเทศชาติ เป็นต้นทุนทางสังคมที่มีค่ามาก อีกทั้งผู้สูงอายุยังเปรียบเสมือนศูนย์รวมจิตใจในครอบครัว (กมลชนก ขำสุวรรณ และมาตี ลิมสกุล, 2560) อีกมิติหนึ่งคือด้านเศรษฐกิจโดยเฉพาะเศรษฐกิจที่มีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับเทคโนโลยีในชีวิตยุคปัจจุบัน ก็คือเศรษฐกิจดิจิทัล คำว่า “เศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy หรือ DE)” ถูกบัญญัติศัพท์ ขึ้นเป็นครั้งแรกในปี ค.ศ. 1996 โดย Don Tapscott นักธุรกิจชาวแคนาดา ผู้เขียนหนังสือ The Digital Economy : Promise and Peril in the Age of Networked Intelligence โดย Tapscott อธิบายถึง ยุคของเครือข่ายอัจฉริยะในปัจจุบันว่าไม่ได้เป็นเพียงเครือข่ายเทคโนโลยีหรือเครื่องมืออันชาญฉลาดเท่านั้น แต่เป็นระบบเครือข่ายของมนุษย์ผ่านเทคโนโลยีต่าง ๆ เพื่อพัฒนาสติปัญญาความรู้ ความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างความมั่งคั่งและการพัฒนาสังคมมุ่งเน้นความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจใหม่ ธุรกิจใหม่ และเทคโนโลยีใหม่ (Tapscott, 1996) ต่อมา Lane (1999) ได้ให้ความหมาย “เศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy)” ว่าเศรษฐกิจดิจิทัลเป็นการรวมคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีการสื่อสารไว้ด้วยกันในรูปแบบของอินเทอร์เน็ต ซึ่งก่อให้เกิดการส่งต่อข้อมูล และเทคโนโลยีต่าง ๆ ทำให้การประกอบธุรกิจมีความสะดวกและง่ายขึ้น นำไปสู่การขยายตัวของพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-Commerce) เช่น การขายสินค้าที่ไม่จำเป็นต้องมีหน้าร้านอีกต่อไป และจากภาวะที่จำนวนประชากรสูงอายุเพิ่มมากขึ้น ทำให้สังคมต้องค้นหาองค์ความรู้เพื่อการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์และบริการที่มีคุณค่าต่อผู้สูงอายุ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีทางการแพทย์ที่มีประสิทธิภาพในการรักษาสุขภาพ ชะลอความเสื่อมของเซลล์และบรรเทาอาการเจ็บป่วยทำให้มนุษย์มีอายุยืนยาวขึ้น รวมถึงเทคโนโลยีการติดต่อสื่อสารที่มีพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง เทคโนโลยีมีความทันสมัยมากขึ้นทำให้เกิดช่องทาง “Social Media” หรือ สื่อสังคมออนไลน์ หมายถึง เครื่องมือที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารที่สามารถโต้ตอบได้หลายทิศทางโดยผ่านอินเทอร์เน็ต สื่อสังคมออนไลน์สามารถทำให้ผู้คนที่อยู่ไกลกันสามารถติดต่อสื่อสารกันได้ อย่างสะดวกและรวดเร็ว เป็นที่นิยมอย่างมากในปัจจุบัน สื่อสังคมออนไลน์ที่ผู้คนนิยมใช้กันมาก ได้แก่ ไลน์ เฟสบุ๊ก ทวิตเตอร์ เป็นต้น (Nations, 2017) ดังนั้น การปรับเปลี่ยนโครงสร้างการให้บริการ เน้นใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าและบริการ เป็นเรื่องน่าสนใจอย่างมากผู้ประกอบการธุรกิจบริการผู้สูงอายุต้องใช้ “ความคิดสร้างสรรค์และสร้างนวัตกรรม” ออกมาอย่างสม่ำเสมอเพื่อความอยู่รอด พบว่า พื้นฐานมาจากทักษะของการทำงาน ซึ่งมีองค์ประกอบ 4 อย่าง คือ ความเชี่ยวชาญ (Expertise) ที่ เป็นความรู้เทคนิคกระบวนการ และความรู้ ทักษะการคิด (Creative Thinking Skills) เป็นสิ่งที่บอกความยืดหยุ่นและจินตนาการที่คนมีต่อการจัดการปัญหาต่าง ๆ ทักษะความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility) และความเป็นเครือข่าย (Network) (ธ สุนทรายุทธ, 2553) สอดคล้องกับการวางรากฐานของประเทศด้วยการขับเคลื่อนนโยบายเศรษฐกิจดิจิทัล เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของไทย โดยจะเป็นการเสริมสร้างศักยภาพเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ

ทั้งนี้จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับนโยบายการบริหารขององค์กรธุรกิจส่งผลต่อคุณภาพการบริการ ได้กรอบแนวคิดว่าคุณภาพการบริการที่มีความเชื่อมโยงต้องชัดเจน มีกิจกรรมที่นำไปสู่คุณภาพการบริการที่ดี การสร้างความเป็นรูปธรรมของธุรกิจด้วยการดูแลเอาใจใส่ และความน่าเชื่อถือ ทำให้ลูกค้ามีความพึงพอใจเกิดภาพลักษณ์ที่ดีต่อธุรกิจ และส่งผลต่อความสำเร็จของการดำเนินงานซึ่งสอดคล้องกับ (Bettina, 2017); (Par, 2017); (Amaia, 2018) มีข้อสรุปในทิศทางเดียวกันเกี่ยวกับธุรกิจบริการผู้สูงอายุที่พบว่าการนำกลยุทธ์องค์กรมาใช้ในการกำหนดแนวทาง แผนการปฏิบัติงาน เพื่อให้บริการผู้สูงอายุ เพราะการกำหนดแนวปฏิบัติจากผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำที่มองเห็นตลาดการแข่งขันในอนาคต โดยการขับเคลื่อนธุรกิจด้วยบุคลากรที่มีทักษะเป็นมืออาชีพในการให้บริการผู้สูงอายุ จะสามารถสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้สูงอายุ และครอบครัว ทำให้ได้รับความสะดวกสบายและรู้สึกคุ้มค่าในการใช้บริการ รวมถึง (Wang & Ahmed, 2004) ที่พบว่า เมื่อลูกค้าประทับใจจะเกิดภาพลักษณ์ที่ดีต่อธุรกิจ รวมถึงศักยภาพการสร้างสรรคนวัตกรรมเป็นความสามารถขององค์กรกับการเปิดตลาดใหม่

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจทำการศึกษานโยบายการขับเคลื่อนธุรกิจบริการเพื่อผู้สูงอายุในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล ผลการวิจัยนี้จะเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับภาคธุรกิจในการวางกลยุทธ์การให้บริการและผลิตภัณฑ์เพื่อผู้สูงอายุได้ครอบคลุมทั่วถึงตรงกับกลุ่มเป้าหมาย สอดรับกับการก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุและสังคมดิจิทัล รวมถึงเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเครือข่ายบริการให้ผู้สูงอายุได้มีคุณภาพชีวิตที่ดี

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการขับเคลื่อนธุรกิจบริการผู้สูงอายุในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการขับเคลื่อนธุรกิจบริการผู้สูงอายุกับคุณภาพการให้บริการในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล
3. เพื่อเสนอแนวทางการขับเคลื่อนธุรกิจบริการผู้สูงอายุในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล

วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการทบทวนวรรณกรรมงานวิจัยในครั้งนี้ ศึกษาตามกรอบทฤษฎีคุณภาพการให้บริการของ (Parasuraman, Zeithaml & Berry, 1985) การวัดคุณภาพ 5 มิติ ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ความเป็นรูปธรรมของบริการ (Tangibility) 2) ความเชื่อถือไว้วางใจได้ (Reliability) 3) การตอบสนองต่อผู้ใช้บริการ (Responsiveness) 4) การให้ความเชื่อมั่นต่อผู้ใช้บริการ (Assurance) 5) การรู้จักและเข้าใจต่อผู้ใช้บริการ (Empathy)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยกำหนดประชากรและสิ่งตัวอย่างที่นำมาศึกษา รวมทั้งวิธีการ หรือเทคนิคในการสุ่มกลุ่มตัวอย่างซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

1. ขอบเขตเนื้อหา คือการประเมินด้านคุณภาพงานวิจัย โดยศึกษาองค์ความรู้คุณภาพการให้บริการและการตลาด ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กรธุรกิจบริการ จำนวน 3 ปีวิจัย
-

คือ ปัจจัยการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ (Focus on entrepreneurship) ปัจจัยการมุ่งเน้นนวัตกรรมและเทคโนโลยี (Focus on innovation and technology) ปัจจัยการมุ่งเน้นความเป็นเครือข่าย (Focus Networking)

2. กลุ่มเป้าหมาย คือ ผลงานวิจัยและองค์ความรู้ด้านคุณภาพการให้บริการที่มีความสัมพันธ์กับการขับเคลื่อนองค์กรธุรกิจการบริการเพื่อผู้สูงอายุ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิเคราะห์เอกสารเป็นเครื่องมือที่ใช้บันทึกการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Documentary Research) โดยจะทำการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่สามารถใช้เป็นข้อมูลและสรุปข้อมูลเพื่อการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้แนวคิดทฤษฎีคุณภาพการให้บริการของ Parasuraman, Zeithaml & Berry (1985) การวัดคุณภาพ 5 มิติ ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ความเป็นรูปธรรมของบริการ (Tangibility) 2) ความเชื่อถือไว้วางใจได้ (Reliability) 3) การตอบสนองต่อผู้ใช้บริการ (Responsiveness) 4) การให้ความเชื่อมั่นต่อผู้ใช้บริการ (Assurance) 5) การรู้จักและเข้าใจต่อผู้ใช้บริการ (Empathy) มาเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย โดยรวบรวมข้อมูลทบทวนวรรณกรรม งานวิจัย หรือบทความทางวิชาการ (Literature Review) และการวิเคราะห์เอกสาร (Document Analysis) และนำเสนอรายงานแบบพรรณนาเชิงวิเคราะห์ (Analytical Description) โดยการนำข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) จากกรมกิจการผู้สูงอายุ มีหน้าที่ในการดูแลผู้สูงอายุให้ได้รับสิทธิตามที่กฎหมายกำหนด และพัฒนาระบบบริหาร รวมถึงการส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุ

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีเกณฑ์คุณภาพที่ศึกษาเอกสารในงานวิจัยที่มีความสัมพันธ์กับหัวข้อที่ผู้เขียนสนใจคัดสรรจากงานวิจัยและเอกสารที่มีความถูกต้องและน่าเชื่อถือ (Credibility) มีความชัดเจนเข้าใจง่าย โดยเป็นลักษณะสรุปข้อมูลเพื่อการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้แนวคิดทฤษฎีคุณภาพการให้บริการของ Parasuraman, Zeithaml & Berry (1985) การวัดคุณภาพ 5 มิติ ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ความเป็นรูปธรรมของบริการ (Tangibility) 2) ความเชื่อถือไว้วางใจได้ (Reliability) 3) การตอบสนองต่อผู้ใช้บริการ (Responsiveness) 4) การให้ความเชื่อมั่นต่อผู้ใช้บริการ (Assurance) 5) การรู้จักและเข้าใจต่อผู้ใช้บริการ (Empathy) มาเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย โดยรวบรวมข้อมูลทบทวนวรรณกรรม งานวิจัย หรือบทความทางวิชาการ (Literature Review) และการวิเคราะห์เอกสาร (Document Analysis) และนำเสนอรายงานแบบพรรณนาเชิงวิเคราะห์ (Analytical Description) โดยการนำข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) คือกรมกิจการผู้สูงอายุ เครือข่ายสังคม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ออกแบบการวิจัยเป็นทั้งการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ทฤษฎีที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรม เพื่อให้ได้ข้อค้นพบและประเด็นที่สำคัญในการศึกษาปัจจัยสนับสนุน

ให้เกิดการขับเคลื่อนธุรกิจบริการที่เกิดขึ้นจากภายในองค์กร ควบคู่กับเครือข่ายภายนอกองค์การ สืบค้นรายงานวิจัยที่สัมพันธ์กับการขับเคลื่อนองค์กรธุรกิจบริการ และนโยบายการพัฒนาคุณภาพชีวิต ผู้สูงอายุของภาครัฐ โดยการศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ คืองานวิจัย และการสืบค้นผ่านฐานข้อมูลออนไลน์ ได้แก่ Science Direct, Scopus, Google Scholar และ Business

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังการรวบรวมข้อมูลทบทวนวรรณกรรม หรือบทความทางวิชาการ (Literature Review) และผู้วิจัยศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลที่มีความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการขับเคลื่อนองค์กรธุรกิจบริการ เพื่อผู้สูงอายุ จากนั้นศึกษาเทคโนโลยีสุขภาพเพื่อคุณภาพการให้บริการ รวมถึงงานวิจัยจากต่างประเทศ ซึ่งมีปัจจัยสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาทักษะความรู้และนวัตกรรม เพื่อหาข้อเสนอแนะเชิงกลยุทธ์ สำหรับปัจจัยร่วมกันในการขับเคลื่อนภาคธุรกิจบริการเพื่อผู้สูงอายุ

ผลการวิจัย

ผลการสังเคราะห์แนวคิดจากงานวิจัยนี้ สรุปว่าการทบทวนวรรณกรรม จำนวนทั้งสิ้น 22 เรื่อง เป็นงานวิจัยที่สนับสนุนว่าการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ การมุ่งเน้นนวัตกรรมและเทคโนโลยี และการมุ่งเน้นความเป็นเครือข่าย เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการขับเคลื่อนธุรกิจบริการ สำหรับผู้สูงอายุในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล จำนวน 7 เรื่อง 8 เรื่อง และ 7 เรื่อง ตามลำดับ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ความถี่และร้อยละของค่าตัวแปร จำแนกตามคุณลักษณะของตัวแปร

ค่าตัวแปร	ความถี่	ร้อยละ
ปัจจัยการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ	7	32
ปัจจัยการมุ่งเน้นนวัตกรรมและเทคโนโลยี	8	36
ปัจจัยการมุ่งเน้นความเป็นเครือข่าย	7	32
รวม	22	100

1. ปัจจัยมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ (Focus on entrepreneurship) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการแข่งขันผู้ประกอบการต้องนำนวัตกรรมมาใช้อย่างมากในภาคบริการ หรือเรียกว่า “นวัตกรรมด้านบริการ” ซึ่งเป็นนวัตกรรมที่ต้องอาศัยสหวิทยาการ กล่าวคือต้องใช้ความรู้จากหลากหลายแขนงในการคิดค้นกลยุทธ์เพื่อสร้างสรรค์งานบริการ (Acs & Armington, 2006) และ (Frese, 2000) อธิบายว่า คุณลักษณะของผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Characteristics) หมายถึง ลักษณะส่วนบุคคลที่นำมาใช้ในการดำเนินธุรกิจ จะส่งเสริมสนับสนุนให้บุคคลนั้นพบความสำเร็จในการประกอบการ โดยประเมินได้จาก 1) ความเป็นตัวของตัวเอง (Autonomy Orientation) หมายถึง ความสามารถที่จะนำตนเองไปสู่โอกาสและสามารถทำงานได้ด้วยตัวเอง ตัดสินใจได้ในสถานการณ์ที่บีบบังคับ 2) ความมีนวัตกรรม (Innovativeness Orientation) หมายถึง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งแปลกใหม่อยู่เสมอ พัฒนาผลิตภัณฑ์หรือการบริการไม่ให้ซ้ำแบบดั้งเดิม

และนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการดำเนินธุรกิจ ที่เรียกว่า “นวัตกรรมด้านบริการ” ซึ่งเป็นสหวิทยาการ คือจำเป็นต้องใช้ความรู้จากหลากหลายแขนงในการคิดค้นกลยุทธ์เพื่อสร้างสรรค์บริการที่แปลกใหม่ยังไม่เคยมีมาก่อน รวมถึง (Kyndt & Baert, 2015) ที่พบว่า ผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จขององค์กรขนาดเล็กและกลาง ล้วนมีความสามารถเป็นศูนย์กลางของความสำเร็จ อย่างไรก็ตามการที่ประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aging Society) อย่างเต็มรูปแบบผู้สูงอายุมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นทำให้ผู้ประกอบการมองเห็นโอกาสในการประกอบธุรกิจบริการผู้สูงอายุและธุรกิจเครือข่าย เช่น ธุรกิจการท่องเที่ยว และสถานที่พักผ่อน นอกจากนี้ประเทศไทยยังมีสถานบริการการแพทย์และสุขภาพที่มีประสิทธิภาพระดับโลก ธุรกิจบริการเพื่อผู้สูงอายุจึงมีตลาดที่กว้างขึ้น (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์, 2562) การประกอบการธุรกิจบริการเพื่อผู้สูงอายุที่ประสบความสำเร็จ (John, Anne, & Leigh, 2008) ต้องเริ่มต้นจากการให้บริการที่มีคุณภาพถือเป็นเทคนิคกลยุทธ์ที่สามารถทำได้ ทั้งก่อนการให้บริการและภายหลังการให้บริการเพื่อให้ผู้บริโภคเกิดความเชื่อถือศรัทธา และมีทัศนคติที่ดีต่อภาพลักษณ์ของธุรกิจส่งผลต่อการกลับมาใช้บริการอีกในอนาคต สรุปได้ว่า ความเป็นผู้ประกอบการส่งผลให้การดำเนินธุรกิจสามารถสร้างความเชื่อมั่นต่อผู้ใช้บริการ รวมถึงรู้จักและเข้าใจต่อผู้ใช้บริการ ซึ่งทั้งสองเป็นมิติของคุณภาพการให้บริการ

2. ปัจจัยมุ่งเน้นนวัตกรรมและเทคโนโลยี (Focus on innovation and technology) หมายถึง การมีความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล คือ การมีทักษะในการนำเครื่องมือ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีอยู่ในปัจจุบัน เช่น คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ โปรแกรมคอมพิวเตอร์และสื่อออนไลน์มาใช้ให้เกิดประโยชน์ ในการสื่อสาร การทำงาน และการอยู่ร่วมกันเป็นสังคมที่มีเครือข่ายคล้ายสมองมีชีวิต และเติบโตอย่างต่อเนื่องที่สำคัญคือต้องก้าวไปด้วยกันด้วยหัวใจของความเป็นมนุษย์ที่เคารพศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ (คัมภีร์รัตน์ แก้วสุวรรณ, 2560) นอกจากนี้การจะนำนวัตกรรมมาใช้เพื่อดูแลผู้สูงอายุนั้น จำเป็นต้องพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุให้มีความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลร่วมด้วย ดังนั้น (Drucker, 1994) ธุรกิจต้องมีความสามารถในการออกแบบและการปรับเปลี่ยนแนวความคิดเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือบริการจากทรัพยากรที่มีอยู่ให้เป็นนวัตกรรมผ่านกระบวนการทางการตลาด ตัวอย่างเช่น แอปพลิเคชัน ที่เป็นข้อมูลการรับรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ ด้วยเหตุที่ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีการเข้าถึงและนิยมใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ด้านต่าง ๆ อยู่แล้ว ดังนั้นจึงเป็นโอกาสในการสร้างช่องทางให้ผู้สูงอายุได้รับข้อมูลผลิตภัณฑ์และบริการที่มีความสะดวกสบาย (Jefferson & Tanton, 2015) รวมถึงการใช้สื่อออนไลน์ในการส่งผ่านความรักความห่วงใยแก่ลูกหลาน สะท้อนให้เห็นถึงอิทธิพลของสื่อออนไลน์ต่อผู้สูงอายুরวมถึงผู้คน ทุกช่วงวัยด้วย และ (Noshad, 2018) พบว่า นวัตกรรมที่ประสบความสำเร็จมักกระจายตัวไปในวงกว้างและอาจสร้างรายได้ โดยผู้สนับสนุนหรือรัฐมีบทบาทสูงที่จะช่วยทำให้เกิดการแพร่หลายของนวัตกรรม เช่น ผ่านภาคีเครือข่ายความร่วมมือระหว่างภาคเอกชนหรือภาคท้องถิ่น จากกระแสปัจจุบันเกี่ยวกับสังคมสูงอายุที่กำลังได้รับความสนใจอย่างมาก ก่อให้เกิดนวัตกรรมเฉพาะเพื่อการยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุขึ้น ทั้งที่เป็นนวัตกรรมที่ใช้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ผลิตเป็นอุตสาหกรรม และนวัตกรรมที่เป็นภูมิปัญญาชาวบ้านที่ผลิตขึ้นเองในชุมชน (กาญจนา แสงลิ้มสุวรรณ, 2555) และความเป็นเครือข่ายมีส่วนสนับสนุนให้เกิดกิจกรรมที่เป็นความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการของตลาด และความรู้ในการสร้างสรรค์นวัตกรรม และ (Mowery & Rosenberg,

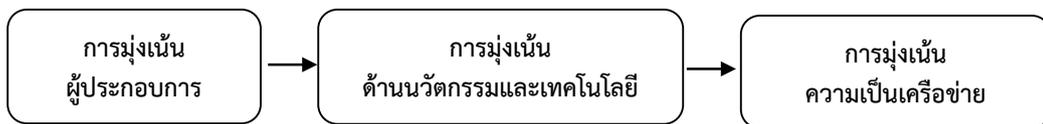
1978) กล่าวว่า ถึงแนวทางการตลาดห่วงโซ่ความสัมพันธ์ระหว่างนวัตกรรม และความต้องการของตลาด ความเชื่อมโยงทางการตลาด และเครือข่ายข้อมูลทางนวัตกรรม (Lengrand & Chatrie, 1999) เสนอแนวทางการส่งเสริมให้เกิดการขยายตัวของเทคโนโลยีในด้านต่าง ๆ ไปสู่สังคมทางวิทยาศาสตร์ ให้ความสำคัญกับความเชื่อมโยงอื่น ๆ ที่มีร่วมกันในการปฏิบัติงาน ผ่านระบบเครือข่ายที่เชื่อมโยงกับแหล่งข้อมูลแนวคิดจากภายนอกเพื่อสนับสนุนการผลักดันนวัตกรรม

3. การมุ่งเน้นความเป็นเครือข่าย (Networking focus) ด้านบริการดูแลสุขภาพในกลุ่มผู้สูงอายุนั้น จำเป็นต้องมีการเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายการจัดการให้เกิดการบริการที่ดีต่อเนื่อง มีการติดตามประเมิน กำกับบริการให้มีประสิทธิภาพ โดยต้องมีรูปแบบความเชื่อมโยงต้องชัดเจน มีกิจกรรมที่นำไปสู่คุณภาพการบริการที่ดี การสร้างความเป็นรูปธรรมของธุรกิจ และความน่าเชื่อถือ ทำให้ลูกค้ามีความพึงพอใจเกิดภาพลักษณ์ที่ดีต่อธุรกิจซึ่งมีความสอดคล้องกับ (Noshad, 2018) ว่าการพัฒนาการรักษาพยาบาลที่มีประสิทธิภาพและครอบคลุมการพยาบาลผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่เน้นที่ผู้ป่วยและครอบครัวหรือกิจกรรมการพยาบาล รวมถึงขั้นตอนการดูแล และการพยาบาลทางคลินิก ความสามารถในการดูแลตนเอง ความเป็นอิสระ และการดำรงอยู่จำเป็นต้องมีนวัตกรรมในการส่งเสริมสุขภาพและการใช้เทคโนโลยีเพื่อบริการผู้สูงอายุที่มีภาวะแทรกซ้อน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การพัฒนารูปแบบการจัดการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน (วิไล ตาปะสี และคณะ, 2560) กล่าวว่า การขับเคลื่อนสำคัญของภาคธุรกิจบริการเพื่อผู้สูงอายุจะมุ่งเน้นให้ความสำคัญกับนวัตกรรมที่สื่อสารกับชุมชนและเครือข่ายสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยลดภาระความยุ่งยากได้ ดังนี้ 1) ปัญหาขาดความรู้ในการรับประทานยา มีความเชื่อในการใช้ยาไม่ถูกต้อง 2) ญาติผู้ดูแลขาดความรู้ในการประกอบอาหารให้กับผู้สูงอายุ 3) การมีบริการการตรวจรักษาที่บ้าน 4) การเดินทางไปตรวจที่โรงพยาบาล และ 5) การออกกำลังกายที่เหมาะสมกับวัย

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ ปัจจัยมุ่งเน้นนวัตกรรมและเทคโนโลยี และปัจจัยมุ่งเน้นความเป็นเครือข่าย พบว่าปัจจัยทั้งสามมีความสัมพันธ์ต่อกัน ดังภาพที่ 1 อธิบายดังนี้ เนื่องจากการดำเนินธุรกิจบริการผู้สูงอายุให้เติบโตและมีความเข้มแข็งทางการตลาดได้นั้น ผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำในการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมายและพันธกิจขององค์กรและสร้างความเข้าใจทั่วองค์กร เพื่อการปฏิบัติสู่เป้าหมายที่ต้องการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล ผู้ประกอบการต้องใช้นวัตกรรมบริการเป็นกลยุทธ์สำคัญในการสร้างการรับรู้คุณภาพการบริการที่ประทับใจให้กับลูกค้า และเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับองค์กรนำไปสู่รายได้ที่สูงขึ้น (Kai, 2019); (Essays, 2018); (Department of Nursing, 2017) รวมถึงออกแบบการบริการที่ยึดกลุ่มเป้าหมายเป็นศูนย์กลาง มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศหรือนวัตกรรมที่เหมาะสม (Department of Older Persons, 2018) เข้ามายกระดับการให้บริการเพื่อให้ประชาชนมีความพึงพอใจต่อคุณภาพการให้บริการ เช่นเดียวกับ (Jay & Leonard, 2001) ที่เสนอให้ผู้ประกอบการในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล มีกิจกรรมด้านนวัตกรรม 5 ประการ คือ (1) การแนะนำสินค้าและผลิตภัณฑ์ตัวใหม่ (2) การแนะนำวิธีการใหม่ด้านการผลิต (3) การเปิดตลาดแห่งใหม่ (4) การเปิดแหล่งวัตถุดิบแหล่งใหม่ และ (5) การปรับโครงสร้างองค์กรที่มีการสร้างสรรค์นวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง

อย่างไรก็ดีการจัดการเครือข่ายเป็นนับว่าเป็นอีกสิ่งสำคัญที่จะช่วยองค์กรไม่ว่าจะองค์กรธุรกิจหรือภาคอุตสาหกรรม เพื่อใช้กำกับการเชื่อมโยงกันเป็นห่วงโซ่อุปทานให้เกิดเครือข่ายที่มีประสิทธิภาพได้ต้นแบบสร้างสรรค์หรือร่วมกันในการแก้ไขปัญหา รวมถึงกิจกรรมต่าง ๆ ในองค์กร (Costa & Tavares, 2012) อีกประการหนึ่งที่สำคัญคือกลยุทธ์ทางการตลาดดิจิทัลที่เข้มแข็ง โดยเฉพาะทางออนไลน์ที่สามารถสร้างความสุขให้กับผู้สูงอายุตามความต้องการการให้บริการในทุกรูปแบบต้องสามารถจับต้องได้จริงจากการปฏิบัติในการดูแลเอาใจใส่เสมือนญาติ สร้างความน่าเชื่อถือให้กับผู้สูงอายุ และครอบครัวในการใช้บริการด้วยความประทับใจ ซึ่งส่งผลต่อการเติบโตของธุรกิจบริการ ผู้สูงอายุให้มีความยั่งยืนและสร้างความสุขให้กับพนักงานในองค์กร จากความสำเร็จร่วมกัน (Nancy, 2019); (Annica, 2018) ดังนั้นปัจจัยความเป็นผู้ประกอบการจึงมีอิทธิพลต่อปัจจัยมุ่งเน้นนวัตกรรมและเทคโนโลยี และปัจจัยมุ่งเน้นความเป็นเครือข่าย ซึ่งขับเคลื่อนธุรกิจบริการเพื่อผู้สูงอายุในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล

ภาพที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ ปัจจัยมุ่งเน้นนวัตกรรมและเทคโนโลยี และปัจจัยมุ่งเน้นความเป็นเครือข่าย

ที่มา: ผู้เขียน

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับคุณภาพการให้บริการ

ผลการวิจัยพบว่าคุณภาพการให้บริการ คือ สิ่งที่เกิดจากกระบวนการคิด การวิจัย การออกแบบ ผลิตภัณฑ์ใหม่ที่มีคุณค่า สามารถตอบสนองความต้องการใช้บริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และในด้านการบริหารจัดการธุรกิจบริการดูแลสภาพสำหรับผู้สูงอายุ ในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล ควรมีความเสมอภาคของการให้บริการ มีการประเมินและวางแผนการบำบัดรักษาเป็นระยะ เพื่อตอบสนองความต้องการด้านปัญหาสุขภาพของผู้สูงอายุ มีมาตรฐานการให้บริการที่ดี มีความชัดเจนในการกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานก่อนการรับบริการ พื้นที่ใช้สอยมีการออกแบบอาคารให้สอดคล้องกับสรีระและข้อจำกัดทางกายภาพของผู้สูงอายุ มีระบบสำรองเครื่องมือ และวัสดุที่จำเป็นพร้อมที่จะใช้ในการให้บริการตลอดเวลา และการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพ โดยวิเคราะห์ความต้องการและความคาดหวังของสูงอายุ (โรจนศักดิ์ แสงศิริวิไล, 2564) รวมถึงลักษณะการให้บริการควรเป็นรูปแบบของการเสนอบริการตามความคาดหวังของลูกค้า ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อระดับความพึงพอใจให้กับผู้บริโภคอย่างมาก องค์กรธุรกิจจะต้องมีหน่วยงานลูกค้าสัมพันธ์ (Customer Service) ทำหน้าที่ในการบริหารลูกค้าสัมพันธ์ บทบาทการสร้างความสัมพันธ์กับลูกค้า การใช้เทคโนโลยีและบุคลากรอย่างมีหลักการเพื่อเพิ่มระดับการให้บริการแก่ลูกค้า สร้างความเข้าใจในความต้องการของลูกค้า รวมทั้งตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้าต่อผลิตภัณฑ์และบริการ โดยด้านนวัตกรรมเป็นส่วนสำคัญเช่นกันในการเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน (Porter, 1990) ทั้งนี้ การวิเคราะห์รูปแบบบริการผู้สูงอายุจำแนกตามคุณภาพบริการ 5 มิติ แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์รูปแบบบริการผู้สูงอายุจำแนกตามคุณภาพบริการ 5 มิติ

ที่	รูปแบบบริการ	1. ความ เป็น รูปธรรม ของบริการ	2. ความ เชื่อถือ ใจวางใจได้	3. การ ตอบสนองต่อ ผู้ใช้บริการ	4. การให้ ความเชื่อมั่น ต่อผู้ให้บริการ	5. การรู้จัก ปักจี้และ เข้าใจต่อ ผู้ใช้บริการ	รวม
1	ความเสมอภาค	-	-	✓	-	✓	2
2	การประเมินและ วางแผนการ บำบัดรักษาเป็นระยะ	-	✓	-	✓	✓	3
3	มาตรฐานการให้บริการ	✓	✓	✓	✓	-	4
4	มีการกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานที่ชัดเจน	✓	✓	-	✓	-	3
5	การออกแบบพื้นที่ใช้ สอยทางกายภาพให้ เหมาะสมกับผู้สูงอายุ	✓	-	✓	-	✓	3
6	มีระบบสำรอง เครื่องมือและวัสดุ พร้อมที่ให้บริการ ตลอดเวลา	✓	✓	✓	✓	-	4
7	วิเคราะห์ความต้องการ และความคาดหวังของ ผู้สูงอายุ	-	-	-	-	✓	1
	รวม	4	4	4	4	4	-

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ ปัจจัยการมุ่งเน้นนวัตกรรมและเทคโนโลยี และปัจจัยการมุ่งเน้นความเป็นเครือข่าย กับคุณภาพการให้บริการ ที่มีผลต่อการขับเคลื่อนองค์กรธุรกิจบริการเพื่อผู้สูงอายุ โดยผลการสังเคราะห์งานวิจัยทั้งหมดที่เกี่ยวข้อง พบว่า ปัจจัยมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการสัมพันธ์กับคุณภาพบริการที่ขับเคลื่อนธุรกิจบริการเพื่อผู้สูงอายุในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล มีจำนวนทั้งสิ้น 2 มิติ ได้แก่ การให้ความเชื่อมั่นต่อผู้ให้บริการ และการรู้จักเข้าใจต่อผู้ให้บริการ ขณะที่ปัจจัยมุ่งเน้นนวัตกรรมและเทคโนโลยีสัมพันธ์กับคุณภาพบริการ มากที่สุดจำนวน 4 มิติ ได้แก่ ความเป็นรูปธรรมของบริการ ความเชื่อถือใจวางใจได้ การตอบสนองต่อผู้ให้บริการ และการให้ความเชื่อมั่นต่อผู้ให้บริการ ส่วนปัจจัยมุ่งเน้นความเป็นเครือข่ายสัมพันธ์กับคุณภาพบริการ จำนวน 2 มิติ ได้แก่ การตอบสนองต่อผู้ให้บริการ และการรู้จักปักจี้และเข้าใจต่อผู้ให้บริการ ทั้งนี้แต่ละปัจจัยมีความสัมพันธ์กับคุณภาพบริการมากกว่า 1 มิติ นอกจากนี้ เมื่อพิจารณามิติของคุณภาพการให้บริการที่ใช้ในขับเคลื่อนธุรกิจบริการผู้สูงอายุในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล ส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยมากกว่า 1 ปัจจัย ได้แก่ มิติของการตอบสนองต่อผู้ให้บริการ มิติของการให้ความเชื่อมั่นต่อผู้ให้บริการและมิติของการรู้จักและเข้าใจต่อผู้ให้บริการ

และมีความสัมพันธ์น้อยที่สุดเพียง 1 ปัจจัย คือ มิติของความเป็นรูปธรรมของบริการและมิติของความเชื่อถือไว้วางใจ ดังตารางที่ 1 และตารางที่ 3

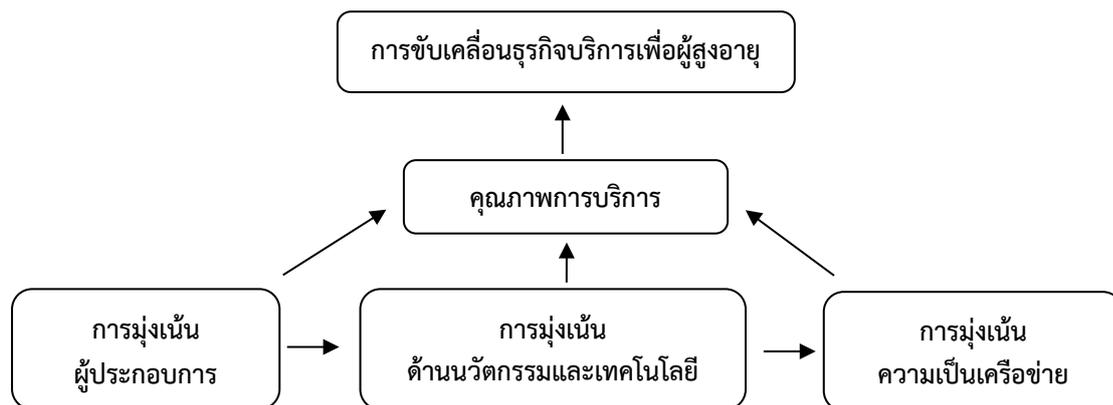
ตารางที่ 3 ผลการสังเคราะห์งานวิจัยจำแนกตามปัจจัยและคุณภาพบริการ 5 มิติ

ที่	ปัจจัย	1. ความเป็นรูปธรรมของบริการ	2. ความเชื่อถือไว้วางใจได้	3. การตอบสนองต่อผู้ใช้บริการ	4. การให้ความเชื่อมั่นต่อผู้ใช้บริการ	5. การรู้จักปัจจัยและเข้าใจต่อผู้ใช้บริการ	รวม
1	ปัจจัยมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ	-	-	-	✓	✓	2
2	ปัจจัยมุ่งเน้นนวัตกรรมและเทคโนโลยี	✓	✓	✓	✓	-	4
3	ปัจจัยมุ่งเน้นความเป็นเครือข่าย	-	-	✓	-	✓	2
	รวม	1	1	2	2	2	-

แนวทางการขับเคลื่อนธุรกิจบริการเพื่อผู้สูงอายุในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล

ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าปัจจัยการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ ปัจจัยการมุ่งเน้นนวัตกรรมและเทคโนโลยี และปัจจัยการมุ่งเน้นความเป็นเครือข่าย มีผลกระทบต่อคุณภาพการให้บริการและมีอิทธิพลต่อการขับเคลื่อนธุรกิจบริการในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล โดยที่ปัจจัยทั้งสามมีความสัมพันธ์ต่อกัน แนวทางการขับเคลื่อนธุรกิจบริการเพื่อผู้สูงอายุตามกรอบคุณภาพการให้บริการ 5 มิติ ได้แก่ การบริการที่มีความเสมอภาค มีการประเมินและวางแผนการบำบัดรักษาเป็นระยะ มีมาตรฐานการให้บริการ มีการกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานที่ชัดเจน มีการออกแบบพื้นที่ใช้สอยทางกายภาพให้เหมาะสมกับผู้สูงอายุ มีระบบสำรองเครื่องมือและวัสดุพร้อมที่ให้บริการตลอดเวลา และวิเคราะห์ความต้องการและความคาดหวังของสูงอายุ (Zairi, 2000) เสนอว่าการให้บริการที่มีคุณภาพย่อมทำให้ลูกค้าเกิดความชื่นชมธุรกิจ และความชื่นชมนั้นจะถ่ายทอดไปยังผู้อื่นทำให้ธุรกิจมีภาพลักษณ์ที่ดีนำไปสู่การบอกต่อได้ (North & Smallbone, 2000) การให้บริการที่เป็นประโยชน์สามารถตอบโจทย์ความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย สร้างความรู้สึกรักหรือแรงบันดาลใจอย่างถูกต้อง การเสริมศักยภาพขององค์กรจำเป็นต้องมีคุณภาพของการบริการที่ตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการได้ดี คุณภาพการให้บริการของธุรกิจผู้สูงอายุเกี่ยวกับมุมมองด้านทรัพยากรที่มีคุณค่าขององค์กรให้ความสนใจกับสภาพแวดล้อมในค้นหากระบวนการภายในองค์กรเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของทรัพยากร (Resource Bundles) เป็นวิธีการในการสร้าง และทำให้เกิดความได้เปรียบในการแข่งขันอย่างยั่งยืน (Bates & Flynn, 1995) และการใช้เครือข่ายสามารถเพิ่มคุณค่าธุรกิจได้ (Heck & Vervest, 2009) มองว่าศักยภาพของแนวทางเครือข่ายธุรกิจใหม่ คือการสร้างผลิตภัณฑ์และบริการเหล่านี้ด้วยความช่วยเหลือในการรวมข้อมูลเชิงลึกของเครือข่ายธุรกิจ ที่มีความสามารถด้านการสื่อสาร

โทรคมนาคม นับได้ว่าเป็นการสร้างรายได้เปรียบทางการแข่งขันด้วยการเพิ่มคุณค่าทางนวัตกรรมนั้น
เครือข่ายถือว่ามีผลอย่างมาก และเชื่อมโยงต่อผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อน
ไปสู่การปฏิบัติอย่างแท้จริง ตลอดจนสะท้อนปัญหาจากการขับเคลื่อนสู่การนำไปพัฒนามาตรการ ฯ
ให้สามารถตอบโจทย์ความต้องการ ของสังคมได้ทันต่อสถานการณ์ (จารุวรรณ ศรีภักดี, 2565) และ
การขับเคลื่อนอีกกลไก เพื่อให้ออกแบบมาตรการฯ และระบบรองรับสังคมสูงอายุแบบครอบคลุม

ภาพที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อธุรกิจบริการสำหรับผู้สูงอายุ
ที่มา: ผู้เขียน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษา พบว่า การจัดการธุรกิจบริการสำหรับผู้สูงอายุเป็นความท้าทายในการดำเนิน
ธุรกิจ ตามทฤษฎีคุณภาพการให้บริการของ (Parasuraman, Zeithaml & Berry, 1985) การวัด
คุณภาพ 5 มิติ มีความสอดคล้องกับการสร้างคุณภาพการให้บริการด้วยนวัตกรรมที่เกิดจากการผลักดัน
จากการตลาดประเด็นที่น่าสนใจเพื่อการศึกษาและพัฒนาต่อยอดได้ มีดังนี้ 1) ปัจจัยสำคัญต่อ
การพัฒนาธุรกิจบริการสำหรับผู้สูงอายุ ได้แก่ ปัจจัยนวัตกรรมและเทคโนโลยี ปัจจัยความเป็น
ผู้ประกอบการ และปัจจัยความเป็นเครือข่าย 2) คุณภาพการบริการด้วยนวัตกรรมที่มีผลต่อ
การขับเคลื่อนองค์กรธุรกิจบริการสำหรับผู้สูงอายุ ได้แก่ กลยุทธ์ในด้านผลิตภัณฑ์ การบริการ กระบวนการ
และการสื่อสารทางตลาดออนไลน์ 3) รูปแบบองค์การธุรกิจบริการสำหรับผู้สูงอายุ ผู้ประกอบการที่มี
ความสามารถสร้างธุรกิจของตนเองให้มีคุณภาพการบริการนวัตกรรมและเทคโนโลยี และความเป็น
เครือข่าย

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการขับเคลื่อนภาคธุรกิจบริการสำหรับผู้สูงอายุด้วยนวัตกรรม
โดยใช้การศึกษาที่ปัจจัยความเป็นผู้ประกอบการปัจจัยนวัตกรรมและเทคโนโลยี และปัจจัยความเป็น
เครือข่าย สามารถใช้เป็นแนวทางการวางกลยุทธ์ให้องค์กรได้ โดยแบ่งข้อเสนอแนะ 3 ประเด็น ดังนี้
1) ด้านเทคนิคการจัดการธุรกิจ โดยการเพิ่มพูนความรู้และทักษะการสื่อสารให้กับผู้ประกอบการ
ในการติดต่อประสานงานขอรับบริการด้านข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับผู้สูงอายุกับหน่วยงานภาครัฐและ

องค์กรเครือข่าย เพื่อให้ตอบสนองผู้ต้องการของผู้สูงอายุได้ทันเวลา 2) ด้านการบริหารงานและ
กิจกรรมสังคม ประเด็นผู้สูงอายุกับการเข้าถึงการใช้บริการเป็นเรื่องที่ต้องให้ความสำคัญเช่นกัน
เพื่อการปฏิบัติงานขององค์กรมีประสิทธิภาพขึ้น การจัดตั้งหน่วยเคลื่อนที่เพื่อเข้าถึงผู้ใช้บริการและ
สร้างความเชื่อมโยงในการประสานงานแก้ไขปัญหาให้ผู้ใช้บริการเป็นสิ่งที่ดี ขณะเดียวกันต้องเพิ่ม
ความร่วมมือของเครือข่ายนวัตกรรมทางสังคมให้มากขึ้นด้วย 3) ด้านวิชาการ ควรมีการพัฒนาเป็น
หลักสูตรสำหรับผู้ประกอบการธุรกิจในยุคดิจิทัล เพื่อให้มีความรู้ในการออกแบบธุรกิจสำหรับ
ผู้ประกอบการ รวมไปถึงการสร้างนวัตกรรมและการวางแผนการจัดการเชิงกลยุทธ์ของธุรกิจบริการ
เพื่อผู้สูงอายุ

เอกสารอ้างอิง

- กรมการปกครอง. (2565). **สถิติผู้สูงอายุไทยปี 2565**. (ออนไลน์), เข้าถึงได้จาก
https://stat.bora.dopa.go.th/new_stat/webpage/statbyagemonth.php
(2566, 5 มกราคม)
- กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์. (2562). **กองธุรกิจบริการฝ่ายพัฒนาธุรกิจบริการ**.
[ออนไลน์], เข้าถึงได้จาก: <https://www.smethailandclub.com.entrepreneur-4924-id.html> (2566, 5 มีนาคม)
- กมลชนก ขำสุวรรณ และมาตี ลิมสกุล. (2560). คุณค่าของผู้สูงอายุในระบอบของความเป็นจริง:
ความท้าทาย ของนักวิจัยด้านสังคมศาสตร์ในปัจจุบัน. **วารสารสังคมสงเคราะห์ศาสตร์**.
25(1): 133-156.
- กาญจนา แสงลิมสุวรรณ. (2555). นวัตกรรมทางสังคม. **วารสารนักบริหาร**. 32(3): 12-15.
- ขจรศักดิ์ วงศ์วิราช และบุญทวารธน์ วิงวอน. (2563). อิทธิพลของภาวะการเป็นผู้ประกอบการ
การบูรณาการ องค์ความรู้และนวัตกรรมที่มีต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน
ในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน. **วารสารศิลปการจัดการ**. 4(2): 308-324.
- คัมภีร์รัตน์ แก้วสุวรรณ. (2560). นวัตกรรมสังคมด้านพหุผลัง ในการพึ่งตนเองของผู้สูงอายุ
ในจังหวัดนครราชสีมา. **วารสารรังสิตบัณฑิตศึกษาในกลุ่มธุรกิจและสังคมศาสตร์**.
2(2): 28-42.
- จารุวรรณ ศรีภักดี. (2565). **การขับเคลื่อนมาตรการรองรับสังคมสูงวัยคนไทยอายุยืน
ของประเทศไทยไปสู่การปฏิบัติอย่างมีคุณภาพ**. [ออนไลน์], เข้าถึงได้จาก:
https://www.dop.go.th/download/knowledge/th1658208320-1649_0.pdf
(2566, 24 มกราคม)
- โรจนศักดิ์ แสงธศิริวิไล. (2564). การบริหารการจัดการธุรกิจบริการดูแลสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ
เพื่อเพิ่มศักยภาพทางการแข่งขันทางธุรกิจ เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล.
วารสารวิทยาลัยพาณิชยศาสตร์บูรพาปริทัศน์. 13(2): 1-19.
- วิไล ตาปะสี และคณะ. (2560). รูปแบบการจัดการบริการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุโดยการมีส่วนร่วม
ของชุมชนตำบลวังตะกั่ว จังหวัดนครปฐม. **วารสารเกื้อการุณย์**. 24(1): 42-43.

- ธร สุนทรายุทธ. (2553). **การบริหารจัดการเชิงจิตวิทยา: หลักการ การประยุกต์ และกรณีศึกษา**. กรุงเทพฯ: บริษัทเนติกุลการพิมพ์.
- Acs, Z. J. & Armington, C. (2006). **Entrepreneurship, Geography and American Economic Growth**. New York: Cambridge University Press.
- Amaia, C. L. (2018). **Does our Healthcare System truly Fit Older People**. [Online], Available: <https://ki-su-arc.se/researchareas/does-our-healthcare-system-truly-fit-older-people-impact-of-multidimensional-health-trajectories-on-the-use-of-medical-and-socialcare-services>. (January 17, 2019)
- Annica, B. (2018). **Leadership Person - centred care and the work situation of staff in Swedish nursing homes**. [Online], Available: <http://umu.divaportal.org/smash/get/diva2:1196831/FULLTEXT01.pdf>. (2019, 15 January)
- Bates, K. A. & Flynn, E. J. (1995). Innovation History and Competitive Advantage: A Resource-based view Analysis of Manufacturing Technology Innovations. **Academy of Management Journal**. 1995(1): 235-239.
- Bettina, M. (2017). **Longer lives, healthier lives? Patterns of Severe Health problems and Dependency in the last years of life**. [Online], Available: <https://ki-su-arc.se/research-areas/longer-lives-healthier-livespatterns-of-severe-health-problems-and-dependency-in-the-last-yearsof-life/>
- Chesbrough, H.W. (2003). **Open Innovation**. "The New Imperative for Creating and Profiting from Technology." Harvard Business School Press, Boston, MA.
- Costa, A. A. & Tavares, L. V. (2012). Social E-Business and the Satellite Network Model: **Innovative Concepts to Improve Collaboration in Construction Automation in Construction**. 22, 387-397.
- Department of Nursing. (2017). **Exploring Resident thriving in Swedish Nursing homes The Ume Ageing and Health research Program me (U - Age)**. [Online], Available: <http://umu.diva-portal.org/smash/get/diva2:1138659/FULLTEXT01.pdf>. (2023, 16 January)
- Department of Older Persons. (2018). **The Elderly Strategic 20 years**. [Online], Available: <https://www.dop.go.th/download/Knowledge/th1539326153-138> (In Thai). (2023, 20 January).
- Drucker, P. F. (1994). **Innovation and Entrepreneurship: Practice and Principles**. London: Heinemann.
- Essays, U. K. (2018). **Marketing Strategies of Tesco**. [Online], Available: <https://www.ukessays.com/assignments/marketing-strategies-tesco.php?vref> (2023, 15 January)
-

- Frese, Michael. (2000). **Success and Failure of Micro business Owners in Africa: A Psychological Approach**. United States of America: Greenwood Publishing Group.
- Heck, E. V. & Vervest, P. (2009). Smart Business Networks: Concepts and empirical evidence. **Decision Support Systems**. 47(4): 275–276.
- Henard, D. H. & Szymanski, D. M. (2001). Why some New Products Are More Successful than Others. **Journal of Marketing Research**. 38(3): 362-375.
- Jay, W. & Leonard, C. (2001). An Empirical Investigation into Entrepreneurship and Organizational Innovation-based Competitive Strategy. **Journal of Research in Marketing & Entrepreneurship**. 3(1): 51-70.
- Jefferson, S., & Tanton, S. (2015). **Valuable Content Marketing how to make quality Content Your key to Success**. London: Kogan Page.
- Dawson, J., Findlay, A. & Sparks, L. (2008). **The Retailing Reader**. London: The Cromwell Press, Trowbridge.
- Kai, L. (2019). Dance in Elderly Care: Professional Knowledge. **Journal of Dance Education**. 19(3): 1-9.
- Kyndt, E., & Baert, H. (2015). Entrepreneurial Competences: Assessment and Predictive value for Entrepreneurship. **Journal of Vocational Behavior**. 90(October 2015): 13- 25.
- Lane, N. (1999). Advancing the Digital Economy into the 21st Century. **Information Systems Frontiers**. 1(3): 317 - 320.
- Lengrand, L. & Chatric, I. (1999). **An Empirical Study Carried out in Europe and Canada**. Luxemburg: European Community.
- Mowery D. C. & Rosenberg, N. (1978). **The Influence of Market Demand upon Innovation: A critical Review of some recent empirical studies**. 8(2): 102-153.
- Nations, D. (2017). **What is Social Media? Explaining the Big Trend**. [Online], Available: <https://www.lifewire.com/what-is-social-media-explaining-the-big-trend3486616> (2019, 30 October)
- Nancy, D. (2019). **Older Adult Caregivers' Lived Experiences with Debilitated Chronically Ill Relatives in a Rural Southern County**. In An Applied Dissertation Submitted to the Abraham S. Fischler College of Education in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of Doctor of Education. Nova Southeastern University.
- North, D., & Smallbone, D. (2000). **The Innovativeness and Growth of Rural SMEs During the 1990s**. **Regional Studies**, 34: 145-157.
-

- Noshad, R. (2018). Developing a Mixed - Methods Method to Model Elderly Health Technology Adoption with Fuzzy Cognitive Map and its Application in Adoption of Remote Health Monitoring Technologies by Elderly Women. **In A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of The Requirements for The Degree of Doctor of Philosophy in Technology Management.** Portland State University.
- Pär, S. (2017). **Why do Older people Seek Emergency Care.** Causes, Circumstances and explanations. [Online], Available: <https://ki-su-arc.se/research-areas/why-do-older-people-seekemergency-care-causes-circumstances-and-explanations/> (2019, 16 January)
- Parasuraman, V. A., Zeithaml, & Berry, L. L. (1985). A Conceptual Model of Service Quality and its implications for future research. **Journal of Marketing.** 49(4): 41-50.
- Porter, M. E. (1990). The Competitive Advantage of Nations. **Harvard Business Review.** 68: 73-93.
- Siguaw, J. A., Simpson, P. M., & Enz, C. A. (2006). Conceptualizing Innovation Orientation: A Framework for Study and Integration of Innovation Research. **Journal of Product Innovation Management.** 23: 556-574.
- Tapscott, D. (1996). **The Digital Economy: Promise and Peril in the Age of Networked Intelligence.** New York: McGraw-Hill.
- United Nations. (2008). **World Population Policies 2007.** New York: Population Division, Department of Economic.
- Wang, C. L., & Ahmed, P. K. (2004). The Development and Validation of the Organizational Innovativeness Construct using Confirmatory Factor Analysis. **European Journal of Innovation Management.** 7(4): 303-313.
- World Health Organization. (2010). **Home-Based Long-Term Care.** In Report of a WHO Study Group: Home - Based Long - Term Care. Geneva: World Health Organization.
- Zairi (2000). Information and Business Process Equality: The Case of SAP R/3 Implementation. **The Electric Journal on Information System in Developing Countries.** 2(4): 1-15.

ผลการให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์เชิงรุกที่มีต่อ
ความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาโท และระดับปริญญาเอก
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์

EFFECT OF PROACTIVE THESIS ADVISING ON
SATISFACTION OF MASTER'S DEGREE AND DOCTORAL DEGREE IN
CURRICULUM AND INSTRUCTION STUDENTS VALAYA ALONGKORN
RAJABHAT UNIVERSITY UNDER ROYAL PATRONAGE

สุวรรณา จุ้ยทอง^{1*}
Suwana Juithong^{1*}

Received : 26 September 2023

Revised : 12 December 2023

Accepted : 20 December 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบของการให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์เชิงรุก สำหรับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ 2) ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาโท และระดับปริญญาเอก สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนที่มีต่อการให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์เชิงรุก กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักศึกษาระดับปริญญาโท และระดับปริญญาเอก สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาโท และระดับปริญญาเอก สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี ในปีการศึกษา 2562 ถึง ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 28 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง มีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 85.71 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ 1) แผนการให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์เชิงรุก มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($M = 4.57, S.D. = 0.11$) และ 2) แบบสอบถามความพึงพอใจ มีค่า IOC เท่ากับ 0.67 - 1.00 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

¹ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

¹ Master of Education in Curriculum and Instruction,
Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage Pathum Thani Province

* ผู้นิพนธ์ประสานงาน E-mail: Suwana@vru.ac.th

ผลการวิจัย พบว่า

1. องค์ประกอบของการให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์เชิงรุก สำหรับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ มีองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านวิชาการ 2) ด้านความสัมพันธ์ 3) ด้านคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษา และ 4) ด้านจิตใจของนักศึกษา
2. ความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาโท และระดับปริญญาเอก สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ต่อการให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์เชิงรุก อยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.99$, $S.D. = 0.01$)

คำสำคัญ: การให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์เชิงรุก / ความพึงพอใจ / สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

ABSTRACT

The purposes of this research were to: 1) study the components of Proactive thesis advising for thesis advisors, 2) study the satisfaction of master's degree students and doctoral level Curriculum and Instruction students S towards Proactive thesis advising. The sample was a class of master's degree students and doctoral level Curriculum and Instruction, Valaya Alongkorn Rajabhat University under the royal patronage In the academic year 2019 to Semester 1, academic year 2023, 28 students by purposive sampling. There were 24 students answered the questionnaire, accounting for 85.71 percent. The research instrument were 1) a proactive thesis counseling plan which was at the highest appropriate level ($M = 4.57$, $S.D. = 0.11$) and 2) a satisfaction questionnaire with an IOC value of 0.67-1.00. The Statistics used for data used content analysis, frequency distribution and percentage. The statistics used in the data analysis were content analysis, frequency distribution percentage, mean and standard deviation.

The research found that:

1. Components of proactive thesis counseling for thesis advisors, there are 4 components: 1) academics, 2) relationships, 3) characteristics of the advisor, and 4) mind.
2. Satisfaction of master's degree and doctoral level Curriculum and Instruction students towards Proactive thesis advising is at the highest level ($M = 4.99$, $S.D. = 0.01$).

Keywords: Proactive thesis advising / Satisfaction / Curriculum and Instruction

บทนำ

การให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์มีความสำคัญและมีผลต่อความสำเร็จของนักศึกษา ถ้าให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์ไม่ต่อเนื่อง อาจส่งผลทำให้นักศึกษาไม่สำเร็จการศึกษาได้ภายใต้การให้คำปรึกษาด้านวิชาการ ดังนั้นบทบาทหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และวิธีการให้คำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ควรมีประสิทธิภาพมากที่สุด (Joslin, 2018; Larson et al., 2018) สถาบันอุดมศึกษามักมีมุมมองการให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่แตกต่างกัน อาจขาดการให้คำปรึกษาที่มีโครงสร้าง ซึ่งอาจก่อให้เกิดความคับข้องใจของนักศึกษาได้ (Aiken-Wisniewski et al., 2010) แนวทางการให้คำปรึกษาที่กำหนดไว้ควรมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน และมีแผนการให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์ควรให้ชัดเจนสำหรับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่มีคุณภาพ อาจส่งผลต่อความสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาในระดับปริญญาโท และในระดับปริญญาเอก ควรให้คำปรึกษาทั้งด้านวิชาการ ด้านความสัมพันธ์ และด้านอื่น ๆ ด้วย โดยอาจเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ (Larson et al., 2018)

ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558 ว่าด้วยเรื่องการเป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ได้กำหนดคุณสมบัติไว้ชัดเจน เพื่อให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์อย่างลุ่มลึกของการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และสามารถนำพานักศึกษาสำเร็จการศึกษาได้ทั้งในระดับปริญญาโทและในระดับปริญญาเอก ในการสำเร็จการศึกษาได้ทั้งในระดับปริญญาโทและในระดับปริญญาเอก ซึ่งมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายปัจจัยจากการศึกษางานวิจัยของ พวงเพชร วอนวัฒนา (2563) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยในการสำเร็จการศึกษาล่าช้า และสำเร็จการศึกษาตามเกณฑ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการสำเร็จการศึกษาล่าช้า และสำเร็จการศึกษาตามเกณฑ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษามากที่สุด คือ ด้านอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำวิจัย และด้านการบริหารจัดการของหลักสูตร สำหรับปัจจัยในการสำเร็จการศึกษาล่าช้า และสำเร็จการศึกษาตามเกณฑ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษามี 7 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านคุณลักษณะส่วนตัวของนิสิต 2) ด้านปัญหาส่วนตัวของนิสิต 3) ด้านการบริหารจัดการของหลักสูตร 4) ด้านความรู้ในการวิจัย 5) ด้านการบริการแหล่งค้นคว้าทางวิชาการ 6) ด้านอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำวิจัย และ 7) ด้านขั้นตอน/ระเบียบ/ข้อบังคับ/แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ดิลกรัตน์ โคตรสุมาตย์ และชญญา อภิपालกุล (2555) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อระยะเวลาการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นปัจจัยที่มีปัญหามากทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองลงมาคือ ปัจจัยด้านการบริหารจัดการของหลักสูตร ด้านการบริการแหล่งค้นคว้าทางวิชาการ ด้านการเสนอผลงานวิทยานิพนธ์ และด้านการดำเนินการทำวิทยานิพนธ์

การให้คำปรึกษาเชิงรุกจะช่วยให้นักศึกษาและอาจารย์ที่ปรึกษาสามารถโต้ตอบกันได้อย่างรวดเร็ว เพื่อแก้ปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นได้ การให้คำปรึกษาเชิงรุกเริ่มมีรายงาน ผลการวิจัยเกี่ยวกับการริเริ่มการให้คำปรึกษาของสถาบันที่มีประสิทธิภาพ ในฐานะที่เป็นด้านการให้คำปรึกษาเชิงรุกและรวบรวมเจตนาที่แท้จริงของแนวทางแบบองค์รวมในการทำงานกับนักศึกษา (Jermain, 2021) คำว่า “การให้คำปรึกษาเชิงรุก” มีความเหมาะสมมากกว่าสำหรับแนวทางที่กล้าแสดงออก

ในการช่วยเหลือให้นักศึกษาให้ประสบความสำเร็จ (Drake et al., 2013) นักวิจัยได้แสดงให้เห็นว่าเมื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ได้ติดต่อกับนักศึกษาในลักษณะเชิงรุกนักศึกษามีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จมากขึ้น ด้วยการติดตามความก้าวหน้าของผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง โดยมุ่งเน้นไปที่แนวทางปฏิบัติในการให้คำปรึกษาเชิงรุกเป็นการช่วยเหลือนักศึกษาเป็นหลัก (Cannon, 2013; ; Kraft-Terry & Kau, 2019) และมีการให้คำปรึกษาแบบการมีส่วนร่วม นอกชั้นเรียน การให้คำปรึกษาเชิงรุกมุ่งเน้นไปที่องค์ประกอบ 2 ประการ คือ 1) เป้าหมายที่จะเพิ่มขึ้น ช่วยความสำเร็จทางวิชาการ และ 2) ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ที่จะต้องทำให้สำเร็จในระหว่างการให้คำปรึกษา (Thomas, 2017) การให้คำปรึกษาเชิงรุกมีประสิทธิผลในการทำงานกับนักศึกษา กลุ่มต่าง ๆ เช่น การให้คำปรึกษาด้านวิชาการ ด้านความสัมพันธ์ สิ่งสำคัญที่ควรทราบ เนื่องจากนักวิจัยแสดงให้เห็นว่าการให้คำปรึกษาเชิงรุกจะเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนจากทุกสาขาอาชีพ โดยการช่วยเหลือหลายด้านไม่ใช่เฉพาะด้านวิชาการเท่านั้น ซึ่งมีความท้าทายสำหรับอาจารย์ที่ทำหน้าที่การให้คำปรึกษาเชิงรุก นั่นคือการให้คำปรึกษาเชิงรุกควรคำนึงถึงการมีส่วนร่วมระหว่างนักศึกษาและอาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เชิงรุกควรมีกลยุทธ์ในการช่วยให้นักศึกษาประสบความสำเร็จตามเป้าหมายได้ (Abelman & Molina, 2001; Kraft-Terry & Kau, 2019)

จากการศึกษาข้อมูลในรายงานการประเมินตนเอง (SAR) ในระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ปีการศึกษา 2563 พบว่า มีนักศึกษาสำเร็จการศึกษา ดังนี้ ในปีการศึกษา 2561 คิดเป็นร้อยละ 11.00 ปีการศึกษา 2562 คิดเป็นร้อยละ 12.00 ปีการศึกษา 2563 คิดเป็นร้อยละ 6.84 ซึ่งเป็นอัตราการสำเร็จการศึกษาน้อยมาก และจากการศึกษาข้อมูลในรายงานการประเมินตนเอง (SAR) ในระดับปริญญาเอก สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ปีการศึกษา 2563 พบว่า มีนักศึกษาสำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2561 คิดเป็นร้อยละ 0.00 ปีการศึกษา 2562 คิดเป็นร้อยละ 11.76 และปีการศึกษา 2563 คิดเป็นร้อยละ 10.52 ซึ่งเป็นอัตราการสำเร็จการศึกษาน้อยมาก (หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต, 2563); หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, 2563)

จากสภาพปัญหาดังกล่าวพร้อมกับผู้วิจัยได้นำการให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์เชิงรุกไปใช้กับนักศึกษาที่ผู้วิจัยเป็นที่ปรึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา 2562 ส่งผลให้นักศึกษาในระดับปริญญาโท และนักศึกษาในระดับปริญญาเอกประสบความสำเร็จการศึกษา ผู้วิจัยจึงต้องการจะศึกษาผลการให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์เชิงรุกที่มีต่อความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาโท และระดับปริญญาเอก สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2562 จนถึงภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของการให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์เชิงรุก สำหรับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาโท และระดับปริญญาเอก สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ที่มีต่อการให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์เชิงรุก

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาไทยและนักศึกษาจีน ระดับปริญญาโท และระดับปริญญาเอก สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ในปีการศึกษา 2562 ถึงปีการศึกษา 2566 จำนวน 34 คน ซึ่งผู้วิจัยเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่สำเร็จการศึกษาแล้ว

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาไทยระดับปริญญาโท และระดับปริญญาเอก สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ในปีการศึกษา 2562 ถึงปีการศึกษา 2566 จำนวน 28 คน โดยได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง ซึ่งผู้วิจัยเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่สำเร็จการศึกษาแล้ว และเป็นนักศึกษาไทย

แบบแผนการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียว มีการทดลองระยะหนึ่งและเก็บข้อมูลหลังการทดลอง The Single - Group, Posttest Only Design (กัณฑ์ฤทัย คลังพหล, 2561) มีการเก็บข้อมูลหลังการทดลองจากแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษา หลังได้รับหลังได้รับคำปรึกษาวิทยานิพนธ์เชิงรุก

- X หมายถึง การให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์เชิงรุก
- O หมายถึง การเก็บข้อมูลหลังการทดลอง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. แผนการให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์เชิงรุก

ผู้วิจัยสร้างแผนการให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์เชิงรุก โดยมีรายละเอียดดังนี้

- 1.1 ศึกษาองค์ประกอบของการให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์เชิงรุก สำหรับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
- 1.2 สังเคราะห์องค์ประกอบของการให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์เชิงรุก สำหรับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
- 1.3 กำหนดแผนการให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์เชิงรุก สำหรับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
- 1.4 จัดทำแผนการให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์เชิงรุก สำหรับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตามกระบวนการในการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษา
- 1.5 ในแผนการให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์เชิงรุก จะมีองค์ประกอบของการให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์เชิงรุกสำหรับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งมีองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านวิชาการ 2) ด้านความสัมพันธ์ 3) ด้านคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษา และ 4) ด้านจิตใจของนักศึกษา ซึ่งในแต่ละองค์ประกอบจะเป็นความรู้ ความสามารถ และพฤติกรรมของอาจารย์ที่ปรึกษา

นำไปใช้ในการให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์เชิงรุกอย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน โดยยึดการมีส่วนร่วมของนักศึกษาเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง

2. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์เชิงรุก ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ ดังนี้

2.1 ศึกษาทฤษฎี ตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ เพื่อนำมาสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ ซึ่งมีองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านวิชาการ 2) ด้านความสัมพันธ์ 3) ด้านคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษา และ 4) ด้านจิตใจของนักศึกษา

2.2 สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์เชิงรุก มีลักษณะของคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตามแนวทฤษฎีของลิเคิร์ท (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2550)

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัยในครั้งนี้

1. ผู้วิจัยนำแผนการให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์เชิงรุกไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเหมาะสม ผลการพิจารณามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($M = 4.57$, $S.D. = 0.11$)

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษา ที่มีต่อการให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์เชิงรุกไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงตามเชิงนิยามศัพท์ ผลการพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ผู้วิจัยในฐานะอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ใช้แผนการให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์เชิงรุกสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาโท และระดับปริญญาเอก สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2562 จนถึงภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 28 คน

2. หลังจากนักศึกษาระดับปริญญาโท และระดับปริญญาเอก สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้รับการให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์เชิงรุก ผู้วิจัยได้ประเมินความพึงพอใจของนักศึกษา โดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจ

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาโท และระดับปริญญาเอก สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน หลังได้รับการให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์เชิงรุกจากคะแนนที่ได้จากการประเมิน โดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจ ซึ่งคำนวณหาค่าเฉลี่ย (M) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) เป็นรายชื่อ แปลความหมายระดับความพึงพอใจของนักศึกษา โดยใช้เกณฑ์ของ บุญชม ศรีสะอาด (2554) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจระดับน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00	หมายถึง	มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีตามลำดับดังนี้

1. องค์ประกอบของการให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์เชิงรุก สำหรับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผลการสังเคราะห์จากการศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า องค์ประกอบของการให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์เชิงรุก ซึ่งมีองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านวิชาการ 2) ด้านความสัมพันธ์ 3) ด้านคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษา และ 4) ด้านจิตใจของนักศึกษา โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ด้านวิชาการ

1.1.1 อาจารย์ที่ปรึกษาชี้แจงกระบวนการทำวิทยานิพนธ์ได้ชัดเจน

1.1.2 อาจารย์ที่ปรึกษาให้คำแนะนำและเป็นที่ปรึกษาแก่นักศึกษาเกี่ยวกับเนื้อหาทางทฤษฎี แนวคิด และวิธีการศึกษาวิจัยรวมทั้งแก้ไขปัญหาได้

1.1.3 อาจารย์ที่ปรึกษาควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาให้สอดคล้องกับโครงร่างวิทยานิพนธ์ที่นักศึกษาสอบผ่านจากการสอบโครงร่างวิทยานิพนธ์

1.1.4 อาจารย์ที่ปรึกษามีความรู้ ความสามารถในการให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาในการเขียนรายงานวิทยานิพนธ์

1.1.5 อาจารย์ที่ปรึกษามีความสามารถส่งเสริมให้นักศึกษาเขียนบทความวิจัยในการเผยแพร่วิทยานิพนธ์ได้จนสำเร็จ

1.2 ด้านความสัมพันธ์

1.2.1 อาจารย์ที่ปรึกษาเอาใจใส่ในการติดตามนักศึกษาเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง

1.2.2 อาจารย์ที่ปรึกษามีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับนักศึกษา

1.2.3 อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมกับนักศึกษากำหนดเวลาในการทำวิทยานิพนธ์ได้เหมาะสมและชัดเจน

1.2.4 อาจารย์ที่ปรึกษาเปิดโอกาสให้นักศึกษาร่วมแสดงความคิดเห็นได้

1.2.5 อาจารย์ที่ปรึกษารับฟังความคิดเห็นของนักศึกษา

1.3 ด้านคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษา

1.3.1 อาจารย์ที่ปรึกษาให้คำปรึกษาได้หลากหลายช่องทาง เช่น ทาง Chat WeChat โทรศัพท์ ทางเมล ออนไลน์โดยใช้ ZOOM, Meet และนัดให้คำปรึกษาในห้องทำงาน

1.3.2 อาจารย์ที่ปรึกษาให้ข้อมูลป้อนกลับและมีการสะท้อนความคิดเห็นอย่างรวดเร็ว

1.3.3 อาจารย์ที่ปรึกษามีความยืดหยุ่นและมีเหตุผลในการรับฟังข้อมูล

1.3.4 อาจารย์ที่ปรึกษามีความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลาที่นัดหมาย

1.3.5 อาจารย์ที่ปรึกษาอุทิศเวลาให้คำปรึกษา

1.4 ด้านจิตใจของนักศึกษา

- 1.4.1 อาจารย์ที่ปรึกษาทำให้นักศึกษามีความมั่นใจในการสอบเค้าโครงวิทยานิพนธ์
- 1.4.2 อาจารย์ที่ปรึกษาให้กำลังใจนักศึกษาในการทำวิทยานิพนธ์
- 1.4.3 อาจารย์ที่ปรึกษามีเทคนิคในการกระตุ้นให้นักศึกษาสืบค้นข้อมูล
- 1.4.4 อาจารย์ที่ปรึกษาใช้คำพูดที่จูงใจให้นักศึกษาทำวิทยานิพนธ์อย่างต่อเนื่อง
- 1.4.5 อาจารย์ที่ปรึกษาทำให้นักศึกษารู้สึกปลอดภัยในการปฏิบัติงาน

2. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาโท และระดับปริญญาเอก สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ที่มีต่อการให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์เชิงรุก ตามตารางที่ 1 และตามตารางที่ 1 โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวนนักศึกษาระดับปริญญาโท และระดับปริญญาเอก สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ที่สำเร็จการศึกษาและตอบแบบสอบถามความพึงพอใจ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2562 จนถึงภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 (ผู้วิจัยเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์)

ปีการศึกษา	จำนวนนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษา (คน)	จำนวนนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม (คน)	คิดเป็นร้อยละ	หมายเหตุ
2562	6	5	83.33	สำเร็จการศึกษาตามเวลา 5 คน
2563	5	4	80.00	สำเร็จการศึกษาตามเวลา 2 คน
2564	4	3	78.00	สำเร็จการศึกษาตามเวลา 2 คน
2565	9	8	88.89	สำเร็จการศึกษาตามเวลา 3 คน
2566	4	4	100.00	สำเร็จการศึกษาตามเวลา 3 คน
รวม	28	24	85.71	

หมายเหตุ สำเร็จการศึกษาตามเวลา หมายถึง นักศึกษาในระดับปริญญาโทใช้เวลาเรียนตามหลักสูตร 2 ปี และนักศึกษาในระดับปริญญาเอกใช้เวลาเรียนตามหลักสูตร 3 ปี

จากตารางที่ 1 แสดงจำนวนนักศึกษาระดับปริญญาโท และระดับปริญญาเอก พบว่าจากจำนวนนักศึกษาทั้งหมด 28 คน มีนักศึกษาตอบแบบสอบถามความพึงพอใจ จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 85.71 และในแต่ละปีการศึกษามีนักศึกษาระดับปริญญาโท และระดับปริญญาเอก สำเร็จการศึกษาตามเวลา

ตารางที่ 2 คะแนนเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจของนักศึกษาในระดับปริญญาโท และนักศึกษาในระดับปริญญาเอก หลังได้รับคำปรึกษาวิทยานิพนธ์เชิงรุก

ข้อ	คำถาม	N	M	S.D.	ระดับ
1. ด้านวิชาการ		24	4.99	0.01	มากที่สุด
1	อาจารย์ที่ปรึกษาชี้แจงกระบวนการทำวิทยานิพนธ์ได้ชัดเจน	24	5.00	0.00	มากที่สุด
2	อาจารย์ที่ปรึกษาให้คำแนะนำและเป็นທີ່ปรึกษาแก่นักศึกษาเกี่ยวกับเนื้อหาทางทฤษฎี แนวคิด และวิธีการศึกษาวิจัย รวมทั้งแก้ไขปัญหาได้	24	5.00	0.00	มากที่สุด
3	อาจารย์ที่ปรึกษาควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาให้สอดคล้องกับโครงร่างวิทยานิพนธ์ที่นักศึกษาสอบผ่านการสอบโครงร่างวิทยานิพนธ์	24	4.96	0.01	มากที่สุด
4	อาจารย์ที่ปรึกษามีความรู้ ความสามารถในการให้คำปรึกษานักศึกษา เขียนรายงานวิทยานิพนธ์	24	5.00	0.00	มากที่สุด
5	อาจารย์ที่ปรึกษามีความสามารถส่งเสริมให้นักศึกษาเขียนบทความวิจัยในการเผยแพร่วิทยานิพนธ์ได้จนสำเร็จ	24	5.00	0.00	มากที่สุด
2. ด้านความสัมพันธ์		24	4.98	0.02	มากที่สุด
6	อาจารย์ที่ปรึกษาเอาใจใส่ในการติดตามนักศึกษาเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง	24	5.00	0.00	มากที่สุด
7	อาจารย์ที่ปรึกษามีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับนักศึกษา	24	5.00	0.00	มากที่สุด
8	อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมกับนักศึกษากำหนดเวลาในการทำวิทยานิพนธ์ได้เหมาะสมและชัดเจน	24	4.91	0.03	มากที่สุด
9	อาจารย์ที่ปรึกษาเปิดโอกาสให้นักศึกษาร่วมแสดงความคิดเห็นได้	24	5.00	0.00	มากที่สุด
10	อาจารย์ที่ปรึกษารับฟังความคิดเห็นของนักศึกษา	24	5.00	0.00	มากที่สุด
3. ด้านคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษา		24	5.00	0.00	มากที่สุด
11	อาจารย์ที่ปรึกษาให้คำปรึกษาได้หลากหลายช่องทาง เช่น ทาง Chat WeChat โทรศัพท์ ทางเมล ออนไลน์โดยใช้ ZOOM, Meet และนัดให้คำปรึกษาในห้องพักอาจารย์ เป็นต้น	24	5.00	0.00	มากที่สุด
12	อาจารย์ที่ปรึกษาให้ข้อมูลย้อนกลับและมีการสะท้อนความคิดเห็นอย่างรวดเร็ว	24	5.00	0.00	มากที่สุด
13	อาจารย์ที่ปรึกษามีความยืดหยุ่นและมีเหตุผลในการรับฟังข้อมูล	24	5.00	0.00	มากที่สุด
14	อาจารย์ที่ปรึกษามีความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลาที่นัดหมาย	24	5.00	0.00	มากที่สุด
15	อาจารย์ที่ปรึกษาอุทิศเวลาให้คำปรึกษา	24	5.00	0.00	มากที่สุด
4. ด้านจิตใจของนักศึกษา		24	4.97	0.03	มากที่สุด
16	อาจารย์ที่ปรึกษาทำให้นักศึกษามีความมั่นใจในการสอบเค้าโครงวิทยานิพนธ์	24	4.96	0.01	มากที่สุด

17	อาจารย์ที่ปรึกษาให้กำลังใจนักศึกษาในการทำวิทยานิพนธ์	24	5.00	0.00	มากที่สุด

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อ	คำถาม	N	M	SD	ระดับ
18	อาจารย์ที่ปรึกษามีเทคนิคในการกระตุ้นให้นักศึกษา สืบค้นข้อมูล	24	4.91	0.03	มากที่สุด
19	อาจารย์ที่ปรึกษาใช้คำพูดที่จูงใจให้นักศึกษาทำวิทยานิพนธ์ อย่างต่อเนื่อง	24	5.00	0.00	มากที่สุด
20	อาจารย์ที่ปรึกษาทำให้นักศึกษารู้สึกปลอดภัย ในการปฏิบัติงาน	24	5.00	0.00	มากที่สุด
	เฉลี่ยรวม	24	4.99	0.01	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า หลังจากที่นักศึกษาในระดับปริญญาโท และนักศึกษาในระดับปริญญาเอก ได้รับคำปรึกษาวิทยานิพนธ์เชิงรุก โดยภาพรวมผลการศึกษาค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด (M = 4.99, S.D. = 0.01) เมื่อพิจารณาด้านที่มีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจมากที่สุดทุกด้าน มีค่าเรียงจากมากไปน้อยคือ ด้านคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษา (M = 5.00, S.D. = 0.00) รองลงมาที่มีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจ มีค่าอยู่ในระดับมากที่สุดคือ ด้านวิชาการ (M = 4.99, S.D. = 0.01)

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาและสังเคราะห์องค์ประกอบของการให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์เชิงรุก สำหรับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ จากการศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า องค์ประกอบของการให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์เชิงรุกมี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านวิชาการ 2) ด้านความสัมพันธ์ 3) ด้านคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษา 4) ด้านจิตใจของนักศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ Thomas (2017) ที่ได้กล่าวว่า การให้คำปรึกษาเชิงรุกมีประสิทธิภาพในการทำงานของอาจารย์ร่วมกับนักศึกษาทางด้านวิชาการ เป็นสำคัญ การให้คำปรึกษาเชิงรุกจะเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษาทุกสาขาอาชีพ โดยการช่วยเหลือในเรื่องความท้าทายด้านการศึกษา นั่นคือการให้คำปรึกษาเชิงรุกช่วยให้ที่ปรึกษาได้ใช้กลยุทธ์ในการช่วยให้นักศึกษามีความสำเร็จตามเป้าหมายได้และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Jermain (2021) ที่พบว่า การให้คำปรึกษาเชิงรุกควรให้คำปรึกษาทั้งด้านวิชาการ ด้านความสัมพันธ์ และด้านอื่น ๆ ที่อาจเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ด้วยและยังสอดคล้องกับ พวงเพชร วอนวัฒนา (2563) ที่ได้ศึกษา เรื่อง ปัจจัยในการสำเร็จการศึกษา ล่าช้า และสำเร็จการศึกษาตามเกณฑ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการสำเร็จการศึกษาล่าช้า และสำเร็จการศึกษาตามเกณฑ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษามากที่สุด คือ ด้านอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำวิจัย และด้านการบริหารจัดการของหลักสูตร สำหรับปัจจัยในการสำเร็จการศึกษาล่าช้า และสำเร็จการศึกษาตามเกณฑ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษานิสิตระดับบัณฑิตศึกษา 7 ด้าน ได้แก่ 1) คุณลักษณะส่วนตัว

ของนิสิต 2) ด้านปัญหาส่วนตัวของนิสิต 3) ด้านการบริหารจัดการของหลักสูตร 4) ด้านความรู้ในการวิจัย 5) ด้านการบริการแหล่งค้นคว้าทางวิชาการ 6) ด้านอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำวิจัย และ 7) ด้านขั้นตอน/ระเบียบ/ข้อบังคับ/แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของดิลกรัตน์ โคตรสุมาตย์ และชญญา อภิपालกุล (2555) ที่พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อระยะเวลาการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นปัจจัยที่มีปัญหามากทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองลงมาคือ ปัจจัยด้านการบริหารจัดการของหลักสูตร ด้านการบริการแหล่งค้นคว้าทางวิชาการ ด้านการเสนอผลงานวิทยานิพนธ์ และด้านการดำเนินการทำวิทยานิพนธ์

2. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาโท และระดับปริญญาเอก สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ที่มีต่อการให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์เชิงรุก พบว่า หลังจากที่นักศึกษาในระดับปริญญาโท และนักศึกษาในระดับปริญญาเอก หลังได้รับคำปรึกษาวิทยานิพนธ์เชิงรุก โดยภาพรวมผลการศึกษาค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ อยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.99, S.D. = 0.01$) อาจเป็นเพราะการให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์เชิงรุก สำหรับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ มีองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านวิชาการ 2) ด้านความสัมพันธ์ 3) ด้านคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษา 4) ด้านจิตใจของนักศึกษา ซึ่งทั้ง 4 องค์ประกอบ อาจารย์ที่ปรึกษาได้นำไปวางแผนการให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์เชิงรุก ได้ครอบคลุมกับกระบวนการทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จการศึกษา มีนักศึกษาสำเร็จการศึกษาตามเวลา กล่าวคือ มีนักศึกษาบางส่วนในระดับปริญญาโท ความสำเร็จการศึกษาภายใน 2 ปี และมีนักศึกษาบางส่วนในระดับปริญญาเอก ความสำเร็จการศึกษาภายใน 3 ปี จึงทำให้ส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจการให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์เชิงรุก ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับของ Abelman & Molina, (2001); Kraft-Terry & Kau, (2019) ที่กล่าวว่า การช่วยเหลือให้นักศึกษาสำเร็จการศึกษาได้ เป็นเรื่องที่ทำลายต่อความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เชิงรุก นั่นคือการให้คำปรึกษาเชิงรุกอาจารย์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ควรมีแผนการให้คำปรึกษาหรือมีกลยุทธ์ที่ชัดเจนในการช่วยให้นักศึกษาสำเร็จการศึกษาตามเป้าหมายได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1. งานวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาผลการให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์เชิงรุกที่มีต่อความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาโท และนักศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์เชิงรุก โดยมีแผนการให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์เชิงรุกที่ชัดเจนมีองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านวิชาการ 2) ด้านความสัมพันธ์ 3) ด้านคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษา และ 4) ด้านจิตใจของนักศึกษา ซึ่งอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์สามารถนำไปปรับใช้ได้ อาจต้องปรับแผนการให้คำปรึกษาเชิงรุกและสามารถยืดหยุ่นได้ตามบริบทของนักศึกษาในแต่ละมหาวิทยาลัยด้วย ซึ่งจะส่งเสริมให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ประสบความสำเร็จในการช่วยนำพานักศึกษาสำเร็จการศึกษาได้ตามเวลา หรือสำเร็จการศึกษาได้ตามเป้าหมายที่วางไว้ เพราะเป็นการส่งเสริมให้นักศึกษามีความสามารถในการทำวิทยานิพนธ์ได้

2. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ในระดับบัณฑิตศึกษา สามารถนำไปทดลองวิธีการให้คำปรึกษาเชิงรุก เพื่อส่งเสริมการให้คำปรึกษาได้ทุกสถานที่และไม่จำกัดเวลา ไม่ว่าจะเป็นการให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์เชิงรุกแบบ On-site แบบ On-Line ที่ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ หรือพบกันที่สถานที่ทำงาน ก็สามารถให้การให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์เชิงรุกได้และเหมาะสมกับยุคปัจจุบัน

3. จากข้อค้นพบในการวิจัยในครั้งนี้ นักศึกษาระดับปริญญาโท และนักศึกษาระดับปริญญาเอก มีความพึงพอใจต่อการให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์เชิงรุก ดังนั้นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ควรนำองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านวิชาการ 2) ด้านความสัมพันธ์ 3) ด้านคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษา และ 4) ด้านจิตใจของนักศึกษา นำไปใช้ในการกระตุ้นให้นักศึกษาทำวิทยานิพนธ์จะช่วยส่งผลต่อความสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาด้วย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาองค์ประกอบอื่น ๆ เพิ่มเติมจากองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านวิชาการ 2) ด้านความสัมพันธ์ 3) ด้านคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษา 4) ด้านจิตใจของนักศึกษา น่าจะมีองค์ทางด้านคุณลักษณะของนักศึกษาด้วย เป็นต้น

2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ตามเวลา เช่น โครงสร้างรายวิชาที่เรียนในแต่ละหลักสูตร มีผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์หรือไม่อย่างไร

เอกสารอ้างอิง

กันต์ฤทัย คลังพหล. (2561). **วิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา**. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.

ชูศรี วงศ์รัตน์. (2550). **เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย**. (พิมพ์ครั้งที่ 10). นนทบุรี: ไทยเนรมิต กิจอินเตอร์ โพรเกรสซิฟ.

ดิลกรัตน์ โคตรสุมาตย์ และชญญา อภิบาลกุล. (2555). ปัจจัยที่ส่งผลต่อระยะเวลาการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น. **วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา**. 5(3): 17-27.

บุญชม ศรีสะอาด. (2554). **การวิจัยเบื้องต้น**. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

พวงเพชร วอนวัฒนา. (2563). **ปัจจัยในการสำเร็จการศึกษาล่าช้า และสำเร็จการศึกษาตามเกณฑ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา**. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต. (2563). **รายงานผลการดำเนินการของหลักสูตร มคอ.7**

หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.

- หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. (2563). รายงานผลการดำเนินการของหลักสูตร มคอ.7 หลักสูตร
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยราชภัฏ
วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- Abelman, R., & Molina, A. (2001). Style over substance revisited: A longitudinal
analysis of intrusive intervention. *NACADA Journal*. 21(1-2): 32-39.
doi.org/10.12930/0271-9517-21.1-2.32.
- Aiken-Wisniewski, S, Campbell, S., Nutt, C., Robbins, Kirk-Kuwaye, M. M., & Hige, L.
(2010). **Guide to assessment academic advising (Monograph No.23)**.
Manhattan, KS: The National Academic Advising Association.
- Cannon, J. (2013). Intrusive advising 101: How to be intrusive without intruding.
Academic Advising Today. 36(1). [Online], Available:
[https://nacada.ksu.edu/Resources/Academic-Advising-Today/View-
Articles/Intrusive-Advising-101-How-to-be-Intrusive-Without-Intruding.aspx](https://nacada.ksu.edu/Resources/Academic-Advising-Today/View-Articles/Intrusive-Advising-101-How-to-be-Intrusive-Without-Intruding.aspx)
- Drake, J. K., Jordan, P., & Miller, M. A. (2013). **Academic advising approaches:
Strategies that teach students to make the most of college**. Jossey-Bass
Publishers.
- Jermain C. P. (2021). **Proactive Advising and Its Impact on Black Students:
A Qualitative Study**. California State University.
- Joslin, J. E. (2018). The case for strategic academic advising management.
New Directions for Higher Education. 2018(184): 11–20.
doi.org/10.1002/he.20299
- Kraft-Terry, S., & Kau, C. (2019). **Direct measure assessment of learning outcome-
Driven Proactive advising for academically at-risk students**.
NACADA Journal, 39(1), 60-76. <https://doi.org/10.12930/NACADA-18-005>.
- Larson, J., Johnson, A., Aiken-Wisniewski, S. A., & Barkemeyer, J. (2018). What is
Academic advising? An application of analytic induction. *NACADA Journal*.
38(2): 81-93. doi.org/10.12930/0271-9517-38.2.81
- Thomas. (2017). Thomas, N. G. (2017). **Using intrusive advising to improve student
outcomes in developmental college courses**. *Journal of College
Student Retention: Research, Theory & Practice*. 22(2): 251–272.
doi.org/10.1177/1521025117736740.
-

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง การหาร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้ชุดแบบฝึกทักษะ

THE DEVELOPMENT OF MATHEMATICS LEARNING ACHIEVEMENT ON DIVISION, OF GRADE 3 STUDENTS USING THE PRACTICE WORKSHEET

คชินทร์ โภกนุทาภรณ์^{1*} และสุกัญญา ศรมณี²
Kachin kokanutapon^{1*} and Sukanya Sornmanee²

Received : 14 March 2023

Revised : 10 January 2024

Accepted : 29 January 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างและหาคุณภาพของชุดแบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง การหาร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 70/70 และ 2) พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง การหาร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนวัดเขียนเขต จำนวน 39 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติการทดสอบที

ผลการวิจัยพบว่า 1) ชุดแบบฝึกทักษะ เรื่อง การหาร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ 96.29/85.50 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 70/70 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง การหาร ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนโดยใช้ชุดแบบฝึกทักษะ สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ / การหาร / ชุดแบบฝึกทักษะ

¹ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

² คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

¹ Faculty of Science and Technology Valaya Alongkorn Rajabhat University
under the royal patronage Pathum Thani Province

² Faculty of Education Valaya Alongkorn Rajabhat University under the royal patronage
Pathum Thani Province

*ผู้นิพนธ์ประสานงาน E-mail: kachin@vru.ac.th

ABSTRACT

The purposes of this research were to 1) to create and determine quality the practice worksheet for grade 3 students to be effective according to the 70/70 criterion. and 2) develop academic achievement in mathematics on the subject of division of grade 3 students by using practice worksheet, the samples grade 3 students studying in the second semester of the academic year 2022 at Wat Khian Khet School, totaling 39 people. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation and t-test.

The results of the study can be summarized as follows: 1) The division practice worksheet grade 3 students obtained the criterion of 96.29/85.50 according to the criterion of 70/70. 2) the mathematics learning achievement on division of grade 3 students was higher than before using division practice worksheet at statistical significance at the. 0.05

Keywords: Mathematics learning achievement / Division / The practice worksheet

บทนำ

คณิตศาสตร์ เป็นวิชาที่ช่วยในการพัฒนา กระบวนการคิดอย่างเป็นระบบของมนุษย์ โดยมีการฝึกการคิดอย่างมีเหตุผล สามารถวิเคราะห์ปัญหาและสถานการณ์ แล้วสร้างเป็นระบบทางคณิตศาสตร์ เพื่อนำมาแก้ไขปัญหา เพื่อช่วยในการจัดการและวางแผนการตัดสินใจได้อย่างถูกต้องเหมาะสม คณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือในการศึกษาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตลอดจนศาสตร์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง คณิตศาสตร์จึงมีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต และช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิต (กลุ่มส่งเสริมการเรียนการสอนและประเมินผล สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2548) การพัฒนาการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี เพื่อเตรียมประชากรให้พร้อมกับการเปลี่ยนแปลง ของประเทศไทยให้สอดคล้องกับความรู้และทักษะที่จำเป็นในโลกปัจจุบันและอนาคต (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2560) นำไปสู่การเรียนรู้สาระอื่น ๆ และการเรียนในระดับสูง คณิตศาสตร์เป็นวิชาที่ช่วยพัฒนาคน ให้คิดเป็นอย่างมีเหตุผล มีระเบียบขั้นตอนในการคิด และยังช่วยเสริมคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตอื่น ๆ เช่น การสังเกต ความละเอียดถี่ถ้วนแม่นยำมีสมาธิและรู้จักแก้ปัญหา โดยมีจุดประสงค์และความเข้าใจกระบวนการคิด ตลอดจนสามารถนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวันและการดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข โดยธรรมชาติ ของวิชาคณิตศาสตร์เป็นวิชาที่เกี่ยวกับความคิดรวบยอดและทักษะ อีกทั้งต้องอาศัยวิธีสอนที่เหมาะสม ซึ่งจะทำให้ได้โดยการเรียนจากอุปกรณ์จริง จากประสบการณ์การสอนคณิตศาสตร์ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า นักเรียนเขียนเฉพาะคำตอบมาส่งครู แต่นักเรียนไม่สามารถอธิบายวิธีการหรือกระบวนการในการทำได้ ทั้งนี้ เพราะนักเรียนทุกคนไม่ชอบคิดเอง และไม่ชอบแสดงวิธีทำไม่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ขอบลอกเพื่อน เมื่อกำหนดโจทย์ให้ก็ไม่สามารถหาคำตอบได้ จึงทำให้การสอนวิชาคณิตศาสตร์ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร โดยพิจารณาจากผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ยังไม่บรรลุผลหรือไม่อยู่ในระดับที่น่าพอใจ นักเรียนจำนวนมากไม่ชอบวิชาคณิตศาสตร์ โดยคิดว่าวิชาคณิตศาสตร์เป็นวิชาที่ยาก และมีแบบฝึกหัดมาก นักเรียนจึงรู้สึกท้อแท้ขาดความมั่นใจในการเรียนซึ่งเป็นผลกระทบโดยตรงต่อการเรียน และเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาทักษะคณิตศาสตร์ด้วย (วรสุดา บุญยไวยโรจน์, 2558) การเรียนคณิตศาสตร์ควรเน้นถึงทักษะกระบวนการคิดของนักเรียนในแต่ละคน มากกว่าคิดเพียงเพื่อหาคำตอบของปัญหานั้น ๆ เพื่อให้ทำให้นักเรียนมีความสามารถในการคิด และเกิดทักษะกระบวนการคิด

การสอนคณิตศาสตร์เรื่องอาหาร จำเป็นต้องอาศัยความรู้ ความเข้าใจ ตลอดจนทักษะเข้าด้วยกัน เพื่อนำไปใช้ในการหาคำตอบ ครูควรจัดกิจกรรมให้สนุก เพื่อให้ทำให้นักเรียนมีโอกาสประสบความสำเร็จในการเรียน และเกิดเจตคติที่ดี เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุผลตามมาตรฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ผู้สอนจะต้องศึกษาวิเคราะห์มาตรฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ รวมทั้งเอกสารประกอบกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความยืดหยุ่นสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามความเหมาะสมของผู้เรียนตามความเหมาะสมของผู้เรียนจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี / หลักการ สภาพปัญหา และความจำเป็นดังกล่าวนั้นครูควรใช้เทคนิคหลาย ๆ ประการ เพื่อไม่ให้เด็กเกิดความคับข้องใจ หรือขาดแรงจูงใจในการแก้ปัญหา การสอนให้นักเรียนคิดทำให้นักเรียนมีความเห็นชอบ และรู้จักจริง การสอนให้นักเรียนเห็นชอบ ทำให้นักเรียนแก้ปัญหาได้และทำให้นักเรียนเติบโตขึ้นอย่างมีอิสระภาพ และหากนักเรียนมีโอกาสฝึกทักษะหลาย ๆ ข้อ นักเรียนจะมีความชำนาญและเฉลียวฉลาดขึ้น ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนดีขึ้น การใช้ชุดแบบฝึกทักษะในการหาร จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาดียิ่งขึ้น และสามารถหาคำตอบได้อย่างถูกต้อง การพัฒนาชุดแบบฝึกทักษะจึงสามารถช่วยในการแก้ปัญหาของการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง การหาร และส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยการใช้ชุดฝึกทักษะสูงกว่าก่อนเรียน

จากเหตุผลดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะพัฒนาชุดแบบฝึกทักษะ เรื่อง การหาร ในวิชาคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เพื่อให้ทำให้นักเรียนมีทักษะในการแก้โจทย์ปัญหา อันเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างและหาคุณภาพของชุดแบบฝึกทักษะวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การหาร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
2. เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การหาร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้ชุดแบบฝึกทักษะ

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดเขียนเขต ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 7 ห้องเรียน จำนวน 249 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดเขียนเขต ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 1 ห้อง นักเรียนจำนวน 39 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดแบบฝึกทักษะ เรื่อง การหาร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 19 แผน ใช้เวลา 19 คาบ
2. ชุดแบบฝึกทักษะ เรื่อง การหาร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 9 ชุดแบบฝึกทักษะ
3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การหาร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เป็นแบบทดสอบแบบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ใช้ทดสอบก่อนและหลังเรียน

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

รายละเอียดในการสร้างเครื่องมือวิจัยมีดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดแบบฝึกทักษะ เรื่อง การหาร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 19 แผน แผนละ 1 คาบ คาบละ 50 นาที โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแผน โดยยึดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ของสถานบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงศึกษาธิการ และหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดเขียนเขต จังหวัดปทุมธานี กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีดังนี้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1	การหาผลหารและเศษที่ตัวตั้งสองตัวหาร และผลหารหนึ่งหลักโดยการหารยาว (1)	1 คาบ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2	การหาผลหารและเศษที่ตัวตั้งสองหลักตัวหาร และผลหารหนึ่ง หลักโดยการหารยาว (2)	1 คาบ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3	การหาผลหารและเศษที่ตัวตั้งสองหลัก ตัวหาร และผลหารหนึ่ง หลักโดยการหารยาว (3)	1 คาบ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4	การหาผลหารและเศษที่ตัวตั้งสองหลัก ตัวหาร หนึ่งหลักและผลหารสองหลักโดยการหารยาว (1)	1 คาบ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5	การหาผลหารและเศษที่ตัวตั้งสองหลัก ตัวหาร หนึ่งหลักและผลหารสองหลักโดยการหารยาว (2)	1 คาบ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6	การหาผลหารและเศษที่ตัวตั้งสามหลักและ ตัวหารหนึ่งหลัก โดยการหารยาว (1)	1 คาบ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7	การหาผลหารและเศษที่ตัวตั้งสามหลักและ ตัวหารหนึ่งหลัก โดยการหารยาว (2)	1 คาบ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8	การหาผลหารและเศษที่ตัวตั้งสี่หลักและ ตัวหารหนึ่งหลัก โดยการหารยาว (1)	1 คาบ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9	การหาผลหารและเศษที่ตัวตั้งสี่หลักและตัวหารหนึ่งหลัก โดยการหารยาว (2)	1 คาบ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 10	การหาผลหารและเศษที่ตัวตั้งสี่หลักและตัวหารหนึ่งหลัก โดยการหารยาว (3)	1 คาบ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 11	การหาผลหารและเศษที่ตัวตั้งไม่เกินสี่หลักและตัวหารหนึ่งหลักโดยการหารสั้น (1)	1 คาบ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 12	การหาผลหารและเศษที่ตัวตั้งไม่เกินสี่หลักและตัวหารหนึ่งหลักโดยการหารสั้น (2)	1 คาบ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 13	การหาผลหารและเศษที่ตัวตั้งไม่เกินสี่หลักและตัวหารหนึ่งหลักโดยการหารสั้น (3)	1 คาบ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 14	การหาค่าของตัวไม่ทราบค่าในประโยคสัญลักษณ์แสดงการหาร	1 คาบ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 15	โจทย์ปัญหาการหาร (1)	1 คาบ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 16	โจทย์ปัญหาการหาร (2)	1 คาบ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 17	การสร้างโจทย์ปัญหาการหาร (1)	1 คาบ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 18	การสร้างโจทย์ปัญหาการหาร (2)	1 คาบ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 19	แบบทดสอบท้ายหน่วย	1 คาบ

ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน พบว่า ความเหมาะสมอยู่ที่ระดับเหมาะสมมากที่สุด ($M = 4.57$, $S.D. = 0.46$)

2. ชุดแบบฝึกทักษะ เรื่อง การหาร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 9 ชุด โดยศึกษาและวิเคราะห์จากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ของสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงศึกษาธิการ มาตรฐาน การเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้ คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เนื้อหากิจกรรมการเรียนการสอน เรื่อง การหาร ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมาแบ่งเป็นชุดแบบฝึกทักษะ จำนวน 9 ชุดแบบฝึกทักษะ มีดังนี้

แบบฝึกทักษะที่ 1	การหาผลหารและเศษที่ตัวตั้งสองหลัก ตัวหาร และผลหารหนึ่งหลักโดยการหารยาว (1)	1 คาบ
แบบฝึกทักษะที่ 2	การหาผลหารและเศษที่ตัวตั้งสองหลัก ตัวหาร และผลหารหนึ่งหลักโดยการหารยาว (2)	2 คาบ
แบบฝึกทักษะที่ 3	การหาผลหารและเศษที่ตัวตั้งสองหลัก ตัวหารหนึ่งหลัก และผลหารสองหลักโดยการหารยาว	2 คาบ
แบบฝึกทักษะที่ 4	การหาผลหารและเศษที่ตัวตั้งสามหลักและตัวหารหนึ่งหลักโดยการหารยาว	2 คาบ

แบบฝึกทักษะที่ 5	การหาผลหารและเศษที่ตัวตั้งสี่หลักและตัวหารหนึ่งหลัก โดยการหารยาว	3 คาบ
แบบฝึกทักษะที่ 6	การหาผลหารและเศษที่ตัวตั้งไม่เกินสี่หลักและตัวหารหนึ่งหลัก โดยการหารสั้น	3 คาบ
แบบฝึกทักษะที่ 7	การหาค่าของตัวไม่ทราบค่าในประโยคสัญลักษณ์แสดงการหาร	1 คาบ
แบบฝึกทักษะที่ 8	โจทย์ปัญหาการหาร	2 คาบ
แบบฝึกทักษะที่ 9	การสร้างโจทย์ปัญหาการหาร	2 คาบ

ผลการประเมินความเหมาะสมของชุดแบบฝึกทักษะทั้ง 9 ชุดแบบฝึกทักษะ จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน พบว่า ความเหมาะสมอยู่ที่ระดับเหมาะสมมากที่สุด ($M = 4.53$, $S.D. = 0.42$)

3. การสร้างและหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การหาร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) คู่มือครูและหนังสือเรียนรายวิชาคณิตศาสตร์พื้นฐาน ของสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงศึกษาธิการ ศึกษาวิธีการสร้างและเทคนิคการสร้างข้อสอบที่ดี จากหนังสือการประเมินผลการเรียนรู้ของ เมษา นวลศรี (2555) ศึกษาเนื้อหาและจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม จากคู่มือครูรายวิชาคณิตศาสตร์พื้นฐาน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เรื่อง การหาร แล้วสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง การหาร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 แบบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ มากกว่าที่ต้องการจริง 10 ข้อ โดยให้สอดคล้องกับตารางวิเคราะห์จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม นำแบบทดสอบทดสอบกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดเขียนเขต ตำบลบึงยี่โถ อำเภอรัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ซึ่งเป็นนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบ โดยตรวจให้คะแนน 1 คะแนน สำหรับข้อที่ตอบถูก และให้คะแนน 0 คะแนน สำหรับข้อที่ตอบผิดหรือไม่ตอบ หรือตอบมากกว่า 1 คำตอบ ในข้อเดียวกัน

นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบดูความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความชัดเจน ความถูกต้องเหมาะสมของภาษาที่ใช้ และความสอดคล้องด้วยดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objectives Congruence : IOC) ผลการตรวจสอบพบว่า มีค่า IOC เท่ากับ 1 นำแบบทดสอบไปทดสอบกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดเขียนเขต ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ผลการหาคุณภาพแบบทดสอบ พบว่า มีค่าความยากง่าย (P) ตั้งแต่ 0.40 - 0.48 มีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.52 - 0.81 โดยใช้เทคนิค 27% ของ จุง เตห์ ฟาน (Chung-The Fan) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2536) มีค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบเท่ากับ 0.86 โดยใช้สูตร KR-20 ของคูเตอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2536)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขออนุญาตดำเนินการวิจัยกับนักเรียนโรงเรียนวัดเขยงเขตจากหัวหน้าฝ่ายวิชาการ โดยสุ่มกลุ่มตัวอย่างจากประชากรทั้งหมด จำนวน 249 คน ด้วยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม เนื่องจากทางโรงเรียนได้จัดห้องเรียนแบบละความสามารถของนักเรียน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 ของโรงเรียนวัดเขยงเขต ตำบลบึงยี่โถ อำเภอดุสิต จังหวัดปทุมธานี จำนวน 1 ห้องเรียน นักเรียน จำนวน 39 คน

2. ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางเรียน เรื่อง การหาร กับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน

3. ดำเนินตามแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การหาร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยการใช้ชุดแบบฝึกทักษะ จำนวน 19 แผน และชุดแบบฝึกทักษะ จำนวน 9 ชุดแบบฝึกทักษะ เป็นเวลา 19 คาบ คาบละ 50 นาที

4. หลังสิ้นสุดการสอน ผู้วิจัยทำการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางเรียน เรื่อง การหาร กับกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบทดสอบชุดเดียว เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยมีลำดับขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. หาประสิทธิภาพของชุดแบบฝึกทักษะ เรื่อง การหาร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้สูตร E_1/E_2 (รัตนะ บัวสนธ์, 2556)

2. วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ชุดแบบฝึกทักษะ เรื่อง การหาร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้สถิติทดสอบที สำหรับกลุ่มตัวอย่าง 1 กลุ่ม ทดสอบสองครั้ง (t-test Dependent Sample)

ผลการวิจัย

จากการศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง การหาร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยการใช้ชุดแบบฝึกทักษะ พบว่า

1. ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของชุดแบบฝึกทักษะ เรื่อง การหาร ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของชุดแบบฝึกทักษะ เรื่อง การหาร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ค่าประสิทธิภาพ	ร้อยละ
คะแนนระหว่างเรียน (E_1)	96.29
คะแนนหลังเรียน (E_2)	85.50

จากตารางที่ 1 ประสิทธิภาพของชุดแบบฝึกทักษะ เรื่อง การหาร ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ E_1/E_2 เท่ากับ 70/70 จากผลการทดลองพบว่า ผลที่ได้จากคะแนนระหว่างเรียนมีค่าเท่ากับ 96.29 และผลที่ได้รับจากการทำชุดแบบฝึกทักษะ หลังเรียนมีค่าเท่ากับ 85.50 จึงได้ว่าชุดแบบฝึกทักษะที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ E_1/E_2 เท่ากับ 96.29/85.50 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 70/70

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เรื่อง การหารก่อนและหลังเรียน โดยใช้ชุดแบบฝึกทักษะ ปรากฏดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เรื่อง การหาร โดยใช้ชุดแบบฝึกทักษะ

คะแนน	คะแนนเต็ม	จำนวน	M	S.D.	ร้อยละ	t	df	Sig.
ก่อนเรียน			10.05	1.61	50.25	22.26*	38	0.00
หลังเรียน	20	39	17.31	1.58	86.55			

* $p < .05$

จากตารางที่ 2 พบว่า คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เรื่อง การหาร ก่อนการเรียนด้วยชุดแบบฝึกทักษะ มีค่าเท่ากับ 10.05 คะแนน จากคะแนนเต็ม และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.61 คะแนน ภายหลังได้รับการเรียนด้วยชุดแบบฝึกแล้ว มีค่าเท่ากับ 17.31 คะแนนจากคะแนนเต็ม และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.58 คะแนน เมื่อทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระหว่างก่อนและหลังการทดลองด้วยสถิติทดสอบที พบว่า คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ หลังการเรียนด้วยชุดแบบฝึกทักษะ สูงกว่าก่อนการเรียนด้วยชุดแบบฝึกทักษะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

1. การสร้างและหาประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะ เรื่อง การหาร เมื่อพิจารณาความเหมาะสมของชุดฝึกทักษะมีประสิทธิภาพ 96.29/85.50 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 70/70 ที่กำหนดไว้ แสดงว่าสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ ทั้งนี้เนื่องมาจากชุดแบบฝึกทักษะ เรื่อง การหาร ของระดับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม และในแต่ละชุดแบบฝึกทักษะประกอบด้วย เนื้อหา กิจกรรมการเรียน และแบบฝึกหัดที่หลากหลาย ที่นอกเหนือจากในหนังสือเรียน ซึ่งเมื่อนักเรียนได้ศึกษาและเรียนรู้เนื้อหาจากในห้องเรียนเรียบร้อยแล้ว นักเรียนสามารถทำแบบฝึกหัด และสามารถตรวจสอบความถูกต้องของคำตอบในแต่ละข้อได้ ซึ่งถือเป็นการให้ข้อมูลย้อนกลับ ทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ และมีความขยันมากขึ้นทำให้นักเรียนมีโอกาส

แก้ไขข้อบกพร่อง ทำให้เกิดกำลังใจและความเชื่อมั่นในการศึกษาต่อไป สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เนตรนารี ไพโรจน์พิริยะกุล (2565) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดฝึกทักษะการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบ สืบเสาะหาความรู้ (5Es) เรื่อง ลำดับและอนุกรมสำหรับ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัย พบว่า 1) ชุดฝึกทักษะการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) เรื่อง ลำดับและอนุกรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.38/83.49 2) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3)ระดับความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้ชุดฝึกทักษะการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) อยู่ในระดับมากที่สุด และยังสอดคล้องกับ กัญญาภัค ธรรมสุข (2563) ที่ศึกษาการสร้างชุดการสอน เรื่องการพัฒนาแบบฝึกทักษะการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ เรื่อง การบวก ลบ คูณ หารระคน สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่า โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากและจากการทดสอบประสิทธิภาพภาคสนาม มีค่าประสิทธิภาพตามเกณฑ์เท่ากับ 81.10/79.05 เป็นไปตามเกณฑ์ 75/75 และผลงานวิจัยของ ศักดิ์ชาย ขวัญสิน (2558) ที่ศึกษาการสร้างชุดการสอน เรื่องการพัฒนาชุดฝึกทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์เรื่องทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ชุดฝึกเสริมทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ เรื่อง ทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ เรื่อง ทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้มีประสิทธิภาพ 79.47/78.72 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ คือ 75/75

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การหาร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้ชุดแบบฝึกทักษะ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีคะแนนเฉลี่ย 17.31 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 86.55 ทั้งนี้ เนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดแบบฝึกทักษะ เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ทำให้นักเรียนได้ฝึกการคิดวิเคราะห์ข้อมูล ช่วยชี้นำความคิดและแนวทางในการอ่านและหาคำตอบของคำถามสำคัญต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงได้มีการฝึกฝนจากการทำชุดแบบฝึกทักษะอย่างสม่ำเสมอ ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนดีกว่าก่อนเรียน โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ นูริมาน สือรี (2563) ซึ่งได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง เลขยกกำลัง โดยใช้แบบฝึกทักษะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง เลขยกกำลัง สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แบบฝึกทักษะผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนมีค่าสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และงานวิจัยของ อานันท์ นิรมล (2561) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดฝึกทักษะแอนิเมชัน 2 มิติ เรื่อง การบวกจำนวนสองจำนวนที่มีผลบวกไม่เกิน 9 กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) ชุดฝึกทักษะแอนิเมชัน 2 มิติฯ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.92/83.17ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 85/85 2) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยชุดฝึกทักษะแอนิเมชัน 2 มิติฯ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 3) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยชุดฝึกทักษะแอนิเมชัน 2 มิติฯ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.86

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

1. ชุดแบบฝึกทักษะวิชาคณิตศาสตร์เป็นสิ่งที่จำเป็นในกระบวนการสอนซึ่งส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ดังนั้นครูผู้สอนควรนำเอาชุดแบบฝึกทักษะไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้มากขึ้น
2. ครูควรกระตุ้นให้กำลังใจและเสริมแรงให้นักเรียนมี ความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมในชุดแบบฝึกทักษะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเมื่อเรียนด้วยชุดแบบฝึกทักษะกับสื่อวัตกรรมการอื่น ๆ
2. ควรมีการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนต่อชุดแบบฝึกทักษะ เพื่อนำข้อมูลที่ได้รับไปปรับปรุงให้เหมาะสมต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กลุ่มส่งเสริมการเรียนการสอนและประเมินผล สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2548). **การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544**. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- กัญญาภัค ธรรมสุข. (2563). **การพัฒนาแบบฝึกทักษะการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ เรื่อง การบวก ลบ คูณ หาร ระคนสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- นุริมาน สือรี. (2563). **การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องเลขยกกำลัง โดยใช้แบบฝึกทักษะ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนวิทยาศาสตร์คณิตศาสตร์ และคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- เนตรนารี ไพโรจน์พิริยะกุล. (2565). 20221 **การพัฒนาชุดฝึกทักษะการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบ สืบเสาะหาความรู้ (5Es) เรื่อง ลำดับและอนุกรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6**. วารสารวิชาการศิลปศาสตร์ประยุกต์. 15(1): 1-14.
- เมษา นวลศรี. (2555). **การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้**. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี.
- รัตนะ บัวสนธ์. (2556). **การประเมินโครงการ: การวิจัยเชิงปริมาณ**. กรุงเทพฯ: คอมแพคปริ้น.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2536). **เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา**. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- วรสุดา บุญยไวโรจน์. (2558). **คณิตศาสตร์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา**. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

- ศักดิ์ชาย ขวัญสิน. (2558). การพัฒนาชุดฝึกเสริมทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ เรื่อง ทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. ลำพูน: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2560). คู่มือการใช้หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560). กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.
- อานันท์ นิรมล. (2561). การพัฒนาชุดฝึกทักษะแอนิเมชัน 2 มิติ เรื่อง การบวกจำนวนสองจำนวนที่มีผลบวกไม่เกิน 9 กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. วารสารครูพิบูล. 5(2): 206 - 218.

ผลการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง โจทย์ปัญหาทศนิยม
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD

THE EFFECTS OF MATHEMATICS LEARNING MANAGEMENT
ON DECIMAL PROBLEMS OF 5TH GRADE STUDENTS
USING STAD COOPERATIVE LEARNING

ภัทรีญา ต่อแก้ว^{1*}, กฤษณะ โสขุมา² และเดช บุญประจักษ์²
Phatthariya Torkaew^{1*}, Kritsana Sokhuma² and Dech Boonprajak²

Received : 14 February 2024

Revised : 8 April 2024

Accepted : 17 April 2024

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง โจทย์ปัญหาทศนิยม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD 2) ศึกษาพัฒนาการทางการเรียน เรื่อง โจทย์ปัญหาทศนิยม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการเรียนรู้ เรื่อง โจทย์ปัญหาทศนิยม โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเพชรตัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท ปีการศึกษา 2565 จำนวน 18 คน ที่มีความสามารถคล้ายกัน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง โจทย์ปัญหาทศนิยม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($M = 4.56$, $S.D. = 0.42$) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง โจทย์ปัญหาทศนิยม มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00 ค่าความยากง่ายระหว่าง 0.47 - 0.73 ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.20 - 0.53 และค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.72 และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ เรื่อง โจทย์ปัญหาทศนิยม โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD มีค่าดัชนีความสอดคล้อง อยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.91

¹หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา วิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

²คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

¹Master of Education Program Department of Mathematics Education, College of Teacher Education, Phranakhon Rajabhat University

²Faculty of Science and Technology, Phranakhon Rajabhat University

*ผู้นิพนธ์ประสานงาน E-mail: phatthariyatokaew@gmail.com

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (Dependent samples t-test) และค่าดัชนีประสิทธิผล

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง โจทย์ปัญหาทศนิยม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD หลังการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. พัฒนาการทางการเรียน เรื่อง โจทย์ปัญหาทศนิยม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD มีค่าดัชนีประสิทธิผล เท่ากับ 0.58 แสดงว่านักเรียนมีพัฒนาการในการเรียนรู้คิดเป็นร้อยละ 58

3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD อยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.73, S.D. = 0.39$)

คำสำคัญ: การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD / โจทย์ปัญหาทศนิยม

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to compare before and after of the mathematics learning achievements on decimal problems of the 5th Primary School students through using the STAD cooperative learning technique, 2) to study the development of mathematics learning on decimal problems the 5th grade Primary School students learning by using the STAD cooperative learning technique, and 3) to study the satisfaction of the students for the STAD cooperative learning technique. The target group used in this research were 18 students from 5th grade, Thepparat School, Chainat Primary Educational Service Area Office, in the academic year 2022, also various learning abilities. The instruments used in this research were lesson plans using the STAD cooperative learning technique on decimal problems for 5th grade students, Mathematics Achievement Test and a questionnaire on students' satisfaction for the learning using the STAD cooperative learning technique. The statistics used for analyzing data were Mean, Standard Deviation, Dependent samples t-test and effectiveness index.

The results of this research were as follows:

1. Mathematics learning achievement on decimal problems of the 5th grade primary school students using the STAD cooperative learning technique revealed that the after learning results were higher than the before which statistically significant at the .05 statistical level.

2. The development of mathematics learning on decimal problems of the 5th grade students who were taught by using the STAD cooperative learning technique

had an effectiveness index equal to 0.58, indicating that students had improved by 0.58 or equivalent to 58%.

3. The students in the 5th grade satisfied with the STAD cooperative learning technique at the highest level of satisfaction ($M = 4.73$, $S.D. = 0.39$).

Keywords: The cooperative learning STAD technique / Decimal problems.

บทนำ

คณิตศาสตร์มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จในการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากคณิตศาสตร์ช่วยให้มนุษย์มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผล เป็นระบบแบบแผน สามารถวิเคราะห์ปัญหาหรือสถานการณ์ได้อย่างรอบคอบ ช่วยให้คาดการณ์ วางแผน แก้ปัญหาและตัดสินใจได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้คณิตศาสตร์ยังเป็นเครื่องมือในการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และศาสตร์อื่น ๆ อันเป็นรากฐานในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของชาติให้มีคุณภาพและพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้ทัดเทียมกับนานาชาติ การศึกษาคณิตศาสตร์จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทันสมัยและสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม และความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วในยุคโลกาภิวัตน์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560: 1)

จากการศึกษาสภาพปัจจุบันของโรงเรียนเทพรัตน์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยนาท พบว่า ผลการทดสอบการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2562 มีคะแนนเฉลี่ยของระดับโรงเรียนเท่ากับร้อยละ 30.25 ซึ่งน้อยกว่าคะแนนเฉลี่ยของระดับประเทศที่มีค่าเท่ากับร้อยละ 32.90 ซึ่งมาตรฐานการเรียนรู้ที่ผู้เรียนควรเร่งพัฒนาเป็นอันดับ 1 ได้แก่ มาตรฐาน ค 1.1 เข้าใจความหลากหลายของการแสดงจำนวน ระบบจำนวน การดำเนินการของจำนวน ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการ สมบัติของการดำเนินการ และนำไปใช้ (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2563: 3 - 4) จะเห็นว่า ข้อสอบส่วนใหญ่เน้นการวิเคราะห์ โจทย์ปัญหา และเนื้อหาสำคัญส่วนหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐาน ค 1.1 ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 คือ เรื่อง โจทย์ปัญหาทศนิยม ซึ่งเนื้อหาความรู้เกี่ยวกับทศนิยมจะเริ่มเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จะเป็นเนื้อหาเรื่องโจทย์ปัญหาทศนิยมเกี่ยวกับทศนิยมที่สำคัญในการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและการนำความรู้ไปใช้ต่อในระดับชั้นที่สูงขึ้น

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านมา พบว่า นักเรียนมีพื้นฐานวิชาคณิตศาสตร์ค่อนข้างน้อย และนักเรียนบางส่วนไม่เข้าใจเนื้อหาบทเรียน ไม่สามารถวิเคราะห์และตีความหมายโจทย์ปัญหาได้ รวมถึงนักเรียนแต่ละคนมีความสามารถในการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ซึ่งมีทั้งนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับดี ระดับปานกลาง และระดับต้องพัฒนา จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ครูผู้สอนจะต้องมีการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความแตกต่างและความสนใจของนักเรียน สร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ให้นักเรียนได้มีโอกาสเรียนรู้ร่วมกัน ได้ช่วยเหลือ แนะนำกันในการเรียนรู้ อำนวยความสะดวกให้แก่นักเรียน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนสามารถพัฒนาความรู้ความสามารถในด้านคณิตศาสตร์ของตนเองได้อย่างเต็มที่ ซึ่งเทคนิคหนึ่ง

ที่เหมาะสมสำหรับการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ คือ การเรียนรู้แบบร่วมมือกันเพื่อความสำเร็จเป็นทีม หรือเทคนิค STAD (Student Teams Achievement Divisions) เป็นเทคนิคที่จะส่งเสริมความร่วมมือในการทำงานกลุ่ม นักเรียนที่เรียนเก่งจะช่วยเหลือเพื่อนในกลุ่ม โดยการอธิบายให้เพื่อนเข้าใจเป็นการเรียนรู้ร่วมกัน ครุมีเวลาพัฒนาการเรียนรู้ ตลอดจนมีเวลาช่วยเหลือสนับสนุนร่วมอภิปรายปัญหากับนักเรียนมากขึ้น ทำให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียน มีความรับผิดชอบในการเรียนรู้ ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น (ทิตินา แคมมณี, 2551: 64)

การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD (Student Teams-Achievement Division) เป็นการจัดการเรียนรู้โดยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4-5 คน ระยะเวลา (เก่ง กลางอ่อน) โดยสมาชิกทุกคนในกลุ่มจะได้รับหน้าที่ที่แตกต่างกันไป สมาชิกของกลุ่มได้เรียนรู้เนื้อหาสาระที่ผู้สอนจัดเตรียมไว้ให้ แล้วทำการทดสอบความรู้ คะแนนที่ได้จากการทดสอบของสมาชิกแต่ละคนจะนำมารวมกันเป็นคะแนนรวมของทีม ผู้สอนต้องใช้เทคนิคการเสริมแรง เช่น ให้อาหาร คำชมเชย สมาชิกกลุ่มจะต้องมีการกำหนดเป้าหมายร่วมกัน ความสำเร็จของทีมเกิดจากการร่วมมือกันของสมาชิกทุกคนในกลุ่ม และข้อดีของเทคนิค STAD คือ นักเรียนจะต้องเอาใจใส่ รับผิดชอบหน้าที่ของตนเอง ส่งเสริมให้นักเรียนที่มีความสามารถต่างกันได้เรียนรู้ร่วมกัน ผลัดเปลี่ยนกันเป็นผู้นำ เรียนรู้ทักษะทางสังคม และเกิดความสนุกสนานตื่นตัวกับการเรียนรู้ (สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ, 2552) ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น และมีเจตคติที่ดีทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และอยากเรียนวิชาคณิตศาสตร์มากขึ้น ดังผลการวิจัยของ กนกวรรณ คงมี (2560: บทคัดย่อ) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนด้วยเทคนิค STAD สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD อยู่ในระดับมาก

จากปัญหา แนวคิด และแนวทางการพัฒนาผู้เรียนดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ในเนื้อหาเรื่อง โจทย์ปัญหาทศนิยม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยนำวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD มาพัฒนาการเรียนรู้อีก เพื่อให้เด็กมีความรู้ความเข้าใจในบทเรียนมากยิ่งขึ้น พร้อมทั้งส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความสามารถในการแก้ปัญหา มีความรับผิดชอบในการเรียนรู้ของตนเองและของเพื่อนร่วมกลุ่ม เกิดการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ลดการแข่งขันเป็นรายบุคคล และมุ่งส่งเสริมทักษะทางสังคม กระตุ้นให้นักเรียนสนใจและตั้งใจเรียนอย่างต่อเนื่อง มีความกระตือรือร้นในการค้นคว้าหาความรู้ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อให้เด็กประสบความสำเร็จในการเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น รวมถึงมีความพึงพอใจที่ดีต่อวิชาคณิตศาสตร์อีกด้วย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง โจทย์ปัญหาทศนิยม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD
2. เพื่อศึกษาพัฒนาการทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง โจทย์ปัญหาทศนิยม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้ การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD เรื่อง โจทย์ปัญหาทศนิยม

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเทพรัตน์ สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนเทพรัตน์ จำนวน 18 คน ซึ่งได้จากการเลือกแบบกลุ่ม และนักเรียน มีความสามารถต่างกัน มีทั้งเก่ง ปานกลาง และอ่อน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง โจทย์ปัญหาทศนิยม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5 โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD มีจำนวน 7 แผน ใช้เวลาในการสอน 8 ชั่วโมง รวมการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง โจทย์ปัญหาทศนิยม เป็นแบบทดสอบปรนัยเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ

3. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ เรื่อง โจทย์ปัญหาทศนิยม โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยพิจารณาได้ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านสื่อ การเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 20 ข้อ

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

1. แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง โจทย์ปัญหาทศนิยม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้ การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD จำนวน 7 แผน โดยผู้วิจัยได้ให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความ เหมาะสมตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแผนการจัดการเรียนรู้ พบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.56 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.42 มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง โจทย์ปัญหาทศนิยม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดหรือไม่ ตอบได้ 0 คะแนน จำนวน 20 ข้อ โดยผู้วิจัยได้ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า อยู่ระหว่าง 0.67 ถึง 1.00 และหาคุณภาพของ เครื่องมือ พบว่า ค่าความยากง่าย (p) ตั้งแต่ 0.47 ถึง 0.73 และค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.27 ถึง 0.53 และค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.72

3. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่อง โจทย์ปัญหา ทศนิยม โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยพิจารณา 4 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ด้านสื่อการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 20 ข้อ โดยผู้วิจัยได้ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามความพึงพอใจ พบว่า อยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.91

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ปฐมนิเทศชี้แจงข้อตกลงเบื้องต้นในการเรียนการสอน
2. ทดสอบก่อนเรียน (Pre - test) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อทดสอบความรู้ของนักเรียนก่อนเรียน
3. ดำเนินการจัดการเรียนรู้ โดยผู้วิจัยดำเนินการจัดการเรียนรู้ด้วยตนเองตามแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง โจทย์ปัญหาทศนิยม โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ซึ่งระหว่างการจัดการเรียนรู้มีการบันทึกแบบสังเกตพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้
4. ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน (Post - test) ด้วยแบบทดสอบชุดเดิม
5. นักเรียนตอบแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ เรื่อง โจทย์ปัญหาทศนิยม โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD โดยการทดสอบค่าที (Dependent samples t-test)
2. วิเคราะห์ผลการพัฒนาทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง โจทย์ปัญหาทศนิยม ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD
3. วิเคราะห์คะแนนความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง โจทย์ปัญหาทศนิยม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD โดยการทดสอบค่าที (Dependent samples t-test)
2. การวิเคราะห์ผลการพัฒนาทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง โจทย์ปัญหาทศนิยม ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD โดยการหาค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.)
3. การวิเคราะห์คะแนนความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD โดยหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วแปลความหมายเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด

ผลการวิจัย

1. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง โจทย์ปัญหาทศนิยม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง โจทย์ปัญหาทศนิยม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD

การทดสอบของกลุ่มทดลอง	<i>n</i>	คะแนนเต็ม	M	S.D.	<i>df</i>	<i>t</i>	<i>p</i> – value
ก่อนการจัดการเรียนรู้	18	20	6.17	2.53	17	14.61*	.001
หลังการจัดการเรียนรู้	18	20	14.22	2.96			

* *p* ที่ระดับนัยสำคัญ .05

จากตารางที่ 1 พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง โจทย์ปัญหาทศนิยม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. การศึกษาผลการพัฒนาการทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง โจทย์ปัญหาทศนิยม หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ตารางที่ 2 พัฒนาการทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง โจทย์ปัญหาทศนิยม หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ค่า E.I.	จำนวน (คน)	ร้อยละ
0.50 – 0.90	12	66.67
0.30 – 0.49	6	33.33
รวม	18	100

จากตารางที่ 2 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD เรื่อง โจทย์ปัญหาทศนิยม มีค่าดัชนีประสิทธิผลอยู่ในช่วง 0.33 - 0.88 โดยรวมมีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.58 และมีนักเรียน 12 คน มีพัฒนาการดี โดยมีค่าดัชนีประสิทธิผลตั้งแต่ 0.53 - 0.88 ส่วนนักเรียนอีก 6 คน มีค่าดัชนีประสิทธิผลตั้งแต่ 0.33 - 0.47 แสดงว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD เรื่อง โจทย์ปัญหาทศนิยม มีพัฒนาการสูงขึ้นทุกคน

3. การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาระดับความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD

รายการ	M	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ด้านเนื้อหา	4.42	0.55	มาก
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.86	0.26	มากที่สุด
ด้านสื่อการเรียนรู้	4.98	0.32	มากที่สุด
ด้านการวัดผลและประเมินผล	4.67	0.44	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.73	0.39	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (M = 4.73, S.D. = 0.39) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้าน ได้แก่ ด้านสื่อการเรียนรู้ (M = 4.98, S.D. = 0.32) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (M = 4.86, S.D. = 0.26) และด้านการวัดผลและประเมินผล (M = 4.67, S.D. = 0.44) และด้านเนื้อหาที่มีความพึงพอใจในระดับมาก (M = 4.45, S.D. = 0.73)

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง โจทย์ปัญหาทศนิยม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการเรียนแบบร่วมมือ เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ระหว่างนักเรียนที่มีความสามารถต่างกัน และต้องใช้ความสามารถของแต่ละคนร่วมกัน เพื่อให้ผลงานประสบความสำเร็จ โดยมีความรับผิดชอบร่วมกันทั้งในส่วนตนและส่วนรวม ซึ่งวิธีการนี้จะช่วยการแก้ปัญหาการเรียนแบบแข่งขัน การเรียนโดยลำพัง เรียนโดยไม่มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างเรียน ทำให้คนเก่งได้ช่วยเหลือคนที่เรียนอ่อนกว่าและเทคนิค STAD เป็นเทคนิคที่มีการวัดผลโดยใช้คะแนนความก้าวหน้าหรือคะแนนพัฒนาการ จึงทำให้นักเรียนทราบถึงความก้าวหน้าของตนเอง โดยที่ไม่มีการแข่งขันกับผู้อื่น แต่เป็นการแข่งขันกับตนเอง จึงทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นและเกิดแรงจูงใจที่จะพัฒนาตนเองให้ได้คะแนนสูงยิ่งขึ้น ซึ่งเทคนิค STAD จะช่วยแก้ปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Slavin (1995: 5 - 6) ที่ว่าการสอนตามรูปแบบกิจกรรมนี้เป็นการจัดกลุ่มนักเรียน โดยคละระดับความสามารถซึ่งเป็นการทำงานร่วมกันภายในกลุ่ม เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและช่วยนักเรียนที่เรียนอ่อนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น นอกจากนี้ Baroody (1993: 2 - 102) ได้กล่าวถึงประโยชน์ที่สำคัญของการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ไว้ว่าช่วยส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้เนื้อหาได้ดี ส่งเสริมให้เกิดความสามารถในการแก้ปัญหา และการให้เหตุผล แนวทางในการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา และช่วยให้เกิดการช่วยเหลือในกลุ่มเพื่อน 3 แนวทาง คือ 1) การอภิปรายร่วมกันกับเพื่อนในกลุ่มย่อยให้ผู้เรียนได้แก้ปัญหา โดยคำนึงถึงบุคคลอื่น

ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนได้ตรวจสอบและปรับปรุงแนวคิดและคำตอบ 2) ช่วยให้เข้าใจปัญหาแต่ละคนในกลุ่ม เนื่องจากพื้นฐานความรู้ของแต่ละคนต่างกัน และ 3) ผู้เรียนเข้าใจการแก้ปัญหาจากการทำงานกลุ่ม ส่งเสริมความมั่นใจในตนเอง และส่งเสริมทักษะทางสังคมและทักษะการสื่อสาร สิ่งเหล่านี้ล้วนส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเพ็ญศิริ ศรีชมภู (2559: 6) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ความน่าจะเป็น โดยการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา สุวินทวงศ์ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ในการเรียน เรื่อง ความน่าจะเป็น โดยการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ เทคนิค STAD หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกวรรณ คงมี (2560: 7) ซึ่งได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD เรื่อง การคูณและการหารพหุนาม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนโยธินบูรณะ ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนด้วยเทคนิค STAD สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัย พรพรรณ เสาร์คำเมืองดี (2562: 93) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง บทประยุกต์ ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. ผลการพัฒนาการทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง โจทย์ปัญหาทศนิยม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD โดยภาพรวมมีค่าดัชนีประสิทธิผล เท่ากับ 0.58 หรือคิดเป็นร้อยละ 58 ผลที่เกิดขึ้นดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า หลังจากที่นักเรียนได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD เรื่อง โจทย์ปัญหาทศนิยม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 แล้วนักเรียนมีพัฒนาการคิดเป็นร้อยละ 58 จึงสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD เรื่อง โจทย์ปัญหาทศนิยม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ได้ ซึ่งสอดคล้องกับ สุพัตรา คำหงษา (2558: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ STAD กับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ผลการศึกษาพบว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD มีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.7490 คิดเป็นร้อยละ 74.90 และการจัดการเรียนรู้แบบปกติ มีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.6432 คิดเป็นร้อยละ 64.32 ตามลำดับ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรรถพล ปลัดพรหม (2562: 69) ซึ่งได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD โดยเน้นการใช้ตัวแทนเพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ความสัมพันธ์และฟังก์ชัน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการศึกษาพบว่า ดัชนีประสิทธิผลมีค่าเท่ากับ 0.6750 หรือคิดเป็นร้อยละ 67.50 ผลที่เกิดขึ้นดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า หลังจากที่นักเรียนได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD โดยเน้นการใช้ตัวแทน เรื่อง ความสัมพันธ์และฟังก์ชัน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 แล้วนักเรียนมีความรู้หลังเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนคิดเป็นร้อยละ 67.50

3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD อยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.73, S.D. = 0.39$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้าน ได้แก่ ด้านสื่อการเรียนรู้ ($M = 4.98, S.D. = 0.32$) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($M = 4.86, S.D. = 0.26$) และด้านการวัดผลและประเมินผล ($M = 4.67, S.D. = 0.44$) และด้านเนื้อหาที่มีความพึงพอใจในระดับมาก ($M = 4.45, S.D. = 0.73$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ทำให้นักเรียนมีความรู้สึกว่าเป็นวิธีการเรียนรู้ที่มีความสนุกสนาน น่าสนใจ เกิดการร่วมมือในการทำงาน มีการช่วยเหลือกันภายในกลุ่ม รวมถึงครูผู้สอนให้ความเป็นกันเองทำให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นได้ปฏิบัติและค้นพบความรู้ ให้เหตุผลและแก้ไขปัญหาด้วยตัวเอง ทำให้บรรยากาศในการเรียนดีขึ้น โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชยภา ทยาพัชร (2559: 11) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์และความพึงพอใจในการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD เรื่อง ตัวประกอบของจำนวนนับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ที่ได้รับจากการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD โดยภาพรวมระดับความพึงพอใจของนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.52 เนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกลุ่มร่วมมือแบบ STAD เป็นกิจกรรมที่นักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกันสมาชิกทุกคนในกลุ่มต่างให้ความร่วมมือและช่วยเหลือกัน เพื่อให้กลุ่มของตนประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ นักเรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุขและสนุกสนาน และครูผู้สอนได้ใช้เทคนิคการเสริมแรง เช่น ให้รางวัล ค่ายกย่องชมเชย เป็นต้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของจริยาลักษณ์ กิตติกา (2559: 111) ได้ศึกษาการพัฒนาผลการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง สมการและการแก้สมการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ประกอบชุดฝึกเสริมทักษะ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์แบบร่วมมือเทคนิค STAD ประกอบชุดฝึกเสริมทักษะ เรื่อง สมการและการแก้สมการโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.84, S.D. = 0.33$) อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของกนกวรรณ คงมี (2560: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD เรื่อง การคูณและการหารพหุนาม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนโยธินบูรณะ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจเฉลี่ยรวม 3.94 นั่นคือ นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรพรรณ เสาร์คำเมืองดี (2562: 96) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด ($M = 4.56, S.D. = 0.74$)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

1. ครูผู้สอนควรมีการเตรียมความพร้อมในเรื่องของเนื้อหา รูปแบบการจัดกิจกรรม สื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและสนุกกับการเรียน

2. ในการจัดนักเรียนเข้ากลุ่ม นอกจากจะจัดโดยใช้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์แล้ว ควรที่จะพิจารณาการจัดนักเรียนเข้ากลุ่มในกรณีที่มีนักเรียนเป็นเด็กบกพร่องทางการเรียนรู้ด้วย

3. ควรมีการชี้แจงนักเรียนให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้องและไม่เกิดปัญหา

4. ในการจัดนักเรียนเข้ากลุ่มในช่วงแรก นักเรียนบางกลุ่มอาจยังไม่ให้ความช่วยเหลือภายในกลุ่มในการทำงานเท่าที่ควร โดยเฉพาะนักเรียนที่เก๋มมักจะทำเองคนเดียว ดังนั้นในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูควรมีการกระตุ้นให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการร่วมมือช่วยเหลือกันในการทำงานภายในกลุ่ม และคอยกระตุ้นให้นักเรียนที่อ่อนมีความกระตือรือร้นในการเรียนมากขึ้น

5. ครูจะต้องพยายามอธิบายให้เห็นความสำคัญของการทำงานกลุ่มว่า ในการทำงานกลุ่มทุกคนในกลุ่มมีความสำคัญเท่าเทียมกัน การที่จะทำให้งานของกลุ่มของตนประสบความสำเร็จ นักเรียนที่เก๋มจะต้องช่วยเหลือนักเรียนที่อ่อน และนักเรียนที่อ่อนจะต้องพยายามที่จะเรียนรู้ให้มากขึ้น เพื่อให้กลุ่มของตนประสบความสำเร็จ

6. การกระตุ้นและให้กำลังใจนักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้มีความมั่นใจและกล้าแสดงความคิดเห็น อีกทั้งกล้าเสนอแนวคิดของตนเองให้เพื่อนสมาชิกภายในกลุ่มในห้องได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นแนวทางที่จะทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจ สร้างแรงจูงใจ และแบ่งปันประสบการณ์ที่ดีมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD กับเนื้อหาคณิตศาสตร์เรื่องอื่น ๆ ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และชั้นเรียนอื่น ๆ

2. ควรมีการศึกษาด้านการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ในตัวแปรอื่น เช่น ความคงทนในการเรียนรู้ ความสามารถในการแก้ปัญหา ทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ พฤติกรรมการทำงานกลุ่ม เพราะเป็นสิ่งที่จำเป็นในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์

3. ควรทำการศึกษาจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD เปรียบเทียบกับการจัดการเรียนรู้แบบอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กนกวรรณ คงมี. (2560). **ผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD เรื่อง การคูณและการหารพหุคูณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนโยธินบูรณะ**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- จริยาลักษณ์ กิตติกา. (2559). การพัฒนาผลการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง สมการและการแก้สมการ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ประกอบ
ชุดฝึกเสริมทักษะ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียน
การสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ชยปภา ทยาพัชร. (2559). การศึกษาผลสัมฤทธิ์และความพึงพอใจในการเรียนรู้แบบร่วมมือ
เทคนิค STAD เรื่อง ตัวประกอบของจำนวนนับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ทิตนา แคมมณี. (2551). 14 วิธีสอนสำหรับครูมืออาชีพ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- เพ็ญศิริ ศรีชมภู. (2559). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ความน่าจะเป็น
โดยการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา สุวินทวงศ์. สาขาวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จังหวัดกรุงเทพมหานคร.
- พรพรรณ เสาร์คำเมืองดี. (2562). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD.
วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา คณะวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. (2563). ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน
(O-NET) ของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2562. [ออนไลน์].
เข้าถึงได้จาก: <http://www.niets.or.th>. (2565, เมษายน 1).
- สุพัตรา คำหงษา. (2558). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือแบบ STAD กับ
การจัดการเรียนรู้แบบปกติ. วารสารการวัดผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 21(2): 369-381.
- สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2552). 19 วิธีจัดการเรียนรู้: เพื่อพัฒนากระบวนการคิด.
(พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- อรรถพล ปลัดพรหม. (2562). การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD โดยเน้นการใช้ตัวแทน
เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์
เรื่อง ความสัมพันธ์และฟังก์ชัน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. วารสารวิชาการ.
12(4): 1906-3431.
- Baroody, A. J. (1993). *Children's Mathematics Thinking*. New York: Teacher College
Press.
- Slavin, R. E. (1995). *Cooperative learning: Theory, research, and practice*. (2nd).
Boston: Allyn & Bacon.
-

การศึกษาคูณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการใช้กิจกรรมการเรียนรู้
โดยใช้ปัญหาเป็นฐานในวิชาสังคมศึกษา

RESEARCH OF ENTREPRENEURIAL ATTRIBUTES FOR GRADE 6 STUDENTS
THROUGH PROBLEM-BASED IN SOCIAL STUDIES LEARNING ACTIVITIES

มนัญชยา อัครคีเดช^{1*}
Manunchaya Akkeedet^{1*}

Received : 17 July 2023

Revised : 10 January 2024

Accepted : 29 January 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1 ห้องเรียน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ จำนวน 29 คน โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เครื่องมือที่ใช้คือ แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการ จำนวน 3 แผน ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 ผู้ผลิตผู้บริโภค แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 ปัจจัยการผลิตและการใช้ทรัพยากรและแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 การรวมกลุ่มการผลิต และแบบสอบถามคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานช่วยเสริมสร้างคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้แก่ด้าน 1) ความเป็นตัวเอง 2) การมีนวัตกรรม 3) ความกล้าเสี่ยง 4) พฤติกรรมเชิงรุกในการแข่งขัน 5) ความสม่ำเสมอและความใส่ใจในการเรียนรู้ และ 6) ความต้องการที่จะประสบความสำเร็จ อยู่ในระดับดีมาก

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน / คุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการ / สังคมศึกษา

¹โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์

สถาบันวิจัย พัฒนาและสาธิตการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

¹Ongkharak Demonstration School Srinakharinwirot Universty

Educational Research Development and Demonstration Institute Srinakharinwirot Universty

*ผู้นิพนธ์ประสานงาน E-mail: wassanat@g.swu.ac.th

ABSTRACT

The purposes of this research were as follows: 1) to determine entrepreneurship characteristics of Grade 6 students who received problem-based learning management. The subjects included 29 Sixth Grade students at Ongkharak Demonstration School in second of academic year 2023 by using cluster random sampling. The research instrument for was A Questionnaire on Entrepreneurial Attributes of Sixth Students. The research instruments for experiment included of learning management Three plan based on Problem-based learning 1 Consumer Producer Learning Management Plan 2 Factors of Production and Resource Utilization and Learning Management Plan 3 Production Group Integration and a questionnaire on entrepreneurial characteristics. The data were analyzed by mean, Standard deviation.

The results of this research are as follows: The problem-based learning management helped to enhance the entrepreneurial characteristics of Grade 6 students at the very good level.

Keywords: Problem-based learning / Entrepreneurial attributes / Social studies

บทนำ

การพัฒนาประเทศในช่วงที่ผ่านมา ต้องเผชิญความเปลี่ยนแปลงที่สำคัญหลายประการและอยู่ภายใต้แรงกดดันจากสถานการณ์ที่มีความผันแปรสูงทั้งภายนอกและภายในประเทศ ในการพัฒนาของเศรษฐกิจไทยในช่วงที่ผ่านมาเห็นได้ชัดว่ามีการดำเนินการพัฒนาในหลายด้านเพื่อกระจายการพัฒนาและการสร้างความเข้มแข็งให้ครอบคลุมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมไปสู่ท้องถิ่น ทั้งนี้เป็นผลจากความก้าวหน้าอย่างก้าวกระโดดของเทคโนโลยีที่เข้ามามีบทบาทสำคัญทั้งในวิถีการดำเนินธุรกิจและการใช้ชีวิตของผู้คน การเข้าสู่สังคมสูงวัย ที่ส่งผลต่อกำลังแรงงานในอนาคต การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยธรรมชาติที่มีความผันผวนรุนแรง ตลอดจนสถานการณ์ความขัดแย้งทางเศรษฐกิจและการเมืองระหว่างประเทศมหาอำนาจ เมื่อผนวกเข้ากับเหตุการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ที่แพร่ระบาดอย่างรวดเร็วและส่งผลกระทบอย่างรุนแรงทั่วโลก ทั้งนี้แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 13 ได้มีการกำหนดเป้าหมายของการพัฒนามีเป้าหมายหลักของการพัฒนาในระยะ 5 ปี (2566 - 2570) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อพลิกโฉมประเทศไทยสู่ “สังคมก้าวหน้า เศรษฐกิจสร้างมูลค่าอย่างยั่งยืน” ซึ่งหมายถึง การสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ครอบคลุมตั้งแต่ระดับโครงสร้างนโยบายและกลไก เพื่อมุ่งเสริมสร้างสังคมที่ก้าวทันพลวัตของโลกและเกื้อหนุนให้คนไทยมีโอกาสที่จะพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ พร้อมกับการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่การขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถในการสร้างมูลค่าเพิ่มที่สูงและคำนึงถึงความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม มีทั้งหมด 5 เป้าหมายหลัก ได้แก่ 1) การปรับโครงสร้างการผลิตสู่เศรษฐกิจฐานนวัตกรรม 2) การพัฒนาคนสำหรับโลกยุคใหม่ 3) การมุ่งสู่สังคมแห่งโอกาสและ

ความเป็นธรรม 4) การเปลี่ยนผ่านไปสู่ความยั่งยืน และ 5) การเสริมสร้างความสามารถของประเทศในการรับมือกับความเสี่ยงและการเปลี่ยนแปลงภายใต้บริบทโลกใหม่ โดยในเป้าหมายด้านที่ 1 การปรับโครงสร้างการผลิตสู่เศรษฐกิจฐาน จะมึนนวัตกรรมยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคการผลิตและบริการสำคัญให้สูงขึ้น และสามารถตอบโจทย์พัฒนาการของเทคโนโลยีและสังคมยุคใหม่ และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เชื่อมโยงเศรษฐกิจท้องถิ่นและผู้ประกอบการรายย่อยกับห่วงโซ่มูลค่าของภาคการผลิตและบริการเป้าหมาย รวมถึงพัฒนาระบบนิเวศที่ส่งเสริมการค้าการลงทุนและนวัตกรรม(แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 13: 2564)

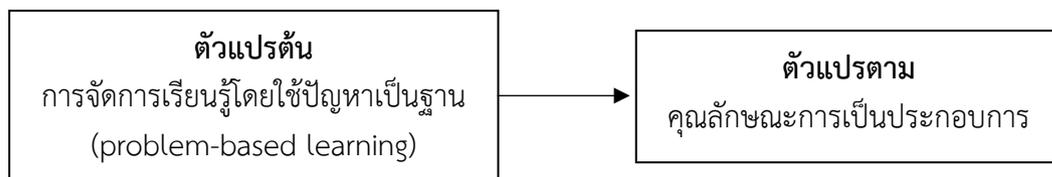
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องค์กรฯ ได้กำหนดเป้าหมายคุณลักษณะของนักเรียนเพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนา คุณลักษณะผู้เรียนในยุค 4.0 โดยมีเป้าหมายเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นนวัตกรรม ERDI (Educational Research development and Demonstration Institute) เพื่อให้ผู้เรียนเห็นถึงความสำคัญ สภาพปัญหา รวมถึงความต้องการ ความจำเป็นของชุมชนก่อให้เกิดจิตสำนึก ภาระหน้าที่ความรับผิดชอบ (Responsibility) ให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการคิดนวัตกรรม (Innovation) ผ่านกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) โดยมีเป้าหมายจากการเรียนรู้ คือ ผู้เรียนมีคุณลักษณะของความเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurship)

การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based learning) เป็นการจัดสภาพการณ์ของการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นเครื่องมือในการช่วยส่งเสริมให้นักเรียนให้เกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมาย โดยผู้สอนอาจนำนักเรียนไปเผชิญสถานการณ์จริงที่เป็นปัญหา หรืออาจจำลองสภาพการณ์ให้นักเรียนเผชิญปัญหา เพื่อฝึกฝนกระบวนการคิดวิเคราะห์ปัญหาและแก้ไขปัญหาพร้อมกันเป็นกลุ่ม ซึ่งถือเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในปัญหาได้อย่างชัดเจน ได้เห็นถึงทางเลือกและวิธีการในการแก้ปัญหาที่หลากหลายรวมถึงกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความใฝ่รู้ เกิดทักษะการคิดและการแก้ปัญหา (ทิตสนา แคมมณี, 2557) นอกจากนี้การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานยังเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ช่วยพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาได้เป็นอย่างดีซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นอย่างยิ่งในชีวิตประจำวัน อีกทั้งยังเป็นทักษะที่ตรงกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติและคุณลักษณะของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องค์กรฯ

จากความสำคัญ และแนวคิดดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based learning) ทั้งแนวคิด กระบวนการ ขั้นตอน เพื่อพัฒนาและส่งเสริมคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ อันเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานส่งเสริมการเรียนรู้ การฝึกทักษะในการคิดวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาตามแนวคิดของทิตสนา แคมมณี (2557) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานจะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนให้เรียนรู้ตามจุดมุ่งหมาย โดยให้นักเรียนได้เผชิญสถานการณ์ในการแก้ไขปัญหาเพื่อฝึกฝนทักษะ การคิดวิเคราะห์ ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในปัญหาได้อย่างชัดเจนและเกิดการเรียนรู้ในการแก้ไขปัญหาที่หลากหลายซึ่งจะเหมาะสมกับคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการที่ประกอบด้วยคุณลักษณะทั้ง 6 ด้านตามแนวคิดของ Frese (2000) ซึ่งได้แก่ด้าน 1) ความเป็นตัวเอง 2) การมีนวัตกรรม 3) ความกล้าเสี่ยง 4) พฤติกรรมเชิงรุกในการแข่งขัน 5) ความสม่ำเสมอและความใส่ใจในการเรียนรู้ 6) ความต้องการที่จะประสบความสำเร็จ โดยผู้วิจัยคาดว่าจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานจะส่งเสริมคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนโรงเรียนสาธิต

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ และเพื่อให้ออกแบบการพัฒนาเศรษฐกิจไปสู่กลไก
การขับเคลื่อนประเทศไทยใหม่ภายใต้นโยบายประเทศไทย 4.0

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพที่ 1 ประกอบ กรอบแนวคิดของการวิจัย

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ จำนวน 3 ห้องเรียน รวม 62 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1 ห้องเรียน ภาคเรียนที่ 2
ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ จำนวน 29 คน โดยใช้
การสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง เศรษฐศาสตร์ จำนวน 2 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ หน่วยที่ 1
ผู้ประกอบการตัวน้อย จำนวน 4 คาบเรียน และหน่วยที่ 2 ทรัพยากรมีค่า จำนวน 7 คาบเรียน
รวมทั้งหมด 11 คาบเรียน

2. แบบสอบถามเรื่องคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1
คำถามปลายปิด (Close-Ended Question) จำนวน 28 ข้อ 6 ด้าน ได้แก่ ด้าน 1) ความเป็นตัวเอง
2) การมีนวัตกรรม 3) ความกล้าเสี่ยง 4) พฤติกรรมเชิงรุกในการแข่งขัน 5) ความสม่ำเสมอและ
ความใส่ใจในการเรียนรู้ และ 6) ความต้องการที่จะประสบความสำเร็จ และส่วนที่ 2 เป็นส่วนแสดง
ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

การวิจัยเรื่องการสร้างเสริมคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 6 ด้วยการใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานในวิชาสังคมศึกษา มีดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ จำนวน 2 หน่วยการเรียนรู้
 ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานที่นักเรียนควรที่จะได้รับ
 ขั้นตอนที่ 2 กำหนดรูปแบบการจัดการเรียนการสอน โดยศึกษาและวิเคราะห์หลักการ และวิธีการสอนของรูปแบบการเรียนการสอนจากรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ทฤษฎีการเรียนรู้
 ขั้นตอนที่ 3 กำหนดวัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนการสอน วิเคราะห์ โครงสร้างและหลักสูตร กำหนดรูปแบบการจัดการเรียน และคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการ และพัฒนาเครื่องมือในการวิจัย โดยให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านเนื้อหา ตรวจสอบเครื่องมือ จากนั้นปรับปรุงและแก้ไข โดยการแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้ ให้มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำ
 ขั้นตอนที่ 4 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้และกระบวนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้
 ขั้นตอนที่ 5 การกำหนดการประเมินและการวัดผลการเรียนรู้ โดยจุดประสงค์ของ การประเมินผลการเรียนรู้เพื่อปรับปรุงผลการเรียนรู้
2. แบบสอบถามเรื่องคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการประกอบ
 ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบประเมินคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ
 ขั้นตอนที่ 2 กำหนดโครงสร้างและขอบเขตเนื้อหาของแบบประเมินคุณลักษณะ การเป็นผู้ประกอบการและดำเนินการสร้างเครื่องมือโดยจำแนกข้อคำถามเป็น 6 กลุ่ม ได้แก่ 1) ความ เป็นตัวของตัวเอง 2) ความมีนวัตกรรม 3) ความกล้าเสี่ยง 4) พฤติกรรมเชิงรุกในการแข่งขัน 5) ความ สม่าเสมอและใส่ใจในการเรียนรู้ 6) ความต้องการประสบความสำเร็จ โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) สร้างตามมาตรวัดของ ลิเคิร์ต (Likert Scale)
 ขั้นตอนที่ 3 เสนอแบบประเมินคุณลักษณะให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเพื่อหาค่าความ สอดคล้องของเครื่องมือ (IOC) ได้ 1.00 ค่าความเชื่อมั่นได้ 0.89 และแก้ไขตามคำแนะนำของ ผู้เชี่ยวชาญ
 ขั้นตอนที่ 4 จัดทำแบบประเมินคุณลักษณะผู้ประกอบการที่ได้ปรับปรุงแก้ไขตาม คำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และนำไปใช้ในการหาค่าความน่าเชื่อถือกับกลุ่มตัวอย่างและเก็บข้อมูลกับ กลุ่มทดลอง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่ใช้แผนการจัด การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ครอบคลุม 2 หน่วยการเรียนรู้ จำนวน 3 แผนการจัดการเรียนรู้ รวมเวลาเรียน ทั้งหมด 11 คาบ (คาบละ 45 นาที)
2. ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามคุณลักษณะผู้ประกอบการให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 28 ข้อ และรับแบบสอบถามคุณลักษณะคืนจากนักเรียน
3. เมื่อได้รับแบบสอบถามคุณลักษณะผู้ประกอบการคืน ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ หาผลของการวิจัยและสรุปการวิจัยตามลำดับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานด้วยค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย

ผลศึกษาคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีดังนี้

ตารางที่ 1 สรุปผลคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการทั้งหมด

คุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ	M	S.D.	แปลผล
1. ความเป็นตัวของตัวเอง	4.46	1.01	มาก
2. ความมีนวัตกรรม	4.59	0.75	มากที่สุด
3. ความกล้าเสี่ยง	4.69	0.64	มากที่สุด
4. พฤติกรรมเชิงรุกในการแข่งขัน	4.81	0.48	มากที่สุด
5. ความสม่ำเสมอและไฟในการเรียนรู้	4.75	0.56	มากที่สุด
6. ความต้องการประสบความสำเร็จ	4.83	0.45	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย (M)	4.69	0.64	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า

1. ด้านความเป็นตัวของตัวเอง ในภาพรวมจัดอยู่ในระดับมาก (M = 4.46, S.D. = 1.01) เมื่อพิจารณาเรียงตามลำดับพบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้ประกอบการด้านความเป็นตัวของตัวเอง ลำดับแรกคือ การกำหนดเป้าหมายในการทำงานที่ชัดเจน การมีความรับผิดชอบต่อการตัดสินใจและการทำงาน ความสามารถในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ในเวลาที่คับขัน การวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการทำงานต่าง ๆ และการออกแบบงานและวิธีการทำงานด้วยตนเอง ตามลำดับ

2. ด้านความมีนวัตกรรม ในภาพรวมจัดอยู่ในระดับมากที่สุด (M = 4.59, S.D. = 0.75) เมื่อเรียงพิจารณาตามลำดับความสำคัญพบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้ประกอบการด้านความมีนวัตกรรมลำดับแรกคือ ความสามารถนำเทคโนโลยีมาพัฒนางานของฉันทน์ และความคิดเห็นด้านการมีความคิดที่แปลกใหม่และแตกต่างจากเดิมสำหรับการพัฒนางาน ความสามารถคิดคำตอบได้หลายทิศทางหลายแง่มุม และความสามารถคิดหาคำตอบได้อย่างคล่องแคล่วว่องไว รวดเร็วและได้คำตอบมากที่สุดอยู่ในลำดับที่สอง สุดท้ายความคิดเห็นด้านความสามารถในการคิดรายละเอียดเพื่อขยายความคิดเดิมให้ได้ภายในเวลาที่จำกัดอยู่ในลำดับสุดท้าย

3. ด้านความกล้าเสี่ยง ในภาพรวมในภาพรวมจัดอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.69$, $S.D. = 0.64$) เมื่อเรียงพิจารณาตามลำดับความสำคัญพบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้ประกอบการด้านความกล้าเสี่ยงคือ ความคิดเห็นด้านการคำนึงถึงโอกาสที่จะเป็นไปได้และหลีกเลี่ยงความเสี่ยงที่ไม่จำเป็น ความคิดเห็นด้านการกล้าตัดสินใจทำสิ่งใหม่เพื่อผลลัพธ์ที่ดีกว่า ความคิดเห็นด้านการศึกษาเกี่ยวกับความเสี่ยงในการทำงานมาก่อนเสมอ และความคิดเห็นด้านการศึกษาผลกระทบที่เกิดขึ้น หากไม่ปฏิบัติตามแผนงาน ตามลำดับ

4. ด้านพฤติกรรมเชิงรุกในการแข่งขัน ในภาพรวมจัดอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.81$, $S.D. = 0.48$) เมื่อเรียงพิจารณาตามลำดับความสำคัญพบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้ประกอบการด้านพฤติกรรมเชิงรุกในการแข่งขันลำดับแรกคือ ความคิดเห็นด้านความต้องการผลการปฏิบัติงานโดยทันทีเมื่อประกอบการใด ๆ ความคิดเห็นด้านการนำผลงานมาปรับปรุงแก้ไขและปฏิบัติให้ดีขึ้นอยู่เสมอ ความคิดเห็นด้านการขึ้นขอความช่วยเหลือและมีแรงจูงใจทำให้การทำงานให้ประสบความสำเร็จ ความคิดเห็นด้านการรวบรวมข้อมูลให้ได้มากที่สุด ก่อนจะวิเคราะห์และตัดสินใจทำการใด ๆ สุดท้ายความคิดเห็นด้านการรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ มาก่อนเพื่อดำเนินการให้สำเร็จด้วยดีตามลำดับ

5. ด้านความสามารถด้านความสม่ำเสมอและใส่ใจในการเรียนรู้ ในภาพรวม ($M = 4.75$, $S.D. = 0.56$) จัดอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อเรียงพิจารณาตามลำดับความสำคัญพบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้ประกอบการด้านความสามารถด้านความสม่ำเสมอและใส่ใจในการเรียนรู้ ลำดับแรกคือ ความคิดเห็นด้านการค้นคว้าและศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ ความคิดเห็นด้านการปรึกษากับผู้เชี่ยวชาญในงานที่ทำ ความคิดเห็นด้านการเรียนรู้ความผิดพลาดมาปรับปรุงการทำงานในครั้งถัดไปเสมอ และความคิดเห็นด้านการมีวินัยตลอดเวลาในการดำเนินงาน ตามลำดับ

6. ด้านความต้องการประสบความสำเร็จ ในภาพรวมจัดอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.83$, $S.D. = 0.45$) เมื่อเรียงพิจารณาตามลำดับความสำคัญพบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้ประกอบการด้านความต้องการประสบความสำเร็จ ลำดับแรกคือ ความคิดเห็นด้านความภูมิใจในงานที่ทำสำเร็จด้วยความตั้งใจ ความคิดเห็นด้านความพยายามและความตั้งใจในการทำงาน ความคิดเห็นด้านความมุ่งมั่นและอดทนส่งผลกระทบต่อการทำงานที่ประสบความสำเร็จ ความคิดเห็นด้านการแก้ไขข้อผิดพลาดเพื่อให้การทำงานประสบความสำเร็จ และความคิดเห็นด้านการตัดสินใจใด ๆ แล้วจะทำจนกว่าจะบรรลุผล ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานช่วงส่งเสริมคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนทั้ง 6 ด้าน ดังต่อไปนี้

ความเป็นตัวของตัวเอง

คุณลักษณะของผู้ประกอบการด้านความเป็นตัวของตัวเอง ในภาพรวมจัดอยู่ในระดับมาก เนื่องจากนักเรียนมีความเชื่อมั่นในตนเองสูง เกิดจากการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี กระบวนการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ฝึกให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้การแก้ไขปัญหาในคาบเรียน ซึ่งขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีลำดับขั้นตอนต่าง ๆ ทั้งการเรียนรู้ปัญหา แยกแยะและสร้างทางเลือกหลาย ๆ ทางเลือกเพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างมี

ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562: 6-8) ที่กล่าวว่า ขั้นตอนของการสอนปัญหาเป็นฐานในขั้นแรกคือการศึกษาปัญหาและขั้นที่สองคือการทำความเข้าใจกับปัญหา ดังแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 ขั้นตอน กิจกรรมเกมบทบาทสมมุติ ที่ให้นักเรียนได้จัดการปัญหาทรัพยากรของกลุ่มตนเองที่มีอยู่อย่างจำกัด ซึ่งจะมีวิธีการใดที่ทำให้สามารถนำทรัพยากรมีปรับใช้ได้อย่างสมบูรณ์มากที่สุด ในกิจกรรมนี้นักเรียนจะได้ทราบถึงแนวทางในการจัดสรรทรัพยากร ซึ่งเป็นปัญหาในการดำเนินกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วันวิสาข์ โศภพรหมอนันต์ (2557) ที่กล่าวว่าผู้ประกอบการมีความเชื่อมั่นและมั่นใจในตนเองสูง เนื่องจากการกล้าที่จะตัดสินใจ ในสถานการณ์ต่าง ๆ หรือการแก้ปัญหาต่าง ๆ จะเป็นไปอย่างเด็ดขาดและ สุชาติพิทย์ จันทร์เจริญผล (2558) ยังกล่าวว่า ผู้ประกอบการต้องสามารถที่จะตัดสินใจ รับผิดชอบแก้ไขสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง มีการปรับ ติดตามความนิยมของผู้บริโภค และวิเคราะห์ความสามารถของคู่แข่งเข้ามา ใช้ข้างต้นจึงอาจทำให้นักเรียนมีคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการด้านความเป็นตัวของตัวเองอยู่ในระดับมาก

ความมีนวัตกรรม

คุณลักษณะของผู้ประกอบการด้านความมีนวัตกรรม ในภาพรวมจัดอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานในหน่วยการเรียนรู้ที่ 2 มีการสร้างสรรค์ผลงานจากทรัพยากรในท้องถิ่น ซึ่งนักเรียนจะมีการคิดสิ่งประดิษฐ์ที่เกิดจากสิ่งรอบตัวออกมาเป็นผลิตภัณฑ์ นอกจากนั้นในกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนยังให้โจทย์ปัญหาเป็นอาชีพแก่นักเรียน โดยให้นักเรียนได้ทดลองออกแบบผลิตภัณฑ์สำหรับอาชีพที่โจทย์กำหนด นักเรียนจะได้ศึกษาเรียนรู้ ลักษณะ ความต้องการ การทำงานของแต่ละอาชีพที่มีความต้องการแตกต่างกัน ทำให้ผลิตภัณฑ์ของนักเรียนที่ออกแบบมาจะตอบสนองความต้องการของอาชีพที่โจทย์กำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งความมีนวัตกรรมจึงจะช่วยให้ นักเรียนสามารถสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่มีความแตกต่างจากเดิม รวมทั้งแก้ไขปัญหารับปรุงและนำไปสู่การพัฒนาธุรกิจได้ในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Lumpkin Dess (1996) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การมีนวัตกรรมคือ ความตั้งใจที่จะนำเสนอสินค้าหรือบริการใหม่ ๆ ซึ่งเกิดจากการใช้ความคิดสร้างสรรค์ การทดลอง ด้วยกระบวนการและเทคโนโลยีที่ทันสมัย ซึ่งการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานจะสามารถช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้ถึงปัญหาและเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ นั่นจะนำไปสู่การพัฒนาและปรับปรุงสิ่งต่าง ๆ รวมทั้งยังก่อให้เกิดนวัตกรรมที่แปลกใหม่จากเดิมซึ่งมาจากการแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาปรับปรุงจากปัญหาเป็นฐาน

ความกล้าเสี่ยง

คุณลักษณะผู้ประกอบการด้านความกล้าเสี่ยง ในภาพรวมจัดอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากนักเรียนในปัจจุบันมีความกล้าที่จะเสี่ยงเพิ่มมากขึ้นในการทำกิจกรรมใด ๆ และนักเรียนมักจะไม่กลัวที่จะทำในสิ่งที่มีความท้าทายเพิ่มมากขึ้น ซึ่งมีความสอดคล้องกับ นราเชต ยิ้มสุข (2552) ที่กล่าวว่าผู้ประกอบการคือบุคคลที่จะตัดสินใจที่จะประกอบธุรกิจจะต้องมีความกล้าเสี่ยง เพื่อความสำเร็จของกิจการและผู้ประกอบการนั้นจะต้องมีความกล้าที่จะทำงานที่มีความท้าทายความสามารถของตนเองเพื่อให้ธุรกิจประสบความสำเร็จ นอกจากนั้น ชนัญญา สุขสมวัฒน์ (2563)

ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการของนักเรียน: คราวด์ซอร์สซึ่ง ระบุว่าการจัดการเรียนการสอนโดยการมอบหมายงานให้นักเรียนดำเนินธุรกิจจริงตามแผนธุรกิจที่สร้างโดยผู้เรียนจะต้องเป็นคนลงทุน วางแผน และบริหารงานด้วยตนเองทั้งหมด เพื่อการยอมรับความไม่แน่นอนที่อาจเกิดขึ้นในการทำธุรกิจของนักเรียน หรืออีกทางคือผู้สอนเลือกตัวอย่าง กรณีศึกษาหรือสถานการณ์จำลองที่ต้องตัดสินใจ ประเมินความเสี่ยงจากการเลือกของตนเองให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมที่ฝึกคิดและตัดสินใจจะช่วยพัฒนาคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการด้านความกล้าเสี่ยง ในการจัดทำตลาดนักเศรษฐศาสตร์ตัวน้อย ถือได้ว่าเป็นกิจกรรมที่ประสบความสำเร็จในด้านการส่งเสริมด้านความกล้าเสี่ยงของนักเรียน เริ่มตั้งแต่การคิดค้นผลิตภัณฑ์ที่จะนำมาผลิตและจำหน่าย การลงมือผลิต และสุดท้ายการเผชิญสถานการณ์จริงในการจำหน่ายสินค้า เพราะนักเรียนจะเจอกับสถานการณ์จริง ที่ต้องเกิดปัญหาไม่ว่าจะเป็นการผลิตสินค้าให้ทันต่อความต้องการ เงินทอนลูกค้า ซึ่งนักเรียนจะได้การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าเป็นทักษะที่เพิ่มเข้ามา

พฤติกรรมเชิงรุกในการแข่งขัน

คุณลักษณะผู้ประกอบการด้านพฤติกรรมเชิงรุกในการแข่งขัน ในภาพรวมจัดอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากคุณลักษณะผู้ประกอบการด้านพฤติกรรมเชิงรุกในการแข่งขันเป็นผลมาจากความกล้าเสี่ยง เพราะความท้าทายต่อสิ่งต่าง ๆ จะเป็นแรงบันดาลใจ กระตุ้นให้นักเรียนเกิดทัศนคติที่มีความมุ่งมั่นกล้าที่จะเสี่ยงและกล้าที่จะเกิดการแข่งขันเพื่อเอาชนะหรือเพื่อการประสบความสำเร็จของธุรกิจของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ วันวิสาข์ โชคพรหมอนันต์ (2557) ซึ่งกล่าวว่าผู้ประกอบการที่มีกลยุทธ์ทางการตลาดที่แปลกใหม่เพื่อให้เกิดจุดเด่นเป็นการสร้างความได้เปรียบทางธุรกิจ นอกจากนั้น ชนัญญา สุขสมวัฒน์ (2563) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการของนักเรียน : คราวด์ซอร์สซึ่ง ที่ได้ระบุว่า จัดกิจกรรมให้มีการแข่งขันกันระหว่างกลุ่มผู้เรียนตั้งแต่การแข่งขันตอบแบบคำถาม สถานการณ์จำลองที่ผู้สอนสร้างขึ้น ระหว่างการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน ไปจนถึงการแข่งขันดำเนินธุรกิจจริงตามแผนธุรกิจที่วางไว้ จะช่วยส่งเสริมคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการด้านพฤติกรรมเชิงรุกในการแข่งขันของนักเรียน เมื่อนักเรียนได้ลงมือปฏิบัติการจำหน่ายสินค้าในตลาดนัด ซึ่งเป็นงานกลุ่ม นักเรียนจะเห็นเพื่อนกลุ่มอื่น ๆ ที่มีการทำงาน การวางแผน การจัดเตรียมสถานที่ นักเรียนแต่ละกลุ่มจะเกิดความตื่นตัวและจะเกิดการพัฒนางานของกลุ่มตนเองให้มีความเท่าทันต่องานของเพื่อนกลุ่มอื่น ๆ หรือในบางกลุ่มจะมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการประชาสัมพันธ์ การผลิต เพื่อให้มีความแตกต่างจากกลุ่มอื่น ๆ เพื่อเป็นที่สนใจของผู้บริโภค

ความความสม่ำเสมอและใฝ่ใจในการเรียนรู้

คุณลักษณะผู้ประกอบการด้านความสม่ำเสมอและใฝ่ใจในการเรียนรู้ ในภาพรวมจัดอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากนักเรียนมีการค้นคว้าและหาความรู้ได้จากหลากหลายช่องทาง ทั้งหนังสือรวมทั้งอินเทอร์เน็ตที่ปัจจุบันนักเรียนสามารถเข้าถึงได้อย่างรวดเร็ว รวมทั้งการคิดวิเคราะห์ในการทำงานของนักเรียนทั้งงานกลุ่มและงานเดี่ยว โดยนักเรียนได้เรียนเรียนรู้ข้อผิดพลาดและนำมาปรับปรุงแก้ไข รวมทั้งยังมีผู้อื่นมาช่วยในการคิดวิเคราะห์จึงสามารถออกแบบ พัฒนาและปรับปรุง เพื่อให้การทำธุรกิจสามารถประสบความสำเร็จได้ ซึ่งสอดคล้องกับ จันทิมา จตุพรเสถียรกุล (2554)

ที่ได้กล่าวว่าความสม่ำเสมอและใส่ใจในการเรียนรู้คือการที่เจ้าของกิจการจะมีความมั่นคง เรียนรู้ข้อผิดพลาดไม่เก็บมาเป็นอารมณ์หรือผิดหวังต่อแท้ แต่จะนำประสบการณ์เหล่านั้นกลับมาเป็นแรงผลักดันในการดำเนินธุรกิจ การเรียนรู้จากข้อบกพร่องและความผิดพลาด เป็นสิ่งสำคัญสำหรับการที่จะประสบความสำเร็จในธุรกิจ ในกิจกรรมการ์ดเกมสั้นเดือน สั้นใจ จะมีนักเรียนบางกลุ่มที่ต้องพบปัญหาและความผิดหวังจากกิจกรรม ซึ่งนักเรียนจะเกิดการเรียนรู้และเริ่มลงมือปฏิบัติใหม่เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ตามที่กลุ่มของตนเองพอใจ

ความต้องการประสบความสำเร็จ

คุณลักษณะผู้ประกอบการด้านความต้องการประสบความสำเร็จ ในระดับมากที่สุด อาจเนื่องมาจากการที่ในปัจจุบันการแข่งขันทางธุรกิจมีจำนวนที่มากขึ้น มีธุรกิจที่เกิดขึ้นใหม่หลากหลายรูปแบบ ความต้องการของนักเรียนที่จะประสบความสำเร็จในธุรกิจจึงเป็นสิ่งที่นักเรียนมุ่งมั่นดังที่ อนุช รุ่งสุข (2559) กล่าวว่า ผู้ประกอบการที่ความมุ่งมั่นที่จะประสบความสำเร็จ เป็นผู้มีความมุ่งมั่นที่จะทำงานให้ประสบความสำเร็จ มีความมุ่งมั่นพยายามปฏิบัติงานด้วยความมีประสิทธิภาพ เป็นนักแสวงหาโอกาส กล้าเผชิญความเสี่ยงและความไม่แน่นอน ติดตามประเมินผลการดำเนินงาน และพัฒนาความสำเร็จให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ สอดคล้องกับ ชนัญญา สุขสมวัฒน์ (2563) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการของนักเรียน : คราวด์ซอร์สซึ่งได้ระบุว่าจัดการเรียนการสอนโดยให้นักเรียนวิเคราะห์กรณีศึกษาเกี่ยวกับความสำเร็จของผู้ประกอบการระดับโลก มอบหมายงานให้นักเรียนศึกษาจะช่วยพัฒนาคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการด้านความต้องการประสบความสำเร็จ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

1. คุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนด้านความเป็นตัวของตัวเองจัดอยู่ในลำดับสุดท้าย ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ดี แนวทางเพื่อที่จะส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาด้านความเป็นตัวของตัวเอง โรงเรียนอาจจะสนับสนุนปัจจัยทั้งภายในและภายนอก ไม่ใช่แค่การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาต่าง ๆ แต่อาจจะเน้นหรือเสริมสร้างกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนมีความกล้าแสดงออก และรู้จักตัวตนของตนเองมากขึ้น เพื่อพัฒนาไปในสิ่งที่นักเรียนสนใจ นอกจากนั้นครูผู้สอนต้องเปิดใจยอมรับข้อคิดเห็นของนักเรียนเพื่อให้นักเรียนได้แสดงออกทั้งทางด้านความสามารถและทัศนคติของนักเรียน ครูผู้สอนจึงถือเป็นผู้สร้างแรงบันดาลใจให้แก่แก่นักเรียนเพื่อค้นพบตนเอง

2. การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานสามารถพัฒนาส่งเสริมคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนได้อยู่ในระดับ ดี ครูผู้สอนจึงต้องมีความเข้าใจในเรื่องการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อเป็นพื้นฐานสำคัญของการสอนที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนได้เรียนรู้และเข้าใจปัญหาที่ครูผู้สอนต้องการนำเสนอได้มากที่สุด เพื่อไปสู่การประสบความสำเร็จในการจัดกิจกรรมในชั้นเรียน เนื่องจากการส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการนักเรียนควรจะได้ลงมือปฏิบัติด้านธุรกิจของตนเอง เพื่อให้นักเรียนทราบปัญหาและแนวทางในการแก้ไข ซึ่งจะช่วยส่งเสริมคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการได้หลายด้าน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการควรมีการสัมพันธ์กับชุมชนโดยรอบโรงเรียน เพื่อพัฒนาธุรกิจในท้องถิ่นของตนเอง ให้นักเรียนได้นำเสนอแนวคิด นวัตกรรมที่แปลกใหม่ เช่น การพัฒนาสินค้าทางการเกษตรในบริเวณชุมชนหรือท้องถิ่นของตนเองเพื่อให้นักเรียนและโรงเรียน ได้รู้จักชุมชนและเพิ่มความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนและชุมชน
2. การศึกษาการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการของนักเรียน ไปทดลองในระดับชั้นเรียนอื่น ๆ เพื่อใช้ในการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการ

เอกสารอ้างอิง

- จันทิมา จตุพรเสถียรกุล. (2554). บุคลิกการเป็นผู้ประกอบการภูมิความรู้ความชำนาญกลยุทธ์ ในการดำเนินธุรกิจและความสำเร็จในการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการประเภท ธุรกิจร้านอาหารในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชนัญญา สุขสมวัฒน์. (2563). แนวทางการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความเป็น ผู้ประกอบการของนักเรียน: คราวด์ซอร์สซิง. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทศนา แคมมณี. (2557). ศาสตร์การสอน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นราเขต ยิ้มสุข. (2552). ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้ประกอบการกับความสำเร็จของ ผู้ประกอบการธุรกิจขนาดย่อม: กรณีศึกษา ธุรกิจไม้ดอกไม้ประดับ ในอำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วันวิสาข์ โชคพรหมอนันต์. (2557). คุณลักษณะของผู้ประกอบการที่มีต่อความสำเร็จในการดำเนิน ธุรกิจของผู้ประกอบการร้านค้า ในตลาดน้ำดอนดอนหายจังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). รายงานวิจัยการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็น ผู้ประกอบการ. สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา.
- สำนักงานสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2564). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13.
- สุธาทิพย์ จันทร์เจริญผล. (2558). อิทธิพลของการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการและ การมุ่งเน้นการตลาดที่มีต่อการตอบรับจากลูกค้าและความได้เปรียบทางการแข่งขัน ของกิจการร้านขายยาในจังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อนงค์ รุ่งสุข. (2559). ปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา คณะบริหารธุรกิจ. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.

Frese, M. (2000). **Success and Failure of Micro business Owners in Africa: A Psychological Approach.** United States of America: Greenwood Publishing Group.

Lumpkin, G. T., & Dess, G. G. (1996). **Clarifying the entrepreneurial orientation construct and linking it to performance.** *Academy of Management Review.* 21(1): 135-172.

ผลการจัดการเรียนรู้เชิงผลิตภาพที่มีต่อความสามารถ ในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

EFFECT OF PRODUCTIVITY LEARNING MANAGEMENT ON SCIENCE COMMUNICATIVE ABILITY OF SIXTH GRADE STUDENTS

วุฒินันท์ ศรีแสน^{1*} นิตกร อ่อนโยน² และธำปนา จ้อยเจริญ²
Woothinan Srirsan^{1*} Nitikorn Onyon² and Thapana Choicharoen²

Received : 4 November 2023

Revised : 1 February 2024

Accepted : 9 February 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างก่อนและหลังเรียน เมื่อได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงผลิตภาพ 2) เปรียบเทียบความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงผลิตภาพกับเกณฑ์ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดหลักแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 24 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้เชิงผลิตภาพ เรื่อง ดาราศาสตร์และเทคโนโลยีอวกาศ จำนวน 12 แผน 24 ชั่วโมง มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($M = 4.47$, $S.D. = 1.29$) 2) แบบประเมินความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ เรื่อง ดาราศาสตร์และเทคโนโลยีอวกาศ ซึ่งประกอบด้วย 2 ตอน ได้แก่ 2.1 แบบประเมินความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ด้านการเขียน มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.97 และ 2.2 แบบประเมินความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ด้านการพูด มีค่าความเชื่อมั่น 0.96 สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) ค่าเฉลี่ย 2) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ 3) สถิติทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า 1) ความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงผลิตภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 2) ความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงผลิตภาพสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

¹ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

² คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

¹ Program of Curriculum and Instruction, Valaya Alongkorn University under the Royal Patronage Pathum Thani Province

² Faculty of Education, Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage Pathum Thani Province

* ผู้นิพนธ์ประสานงาน E-mail: nnsrisaen@gmail.com

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้เชิงผลิตภาพ / ความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ / การจัดการเรียนรู้

ABSTRACT

The objectives of this research were to 1) compare the science communicative ability of sixth-grade students before and after learning through productivity learning management and 2) compare the science communicative ability of sixth grade students after learning through productivity learning management with the criterion of 70 percent of the full marks. The sample used in this research consisted of 24 sixth-grade students who studied in the first semester of the academic year 2023 at Watlakkaew School under Angthong Primary Educational Service Area Office. They were derived by using multi-stage random sampling. The research instruments were 1) 12 lesson plans with 24 hours for productivity learning management using the astronomy and space technology which had the appropriate level at the highest level ($M = 4.47, S.D. = 1.29$) 2) a science communicative ability evaluation form on the astronomy and space technology which consisted of 2 sections; 2.1 a science communicative speaking ability evaluation form on the astronomy and space technology with a reliability of 0.97 and 2.2 a science communicative writing ability evaluation form on the astronomy and space technology with a reliability of 0.96, The statistics used for the data analysis were 1) mean 2) standard deviation and 3) t-test.

The research findings were as follows: 1) The science communicative ability of sixth-grade students after learning through productivity learning management was higher than before learning at a statistically significant level of 0.05. 2) The science communicative abilities of the sixth-grade students after learning through productivity learning management was higher than the criterion of 70 percent of the full marks at a statistically significant level of 0.05.

Keywords: Productivity learning management / Science communicative ability / Learning management

บทนำ

ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ได้กำหนดสาระการเรียนรู้ ออกเป็น 4 สาระ ได้แก่ สาระที่ 1 วิทยาศาสตร์ชีวภาพ สาระที่ 2 วิทยาศาสตร์กายภาพ สาระที่ 3 วิทยาศาสตร์โลกและอวกาศ และสาระที่ 4 เทคโนโลยี มีสาระเพิ่มเติม 4 สาระ ได้แก่ สาระชีววิทยา สาระเคมี สาระฟิสิกส์ สาระโลก ดาราศาสตร์ และอวกาศ ซึ่งองค์ประกอบของหลักสูตร ทั้งในด้าน

ของเนื้อหา การจัดการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ มีความสำคัญอย่างยิ่งในการวางรากฐานการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ของผู้เรียนในแต่ละระดับชั้นให้มีความต่อเนื่องเชื่อมโยงกัน ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ได้กำหนดตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง ที่ผู้เรียนจำเป็นต้องเรียนเป็นพื้นฐาน เพื่อให้สามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำรงชีวิตหรือศึกษาต่อในวิชาชีพที่ต้องใช้วิทยาศาสตร์ได้ โดยจัดเรียงลำดับความยากง่ายของเนื้อหาแต่ละสาระในแต่ละระดับชั้นให้มีการเชื่อมโยงความรู้กับกระบวนการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาความคิด ทั้งความคิดเป็นเหตุเป็นผล คิดสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์วิจารณ์ มีทักษะที่สำคัญทั้งทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และทักษะในศตวรรษที่ 21 ในการค้นคว้าและสร้างองค์ความรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ สามารถแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ สามารถตัดสินใจ และสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ โดยใช้ข้อมูลหลากหลาย และประจักษ์พยานที่ตรวจสอบได้ (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงศึกษาธิการ, 2560: 1)

โปรแกรมประเมินสมรรถนะนักเรียนมาตรฐานสากล หรือ PISA ที่วัดความสามารถด้านความฉลาดรู้วิทยาศาสตร์ PISA ให้นิยามบุคคลที่มีความฉลาดรู้ด้านวิทยาศาสตร์ (Scientific Literacy) ไว้ว่า เป็นผู้ที่สามารถสื่อสารหรือโต้แย้งในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างเป็นเหตุเป็นผล ในรอบการประเมิน PISA 2018 นั้น พบว่า ผลการประเมินของประเทศไทย นักเรียนไทยมีคะแนนเฉลี่ยในด้านวิทยาศาสตร์ 426 คะแนน (ค่าเฉลี่ย 489 คะแนน) (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2562) ซึ่งแสดงให้เห็นว่า นักเรียนไทยมีคะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ย OECD ซึ่งให้เห็นจุดที่ควรพัฒนาในเรื่องความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนไทย ประกอบกับรายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง ผลคะแนนเฉลี่ยกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2563-2565 คะแนนเฉลี่ยแต่ละปีต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 50 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง, 2565) แสดงให้เห็นถึงคะแนนผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ต่ำลง การที่นักเรียนไม่ประสบผลสำเร็จ เรื่อง ความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์นั้น การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นส่วนสำคัญและจำเป็นในการเพิ่มความสามารถให้กับผู้เรียน การเรียนรู้ของผู้เรียนต้องมีความน่าสนใจ ซึ่งจะช่วยพัฒนาความสามารถดังกล่าวได้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงผลิตภาพจึงเป็นรูปแบบหนึ่งของกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่น่าสนใจ โดยกิจกรรมการเรียนรู้เชิงผลิตภาพเป็นรูปแบบการเรียนรู้รูปแบบหนึ่งที่มุ่งให้ผู้เรียนสร้างผลงาน สร้างผลผลิต สร้างองค์ความรู้จากการเรียนรู้เรื่องนั้น ๆ เป็นการเรียนรู้ขั้นสูงสุดที่ต้องเริ่มต้นจากการวางรากฐานกระบวนการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ โดยการเรียนรู้เชิงผลิตภาพเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มีวัตถุประสงค์มุ่งให้ผู้เรียนสร้างสรรค์ผลงาน ผลผลิต หรือชิ้นงาน รวมทั้งองค์ความรู้ที่เกิดจากการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ซึ่งสามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างผลงาน ผลผลิตทางวิทยาศาสตร์ เข้าใจองค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ มีความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ ได้ดีขึ้น ซึ่งการผลิตผลงานที่เกิดจากการสร้างสรรค์ชิ้นงานเป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้สร้างสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่มีความหมายและเกิดจากความสนใจของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนต้องใช้ความคิดอย่างบูรณาการด้วยความกระตือรือร้นและความรับผิดชอบเพื่อนำมาสร้างความคิดและนำความคิดไปสร้างสรรค์ชิ้นงาน

โดยอาศัยสื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสมทำให้ความคิดนั้นเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน ผู้เรียนสร้างความรู้จากสิ่งที่อยากรู้ไปสร้างชิ้นงานโดยอาศัยสื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสมจนเห็นความคิดเป็นรูปธรรม (สมพร โกมารทัต, 2557) ซึ่งจากการศึกษาของงานวิจัยของวชิรวิทย์ ช่างแก้ว และจินตนา สรายุทธพิทักษ์ (2562) ทำการศึกษาผลการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนเชิงผลิตภาพที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการสร้างสื่อนวัตกรรมทางสุขภาพของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการสร้างสื่อนวัตกรรมทางสุขภาพก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลอง 2) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการสร้างสื่อนวัตกรรมทางสุขภาพหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลอง ผลการวิจัยพบว่า 1) ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และความสามารถในการสร้างสื่อนวัตกรรมทางสุขภาพหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และแบบวัดความสามารถในการสร้างสื่อนวัตกรรมทางสุขภาพหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะเห็นว่า กิจกรรมการเรียนรู้เชิงผลิตภาพเป็นรูปแบบการเรียนรู้รูปแบบหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนสร้างผลงาน สร้างผลผลิต สร้างองค์ความรู้จากการเรียนรู้เรื่องนั้นๆ เป็นการเรียนรู้ขั้นสูงสุดที่ต้องเริ่มต้นจากการวางรากฐานกระบวนการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ โดยการเรียนรู้เชิงผลิตภาพเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มีวัตถุประสงค์มุ่งให้ผู้เรียนสร้างสรรค์ผลงาน ผลผลิต หรือชิ้นงาน รวมทั้งองค์ความรู้ที่เกิดจากการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ซึ่งสามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างผลงาน ผลผลิตทางวิทยาศาสตร์ เข้าใจองค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ มีความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ได้ดีขึ้น โดยผู้วิจัยศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์การเรียนรู้เชิงผลิตภาพ 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นเตรียมความพร้อมตามความเป็นจริง 2) ขั้นกำหนดเป้าหมายและวางแผน 3) ขั้นดำเนินการแสวงหาความรู้ 4) ขั้นตกลึกความรู้และนำเสนอผลงาน 5) ขั้นติดตามวัดและประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนนั้นมีความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์สูงขึ้น

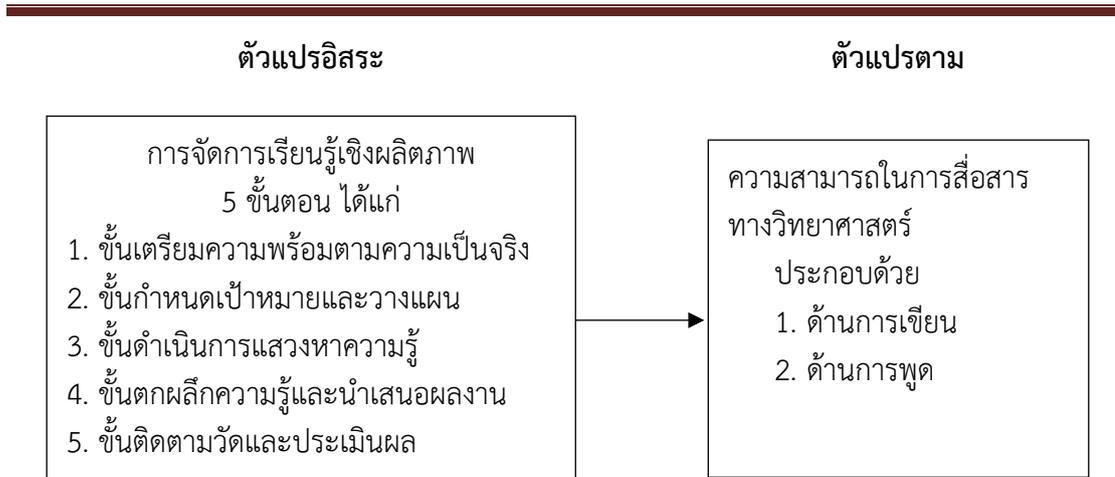
จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงผลิตภาพซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่น่าจะส่งเสริมความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้ ซึ่งข้อค้นพบจากการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อครูผู้สอนวิทยาศาสตร์ในการส่งเสริมความสามารถดังกล่าว

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบ

1. ความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างก่อนและหลังเรียน เมื่อได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงผลิตภาพ

2. ความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงผลิตภาพกับเกณฑ์ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง ปีการศึกษา 2566 จำนวน 13,615 คน (รายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษา 2565, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 ของกลุ่มพัฒนามิตร อำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง จำนวน 24 คน ที่ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage random sampling) โดยมีขั้นตอนการสุ่ม ดังนี้

1. สุ่มอำเภอ จาก 7 อำเภอ ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง มา 1 อำเภอ คือ อำเภอวิเศษชัยชาญ
2. สุ่มกลุ่มโรงเรียน จาก 2 กลุ่มโรงเรียน ในอำเภอวิเศษชัยชาญได้มา 1 กลุ่มโรงเรียน คือ กลุ่มโรงเรียนพัฒนามิตร
3. สุ่มโรงเรียน จาก 11 โรงเรียน ในกลุ่มโรงเรียนพัฒนามิตรได้มา 1 โรงเรียน คือ โรงเรียนวัดหลักแก้ว ซึ่งมีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 24 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้เชิงผลิตภาพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 12 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวม 24 ชั่วโมง
2. แบบประเมินความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย
 - 2.1 แบบประเมินความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ด้านการเขียน เรื่องดาราศาสตร์และเทคโนโลยีอวกาศ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ใช้สำหรับทดสอบก่อนเรียน

และหลังเรียน (ฉบับเดียวกัน) ซึ่งมีคะแนนเต็ม 60 คะแนน เป็นแบบประเมินความสามารถ จำนวน 3 ข้อ โดยประกอบด้วย Rubric scoring ใน 4 ประเด็น ได้แก่ เนื้อหาเชิงข้อเท็จจริง บริบท ภาษา และสิ่งแทนความ

2.2 แบบประเมินความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ด้านการพูด เรื่อง ดาราศาสตร์และเทคโนโลยีอวกาศ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นแบบประเมินใช้สำหรับ ทดสอบก่อนเรียนและ หลังเรียน (ฉบับเดียวกัน) ซึ่งมีคะแนนเต็ม 60 คะแนน เป็นแบบประเมิน ความสามารถจำนวน 3 ข้อ โดยประกอบด้วย Rubric scoring ใน 4 ประเด็น ได้แก่ เนื้อหาเชิงข้อเท็จจริง บริบท ภาษา และสิ่งแทนความ

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

1. แผนการจัดการเรียนรู้เชิงผลิตภาพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 12 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวม 24 ชั่วโมง

1.1 โดยนำแผนการจัดการเรียนรู้เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความ สอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ตามมาตรวัดของลิเคิร์ต (Likert scale) ผลการตรวจสอบ แผนการจัดการเรียนรู้ พบว่า ทุกองค์ประกอบในแผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมหรือ สอดคล้องกันในระดับมากที่สุด สำหรับทุกขั้นตอนมีคะแนนเฉลี่ยความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด มีคะแนนเฉลี่ย 4.47 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.29 ($M = 4.47, S.D. = 1.29$) นำแผน การจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วจำนวน 2 แผนการจัดการเรียนรู้ ไปทดลอง (Try-out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาข้อบกพร่องในการใช้ ความเหมาะสม ของกิจกรรมการเรียนรู้กับเวลาที่กำหนด แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้ให้ดีขึ้น ก่อนนำไปทดลองจริง

1.2 นำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงผลิตภาพเพื่อใช้ในการวิจัย ต่อไป

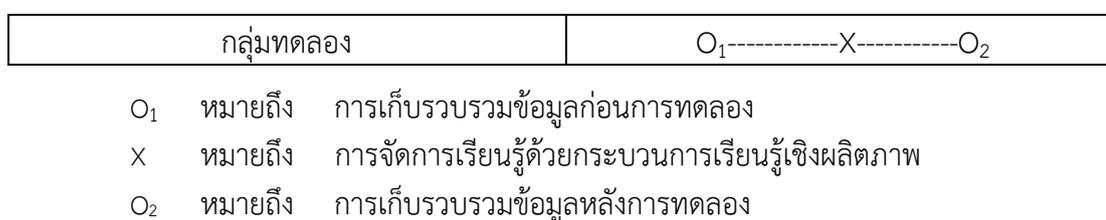
2. แบบประเมินความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย

2.1 แบบประเมินความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ด้านการเขียน เรื่อง ดาราศาสตร์และเทคโนโลยีอวกาศ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ใช้สำหรับทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน (ฉบับเดียวกัน) ซึ่งมีคะแนนเต็ม 60 คะแนน และเป็นแบบสอบประเภทอัตนัย นำผลการให้คะแนนของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน นำมาหาค่าเฉลี่ย โดยถือเกณฑ์ว่าแบบประเมิน ที่มีค่าเฉลี่ยความเห็นของผู้เชี่ยวชาญมากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 เป็นแบบประเมินที่ใช้ได้ ผลการพิจารณา ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 1.00 นำผลการวิเคราะห์หาคุณภาพแบบประเมินโดยหาค่า ความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.51 - 0.58 ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.60 - 0.67 ค่าความ เชื่อมั่น (Reliability) ของแบบประเมินทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) โดยการ คำนวณจากสูตรของ ครอนบาค (Cronbach) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540: 125) โดยมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.97

2.2 แบบประเมินความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ด้านการพูด เรื่อง ดาราศาสตร์และเทคโนโลยีอวกาศ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นแบบประเมินความสามารถ จำนวน 3 ข้อ โดยประกอบด้วย Rubric scoring ใน 4 ประเด็น ได้แก่ เนื้อหาเชิงข้อเท็จจริง บริบท ภาษา และสิ่งแทนความ ใช้สำหรับทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน (ฉบับเดียวกัน) ซึ่งมีคะแนนเต็ม 60 คะแนน นำผลการให้คะแนนของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน นำมาหาค่าเฉลี่ย โดยถือเกณฑ์ว่า แบบประเมินที่มีค่าเฉลี่ยความเห็นของผู้เชี่ยวชาญมากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 เป็นแบบประเมินที่ใช้ได้ ผลการพิจารณาได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 1.00 นำผลการวิเคราะห์หาคุณภาพแบบประเมิน โดยหาค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.50 - 0.54 ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.61 - 0.74 ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบประเมินทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) โดยการคำนวณจากสูตรของ ครอนบาค (Cronbach) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540: 125) โดยมีค่าความ เชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.96

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองเบื้องต้น (Pre-experimental research) โดยมี รูปแบบการวิจัยแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนและหลังทดลอง (One group pretest-posttest design) ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้เชิงผลิตภาพ เรื่อง ดาราศาสตร์และเทคโนโลยีอวกาศ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 12 แผน ใช้เวลา 24 ชั่วโมง ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 2 รูปแบบการวิจัยแบบ One group pretest-posttest design

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. การทดสอบค่าที่ ดังนี้

2.1 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากแบบประเมินความสามารถในการสื่อสารทาง วิทยาศาสตร์ของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน เมื่อได้รับการจัด การเรียนรู้เชิงผลิตภาพ ด้วยการใช้การวิเคราะห์สถิติทดสอบสำหรับกลุ่มที่สัมพันธ์กัน (t-test for dependent sample)

2.2 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากแบบประเมินความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงผลิตภาพกับเกณฑ์ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม ด้วยการวิเคราะห์สถิติทดสอบสำหรับกลุ่มเดียว (t-test for one sample)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. การทดสอบค่าที

2.1 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากแบบประเมินความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน เมื่อได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงผลิตภาพ ด้วยการวิเคราะห์สถิติทดสอบสำหรับกลุ่มที่สัมพันธ์กัน (t-test for dependent sample)

2.2 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากแบบประเมินความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงผลิตภาพกับเกณฑ์ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม ด้วยการวิเคราะห์สถิติทดสอบสำหรับกลุ่มเดียว (t-test for one sample)

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังเรียน เมื่อได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงผลิตภาพ

ความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังเรียน เมื่อได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงผลิตภาพ ด้วยการวิเคราะห์สถิติทดสอบสำหรับกลุ่มที่สัมพันธ์กัน (t-test for dependent samples) ซึ่งผลการวิเคราะห์ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังเรียน เมื่อได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงผลิตภาพ

ตัวแปร	คะแนนก่อนเรียน		คะแนนหลังเรียน		df	t	Sig.
	M	S.D.	M	S.D.			
ความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ด้านการเขียน	22.50	5.68	46.13	7.63	23	13.07*	.001
ความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ด้านการพูด	17.17	3.97	49.88	2.85	23	30.45*	.001
ความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ (รวม)	39.67	6.18	96.00	9.31	23	26.11*	.001

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 1 พบว่า คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ด้านการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังเรียน เมื่อได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงผลิตภาพ ก่อนเรียนมีคะแนนเฉลี่ย ($M = 22.50, S.D. = 5.68$) และหลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ย ($M = 46.13, S.D. = 7.63$) เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยสถิติทดสอบที่สำหรับกลุ่มที่สัมพันธ์กัน (t-test for dependent sample) พบว่า คะแนนความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ด้านการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงผลิตภาพหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ด้านการพูดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังเรียน เมื่อได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงผลิตภาพ ก่อนเรียนมีคะแนนเฉลี่ย ($M = 17.17, S.D. = 3.97$) และหลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ย ($M = 49.88, S.D. = 2.85$) เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยสถิติทดสอบที่สำหรับกลุ่มที่สัมพันธ์กัน (t-test for dependent sample) พบว่า คะแนนความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ด้านการพูดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงผลิตภาพหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ภาพรวมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังเรียน เมื่อได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงผลิตภาพ ก่อนเรียนมีคะแนนเฉลี่ย ($M = 39.67, SD = 6.18$) และหลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ย ($M = 96.00, SD = 9.31$) เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยสถิติทดสอบที่สำหรับกลุ่มที่สัมพันธ์กัน (t-test for dependent sample) พบว่า คะแนนความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงผลิตภาพหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงผลิตภาพกับเกณฑ์ร้อยละ 70

ผู้วิจัยวิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงผลิตภาพกับเกณฑ์ร้อยละ 70 ด้วยสถิติทดสอบที่สำหรับกลุ่มเดียว (t-test for one sample) ซึ่งผลการวิเคราะห์ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงผลิตภาพกับเกณฑ์ร้อยละ 70

ตัวแปร	ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม	M	S.D.	df	t	Sig.
ความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ ด้านการเขียน	42	46.13	7.63	23	2.65*	.014
ความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ในด้านการพูด	42	49.88	2.85	23	13.544*	.001
ความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ (รวม)	84	96.00	9.31	23	6.317*	.001

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 2 พบว่า คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ ด้านการเขียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงผลิตภาพ มีคะแนนเฉลี่ย (M = 46.13, S.D. = 7.63) คิดเป็นร้อยละ 76.88 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม เมื่อทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ย ด้วยสถิติทดสอบทีสำหรับกลุ่มเดียว (t-test for one sample) พบว่า คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ด้านการเขียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงผลิตภาพ สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ด้านการพูด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงผลิตภาพ มีคะแนนเฉลี่ย (M = 49.88, S.D. = 2.85) คิดเป็นร้อยละ 83.13 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม เมื่อทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยด้วยสถิติทดสอบทีสำหรับกลุ่มเดียว (t-test for one sample) พบว่า คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ ด้านการพูด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงผลิตภาพ สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ภาพรวม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงผลิตภาพ มีคะแนนเฉลี่ย (M = 96.00, S.D. = 9.31) คิดเป็นร้อยละ 80.00 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม เมื่อทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยด้วยสถิติทดสอบทีสำหรับกลุ่มเดียว (t-test for one sample) พบว่า คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงผลิตภาพ สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาคะแนนความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ดังนี้

ข้อ 1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างก่อนและหลังเรียน เมื่อได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงผลิตภาพ

ความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงผลิตภาพหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้เนื่องจากขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้เชิงผลิตภาพทั้ง 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นเตรียมความพร้อมตามความเป็นจริง เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนเตรียมการในเบื้องต้นในการจัดการเรียนรู้ตามสถานการณ์จริง โดยจัดแหล่งเรียนรู้เพื่อให้ได้ความรู้ในประเด็นที่จะเรียนรู้ เป็นการกระตุ้นและส่งเสริมให้นักเรียนสามารถสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ได้ถูกต้อง ชัดเจน เช่น ในการเรียนรู้ เรื่อง การเกิดสุริยุปราคา ผู้สอนจะกำหนดตัวอย่างสถานการณ์เดิม โดยเตรียมสื่อวิดีโอให้นักเรียนได้ศึกษา จากนั้นเตรียมคำถามเพื่อให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นในเรื่องที่ตนเองเคยประสบมาก่อน 2) ขั้นกำหนดเป้าหมายและวางแผน เป็นการกำหนดเป้าหมายและวางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ในขั้นตอนนี้ นักเรียนจะร่วมกันพูดคุยเพื่อสร้างข้อตกลง วางแผนร่วมกัน แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ และกำหนดขั้นตอนในการแสวงหาความรู้ที่จะลงมือปฏิบัติ ถือเป็นขั้นตอนที่นักเรียนได้ฝึกความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์อย่างชัดเจน เช่น ในการเรียนรู้ เรื่อง การเกิดสุริยุปราคา นักเรียนแต่ละกลุ่มจะต้องร่วมวางแผนร่วมกันเพื่อออกแบบผลงานของตนเอง โดยการออกแบบจะมีการเขียนแบบในลักษณะของรูปภาพการเกิดปรากฏการณ์สุริยุปราคาตามที่ได้รับชมความคิดไว้ ส่งผลให้นักเรียนสามารถสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ได้ถูกต้อง 3) ขั้นดำเนินการแสวงหาความรู้ เป็นการเรียนรู้แบบร่วมมือกันของกลุ่มผู้เรียนที่จะต้องลงมือปฏิบัติ โดยมีผู้สอนเป็นผู้ให้คำแนะนำ และนักเรียนจะเรียนรู้ด้วยตนเอง ในขั้นตอนดำเนินการแสวงหาความรู้นี้นักเรียนจะได้ฝึกการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ทั้งด้านการพูดและการเขียน เช่น ในการเรียนรู้ เรื่อง การเกิดสุริยุปราคา ระหว่างการศึกษาหาความรู้และลงมือสร้างแบบจำลองปรากฏการณ์สุริยุปราคา นักเรียนจะมีการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการทดลองที่เกิดขึ้น และจดบันทึกด้วยการเขียนลงในสมุดจดบันทึก ส่งผลให้นักเรียนได้ฝึกความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ทั้งด้านการเขียนและการพูด 4) ขั้นตกผลึกความรู้และนำเสนอผลงาน เป็นขั้นที่ผู้เรียนต้องนำเสนอผลงานโดยนำความรู้มาเชื่อมโยงจนเกิดขึ้นงานของตน ในขั้นตอนนี้ถือว่ามีความสำคัญมากที่สุดที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ โดยเฉพาะด้านการพูด นักเรียนจะต้องนำเสนอชิ้นงานของตนเอง โดยนำเสนอชิ้นงานหน้าชั้นเรียน เช่น การนำเสนอชิ้นงาน แบบจำลอง เรื่อง การเกิดสุริยุปราคา นักเรียนแต่ละกลุ่มต้องนำเสนอแบบจำลองการเรียงตัวของดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ และโลกที่โคจรรอบอยู่ในระนาบเดียวกันโดยการพูดเป็นหลัก ซึ่งถือเป็นขั้นตอนที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ในด้านการพูดเป็นอย่างมาก และ 5) ขั้นติดตามวัดและประเมินผล เป็นขั้นที่ผู้สอนติดตามผลงานของผู้เรียนที่ได้เรียนรู้จากการสร้างชิ้นงาน มีการเสนอแนะปรับปรุงแก้ไขให้ผลงานมีความสำเร็จ ส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้ได้ตนเองจากการสร้างสรรค์ชิ้นงาน นักเรียนต้องเรียนรู้ และทำความเข้าใจในเนื้อหาบทเรียนด้วยตนเอง และสามารถสื่อสารผ่านการเขียนและพูดได้ เช่น ในการเรียนรู้

เรื่อง การเกิดสุริยุปราคา หลังจากที่นักเรียนนำเสนอชิ้นงานแล้ว นักเรียนจะต้องจดบันทึกสรุปผล และบันทึกผลการเรียนรู้ ซึ่งถือเป็นการฝึกให้นักเรียนมีความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ ในด้านการเขียนได้ถูกต้อง ซึ่งกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงผลิตภาพทั้ง 5 ขั้นตอนนี้ เน้นให้นักเรียน ลงมือปฏิบัติ ถือเป็นการเรียนรู้ด้วยตนเอง ระหว่างดำเนินการเรียนรู้นั้นนักเรียนได้ฝึกปฏิบัติเพื่อให้ความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ทั้งด้านการพูดและการเขียน นักเรียนจึงมีความสามารถตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด ซึ่งการเรียนรู้ดังกล่าวสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้จากการปฏิบัติ (Learning by doing) ของจอห์น ดิวอี้ ที่เน้นการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติจริง จากการเผชิญสถานการณ์จริงและการแก้ปัญหา เพื่อให้เกิดการเรียนรู้จากการกระทำ และทฤษฎีการเรียนรู้ด้วยการค้นพบ (Discovery learning) ของบรูเนอร์ ที่เน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้โดยการค้นพบ ความรู้ด้วยตนเอง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ (2551) ที่ให้ความหมายของการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ไว้ว่า การสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ หมายถึง การแสดงความคิดหรือแลกเปลี่ยนความรู้ และแนวความคิดหลักทางวิทยาศาสตร์ที่ได้จากการทำกิจกรรมหลากหลาย การสังเกต การทดลอง การอ่าน หรืออื่น ๆ ซึ่งแสดงออกด้วยการพูด หรือเขียนด้วยรูปแบบที่ชัดเจน และมีเหตุผล โดยสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2560) ให้ความหมายของการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ไว้ว่า ทักษะการสื่อสารเป็นการแสดงความคิด การแลกเปลี่ยนความรู้ หรือการนำเสนอแนวคิดหลักทางวิทยาศาสตร์ที่ได้จากการทำกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจ ได้อย่างถูกต้องและชัดเจน ด้วยการเขียน การอ่าน การพูด และการฟัง กระบวนการเรียนรู้เชิงผลิตภาพทั้ง 5 ขั้นตอน จึงสามารถพัฒนาความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนได้ เช่นเดียวกับงานวิจัยของ ภูษณิศ สุวรรณศิลป์ (2564) ที่ทำการศึกษาการพัฒนาแบบ การจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์โดยใช้การสืบเสาะหาความรู้เป็นฐานร่วมกับกลยุทธ์การสื่อสาร เพื่อส่งเสริมทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ของนักศึกษาครุวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ฯ ที่มีต่อทักษะ การสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ ผลการศึกษาพบว่านักศึกษามีแนวโน้มทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ ในภาพรวมเฉลี่ยสูงขึ้น โดยนักศึกษามีคะแนนเฉลี่ยในองค์ประกอบ การสรุปสาระสำคัญทางวิทยาศาสตร์ มากที่สุด ($M = 4.72, S.D. = 0.32$) รองลงมา คือ การแปลความหมายข้อมูลโดยใช้ ประจักษ์พยาน ในเชิงวิทยาศาสตร์ ($M = 3.78, S.D. = 0.80$) และการอธิบายปรากฏการณ์ทางวิทยาศาสตร์ ($M = 3.75, S.D. = 0.68$) ตามลำดับ โดยระยะที่ 1 นักศึกษามีระดับพัฒนาการสัมพัทธ์ของทักษะการสื่อสารทาง วิทยาศาสตร์ในระดับปานกลาง ในระยะที่ 2 และ 3 มีระดับพัฒนาการสัมพัทธ์ในระดับสูง และ ในระยะที่ 4 ถึง 7 มีระดับพัฒนาการสัมพัทธ์ในระดับสูงมาก

ข้อ 2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงผลิตภาพกับเกณฑ์ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม ผลการศึกษาพบว่า

ความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงผลิตภาพ หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้เนื่องมาจากขั้นตอนของ การจัดการเรียนรู้เชิงผลิตภาพทั้ง 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นเตรียมความพร้อมตามความเป็นจริง

2) ขั้นตอนกำหนดเป้าหมายและวางแผน 3) ขั้นตอนดำเนินการแสวงหาความรู้ 4) ขั้นตอนฝึกความรู้และนำเสนอผลงาน และ 5) ขั้นตอนติดตามวัดและประเมินผล เป็นการฝึกให้นักเรียนมีความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ในด้านการพูดและเขียนได้ถูกต้อง ซึ่งกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงผลิตภาพทั้ง 5 ขั้นตอนนี้ เน้นให้นักเรียนลงมือปฏิบัติ ถือเป็นการเรียนรู้ด้วยตนเอง ระหว่างดำเนินการเรียนรู้นั้นนักเรียนได้ฝึกปฏิบัติเพื่อให้นักเรียนมีความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ทั้งด้านการพูดและการเขียน นักเรียนจึงมีความสามารถตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด สอดคล้องกับทฤษฎีการสร้างสรรค้ขึ้นงานที่พัฒนาขึ้นโดย Professor Seymour Papert แห่ง M.I.T. (Massachusetts Institute of Technology) เป็นทฤษฎีการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองมี โดยให้ผู้เรียนลงมือประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองหรือได้ปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมภายนอกที่มีความหมาย ซึ่งจะรวมถึงปฏิกริยาระหว่างความรู้ในตัวของผู้เรียนเอง ประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมภายนอกการเรียนรู้จะได้ผลดีถ้าหากว่าผู้เรียนเข้าใจในตนเอง มองเห็นความสำคัญในสิ่งที่เรียนรู้และสามารถเชื่อมโยงความรู้ระหว่างความรู้ใหม่กับความรู้เก่า (รู้ว่าตนเองได้เรียนรู้อะไรบ้าง) และสร้างเป็นองค์ความรู้ใหม่ขึ้นมา จึงสามารถพัฒนาความสามารถในการผลิตผลงานของนักเรียนได้ เช่นเดียวกับงานวิจัยของ วชิรวิทย์ ช่างแก้ว และจินตนา สรายุทธพิทักษ์ (2562) ทำการศึกษาผลการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนเชิงผลิตภาพที่มีต่อความสามารถในการสร้างสื่อ นวัตกรรมทางสุขภาพของผู้เรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า ค่าความสามารถในการสร้างสื่อ นวัตกรรมทางสุขภาพหลังการทดลองของผู้เรียนกลุ่มทดลองสูงกว่าผู้เรียนกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

1. จากงานวิจัยผู้สอนต้องศึกษาและทำความเข้าใจ ขั้นตอนแต่ละขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้เชิงผลิตภาพเป็นอย่างดี มีความอดทนในการรอฟังความคิดเห็นต่าง ๆ จากผู้เรียน ใส่ใจและคอยให้คำชี้แนะอย่างทั่วถึง ไม่ลำเอียงหรืออคติ สร้างความรู้สึกเป็นกันเอง ระหว่างผู้เรียนและครูผู้สอน
2. ในขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เชิงผลิตภาพ ครูผู้สอนจะต้องเตรียมสื่อการเรียนรู้ที่ใช้ในการทำกิจกรรมทุกครั้ง เพื่อเร้าความสนใจของผู้เรียน และทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมมากขึ้น
3. ในขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เชิงผลิตภาพ จะใช้เวลาในการจัดกิจกรรมค่อนข้างมาก โดยแต่ละกระบวนการครูผู้สอนสามารถยืดหยุ่นเวลาตามความเหมาะสม
4. ในการจัดการเรียนรู้เชิงผลิตภาพ ครูผู้สอนควรให้กำลังใจเมื่อนักเรียนสามารถทำสิ่งต่าง ๆ ได้ถูกต้อง เช่น ปรบมือ เพื่อให้ผู้เรียนรู้สึกภูมิใจ เกิดความมั่นใจ กล้าพูด กล้าแสดงความคิดเห็น สร้างสรรค์ และกล้าแสดงออกมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับตัวแปรอื่น ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับการจัดการเรียนรู้เชิงผลิตภาพ เช่น ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ความสามารถในการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ เนื่องจากในขั้นตอนของการเรียนรู้เชิงผลิตภาพมีขั้นตอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ออกแบบ วางแผน ลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหา ดังนั้นจึงควรทำการวิจัยต่อยอดในเรื่องของทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ความสามารถในการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ได้

2. ควรทำการศึกษาความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอื่น ๆ เช่น การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน เป็นต้น เนื่องจากการเรียนรู้ทั้ง 2 แนวคิด มีขั้นตอนสำคัญที่สามารถทำให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติและแก้ปัญหา ตลอดจนการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ จึงน่าจะสามารถทำการวิจัยต่อยอดเพื่อศึกษาความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ได้

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**

(ฉบับปรับปรุง 2560). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). **วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์**. (พิมพ์ครั้งที่ 7).

กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

ภุชณิศ สุวรรณศิลป์. (2564). **การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์**

โดยใช้การสืบเสาะหาความรู้เป็นฐานร่วมกับ กลยุทธ์การสื่อสาร เพื่อส่งเสริมทักษะ

การสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ของนักศึกษาครุวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ.

วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษา ศูนย์วิทยาศาสตร์ศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วชิรวิทย์ ช่างแก้ว และจินตนา สรายุทธพิทักษ์ (2562). **ผลการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษา**

โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนเชิงผลิตภาพที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและ

ความสามารถในการสร้างสื่อนวัตกรรมทางสุขภาพ ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4.

วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2560). **การจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์**.

กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2562). **ผลการประเมิน PISA 2018**.

[ออนไลน์], เข้าถึงได้จาก: <https://pisathailand.ipst.ac.th/> (2563, 10 มกราคม).

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **ตัวชี้วัด**

และสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

- สมพร โกมารทัต. (2557). **การเรียนรู้เชิงผลิตภาพ**. วิทยานิพนธ์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง. (2565). **รายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษา**. อ่างทอง: กลุ่มนิเทศ ติดตามผลการประเมินการศึกษา.
- Ganefria & Hidayat, H. (2014). **Production Based Learning: An Instructional Design Model in the Context of Vocational Education and Training (VET)**. Postgraduate Engineering Faculty Padang State University, Padang, Sumatera Barat 25131, Indonesia.
- Nonye, M. A., David, J. G. & Mary, O. D. (2012). Promoting 21st- Century Skills in the Science Classroom by Adapting Cookbook Lab Activities: The Case of DNA Extraction of Wheat Germ. **The American Biology Teacher**. 74(7): 485–489.

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับความวิตกกังวลในการเรียนรู้
คำศัพท์ภาษาอังกฤษกับการใช้กลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ
ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
จังหวัดปทุมธานี

A STUDY OF THE RELATIONSHIP BETWEEN THE ANXIETY LEVELS IN
ENGLISH VOCABULARY LEARNING AND THE USE OF ENGLISH
VOCABULARY LEARNING STRATEGIES OF STUDENTS AT VALAYA
ALONGKORN RAJABHAT UNIVERSITY UNDER THE ROYAL PATRONAGE,
PATHUM THANI PROVINCE

วรวรรณ วงศ์ศรีวัฒน์^{1*}
Worawan Wongsriwatt^{1*}

Received : 2 November 2023

Revised : 26 April 2024

Accepted : 28 April 2024

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับความวิตกกังวลในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี 2) ศึกษาการใช้กลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักศึกษา และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับความวิตกกังวลในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษกับการใช้กลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักศึกษา การศึกษาในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถามซึ่งผ่านการพิจารณาความตรงจากดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ไม่น้อยกว่า 0.6 และค่าความเที่ยงรายด้านอยู่ระหว่าง 0.79 - 0.90 กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา VLE310 ในภาคเรียนที่ 1 ประจำปีการศึกษา 2566 จำนวน 89 คน สุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบตามสะดวก ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า นักศึกษามีความวิตกกังวลในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษในระดับปานกลาง ($M = 3.55$, $S.D. = 0.91$) นักศึกษาใช้กลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ

¹ ศูนย์ภาษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

¹ Language Center, Valaya Alongkorn University under the Royal Patronage Pathum Thani Province

* ผู้นิพนธ์ประสานงาน E-mail: worawan@vru.ac.th

โดยรวมในระดับปานกลาง ($M = 3.63$, $S.D. = 0.64$) โดยใช้กลวิธีสนับสนุนมากที่สุด ($M = 3.83$, $S.D. = 0.79$) และระดับความวิตกกังวลในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับการใช้กลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษในภาพรวม ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.511)

คำสำคัญ: ความวิตกกังวล / การเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ / กลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ

ABSTRACT

The objectives of this study were to 1) investigate the anxiety levels in English vocabulary learning of students at Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage Pathum Thani Province, 2) study the use of English vocabulary learning strategies of the students, and 3) explore the relationship between the students' anxiety levels in English vocabulary learning and their use of English vocabulary learning strategies. This is a quantitative research study. The instrument for obtaining the data was a questionnaire. Its validity determined by the index of item objective congruence (IOC) was more than 0.6 and its reliabilities were between 0.79-0.90. The sample for this study consisted of 89 undergraduate students who enrolled in the VLE310 course in the first semester of the 2023 academic year at Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage Pathum Thani Province. The sampling method was convenience sampling. The statistics used for data analysis included mean, standard deviation, and Pearson Correlation Coefficient.

The results of the study revealed that the students experienced anxiety in English vocabulary learning at a moderate level ($M = 3.55$, $S.D. = 0.91$). Overall, they used English vocabulary learning strategies at a moderate level ($M = 3.63$, $S.D. = 0.64$). The strategies which they employed the most were from the group of support strategies ($M = 3.83$, $S.D. = 0.79$). In addition, the students' anxiety levels in English vocabulary learning were positively correlated with their overall employment of English vocabulary learning strategies at a significance level of 0.01 (Pearson Correlation = 0.511).

Keywords: Anxiety / English Vocabulary Learning / English Vocabulary Learning Strategies

บทนำ

การพัฒนาความรู้คำศัพท์เป็นส่วนสำคัญในการเรียนรู้ภาษาที่สอง (Nunan, 1991) เพราะคำศัพท์เป็นศูนย์กลางของภาษาและมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อผู้เรียนภาษาโดยทั่วไป (Zimmerman, 1997) การกิจสำคัญที่สุดที่ผู้เรียนภาษาต้องเผชิญคือ การมีคลังคำศัพท์ที่ใหญ่มากพอ ซึ่งความ

แตกต่างที่สำคัญระหว่างผู้เรียนภาษาระดับกลางและระดับสูงไม่ใช่การรู้ไวยากรณ์ที่ซับซ้อน แต่เป็นจำนวนคำศัพท์ที่ผู้เรียนระดับสูงมีอยู่ในความจำจำนวนมาก (Lewis, 2000) ความรู้ด้านไวยากรณ์หรือโครงสร้างประโยคนั้นมีความสำคัญแต่หากไม่รู้คำศัพท์ ผู้เรียนก็อาจจะยังไม่สามารถสื่อสารได้ (Wallace, 1982)

เมื่อคำศัพท์มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศ ปัจจัยที่สามารถส่งผลต่อความสำเร็จในการเรียนรู้คำศัพท์จึงเป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจจากนักวิชาการทางด้านภาษาทั้งในต่างประเทศและในประเทศไทยมาอย่างต่อเนื่อง โดยปัจจัยที่ได้รับการศึกษาและกล่าวถึงว่ามีอิทธิพลต่อการเรียนรู้คำศัพท์มีหลายด้านดังที่ Siriwan (2007) ได้รวบรวมจากงานวิจัยต่าง ๆ และสรุปไว้ เช่น แรงจูงใจ ประสบการณ์การเรียนรู้ภาษา รูปแบบการเรียนรู้ ความเชื่อ ทศนคติ และความวิตกกังวล

ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญของปัจจัยที่มีแนวโน้มเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้คำศัพท์ในด้านอารมณ์ความรู้สึกของผู้เรียนเนื่องจากการเรียนภาษาต่างประเทศสามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนประสบกับอารมณ์ความรู้สึกที่หลากหลาย และอารมณ์ความรู้สึกเหล่านี้มีความสัมพันธ์อย่างแยกไม่ได้จากความสามารถในการรับรู้ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (Yu, 2022) โดยผู้วิจัยมุ่งเน้นการศึกษาไปที่อารมณ์ความรู้สึกในด้านความวิตกกังวล เพราะแม้ว่าความวิตกกังวลจะเป็นสิ่งที่คนส่วนใหญ่พบเจอเป็นปกติ (Han, Li & Haider, 2022) อารมณ์ความรู้สึกเชิงลบนี้สามารถส่งผลต่อศักยภาพในการเรียนภาษาต่างประเทศและในหลาย ๆ กรณีทำให้ความสามารถในการเรียนภาษาอ่อนด้อยลง (Yu, 2022) ดังจะเห็นได้จากผลการศึกษายานหลายงานที่ระบุว่า ความวิตกกังวลมีความสัมพันธ์ทางลบกับความสำเร็จในการเรียนภาษาอังกฤษ (เช่น Teimouri, Goetze & Plonsky, 2018; Han, Li & Haider, 2022; Wang, Wang & Li, 2023; บุษยา สันติกาญจน์, 2563) และหากค้นคว้าแบบเจาะจงไปที่ด้านการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ ผลการศึกษาของนักวิชาการหลายท่านต่างก็ชี้ไปในทิศทางเดียวกันว่าความวิตกกังวลสามารถส่งผลต่อความสำเร็จในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษได้ (เช่น Chen, 2015; Fitra, 2021; Tayyebi, 2021)

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังคำนึงถึงปัญหาความวิตกกังวลในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ เนื่องจากการศึกษาระดับความวิตกกังวลในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักศึกษา และผลวิจัยระบุว่า ระดับความวิตกกังวลที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ความวิตกกังวลเมื่อนักศึกษาพบคำศัพท์ที่ไม่มั่นใจความหมาย รองลงมาคือความวิตกกังวลว่าจะจดจำศัพท์ที่เพิ่งเรียนรู้ไม่ได้ และความวิตกกังวลว่าขณะเรียนรู้อาจพลาดคำศัพท์สำคัญตามลำดับ (วรวรรณ วงศ์ศรีวิวัฒน์, 2566) ซึ่งเมื่อพิจารณาผลการศึกษาดังกล่าวจะเห็นว่า เป็นความวิตกกังวลที่เกิดจากกระบวนการเรียนรู้คำศัพท์ ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาว่า การใช้กลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์มีความสัมพันธ์อย่างไรกับระดับความวิตกกังวล และเมื่อทราบถึงความสัมพันธ์นี้แล้วจะได้ศึกษา และวิเคราะห์ในรายละเอียดเพื่อค้นหาแนวทางจัดการกับความวิตกกังวลในลำดับต่อไปได้ ทั้งนี้ เนื่องจากมีการศึกษาของนักวิชาการต่างประเทศที่ปรากฏผลว่า ความวิตกกังวลในการเรียนภาษาอังกฤษมีความสัมพันธ์กับการใช้กลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์ (Lucas, Miraflores & Go, 2011; Tayyebi, 2021) อย่างไรก็ตาม ยังไม่ปรากฏผลการวิจัยในทำนองเดียวกันในประเทศไทย

(ค้นคว้าจากฐานข้อมูลงานวิจัย ThaiLIS Digital Collection และ ThaiJo ณ วันที่ 12 มิถุนายน พ.ศ. 2566)

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความวิตกกังวลในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี
2. เพื่อศึกษาการใช้กลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับความวิตกกังวลในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษกับการใช้กลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรของการศึกษาในครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา VLE310 ในภาคเรียนที่ 1 ประจำปีการศึกษา 2566 ในชั้นเรียนของผู้วิจัย จำนวน 101 คน

จำนวนตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยคำนวณตามแนวคิดของ Krejcie & Morgan (1970) โดยกำหนดระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ไว้ที่ 0.05 จำนวนตัวอย่างที่เหมาะสม คือ 86 คน สำหรับการสุ่มตัวอย่างนั้น ผู้วิจัยสุ่มตัวอย่างแบบไม่อาศัยหลักความน่าจะเป็น (Non probability sampling) ด้วยวิธีการสุ่มแบบตามสะดวก (โชติ บดีรัฐ, 2561)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1: ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สอบถามเพศ และคณะที่สังกัด ข้อคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ

ส่วนที่ 2: ระดับความวิตกกังวลในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ ใช้แบบวัดระดับความวิตกกังวลในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ (วรวรรณ วงศ์ศรีวิวัฒน์, 2566) ซึ่งมีข้อคำถามจำนวน 10 ข้อ และใช้มาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับตามแนวทางของ Likert (1932) ดังนี้

5	หมายถึง	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
4	หมายถึง	เห็นด้วย
3	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
2	หมายถึง	ไม่เห็นด้วย
1	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ส่วนที่ 3: การใช้กลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ สอบถามความถี่ในการใช้กลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 24 ข้อ ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามส่วนนี้โดยใช้แนวคิดของ Schmitt (1997) ที่แบ่งกลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษตามลักษณะกระบวนการการเรียนรู้เป็น 2 กลุ่ม คือ 1) กลวิธีเพื่อการเรียนรู้ความหมายของคำศัพท์ใหม่ที่เจอเป็นครั้งแรก (Discovery strategies) และ 2) กลวิธีเพื่อจดจำคำศัพท์ที่ได้พบเจอสำหรับใช้ประโยชน์ต่อไป (Consolidation strategies) ผนวกกับผลการศึกษาของ Saengpakdeejit (2014) ที่ศึกษาพฤติกรรมการจัดการปัญหาการเรียนรู้คำศัพท์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เพื่อให้ข้อคำถามมีบริบทจากนักศึกษาในประเทศไทยเป็นฐานแนวคิดด้วย ซึ่ง Saengpakdeejit (2014) สรุปผลการวิจัยว่า นักศึกษาใช้ 37 กลวิธีในการจัดการปัญหาการเรียนรู้คำศัพท์ โดยสามารถแบ่งกลวิธีเป็น 2 กลุ่มตามจุดประสงค์ที่นักศึกษาต้องการบรรลุ ดังนี้

กลุ่มที่ 1 กลวิธีสำหรับค้นพบความหมายของคำที่ไม่รู้จัก (Strategies for discovering the meaning of unknown words) กลวิธีในกลุ่มนี้แบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ

1) กลวิธีค้นพบ (Discovery strategies) เป็นกลวิธีที่ช่วยให้ผู้เรียนใช้เพื่อค้นพบความหมายของคำศัพท์ด้วยตนเองโดยไม่มีความช่วยเหลือจากผู้อื่นหรือสิ่งอื่น

2) กลวิธีทางสังคม (Social strategies) เป็นกลวิธีที่ช่วยให้ผู้เรียนใช้เพื่อค้นพบความหมายของคำจากการสอบถามผู้อื่น

3) กลวิธีสนับสนุน (Support strategies) เป็นกลวิธีที่ช่วยให้ผู้เรียนใช้เพื่อค้นพบความหมายของคำด้วยการใช้สิ่งสนับสนุนต่าง ๆ เช่น พจนานุกรม

กลุ่มที่ 2 กลวิธีสำหรับจดจำคำที่เรียนรู้ใหม่ในความทรงจำระยะยาวและระลึกถึงตามที่ต้องการ (Strategies for retaining the newly learned words in long-term memory and recalling them at will) กลวิธีในกลุ่มนี้แบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ

1) กลวิธีความจำ (Memory strategies) เป็นกลวิธีที่ช่วยการเรียนรู้โดยเชื่อมโยงความรู้ที่มีอยู่เดิมกับคำศัพท์ใหม่

2) กลวิธีด้านความรู้ความคิด (Cognitive strategies) เป็นกลวิธีในกระบวนการที่ผู้เรียนใช้เพื่อช่วยให้จดจำคำที่เรียนรู้ใหม่ในความทรงจำระยะยาวและระลึกถึงตามที่ต้องการได้

3) กลวิธีการรู้คิด (Metacognitive strategies) เป็นกลวิธีที่มาจาก การวางแผนอย่างรอบคอบเพื่อช่วยให้จดจำคำที่เรียนรู้ใหม่ในความทรงจำระยะยาวและระลึกถึงตามที่ต้องการได้

ผู้วิจัยนำแนวคิดของ Schmitt (1997) และผลการศึกษาของ Saengpakdeejit (2014) ซึ่งมีส่วนสอดคล้องกันมาประยุกต์เพื่อสร้างข้อคำถามสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ โดยหลังปรับให้ข้อคำถามเหมาะสมกับระดับความรู้ของประชากรและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยในการศึกษานี้ จึงได้ข้อคำถามด้านกลวิธีในการเรียนรู้คำศัพท์รวมทั้งสิ้น 24 ข้อ แบ่งกลุ่มกลวิธีเป็น 2 กลุ่มใหญ่ตามจุดประสงค์ที่ผู้เรียนรู้คำศัพท์ต้องการบรรลุ โดยทั้ง 2 กลุ่มมีกลวิธีย่อยกลุ่มละ 3 ประเภท ทั้งนี้ การแบ่งกลุ่มกลวิธีอาศัยการอ้างอิงผลการศึกษาของ Saengpakdeejit (2014) เป็นหลัก และผู้วิจัยใช้มาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับตามแนวทางของ Likert (1932) ดังนี้

5	หมายถึง	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
4	หมายถึง	เห็นด้วย
3	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
2	หมายถึง	ไม่เห็นด้วย
1	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

ข้อคำถามในแบบสอบถามในส่วนของระดับความวิตกกังวลในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ ซึ่งใช้แบบวัดระดับความวิตกกังวลในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ ได้ผ่านการพิจารณาความตรง (Validity) จากค่า IOC โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ทุกข้อมีค่า IOC ไม่น้อยกว่า 0.6 (วรรณวงค์ศรีวิวัฒน์, 2566)

ข้อคำถามในส่วนของการใช้กลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ เมื่อผู้วิจัยได้ข้อคำถามตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยแล้ว ได้ตรวจสอบคุณภาพของข้อคำถามโดยให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ซึ่งเป็นอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญสาขาวิชาภาษาศาสตร์ประยุกต์ด้านการสอนภาษาอังกฤษ 1 ท่าน สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ 1 ท่าน และสาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ 1 ท่าน พิจารณาความตรง (Validity) จากค่า IOC ผลการพิจารณาทุกข้อ มีค่า IOC ไม่น้อยกว่า 0.6

หลังจากนั้นผู้วิจัยจึงนำแบบสอบถามที่มีข้อคำถามทั้ง 3 ส่วนอันประกอบด้วย 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) ระดับความวิตกกังวลในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ และ 3) การใช้กลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ ไปทดสอบเก็บข้อมูลจากนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่มีลักษณะใกล้เคียงกัน จำนวน 31 คน ในช่วงกลางเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2566 และนำผลมาวิเคราะห์ค่าความเที่ยง (Reliability) โดยค่า Cronbach's alpha ของคำถามวัดระดับความวิตกกังวลในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ เท่ากับ 0.94 คำถามวัดการใช้กลวิธีค้นพบเท่ากับ 0.88 คำถามวัดการใช้กลวิธีทางสังคมเท่ากับ 0.85 คำถามวัดการใช้กลวิธีสนับสนุนเท่ากับ 0.79 คำถามวัดการใช้กลวิธีความจำเท่ากับ 0.87 คำถามวัดการใช้กลวิธีด้านความรู้ความคิดเท่ากับ 0.90 และคำถามวัดการใช้กลวิธีรู้คิดเท่ากับ 0.88 จึงได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์พร้อมใช้ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เมื่อข้อคำถามในแบบสอบถามผ่านการหาคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยจึงนำมาจัดทำเป็นแบบสอบถามออนไลน์ โดยสร้างแบบสอบถามด้วย Microsoft forms เพื่อให้เกิดความสะดวกกับผู้ตอบแบบสอบถาม ทั้งนี้ ในส่วนนำของแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ชี้แจงรายละเอียดเบื้องต้นและวัตถุประสงค์ของการศึกษาในครั้งนี้ไว้ และระบุว่าคำตอบจะไม่ส่งผลกระทบต่อผลการเรียนในรายวิชาใด ๆ เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามสะดวกใจในการให้ข้อมูลตามความเป็นจริง ผู้วิจัยเริ่มต้นเก็บข้อมูลในสัปดาห์ที่สี่ของเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2566 ด้วยการส่งแบบสอบถามออนไลน์ให้กลุ่มตัวอย่างตอบตาม

ความสนใจ เมื่อผ่านไปประมาณ 1 สัปดาห์มีผู้ตอบแบบสอบถาม 74 คน จึงติดตามให้กลุ่มตัวอย่างตอบ และรวบรวมข้อมูลได้ 89 คนในสัปดาห์ที่สามของเดือนกันยายน พ.ศ. 2566 ซึ่งจำนวนมากกว่าที่กำหนดไว้เบื้องต้นที่ 86 คน จึงปิดรับคำตอบ โดยถือว่าผู้ตอบแบบสอบถาม 89 คนนี้ เป็นผู้ที่มีใจตอบเป็น 89 คนแรกที่ส่งคำตอบกลับมา หลังจากตรวจสอบคำตอบของกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยพบว่าข้อมูลสมบูรณ์ครบถ้วนทั้ง 89 ชุด จึงนำไปใช้ในการวิเคราะห์ในขั้นตอนต่อไปทั้งหมด

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ข้อมูลระดับความวิตกกังวลในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลการใช้กลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความวิตกกังวลในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษกับการใช้กลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ Pearson โดยพิจารณาค่าความสัมพันธ์ดังกล่าวในแง่ของทิศทางของความสัมพันธ์ ความเข้มข้นของความสัมพันธ์ และระดับนัยสำคัญของความสัมพันธ์

ในการแปลผลผู้วิจัยกำหนดความหมายค่าเฉลี่ยระดับความวิตกกังวลในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ และความถี่ในการใช้กลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษในการวิเคราะห์ข้อมูลเทียบเคียงกับแนวทางการกำหนดอันตรายภาคชั้นของ มัลลิกา บุณนาค (2539) ดังนี้

3.68 - 5.00	หมายถึง	ระดับสูง
2.34 - 3.67	หมายถึง	ระดับปานกลาง
1.00 - 2.33	หมายถึง	ระดับต่ำ

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่าค่าเฉลี่ยระดับความวิตกกังวลในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักศึกษาเท่ากับ 3.55 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.91 ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับปานกลาง โดยระดับความวิตกกังวลในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ความวิตกกังวลเมื่อต้องเรียนบทเรียนภาษาอังกฤษที่เต็มไปด้วยคำศัพท์ที่ไม่รู้จัก (ค่าเฉลี่ย 3.71 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.10) รองลงมาคือ ความวิตกกังวลเมื่อพบคำศัพท์ที่ไม่แน่ใจความหมาย (ค่าเฉลี่ย 3.66 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.00) ส่วนความวิตกกังวลในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ความวิตกกังวลเมื่อได้พบคำศัพท์ใหม่ (ค่าเฉลี่ย 3.28 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.13) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความวิตกกังวล

ข้อความ	ค่าเฉลี่ย (M)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	การแปลผล
1. ฉันรู้สึกวิตกกังวลเมื่อฉันพบคำศัพท์ที่ไม่มั่นใจในความหมาย	3.66	1.00	ระดับปานกลาง
2. ฉันรู้สึกวิตกกังวลว่าจะจดจำคำศัพท์ที่เพิ่งเรียนรู้ไม่ได้	3.47	0.99	ระดับปานกลาง
3. ฉันรู้สึกวิตกกังวลเมื่อต้องเรียนบทเรียนภาษาอังกฤษที่เต็มไปด้วยคำศัพท์ที่ไม่รู้จัก	3.71	1.10	ระดับสูง
4. ฉันรู้สึกวิตกกังวลเมื่อไม่เข้าใจคำศัพท์ขณะเรียนภาษาอังกฤษ	3.54	1.07	ระดับปานกลาง
5. ฉันรู้สึกวิตกกังวลเมื่อได้พบคำศัพท์ใหม่	3.28	1.13	ระดับปานกลาง
6. ฉันรู้สึกวิตกกังวลเมื่อมีเวลาทำความเข้าใจคำศัพท์น้อย	3.56	1.11	ระดับปานกลาง
7. ฉันรู้สึกวิตกกังวลว่ามีความรู้คำศัพท์ไม่เพียงพอที่จะเข้าใจบทเรียน	3.65	1.09	ระดับปานกลาง
8. ฉันรู้สึกวิตกกังวลขณะเรียนรู้ว่าอาจพลาดคำศัพท์สำคัญ	3.63	1.05	ระดับปานกลาง
9. ฉันรู้สึกวิตกกังวลเมื่อพบคำศัพท์ซึ่งมีความหมายต่างจากเดิมที่เคยรู้	3.53	1.09	ระดับปานกลาง
10. ฉันรู้สึกวิตกกังวลเมื่อต้องคาดเดาคำศัพท์ขณะเรียน	3.47	1.08	ระดับปานกลาง
รวมระดับความวิตกกังวล	3.55	0.91	ระดับปานกลาง

ผลการศึกษาคำกรใช้กลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักศึกษาพบว่า ค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมนักศึกษาใช้กลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษเท่ากับ 3.63 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.64 ซึ่งจัดเป็นความถี่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยแยกตามกลุ่มกลวิธีปรากฏผลว่า นักศึกษาใช้ทั้ง 2 กลุ่มกลวิธีที่ระดับใกล้เคียงกัน กล่าวคือ ค่าเฉลี่ยของการใช้กลุ่มกลวิธีสำหรับค้นพบความหมายของคำที่ไม่รู้จักเท่ากับ 3.64 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.72 และค่าเฉลี่ยของการใช้กลุ่มกลวิธีสำหรับจดจำคำที่เรียนรู้ใหม่ในความทรงจำระยะยาวและระลึกถึงตามที่ต้องการเท่ากับ 3.61 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.70 ซึ่งถือเป็นระดับปานกลางทั้ง 2 กลุ่ม โดยเมื่อพิจารณาแยกตามกลวิธีย่อย 6 ประเภท จากทั้ง 2 กลุ่มใหญ่ พบว่า ประเภทกลวิธีย่อยที่มีค่าเฉลี่ยความถี่ในการใช้สูงสุดคือ กลวิธีสนับสนุน (ค่าเฉลี่ย 3.83 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.79) รองลงมาคือ กลวิธีการค้นพบ (ค่าเฉลี่ย 3.72 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.72) ลำดับที่สามคือ กลวิธีความจำ (ค่าเฉลี่ย 3.71 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.67) ซึ่งกลวิธีทั้งสามประเภทนี้ถือว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง และประเภท

กลวิธีย่อยที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ กลวิธีทางสังคม (ค่าเฉลี่ย 3.36 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.96) จัดว่าเป็นกลวิธีย่อยที่ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการใช้กลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ

กลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ	ค่าเฉลี่ย (M)	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	การแปลผล
กลุ่มกลวิธีสำหรับค้นพบความหมายของคำที่ไม่รู้จัก	3.64	0.72	ระดับปานกลาง
กลวิธีค้นพบ	3.72	0.72	ระดับสูง
กลวิธีทางสังคม	3.36	0.96	ระดับปานกลาง
กลวิธีสนับสุนน	3.83	0.79	ระดับสูง
กลุ่มกลวิธีสำหรับจดจำคำที่เรียนรู้ใหม่ในความทรงจำระยะยาวและระลึกถึงตามที่ต้องการ	3.61	0.70	ระดับปานกลาง
กลวิธีความจำ	3.71	0.67	ระดับสูง
กลวิธีด้านความรู้ความคิด	3.47	0.84	ระดับปานกลาง
กลวิธีการรู้คิด	3.67	0.83	ระดับปานกลาง
รวมการใช้ทุกกลุ่มกลวิธี	3.63	0.64	ระดับปานกลาง

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความวิตกกังวลในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษกับการใช้กลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยการวิเคราะห์สหสัมพันธ์เพียร์สันพบว่า ระดับความวิตกกังวลสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับการใช้กลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษในภาพรวม ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.511) เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์แยกแต่ละกลุ่มกลวิธีพบว่า ระดับความวิตกกังวลมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับการใช้กลุ่มกลวิธีสำหรับค้นพบความหมายของคำที่ไม่รู้จัก ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.607) และพบว่า ระดับความวิตกกังวลมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับการใช้กลุ่มกลวิธีสำหรับจดจำคำที่เรียนรู้ใหม่ในความทรงจำระยะยาวและระลึกถึงตามที่ต้องการ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.322) แสดงให้เห็นว่า ผู้ที่มีความวิตกกังวลมากจะเป็นผู้ใช้กลวิธีในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษมากด้วยเช่นกัน ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กลวิธีในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษกับระดับความวิตกกังวล

กลวิธีในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับระดับความวิตกกังวล (Pearson Correlation Coefficient)	ระดับนัยสำคัญของความสัมพันธ์
กลุ่มกลวิธีสำหรับค้นพบความหมายของคำที่ไม่รู้จัก	0.607	0.01
กลวิธีค้นพบ	0.526	0.01
กลวิธีทางสังคม	0.519	0.01
กลวิธีสนับสนุน	0.537	0.01
กลุ่มกลวิธีสำหรับจดจำคำที่เรียนรู้ใหม่ในความทรงจำระยะยาวและระลึกถึงตามที่ต้องการ	0.322	0.01
กลวิธีความจำ	0.456	0.01
กลวิธีด้านความรู้ความคิด	0.246	0.05
กลวิธีการรู้จัก	0.198	0.10
รวมทุกกลุ่มกลวิธี	0.511	0.01

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้พบว่า

1. นักศึกษามหาวิทยาราชภัฏวไลยอลงกรณ์ฯ มีความวิตกกังวลในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วรวรรณ วงศ์ศรีวิวัฒน์ (2566) ที่นักศึกษามหาวิทยาราชภัฏวไลยอลงกรณ์ฯ มีความวิตกกังวลในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน และด้วยเหตุที่การศึกษาเรื่องระดับความวิตกกังวลในการเรียนรู้เฉพาะด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษยังมีอยู่จำกัด ผู้วิจัยจึงเทียบเคียงผลการศึกษาในครั้งนี้กับผลการศึกษาวิจัยระดับความวิตกกังวลในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษและภาษาต่างประเทศของนักวิจัยทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศเพิ่มเติม และพบว่ามีผลวิจัยใกล้เคียงกันในหลายงาน กล่าวคือ ผู้เรียนภาษาอังกฤษและภาษาต่างประเทศมีระดับความวิตกกังวลในการเรียนรู้อยู่ในระดับปานกลาง (เช่น Paranuwat, 2011; Sadiq, 2017; Neman & Ganap, 2018; Sampaothong & Simpson, 2019; Tayyebi, 2021; บุชยา สันติกาญจน์, 2563; นิพร ชัดตา โจณา ปิลาสิโอ และนฤพร พงษ์คุณากร, 2564) โดยผู้วิจัยมีความเห็นว่า ระดับความวิตกกังวลปานกลางของผู้เรียนภาษาอังกฤษเป็นระดับที่ไม่น่าเป็นห่วงเรื่องที่เกิดปฏิกิริยา เพราะการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ อาจส่งผลให้เกิดความวิตกกังวลได้ และแม้ว่าจะมีผลวิจัยที่ระบุว่า ความวิตกกังวลสามารถส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษได้ (เช่น Chen, 2015; Changlek & Palanukulwong, 2015; Zheng & Cheng, 2018;) แต่ผู้วิจัยเห็นพ้องกับ Brown (2007) ในแง่มุมมองที่ความวิตกกังวลเป็นได้ทั้งอุปสรรคและ

สิ่งสนับสนุนต่อความสำเร็จในการเรียนภาษาที่สอง โดย Brown (2007) ระบุว่า ความวิตกกังวลมีได้หลายระดับ โดยความวิตกกังวลเล็กน้อยอาจเป็นเรื่องดี แต่การวิตกกังวลมากเกินไปหรือน้อยเกินไป อาจกีดขวางกระบวนการที่จะนำไปสู่การเรียนรู้ภาษาที่สองที่ประสบความสำเร็จ ผู้วิจัยมีมุมมองว่า ความวิตกกังวลในระดับปานกลางที่นักศึกษาไม่นับว่าอยู่ในระดับที่เหมาะสมต่อการเรียนเพราะสามารถเป็นแรงกระตุ้นให้นักศึกษาใส่ใจต่อผลการเรียนรู้ของตนเอง และนำไปสู่การตั้งใจเรียนยิ่งขึ้น

เมื่อพิจารณาผลการศึกษาในครั้งนี้เพิ่มเติมพบว่า สถานการณ์ที่นักศึกษามีระดับความวิตกกังวลสูงสุดในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ คือ เมื่อต้องเรียนบทเรียนภาษาอังกฤษที่เต็มไปด้วยคำศัพท์ที่ไม่รู้จัก ผู้วิจัยมีความเห็นว่า อาจเป็นเพราะการศึกษาในครั้งนี้เก็บข้อมูลจากนักศึกษาที่เรียนรายวิชา VLE310 กลยุทธ์การอ่าน-เขียนสำหรับผู้เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ ซึ่งเป็นวิชาที่เน้นพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียน ในการเรียนรายวิชานี้ นักศึกษาต้องพบคำศัพท์ใหม่ ๆ ตลอดเวลาเพราะมีบทความสำหรับการอ่านที่หัวข้อหลากหลาย มีเนื้อหาทั้งในศาสตร์ที่นักศึกษาค้นเคยและไม่คุ้นเคยหรืออาจอยู่นอกเหนือความสนใจที่ผ่านมา จึงทำให้นักศึกษามีความกังวลต่อคำศัพท์ใหม่เหล่านี้ที่พบในบทเรียน

ข้อสังเกตที่น่าสนใจจากผลการศึกษาในครั้งนี้คือ สถานการณ์ที่นักศึกษามีระดับความวิตกกังวลต่ำสุดในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ คือ เมื่อได้พบคำศัพท์ใหม่ ในการนี้เมื่อพิจารณาพร้อมกับสถานการณ์ที่นักศึกษามีระดับความวิตกกังวลสูงสุดดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการที่นักศึกษามีระดับความวิตกกังวลน้อยที่สุดในสถานการณ์ที่นักศึกษาต้องพบคำศัพท์ใหม่ อาจเพราะเป็นการมองในด้านทั่ว ๆ ไปที่ไม่ใช่แค่เฉพาะในห้องเรียน นักศึกษาจึงมีความวิตกกังวลในสถานการณ์นี้น้อยกว่า เนื่องจากเป็นเรื่องที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะได้พบเจอคำศัพท์ภาษาอังกฤษใหม่ ๆ ในการใช้ชีวิตประจำวันผ่านสื่อต่าง ๆ ที่เข้าถึงคนทุกกลุ่มอย่างสะดวกในปัจจุบัน จึงอาจเกิดความคุ้นชิน และนักศึกษาอาจไม่ได้รับรู้สึกว่าต้องพยายามรู้ความหมายของคำศัพท์เหล่านี้ให้ได้เพราะคำศัพท์เหล่านี้บ้างก็ไม่ได้ส่งผลอะไรกับตนเอง ไม่เหมือนคำศัพท์ในบทเรียนที่ต้องรู้ ต้องเข้าใจเพื่อนำไปใช้ในการสอบและจะส่งผลต่อคะแนนของตนเองได้

2. นักศึกษาใช้กลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยภาพรวมในระดับปานกลาง ผลการศึกษานี้มีความสอดคล้องกับผลการศึกษานักวิชาการทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ (เช่น Tayyebi, 2021; Andante & Limpot, 2023; Lina, 2023; ชัยวัฒน์ บวรวัฒน์เศรษฐ์, 2563) ผู้วิจัยมีความเห็นว่า นับเป็นแนวโน้มที่ดีเพราะนักศึกษาในการศึกษาคำศัพท์ครั้งนี้มาจากหลากหลายสาขาวิชาและไม่ใช่นักศึกษาสาขาภาษาอังกฤษ แต่นักศึกษารู้จักใช้กลวิธีในการเรียนรู้คำศัพท์ต่าง ๆ ซึ่งสามารถช่วยให้ประสบความสำเร็จในการเรียนได้มากยิ่งขึ้น ดังที่มีผลการศึกษามากมายสนับสนุนว่า กลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์สามารถส่งผลต่อความสำเร็จในการเรียนรู้ได้ (เช่น Khodadust & Asl, 2021; Komari, Suryanto & Hanum, 2022; Lee, Ahn & Lee, 2022; Punnarungsee, 2023)

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาผลการศึกษาในครั้งนี้แยกตามกลุ่มกลวิธี ปรากฏผลว่า นักศึกษาใช้ทั้ง 2 กลุ่มกลวิธี คือ กลุ่มกลวิธีสำหรับค้นพบความหมายของคำที่ไม่รู้จักและกลุ่มกลวิธีสำหรับจดจำคำที่เรียนรู้ใหม่ในความทรงจำระยะยาวและระลึกถึงตามที่ต้องการที่ระดับใกล้เคียงกัน ในมุมมองของผู้วิจัย ผลนี้นับว่าเป็นเรื่องดีอีกเช่นเดียวกัน เพราะในการเรียนรู้คำศัพท์ ผู้เรียนควรหมั่น

ทบทวนเพื่อให้จดจำคำศัพท์ที่พบใหม่ได้ ดังเช่นที่ Ma (2017) กล่าวว่า ขั้นตอนการทำให้คลังคำศัพท์เข้มแข็งเช่นการทบทวนคำศัพท์ที่เก็บบันทึกไว้นั้นเป็นขั้นตอนสำคัญในกระบวนการเรียนรู้คำศัพท์ที่จะส่งผลให้การเรียนรู้คำศัพท์มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น และเมื่อพิจารณาผลการศึกษาแยกตามกลวิธีย่อย 6 ประเภท จากทั้ง 2 กลุ่มใหญ่ พบว่า ประเภทกลวิธีย่อยที่นักศึกษาใช้บ่อยมากที่สุดคือ กลวิธีสนับสนุน เช่น การค้นหาความหมายของคำศัพท์จากพจนานุกรมจากเว็บไซต์ หรือจากแอปพลิเคชัน ผู้วิจัยมีความเห็นว่า อาจเพราะเป็นกลวิธีการค้นหาความหมายของคำศัพท์ที่นักศึกษาทำด้วยตนเองได้สะดวก รวดเร็ว ไม่ต้องรอความช่วยเหลือจากผู้อื่น และสามารถมั่นใจกับข้อมูลที่ได้รับเพราะมาจากแหล่งที่น่าเชื่อถือ ในขณะที่ประเภทกลวิธีย่อยที่นักศึกษาใช้บ่อยน้อยที่สุดคือ กลวิธีทางสังคม อาจเพราะเป็นกลวิธีที่ไม่ค่อยสะดวก นอกจากต้องรอความช่วยเหลือจากผู้อื่นที่อาจไม่ทันท่วงทีต่อการใช้งาน ถ้ามีปริมาณคำศัพท์ที่ต้องการรู้หลายคำจะยังไม่สะดวกที่ต้องสอบถามจากผู้อื่น นักศึกษาจึงอาจเลือกใช้กลวิธีทางสังคมนี้เมื่อสบโอกาสเหมาะเท่านั้น

3. ระดับความวิตกกังวลในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับการใช้กลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษในภาพรวม อีกทั้งเมื่อพิจารณาความสัมพันธ์แยกแต่ละกลุ่มกลวิธีพบว่า ระดับความวิตกกังวลมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับการใช้แต่ละกลุ่มกลวิธีอีกด้วย ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ผู้ที่มีความวิตกกังวลในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษมากจะเป็นผู้ใช้กลวิธีในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษมากด้วยเช่นกัน ซึ่งผลการศึกษาในครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Tayyebi (2021) ที่ระบุว่า ระดับความวิตกกังวลและการใช้กลวิธีในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของผู้เรียนมีความสัมพันธ์ในทางลบ กล่าวคือ ผู้เรียนที่มีระดับความกังวลต่ำจะใช้กลวิธีในการเรียนรู้คำศัพท์มาก ในขณะที่ผู้เรียนที่มีความวิตกกังวลมากจะใช้กลวิธีในการเรียนรู้คำศัพท์น้อย โดยความต่างกันของผลการวิจัยอาจเกิดขึ้นจากวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลที่แตกต่างกัน กล่าวคือในการศึกษาของ Tayyebi นั้น วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความวิตกกังวลกับระดับการใช้กลวิธีการเรียนรู้ด้วยการวิเคราะห์ค่า Spearman's rho (r_s) ซึ่งเหมาะกับข้อมูลระดับอันดับมาตรา (Ordinal scale) ส่วนการวิจัยครั้งนี้ใช้การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ซึ่งเหมาะกับข้อมูลระดับช่วงมาตรา (interval scale)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการศึกษาในครั้งนี้ที่ปรากฏว่า นักศึกษามหาวิทยาราชภัฏวไลยอลงกรณ์ฯ มีความวิตกกังวลในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ใช้กลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยภาพรวมในระดับปานกลาง โดยใช้กลวิธีย่อย คือ กลวิธีสนับสนุน บ่อยมากที่สุด รวมถึงผลการวิจัยที่ระดับความวิตกกังวลในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับการใช้กลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษในภาพรวม ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนรายวิชาภาษาอังกฤษ ดังนี้

1. ผู้สอนสังเกตนักศึกษา หากพบว่านักศึกษามีความวิตกกังวลในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษมากเกินไปจนอาจส่งผลเสียต่อการเรียนรู้ ควรให้คำปรึกษาเพื่อช่วยหาวิธีการให้นักศึกษาลดความวิตกกังวลลง
2. ผู้สอนส่งเสริมให้นักศึกษาใช้กลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์เพิ่มมากขึ้น โดยอาจจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดแทรกการแนะนำการใช้กลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์ต่าง ๆ เพื่อให้ นักศึกษารู้จักกลวิธีที่หลากหลายมากยิ่งขึ้นและสามารถเลือกนำมาใช้ได้ตามสถานการณ์ที่เหมาะสม
3. ผู้สอนแนะนำแหล่งค้นความหมายของคำศัพท์ที่น่าเชื่อถือให้แก่ นักศึกษาเพื่อส่งเสริมการใช้กลวิธีสนับสนุนของนักศึกษา อาทิ เว็บไซต์ <https://dictionary.cambridge.org/> ที่จัดทำโดย Cambridge University Press หรือ <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/> ที่จัดทำโดย Oxford University Press ซึ่งทั้งสองเว็บไซต์นี้ให้บริการค้นความหมายของคำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยไม่มีค่าใช้จ่ายในการเข้าใช้บริการ นอกจากนี้ ผู้สอนควรแนะนำนักศึกษาดังกล่าวถึงวิธีการใช้งานเว็บไซต์ดังกล่าวให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยการศึกษาข้อมูลอื่น ๆ ที่เว็บไซต์มีให้ นอกจกความหมายด้วย เช่น ประเภทของคำ การออกเสียงคำ หรือตัวอย่างประโยคการใช้งานคำศัพท์นั้น ๆ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ในการวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความวิตกกังวลในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษกับการใช้กลวิธีในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ ควรใช้ข้อมูลเชิงคุณภาพประกอบเพื่อให้ทราบความสัมพันธ์ระหว่างสองปัจจัยนี้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยอาจทำการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างวิธีการเชิงคุณภาพกับวิธีการเชิงปริมาณ

เอกสารอ้างอิง

- โชติ บดีรัฐ. (2561). *วิธีวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์เบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยวัฒน์ บวรวัฒน์เศรษฐ์. (2563). กลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์ ความรู้เดิม และผลการใช้แบบฝึกเสริมทักษะการเรียนรู้คำศัพท์ตามหลักสูตรภาษาอังกฤษแบบอเมริกัน ของนักเรียนนายเรือชั้นปีที่ 5. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*. 15(1): 117-132.
- นิพร ชัดตา, โจน่า ปีลาสิโอ และนฤพร พงษ์คุณากร. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความวิตกกังวลและสมรรถนะด้านภาษาอังกฤษของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครลำปาง, ประเทศไทย. *วารสารวิชาการสุขภาพภาคเหนือ*. 8(1): 148-167.
- บุษยา สันติกาญจน์. (2563). ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความวิตกกังวลในการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษาชั้นปีที่ 1. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์*. 6(1): 13-25.
-

- มัลลิกา บุญนาค (2539). **สถิติเพื่อการตัดสินใจ**. กรุงเทพฯ: ภาควิชาสถิติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรวรรณ วงศ์ศรีวิวัฒน์. (2566). การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับความวิตกกังวลในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์. **วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์**. 13(1): 173-187.
- Andante, R. M. & Limpot, M. Y. (2023). The mediating effect of language skills development in the relationship of vocabulary learning strategies and motivation to learn. **Asian Journal of Education and Social Studies**. 43(2): 30-40.
- Brown, D. H. (2007). **Principles of language learning and teaching**. (5th ed). New York: Pearson Longman.
- Changlek, A. & Palanukulwong, T. (2015). Motivation and grit: Predictors of language learning achievement. **Veridian E-Journal, Silpakorn University, International (Humanities, Social Sciences and arts)**. 8(4): 23-38.
- Chen, X. (2015). A Tentative study of vocabulary learning anxiety in college English learning in China. **International Journal of English Linguistics**. 5(1): 104-112.
- Fitra, F. H. (2021). **The Correlation between Students' Anxiety and Students' English Vocabulary**. Bachelor of Education Thesis in Teaching English, State Islamic University of Sunan Ampel Surabaya.
- Han, S., Li, Y. & Haider, S. A. (2022). Impact of foreign language classroom anxiety on higher education students academic success: Mediating role of emotional intelligence and moderating influence of classroom environment. **Front Psychol**. 13(945062): 1-10
- Khodadust. R. & Asl, H. K. (2021). The relationship between Iranian EFL learners' vocabulary learning strategies and their vocabulary size. **ROSHD FLT Journal**. 35(1): 9-15
- Komari, K., Suryanto, S. & Hanum, U. L. (2022). English vocabulary learning strategies of university students in Papua. **Englisia: Journal of Language, Education, and Humanities**. 10(1): 67-87.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). **Determining sample size for research activities**. [Online], Available: <https://www.semanticscholar.org/paper/Determining-Sample-Size-for-Research-Activities-Krejcie-Morgan/de62bfbcd044784fe0e60e8a11c1de959b6a7f4bd>. (2023, 20 October).
-

- Lee, J. H., Ahn, J. J. & Lee, H. (2022). The role of motivation and vocabulary learning strategies in L2 vocabulary knowledge: a structural equation modeling analysis. **Studies in Second Language Learning and Teaching**. 12(3): 435-458.
- Lewis, M. (2000). **Teaching collocation: Further developments in the lexical approach**. Hove: Language Teaching Publications.
- Likert, R. (1932). A technique for the measurement of attitudes. In **Archives of Psychology**. (1-55). New York: The Science Press.
- Lina, B. (2023). A diagnostic study on the use of vocabulary learning strategies for English majors in China. **Pacific International Journal**. 6(1): 49-55.
- Lucas, R. L., Miraflores, E. & Go, D. (2011). English language learning anxiety among foreign language learners in the Philippines. **Philippine ESL Journal**. 7: 94-119.
- Ma, Q. (2017). Technologies for teaching and learning L2 vocabulary. In C. A. Chapelle & S. Sauro (Eds.), **The handbook of technology and second language teaching and learning**. Hoboken: Wiley-Blackwell.
- Neman, M. I. & Ganap, N. L. (2018). **Student anxiety in learning English as a foreign language (EFL)**. In the 65th TEFLIN International Conference. 12-14 July 2018. (68-73). Makassar: Universitas Negeri Makassar.
- Nunan, D. (1991). *Language teaching methodology: A textbook for teachers*. Prentice Hall.
- Punnarungsee, A. (2023). A study of vocabulary learning strategies and vocabulary size of first-year English major students at Maejo University. **วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้**. 11(1): 197-215.
- Paranuwat, J. (2011). **A Study of Foreign Language Learning Anxiety of the First Year Students at Srinakharinwirot University**. Master of Arts Thesis in Teaching English as a Foreign Language, Srinakharinwirot University.
- Sadiq, J. M. (2017). Anxiety in English language learning: a case study of English language learners in Saudi Arabia. **English Language Teaching**. 11(7): 1-7.
- Saengpakdeejit, R. (2014). Awareness of vocabulary learning strategies among EFL students in Khon Kaen University. **Theory and Practice in Language Studies**. 4(6): 1101-1108.
-

- Sampaothong, A. & Simpson, J. (2019). **An investigation into undergraduate EFL students' English language anxiety: a case study in the Faculty of Humanities, Naresuan University, Thailand.** การประชุมวิชาการบัณฑิตศึกษาระดับชาติ สรรพศาสตร์ สรรพศิลป์ ประจำปี 2562. 27 มิถุนายน 2562. (583-593). กรุงเทพฯ: คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์.
- Schmitt, N. (1997). Vocabulary learning strategies. In **Vocabulary: Description, acquisition and pedagogy.** (199-227). Cambridge: Cambridge University Press.
- Siriwan, M. (2007). **English vocabulary learning strategies employed by Rajabhat university students.** Doctor of Philosophy in English Language Studies, Suranaree University of Technology.
- Tayyebi, G. (2021). The relationship between the anxiety level of Iranian elementary EFL learners and their vocabulary learning strategies. **Contemporary Educational Researches Journal.** 11(4): 161-175.
- Teimouri, Y., Goetze, J. & Plonsky, L. (2018). Second language anxiety and achievement: A meta-analysis. **Studies in Second Language Acquisition.** 41(2): 1-25.
- Wallace, M. J. (1982). **Teaching vocabulary.** London: Heinemann Educational Books.
- Wang, H., Wang, Y. & Li, S. (2023). Unpacking the relationships between emotions and achievement of EFL learners in China: Engagement as a mediator. **Front Psychol.** 14(1098916): 1-13.
- Yu, Q. (2022). A review of foreign language learners' emotions. **Front Psychol.** 12(827104): 1-10.
- Zheng, Y. & Cheng, L. (2018). How does anxiety influence language performance? From the perspectives of foreign language classroom anxiety and cognitive test anxiety. **Language Testing in Asia.** 8(13): 1-19.
- Zimmerman, C. B. (1997). Historical trends in second language vocabulary instruction. In J. Coady & T. Huckin (Eds.), **Second language vocabulary acquisition: A rationale for pedagogy.** Cambridge: Cambridge University Press.
-

การศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ เรื่องสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค TAI ร่วมกับแอปพลิเคชัน Photomath

THE STUDY OF LEARNING EFFECT ON LINEAR EQUATION IN ONE VARIABLE FOR GRADE 7 STUDENTS USING COOPERATIVE LEARNING, TAI TECHNIQUE WITH PHOTOMATH APPLICATION

ธนพล ดวงเงิน^{1*} สมวงษ์ แปลงประสพโชค² และ กฤษณะ โสขุมา²
Tanapol Duangngern^{1*} Somwong Plangprasopchok² and Kritsana Sokhuma²

Received : 5 December 2023

Revised : 30 January 2024

Accepted : 20 February 2024

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TAI ร่วมกับแอปพลิเคชัน Photomath และ 2) ศึกษาพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนในการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TAI ร่วมกับแอปพลิเคชัน Photomath กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ นักเรียนโรงเรียนแห่งหนึ่ง ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานครเขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 1 ห้องเรียนซึ่งมีนักเรียน 23 คน โดยการสุ่มอย่างง่ายจากกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กเหมือนกัน เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TAI ร่วมกับ แอปพลิเคชัน Photomath เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 12 แผน 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว เป็นแบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 15 ข้อ ที่มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.87 และแบบทดสอบแบบอัตนัย จำนวน 3 ข้อ ที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.83 และ 3) แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม สถิติที่ใช้ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติการทดสอบที (Paired Sample t-test)

¹ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา วิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

² คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

¹ Master of Education Program Department of Mathematics Education, College of Teacher Education, Phranakhon Rajabhat University

² Faculty of Science and Technology, Phranakhon Rajabhat University

* ผู้นิพนธ์ประสานงาน E-mail: khonpooton@gmail.com

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว หลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TAI ร่วมกับแอปพลิเคชัน Photomath สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 2) ผลการสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียน พบว่ามีพฤติกรรมการทำงานกลุ่มคิดเป็นร้อยละ 83.81 อยู่ในระดับสูง

คำสำคัญ: สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว / การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TAI
แอปพลิเคชัน Photomath / ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน / พฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

ABSTRACT

The purposes of this study were: 1) to compare pre-test and post-test of the academic achievement on linear equation with one variable for grade 7 using the TAI Cooperative Learning Technique with Photomath Application and 2) to study students' teamwork behaviors using the TAI Cooperative Learning Technique with Photomath Application. The study was conducted during the second semester of the 2022 academic year with grade 7 students at A school in secondary educational service area office Bangkok 1 The experimental group consisted of 23 students, selected by Simple randomization from small secondary school cluster. The research instruments were: 1) 12 lesson plans on linear equation with one variable for grade 7 using the TAI Cooperative Learning Technique with Photomath Application. 2) An learning achievement test with 2 parts. First part was a multiple-choice test of 4 options, 15 items which had the reliability at 0.87 and subjective test of 3 items which had the reliability at 0.83 and 3) observation form on teamwork behaviors. The statistics used in this study were: frequency, percent, mean, standard deviation and paired t-test were used for statistical data analysis.

The results of the study revealed that: 1) the students' post-test scores on linear equation with one variable using the TAI Cooperative Learning Technique with Photomath Application were higher than pre-test at the statistical significance level of 0.05 2) the students' teamwork behaviors were at a high level with 83.81 percent.

Keywords: Linear equation with one variable / TAI Cooperative Learning Technique / Photomath Application / Academic achievement / Students' teamwork behaviors.

บทนำ

คณิตศาสตร์เป็นวิชาที่สะท้อนที่ดี ที่สื่อถึงผลลัพธ์ต่อการจัดการศึกษาในยุคศตวรรษที่ 21 โดยมีเหตุผลว่าเป็นศาสตร์ที่ทำให้ผู้คนมีแนวความคิดที่แปลกใหม่ คิดโดยมีสิ่งสนับสนุน เป็นระบบ มีแบบแผน สามารถวิเคราะห์ปัญหา นำไปประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในชีวิตจริง หลักสูตรการศึกษาแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) จึงได้กำหนดกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

จากการศึกษาสภาพปัจจุบันพบว่าผลการทดสอบการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2562 ระดับประเทศ พบว่าคะแนนสอบวิชาคณิตศาสตร์ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยเพียง 26.73 คะแนนซึ่งไม่ถึงร้อยละ 50 โดยโรงเรียนมัธยมแห่งหนึ่งในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 มีผลคะแนน O-NET มีคะแนนเฉลี่ยเพียง 22.67 (ต่ำกว่าร้อยละ 50) และน้อยกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ ซึ่งสาระที่โรงเรียนควรเร่งพัฒนาคือ สาระที่ 4 พีชคณิต โดยเฉพาะเรื่องสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2563)

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ปัญหาในการจัดการเรียนรู้และจากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์ โรงเรียนมัธยมแห่งหนึ่งในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 พบว่า สาเหตุหนึ่งของปัญหานี้มาจากครูผู้สอน เนื่องจากครูยังเลือกวิธีการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ที่ยังไม่มีประสิทธิภาพ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ไม่ได้ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการคิดหรือทักษะการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ ครูผู้สอนจำเป็นต้องมีวิธีการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสม โดยวิธีการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือเทคนิค TAI เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ดีอีกวิธีหนึ่งที่นักเรียนแต่ละคนจะได้แสดงความสามารถออกมาแบบรายบุคคล รวมถึงยังมีกระบวนการกลุ่มช่วยให้เรียนได้ดีขึ้น นักเรียนเก่งได้ช่วยเพื่อนนักเรียนอ่อนซึ่งในกระบวนการช่วยกันเรียน

การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TAI (Team - assisted - Individualization) เป็นหลักการเรียนการสอนที่ผสมผสานระหว่างการเรียนรู้ด้วยกลุ่มร่วมมือ (Cooperative Learning) กับการเรียนรายบุคคล (Individualized Instruction) (สมบัติ การจนารักพงศ์, 2547: 37 - 38) โดยให้ผู้เรียนเข้ากลุ่มละความสามารถ (เก่ง-กลาง-อ่อน) กลุ่มละ 4 คน ศึกษาเนื้อหาสาระร่วมกัน โดยแต่ละคนทำด้วยตนเองและจับคู่กันตรวจ นำคะแนนทดสอบรวบยอดมารวมกัน (ทีศนา แชมมณี, 2558: 267 - 268) ซึ่งจะทำให้เกิดความสามัคคีภายในกลุ่ม และช่วยกันเรียน ช่วยให้มีแรงบันดาลใจ และมีสิ่งเร้าให้เกิดการเรียนรู้ตามศักยภาพของตนเอง สนองความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคลได้เป็นอย่างดี สามารถนำมาใช้แก้ปัญหาเด็กที่มีผลการเรียนต่ำภายในห้องเรียน มีการพัฒนา ร่วมกันทั้งนักเรียนที่เก่งและอ่อน ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์สูงขึ้น (Slavin, 1990: 113)

การจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันนี้ เทคโนโลยีนั้นมีบทบาทมาก แอปพลิเคชัน Photomath สามารถนำมาใช้เพื่อเป็นเครื่องมือสำหรับการจัดการเรียนการสอนเรื่องสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียวได้ เนื่องจากแอปพลิเคชันสามารถถ่ายรูปสมการหรือพิมพ์สมการ แอปพลิเคชันจะสามารถแสดงขั้นตอน

การแก้ได้อย่างเป็นขั้นตอน พร้อมคำอธิบายอย่างละเอียด จากผลการวิจัยของ จุฑารัตน์ บุญชูวงศ์ (2563: 85-86) ได้ค้นพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการจัดการเรียนรู้ เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว โดยใช้แอปพลิเคชัน Photomath ของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากปัญหา แนวคิด และเอกสารที่เกี่ยวข้องดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาการจัดการเรียนรู้ เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TAI ร่วมกับแอปพลิเคชัน Photomath เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียวให้เข้าใจในเนื้อหา สามารถทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม พร้อมทั้งนำไปปรับประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ รวมถึงส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหา การสื่อสารและสื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ การเชื่อมโยง การให้เหตุผล และการคิดสร้างสรรค์ พร้อมทั้งตระหนักในคุณค่าและมีเจตคติที่ดีต่อคณิตศาสตร์

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TAI ร่วมกับแอปพลิเคชัน Photomath
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม ของนักเรียนในการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TAI ร่วมกับแอปพลิเคชัน Photomath

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนมัธยมขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานครเขต 1 จำนวน 20 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ โรงเรียนแห่งหนึ่ง ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานครเขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยสุ่ม มีนักเรียน จำนวน 23 คน เป็นการจัดนักเรียนแบบคละความสามารถ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียวสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 12 แผน ที่เน้นวิธีการสร้างสมการจากโจทย์ปัญหา โดยใช้กระบวนการกลุ่ม นักเรียนสามารถสร้างสมการได้หลายข้อในเวลา 1 คาบเรียน ร่วมกับแอปพลิเคชัน Photomath ที่เป็นตัวช่วยในการแก้สมการ
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่องสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว จำนวน 18 ข้อ โดยแบ่งเป็นข้อสอบแบบปรนัยจำนวน 15 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน คิดเป็น 15 คะแนน และข้อสอบแบบอัตนัย 3 ข้อ ข้อละ 5 คะแนน คิดเป็น 15 คะแนน รวมทั้งสิ้น 30 คะแนน

3. แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TAI ร่วมกับแอปพลิเคชัน Photomath สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้กำหนดไว้ 6 ด้าน คือ 1) ความรับผิดชอบ 2) การแสดงความคิดเห็น 3) การตรวจสอบงาน 4) การยอมรับฟังความคิดเห็น 5) งานเสร็จทันเวลา และ 6) ผลสำเร็จของงาน พร้อมทั้งกำหนดอันดับคุณภาพเป็น 3 ระดับ ตามเกณฑ์การประเมินผลพฤติกรรม และยกตัวอย่างการประเมินในด้านความรับผิดชอบมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

2 คะแนน หมายถึง นักเรียนแสดงพฤติกรรมตรงกับพฤติกรรมที่ต้องการวัดตลอดคาบ

1 คะแนน หมายถึง นักเรียนแสดงพฤติกรรมตรงกับพฤติกรรมที่ต้องการวัดบางเวลา

0 คะแนน หมายถึง นักเรียนไม่แสดงพฤติกรรมตรงกับพฤติกรรมที่ต้องการวัด

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

1. แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง เรื่องสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียวสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 12 แผน ทำการสอนแผนละ 50 นาที โดยผู้วิจัยได้ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแผนการจัดการเรียนรู้ พบว่า อยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่องสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว จำนวน 18 ข้อ โดยแบ่งเป็นข้อสอบแบบปรนัยจำนวน 15 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน คิดเป็น 15 คะแนน และข้อสอบแบบอัตนัย 3 ข้อ ข้อละ 5 คะแนน คิดเป็น 15 คะแนน รวมทั้งสิ้น 30 คะแนน โดยผู้วิจัยได้ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้อง และหาคุณภาพของเครื่องมือ พบว่า ค่าความยากง่าย (p) ตั้งแต่ 0.33 ถึง 0.67 และค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.36 ถึง 0.65 และค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.87

3. แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม ให้ครอบคลุม ทั้ง 6 ด้าน และกำหนดอันดับคุณภาพเป็น 3 ระดับ คือ 0, 1 และ 2 ตามเกณฑ์การประเมินผลพฤติกรรม โดยผู้วิจัยได้ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม พบว่า อยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ดำเนินการทดสอบความรู้ของนักเรียนก่อนการจัดการเรียนรู้กับนักเรียนกลุ่มทดลอง ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์เรื่องสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว

2. ดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยผู้วิจัยเป็นผู้สอนด้วยตนเองตามแผนการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่องสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว กลุ่มทดลองได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค TAI ร่วมกับแอปพลิเคชัน Photomath โดยได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวจำนวน 12 แผน ใช้เวลาทั้งหมด 12 ชั่วโมง ทำการทดลองสอนในช่วงภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 ทั้งนี้ในขั้นการทดลองผู้วิจัยประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่มโดยใช้แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่มที่สร้างขึ้น

3. การสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม ของนักเรียนกลุ่มทดลอง จำนวน 23 คน ได้จากการสังเกต จำนวน 3 ครั้ง ในจำนวน 6 พฤติกรรมที่ทำการสังเกต แยกเป็นครั้งย่อย ๆ ตั้งแต่ครั้งที่ 1 ถึง ครั้งที่ 3 และพฤติกรรมในแต่ละด้านเป็นจำนวน 6 พฤติกรรม คะแนนเต็มพฤติกรรมละ 2 คะแนน

4. ดำเนินการทดสอบหลังเรียน (Posttest) ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คณิตศาสตร์เรื่องสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียวที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบบปรนัย จำนวน 15 ข้อ แบบอัตนัย 3 ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำคะแนนแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ทางสถิติ
2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์วิชาคณิตศาสตร์ เรื่องสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียวของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TAI ร่วมกับแอปพลิเคชัน Photomath โดยการทดสอบค่าที (Paired Sample t-test) โปรแกรมคอมพิวเตอร์ทางสถิติ
3. การสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนกลุ่มทดลอง จำนวน 23 คน ได้จากการสังเกตจำนวน 3 ครั้ง ในจำนวน 6 พฤติกรรมที่ทำการสังเกต แยกเป็นครั้งย่อย ๆ ตั้งแต่ครั้งที่ 1 ถึง ครั้งที่ 3 และพฤติกรรมในแต่ละด้านเป็นจำนวน 6 พฤติกรรม คะแนนเต็มพฤติกรรมละ 2 คะแนน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้สถิติทดสอบค่าที (Paired Sample t-test)
3. การวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่มโดยใช้ ร้อยละ

ผลการวิจัย

1. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียวของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TAI ร่วมกับแอปพลิเคชัน Photomath

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	คะแนนเต็ม	M	S.D.	t	P-value
ก่อนเรียน	30	4.09	2.15	17.63	0.00
หลังเรียน	30	20.74	4.28		

ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

จากตารางที่ 1 พบว่า ก่อนเรียน นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.09 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.15 และหลังเรียน นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 20.74 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 4.28 เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. การศึกษาพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียน

ตารางที่ 2 ผลคะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TAI ร่วมกับแอปพลิเคชัน Photomath

ครั้งที่	พฤติกรรมการทำงานกลุ่ม						รวม (276)	คิดเป็นร้อยละ
	ความ รับผิดชอบ (46)	การ แสดง ความคิดเห็น (46)	การ ตรวจสอบ งาน (46)	การ ยอมรับ ฟัง ความคิดเห็น (46)	งาน เสร็จ ทันเวลา (46)	ผล สำเร็จ ของงาน (46)		
1	30	32	36	42	30	40	210	76.08
2	40	36	40	42	40	42	240	86.95
3	42	36	40	42	42	42	244	88.40
รวม (138)	112	104	116	126	112	124	694	83.81
คิดเป็น ร้อยละ	81.16	75.36	84.06	91.30	81.16	89.86	83.81	-

จากตารางที่ 2 ผลการสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค TAI ร่วมกับแอปพลิเคชัน Photomath พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนโดยรวม อยู่ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 83.81 โดยคะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนแยกตามพฤติกรรมในแต่ละด้าน ด้านละ 46 คะแนน แยกตามพฤติกรรมจำนวน 6 พฤติกรรม เป็นดังนี้

ด้านความรับผิดชอบ เท่ากับ 112 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 81.16

ด้านการแสดงความคิดเห็น เท่ากับ 104 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 75.36

ด้านการตรวจสอบงาน เท่ากับ 116 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 84.06

ด้านการยอมรับฟังความคิดเห็น เท่ากับ 126 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 91.30

ด้านทำงานเสร็จทันเวลา เท่ากับ 112 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 81.16

ด้านผลสำเร็จของงาน เท่ากับ 124 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 89.86

สรุปได้ว่า คะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมการทำงานกลุ่มในแต่ละด้านอยู่ในระดับสูงมาก

จากการสังเคราะห์ข้อมูลแยกคะแนนแต่ละครั้ง พบว่า คะแนนรวมพฤติกรรมการทำกิจกรรมกลุ่มของนักเรียนในแต่ละกลุ่มมีคะแนนอยู่ในระดับสูง เพราะการลงมือร่วมกันปฏิบัติกิจกรรมและงานกลุ่มที่ได้รับมอบหมาย ทุกคนในกลุ่มมีเป้าหมายเดียวกัน และมีการร่วมด้วยช่วยเหลืกันภายในกลุ่ม สมาชิกแต่ละคนภายในกลุ่มปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ และมีการทำงานอย่างเป็นระบบ เพื่อที่จะบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ร่วมกัน มีการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้วิธีการปฏิบัติงานเป็นทีมช่วยให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน และเกิดความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น ส่งผลให้นักเรียนมีการพัฒนาพฤติกรรมในทุกด้านดีขึ้นตามลำดับ

โดยมีคะแนนรวมครั้งที่ 1 เท่ากับ 210 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 76.08 คะแนนรวมครั้งที่ 2 เท่ากับ 240 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 86.95 คะแนนรวมครั้งที่ 3 เท่ากับ 244 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 88.40 โดยสรุปคะแนนเฉลี่ยในแต่ละครั้งมีผลคะแนนอยู่ในระดับสูง

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้ผ่านจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TAI ร่วมกับแอปพลิเคชัน Photomath พบว่า หลังการจัดการเรียนรู้ สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TAI ร่วมกับการใช้แอปพลิเคชัน Photomath มีลำดับขั้นตอนที่ชัดเจน ประกอบด้วย 1) นักเรียนแต่ละคนพิจารณาสิ่งที่โจทย์กำหนดแล้วตีความหมายหรือเขียนในรูปนิพจน์พีชคณิต 2) นักเรียนจับคู่ภายในกลุ่มเขียนสมการแสดงความสัมพันธ์ หากเขียนยังไม่ถูกต้องให้เพื่อนสมาชิกในกลุ่มช่วยสอน และเขียนสมการแสดงความสัมพันธ์ใหม่ให้ถูกต้อง จากนั้นแลกเปลี่ยนความคิดเห็นภายในกลุ่ม 3) นักเรียนใช้แอปพลิเคชัน Photomath เป็นตัวช่วยในการหาคำตอบ และศึกษาขั้นตอนการแก้สมการจากแอปพลิเคชัน 4) ฝึกด้วยตนเองเป็นรายบุคคลและตรวจสอบคำตอบ โดยคำนึงถึงความสมเหตุสมผลของคำตอบและสอดคล้องกับเงื่อนไขตามโจทย์ สอดคล้องกับผลวิจัยของ จุฑารัตน์ บุญชูวงศ์ (2563) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้ เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว โดยใช้แอปพลิเคชัน Photomath สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการจัดการเรียนรู้ เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว โดยใช้แอปพลิเคชัน Photomath ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ รัฐวัฒน์ หอมรื่น (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การแก้โจทย์ปัญหาสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียวโดยใช้วิธีบาร์โมเดล ร่วมกับแอปพลิเคชัน Photomath สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการจัดการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การแก้โจทย์ปัญหาสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว โดยใช้วิธีบาร์โมเดลร่วมกับแอปพลิเคชัน Photomath สูงกว่าก่อนการจัดการจัดการการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

นอกจากนี้ แอปพลิเคชัน Photomath ยังช่วยให้นักเรียนได้พบโจทย์ปัญหาที่หลากหลายมากขึ้น นักเรียนมีโอกาสได้ฝึกอ่านโจทย์ปัญหา ฝึกตีความโจทย์ปัญหาเพื่อสร้างสมการ ฝึกวางแผนแก้ปัญหา และฝึกการแก้สมการได้มากขึ้น พร้อมทั้งได้เห็นแนวทางการแก้ปัญหาที่ได้จากสมการ ซึ่งเป็นการฝึกฝนซ้ำ ๆ ในทำนองเดียวกันกับกฎแห่งการฝึกของ ธอร์นไคร์ (ทีศนา แคมมณี, 2552: 69) ที่กล่าวว่าวิธีลงมือปฏิบัติหรือกระทำสิ่งใดบ่อย ๆ พร้อมทั้งสื่อสารออกไปตามความเข้าใจของตนเองนั้น จะทำให้เกิดองค์ความรู้ที่ยั่งยืน แต่หากไม่ได้ลงมือกระทำสิ่งนั้นประจำ อาจจะส่งผลให้เกิดการลืมในเนื้อหาความรู้ นั้น จึงส่งผลให้คะแนนเฉลี่ยหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้อง กับผลการศึกษาของ Hartono (2019: 296 - 301) ได้ศึกษาการใช้แอปพลิเคชัน Photomath เพื่อสอนทักษะคณิตศาสตร์ในศตวรรษที่ 21 : กรณีศึกษาในปัญหาสมการเชิงเส้นสองตัวแปร ผลการศึกษา พบว่า การตอบสนองเชิงบวกของนักเรียนโดยการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้แอปพลิเคชัน Photomath คิดเป็น 85.83% นอกจากนี้ผลการเรียนรู้ของนักเรียน

ก่อนและหลังเรียนผ่านการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้ แอปพลิเคชัน Photomath ยังมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และจากการทดสอบค่าที่ก่อนและหลังการทดลองยังพบว่า ความเข้าใจเกี่ยวกับสมการเชิงเส้นสองตัวแปรของนักเรียนก่อนและหลังการเรียนรู้ด้วยการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้แอปพลิเคชัน Photomath มีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญที่ 0.05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ Nurhayati (2020: 157 - 161) ได้ศึกษาความรู้ความเข้าใจและการพึ่งพาตนเองของนักเรียนในยุคความปกติใหม่ (New Normal) โดยใช้แอปพลิเคชัน Photomath ในเรื่อง ระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปร ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่ากระบวนการเรียนการสอนที่ใช้แอปพลิเคชัน Photomath เรื่อง ระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปร สามารถพัฒนาความรู้ความเข้าใจของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้นักเรียน 80% ยอมรับว่าการใช้ แอปพลิเคชัน Photomath สามารถทำให้นักเรียนพึ่งพาตนเองได้มากขึ้นในกระบวนการเรียนการสอนคณิตศาสตร์โดยเฉพาะการใช้แอปพลิเคชัน Photomath เรื่อง ระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปร และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Jupri & Sispiyati (2020: 87 - 94) ได้ศึกษาความสามารถทางพีชคณิตของนักเรียนจากมุมมองของความรู้สึกเชิงสัญลักษณ์ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนใช้กลยุทธ์ขั้นตอนมากขึ้น เกิดจากการใช้ Photomath ที่ให้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับกลยุทธ์ขั้นตอนมาตรฐาน

2. ผลการสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TAI ร่วมกับแอปพลิเคชัน Photomath โดยสังเกตพฤติกรรมรวมทั้งหมด 3 ครั้ง ค่ะแผนพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนแยกตามพฤติกรรมในแต่ละด้านจำนวน 6 พฤติกรรม ได้แก่ ด้านความรับผิดชอบ ด้านการแสดงความคิดเห็น ด้านการตรวจสอบงาน ด้านการยอมรับฟังความคิดเห็น ด้านงานเสร็จทันเวลา และด้านผลสำเร็จของงาน พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนโดยรวม อยู่ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 83.81 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมมากขึ้น รวมถึงการมีโอกาสดำเนินการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นส่งเสริมการช่วยเหลือกันภายในกลุ่มเด็กเก่งได้ช่วยเด็กอ่อน เด็กอ่อนได้ร่วมกันคิด ร่วมวิเคราะห์และตัดสินใจ ทำให้เกิดการยอมรับกันระหว่างคนเก่งและคนอ่อน รวมถึงยังสามารถตอบสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคลได้เป็นอย่างดี ช่วยให้เกิดแรงจูงใจและกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เรียนตามความถนัดความสามารถของตนเอง สร้างความรับผิดชอบ และส่งเสริมกระตุ้นให้เกิดความช่วยเหลือเกิดการยอมรับระหว่างสมาชิกกลุ่มตน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เกริกเกียรติ แสงวิทยาประทีป (2564) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้เรื่องเรขาคณิตวิเคราะห์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TAI พบว่า ผลการสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนที่เรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TAI มีพฤติกรรมการทำงานกลุ่มคิดเป็นร้อยละ 83.42 อยู่ในระดับสูง และสอดคล้องกับแนวคิดของ ทิศนา ขัมมณี (2550: 143 - 144) ที่กล่าวถึง การจัดกิจกรรมการสอนของครู ที่เน้นการทำงานเป็นกลุ่ม ว่าเป็นวิธีในการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันของสมาชิกในกลุ่มทุกคน โดยสมาชิกทุกคนในกลุ่มจะมีเป้าหมายเดียวกัน ปฏิบัติกิจกรรมไปในแนวทางเดียวกัน ทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุขสันต์ ดุลชาติ (2552: 83 - 84) ที่ทำการวิจัยเกี่ยวกับการจัดเรียนการสอนด้วยชุดกิจกรรมฝึกทักษะแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์

สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างจากชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ได้ผ่านการจัดการเรียนการสอนด้วยชุดการสอนแบบฝึกทักษะแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ตามรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีพฤติกรรมในการทำงานกลุ่มอยู่ในเกณฑ์ดีมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

1. ครูควรศึกษารายละเอียดของแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TAI ร่วมกับแอปพลิเคชัน Photomath ให้เข้าใจและจัดเตรียมสื่อการเรียนการสอนให้ครบตามที่ระบุไว้ หรืออาจมีการดัดแปลงให้เหมาะสมกับกิจกรรม เพื่อให้การปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียนดำเนินไปอย่างมีลำดับขั้นตอน และบรรลุจุดประสงค์
2. ในการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TAI ร่วมกับแอปพลิเคชัน Photomath ผู้สอนควรบริหารเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสม และมีความยืดหยุ่น
3. การสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียน หากครูผู้สอนมีการชี้แนะแนวทางที่จะส่งเสริมให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมที่กำหนด พร้อมวิธีการให้คะแนนในทุก ๆ ด้าน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษา การนำแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TAI ร่วมกับแอปพลิเคชัน Photomath ไปพัฒนาทักษะเฉพาะด้าน เช่น ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการคิดวิเคราะห์ ที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไป
2. ควรศึกษาเพิ่มเติมในการนำแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TAI ร่วมกับแอปพลิเคชันอื่น ๆ หรือร่วมกับแนวทางอื่น ๆ หรือศึกษาในสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์เรื่องอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- เกริกเกียรติ แสงวิทยาประทีป. (2564). **ผลการจัดการเรียนรู้เรื่องเรขาคณิตวิเคราะห์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TAI**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- จุฑารัตน์ บุญชูวงศ์. (2563). **ผลการจัดการเรียนรู้ เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว โดยใช้แอปพลิเคชัน Photomath สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.

- ทิตนา แคมมณี. (2550). **ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตนา แคมมณี. (2552). **ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตนา แคมมณี. (2558). **ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัฐวัฒน์ หอมรีน. (2565). **การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การแก้โจทย์ปัญหาสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียวโดยใช้วิธีบาร์โมเดล ร่วมกับแอปพลิเคชัน Photomath สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. (2563). **“ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในปีการศึกษา 2562”**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.niets.or.th>. (2563, 10 พฤษภาคม).
- สมบัติ การจนารักพงษ์. (2547). **29 เทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย การเรียนแบบร่วมมือ**. กรุงเทพฯ: 21 เซ็นจูรี.
- สุขสันต์ ดุลชาติ. (2552). **การพัฒนาชุดกิจกรรมฝึกทักษะแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ตามรูปแบบการเรียนแบบร่วมมือชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- Hartono, S. (2019). Using Photomath Learning to Teach 21st Century Mathematics Skills: a Case Study in Two-Variable Linear Equation Problem. **International Conference on Education and Regional Development IV**. 296-301.
- Jupri, A., & Sispiyati, R. (2020). Students' algebraic proficiency from the perspective of symbol sense. **Indonesian Journal of Science and Technology**. 5(1), 86-94.
- Nurhayati, N. (2020). **An Analysis Conceptual Understanding and Student's Learning Self-Reliance in the New Normal Era Assisted by Photomath on SLETV Material**. *Advances in Social Science, Education and Humanities Research*, volume 550. Proceedings of the 1st International Conference on Mathematics and Mathematics Education (ICMMED 2020). 157-161.
- Slavin, R. E. (1990). **Cooperative Learning**. Theory Research, and Practice. Englewood Cliffs. New jersey: Prentice - Hall.
-

ความคาดหวังของนักเรียนที่มีต่อภาวะการนำของผู้บริหาร
สถานศึกษาขนาดใหญ่ จังหวัดปทุมธานีและจังหวัดสระแก้ว

THE STUDENT'S EXPECTATION OF TOWARDS THE LEADERSHIP OF
ADMINISTRATORS OF LARGE SCHOOL IN PATHUM THANI
AND SAKAE0 PROVINCES

ประพันธ์พงษ์ ชิมพงษ์^{1*} และเจษฎา ความคุ่นเคย¹
Praphunphong Chinnaphong^{1*} and Jessada Kwamkhunkoei¹

Received : 18 July 2023

Revised : 15 January 2024

Accepted : 29 January 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความคาดหวังของนักเรียนที่มีต่อภาวะการนำของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่ จังหวัดปทุมธานีและจังหวัดสระแก้ว และ 2) เปรียบเทียบความคาดหวังของนักเรียนที่มีต่อภาวะการนำของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่ จังหวัดปทุมธานีและจังหวัดสระแก้ว จำแนกตามเพศ ระดับช่วงชั้นของนักเรียน และจังหวัดที่นักเรียนศึกษาอยู่ โดยเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อภาวะการนำของผู้บริหารจากตัวอย่างนักเรียนที่กำลังศึกษาระดับมัธยมศึกษาในสถานศึกษาขนาดใหญ่ จังหวัดปทุมธานี และจังหวัดสระแก้ว โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน จำนวน 400 คน โดยใช้แบบสอบถามแบบประมาณค่า มีความเชื่อมั่น 0.76 และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติอนุมาน ได้แก่ การทดสอบที่ t-test

ผลการวิจัยพบว่า 1) ความคาดหวังของนักเรียนที่มีต่อภาวะการนำของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่ จังหวัดปทุมธานี และจังหวัดสระแก้ว โดยรวมทุกด้าน อยู่ในระดับมาก และ 2) คาดหวังของนักเรียนที่มีต่อภาวะการนำของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามเพศ ระดับช่วงชั้นของนักเรียน และจังหวัดที่นักเรียนศึกษาอยู่ พบว่า นักเรียนที่มีเพศหรือจังหวัดที่ศึกษาอยู่ต่างกัน มีความคาดหวังต่อภาวะการนำของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่ต่างกัน ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

คำสำคัญ: ความคาดหวังของนักเรียน / ภาวะการนำของผู้บริหาร / สถานศึกษาขนาดใหญ่

¹ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

¹ Faculty of Management Sciences, Valaya Alongkorn University under the Royal Patronage
Pathum Thani Province

* ผู้นิพนธ์ประสานงาน E-mail: praphunphong@vru.ac.th

ABSTRACT

This research aims to 1) investigate the students' expectations towards the leadership of school administrators in large-sized educational institutions. 2) compare the levels of the student's expectation towards the leadership of school administrators in large-sized educational institutions in Pathum Thani and Sa Kaeo provinces, categorized by gender, grade levels, and the province where the students study. The data was collected from 400 high school students in large-sized schools in Pathum Thani and Sa Kaeo provinces, using multi stage sampling. Percentage, mean, standard deviation, and t-test were used as the statistics for data analysis. The findings of the research indicate that: 1) The overall of students' expectation towards the leadership of school administrators in large-sized educational institutions in both Pathum Thani and Sa Kaeo provinces is at the high level. 2) The levels of student's expectation towards the leadership of school administrators in large-sized educational institutions in Pathum Thani and Sa Kaeo provinces are significantly different based on gender and the province where the students study. However, there were no differences of the students' expectation based on students' grade levels at the significance level of 0.05.

Keywords: Students' expectations towards the leadership / Leadership of school administrators / Large school administrators

บทนำ

การศึกษาถือเป็นปัจจัยหลักในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศให้มีคุณภาพต่อสังคม เพราะการจัดการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาทักษะทางปัญญา ความรู้ ความคิด และคุณธรรมของบุคคล สร้างภูมิปัญญาให้แก่ผู้เรียนให้มีความเจริญงอกงามทางด้านอารมณ์ สังคม และสติปัญญา การศึกษาจะช่วยให้บุคคลมีความสามารถและทักษะในการแสวงหาความรู้ได้อย่างเหมาะสมตลอดชีวิต มีความรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งเ้าทางสื่อสังคมออนไลน์ตลอดจนความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในปัจจุบัน ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยการบริหารการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลสำคัญในการใช้ภาวะการนำในการขับเคลื่อนจัดการศึกษา

ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญด้านการศึกษาในฐานะกลไกหลักในการพัฒนาประเทศมาโดยตลอดและกำหนดเป็นประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างขีดความสามารถทรัพยากรมนุษย์เพื่อมุ่งเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษาในทุกกระดับ ทุกประเภท จัดให้มีมาตรฐานขั้นต่ำของโรงเรียนในทุกระดับทั้งโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ (สำนักนโยบายและแผน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559) ประกอบกับสภาวะการเปลี่ยนแปลงของสังคมในปัจจุบัน จะเห็นได้ว่าการศึกษา

มีส่วนสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาของประเทศ เพื่อให้การศึกษาของประเทศไทยมีการพัฒนาให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก การปฏิรูปการศึกษาจึงเป็นนโยบายที่สำคัญที่จะนำไปสู่การปรับเปลี่ยนกระบวนการในการบริหารการศึกษาของประเทศไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประเทศไทยได้พยายามพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีคุณสมบัติของ ภาวะผู้นำทางวิชาการ มีความรอบรู้ มีวิสัยทัศน์ มีคุณธรรมจริยธรรม มีความมุ่งมั่นตั้งใจ ที่จะพัฒนาองค์กรให้มีความเป็นเลิศทางด้านการจัดการศึกษาให้แก่ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพให้เท่าเทียมกับประเทศอื่นที่มีความเป็นเลิศด้านการศึกษา (สมจิตร เจริญกร, 2561) รวมถึงจัดให้โครงสร้างการจัดการการศึกษาเพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อผลลัพธ์และให้เอื้อต่อการเข้าถึงการศึกษาอย่างเสมอภาค โดยกำหนดในแผนยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 - 2580 (ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 - 2580) นอกจากนี้ได้จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 ขึ้น เพื่อวางกรอบเป้าหมายและทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศ โดยมุ่งจัดการศึกษาให้คนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาสและความเสมอภาคในการศึกษาที่มีคุณภาพ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560) ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นบุคคลสำคัญที่จะนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จ เพราะโรงเรียนไม่ใช่เป็นเพียงสถานที่เตรียมอนาคตให้เด็กเท่านั้น แต่ยังเป็นสถานที่ที่นักเรียน ครูและผู้บริหารได้อยู่ร่วมกัน เติบโตในสายงานและพัฒนางานไปร่วมกัน กล่าวคือการพัฒนาประสิทธิภาพขององค์กรโดยทั่วไปจะพุ่งเป้าไปที่ผู้บริหารเป็นอันดับแรกและประสิทธิภาพของผู้ร่วมงานเป็นอันดับรองลงมา เพราะตำแหน่งผู้บริหารเป็นตำแหน่งที่รับผิดชอบในการกำหนดเป้าประสงค์องค์กร การริเริ่มทำงานใหม่ ๆ การวางแผน งานการพัฒนาประสานงานในฝ่ายต่าง ๆ ที่รับผิดชอบ ตลอดจนการปรับปรุงงานให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ เพราะการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ รวมถึงผู้บริหารสถานศึกษามีหน้าที่ในการบริหารและการจัดการศึกษาในสถานศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด โดยนำกฎระเบียบ เกณฑ์และมาตรฐานที่กำหนดมาดำเนินการให้เกิดผลในทางปฏิบัติ ดำเนินการตามแนวทาง เป้าประสงค์และจุดประสงค์ที่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด มีการบริหารและการตัดสินใจโดยองค์คณะบุคคล มีการวางแผนและดำเนินงานตามแผนที่วางไว้ บริหารงานวิชาการ งบประมาณ บุคคล และการบริหารทั่วไปตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง โดยถูกต้องโปร่งใสและสามารถให้ผู้อื่นตรวจสอบได้ โดยเฉพาะในสถานศึกษาขนาดใหญ่ซึ่งมีจำนวนบุคลากรและนักเรียนเป็นจำนวนมาก อาจมีปัญหาด้านการนำของผู้บริหารโรงเรียนเพื่อการนำพาองค์กรไปสู่การบริหารงานที่มีประสิทธิภาพได้

เพื่อให้การจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดใหญ่สามารถจัดการศึกษาที่ตอบสนองต่อความต้องการในการพัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติที่สะท้อนถึงสมรรถนะด้านการศึกษาของประเทศไทย และยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการศึกษาของประเทศไทยให้สูงขึ้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความคาดหวังของนักเรียนที่มีต่อภาวะการนำของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่ในจังหวัดปทุมธานีและจังหวัดสระแก้ว เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการส่งเสริมการจัดหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรภายในโรงเรียน โดยการปรับปรุงและพัฒนาภาวะการนำของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดใหญ่ในสองจังหวัดดังกล่าว ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏ

วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ มีที่ตั้งหลักในการให้บริการการศึกษา อันจะนำไปสู่การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของนักเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคาดหวังของนักเรียนที่มีต่อภาวะการนำของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่ในจังหวัดปทุมธานีและจังหวัดสระแก้ว
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความคาดหวังของนักเรียนที่มีต่อภาวะการนำของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่ จังหวัดปทุมธานีและจังหวัดสระแก้ว จำแนกตามเพศ ระดับช่วงชั้นของนักเรียน และจังหวัดที่นักเรียนศึกษาอยู่

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรของการวิจัย คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาระดับมัธยมศึกษา ในสถานศึกษาขนาดใหญ่ ในจังหวัดปทุมธานี และจังหวัดสระแก้ว ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของนักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี จำนวน 13 โรงเรียน และสระแก้ว จำนวน 3 โรงเรียน จำนวน 44,593 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี, 2564) และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว, 2564) และกำหนดขนาดตัวอย่างโดยการนำจำนวนประชากรไปเทียบในตารางสำเร็จรูปของ (Krejcie & Morgan, 1970 อ้างใน ธีรวิทย์ เอกกะกุล, 2543) ที่ความเชื่อมั่น 0.05 และมีความคลาดเคลื่อนไม่เกินร้อยละ 5 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 400 คน

ผู้วิจัยทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างเพื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูล แบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) ขั้นตอนที่ 1 ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบกำหนดโควตา (Quota Sampling) ขั้นตอนที่ 2 ใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากสถานศึกษาขนาดใหญ่ในจังหวัดปทุมธานี จำนวน 13 แห่ง และจังหวัดสระแก้ว จำนวน 3 แห่ง ขั้นตอนที่ 3 ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling) โดยการเลือกสอบถามนักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความคาดหวังของนักเรียนที่มีต่อภาวะการนำของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ 1) ข้อมูลทั่วไปของนักเรียน เป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Check list) 2) ความคาดหวังของนักเรียนที่มีต่อภาวะการนำของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และ 3) ข้อเสนอแนะเป็นแบบสอบถามปลายเปิดที่ผู้ให้ข้อมูลสามารถให้ข้อมูลแบบอิสระโดยการเขียนแบบพรรณนา

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ประกอบด้วย 1) การทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา เป็นการตรวจสอบเครื่องมือว่ามีความครอบคลุมเนื้อหาหรือไม่ โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ (Index of Item Objective Congruence : IOC) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ผู้วิจัยเลือกใช้ข้อคำถามที่มีค่าคะแนนตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป และ 2) การทดสอบความเชื่อมั่น คือการนำเอาแบบสอบถามที่ได้จากการปรับปรุงแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญ ไปทดลองเก็บข้อมูลกับตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มทดลองจากโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีลักษณะใกล้เคียงกันกับกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดสระบุรีเพื่อทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือวิจัย ได้ความเชื่อมั่น 0.94

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ 1) ข้อมูลแบบitudinal ซึ่งได้จากการศึกษาเอกสาร ตำรา สื่อสิ่งพิมพ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะการนำของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่ และ 2) ข้อมูลแบบปฐมภูมิ โดยใช้แบบสอบถามระดับความคาดหวังของนักเรียนที่มีต่อภาวะการนำของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน ในจังหวัดปทุมธานีและจังหวัดสระแก้ว ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2564 - กันยายน 2565

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐานและสถิติอนุมาน โดยการวิเคราะห์ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ ทำการแจกแจงความถี่แล้วสรุปออกมาเป็นร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความคาดหวังของนักเรียนที่มีต่อภาวะการนำของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่ จังหวัดปทุมธานีและจังหวัดสระแก้ว โดยใช้สถิติอนุมานในการเปรียบเทียบตัวแปร ได้แก่ ค่าที (Independent Sample t-test)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของนักเรียน พบว่า 1) ตัวอย่างที่เป็นนักเรียนในจังหวัดปทุมธานี ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 60.80 และเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 66.00 และ 2) ตัวอย่างที่เป็นนักเรียนในจังหวัดสระแก้ว ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 66.20 และเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 66.20
2. ความคาดหวังของนักเรียนที่มีต่อภาวะการนำของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่ จังหวัดปทุมธานีและจังหวัดสระแก้ว

ตารางที่ 1 ความคาดหวังของนักเรียนที่มีต่อภาวะการนำของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่ จังหวัดปทุมธานี และจังหวัดสระแก้ว โดยรวมทุกด้าน

ภาวะการนำ	จังหวัด						รวม		
	ปทุมธานี			สระแก้ว					
	M	S.D.	ระดับความคาดหวัง	M	S.D.	ระดับความคาดหวัง	M	S.D.	ระดับความคาดหวัง
1. ด้านการชี้แนะ	2.93	1.12	ปานกลาง	3.87	0.60	มาก	3.13	1.19	มาก
2. ด้านการสร้าง ความสอดคล้อง ไปในทาง เดียวกัน	2.89	1.17	ปานกลาง	3.94	0.60	มาก	3.12	1.23	มาก
3. ด้านการ กระจายอำนาจ การตัดสินใจ	2.96	1.21	ปานกลาง	3.93	0.69	มาก	3.09	1.11	มาก
4. ด้านการเป็น แบบอย่างที่ดี	2.93	1.23	ปานกลาง	3.98	0.72	มาก	3.07	1.16	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	2.93	1.15	ปานกลาง	3.94	0.61	มาก	3.11	1.14	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับความคาดหวังของนักเรียนที่มีต่อภาวะการนำของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่ โดยรวมทุกด้าน อยู่ในระดับมาก ($M = 3.11$, $S.D. = 1.14$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการชี้แนะ อยู่ในระดับมาก ($M = 3.13$, $S.D. = 1.19$) รองลงมาคือ ด้านการสร้าง ความสอดคล้องไปในทางเดียวกัน อยู่ในระดับมาก ($M = 3.12$, $S.D. = 1.23$) ด้านการกระจายอำนาจ การตัดสินใจ อยู่ในระดับมาก ($M = 3.09$, $S.D. = 1.11$) และด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี อยู่ในระดับมาก ($M = 3.07$, $S.D. = 1.16$) ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ที่ 2 ผลวิเคราะห์การเปรียบเทียบความคาดหวังของนักเรียนที่มีต่อภาวะการนำของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำแนกตามเพศ ระดับช่วงชั้นการศึกษา และจังหวัดที่นักเรียนศึกษาอยู่ โดยใช้สถิติในการทดสอบสมมติฐาน คือ ค่า Independent-Sample t-test การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคู่ที่เป็นอิสระต่อกันแสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความคาดหวังของนักเรียนที่มีต่อภาวะการนำของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำแนกตามเพศ

ภาวะการนำ	เพศ						t	P
	ชาย			หญิง				
	M	S.D.	ระดับ	M	S.D.	ระดับ		
1. ด้านการชี้แนะ	2.60	2.60	น้อย	3.17	3.17	ปานกลาง	1.11	0.00*
2. ด้านการสร้างควม สอดคล้องไปในทางเดียวกัน	3.16	1.03	ปานกลาง	3.02	1.24	ปานกลาง	1.24	0.00*
3. ด้านการกระจายอำนาจ การตัดสินใจ	3.19	1.10	ปานกลาง	3.10	1.25	ปานกลาง	0.76	0.00*
4. ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี	3.11	1.16	ปานกลาง	3.12	1.28	ปานกลาง	-0.00	0.02*
ค่าเฉลี่ยรวม	3.01	1.47	ปานกลาง	3.10	1.73	ปานกลาง	0.77	0.00*

*อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 2 พบว่า เพศชายกับเพศหญิง มีความคาดหวังต่อภาวะการนำของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่ ในทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความคาดหวังของนักเรียนที่มีต่อภาวะการนำของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำแนกตามสถานภาพ (ระดับช่วงชั้น)

ภาวะการนำ	ระดับช่วงชั้น						t	P
	มัธยมศึกษาตอนต้น			มัธยมศึกษาตอนปลาย				
	M	S.D.	ระดับ	M	S.D.	ระดับ		
1. ด้านการชี้แนะ	2.90	2.90	ปานกลาง	2.96	2.96	ปานกลาง	2.80	0.36
2. ด้านการสร้างควม สอดคล้องไปในทางเดียวกัน	3.34	1.09	ปานกลาง	2.94	1.18	ปานกลาง	3.35	0.13
3. ด้านการกระจายอำนาจ การตัดสินใจ	3.40	1.14	ปานกลาง	2.99	1.20	ปานกลาง	3.28	0.35
4. ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี	3.38	1.22	ปานกลาง	2.98	1.21	ปานกลาง	3.07	0.90
ค่าเฉลี่ยรวม	3.25	1.58	ปานกลาง	2.96	1.63	ปานกลาง	3.12	0.43

*อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 3 พบว่า ระดับช่วงชั้นของนักเรียนระหว่าง มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลายที่แตกต่างกัน มีความคาดหวังต่อภาวะการนำของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่ในทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความคาดหวังของนักเรียนที่มีต่อภาวะการนำ
ของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำแนกตามจังหวัดที่นักเรียนศึกษาอยู่

ภาวะการนำ	จังหวัดที่นักเรียนศึกษาอยู่						t	P
	ปทุมธานี			สระแก้ว				
	M	S.D.	ระดับ	M	S.D.	ระดับ		
1. ด้านการชี้แนะ	2.93	1.12	ปานกลาง	3.87	0.60	มาก	9.91	0.00*
2. ด้านการสร้างควม สอดคล้องไปในทางเดียวกัน	2.89	1.17	ปานกลาง	3.92	0.61	มาก	10.65	0.00*
3. ด้านการกระจายอำนาจ การตัดสินใจ	2.96	1.21	ปานกลาง	3.93	0.69	มาก	9.21	0.00*
4. ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี	2.93	1.23	ปานกลาง	3.98	0.72	มาก	9.22	0.00*
ค่าเฉลี่ยรวม	2.92	1.18	ปานกลาง	3.92	0.65	มาก	9.74	0.00*

*อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4 พบว่า นักเรียนที่ศึกษาอยู่ในจังหวัด ต่างกัน มีความคาดหวังต่อภาวะการนำของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่ในทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยนักเรียนที่อยู่ในจังหวัดสระแก้วมีความคาดหวังต่อภาวะการนำของผู้บริหารสถานศึกษาสูงกว่านักเรียนที่อยู่ในจังหวัดปทุมธานี

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องความคาดหวังของนักเรียนที่มีต่อภาวะการนำของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่ จังหวัดปทุมธานีและจังหวัดสระแก้ว มีผลการวิจัยและประเด็นในการอภิปรายผล ดังนี้

ระดับความคาดหวังของนักเรียนที่มีต่อภาวะการนำของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่ จังหวัดปทุมธานีและจังหวัดสระแก้ว โดยรวมทุกด้าน ได้แก่ ด้านการชี้แนะ ด้านการสร้างควมสอดคล้องไปในทางเดียวกัน ด้านการกระจายอำนาจการตัดสินใจ และด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากนักเรียนมีความคาดหวังต่อผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความรู้ความสามารถในการส่งเสริมการจัดการศึกษาให้ทันการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน ก่อให้เกิดการพัฒนา และดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะส่งผลต่าง ๆ มายังนักเรียน ดังที่ Steer (1997) กล่าวไว้ว่า องค์กรจะมีประสิทธิผลสูงได้ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น เกิดจากปัจจัยที่มีการบริหารที่ดีและความสามารถในการจัดการ และดังที่ Hoy & Miskel (2001) กล่าวไว้ว่า องค์ประกอบของควมมีประสิทธิผลของโรงเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหารจะต้องมีภาวะความเป็นผู้นำสูง โดยเฉพาะด้านการเรียนการสอนเน้นการพัฒนาทักษะพื้นฐานของนักเรียน และกำหนดความคาดหวังในความสำเร็จของนักเรียนไว้ในระดับสูง มีการประเมินผลนักเรียนอย่างเป็นระบบและมีความสม่ำเสมอ มีสภาพแวดล้อมที่เป็นระเบียบเรียบร้อย ทั้งนี้ ยังสอดคล้องกับ โชคชัย ขุนศรี จำนง วงษ์ชาวม และชาญวิทย์ หาญรินทร์ (2554) ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผล

ต่อคุณภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร จำนวน 6 ตัวแปร ได้แก่ การเชื่อว่าโรงเรียนมีไว้เพื่อเป็นสถานที่ การเรียนรู้ การเป็นนักสื่อสารและเป็นผู้ฟังที่มีประสิทธิผล การมีพฤติกรรมเชิงรุก การให้คุณค่าต่อ ทรัพยากรมนุษย์ การเป็นผู้ที่กล้าเสี่ยง และการมีวิสัยทัศน์สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวน ของคุณภาพของโรงเรียนได้ร้อยละ 85.80 แสดงให้เห็นว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร มีอิทธิพลต่อคุณภาพของโรงเรียนในระดับสูง ดังนั้นหากต้องการให้โรงเรียนได้พัฒนาคุณภาพ ในทิศทางที่ดีขึ้น ผู้บริหารต้องมีทักษะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงจะส่งเสริมให้คุณภาพของโรงเรียนได้ เพิ่มมากขึ้น และยังสอดคล้องกับ ธรรมรัตน์ บุปผาชาติ มิตรภาณี พุ่มกล่อม และพงษ์ศักดิ์ รวมชมรัตน์ (2565) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 3 พบว่า ประสิทธิภาพ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 3 โดยภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะประสิทธิผลของสถานศึกษาเป็นเครื่องมือหรือตัวบ่งชี้ ในการตัดสินว่าการบริหารงานสถานศึกษาสามารถดำเนินงานจนบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ ที่วางไว้มากน้อยเพียงใด เป็นเรื่องเกี่ยวกับผลที่ได้รับและผลสำเร็จของงานในสถานศึกษาโดยตรง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่า ความคาดหวังของนักเรียนที่มีต่อภาวะการนำของผู้บริหาร สถานศึกษาขนาดใหญ่ จังหวัดปทุมธานีและจังหวัดสระแก้ว ในด้านที่มากที่สุดคือ ด้านการชี้แนะ ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียน ควรสร้างระบบการชี้แนะ และสร้างสภาพแวดล้อม การปฏิบัติงานตามกฎหมายและ การดำเนินการอย่างมีจริยธรรม โดยมีการจัดตั้งคณะกรรมการในการกำกับดูแลองค์กร ที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม
2. จากผลการวิจัยพบว่า ความคาดหวังของนักเรียนที่มีต่อภาวะการนำของผู้บริหาร สถานศึกษาขนาดใหญ่ แตกต่างกันตามเพศ และจังหวัดที่นักเรียนศึกษาอยู่ ดังนั้นในการบริหาร โรงเรียนของผู้บริหารควรพิจารณาถึงความแตกต่าง โดยการสอบถามความต้องการและความคาดหวัง ของนักเรียนแต่ละกลุ่มเพื่อนำมาออกแบบกลยุทธ์การนำองค์กรให้มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาแนวทางกำหนดกลยุทธ์การนำองค์กรของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่ เพื่อ ยกระดับภาวะการนำของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่ให้มีประสิทธิภาพ
2. ศึกษาความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของสถานศึกษาขนาดใหญ่ เพื่อนำมา กำหนดแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาขนาดใหญ่ที่เหมาะสมกับแต่ละพื้นที่

เอกสารอ้างอิง

- โชคชัย ขุนศรี จำนง วงษ์ชาวม และชาญวิทย์ หาญรินทร์. (2554). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2. *วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม*. 1(1): 71-77.
- ธรรมรัตน์ บุปผาชาติ มิตรภาณี พุ่มกล่อม และพงษ์ศักดิ์ รวมชมรัตน์. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 3. *วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*. 10(40): 198-206.
- ธีรวุฒิ เอกกฤษฎ. (2543). *ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- สมจิตร เจริญกร. (2561). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในองค์กร. *Journal of Roi Kaensarn Academi*. 3(2): 1-16.
- สำนักงานนโยบายและแผน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). *คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดและแผนพัฒนาการศึกษาเขตพื้นที่การศึกษา*. เอกสารประกอบการประชุมขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาเพื่อกำหนดทิศทางและแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดและแผนพัฒนาการศึกษาพื้นที่การศึกษา. 11-13 พฤษภาคม 2559 โรงแรมแอมบาสเดอร์ซีที จอมเทียน พัทยา จังหวัดชลบุรี.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี. (2564). *ข้อมูลพื้นฐาน*. [ออนไลน์], เข้าถึงได้จาก <https://sites.google.com/a/ssps4.go.th/ssps4main/profile/oc>. (2565, 25 มีนาคม).
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว. (2564). *ข้อมูลพื้นฐาน*. [ออนไลน์], เข้าถึงได้จาก <https://spm-sk.go.th/>. (2565, 25 มีนาคม).
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี. (2560). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560-2564*. [ออนไลน์], <http://library.nhrc.or.th/ULIB/dublin.php?ID=9265>. (2565, 20 มีนาคม).
- Hoy, W. K & Miskel. C. G. (2001). *Educational Administration: Theory Research and Practice*. (4th ed). New York: Harper Collins.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3): 607-610.
- Steers, R. M. (1977). *Motivation and Work Behavior*. New York: McGraw-Hill.
-

การศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ เรื่อง อสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยเทคนิค KWDL

A STUDY OF LEARNING MANAGEMENT OUTCOMES ON ONE VARIABLE LINEAR INEQUALITY OF NINETH GRADE STUDENTS WITH KWDL

มะลูลี จันทร์หอม^{1*} พรสิน สุภวาลย์² และกฤษณะ โสขุมา³
Malulee Chanhom^{1*} Pornsin Supawan² and Kritsana Sokhuma³

Received : 21 January 2024

Revised : 27 March 2024

Accepted : 29 March 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลการจัดการเรียนรู้ทางการเรียนคณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่อง อสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว ด้วยเทคนิค KWDL และ 2) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังการจัดการเรียนรู้ เรื่อง อสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว ด้วยเทคนิค KWDL กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนรามวิทยารัชฆังคลาภิเษก จำนวน 30 คน โดยใช้การสุ่มห้องเรียนแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWDL เรื่อง อสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว จำนวน 6 แผน 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่อง อสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว 3) แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWDL สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที แบบไม่เป็นอิสระ

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง อสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWDL หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 25.55$) และ 2) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWDL ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.50$, $S.D. = 0.68$)

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้ / อสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว / เทคนิค KWDL

¹ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา วิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

² คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

¹ Master of Education Program Department of Mathematics Education, College of Teacher Education, Phranakhon Rajabhat University

² Faculty of Science and Technology, Phranakhon Rajabhat University

* ผู้นิพนธ์ประสานงาน E-mail: pawana090212@gmail.com

ABSTRACT

The purposes of this study were to 1) compare the results of grade 9 student before and after lesson topic: linear inequalities in one variable with KWDL techniques and 2) study the satisfaction of grade 9 students after organizing a lesson on linear inequalities in one variable with the KWDL technique. The sample was selected from grade 9 students studying in the first semester of the 2022 academic year of Ram Wittaya School. Rajamangalaphisek, the sample of 30 students cases were using cluster random sampling. The tools used in the research were 1) learning management plan using the KWDL technique on linear inequalities in one variable in 6 plans. 2) achievement test before and after learning about linear inequality in one variable. 3) satisfaction questionnaire of students towards learning management by KWDL technique. statistics used in the research are mean, standard deviation, and independent t-test.

The results showed that 1) comparative results of mathematics achievement about linear inequalities in one variable using learning management using KWDL techniques after studying higher than before studying statistically significant at the 0.05 level ($t = 25.55$) 2) level of grade 9 students found that they were satisfied at a high level. ($M = 4.50$, $S.D. = 0.68$).

Keywords: Learning management / Linear inequality in one variable / KWDL Technique

บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) ได้ระบุว่าความเชื่อมโยงของหมุดหมายกับเป้าหมายหลักของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 และยุทธศาสตร์ชาตินอกจากนี้หมุดหมายที่ 12 ยังมีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติในด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ในประเด็นเป้าหมาย คนไทยเป็นคนดี คนเก่งมีคุณภาพพร้อมสำหรับวิถีชีวิตในศตวรรษที่ 21 และสังคมไทยมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อและสนับสนุนต่อการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565: 123) ซึ่งแนวทางดังกล่าวสอดคล้อง กับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 นั่นคือการเตรียมผู้เรียนให้มีทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การแก้ปัญหา การคิดสร้างสรรค์ การใช้เทคโนโลยี การสื่อสารและการร่วมมือซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสภาพแวดล้อม สามารถแข่งขันและ

อยู่ร่วมกับประชาคมโลกได้ ดังนั้นสถานศึกษาควรจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมตามศักยภาพของผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560: 1)

จากผลการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ที่ผ่านมา พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ค่อนข้างต่ำ ดังจะเห็นได้จากรายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2564 พบว่ามีคะแนนเฉลี่ยในระดับประเทศ 24.47 ขณะเดียวกันในระดับโรงเรียนของโรงเรียนรามวิทยารัชมิ่งคลาสิก มีคะแนนเฉลี่ย 20.11 (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2564: 3) และเห็นได้ชัดว่าในสาระที่ 1 จำนวนและพีชคณิต พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยในระดับประเทศ 24.49 ในระดับโรงเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 19.38 ต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ ในสาระดังกล่าวมีเนื้อหาเกี่ยวกับ อสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียวอยู่ด้วย ซึ่งผลจากการจัดการเรียนการสอนในเนื้อหาวิชานี้ นักเรียนส่วนใหญ่ไม่สามารถแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ เนื่องจากอ่านโจทย์ไม่เข้าใจ วิเคราะห์โจทย์ไม่เป็น ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนค่อนข้างต่ำ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้คิดหาแนวทางในการจัดการเรียนรู้ เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากที่จะเรียนรู้ อยากที่จะทำความเข้าใจกับเนื้อหา และหาแนวทางการแก้ปัญหาที่ตนเองได้ด้วยตนเอง ก็จะส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์สูงขึ้นได้

การจัดกิจกรรมด้วยเทคนิค KWDL เป็นเทคนิคการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เป็นแนวทางหนึ่งหรือเป็นทางเลือกในการสอนคณิตศาสตร์ เพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากการศึกษาของ ลภัสรดา ภาราสิริสกุล (2563: 98) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบ KWDL ร่วมกับการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง อสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนผดุงนารี อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ KWDL ร่วมกับการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง อสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์สูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

เทคนิค KWDL เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 K (What we know) สิ่งที่โจทย์บอกให้ทราบมีอะไรบ้าง ขั้นที่ 2 W (What we want to know) โจทย์ต้องการทราบอะไร มีวิธีการอย่างไร ขั้นที่ 3 D (What we do to find out) หาคำตอบตามที่โจทย์ต้องการ และ ขั้นที่ 4 L (What we learned) นักเรียนสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ (Shaw et al., 1997) การดำเนินการตามลำดับขั้นตอน KWDL จะช่วยชี้แนะแนวทางในการอ่านและหาคำตอบของคำถามสำคัญต่าง ๆ (วีชรา เล่าเรียนดี, 2554)

จากการจัดการเรียนรู้รายวิชาคณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรื่อง อสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนค่อนข้างต่ำ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาหาแนวทางเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น โดยใช้เทคนิค KWDL เป็นแนวทางในการพัฒนาและแก้ปัญหาซึ่งเทคนิค KWDL มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง อสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ ด้วยเทคนิค KWDL
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่อง อสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว ด้วยเทคนิค KWDL

สมมติฐานการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง อสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ที่ระดับนัยสำคัญ .05

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนรามวิทยา รัชมังกลาภิเชก อำเภอมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 7 ห้อง มีนักเรียนทั้งสิ้น 235 คน

กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 1 ห้อง โดยใช้การสุ่มแบบกลุ่มมา 1 ห้อง มีนักเรียน 30 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง อสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว ด้วยเทคนิค KWDL สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 6 แผน
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่อง อสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ
3. แบบประเมินความพึงพอใจ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่อง อสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยเทคนิค KWDL เป็นแบบประเมินชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีข้อความจำนวน 15 ข้อ

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

1. แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง อสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยเทคนิค KWDL จำนวน 6 แผน ใช้จัดการเรียนรู้ แผนละ 2 คาบ รวมเป็น 12 คาบ คาบละ 50 นาที โดยผู้วิจัยได้ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแผนการจัดการเรียนรู้
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง อสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ใช้สำหรับทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน โดยเป็นข้อสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ โดยผู้วิจัยได้ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งใช้ค่า IOC ตั้งแต่ 0.67 - 1.00 และตรวจหาคุณภาพของเครื่องมือ พบว่า ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบทดสอบทั้งฉบับ โดยใช้สูตร

KR-20 ได้ข้อสอบที่ใช้ได้ตามเกณฑ์จำนวน 30 ข้อ โดยมีความยากง่าย อยู่ระหว่าง 0.33 ถึง 0.75 มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.29 ถึง 0.58 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ เท่ากับ 0.89

3. แบบประเมินความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่อง อสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยเทคนิค KWDL ประกอบด้วย 1) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2) ด้านการมีส่วนร่วมของผู้เรียน และ 3) ด้านการช่วยเหลือสนับสนุนจากผู้สอน จำนวน 15 ข้อ นำแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งใช้ค่า IOC ตั้งแต่ 0.67 - 1.00 และค่าความเชื่อมั่นโดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของ ครอนบัค มีค่า เท่ากับ 0.89

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ให้นักเรียนทดสอบก่อนเรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง อสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 30 ข้อ
2. ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง อสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยเทคนิค KWDL จำนวน 6 แผน ที่สร้างขึ้น
3. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียน จำนวน 30 ข้อ แล้วนำคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนมาศึกษาพัฒนาการของการเรียน
4. นำแบบประเมินความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ ด้วยเทคนิค KWDL เรื่อง อสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว ให้นักเรียนประเมิน จากนั้นรวบรวมข้อมูลเพื่อนำไปวิเคราะห์ และสรุปผลการประเมิน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้สถิติแบบไม่เป็นอิสระ (dependent t - test)
3. การวิเคราะห์แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่อง อสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว โดยใช้เทคนิค KWDL หาค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย

1. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ เรื่อง อสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยเทคนิค KWDL ก่อนเรียนและหลังเรียน

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง อสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยเทคนิค KWDL ก่อนเรียนและหลังเรียน

คะแนน	n	M	S.D.	t	p-value
ก่อนเรียน	30	10.59	2.65	25.55	.000*
หลังเรียน	30	23.00	1.66		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง อสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว ของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 10.59 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 2.65 หลังเรียนมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 23.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.66 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. การวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เรื่อง อสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยเทคนิค KWDL

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่อง อสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยเทคนิค KWDL

รายการ	M	S.D.	แปลผล
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้			
1. ขั้นตอนการนำเข้าสู่บทเรียนของครูผู้สอน	4.33	0.75	มาก
2. การยกตัวอย่างและสถานการณ์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ที่หลากหลายของครูผู้สอน	4.50	0.67	มาก
3. การทำงานตามที่ครูผู้สอนมอบหมายให้	4.67	0.47	มากที่สุด
4. กิจกรรมที่ครูผู้สอนจัดให้ภายในห้องเรียน	4.43	0.72	มาก
5. บรรยากาศการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภายในห้องเรียน	4.50	0.76	มาก
เฉลี่ย	4.49	0.67	มาก
ด้านการมีส่วนร่วมของผู้เรียน			
6. การใช้คำถามเป็นการกระตุ้นนักเรียนให้คิดไปตามลำดับ	4.60	0.55	มากที่สุด
7. การให้คำปรึกษาและการให้คำแนะนำจากครูผู้สอน	4.73	0.57	มากที่สุด
8. การนำเสนองานหน้าชั้นเรียน	4.40	0.76	มาก
9. การกระตุ้นและการเสริมแรงของครูผู้สอนในการทำกิจกรรม	4.40	0.71	มาก
10. การได้มีส่วนร่วมในการอภิปรายระหว่างการทำกิจกรรมต่างๆภายในห้องเรียน	4.47	0.72	มาก
เฉลี่ย	4.52	0.66	มากที่สุด

ตารางที่ 2 (ต่อ)

รายการ	M	S.D.	แปลผล
ด้านการช่วยเหลือสนับสนุนจากผู้สอน			
11. รูปแบบในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอน	4.37	0.75	มาก
12. การเปิดโอกาสให้นักเรียน ได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็นสำหรับกิจกรรมการเรียนการสอนภายในห้องเรียน	4.43	0.76	มาก
13. การทำแบบฝึกทักษะ เพื่อสร้างความเข้าใจในเรื่องที่เรียน มากขึ้น	4.63	0.66	มากที่สุด
14. การสรุปองค์ความรู้ที่ได้เรียนในแต่ละชั่วโมงของครูผู้สอน	4.50	0.76	มาก
15. การวัดและประเมินผลในการให้คะแนนของครูผู้สอน	4.57	0.62	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.50	0.71	มาก
เฉลี่ยรวม	4.50	0.68	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่อง อสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยเทคนิค KWDL โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.50$, $S.D. = 0.68$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมของผู้เรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อะไรก็ตามและการช่วยเหลือสนับสนุนจากผู้สอน อยู่ในระดับมากที่สุดทั้งสองด้าน แต่เมื่อพิจารณาเป็นข้อ พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด 5 ข้อ อยู่ในระดับมาก 10 ข้อ และที่ได้คะแนนสูงสุด คือ นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการให้คำปรึกษาและการให้คำแนะนำจากครูผู้สอน ระดับมาก ($M = 4.73$, $S.D. = 0.57$) รองลงมา คือ นักเรียนมีความพึงพอใจในการทำงานตามที่ครูผู้สอนจัดให้ ระดับมาก ($M = 4.67$, $S.D. = 0.47$) และข้อที่ได้คะแนนน้อยที่สุด คือ นักเรียนมีความพึงพอใจต่อขั้นตอนการนำเข้าสู่บทเรียนของครูผู้สอน ระดับมาก ($M = 4.33$, $S.D. = 0.75$)

อภิปรายผลการวิจัย

1. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้อะไรก็ตาม เรื่อง อสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยเทคนิค KWDL พบว่า เมื่อนำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน มาเปรียบเทียบกัน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWDL ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อะไรก็ตามที่ส่งเสริมกระบวนการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ให้นักเรียนได้ฝึกการคิดวิเคราะห์ข้อมูลจากโจทย์ปัญหาอย่างเป็นระบบ นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรม เพื่อค้นหาคำตอบอย่างเป็นลำดับขั้นตอน และขั้นตอนการเรียนรู้มีส่วนร่วมในการช่วยกระตุ้นให้นักเรียนได้ฝึกแก้ปัญหาในแต่ละขั้นตอน ตามจุดประสงค์ที่โจทย์ต้องการหาคำตอบ อีกทั้งแผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง อสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยเทคนิค KWDL ยังมีใบกิจกรรม แบบฝึกหัดที่หลากหลายน่าสนใจ สื่อการเรียนรู้ที่ใช้ส่วนมากเกี่ยวข้องกับ เชื่อมโยงกับสิ่งที่นักเรียนใช้ในชีวิตประจำวัน และเมื่อนำมาใช้เป็นสถานการณ์ให้นักเรียนปฏิบัติการแก้ปัญหา ทำให้เกิดความสนุกสนานและเกิดการเรียนรู้ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

0.05 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปรียามณีภักษนากร สุ่มมาตย์ (2562: 121 - 122) ได้ศึกษาการพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยใช้เทคนิค KWDL เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหา ทางคณิตศาสตร์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง โจทย์ปัญหาร้อยละ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ เทคนิค KWDL คิดเป็นร้อยละ 79.55 และ และนักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้แบบปกติ คิดเป็นร้อยละ 75.70 สอดคล้อง กันกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ด้วยเหตุผลว่านักเรียนได้ทำกิจกรรมกลุ่มที่มีเพื่อนช่วยสอน และ การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค KWDL มีวิธีการคิดอย่างชัดเจนทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนคณิตศาสตร์ดีขึ้น และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศศิธร แก้วมี (2555: บทคัดย่อ) ความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังการจัด การเรียนรู้การแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์โดยใช้เทคนิค KWDL สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ยังมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

2. การศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่อง อสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยเทคนิค KWDL พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจระดับมากที่สุด คือ ด้านการมี ส่วนร่วมของผู้เรียน ได้แก่ นักเรียนทุกคนได้มีโอกาสปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง และร่วมกันศึกษา หาคำตอบจากการแก้โจทย์ปัญหาด้วยเทคนิค KWDL ซึ่งทำให้นักเรียนมีการอภิปรายร่วมกันว่าทำไม จึงเป็นเช่นนั้น ร่วมกันค้นหาคำตอบและขั้นตอนในการแก้โจทย์ปัญหา หากมีข้อสงสัยหรือปัญหาใด ๆ ก็สามารถปรึกษาครูผู้สอนได้ทันที ซึ่งการจัดกิจกรรมในลักษณะดังกล่าวเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ แสดงออกและมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนทำให้นักเรียนมีความสนุกสนานในการเรียนและตั้งใจ เรียน ส่วนด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านการช่วยเหลือสนับสนุนจากผู้สอนอยู่ในระดับมาก ได้แก่ นักเรียนได้ใช้ความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่ กิจกรรมการเรียนรู้มีความต่อเนื่องจากง่ายไป ยาก เป็นกิจกรรมที่น่าสนใจเหมาะกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการ ช่วยเหลือสนับสนุนจากผู้สอน ได้แก่ ผู้สอนได้ให้คำปรึกษาและกระตุ้นให้ผู้เรียนทำกิจกรรมในทุก รูปแบบ พร้อมทั้งเสริมด้วยกิจกรรมการเล่นเกมหาคำตอบ

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีและหลักการ แล้วนำมาสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ด้วย เทคนิค KWDL ซึ่งสร้างเสร็จแล้วได้ผ่านการตรวจสอบความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญ อีกทั้งได้ผ่าน การทดลองใช้จากกลุ่มย่อยหลายครั้งและนำมาปรับปรุงพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWDL ให้มีคุณภาพนำไปใช้เป็นนวัตกรรมในการเรียนการสอนกับกลุ่มตัวอย่างได้จริง และในกระบวนการ เรียนการสอนมีการสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเองระหว่างครูและนักเรียน การเปิดโอกาสให้นักเรียน มีการแบ่งกลุ่ม เลือกหัวหน้ากลุ่มและเลขานุการ เพื่อดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWDL มีเลขานุการเป็นผู้บันทึกคำตอบ นักเรียนทุกคนได้มีโอกาสปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง และร่วมกัน ศึกษาหาคำตอบจากโจทย์คณิตศาสตร์ ซึ่งทำให้นักเรียนมีการอภิปรายร่วมกันว่าทำไมจึงเป็นเช่นนั้น และหากมีข้อสงสัยหรือปัญหาใด ๆ ก็สามารถปรึกษาครูผู้สอนได้ ซึ่งการจัดกิจกรรมในลักษณะ ดังกล่าวเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงออกและมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนทำให้นักเรียนมีความ สนุกสนานในการเรียนและตั้งใจเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศศิธร แก้วมี (2555: บทคัดย่อ) ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้การแก้โจทย์ปัญหา

คณิตศาสตร์ โดยใช้เทคนิค KWDL เรื่องโจทย์ปัญหาการบวกและการลบในภาพรวมอยู่ในระดับมาถ (M = 4.46, S.D. = 0.69)

3. ข้อสังเกตที่พบจากการวิจัย

จากการสังเกตพฤติกรรม การทำกิจกรรมของนักเรียนในขณะที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนมีความกล้าในการแสดงความคิดเห็น กล้าแสดงออกหน้าชั้นเรียน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันภายในกลุ่มของตนเอง ทำให้นักเรียนสามารถแสดงทักษะในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ได้อย่างหลากหลาย เช่น ความสามารถในการเชื่อมโยง ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นต้น นักเรียนสามารถแสดงวิธีการแก้โจทย์ปัญหาโดยใช้เทคนิค KWDL ได้เป็นอย่างดี ดังภาพที่ 1 ต่อไปนี้

2. กัสรมมีเงินอยู่จำนวนหนึ่ง ขวัญซื้อให้มาอีก 300 บาท กัสรมยังมีเงินน้อยกว่าครึ่งหนึ่งของเงินที่ปนัดดา มี ถ้าปนัดดา มีเงิน 4,200 บาท เดิมกัสรมมีเงินได้มากที่สุดเท่าไร

โจทย์บอกอะไรเราบ้าง
กัสรมมีเงินจำนวนหนึ่ง ขวัญซื้อให้มาอีก 300 บาท กัสรมยังมีเงิน
น้อยกว่าครึ่งหนึ่งของเงินที่ปนัดดา มีเงิน 4,200 บาท

สิ่งที่โจทย์ต้องการทราบ
เดิม กัสรม มีเงิน ได้มากที่สุดเท่าไร

มีวิธีการหาคำตอบอย่างไร
ถ้า กัสรม มีเงิน มากที่สุด \times บาท ขวัญซื้อให้มาอีก 300 บาท
เงิน $\times + 300$ บาท และ ปนัดดา มีเงิน 4,200 บาท
จาก กัสรมยังมีเงิน น้อยกว่าครึ่งของเงินที่ปนัดดา
จะได้สมการ $\times + 300 < \frac{1}{2} \times 4,200$
 $\times + 300 < 2,100$
นำ 300 ลบทั้งสองสมการ $\times < 2,100 - 300$
 $\times < 1,800$
∴ กัสรมมีเงินได้มากที่สุด คือ 1,799 บาท

เราได้เรียนรู้อะไรจากการหาคำตอบ
กัสรม มีเงินได้มากที่สุด 1,799 บาท
ตรวจสอบคำตอบแทน แทน $\times = 1,799$ บาท
จะได้ $1,799 + 300 < \frac{1}{2} \times 4,200$
 $2,099 < 2,100$ ซึ่งทำให้สมการเป็นจริง

CS | แผนกวิจัย ComScoler

ภาพที่ 1 ตัวอย่างแบบฝึกทักษะ ของนักเรียนที่แก้โจทย์ปัญหาได้ถูกต้อง

2. กัสธรรมมีเงินอยู่จำนวนหนึ่ง ขวัญชัยให้มาอีก 300 บาท กัสธรรมยังมีเงินน้อยกว่าครึ่งหนึ่งของเงินที่ปนัดดา มี ถ้าปนัดดา มีเงิน 4,200 บาท เดิม กัสธรรมมีเงินได้มากที่สุดเท่าไร

โจทย์บอกอะไรเราบ้าง
กัสธรรมมีเงินอยู่จำนวนหนึ่ง ขวัญชัยให้มาอีก 300 บาท กัสธรรมยังมีเงินน้อยกว่าครึ่งหนึ่งของเงินที่ปนัดดา มี ถ้าปนัดดา มีเงิน 4,200 บาท

สิ่งที่โจทย์ต้องการทราบ
เดิม กัสธรรมมีเงินได้มากที่สุดเท่าไร

มีวิธีการหาคำตอบอย่างไร
ให้ กัสธรรมมีเงินมากที่สุด x บาท ขวัญชัยให้มาอีก 300 บาท
เงิน $x + 300$ บาท แต่ปนัดดา มีเงิน 4,200 บาท
กัสธรรมยังมีเงินน้อยกว่าครึ่งหนึ่งของเงินปนัดดา
จะได้สมการ $x + 300 < \frac{1}{2} \times 4,200$
 $x + 300 < 2,100$
นำ 300 มาลบทั้งสองสมการ $x < 2,100 - 300$
 $x < 1,800$
∴ กัสธรรมมีเงินได้มากที่สุด คือ 1,800 บาท

เราได้เรียนรู้อะไรจากการหาคำตอบ
กัสธรรมมีเงินได้มากที่สุด 1,800 บาท
ตรวจสอบคำตอบ แทน $x = 1,800$ บาท
จะได้ $1,800 + 300 < \frac{1}{2} \times 4,200$
 $2,100 < 2,100$ จึงทำให้สมการเป็นจริง

ภาพที่ 2 ตัวอย่างแบบฝึกทักษะ ของนักเรียนที่แก้โจทย์ปัญหาได้ไม่ถูกต้อง

จากภาพที่ 1 และภาพที่ 2 จะเห็นว่า นักเรียนบางคนสามารถแสดงขั้นตอนในการแก้โจทย์ปัญหาได้อย่างถูกต้อง แต่จะมีนักเรียนบางคนที่ยังแก้โจทย์ปัญหาได้ไม่ถูกต้อง ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้เสริมพิเศษให้กับนักเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค KWDL จะช่วยทำให้นักเรียนได้คิดวิเคราะห์โจทย์ปัญหาได้อย่างหลากหลาย ตามขั้นตอนที่กำหนดทั้ง 4 ขั้นตอนและสามารถหาวิธีแก้ปัญหาที่ดีที่สุด พร้อมให้เหตุผลประกอบได้อย่างชัดเจน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

1. การจัดการเรียนรู้เรื่อง อสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยเทคนิค KWDL เป็นการจัดการกิจกรรมที่ใช้เวลาค่อนข้างมาก ครูผู้สอนควรมีการวางแผนการจัดการเรียนรู้ให้มีความกระชับ และรัดกุมเพื่อให้สอดคล้องกับเวลาในการจัดการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง

2. ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWDL ในทุกขั้นตอนครูผู้สอนจะต้องคอยแนะนำ ชี้แนะแนวทางให้นักเรียนได้มีการคิดพิจารณาและวิเคราะห์ปัญหาที่หลากหลาย ทำให้นักเรียนได้บันทึกข้อมูลลงในตารางแผนผัง KWDL ตามความเข้าใจของตนเอง และไม่ควรรำคาญเวลาจนเกินไป ควรมีเวลาให้นักเรียนในการทำกิจกรรมและทำแบบฝึกหัดได้อย่างเต็มที่

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWDL ของกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ในเนื้อหาสาระเรื่องการวัดและเรขาคณิต สถิติและความน่าจะเป็น หรือระดับชั้นอื่น ๆ
2. ควรมีการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ระหว่างนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWDL ร่วมกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบอื่น ๆ เช่น การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWDL ร่วมกับ เทคนิคของโพลยา

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการวิจัยในครั้งนี้ ครูผู้สอนควรเพิ่มการจัดเตรียมสื่อต่าง ๆ ที่จะช่วยให้การจัดการเรียนรู้ประสบความสำเร็จยิ่งขึ้นหรือสิ่งที่ควรพึงระวังที่ผู้วิจัยเห็นปัญหาในระหว่างทำการทดลองในครั้งนี้แล้วนั้น เพื่อจะส่งผลให้ผู้สนใจในการนำวิธีสอนนี้ไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ปรียามณัฏสนากร สุ่มมาตย์. (2562). **การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยใช้เทคนิค KWDL เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง โจทย์ปัญหาร้อยละ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6**. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ลภัสสรดา ภาราสิริสกุล. (2563). **การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ด้วยกิจกรรม การเรียนรู้แบบ KWDL ร่วมกับการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์เรื่อง อสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3**. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วัชรรา เล่าเรียนดี. (2554). **รูปแบบและกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด**. นครปฐม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศศิธร แก้วมี. (2555). **การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้การแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ โดยใช้เทคนิค KWDL สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและประเมิน มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. (2564). **รายงานผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (ONET) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2564**. กรุงเทพฯ: สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (2566 - 2570)**. กรุงเทพฯ: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

Show, J. M., Chambless, M. S., Chessin, D. A., Vernetta Price & Gayle Beardain. (1997).
Cooperative Problem Solving: Using K-W-D-L as an Organizational
Technique. **National Council of Teachers of Mathematics (NCTM)**.
3(9): 482-486. doi.org/10.5951/TCM.3.9.0482.

การวิเคราะห์สารนิทัศน์การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ของนักศึกษาปฐมวัย

ANALYSIS OF DOCUMENTATION ON PROVISION OF LEARNING EXPERIENCE OF EARLY CHILDHOOD STUDENTS

นันทิยา รักษิตประจิด^{1*}, พนิดา ชาทยาภา¹ และศศิธร จันทมฤก¹
Nantiya Raktaprachitta^{1*}, Panida Chatayapha¹ and Sasithorn Chantamaruk¹

Received : 29 September 2023

Revised : 23 March 2024

Accepted : 24 March 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของนักศึกษาครูปฐมวัย โดยการวิเคราะห์สารนิทัศน์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาศาสาวิชาการศึกษาปฐมวัย ชั้นปีที่ 3 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จำนวน 23 คน ที่เรียนในรายวิชาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กอายุ 3 - 6 ปี ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ สารนิทัศน์ ประกอบด้วย 1) แบบบันทึกการสังเกตการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ 3 - 6 ปี 2) วิดีทัศน์การจัดกิจกรรม 3) ภาพถ่ายการจัดกิจกรรม และ 4) แผนการจัดกิจกรรม การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาตามกรอบในการวิเคราะห์ คือ 1) หลักพัฒนาการ 2) หลักการจัดการการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการทำงานของสมอง 3) หลักการบูรณาการ 4) หลักการเล่นและการเรียนรู้ 5) หลักการใช้สื่อ เทคโนโลยีและสภาพแวดล้อม และ 6) หลักการประเมินตามสภาพจริง

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักศึกษาครูปฐมวัย จัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย อายุ 3 - 4 ปี ในกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมเสริมประสบการณ์และกิจกรรมสร้างสรรค์ได้สอดคล้องกับหลักการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ คือหลักพัฒนาการ หลักการจัดการการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการทำงานของสมอง หลักการเล่นและการเรียนรู้ หลักการใช้สื่อ เทคโนโลยีและสภาพแวดล้อม แต่ยังไม่สอดคล้องกับหลักการบูรณาการและหลักการประเมินตามสภาพจริง

2. นักศึกษาครูปฐมวัย จัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย อายุ 4 - 5 ปี ในกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมเสริมประสบการณ์และกิจกรรมสร้างสรรค์ได้สอดคล้องกับ

¹คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

¹Faculty of Education, Valaya Alongkorn University under the Royal Patronage
Pathum Thani Province

* ผู้นิพนธ์ประสานงาน E-mail: nantiya@vru.ac.th

หลักการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ คือหลักพัฒนาการ หลักการจัดการการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการทำงานของสมอง หลักการเล่นและการเรียนรู้ หลักการใช้สื่อ เทคโนโลยีและสภาพแวดล้อม แต่ยังไม่สอดคล้องกับหลักการบูรณาการและหลักการประเมินตามสภาพจริง

3. นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ จัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย อายุ 5 - 6 ปี ในกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมเสริมประสบการณ์และกิจกรรมสร้างสรรค์ได้ สอดคล้องกับหลักการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ คือ หลักพัฒนาการ หลักการจัดการการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการทำงานของสมอง หลักการเล่นและการเรียนรู้ หลักการใช้สื่อ เทคโนโลยีและสภาพแวดล้อม หลักการบูรณาการ แต่ยังไม่สอดคล้องกับหลักการประเมินตามสภาพจริง

คำสำคัญ: การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ / นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ / สารนิทัศน์

ABSTRACT

The research aims to study learning experience of early childhood teachers students by analysis of documentation. The experimental groups used in this research is the 3rd year students in Early Childhood Education Program, Faculty of Education, Valaya Alongkorn Rajabhat University, which 23 students who took a course Integrated Learning Experience for Children Between the Age of 3-6 Years in the second semester of the academic year 2023 were obtain by using a selective method. The instrument used to collect data was the documentation consisting of 1) an observation from Integrated Learning Experience for Children Between the Age of 3-6 Years 2) video of the activities 3) photos of the activities, and 4) an activity lesson plan. The analysis of the data was the content analysis based on the framework, which were 1) developmental principles, 2) learning management corresponding to the brain function principles, 3) integration principles, 4) playing and learning principles, 5) using materials technology and environment principles, and 6) authentic assessment principles

The results of research were as follows

1. The early childhood teacher students Learning Experience for Children Between the Age of 3 - 4 Years organized rhythm and movement activities experience enhancement activities and creative activities in accordance with the principles of learning experience, namely 1) developmental principles, 2) learning management corresponding to the brain function principles, 3) playing and learning principles, 4) using materials technology and environment principles, but still not consistent with the integration principles and authentic assessment principles

2. The early childhood teacher students Learning Experience for Children Between the Age of 4 - 5 Years organized rhythm and movement activities experience enhancement activities and creative activities in accordance with the principles of

learning experience, namely 1) developmental principles, 2) learning management corresponding to the brain function principles, 3) playing and learning principles, 4) using materials technology and environment principles, but still not consistent with the integration principles and authentic assessment principles

3. The early childhood teacher students Learning Experience for Children Between the Age of 5 -6 Years organized rhythm and movement activities experience enhancement activities and creative activities in accordance with the principles of learning experience, namely 1) developmental principles, 2) learning management corresponding to the brain function principles, 3) playing and learning principles, 4) using materials technology and environment principles, integration principles but still not consistent with the and authentic assessment principles.

Keywords: Learning experience / Early childhood teacher students / Documentation

บทนำ

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ คือการส่งเสริมพัฒนาการทุกด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญา อย่างเหมาะสมกับวัย เพื่อให้เด็กแต่ละคนได้มีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการ เนื่องจากเด็กในวัยนี้เป็นช่วงวัยที่มีความสำคัญต่อการวางรากฐานของบุคลิกภาพและการพัฒนาทางสมอง การจัดการศึกษาสำหรับเด็กในวัยนี้จึงมีความแตกต่างจากการศึกษาในระดับอื่น ๆ โดยเป็นการจัดการเรียนรู้หรือการจัดประสบการณ์ในรูปแบบของกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่นใน 6 กิจกรรมหลัก ซึ่งประกอบด้วย กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ กิจกรรมเล่นตามมุม กิจกรรมกลางแจ้ง กิจกรรมเกมการศึกษา เพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง เกิดความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม ในช่วงปฐมวัยจึงเป็นช่วงวัยที่มีความต้องการการปลูกฝัง ดูแลเป็นพิเศษเพื่อจะได้เป็นรากฐานที่สำคัญของการเรียนรู้และพัฒนาตลอดชีวิตให้เติบโตเป็นเด็กฉลาดและมีประสบการณ์มีความสำเร็จในชีวิตต่อไป ซึ่งการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยนั้น ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยต้องมีความรู้ ความเข้าใจพัฒนาการลักษณะทางธรรมชาติ ความต้องการ ความสนใจของเด็กปฐมวัยในแต่ละช่วงอายุ รวมถึงหลักการ แนวคิด และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรปฐมวัยพุทธศักราช 2560 เพื่อที่จะสามารถนำความรู้มาจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560)

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย จึงเป็นการวางแผนการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัย โดยครูต้องคำนึงถึงพัฒนาการตามวัยโดยศึกษาทฤษฎีและพัฒนาการของเด็กปฐมวัย แล้วคำนึงถึงความสนใจ ความถนัด และความสามารถของเด็กแต่ละคนเพราะเด็กแต่ละคนมีความสามารถที่ต่างกัน (อรุณี ทรดาล, 2561) สิ่งที่ต้องการให้เด็กเรียนรู้นั้น ต้องการให้เด็กเรียนรู้เรื่องอะไร จุดมุ่งหมายของกระบวนการจัดการเรียนรู้นั้น มีเป้าหมายเพื่ออะไร มีการวางแผน

การจัดประสบการณ์สำคัญให้กับเด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กได้มีพัฒนาการตามวัยครบทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา โดยให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงจากการเล่นและลงมือปฏิบัติ ซึ่งการจัดการเรียนรู้จะต้องอาศัยการจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก เพื่อให้เด็กได้เกิดการเรียนรู้เต็มที่

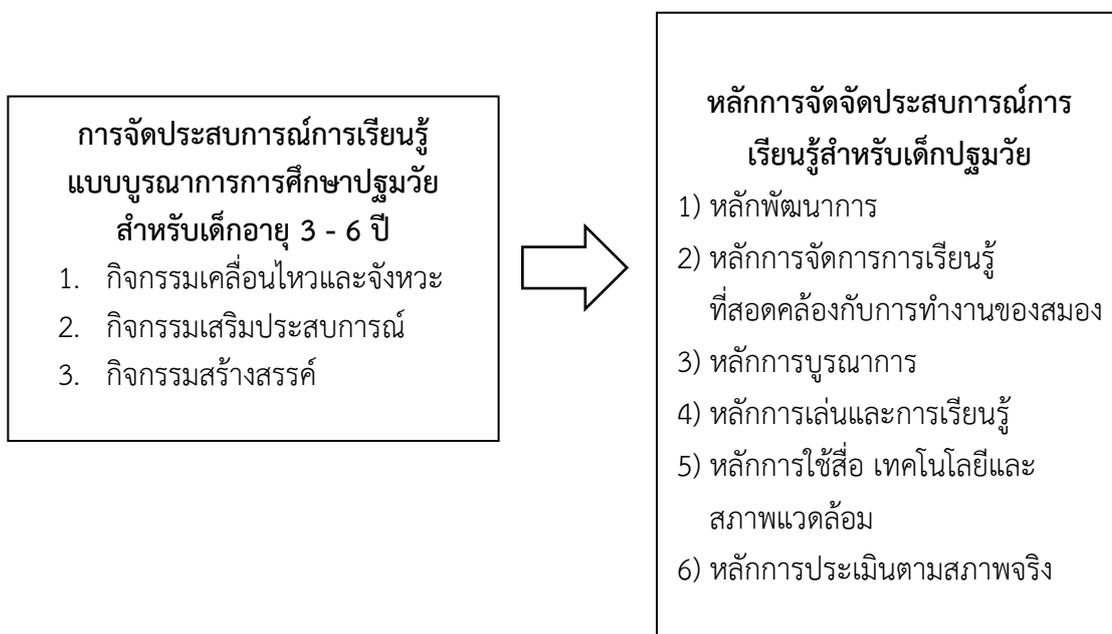
ทั้งนี้การจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยต้องคำนึงถึงแนวคิดต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ได้แก่ 1) แนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการเด็ก 2) แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กโดยองค์รวม 3) แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการทำงานของสมอง 4) แนวคิดเกี่ยวกับการเล่นและการเรียนรู้ของเด็ก 5) แนวคิดเกี่ยวกับการคำนึงถึงสิทธิเด็ก 6) แนวคิดเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูควบคู่กับการให้การศึกษา 7) แนวคิดเกี่ยวกับการบูรณาการ 8) แนวคิดเกี่ยวกับสื่อ เทคโนโลยี และสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 9) แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินตามสภาพจริง 10) แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของครอบครัว 11) แนวคิดเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560: 2-10) จากแนวคิดดังกล่าว ผู้สอนจึงต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และมีความเข้าใจในตัวเด็ก สามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีคุณภาพ การจัดสิ่งแวดล้อม และบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การสร้างความสัมพันธ์กับครอบครัวและชุมชนเพื่อพัฒนาเด็กร่วมกัน ครูต้องมีความรู้เรื่องจิตวิทยาพัฒนาการ การทำงานของสมอง การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ การสร้างปฏิสัมพันธ์ของเด็กกับคนรอบข้าง การเสริมสร้างลักษณะนิสัยที่ดีให้กับเด็กตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยสอดคล้องคุณธรรม จริยธรรม ความมีวินัย การจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง เปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม สนับสนุนสื่ออุปกรณ์ และประเมินพัฒนาการเด็กร่วมกัน โดยในการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกแนวคิดสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยเพียง 6 แนวคิด เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างเป็นเพียงนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และจากการทำการวิจัยในปีที่ผ่านมาพบว่านักศึกษากลุ่มตัวอย่างจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยไม่สอดคล้องกับแนวคิด 6 ด้านดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะให้ความสำคัญกับแนวคิดสำคัญ 6 แนวคิดก่อน และวางแผนพัฒนานักศึกษาปฐมวัยบนพื้นฐานแนวคิดทั้ง 11 แนวคิด ในการทำวิจัยครั้งต่อไป

การพัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยของนักศึกษาปฐมวัย มีวิธีการหนึ่งที่จะช่วยในการเก็บข้อมูลเพื่อแสดงความก้าวหน้าหรือข้อบกพร่องในการฝึกปฏิบัติการทดลองจัดประสบการณ์ คือการจัดทำสารนิทัศน์ด้วยการจัดทำข้อมูลที่เป็นหลักฐานหรือแสดงให้เห็นร่องรอยของการจัดกิจกรรมทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม สารนิทัศน์จึงเป็นการประมวลผลที่แสดงให้เห็นถึงกระบวนการจัดประสบการณ์ของนักศึกษาและร่องรอยผลงานของเด็กจากการทำกิจกรรมที่สะท้อนถึงพัฒนาการในด้านต่าง ๆ เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการวัดและประเมินที่สามารถนำหลักฐานและข้อมูลการสอนต่าง ๆ มาวิเคราะห์ ไตร่ตรองเพื่อสะท้อนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีหลายรูปแบบ ได้แก่ การบันทึก โดยผู้สอนต้องบันทึกขณะที่นักศึกษากำลังดำเนินการจัดกิจกรรม วิดีทัศน์และภาพถ่ายการจัดกิจกรรม การบรรยายเกี่ยวกับเรื่องราวหรือประสบการณ์ สอดคล้องกับ พัชรีย์ ผลโยธิน และคณะ (2557: 11) ที่ได้ให้ความหมายของสารนิทัศน์ว่าหมายถึงส่วนสำคัญที่นำมาเป็นตัวอย่าง อาจเป็นผลงานเด็ก ภาพถ่ายกิจกรรม บทสนทนาที่แสดงให้ผู้อื่นเห็น หรือการจัดให้มีข้อมูลที่จะเป็น

หลักฐาน แสดงให้เห็นร่องรอยการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย จากการทำกิจกรรมเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม สารนิทัศน์จึงทำให้ทราบถึงพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ทำให้เรียนรู้เกี่ยวกับการสอนเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ตนเอง ใช้พูดคุยสนทนาแลกเปลี่ยนกับเพื่อนร่วมวิชาชีฟถึงสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน (Helm, Beneke & Steinheimer, 1998: 23) จะเห็นได้ว่าการจัดทำสารนิทัศน์ของนักศึกษาครูสามารถนำมาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาตนเอง เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเด็กได้เป็นอย่างดี และสารนิทัศน์ยังช่วยให้เห็นความก้าวหน้าและใช้เก็บข้อมูลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของนักศึกษาให้สอดคล้องกับหลักการ แนวคิดในการจัดการศึกษาปฐมวัยเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กได้อย่างเหมาะสม

จากความสำคัญของปัญหา และการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของนักศึกษาปฐมวัย โดยใช้การวิเคราะห์สารนิทัศน์เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุง พัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษา หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย และพัฒนาศักยภาพของนักศึกษาครูปฐมวัยที่จะไปเป็นครูในอนาคตให้สามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพของเด็กปฐมวัยได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม ส่งผลให้เติบโตเป็นประชากรที่มีคุณภาพในอนาคต

กรอบแนวคิดการวิจัย

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของนักศึกษาปฐมวัย โดยการวิเคราะห์สารนิทัศน์

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาระดับปฐมวัย จำนวน 48 คน ที่เรียนในรายวิชาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ 3 - 6 ปี ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาระดับปฐมวัย ชั้นปีที่ 3 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จำนวน 23 คน ที่เรียนในรายวิชาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ 3 - 6 ปี ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง ซึ่งมีเกณฑ์ในการคัดเลือก คือ เป็นผู้ที่มีความยินยอมในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1.1 แบบบันทึกการสังเกตการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ 3-6 ปี จำนวน 1 ฉบับ คือแบบบันทึกการสังเกตการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ 3-6 ปี ของนักศึกษาระดับปฐมวัย เป็นแบบสังเกตแบบไม่เป็นทางการ

1.2 สารนิเทศการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ 3 - 6 ปี ได้แก่ วิดีทัศน์การจัดกิจกรรม ภาพถ่ายการจัดกิจกรรม และแผนการจัดกิจกรรม

2. ขั้นตอนและวิธีการสร้างเครื่องมือ มีดังนี้

2.1 แบบบันทึกการสังเกตการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ 3 - 6 ปี ดำเนินการดังนี้

2.1.1 ศึกษาเอกสารคู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 เอกสารเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัย หลักการและแนวคิดในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัยและแนวทางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัย งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัย

2.1.2 ศึกษาแนวทางการสร้างแบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรม โดยศึกษาประเภทของการสังเกตพฤติกรรมและแบบบันทึกพฤติกรรม แล้วเลือกใช้แบบบันทึกการสังเกตการจัดกิจกรรมแบบไม่เป็นทางการ

2.1.3 สร้างแบบบันทึกการสังเกตการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ 3 - 6 ปี เป็นแบบสังเกตพฤติกรรมแบบไม่เป็นทางการ มี 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของการสังเกตพฤติกรรม ประกอบด้วย ผู้ถูกสังเกต ระดับชั้นที่จัด

กิจกรรม โรงเรียน ผู้สังเกต วันที่สังเกต สถานที่สังเกต และเวลาที่สังเกต ตอนที่ 2 พฤติกรรมที่สังเกตเห็น ตอนที่ 3 ความเห็นของผู้สังเกต

2.1.4 นำแบบบันทึกการสังเกตการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ การศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ 3 - 6 ปี เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบและพิจารณาความถูกต้อง ความชัดเจนของภาษา ความเหมาะสมของรูปแบบบันทึกการสังเกตการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ 3 - 6 ปี ในด้านความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบสังเกตกับองค์ประกอบแต่ละด้านเพื่อหาค่า IOC (Index of Item Objective Congruence) โดยคัดเลือกประเด็นที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป และนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

2.1.5 นำแบบบันทึกการสังเกตการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ การศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ 3 - 6 ปี ของนักศึกษาครูปฐมวัยที่ปรับปรุงเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้ (Try - Out) กับนักศึกษาครูปฐมวัยที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 25 คน

2.1.6 นำผลที่ได้จากการทดลองใช้ มาวิเคราะห์คุณภาพของแบบบันทึกการสังเกตการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ 3 - 6 ปี ของนักศึกษาครูปฐมวัย ด้านความเป็นไปได้ในการนำไปใช้

2.1.7 จัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. จัดส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการโรงเรียน ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ดังนี้

2.1 กรณีการสังเกตการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ 3 - 6 ปี ผู้วิจัยได้ประสานกับนักศึกษาครูปฐมวัย วันละ 1 กลุ่ม โดยนัดหมายวันเวลาในการจัดกิจกรรมให้อยู่ในช่วงการทดลองจัดประสบการณ์ ระหว่างวันที่ 24 มกราคม ถึง 1 กุมภาพันธ์ 2566

2.2 กรณีข้อมูลสารนิทัศน์การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ 3 - 6 ปี ได้แก่ วิดีทัศน์การจัดกิจกรรม ภาพถ่ายการจัดกิจกรรม และแผนการจัดกิจกรรม เป็นการสะท้อนการจัดกิจกรรมจากวิดีโอ การคัดเลือกภาพถ่ายการจัดกิจกรรม และแผนการจัดกิจกรรมของนักศึกษาครูปฐมวัย ทั้ง 3 กลุ่มอายุ ในช่วงที่สังเกตการจัดกิจกรรมและนำมาวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ ดังนี้

1. กำหนดกรอบในการวิเคราะห์ ตามหลักการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ได้แก่ หลักพัฒนาการ หลักการจัดการการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการทำงานของสมอง หลักการบูรณาการ หลักการเล่นและการเรียนรู้ หลักการใช้สื่อ เทคโนโลยีและสภาพแวดล้อม และหลักการประเมินตามสภาพจริง

2. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบบันทึกการสังเกตการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยของนักศึกษาครูปฐมวัย ทั้ง 3 กลุ่ม ในการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมเสริม

ประสบการณ์ กิจกรรมสร้างสรรค์ และสารนิทัศน์การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ได้แก่ วิดีทัศน์การจัดกิจกรรม ภาพถ่ายการจัดกิจกรรม และแผนการจัดกิจกรรม ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาตามกรอบในการวิเคราะห์ในข้อ 1 โดยจำแนกข้อมูล และนำมาประมวลให้เป็นข้อความโดยสรุป

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย อายุ 3 - 4 ปี

จากการวิเคราะห์สารนิทัศน์ พบว่านักศึกษาครุปฐมวัยจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมเสริมประสบการณ์และกิจกรรมสร้างสรรค์ สำหรับเด็กปฐมวัย อายุ 3 - 4 ปี ได้สอดคล้องกับหลักการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ดังนี้

1.1 หลักพัฒนาการ จากสารนิทัศน์สะท้อนให้เห็นว่ามีการจัดกิจกรรมได้เหมาะสมสอดคล้องกับพัฒนาการเด็กปฐมวัยอายุ 3 - 4 ปี ทั้ง 3 กิจกรรม กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะที่เคลื่อนไหวพื้นฐานและเคลื่อนไหวตามเนื้อหา ครูให้เด็กแสดงท่าทางการเคลื่อนไหวได้อย่างเหมาะสมกับพัฒนาการ ได้แก่ ให้เด็กกระโดดขึ้นลงอยู่กับที่ รับ-ส่งลูกบอลตามจังหวะ กิจกรรมเสริมประสบการณ์ ครูจัดกิจกรรมให้เด็กสำรวจสิ่งต่าง ๆ ที่เหมือนกันและแตกต่างกัน เปิดโอกาสให้สนทนา ซักถาม ร้องเพลง ท่องคำคล้องจองง่าย ๆ กิจกรรมสร้างสรรค์ ครูจัดกิจกรรมให้เด็กฝึกการใช้กรรไกร และสร้างผลงานตามความคิดของตนเองจากการวาดภาพระบายสี การเล่นเกม การประดิษฐ์เศษวัสดุตามความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการอย่างอิสระ

1.2 หลักการจัดการการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการทำงานของสมอง จากสารนิทัศน์สะท้อนให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ ครูให้เด็กเคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะซ้ำเร็วและหยุดโดยเน้นให้เด็กได้ควบคุมการเคลื่อนไหวตามจังหวะ แยกแยะเสียงที่เหมือนและแตกต่างกัน เชื่อมโยงการเรียนรู้ไปสู่การกระทำที่เป็นไปตามลำดับขั้นตอน กิจกรรมเสริมประสบการณ์ ครูกระตุ้นให้เด็กเรียนรู้ภาษาและการเรียนรู้คำใหม่ ๆ จากการให้เด็กร้องเพลงและฟังนิทานประกอบการใช้หุ่นมือ สอนเนื้อหาเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันในหัวเรื่องหนูทำได้ เรียนรู้การช่วยเหลือตนเอง การเก็บของเข้าที่ เปิดโอกาสให้เด็กได้ฝึกการคิด กิจกรรมสร้างสรรค์ ครูจัดกิจกรรมให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงจากการทำกิจกรรมศิลปะที่หลากหลาย เลือก ลงมือกระทำ ปฏิบัติด้วยตนเองผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า

1.3 หลักการเล่นและการเรียนรู้ จากสารนิทัศน์สะท้อนให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ เด็กมีโอกาสเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกายทั้งกล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็ก แสดงออกอย่างอิสระในการเคลื่อนไหวประกอบเพลงอย่างสร้างสรรค์ กิจกรรมเสริมประสบการณ์ เด็กเรียนรู้ผ่านกิจกรรมการเล่นิทาน ร้องเพลง ได้พัฒนาทักษะทางภาษาจากการสังเกตคำในหนังสือ นิทานที่มีคำซ้ำ ๆ จนจำคำได้ กิจกรรมสร้างสรรค์ ฝึกใช้ประสาทสัมผัสและการรับรู้ผ่านสื่อที่หลากหลาย เล่นและเรียนรู้อย่างมีความหมาย จากกิจกรรมที่เด็กเลือกด้วยตนเองใช้ความคิดสร้างสรรค์อย่างเต็มที่ในการทำกิจกรรมศิลปะ

1.4 หลักการใช้สื่อ เทคโนโลยีและสภาพแวดล้อมจากสารนิทัศน์สะท้อนให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ ครูมีสื่อประกอบในการเคลื่อนไหวให้เด็กมีสุนทรียภาพ และจัดพื้นที่ในการเล่นให้กับเด็กได้เหมาะสม กิจกรรมเสริมประสบการณ์และกิจกรรมสร้างสรรค์

ครูจัดเตรียมสื่อและจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ทั้งด้านกายภาพและจิตภาพ มีการสร้างปฏิสัมพันธ์กับเด็กในห้องเรียน และการสร้างข้อตกลงก่อนการทำกิจกรรม

1.5 หลักการบูรณาการ จากสารนิทัศน์สะท้อนให้เห็นว่าการจัด กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมเสริมประสบการณ์และกิจกรรมสร้างสรรค์ ครูยังไม่ให้ความสำคัญและคำนึงถึงการบูรณาการ เช่น กิจกรรมเสริมประสบการณ์ ครูไม่เชื่อมโยงเนื้อหาที่เด็กควรเรียนรู้ในเรื่องภาษาคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ โดยไม่แบ่งแยกเป็นรายวิชา ตามหลักการบูรณาการในการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัยซึ่งแตกต่างจากการเรียนรู้ในระดับอื่น ถึงแม้ในกิจกรรมเสริมประสบการณ์ที่ครูใช้สื่อแผนภูมิเพลง หนังสือนิทาน แต่ยังไม่พบว่าครูไม่ให้ความสำคัญกับการบูรณาการภาษาเท่าที่ควร ไม่กระตุ้นให้เด็กอ่านคำหรือให้เด็กเดาคำจากภาพ

1.6 หลักการประเมินตามสภาพจริง จากสารนิทัศน์สะท้อนให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมเสริมประสบการณ์และกิจกรรมสร้างสรรค์ พบว่าครูยังไม่ให้ความสำคัญกับการประเมินตามสภาพจริงในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเป็นพัฒนาผู้เรียน ซึ่งในแผนการสอนครูได้รับการประเมินไว้สอดคล้องกับจุดประสงค์เป็นการประเมินในขณะที่เด็กปฏิบัติกิจกรรม โดยการสังเกตและบันทึกข้อมูลพฤติกรรมที่เด็กแสดงออกและนำมาวิเคราะห์เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ครูยังสังเกตเด็กไม่ทั่วถึงและไม่พบเห็นการบันทึกข้อมูลในขณะที่เด็กทำกิจกรรม

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย อายุ 4 - 5 ปี

จากการวิเคราะห์สารนิทัศน์ พบว่านักศึกษาครูปฐมวัยจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมเสริมประสบการณ์และกิจกรรมสร้างสรรค์ สำหรับเด็กปฐมวัย อายุ 4 - 5 ปี ได้สอดคล้องกับหลักการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ดังนี้

2.1 หลักพัฒนาการ จากสารนิทัศน์สะท้อนให้เห็นว่ามีการจัดกิจกรรมได้เหมาะสมสอดคล้องกับพัฒนาการเด็กปฐมวัยอายุ 4 - 5 ปี ทั้ง 3 กิจกรรม กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะครูให้เด็กกระโดดขาเดียวอยู่กับที่ตามจังหวะช้า เร็ว ที่ครูเคาะ และกระโดดเคลื่อนที่ไปข้างหน้า ข้างหลัง ซ้าย ขวา ตามจังหวะ กิจกรรมเสริมประสบการณ์ ครูจัดกิจกรรมให้เด็กได้แก้ปัญหาด้วยตนเองในกิจกรรมการทดลอง จำแนกสิ่งต่าง ๆ ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 และบอกความแตกต่างได้ กิจกรรมสร้างสรรค์ ครูจัดกิจกรรมให้เด็กใช้กรรไกรตัดกระดาษตามรูปทรงที่กำหนด เขียนชื่อผลงานของตนเองและใช้คำถามกระตุ้นการเล่าผลงานของเด็กให้เป็นประโยคที่ยาวขึ้น

2.2 หลักการจัดการการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการทำงานของสมอง จากสารนิทัศน์สะท้อนให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ ครูกำหนดท่าทางให้เด็กได้เคลื่อนไหวอยู่กับที่และเคลื่อนที่ตามจังหวะช้าเร็วที่ครูเคาะ เด็กได้เรียนรู้การควบคุมการทำงานของร่างกาย และเคลื่อนไหวตามคำบรรยายได้เชื่อมโยงภาษากับท่าทางทำให้สมองใช้ความคิดและจินตนาการ กิจกรรมเสริมประสบการณ์ ครูให้เด็กท่องคำคล้องจองเป็นการพัฒนาสมองส่วนหน้าในเรื่องการจำเพื่อใช้งานเรียนรู้คำต่าง ๆ จากคำคล้องจองที่ครูใช้ภาพไว้ข้างหน้าคำเพื่อช่วยให้เด็กอ่านคำได้ซึ่งเป็นขั้นพัฒนาการการอ่านของเด็ก ให้เด็กเรียนรู้ในหัวเรื่องใกล้เคียงกับชีวิตประจำวันโดยเริ่มจากง่ายไปหายาก

เป็นการเรียนรู้โดยใช้สื่อของจริงเพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงจากการลงมือกระทำ กิจกรรมสร้างสรรค์ ครูให้เด็กได้เลือกทำกิจกรรมตามความสนใจอย่างอิสระ ส่งเสริมความคิดและจินตนาการ

2.3 หลักการเล่นและการเรียนรู้ จากสารนิทัศน์สะท้อนให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมเสริมประสบการณ์และกิจกรรมสร้างสรรค์ ครูเปิดโอกาสให้เด็กได้เล่นและเรียนรู้อย่างอิสระตามความต้องการและความสนใจ โดยใช้หลักการยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เด็กได้ทำกิจกรรมร่วมกันทั้งกลุ่มใหญ่และกลุ่มย่อย ได้สังเกตสื่ออุปกรณ์ต่างด้วยตนเอง

2.4 หลักการใช้สื่อ เทคโนโลยีและสภาพแวดล้อม จากสารนิทัศน์สะท้อนให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมเสริมประสบการณ์และกิจกรรมสร้างสรรค์ ครูจัดเตรียมสื่อและจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ทั้งด้านกายภาพและจิตภาพ มีการสร้างปฏิสัมพันธ์กับเด็กในห้องเรียน และการสร้างข้อตกลงก่อนการทำกิจกรรม

2.5 หลักการบูรณาการ จากสารนิทัศน์สะท้อนให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมเสริมประสบการณ์และกิจกรรมสร้างสรรค์ สำหรับเด็กปฐมวัยอายุ 4 - 5 ปี ครูยังไม่ให้ความสำคัญและคำนึงถึงการบูรณาการ เช่น กิจกรรมเสริมประสบการณ์ ครูจัดกิจกรรมให้เด็กท่องคำคล้องจอง เรียนรู้คำต่าง ๆ จากคำคล้องจองที่ครูใช้ภาพไว้ข้างหน้าคำเพื่อช่วยให้เด็กอ่านคำได้ ซึ่งเป็นขั้นพัฒนาการการอ่านของเด็ก แต่ครูยังไม่ให้ความสำคัญและไม่เข้าใจพัฒนาการการอ่านของเด็กตั้งแต่เริ่มทำสื่อ โดยครูวางภาพไว้ด้านบน ของคำ ทำให้เด็กคิดว่าเป็นเพียงภาพประกอบเพื่อความสวยงาม และครูไม่ได้เน้นย้ำให้เด็กอ่านคำ และเดาคำจากภาพ ครูยังไม่เข้าใจการบูรณาการจาก 6 กิจกรรมหลักที่สามารถทำให้เด็กเรียนรู้ได้หลากหลาย ได้แก่ ภาษา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สุขอนามัย

2.6 หลักการประเมินตามสภาพจริง จากสารนิทัศน์สะท้อนให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมเสริมประสบการณ์และกิจกรรมสร้างสรรค์ สำหรับเด็กปฐมวัยอายุ 4 - 5 ปี พบว่า ครูยังไม่ให้ความสำคัญกับการประเมินตามสภาพจริงในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเป็นพัฒนาผู้เรียน ซึ่งในแผนการสอนครูได้ระบุการประเมินไว้สอดคล้องกับจุดประสงค์เป็นการประเมินในขณะที่เด็กปฏิบัติกิจกรรม โดยการสังเกตและบันทึกข้อมูลพฤติกรรมที่เด็กแสดงออกและนำมาวิเคราะห์เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ครูยังสังเกตเด็กไม่ทั่วถึงและไม่พบเห็นการบันทึกข้อมูลในขณะที่เด็กทำกิจกรรม

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย อายุ 5 - 6 ปี

จากการวิเคราะห์สารนิทัศน์ พบว่านักศึกษาครูปฐมวัยจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมเสริมประสบการณ์และกิจกรรมสร้างสรรค์ สำหรับเด็กปฐมวัย อายุ 5 - 6 ปี ได้สอดคล้องกับหลักการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ดังนี้

3.1 หลักพัฒนาการ จากสารนิทัศน์สะท้อนให้เห็นว่ามีการจัดกิจกรรมได้เหมาะสมสอดคล้องกับพัฒนาการเด็กปฐมวัยอายุ 5 - 6 ปี ทั้ง 3 กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ ครูจัดกิจกรรมโดยเน้นให้เด็กได้เคลื่อนไหวอย่างคล่องแคล่ว เน้นการกระโดดขาเดียวตามจังหวะ และสามารถหยุดได้ทันทีเมื่อได้ยินสัญญาณตามข้อตกลง ส่งรับลูกบอลที่กระดอนจากพื้น กิจกรรมเสริมประสบการณ์

ครูให้เด็กทำกิจกรรมโดยเน้นให้เด็กจำแนกและจัดหมวดหมู่สิ่งของต่าง ๆ มีการกำหนดสถานการณ์เพื่อให้เด็กแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง สนทนาโต้ตอบและเล่าเรื่องราว กิจกรรมสร้างสรรค์ ให้เด็กได้สร้างผลงานตามความคิดของตนเองโดยมีรายละเอียดเพิ่มขึ้นและแปลกใหม่ จัดกิจกรรมที่ใช้ครุไรในรูปแบบที่ท้าทายขึ้น เช่น ทรงกลม ทรงกระบอก

3.2 หลักการจัดการการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการทำงานของสมอง จากสารนิทัศน์สะท้อนให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ ครูให้เด็กเคลื่อนไหวพื้นฐาน แสดงท่าทางตามจังหวะ ช้าเร็ว หยุด โดยเน้นการควบคุมอวัยวะทุกส่วน เช่น การแตะเข้าสลับซ้ายขวา การกระโดดสลับเท้าและการเคลื่อนตามคำสั่งโดยใช้สัญลักษณ์จากง่ายไปหายาก เด็กจะเกิดความจำผ่านการฟังข้อตกลง เชื่อมโยงการรับรู้ไปสู่การกระทำ กิจกรรมเสริมประสบการณ์ เด็กเรียนรู้ในหัวเรื่องใกล้เคียงกับธรรมชาติและชีวิตประจำวัน ครูให้เด็กร้องเพลง โดยเริ่มจากการอ่านเนื้อเพลงที่มีภาพแทนคำบางคำเพื่อให้เด็กเดาคำช่วยในการอ่าน ใช้คำถามปลายเปิดกระตุ้นการคิด กิจกรรมสร้างสรรค์ ครูให้เด็กเลือกทำกิจกรรมตามความสนใจอย่างอิสระ ส่งเสริมความคิดและจินตนาการ

3.3 หลักการเล่นและการเรียนรู้ จากสารนิทัศน์สะท้อนให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ ครูจัดกิจกรรมให้เด็กมีโอกาสเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกายให้สัมพันธ์จังหวะที่ครูเคาะ ได้พัฒนาการคิดออกแบท่าทางอย่างสร้างสรรค์ พัฒนาภาษาจากการสังเกตภาพฟังคำสั่งในการเคลื่อนไหวตามคำสั่งและแสดงท่าทางได้ถูกต้อง กิจกรรมเสริมประสบการณ์และกิจกรรมสร้างสรรค์ ครูเปิดโอกาสให้เด็กได้เล่นและเรียนรู้อย่างอิสระตามความต้องการและความสนใจ โดยใช้หลักการยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เด็กได้ทำกิจกรรมร่วมกันทั้งกลุ่มใหญ่และกลุ่มย่อย ได้สังเกตสื่ออุปกรณ์ต่างด้วยตนเอง ทำการทดลอง คิดแก้ปัญหาและค้นพบด้วยตนเอง

3.4 หลักการใช้สื่อ เทคโนโลยีและสภาพแวดล้อม จากสารนิทัศน์สะท้อนให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมเสริมประสบการณ์และกิจกรรมสร้างสรรค์ ครูจัดเตรียมสื่อและจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ทั้งด้านกายภาพและจิตภาพ มีการสร้างปฏิสัมพันธ์กับเด็กในห้องเรียน และการสร้างข้อตกลงก่อนการทำกิจกรรม

3.5 หลักการบูรณาการ จากสารนิทัศน์สะท้อนให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ ครูมีการบูรณาการภาษาในกิจกรรมเคลื่อนไหวตามคำสั่งโดยให้เด็กดูภาพที่มีคำเพื่อให้เด็กเดาคำจากภาพและแสดงท่าทางตามคำสั่ง กิจกรรมเสริมประสบการณ์ ครูกระตุ้นให้เด็กอ่านเนื้อเพลงเพื่อบูรณาการภาษาผ่านกิจกรรมการร้องเพลง ดัดคำและสัญลักษณ์บนอุปกรณ์ที่ใช้ในการทดลองและบูรณาการกิจกรรมการทดลองให้เด็กได้สังเกต ได้แก้ปัญหา ได้สำรวจ ซึ่งเป็นพื้นฐานในการเรียนวิทยาศาสตร์ กิจกรรมสร้างสรรค์ ครูเน้นให้เด็กเขียนชื่อตนเองในผลงาน และเล่าผลงานให้เพื่อนและครูฟัง ขณะที่เดาเล่าผลงานครูจะเขียนคำที่เด็กพูดให้เด็กได้เห็นลีลามือในการเขียนของครู จากซ้ายไปขวา เน้นการทำกิจกรรมการผสมสีน้ำ การทำความสะอาดร่างกายเมื่อทำกิจกรรมเสร็จเป็นการบูรณาการการสร้างลักษณะนิสัยที่ดีเพื่อสุขภาพและอนามัย

3.6 หลักการประเมินตามสภาพจริง จากสารนิทัศน์สะท้อนให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมเสริมประสบการณ์และกิจกรรมสร้างสรรค์ สำหรับเด็กปฐมวัยอายุ 5 - 6 ปี ยังไม่พบว่าครูให้ความสำคัญกับการประเมินตามสภาพจริงในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเป็นพัฒนาผู้เรียน ซึ่งในแผนการสอนครูได้ระบุการประเมินไว้สอดคล้องกับ

จุดประสงค์เป็นการประเมินในขณะที่เด็กปฏิบัติกิจกรรม โดยการสังเกตและบันทึกข้อมูลพฤติกรรมที่เด็กแสดงออกและนำมาวิเคราะห์เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ครูยังสังเกตเด็กไม่ทั่วถึงและไม่พบเห็นการบันทึกข้อมูลในขณะที่เด็กทำกิจกรรม

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. นักศึกษาครูปฐมวัย จัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย อายุ 3 - 4 ปี ในกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ

กิจกรรมเสริมประสบการณ์และกิจกรรมสร้างสรรค์ จากสารนิทัศน์สะท้อนให้เห็นว่าการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ มีรูปแบบเพื่อพัฒนาศักยภาพของเด็กให้ครบทุกด้านทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาสอดคล้องกับหลักพัฒนาการเด็ก หลักการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการทำงานของสมอง ซึ่งโครงสร้างและการทำงานของสมองที่มีการพัฒนาอย่างเป็นลำดับขั้นตามช่วงวัย และมีความยืดหยุ่นทำให้การพัฒนาสมอง เกิดขึ้นได้ตลอดชีวิต การเชื่อมโยงต่อกันของเซลล์สมองที่เป็นเครือข่ายซับซ้อนและหนาแน่นจะเกิดขึ้นก่อนอายุ 5 ปี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560: 3) ซึ่งเมื่อเซลล์สมองและจุดเชื่อมต่อได้รับการกระตุ้นจากการที่ครูให้เด็กเคลื่อนไหวร่างกายในกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ ตามจังหวะ ช้า เร็วและหยุดโดยเน้นให้เด็กได้ควบคุมการเคลื่อนไหวตามจังหวะ ได้แยกแยะเสียงที่เหมือนและแตกต่าง เรียนรู้จังหวะ เด็กได้เชื่อมโยงการรับรู้ไปสู่การกระทำที่เป็นไปตามลำดับขั้นตอน ส่วนในกิจกรรมเสริมประสบการณ์ และกิจกรรมสร้างสรรค์ ครูกระตุ้นให้เด็กได้เรียนรู้ภาษาและการเรียนรู้คำใหม่ ๆ จากการร้องเพลงและฟังนิทานประกอบการใช้หุ่นมือ สังเกตลีลามือของครูในขณะที่เขียนในสิ่งที่เด็กเล่าผลงานและเขียนชื่อตนเองลงในผลงานศิลปะโดยการคัดลอกคำ สอนเนื้อหาเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน ในหัวเรื่องหนูทำได้ เด็กได้เรียนรู้การช่วยเหลือตนเอง การเก็บของเข้าที่ เปิดโอกาสให้เด็กได้ฝึกการคิดสอดคล้องกับ นกเนตร ธรรมบวร (2551: 17) ที่กล่าวว่า การคิดและการเรียนรู้มีความจำเป็นอย่างยิ่งและไม่ใช้กระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว แต่เป็นกระบวนการที่ต้องใช้ระยะเวลาอันยาวนาน เด็กต้องการความช่วยเหลือจากผู้ใหญ่และบุคคลรอบข้าง รวมถึงการกระตุ้นที่เหมาะสมเพื่อเปิดโอกาสให้เด็กพัฒนาตนเองอย่างเต็มที่ตามศักยภาพ เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับชีวิตประจำวันเป็นการเรียนรู้จากของจริงไปหาสัญลักษณ์ จากง่ายไปหายาก จากรูปธรรมไปสู่นามธรรม โดยคำนึงถึงความสามารถตามวัยและพัฒนาการจึงทำให้เป็นการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับพัฒนาการทางสมอง

การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยเป็นกระบวนการที่มีความต่อเนื่องตลอดเวลาจากการเล่น ดังนั้น นักศึกษาครูปฐมวัยในกลุ่มที่จัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย อายุ 3 - 4 ปี จึงจัดกิจกรรมโดยยึดหลักให้เด็กได้เล่นและเรียนรู้อย่างมีความหมาย ได้ใช้ประสาทสัมผัสและการรับรู้ผ่านสื่อที่หลากหลาย จากข้อมูลที่ได้จากสารนิทัศน์สะท้อนให้เห็นว่าในการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ ครูมีสื่อประกอบในการเคลื่อนไหวให้เด็กเกิดสุนทรียภาพ และจัดพื้นที่ในการเคลื่อนไหวให้กับเด็กอย่างเหมาะสม ส่วนกิจกรรมเสริมประสบการณ์และกิจกรรมสร้างสรรค์ ครูจัดเตรียมสื่อและจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ทั้งด้านกายภาพและจิตภาพ มีการสร้างปฏิสัมพันธ์กับครูและเด็ก

ในห้องเรียน การสร้างข้อตกลงก่อนการทำกิจกรรม ทำให้เด็กได้เล่นและเกิดการเรียนรู้ด้วยความสุข สอดคล้องกับ ภัทรวรรณ จันทรเนตร (2559: 37 - 38) ที่กล่าวว่าผลการเรียนรู้ที่เด็กได้รับมาจากสภาพแวดล้อมโดยการกระทำ การรับรู้และการพบเห็นประสบการณ์ตรงที่เด็กได้รับจากการจัดสภาพแวดล้อมนั้นมีผลต่อการเรียนรู้ที่มีความสุขและเป็นการสร้างเสริมลักษณะนิสัยของเด็กปฐมวัย

ในส่วนของหลักการบูรณาการ และหลักการประเมินตามสภาพจริง ข้อมูลที่ได้จากสารนิทัศน์สะท้อนให้เห็นว่าการจัด กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมเสริมประสบการณ์ และกิจกรรมสร้างสรรค์ นักศึกษาครูยังไม่มีความเข้าใจในหลักการบูรณาการ ถึงแม้จะพบว่ามีการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย แต่ครูยังไม่เชื่อมโยงเนื้อหาที่เด็กควรเรียนรู้ในเรื่องภาษา คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ โดยไม่แบ่งแยกเป็นรายวิชา ตามหลักการบูรณาการในการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย ซึ่งแตกต่างจากการเรียนรู้ในระดับอื่น ถึงแม้ในกิจกรรมเสริมประสบการณ์ ครูใช้สื่อแผนภูมิ เพลง หนังสือนิทาน แต่ยังไม่พบว่าครูไม่ให้ความสำคัญกับการบูรณาภาษาเท่าที่ควร ไม่กระตุ้นให้เด็กอ่านคำหรือให้เด็กเดาคำจากภาพ ซึ่งการบูรณาการการเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน ให้เป็นเรื่องเดียวกัน และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ ในลักษณะที่เป็นองค์รวมจากการปฏิบัติจริง และมีการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยประเมินจากการปฏิบัติ และประเมินตามสภาพจริง (ผกาภาส พิธรากร, 2558: 51) ดังนั้น จากการสะท้อนสารนิทัศน์จึงพบว่า ในหลักการประเมินตามสภาพจริง นักศึกษาครูยังไม่มีความเข้าใจในหลักการประเมินขณะจัดการเรียนรู้ที่เรียกว่าการประเมินตามสภาพจริง นักศึกษาครูยังสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของเด็กไม่ทั่วถึงและไม่พบเห็นการบันทึกข้อมูลในขณะที่เด็กทำกิจกรรม ซึ่งในแผนการสอนของนักศึกษาครูได้ระบุการประเมินไว้สอดคล้องกับจุดประสงค์เป็นการประเมินในขณะที่เด็กปฏิบัติกิจกรรม โดยการสังเกตและบันทึกข้อมูลพฤติกรรมที่เด็กแสดงออกและนำมาวิเคราะห์เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้

2. นักศึกษาครูปฐมวัย จัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย อายุ 3 - 4 ปี ในกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมเสริมประสบการณ์และกิจกรรมสร้างสรรค์ จากสารนิทัศน์สะท้อนให้เห็นว่าการเขียนแผนการจัดประสบการณ์มีรูปแบบเพื่อพัฒนาศักยภาพของเด็กให้ครบทุกด้านทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาสอดคล้องกับหลักพัฒนาการเด็ก หลักการจัดการการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการทำงานของสมอง เด็กในช่วงวัยนี้เป็นวัยที่มีการพัฒนาทักษะในการรับรู้ทางความคิด สติปัญญา มีความอยากรู้อยากเห็น ด้านร่างกายมีความแข็งแรงมาก สามารถกระโดดขาเดียวอยู่กับที่โดยไม่เสียการทรงตัว ครูจึงจัดกิจกรรมให้เด็กกระโดดสลับขาไปรอบห้องตามจังหวะช้าเร็วที่ครูเคาะ และเคลื่อนไหวตามคำบรรยาย แสดงท่าทางโดยใช้ร่างกายในการเคลื่อนไหว ทั้งการคลาน วิ่ง กระโดด เคลื่อนที่ไปข้างหน้า - ข้างหลัง หมุนตัว ทำให้ใช้ความคิดจินตนาการ ออกแบบท่าทางตามคำบรรยาย ส่วนกิจกรรมเสริมประสบการณ์ ครูจัดกิจกรรมในหัวเรื่องที่ใกล้ตัวเด็กในหน่วยครอบครัว สารการเรียนรู้ย่อย คือ สมาชิกในครอบครัว ครูให้เด็กท่องคำคล้องจองและสนทนาซักถาม เนื้อหาในคำคล้องจอง เด็กสามารถตอบคำถาม และซักถามโดยใช้คำถาม “ทำไม” ได้ และกิจกรรมสร้างสรรค์ ครูให้เด็กเลือกกิจกรรมในแผ่นวางแผนตามความสนใจ และเป็นกิจกรรมที่เด็กใช้กล้ามเนื้อในการเล่นกับสีน้ำ ปั้นแป้งโด พิมพ์ภาพจากฟองน้ำ เป่าสี ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์

จากการทำผลงาน เด็กบางคนเขียนชื่อตนเองโดยไม่ต้องคัดลอกคำ ภาพที่วาดเริ่มสื่อความหมายได้ชัดเจนมากขึ้น สอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ (2560: 19) ที่ได้กำหนดมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของเด็ก 4 - 5 ปีไว้ว่า เด็กวัยนี้สร้างผลงานศิลปะเพื่อสื่อสารความคิด ความรู้สึกของตนเองโดยมีการดัดแปลงจากเดิมหรือมีรายละเอียดเพิ่มขึ้น

จากที่ได้กล่าวข้างต้นไว้ว่า การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยเป็นกระบวนการที่มีความต่อเนื่องตลอดเวลาจากการเล่น และพบว่าข้อมูลสารนิทัศน์สะท้อนให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมทั้ง 3 กิจกรรม นักศึกษาครูเปิดโอกาสให้เด็กได้เล่นและเรียนรู้อย่างอิสระตามความต้องการและความสนใจ โดยใช้หลักการยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เด็กได้ทำกิจกรรมร่วมกันทั้งกลุ่มใหญ่และกลุ่มย่อยได้สังเกตสื่ออุปกรณ์ต่างด้วยตนเอง จากการลงมือปฏิบัติ ทดลอง เปรียบเทียบและหาความสัมพันธ์ สอดคล้องกับ แลนเดรธ (Landreth, 1972: 128 ; อ้างถึงใน เยาวพา เดชะคุปต์, 2542: 70) ที่กล่าวว่า เด็กในช่วงวัย 4 - 5 ปี ชอบแยกแยะหาวิธีการเพื่อหาข้อสรุปสิ่งต่าง ๆ เมื่อเผชิญปัญหาที่แก้ไขไม่ได้เด็กจะทดสอบ ทดลอง และขอหาประสบการณ์จากสิ่งที่เขาได้เห็น ได้ยิน กิจกรรมที่จัดขึ้นจึงให้ความสำคัญกับหลักการเล่น และการเรียนรู้ หลักการใช้สื่อ เทคโนโลยีและสภาพแวดล้อม ส่วนในหลักการหลักการบูรณาการ และหลักการประเมินตามสภาพจริง ยังคงพบปัญหาเช่นเดียวกับกลุ่มอายุ 3 - 4 ปี คือนักศึกษาครูปฐมวัยยังไม่มีความเข้าใจหลักการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัยที่ต้องบูรณาการสาระการเรียนรู้และทักษะต่าง ๆ ที่ต้องการให้เด็กฝึกฝนมาเชื่อมโยงในการจัดกิจกรรม เช่น กิจกรรมเสริมประสบการณ์ ครูจัดกิจกรรมให้เด็กท่องคำคล้องจอง เรียนรู้คำต่าง ๆ จากคำคล้องจองที่ครูใช้ภาพไว้ข้างหน้าคำ เพื่อช่วยให้เด็กอ่านคำได้ซึ่งเป็นขั้นพัฒนาการการอ่านของเด็ก แต่ครูยังไม่ให้ความสำคัญและไม่เข้าใจพัฒนาการการอ่านของเด็กตั้งแต่เริ่มทำสื่อ โดยครูวางภาพไว้ด้านบน ของคำ ทำให้เด็กคิดว่าเป็นเพียงภาพประกอบเพื่อความสวยงาม และครูไม่ได้เน้นย้ำให้เด็กอ่านคำ และเดาคำจากภาพ ครูยังไม่เข้าใจการบูรณาการจาก 6 กิจกรรมหลักที่สามารถทำให้เด็กเรียนรู้ได้หลากหลาย ได้แก่ ภาษา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สุขภาพและอนามัย และในหลักการบูรณาการจะต้องให้ความสำคัญกับการประเมินจากการปฏิบัติและประเมินตามสภาพจริง ซึ่งพบว่า นักศึกษาครูไม่ตระหนักถึงการสังเกตพฤติกรรมและบันทึกข้อมูลการเรียนรู้ของเด็กเพื่อนำมาพัฒนาการเรียนรู้อะไรและการจัดการเรียนการสอนของตนเอง เช่นเดียวกับกลุ่มอายุ 3 - 4 ปี

3. นักศึกษาครูปฐมวัย จัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย อายุ 5 - 6 ปี ในกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ

กิจกรรมเสริมประสบการณ์และกิจกรรมสร้างสรรค์ จากสารนิทัศน์สะท้อนให้เห็นว่าการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ มีรูปแบบเพื่อพัฒนาศักยภาพของเด็กให้ครบทุกด้านทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาสอดคล้องกับหลักพัฒนาการเด็ก หลักการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการทำงานของสมอง และหลักการบูรณาการ โดยพัฒนาการด้านร่างกายเด็กในวัยนี้สามารถกระโดดขาเดียวไปข้างหน้าได้อย่างต่อเนื่อง ใช้กล้ามเนื้อเล็กได้ดี ในกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะครูจึงให้เด็กกระโดด 2 ขาสลับขาเดียวไปรอบ ๆ ห้อง ตามจังหวะ ซ้ำ เร็วที่ครูเคาะ และให้เด็กเคลื่อนไหวตามคำสั่งโดยครูใช้ภาพและคำแทนคำสั่ง เด็กใช้การสังเกตและปฏิบัติตามคำสั่ง

กิจกรรมเสริมประสบการณ์เด็กเรียนรู้หน่วยฤดูฝน สารการเรียนรู้ย่อยคือ ปรากฏการณ์ที่เกิดในฤดูฝน ครูให้เด็กร้องเพลงและสังเกตสีของสายรุ้ง โดยครูกระตุ้นให้เด็กอ่านคำในแผนภูมิเพลงด้วยตนเอง เด็กได้สังเกตภาพที่อยู่หน้าคำและอ่านคำได้ถูกต้อง เด็กสามารถบอกความแตกต่างของสี และสนทนาโต้ตอบ เล่าเรื่องราวประสบการณ์ของตนเองได้ รู้จักใช้คำถาม “เมื่อไร” “อย่างไร” ในการค้นหาคำตอบ เริ่มเข้าใจสิ่งที่เป็นนามธรรมจากการที่คูลีปวีติโอการเกิดรุ้งกินน้ำ และทำกิจกรรมการทดลองเรื่องสีของรุ้งกินน้ำ และร่วมกันสรุปกิจกรรม เด็กสามารถอธิบายเชื่อมโยงสาเหตุและผลที่เกิดขึ้นจากการทดลองได้ ส่วนกิจกรรมสร้างสรรค์ ครูให้เด็กได้เลือกกิจกรรมในแผ่นวางแผนตามความสนใจ และเป็นกิจกรรมที่ให้เด็กได้ใช้กล้ามเนื้อเล็กและความคิดสร้างสรรค์ในการทำกิจกรรมได้แก่ ประดิษฐ์โมบายสีรุ้งจากแก้วกระดาษ หยดสี ปั้นแป้งโด วาดภาพระบายสีน้ำ โดยเด็กสามารถสร้างผลงานตามความคิดของตนเอง โดยมีรายละเอียดเพิ่มขึ้นและแปลกใหม่ เล่าผลงานที่ได้เป็นประโยคยาวขึ้น เขียนชื่อตนเองและเขียนคำที่คุ้นเคยบางคำได้ถูกต้อง จากการจัดกิจกรรมของนักศึกษาครูในกลุ่ม อายุ 5 - 6 ปี ดังกล่าวข้างต้นจึงเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้เล่นและเรียนรู้ผ่านสื่ออุปกรณ์ในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก สอดคล้องกับหลักการเรียนและการเรียนรู้ หลักการหลักการใช้สื่อ เทคโนโลยีและสภาพแวดล้อม รวมทั้งหลักการบูรณาการที่ได้จากทำกิจกรรมเชื่อมโยงไปสู่สาระที่ควรรู้จากการปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองที่หลากหลายได้

ปัญหาในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็กกลุ่ม อายุ 5 - 6 ปี ของนักศึกษาครูคือ การใช้หลักการประเมินตามสภาพจริง จากการข้อมูลที่ได้จากสารนิทัศน์พบว่า ในหลักการข้อนี้เป็นปัญหาทุกกลุ่ม อาจเนื่องมาจากในโครงสร้างหลักสูตรครุศาสตร์ สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2562 ที่ไม่มีรายวิชา การประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย ทำให้นักศึกษาที่เรียนในหลักสูตรนี้ได้เรียนรู้หลักการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยในรายวิชาอื่น ๆ เพียงเล็กน้อย จึงขาดความรู้ความเข้าใจในหลักการประเมินตามสภาพจริงสำหรับเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นการประเมินให้รู้ว่เด็กทำอะไรได้บ้าง โดยการให้เด็กลงมือทำงานที่มีความหมายสอดคล้องกับความเป็นจริงจากชิ้นงานที่มีความหมายต่อเด็กและอาศัยการประเมินที่ตรงที่สุดเท่าที่จะทำได้ (สิริมา ภิญญอนันตพงษ์, 2553: 242) นักศึกษาครูจึงต้องศึกษาหลักการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยและเรียนรู้วิธีการใช้เครื่องมือในการประเมินอย่างเหมาะสม ให้ความสำคัญในการสังเกตพฤติกรรมอย่างเฝ้าดู ใกล้ชิด พร้อมทั้งจดบันทึกพฤติกรรมสำคัญของเด็ก ประกอบกับชิ้นงานเพื่อดูความสามารถของเด็กทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญาโดยรวมทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่า การจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยของนักศึกษาครูปฐมวัย ยังไม่มีความเข้าใจในหลักการบูรณาการและหลักการประเมินตามสภาพจริง ดังนั้นหากจะนำผลการวิจัยนี้ไปใช้ควรจะต้องมุ่งเน้นในหลักการดังกล่าวอย่างชัดเจน เพื่อพัฒนา นักศึกษาครูปฐมวัยในการจัดฝึกปฏิบัติการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัยได้ครอบคลุมหลักการ และแนวคิดที่กำหนดไว้ใน หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัย เพื่อวิเคราะห์สารนิทัศน์สมรรถนะการจัดการชั้นเรียนของนักศึกษาครูปฐมวัย ในการการประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย อายุ 3 - 6 ปี
2. ควรมีการวิจัย เพื่อวิเคราะห์สารนิทัศน์การจัดการประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย อายุ 3 - 6 ปี ของนักศึกษาครูปฐมวัย ในกิจกรรมเสรี กิจกรรมกลางแจ้งและกิจกรรมเกมการศึกษา
3. ควรมีการวิจัย เพื่อศึกษาวิเคราะห์การจัดการจัดกิจกรรมการเล่นของเด็กกับหลักการสำคัญในการพัฒนาเด็กปฐมวัย เช่น บทบาทครูและผู้ปกครอง การจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเล่นของเด็ก
4. ควรมีการวิจัย เพื่อศึกษานวัตกรรมจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยของนักศึกษาครูปฐมวัย ในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยตามหลักการสำคัญในการพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ ไฮสโคป มอนเตสเซอร์รีวอลดอป เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำหรับเด็กอายุ 3 - 6 ปี**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- นภเนตร ธรรมบวร. (2551). **หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ผกา มาศ พิธรากร. (2558). **การพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนแบบบูรณาการโดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาชุมชนของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก**. ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พัชรี ผลโยธิน และคณะ. (2557). **การทำสารนิทัศน์ในระดับปฐมวัย**. กรุงเทพฯ: แสบปี เลิร์นนิ่ง.
- ภัทรวรรณ จันท์เนตร์. (2559). **การพัฒนาการคิดสำหรับเด็กปฐมวัย**. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- เยาวพา เดชคุปต์. (2542). **การบริหารและการนิเทศการศึกษาปฐมวัย**. กรุงเทพฯ: เจ้าพระยาระบบการพิมพ์.
- สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์. (2553). **การวัดและการประเมินแนวใหม่: เด็กปฐมวัย**. กรุงเทพฯ: ดอกหญ้า.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). **คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 (สำหรับเด็กอายุ 3 - 6 ปี)**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- อรุณี หรดาล. (2561). **การจัดประสบการณ์ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจและสังคมสำหรับเด็กปฐมวัย**. นนทบุรี: ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- Helm, J., Beneke, S., & Steinheimer, K. (1998). **Windows on learning: Documenting young children's work**. New York: Teachers College Press.
-

การประเมินความเสี่ยงอันตรายจากการทำงานของคนงานก่อสร้าง ในโครงการก่อสร้างหมู่บ้านจัดสรรแห่งหนึ่งในจังหวัดปทุมธานี

OCCUPATIONAL HAZARD RISK ASSESSMENT AMONG CONSTRUCTION WORKERS IN A HOUSING ESTATE CONSTRUCTION SITE IN PATHUM THANI PROVINCE

วัชรภรณ์ วงศ์สกุลกาญจน์^{1*} และขวัญแข นุ่นภักดี¹
Watcharaporn Wongsakoonkan^{1*} and Khwankhae Nunbhakdi¹

Received : 30 September 2023

Revised : 28 March 2024

Accepted : 29 March 2024

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความเสี่ยงอันตรายจากการทำงานของคนงานก่อสร้างในโครงการก่อสร้างหมู่บ้านจัดสรรแห่งหนึ่งในจังหวัดปทุมธานีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในคนงานก่อสร้างจำนวน 78 คนโดยใช้แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลและประเมินความเสี่ยงอันตรายจากการทำงานโดยใช้เมทริกความเสี่ยงทางสุขภาพที่พิจารณาระดับโอกาสและความรุนแรงแบ่งลักษณะงาน 3 งาน ได้แก่ 1) งานโครงสร้าง 2) งานสถาปัตยกรรม 3) งานระบบ และอันตรายที่พบในงานก่อสร้างแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) อุบัติเหตุจากวัตถุหรือสิ่งของตก บาด ทุ่มแทง แผลจากความร้อน 2) อุบัติเหตุจากการโดนวัตถุกระแทก ตกใส่ ชน 3) การบาดเจ็บที่ตา/สมรรถภาพการได้ยิน 4) การระคายเคืองผิวหนัง/ทางเดินหายใจ 5) อาการผิดปกติทางระบบโครงร่างและกล้ามเนื้อ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบ เพศชายร้อยละ 85 อายุเฉลี่ย 52 ปี ประสบการณ์ในการทำงานก่อสร้าง 20 ปี และร้อยละ 95 เคยได้รับบาดเจ็บหรืออุบัติเหตุในการทำงาน ผลการประเมินระดับความเสี่ยงต่อการประสบอันตรายใน 3 ลักษณะงาน มีดังนี้

1. งานโครงสร้าง พบความเสี่ยงที่ยอมรับไม่ได้จากงานปรับพื้นที่ ขนวัสดุและเครื่องจักร ขุดเจาะขนถ่ายดิน ตอกเสาเข็มและผูกเหล็กเนื่องจากอุบัติเหตุจากวัตถุหรือสิ่งของตก บาด ทุ่มแทง แผลจากความร้อน สำหรับงานปรับพื้นที่ ขุดเจาะขนถ่ายดิน ตอกเสาเข็มพบอุบัติเหตุจากการโดนวัตถุกระแทก ตกใส่ ชนในระดับความเสี่ยงที่ยอมรับไม่ได้ นอกจากนี้อาการผิดปกติทางระบบโครงร่างและกล้ามเนื้อพบจากงานขนวัสดุและเครื่องจักร ขุดเจาะขนถ่ายดิน ผูกเหล็กและเทคอนกรีตในระดับความเสี่ยงที่ยอมรับไม่ได้

¹หลักสูตรอาชีวอนามัยและความปลอดภัย คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

¹Department of Occupational health and safety, Faculty of Science and Technology,
Valaya Alongkorn University under the Royal Patronage Pathum Thani Province

*ผู้นิพนธ์ประสานงาน E-mail: watcharaporn@vru.ac.th

2. งานสถาปัตยกรรม พบความเสี่ยงที่ยอมรับไม่ได้จากอุบัติเหตุจากวัตถุหรือสิ่งของตก บาด ทั้มแทง แผลจากความร้อน อุบัติเหตุจากการโดนวัตถุกระแทก ตกใส่ ชนและอาการผิดปกติทางระบบโครงร่างและกล้ามเนื้อในการทำงานฝ้าเพดาน ส่วนงานทาสี ก่อฉาบ โบกปูน ตกแต่งภายในมีความเสี่ยงที่ยอมรับไม่ได้จากอาการผิดปกติทางระบบโครงร่างและกล้ามเนื้อ

3. งานระบบ พบว่า ผลการประเมินระดับความเสี่ยงต่อการประสบอันตรายในขั้นตอนการทำงานระบบไม่พบระดับความเสี่ยงที่ยอมรับไม่ได้

คำสำคัญ: การประเมินความเสี่ยง / อันตรายจากการทำงาน / คนงานก่อสร้าง

ABSTRACT

This study aimed to assess occupational hazard risk among construction workers in a housing estate construction site in Pathum Thani province. Seventy-eight of construction workers were recruited. Data were collected by using the questionnaire and risk assessment was done by performing a health risk matrix of probability and severity of injuries. Three processes consist of structural work, architectural work, and system work. Occupational hazards found in construction work are divided into 5 categories: 1) accidents from objects or objects cutting, cuts, stabbing, and wounds from heat 2) accidents from being hit by objects, falling, or colliding 3) injuries to the eyes/hearing impairment 4) skin/respiratory irritation and 5) musculoskeletal disorders. Data were analyzed using mean, percentage, and standard deviation. The results of the study found that 85% of construction workers were male, with an average age of 52 years, 20 years of construction work experience, and 95% had been injured or had an accident at work.

The results of the risk assessment in 3 processes are as follows:

1. Structural work encounters unacceptable risks from area leveling work, transporting materials and machinery, drilling and transferring soil, driving piles, and tying steel due to accidents from objects or objects cutting, cuts, stabbing, and wounds from heat. For area leveling work, drilling and transferring soil, and driving piles, accidents from being hit by objects, falling, or colliding were found to be at an unacceptable level of risk. In addition, musculoskeletal disorders were found during work in transporting materials and machinery, drilling and transferring soil, tying steel, and pouring concrete at unacceptable levels of risk.

2. Architectural work encounters unacceptable risks from accidents from objects or objects cutting, cuts, stabbing, and wounds from heat, accidents from being hit by objects, falling, or colliding, and musculoskeletal disorders. As for painting,

plastering, and interior decoration, there is an unacceptable risk of musculoskeletal disorders

3. System work did not find an unacceptable level of risk from the assessment.

Keywords: Risk assessment / Occupational hazard / Construction worker

บทนำ

การก่อสร้างอาคารที่พักอาศัยเป็นกิจการที่มีความเสี่ยงอันตรายในการทำงานสูงสุด 5 อันดับแรก ในปี พ.ศ. 2561 - 2565 จากการรวบรวมสถิติการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงานโดยสำนักงานกองทุนเงินทดแทน สำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงาน พบว่า ในปี พ.ศ. 2561 - 2565 มีจำนวนคนงานได้รับอันตรายจากการทำงานก่อสร้างถึง 14,194 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.37 ต่อปีของจำนวนการประสบอันตรายทั้งหมด สาเหตุการประสบอันตรายมาจากการถูกวัตถุหรือสิ่งของตัด บาด ทิ่มแทง ฟังทลาย หล่นทับ กระแทก ชน หนีบ ดึง หรือสารเคมี กระเด็นเข้าตา (สำนักงานกองทุนเงินทดแทน สำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงาน, 2566) การประสบอันตรายของคนงานก่อสร้างนี้ล้วนก่อให้เกิดความสูญเสียมากมายทั้งทางตรง เช่น ค่ารักษาพยาบาล เป็นต้น และทางอ้อม เช่น ค่าปรับตามกฎหมาย และชื่อเสียงขององค์กรที่เสียหาย เป็นต้น (จิตรลดา โพธิ์วิจิตร และจิรวัดน์ คำรือหนันต์, 2563)

ลักษณะงานที่คนงานก่อสร้างต้องปฏิบัติล้วนเป็นงานที่มีความเสี่ยงอันตรายสูง ขั้นตอนการทำงานที่หลากหลาย งานบางอย่างที่ซับซ้อน และต้องทำงานร่วมกับอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องจักรกลหนักและมีขนาดใหญ่ ล้วนแต่เป็นสาเหตุให้คนงานได้รับอันตราย อันตรายในงานก่อสร้างจะแปรเปลี่ยนไปตามลักษณะงานหรือกิจกรรมที่คนงานต้องปฏิบัติ ทั้งอุบัติเหตุ ที่สูง สิ่งของ ตกหล่น ไฟฟ้าช็อต ไฟไหม้ เสียงดัง ความร้อน ความสั่นสะเทือน สารเคมี รวมถึงปัญหาโรคเกี่ยวกับระบบกล้ามเนื้อ เมื่อพิจารณาสาเหตุของการที่คนงานก่อสร้างประสบอันตรายในงานอาจมาจากตัวคนงานเองที่ขาดความรู้ความเข้าใจในการตระหนักถึงความปลอดภัยในการทำงาน จากสภาพแวดล้อมในการทำงานที่มีขั้นตอนทำให้เกิดเสียงดัง สั่นสะเทือน และมาจากลักษณะงานที่มีโครงสร้างขนาดใหญ่ทำให้คนงานมีโอกาสเกิดอุบัติเหตุ ตกจากที่สูง โครงสร้างอาคารถล่ม รวมถึงการขาดความตระหนักของผู้รับเหมาถึงอันตรายที่จะเกิดกับคนงาน (วิภารัตน์ โพธิ์ซี และสุนิสา ชายเกลี้ยง, 2559)

แม้ประเทศไทยจะมีกฎหมายที่กำหนดให้นายจ้างต้องดูแลความปลอดภัยในการทำงานให้แก่ลูกจ้างตามกฎหมายกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหาร จัดการ และดำเนินการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับงานก่อสร้าง พ.ศ. 2564 เพื่อให้การทำงานเกี่ยวกับงานก่อสร้างมีมาตรฐานอันจะทำให้ลูกจ้างมีความปลอดภัยในการทำงานมากขึ้น แต่ความปลอดภัยในการทำงานของคนงานก่อสร้างอาจถูกละเลยไปทำให้เกิดอุบัติเหตุในการทำงาน และเกิดความสูญเสียตามมา การประเมินความเสี่ยงอันตรายจากการทำงานจึงเป็นกระบวนการสำคัญในงานด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยเนื่องจากสามารถค้นหาปัจจัยที่เป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุและโรคที่เกิดจากการเจ็บป่วยจากการทำงานได้โดยการพิจารณาถึงโอกาสที่จะเกิดและความรุนแรงของอันตรายเหล่านั้นและนำไปจัดระดับความเสี่ยงเพื่อหามาตรการกำจัดและควบคุม

ความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ปลอดภัยต่อคนทำงานได้ (พรพิมล กองทิพย์, 2556: สุนิสา ชายเกลี้ยง, 2557)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงต้องการประเมินความเสี่ยงอันตรายจากการทำงานของคนงานก่อสร้างในโครงการก่อสร้างหมู่บ้านจัดสรรแห่งหนึ่งในจังหวัดปทุมธานี ผลการศึกษาสามารถใช้เป็นแนวทางในการจัดการความเสี่ยงอันตรายจากการทำงานของคนงานก่อสร้าง และข้อมูลที่ได้นี้สามารถเป็นแนวทางให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เจ้าของโครงการ หรือผู้รับเหมาใช้ในการป้องกันและควบคุมอันตรายที่อาจเกิดขึ้นเพื่อลดโอกาสการเกิดอุบัติเหตุที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของคนงานก่อสร้างได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อประเมินความเสี่ยงอันตรายจากการทำงานของคนงานก่อสร้างในโครงการก่อสร้างหมู่บ้านจัดสรรแห่งหนึ่งในจังหวัดปทุมธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Study) เพื่อประเมินความเสี่ยงอันตรายจากการทำงานของคนงานก่อสร้างในโครงการก่อสร้างหมู่บ้านจัดสรรแห่งหนึ่งในจังหวัดปทุมธานี

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรคือ คนงานก่อสร้างหมู่บ้านจัดสรรในโครงการก่อสร้างหมู่บ้านจัดสรรแห่งหนึ่งในจังหวัดปทุมธานี จำนวน 98 คน

คำนวณกลุ่มตัวอย่างแบบทราบบจำนวนกลุ่มประชากรที่แน่นอน (Yamane, T1973) จากสูตร

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

โดยกำหนดให้

n = ขนาดของตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากรที่ทำการศึกษาจำนวน 98 คน

e = ค่าความเชื่อมั่นที่ระดับร้อยละ 95 มีค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้เท่ากับ 0.05

ในทางปฏิบัติผู้วิจัยคำนวณสูตรดังกล่าวดังนี้

$$n = \frac{98}{1+(98)(0.05)^2}$$

$$n = 78 \text{ คน}$$

เกณฑ์คัดเข้าคือ เป็นแรงงานสัญชาติไทย ทำงานก่อสร้างมาอย่างน้อย 1 ปี ยินยอมเข้าร่วมงานวิจัย เกณฑ์คัดออกคือ ไม่สามารถอ่านและเข้าใจภาษาไทย ผู้ร่วมวิจัยมีความประสงค์ออกจากโครงการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วยแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลและแบบประเมินความเสี่ยงอันตรายจากการทำงานของคนงานก่อสร้างที่ผู้วิจัยพัฒนาจากการทบทวนวรรณกรรมและใช้เกณฑ์ของระเบียบกรมโรงงานอุตสาหกรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์การชี้บ่งอันตราย การประเมินความเสี่ยงและการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง พ.ศ. 2543

แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลประกอบด้วยข้อมูล เพศ อายุ ประสบการณ์การทำงาน การได้รับบาดเจ็บหรืออุบัติเหตุในการทำงาน

แบบประเมินความเสี่ยงอันตรายจากการทำงานประกอบด้วยการประเมินโอกาสและความรุนแรงจากลักษณะงาน 3 งาน ดังนี้

1. งานโครงสร้าง ได้แก่ งานปรับพื้นที่ ตอกเสาเข็ม ขุด ขนย้าย ทำพื้น
2. งานสถาปัตยกรรม ได้แก่ งานปูกระเบื้อง งานผนัง งานฝ้าเพดาน งานประตู่ งานทาสี งานหลังคา งานบันได

3. งานระบบ ได้แก่ ระบบไฟฟ้า ระบบประปาและสุขาภิบาล
สำหรับอันตรายที่พบในงานก่อสร้างแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่

1. อุบัติเหตุจากวัตถุหรือสิ่งของตก บาด ทิ่มแทง แผลจากความร้อน
2. อุบัติเหตุจากการโดนวัตถุกระแทก ตกใส่ ชน
3. การบาดเจ็บที่ตา/สมรรถภาพการได้ยิน
4. การระคายเคืองผิวหนัง/ทางเดินหายใจ
5. อาการผิดปกติทางระบบโครงร่างและกล้ามเนื้อ

การประเมินความเสี่ยงอันตรายจากการทำงานใช้การคำนวณโอกาส x ความรุนแรง เพื่อหาระดับความเสี่ยงอันตรายจากการทำงาน ดังนี้

- โอกาส (probability) ประเมินโดยใช้แบบประเมินโอกาสที่จะเกิดอันตรายประกอบด้วย 11 หัวข้อ ดังนี้ 1) จำนวนคนที่สัมผัส 2) ความถี่และระยะเวลาที่สัมผัส 3) ขั้นตอนการปฏิบัติงานที่สามารถควบคุมอันตราย 4) การฝึกอบรมขั้นตอนที่สามารถควบคุมอันตราย 5) การติดตั้งอุปกรณ์ควบคุมอันตราย 6) การติดตั้งเครื่องหมายความปลอดภัย 7) การใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล 8) การชำรุดของอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องจักร 9) สถิติอุบัติเหตุต่อปี 10) การกระทำที่ไม่ปลอดภัย และ 11) การติดตามการปฏิบัติตามขั้นตอน การเตือนอันตราย ผลตรวจวัดสิ่งแวดล้อม สถิติการเกิดอุบัติเหตุ (ข้อมูลที่มีรายงาน) การติดป้ายเตือน โดยแต่ละข้อที่กล่าวมามีคะแนนเต็ม 3 คะแนน รวมทั้งหมด 33 คะแนน และคำนวณโอกาสที่จะเกิดอันตรายจาก

$$\text{ระดับโอกาส} = \frac{\text{ผลรวมของคะแนนที่ประเมินได้จากข้อที่เกี่ยวข้อง}}{\text{ผลรวมของคะแนนสูงสุดในทุกข้อที่ได้พิจารณาให้คะแนน}} \times 100$$

คะแนนที่ได้นำมาจัดเป็นระดับโอกาสดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ระดับโอกาส

ระดับ(คะแนน)	รายละเอียด
น้อยที่สุด (1)	น้อยกว่าร้อยละ 33
น้อย (2)	ร้อยละ 33 - 55
ปานกลาง (3)	ร้อยละ 55 - 77
สูง (4)	มากกว่าร้อยละ 77

ความรุนแรง (severity) พิจารณาจากผลกระทบต่อ คนและทรัพย์สิน ประยุกต์มาจากหลักการประเมินความเสี่ยงทางอาชีวอนามัย (พรพิมล กองทิพย์, 2556: สุนิสา ชายเกลี้ยง, 2557) แบ่งเป็นระดับต่าง ๆ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ระดับความรุนแรง (severity)

ระดับ (คะแนน)	รายละเอียด
น้อย (1)	พนักงานได้รับบาดเจ็บที่บริเวณผิวหนังชั้นบน เช่น ถูกบาด ขูด ทำให้เกิดการระคายเคืองเนื่องจากฝุ่นรำคาญ อีตอัด ไม่สบาย หรือไม่เกิดอาการ หรือหยุดงานไม่เกิน 1 ชั่วโมง หรือทรัพย์สินเสียหายไม่เกิน 5,000 บาท
ปานกลาง (2)	พนักงานได้รับบาดเจ็บผิวหนังเปิด ถูกบาดเป็น แผลลึก ถูกไฟไหม้ อาเจียน กระจกแตกเล็กน้อย อาการเจ็บป่วยที่สามารถปฐมพยาบาลเบื้องต้น เช่น หูอื้อ โรคผิวหนัง แขนขาผิดปกติ ไอ จาม แสบตา หน้ามืด เป็นต้น หรือหยุดงานไม่เกิน 1 วัน หรือทรัพย์สินเสียหายมูลค่าตั้งแต่ 5,001 บาท แต่ไม่เกิน 50,000 บาท
มาก (3)	พนักงานได้รับบาดเจ็บแขนขาต ขาขาด นิ้วขาด กระจกแตกรุนแรง บาดเจ็บหุ่ มีอาการป่วยเฉียบพลัน ต้องนำส่งโรงพยาบาล เช่น เกิดผดผื่น หอบ เกิดอาการแพ้ หายใจ ไม่ออก มองไม่เห็น เป็นลม สูญเสียการได้ยิน (หูตึง) เกิดการเปื่อยของผิวหนัง เป็นต้น หรือหยุดงาน 2-3 วัน หรือทรัพย์สิน เสียหายมูลค่าตั้งแต่ 50,001 บาท แต่ไม่เกิน 100,000 บาท
มากที่สุด (4)	พนักงานได้รับบาดเจ็บหรือเจ็บป่วยถึง ชั้นทุพพลภาพ หรือเสียชีวิตทันทีหรือหยุดงานเกิน 3 วัน หรือ ทรัพย์สินเสียหายมูลค่ามากกว่า 100,000 บาท

ความเสี่ยง (risk) ค่าความเสี่ยงใช้เมตริกความเสี่ยง (risk matrix) เพื่อพิจารณาระดับความเสี่ยงจากคะแนนในเมตริก ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 3 ดังนี้

ระดับ 1 ความเสี่ยงต่ำ ไม่ต้องแก้ไขหรือดำเนินการเพิ่มเติม

ระดับ 2 ความเสี่ยงปานกลาง ต้องลดความเสี่ยงลงและต้องหามาตรการป้องกันแก้ไข

ระดับ 3 ความเสี่ยงสูง ไม่ควรปฏิบัติงานจนกว่าจะมีการควบคุมหรือลดความเสี่ยงให้ดำเนินการควบคุมอย่างเร่งด่วน

ระดับ 4 ความเสี่ยงที่ยอมรับไม่ได้ ไม่อนุญาตให้มีการปฏิบัติงาน โดยเด็ดขาด จนกว่าจะมีการลดความเสี่ยง

ตารางที่ 3 ระดับความเสี่ยง (risk)

โอกาส (คะแนน)	ความรุนแรง (คะแนน)			
	น้อย(1)	ปานกลาง(2)	มาก(3)	มากที่สุด(4)
น้อยที่สุด (1)	ความเสี่ยงต่ำ (1)	ความเสี่ยงต่ำ (2)	ความเสี่ยงปานกลาง (3)	ความเสี่ยงปานกลาง (4)
น้อย (2)	ความเสี่ยงต่ำ (2)	ความเสี่ยงปานกลาง (4)	ความเสี่ยงปานกลาง (6)	ความเสี่ยงสูง (8)
ปานกลาง (3)	ความเสี่ยง ปานกลาง (3)	ความเสี่ยงปานกลาง (6)	ความเสี่ยงสูง (9)	ความเสี่ยงที่ยอมรับ ไม่ได้ (12)
สูง (4)	ความเสี่ยง ปานกลาง (4)	ความเสี่ยงสูง (8)	ความเสี่ยง ที่ยอมรับไม่ได้ (12)	ความเสี่ยง ที่ยอมรับไม่ได้ (16)

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือผ่านการตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content validity) โดยผู้เชี่ยวชาญด้านอาชีพอนามัยและความปลอดภัยจำนวน 3 ท่าน ได้ ค่า IOC เท่ากับ 0.67 - 1 และตรวจสอบความเที่ยงของเครื่องมือ (Reliability) โดยการนำเครื่องมือไปทดลองกับกลุ่มคนงานก่อสร้างที่มีการปฏิบัติงานคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน โดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟาครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.82

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการติดต่อประสานงานไปยังโครงการก่อสร้างหมู่บ้านจัดสรร จากนั้นประสานขอเข้าไปเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลด้วยแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลและประเมินความเสี่ยงอันตรายจากการทำงานด้วยแบบประเมินความเสี่ยงอันตรายจากการทำงานวิจัยได้ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ เลขที่ 0023/2565

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลจากแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลโดยการหาค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำข้อมูลจากการประเมินความเสี่ยงอันตรายจากการทำงานของคนงานก่อสร้างในโครงการก่อสร้างหมู่บ้านจัดสรรแห่งหนึ่งมาวิเคราะห์และสรุปผลการโดยเมตริกความเสี่ยง (risk matrix) เพื่อพิจารณาระดับความเสี่ยงจากคะแนนในเมตริก

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือ สถิติพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ข้อมูลส่วนบุคคลของคณงานก่อสร้าง พบว่า ร้อยละ 85 เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 52 ปี ประสบการณ์ในการทำงานก่อสร้าง 20 ปี และร้อยละ 95 เคยได้รับบาดเจ็บหรืออุบัติเหตุในการทำงาน การประเมินระดับความเสี่ยงอันตรายจากการทำงานประกอบประเมินโอกาสและความรุนแรงจากลักษณะงาน 3 งาน และอันตรายที่พบในงานก่อสร้างแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ผลการประเมินระดับความเสี่ยงต่อการประสบอันตรายในขั้นตอนการทำงานโครงสร้างที่ประกอบด้วยงาน 1) ปรับพื้นที่ 2) ขนวัสดุและเครื่องจักร 3) ขุดเจาะขนถ่ายดิน 4) ตอกเสาเข็ม 5) ผูกเหล็ก 6) เทคอนกรีต พบว่า ความเสี่ยงที่ยอมรับไม่ได้จากงานปรับพื้นที่ ขนวัสดุและเครื่องจักร ขุดเจาะขนถ่ายดิน ตอกเสาเข็ม และผูกเหล็ก ในเรื่องอุบัติเหตุจากวัตถุหรือสิ่งของตัด บาด ทิ่มแทง แผลจากความร้อน สำหรับงานปรับพื้นที่ ขุดเจาะขนถ่ายดิน ตอกเสาเข็มมีอุบัติเหตุจากการโดนวัตถุกระแทก ตกใส่ ขนในระดับความเสี่ยงที่ยอมรับไม่ได้ และอาการผิดปกติทางระบบโครงร่างและกล้ามเนื้อในงานขนวัสดุและเครื่องจักร ขุดเจาะขนถ่ายดิน ผูกเหล็ก และเทคอนกรีตในระดับความเสี่ยงที่ยอมรับไม่ได้ ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ระดับความเสี่ยงต่อการประสบอันตรายในขั้นตอนการทำงานโครงสร้าง

ขั้นตอนการทำงาน อันตรายที่พบ	1. ปรับพื้นที่	2. ขนวัสดุและเครื่องจักร	3. ขุดเจาะขนถ่ายดิน	4. ตอกเสาเข็ม	5. ผูกเหล็ก	6. เทคอนกรีต
1. อุบัติเหตุจากวัตถุหรือสิ่งของตัด บาด ทิ่มแทง แผลจากความร้อน	12	16	16	16	16	9
2. อุบัติเหตุจากการโดนวัตถุกระแทก ตกใส่ ขน	16	9	16	16	9	9
3. การบาดเจ็บที่ตา/สมรรถภาพการได้ยิน	8	2	4	2	2	2
4. การระคายเคืองผิวหนัง/ทางเดินหายใจ	2	2	9	4	4	4
5. อาการผิดปกติทางระบบโครงร่างและกล้ามเนื้อ	9	12	16	6	16	16

ผลการประเมินระดับความเสี่ยงต่อการประสบอันตรายในขั้นตอนการทำงานสถาปัตยกรรมที่ประกอบด้วยงาน 1) ปูกระเบื้อง 2) ผนัง 3) ฝ้าเพดาน 4) ประตู และ 5) ทาสี ก่อฉาบ โบกปูน ตกแต่งภายในพบว่า ในการทำงานฝ้าเพดานมีความเสี่ยงที่ยอมรับไม่ได้จากอุบัติเหตุจากวัตถุหรือสิ่งของตัด บาด ทิ่มแทง แผลจากความร้อน อุบัติเหตุจากการโดนวัตถุกระแทก ตกใส่ ขนและอาการ

ผิดปกติทางระบบโครงร่างและกล้ามเนื้อ ส่วนงานทาสี ก่อฉาบ โบกปูน ตกแต่งภายในมีความเสี่ยงที่ยอมรับไม่ได้จากอาการผิดปกติทางระบบโครงร่างและกล้ามเนื้อ

ตารางที่ 5 ระดับความเสี่ยงต่อการประสบอันตรายในขั้นตอนการทำงานสถาปัตยกรรม

งานสถาปัตยกรรม อันตรายที่พบ	1. ปู่ กระเบื้อง	2. ผนัง	3. ฝ้า เพดาน	4. ประตู	5. ทาสี ก่อ ฉาบ โบกปูน ตกแต่งภายใน
1. อุบัติเหตุจากวัตถุหรือสิ่งของตัด บาด ทิ่มแทง แผลจากความร้อน	8	8	12	8	8
2. อุบัติเหตุจากการโดนวัตถุกระแทก ตกใส่ ชน	2	4	16	9	2
3. การบาดเจ็บที่ตา/สมรรถภาพการได้ยิน	2	8	8	8	2
4. การระคายเคืองผิวหนัง/ทางเดินหายใจ	2	8	8	8	8
5. อาการผิดปกติทางระบบโครงร่างและกล้ามเนื้อ	9	9	16	9	16

ผลการประเมินระดับความเสี่ยงต่อการประสบอันตรายในขั้นตอนการทำงานระบบที่ประกอบด้วยงาน 1) ระบบไฟฟ้า เครื่องปรับอากาศ 2) ระบบประปา 3) บ่อบำบัด ผลการประเมินระดับความเสี่ยงต่อการประสบอันตรายในขั้นตอนการทำงานระบบไม่พบระดับความเสี่ยงที่ยอมรับไม่ได้แต่พบความเสี่ยงสูงในระบบไฟฟ้า เครื่องปรับอากาศ ระบบประปาและบ่อบำบัดจากอุบัติเหตุจากวัตถุหรือสิ่งของตัด บาด ทิ่มแทง แผลจากความร้อน การระคายเคืองผิวหนัง/ทางเดินหายใจและอาการผิดปกติทางระบบโครงร่างและกล้ามเนื้อ และพบการบาดเจ็บที่ตา/สมรรถภาพการได้ยินในระบบไฟฟ้า เครื่องปรับอากาศ และระบบประปา ดังแสดงในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ระดับความเสี่ยงต่อการประสบอันตรายในขั้นตอนการทำงานระบบ

งานระบบ อันตรายที่พบ	1. ระบบไฟฟ้า เครื่องปรับอากาศ	2. ระบบ ประปา	3. บ่อบำบัด
1. อุบัติเหตุจากวัตถุหรือสิ่งของตัด บาด ทิ่มแทง แผลจากความร้อน	9	9	9
2. อุบัติเหตุจากการโดนวัตถุกระแทก ตกใส่ ชน	4	2	4
3. การบาดเจ็บที่ตา/สมรรถภาพการได้ยิน	9	9	2
4. การระคายเคืองผิวหนัง/ทางเดินหายใจ	9	9	9
5. อาการผิดปกติทางระบบโครงร่างและกล้ามเนื้อ	9	9	9

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษา การประเมินความเสี่ยงอันตรายจากการทำงานของคนงานก่อสร้าง: โครงการก่อสร้างหมู่บ้านจัดสรรแห่งหนึ่งโดยแบ่งลักษณะงานออกเป็น 3 ลักษณะงาน และ 5 อาการบาดเจ็บพบว่า ขั้นตอนการทำงานโครงสร้างที่ประกอบด้วยงานปรับพื้นที่ ตอกเสาเข็ม ขุด ขนย้าย

ทำพื้นและขั้นตอนการทำงานสถาปัตยกรรมมีความเสี่ยงในระดับที่ยอมรับไม่ได้มีค่าคะแนนจากการประเมินอยู่ในช่วง 12 - 16 คะแนน นั้นหมายความว่า งานหรือกิจกรรมที่คนงานก่อสร้างกำลังทำอยู่ต้องหยุดดำเนินการเด็ดขาดและต้องรีบดำเนินการแก้ไขความเสี่ยงอันตรายในการทำงานให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ก่อนจึงจะดำเนินงาน ส่วนขั้นตอนการทำงานระบบความเสี่ยงในระดับสูงมีค่าคะแนนการประเมินอยู่ในช่วง 8 - 9 คะแนน หมายถึง ไม่ควรปฏิบัติงานจนกว่าจะมีการควบคุมหรือลดความเสี่ยงโดยให้ดำเนินการควบคุมอย่างเร่งด่วน เมื่อพิจารณาลักษณะงานทั้ง 3 ขั้นตอน พบว่าขั้นตอนการทำงานโครงสร้างที่ประกอบด้วยงานปรับพื้นที่ ตอกเสาเข็ม ขุด ขนย้าย ทำพื้นมีความเสี่ยงในระดับที่ยอมรับไม่ได้เนื่องจากคนงานก่อสร้างที่ต้องทำกิจกรรมที่หลากหลายมีความซับซ้อนต้องอาศัยทั้งแรงงาน เครื่องมือ เครื่องจักรขนาดใหญ่ในการทำงานทำให้เกิดอุบัติเหตุจากวัตถุหรือสิ่งของ ตัด บาด ทิ่มแทง แผลจากความร้อนอุบัติเหตุจากการโดนวัตถุกระแทก ตกใส่ ชน และอาการผิดปกติทางระบบโครงร่างและกล้ามเนื้อสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนิสา ชายเกลี้ยง และคณะ (2560) ที่พบว่า ขั้นตอนการทำงานในส่วนงานดินและฐานรากที่เป็นโครงสร้างของอาคารมีความเสี่ยงในระดับที่ยอมรับไม่ได้เป็นจำนวนสูงสุด และสอดคล้องกับ Ismail, Doostdar, & Harun (2012) เนื่องจากขั้นตอนการทำงานดินและฐานรากในส่วนของงานขึ้นโครงสร้างอาคารนี้เป็นขั้นตอนที่มีการใช้เครื่องมือ เครื่องจักรและวัสดุอุปกรณ์เป็นจำนวนมากมีโอกาสที่จะถูกเครื่องมือ เครื่องจักรและวัสดุอุปกรณ์เหล่านี้วัตถุกระแทก ตกใส่ ชนจนเกิดอุบัติเหตุได้ (Williams, Hamid, & Misnan, 2018) และลักษณะงานที่มีความซับซ้อน คนงานก่อสร้างต้องทำงานกลางแจ้งอาจเกิดอาการจากการสัมผัส ความร้อน รวมถึงการขนย้ายเครื่องมือ เครื่องจักรและวัสดุอุปกรณ์อาจทำให้เกิดการผิดปกติทางระบบโครงร่างและกล้ามเนื้อสอดคล้องกับงานวิจัยของ Reddy et al. (2016) อาการผิดปกติในระบบโครงร่างกล้ามเนื้อในกลุ่มแรงงานไม่เพียงแต่ก่อให้เกิดความเจ็บปวดต่อร่างกายเท่านั้น ยังนำมาซึ่งการสูญเสียทางเศรษฐกิจทั้งทางตรงและทางอ้อม ทั้งคนงาน สถานประกอบการกิจการและภาครัฐ ได้แก่ คนทำงานขาดรายได้ ประสิทธิภาพของงานลดลงจากการหยุดงาน ค่ารักษาพยาบาล คนงานและเงินชดเชยกรณีคนงานได้รับอุบัติเหตุหรือบาดเจ็บจากการทำงาน (Kanchana, Sivaprakash & Joseph, 2015)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

ผลจากการประเมินความเสี่ยงอันตรายจากการทำงานนี้จะเป็นแนวทางในการจัดการ ความเสี่ยงอันตรายในขั้นตอนการทำงานก่อสร้างโครงการหมู่บ้านจัดสรรให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งหน่วยงานเอกชนที่เป็นนายจ้างที่ต้องมีหน้าที่จัดสภาพการทำงานให้ปลอดภัย และหน่วยงาน ภาครัฐในส่วนของ การดูแลสุขภาพและความปลอดภัยของคนงานก่อสร้างเพื่อลดความเสี่ยงอันตราย ที่จะเกิดผลกระทบต่อสุขภาพของคนงานก่อสร้างและลดโอกาสการเกิดอุบัติเหตุและอาการบาดเจ็บ จากการการทำงานได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยอื่นที่มีความสัมพันธ์กับความเสี่งอันตรายจากการทำงานและพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของคณงานก่อสร้างเพื่อหาปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ ปัจจัยเสริมที่มีต่อสุขภาพของคณงานก่อสร้างเพื่อนำไปสู่การระบุมตรการ แนวทางในการควบคุมและลดความเสี่งในการทำงานของคณงานก่อสร้างได้
2. ควรศึกษารณัตัวอย่างของผู้ที่รับผลความเสี่งอันตรายจากการทำงานที่มีต่อคุณภาพชีวิต

เอกสารอ้างอิง

- กฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหาร จัดการ และดำเนินการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับงานก่อสร้าง พ.ศ. 2564. (2564, 2 มีนาคม).
- ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 138. ตอนที่ 15 ก. หน้า 34 - 50.
- จิตรลดา โพธิ์จิตร และจิรวัดน์ ดำริห์อนันต์. (2563). ความปลอดภัยในงานก่อสร้าง: กฎหมาย แนวทางป้องกันอุบัติเหตุและแอปพลิเคชันบนโทรศัพท์มือถือ. **วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์**. 12(2): 168 - 193.
- พรพิมล กองทิพย์. (2556). **การประเมินการสัมผัสและความเสี่งต่อสุขภาพ**. กรุงเทพฯ: เบส กราฟฟิคเพรส.
- วิภารัตน์ โพธิ์ชี และสุนิสา ชายเกลี่ง. (2559). การจัดการความปลอดภัยในงานก่อสร้าง. **วารสารวิจัยสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น**. 9(3 - 4): 1 - 7.
- สุนิสา ชายเกลี่ง. (2557). **พิษวิทยาสาธารณสุข**. ขอนแก่น: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุนิสา ชายเกลี่ง วิภารัตน์ โพธิ์ชี และสุตปรารณา จารุกขมูล. (2560). การประเมินความเสี่งในคณงานก่อสร้าง: กรณีศึกษาบริษัทก่อสร้างที่พักอาศัย. **ศรีนครินทร์เวชสาร**. 32(1): 30 - 37.
- สำนักงานกองทุนเงินทดแทน สำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงาน. (2566). **สถานการณ์การประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงาน ปี 2561 - 2565**. [ออนไลน์], เข้าถึงได้จาก: https://www.ohswa.or.th/attachments/view/?attach_id=359766. (2566, 2 กันยายน).
- ระเบียบกรมโรงงานอุตสาหกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์การชี้บ่งอันตราย การประเมินความเสี่งและการจัดทำแผนงานบริหารจัดการความเสี่ง พ.ศ. 2543. (2543, 17 พฤศจิกายน).
- ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 118. ตอนพิเศษ 58ง. หน้า 28 - 55.
- Ismail Z, Doostdar S, & Harun Z. (2012). Factors influencing the implementation of a safety management system for construction sites. **Saf Sci**. 50(3): 418 - 23.
- Kanchana, S., Sivaprakash, P., & Joseph, S. (2015). Studies on Labour Safety in Construction Sites. **The Scientific World Journal**. 590810, 1 - 6.

Reddy, G. M. M., Nisha, B., Prabhushankar, T. G., Vishwambhar, V. (2016).

Musculoskeletal morbidity among construction workers: A cross-sectional community-based study. **Indian journal of occupational and environmental medicine.** 20(3): 144-149.

Yamane, T. (1973). **Statistics: An Introductory Analysis.** New York: Harper and Row.

Williams, O. S., Hamid, R. A., & Misnan, M. S. (2018). Accident causal factors on the building construction sites: **A review. International Journal of Built Environment and Sustainability.** 5(1): 78-92.

การวิเคราะห์อรรถกถาธรรมบทแห่งพระพุทธศาสนาเถรวาท : เรื่องเล่าเชิงจริยธรรม

AN ANALYSIS OF THE DHAMMAPADA ATTHAKATHĀ ON THERAVĀDHA BUDDHISM : AN ETHICAL NARRATIVE

จรัสศักดิ์ สังเมฆ^{1*}
Jirasak Sungmek^{1*}

Received : 17 July 2023

Revised : 30 January 2024

Accepted : 24 March 2024

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์จริยธรรมในอรรถกถาธรรมบท ยมกวรรค 2) วิเคราะห์สหวิทยาการในอรรถกถาธรรมบท ยมกวรรค และ 3) วิเคราะห์อนุภาคแห่งเรื่องเล่า ในอรรถกถาธรรมบท ยมกวรรค เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร โดยการเก็บข้อมูลเอกสารจากคัมภีร์พระไตรปิฎก หนังสืออรรถกถาธรรมบท ยมกวรรค และวิเคราะห์ประมวลผลจริยธรรม สหวิทยาการ และอนุภาคแห่งเรื่องเล่า

ผลการวิจัย พบว่า จริยธรรมในอรรถกถาธรรมบท ยมกวรรคแห่งพระพุทธศาสนาเถรวาท มีลักษณะธรรมตรงกันข้ามกัน เช่น ความคิดดีกับความคิดชั่ว การจงเฝ้ากับการไม่จงเฝ้า ความสามัคคีกับการแตกความสามัคคี ผู้มีจิตมั่นคงกับผู้ไม่มั่นคง เป็นต้น องค์ความรู้ที่เป็นสหวิทยาการ เป็นการบ่งชี้ปรากฏการณ์ทางสังคม เช่น ภูมิศาสตร์ การปกครอง วัฒนธรรม อาชีพ เป็นต้น และอนุภาคแห่งเรื่องเล่ามีองค์ประกอบที่สมบูรณ์สอดคล้องกับธรรมบท ประกอบด้วยอนุภาคตัวละคร อนุภาควัตถุ และอนุภาคเหตุการณ์หรือพฤติกรรม

คำสำคัญ: ธรรมบท / เรื่องเล่า / จริยธรรม / อรรถกถา / พระพุทธศาสนาเถรวาท

¹คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

¹Faculty of Humanities and Social Science, Valaya Alongkorn University under the Royal Patronage Pathum Thani Province

*ผู้นิพนธ์ประสานงาน E-mail: Jirasak.sung@vru.ac.th

ABSTRACT

This research article is qualitative and aims to 1) analyze the ethics in the Atthakathā of Dhammapada 2) analyze the interdisciplinary approaches in the Atthakathā of Dhammapada and 3) analyze the motif of stories in the Atthakathā of Dhammapada. It is a documentary research by collecting document data from the Tripitaka and the Dhammapada Commentary, Yamakavagga, and analyzing and processing ethics, interdisciplinarity and motif of stories.

The results of the research revealed that the ethics in the Atthakathā of Dhammapada on Yamakavagga had opposite dharma characteristics, such as bad thoughts and good thoughts, reservation and non-reservation, breaking unity and unity, people with unstable mind and people with stable mind, etc. Interdisciplinary knowledge indicates social phenomena such as geography, governance, culture, occupation, etc., and the narrative motif have components that are completely consistent with the Dhammapada, consisting of 3 types of motifs ; Motif of Character, Motif of Object, and Motif of Action.

Keywords: Dhammapada / Story / Ethics / Atthakathā / Theravāda buddhism

บทนำ

ธรรมบท เป็นบทบาลีในพระไตรปิฎก พระสุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย (ขุททกปาฐะ ธรรมบท อุทาน อิติวุตตกะ สุตตนิบาต) เล่มที่ 25 เป็นเทศนาประเภทร้อยกรองของพระพุทธเจ้าทรงแสดงแก่บุคคลต่างชั้นต่างระดับมีตั้งแต่บรรพชิต คฤหัสถ์ นักปราชญ์ ชาวบ้านธรรมดา เนื้อหาธรรมะจึงมีหลายระดับทั้งสูงและต่ำคละกันไป มีทั้งหมด 423 คาถา ได้รับการแปลเป็นสำนวนไทยหลายสำนวนรวมทั้งพระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับหลวง พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬา และเป็นคัมภีร์บาลีเล่มแรกที่ได้รับการแปลเป็นภาษาอังกฤษ จึงเป็นที่รู้จักกันแพร่หลาย ถือว่าเป็นพระพุทธพจน์ที่เป็นหัวข้อธรรมชั้นสำคัญ พระธรรมสังคหาคณาจารย์ (อาจารย์ผู้รวบรวมคำสอน) ได้ประมวลพระธรรมชั้นไว้เป็นหมวดหมู่ เพื่อประโยชน์แก่การท่องจำ ทั้งที่เป็นธรรมชั้นต้น ไปจนธรรมชั้นสูง เช่น “สพพ ปาปสส อกรรม” แปลว่า การไม่ทำบาปทั้งปวง ถือได้ว่าเป็นศีลสิกขา เป็นข้อปฏิบัติขั้นต้น “กุสลส สุปสมปทา” แปลว่า การทำกุศลให้ถึงพร้อม ถือได้ว่าเป็น จิตสิกขา เป็นข้อปฏิบัติขั้นกลาง และ “สจิตต ปริโยทปน” แปลว่า การทำจิตของตนให้ผ่องใส เป็นข้อปฏิบัติขั้นสูง ถือว่าเป็นหัวใจพระพุทธศาสนา ทั้งนี้ธรรมบทยังเป็นบาลีสภาภาษิตที่คนไทยนิยมใ้ใช้อยู่เป็นอันมาก เช่น “อาโรคยปรมาลาภา” แปลว่า ความไม่มีโรคเป็นลาภอย่างยิ่ง (เสฐียรพงษ์ วรรณปก, 2537: 3) หรือสภาภาษิตประจำมหาวิทยาลัยมหิดล “อดทน อดทน อดทน” แปลว่า พึงทำตนให้เป็นแบบอย่าง

อรธกถาแห่งธรรมบท เป็นคัมภีร์อธิบายธรรมบทหรือหัวข้อธรรมะแห่งพระพุทธพจน์เกี่ยวกับจริยธรรมหรือศีลธรรมในการดำเนินชีวิตในบริบทต่าง ๆ ของชีวิต โดยพระพุทธโฆษาจารย์

นำพระคาถาและเค้าโครงเนื้อหาเรื่องมาจากพระไตรปิฎกและอรรถกถาในที่ต่าง ๆ นำมาเรียบเรียงเป็นเรื่องราว มีบุคคล และสถานที่ก่อนที่จะมาถึงคาถาหัวใจของเรื่อง ทำให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อหาเรื่องและธรรมะที่พระพุทธเจ้าทรงตรัสสั่งสอนได้ อย่างน้อยที่สุดก็ระดับคุณธรรมศีลธรรม (พระมหาธิติพงศ์ อุตตมปญโญ, 2561: (ก)) ฉัมมปทัฏฐกถาหรือ ธรรมบทอรรถกถา มีเค้าเรื่องมาจากพระไตรปิฎกมี 26 วรรค 302 เรื่องได้แก่ 1. ยมกวรรค (หมวดคู้) มี 14 เรื่อง 2. อัปมาทวรรค (หมวดไม่ประมาท) มี 9 เรื่อง 3. จิตตวรรค (หมวดจิต) มี 9 เรื่อง 4. บุพผวรรค (หมวดดอกไม้) มี 12 เรื่อง 5. พาลวรรค (หมวดคนพาล) มี 15 เรื่อง 6. ปณฺธิตวรรค (หมวดบัณฑิต) มี 11 เรื่อง 7. อรหันตวรรค (หมวดอรหันต์) มี 10 เรื่อง 8. สหฺสสวรรค (หมวดพัน) มี 14 เรื่อง 9. ปาปวรรค (หมวดบาป) มี 12 เรื่อง 10. ทณฺฑวรรค (หมวดลงทัณฑ์) มี 11 เรื่อง 11. ชรยวรรค (หมวดชรา) มี 9 เรื่อง 12. อตฺตวรรค (หมวดตน) มี 10 เรื่อง 13. โลกวรรค (หมวดโลก) มี 9 เรื่อง 14. พุทฺธวรรค (หมวดพระพุทธเจ้า) มี 9 เรื่อง 15. สุขวรรค (หมวดสุข) มี 8 เรื่อง 16. ปิยวรรค (หมวดความรัก) มี 9 เรื่อง 17. โกธวรรค (หมวดโกรธ) มี 8 เรื่อง 18. มลวรรค (หมวดมลทิน) มี 12 เรื่อง 19. ฉัมมภูฏวรรค (หมวดความเที่ยงธรรม) มี 10 เรื่อง 20. มัคควรรค (หมวดทาง) มี 10 เรื่อง 21. ปกิณณกวรรค (หมวดเบ็ดเตล็ด) มี 9 เรื่อง 22. นิรยวรรค (หมวดนรก) มี 9 เรื่อง 23. นาควรรค (หมวดช้าง) มี 8 เรื่อง 24. ตณฺหาวรรค (หมวดตัณหา) มี 12 เรื่อง 25. ภิกขุวรรค (หมวดภิกษุ) มี 12 เรื่อง และ 26. พราหมณวรรค (หมวดพราหมณ์) มี 39 เรื่อง

เรื่องเล่าทางศาสนานอกจากสะท้อนให้เห็นถึงหลักการทางจริยธรรมเป็นสำคัญแล้วยังสะท้อนให้เห็นถึงปรากฏการณ์ทางสังคมเชิงสหวิทยาการอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นการเมืองการปกครอง ความเชื่อ สังคมวัฒนธรรม อาชีพ อุดมคติ ทั้งนี้กลุ่มวิชาคติชนวิทยา เป็นกลุ่มที่ให้ความสนใจศึกษาเกี่ยวกับเรื่องเล่า วิเคราะห์ ประเมินนิทานหรือเรื่องเล่า นั้น ๆ ให้สะท้อนหรือสื่อถึงคติความเชื่อ ตลอดจนวิถีชีวิตวัฒนธรรมของมนุษย์ที่ปรากฏในเรื่องเล่า สะท้อนให้เห็นลักษณะการดำเนินเรื่องราวในแง่มุมต่าง ๆ ซึ่งเรียกองค์ประกอบนี้ว่า “อนุภาค” หมายถึง ชิ้นหรือส่วนขนาดเล็กมาก (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 1327) ในเรื่องเล่าถือว่าเป็นองค์ประกอบขนาดเล็ก ที่มีความโดดเด่นสามารถทำให้เรื่องเล่า นั้น ๆ เป็นที่จดจำได้ง่าย แบ่งเป็น 3 ประเภท ได้แก่ อนุภาคตัวละคร อนุภาควัตถุ และอนุภาคเหตุการณ์หรือพฤติกรรม

ดังนั้น อรรถกถาธรรมบทแห่งพระพุทธศาสนาเถรวาท เป็นเรื่องเล่าในรูปแบบนิทานทางศาสนาประเภทหนึ่ง ที่ได้ถูกเรียบเรียงเพื่อให้สอดคล้องกับพระพุทธพจน์หรือเรียกว่า “ธรรมบท” ซึ่งเป็นเทศนาประเภทร้อยกรองล้วน ๆ เช่น

ธรรมทั้งหลายมีใจเป็นหัวหน้า (มโนปุพฺพงคมา ธมฺมา)

มีใจเป็นใหญ่ สำเร็จด้วยใจ (มโนเสฏฺฐา มโนมยา)

ถ้าคนมีใจชั่ว ก็จะถูกชั่วหรือทำชั่วตามไปด้วย (มนสา เจ ปญฺญเฐน ภาสตี วา กโรตี วา)

เพราะความชั่วนั้น ทุกข์ย่อมติดตามเขาไป (ตโต นํ ทุกฺขมเนวตี)

เหมือนล้อหมุนตามรอยเท้าโคที่ลากเกวียนไป ฉะนั้น (จกฺกัว วหโต ปท)

(จุ.ธ./25/1/23) (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539: 23)

พระพุทธรูปหรือธรรมบท คือบทแห่งธรรม ได้ถูกนำเรื่องราวมาเรียบเรียงเป็นเรื่องเล่า หรืออาจเรียกได้อีกว่านิทานศาสนาเพื่อให้สอดคล้องกัน เช่น เรื่องพระจักขุบาลเถระ ในยมกวรรค (หมวดคู่) ที่สื่อเรื่องราวของพระที่ทำความไว้ในอดีตชาติ โดยมีโทสจิตเจตนาทำผู้อื่นให้ตาบอดเสีย ภาวะการมองเห็น เมื่อตาเสียชีวิตและมาเกิดในชาติปัจจุบันจึงมีเหตุให้ต้องตาบอดเช่นกัน เรื่องเล่า ดังกล่าวสื่อให้เห็นถึงผลกรรมที่บุคคลทำไว้แล้ว ย่อมได้รับผลแห่งกรรมนั้น ๆ ไม่ช้าก็เร็ว เรื่องลักษณะ ดังกล่าวนี้นี้ มีลักษณะประเภทแห่งอนุภาคตามหลักการทางคติชนวิทยา

ดังนั้น การศึกษาวิจัยอรรถกถาธรรมบทแห่งพระพุทธรูปศาสนาเถรวาท จึงเป็นประโยชน์ต่อการเข้าใจปรากฏการณ์ทางสังคมในแต่ละยุคสมัยที่สะท้อนให้เห็นเรื่องราวผ่านเรื่องเล่าเหล่านั้น ๆ ที่สื่อถึง จริยธรรมหรืออุดมคติในการดำเนินชีวิต และมีความจำเป็นต่อการประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมทุกภาคส่วนที่กำลังตกอยู่ในภาวะวิกฤต ไม่ว่าจะเป็นสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา โดยการปลูกฝังผ่านกิจกรรมหรือเอกสารการเรียนการสอนที่เหมาะสม

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์จริยธรรมในอรรถกถาธรรมบท ยมกวรรค
2. เพื่อวิเคราะห์สหวิทยาการในอรรถกถาธรรมบท ยมกวรรค
3. เพื่อวิเคราะห์อนุภาคแห่งเรื่องเล่าในอรรถกถาธรรมบท ยมกวรรค

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อหรือวัตถุประสงค์การวิจัย จากพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เล่มที่ 25 พระสูตรตันตปิฎก ขุททกนิกาย (ธรรมบท) และหนังสืออรรถกถาธรรมบท ยมกวรรค (หมวดคู่) จำนวน 14 เรื่อง และรวบรวมข้อมูลแนวคิดทฤษฎีเรื่องเล่า (storytelling theory)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ข้อมูลจากคัมภีร์พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เล่มที่ 25 พระสูตรตันตปิฎก ขุททกนิกาย (ธรรมบท) และคัมภีร์อรรถกถาธรรมบท ยมกวรรค (หมวดคู่) จำนวน 14 เรื่อง และเอกสารประกอบอื่น ๆ เพื่อประเมินหลักจริยธรรม สหวิทยาการ และอนุภาคที่ปรากฏในเรื่องเล่าแห่งอรรถกถาธรรมบท ยมกวรรค

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาเชิงเอกสาร ในคัมภีร์อรรถกถาธรรมบท ยมกวรรค ซึ่งมีเรื่องเล่า จำนวน 14 เรื่อง สามารถสรุปผลการศึกษาค้นคว้า ได้ดังนี้

1. จริยธรรมในอรรถกถาธรรมบท

จากการศึกษาอรรถกถาแห่งธรรมบท ยมกวรรค ซึ่งมีนิทานประกอบธรรมบทจำนวน 14 เรื่อง ได้แก่ 1) พระจักขุบาลเถระ 2) มัจฉฐกุกุณาลี 3) พระติสสเถระ 4) การเกิดขึ้นของนางกาลิ

ยักษิณี 5) ภิกษุชาวเมืองโกสัมพี 6) จุลกาลและมหากาล 7) พระเทวทัต (ตอนนุ่งห่มผ้ากาสาวย) 8) สญชัย 9) พระนันทเถระ 10) จุนท สุกริก 11) ธัมมิกอุบาสก 12) พระเทวทัต (ตอนประทุษร้าย พระพุทธเจ้า) 13) สุมนาเทวี และ 14) ภิกษุสองสหาย พบว่าจริยธรรมแห่งอรรถกถาธรรมบท หมวด ยมกวรรค หลักการจริยธรรมมีลักษณะเป็นคู่ ๆ เช่น ความดี - ความชั่ว นรก - สวรรค์ เป็นต้น จริยธรรมที่ปรากฏในยมกวรรค มีดังนี้

(1) จิตที่เป็นกุศลและอกุศลหรือจิตที่ดีและไม่ดี หลักการจริยธรรมแห่งธรรมบท ดังกล่าว เป็นศาสนธรรมที่ส่งเสริมให้บุคคลพัฒนาจิตหรือฝึกอบรมจิตเป็นมูลฐาน เนื่องจากว่า เมื่อบุคคลมีมูลฐานแห่งจิตได้ฝึกอบรมในทางกุศลแล้ว การพูดหรือการกระทำย่อมดีตามไปด้วยเช่นกัน ตรงกันข้ามกับบุคคลที่ไม่ได้ฝึกฝนอบรมจิต การพูดการกระทำก็ย่อมไปในทางอกุศล (ไม่ดี) เปรียบดุจ ล้อหมุนไปตามรอยเท้าโคผู้นำแอกไป (เรื่องพระจักขุบาลเถระและเรื่องมัญญูคุณทลี)

(2) จิตที่ผูกโกรธกับบุคคลใดบุคคลหนึ่ง จากการที่คิดว่าผู้อื่นนั้น ได้ด่า ได้ตีเราหรือ ขโมยของ ๆ เราไป เหว่ย่อมไม่สามารถระงับได้เลย ส่วนผู้ที่ไม่ผูกโกรธกับบุคคลใด ๆ ให้อภัยกันในฐานะที่ ควรให้อภัย ย่อมนำไปสู่สันติสามัคคี ช่วยเหลือกันและกันได้ใโนโอกาสต่อไป เหว่ยของผู้นั้นย่อมระงับลงได้ (เรื่องพระติสสเถระและเรื่องการเกิดขึ้นของนางกาลิยักษิณี)

(3) ความสามัคคี เป็นบ่อเกิดแห่งประโยชน์ส่วนรวม สามารถร่วมมือร่วมใจทำสิ่งใด สิ่งหนึ่งให้บรรลุผลสำเร็จไปได้ด้วยดี ส่วนการทะเลาะวิวาท การแก่งแย่งชิงดี นำไปสู่ความแตกร้าง (เรื่องภิกษุชาวเมืองโกสัมพี)

(4) ศักยภาพของบุคคลที่สามารถดำรงตนอยู่ได้อย่างมั่นคง ไม่ถูกรังควานจาก สิ่งชั่วร้ายหรือมาร คือต้องไม่ตกเป็นทาสของความสวยงาม สามารถควบคุมการแสดงออกของตน รู้จักประมาณในโภชนาหาร และไม่เกียจคร้าน ไม่อ่อนแอ ส่วนบุคคลที่ไม่สามารถประพฤติตนได้ ดังกล่าวนี้นั้น ย่อมมีความเดือดร้อน ถูกครอบงำจากสิ่งชั่วร้ายได้ง่าย (เรื่องจุลกาลและมหากาล)

(5) การดำรงตนให้เหมาะสม ซึ่งเป็นจริยธรรมที่บ่งชี้สภาวะที่เหมาะสมในการดำรง ตนที่ควรแก่นฐานานุกรม เช่น บุคคลที่เหมาะสมจะนุ่งห่มผ้ากาสาวยพัสตร์ ควรมีทมะ สามารถบังคับ ตนเองได้ มีสัจจะ และตั้งมั่นอยู่ในศีลทั้งหลาย ถ้าไม่สามารถปฏิบัติตนได้เช่นนั้น ก็ไม่เหมาะสมที่จะนุ่ง ห่มผ้ากาสาวยพัสตร์ (เรื่องพระเทวทัต)

(6) จิตที่อบรมดีแล้วกับจิตที่ยังไม่ได้อบรม ศาสนธรรมดังกล่าวบ่งชี้ถึงสภาวะจิตของ บุคคลที่ได้รับการอบรมฝึกฝนดีแล้ว ราคะ ความใคร่ความกำหนัด ย่อมไม่สามารถเสียดแทงจิตของ บุคคลผู้นั้นให้ตกอยู่ในทางชั่วร้ายได้ เปรียบเสมือนเรือนที่มุงดีแล้ว ฝนย่อมไม่ตกกร้าวรดได้ ส่วนบุคคลที่ มีจิตไม่ได้ฝึกอบรม ย่อมตกอยู่ในความครอบงำของราคะ (เรื่องพระนันทเถระ)

(7) ผลของความชั่วและความดี ศาสนธรรมดังกล่าวบ่งชี้ ผลของการกระทำบาปหรือ ความชั่วของบุคคลว่า ผู้ทำชั่วย่อมเดือดร้อนเศร้าโศกเสียใจในภายหลัง ทั้งในโลกนี้และโลกหน้า ส่วนบุคคลที่ทำบุญหรือความดีไวย่อมบันเทิงเพลิดเพลินใจ มีความสุขทั้งในโลกนี้และโลกหน้า (เรื่อง จุนทสุกริก, เรื่องธัมมิกอุบาสก, เรื่องพระเทวทัต, และเรื่องสุมนาเทวี)

(8) การมีความรู้ในหลักธรรมมาก แต่ไม่นำหลักธรรมนั้นมาประพฤติปฏิบัติ ย่อมไม่ สามารถละราคะ โทสะ โมหะ มีจิตหลุดพ้น และหมดความยึดถือในโลกได้ ส่วนบุคคลแม้รู้หลักธรรม

น้อย แต่นำหลักธรรมนั้นมาประพฤติปฏิบัติ ย่อมมีจิตหลุดพ้น หมดความยึดถือในโลกได้ (เรื่องภิกษุสองสหาย)

2. สหวิทยาการในอรรถกถาธรรมบท

อรรถกถาธรรมบท เป็นการแต่งเรียบเรียงเนื้อหาเพื่อให้สอดคล้องกับบทแห่งธรรมหรือเรียกว่า “ธรรมบท” เรื่องราวในแต่ละเรื่องมีพื้นฐานมาจากพระไตรปิฎกเป็นสำคัญ มีองค์ความรู้อื่น ๆ ประกอบอยู่ในเรื่องเล่า ทั้ง 14 เรื่อง เป็นวิธีสอนโดยการเล่าเรื่อง การศึกษาอรรถกถาธรรมบทนอกจากจะศึกษาหลักการทางภาษาศาสตร์ภาษาบาลี และมุ่งศึกษาประเด็นทางศาสนา ด้านคติธรรมจริยธรรมเพื่อการดำเนินชีวิตมากกว่าศึกษาด้านอื่น ๆ แล้ว ยังเป็นแหล่งสำคัญที่ทำให้ทราบปรากฏการณ์ทางสังคมที่สื่อผ่านเรื่องเล่า ซึ่งสภาพสังคมทั้งด้าน ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ การเมือง การปกครอง และวัฒนธรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสังคมอินเดียสมัยพุทธกาล ดังนั้น เรื่องเล่านิทานต่าง ๆ จะพิสูจน์ให้เห็นคุณค่ามากน้อยนั้น ขึ้นอยู่กับว่าวรรณกรรมที่สื่อที่นั้นควรค่าแก่การศึกษาและสืบสานเพียงใด (สมิทพิล เนตรนิมิตร, 2560ก: 3)

(1) **ภูมิศาสตร์** เรื่องเล่าที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ภูเขา ต้นไม้ สัตว์สถานที่ วัดหรือวิหาร เมือง หมู่บ้าน 1) วัด ได้แก่ วัดบุพพาราม วัดพระเชตุวัน วัดโฆสิตาราม วัดเวฬุวัน 2) เมือง ได้แก่ เมือง สาวัตถิ เมืองพาราณสี เสตัพยนคร แคว้นคันธาระ กรุงราชคฤห์ แคว้นมคธ หงสาวดีนคร กาสีบุรี แคว้นกาสิ แคว้นโกศล เมืองโกสัมพี เมืองตักกสิลา กบิลพัสดุ์บุรี 3) หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านปาริเลยยกะ อุปติสสคาม โกลิตคาม บ้านกัลลวาละ นิคมชื่อนูปิยะ 4) แหล่งธรรมชาติ ได้แก่ ป่ารักชิตวัน สระอนดาต ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน ป่ากัปปาสิกวัน อุทยานลัทธิวัน ภูเขาสิเนรุ ถ้ำสุรขาทา สระโบกขรณี 5) ต้นไม้ ได้แก่ ต้นสาละ ต้นประตู่ลาย ดอกอุบลเขียว ต้นชพาลนิโครธ ต้นมะลิ้น (ต้นกระบก) 6) สถานที่อื่น ๆ ได้แก่ หิมวันตประเทศ ชมพูทวีป อรุเวลาประเทศ 7) สัตว์ ได้แก่ แม่ไก่ แม่แมว แม่เสือเหลือง แม่เนื้อ นกกลุ๊กกิก้า ช้าง นกกระจาบ วานร ม้าสินธพ ช้างนาพาคีรี นกสวิฏฐกะ นกกระไน

(2) **การปกครอง** เรื่องเล่าสะท้อนให้เห็นปรากฏการณ์การปกครองอินเดียสมัยพุทธกาล เรื่องราวเกี่ยวกับผู้ปกครองแต่ละเมืองซึ่งเรียกว่า “กษัตริย์” หรือ “พระราช” ซึ่งปกครองเมืองต่าง ๆ ได้แก่ พระเจ้าพรหมทัต พระเจ้าสุทโธทนมหาราช พระเจ้าพิมพิสาร พระราชามหินท์ มัลลกษัตริย์ พระเจ้ามทานามะ พระเจ้าโกศล พระเจ้าอชาตศัตรูกุมาร

(3) **ความเชื่อ** เรื่องเล่าทางคติชนของสังคมอินเดียโบราณ เป็นดินแดนแห่งเรื่องเล่าที่เกี่ยวข้องกับเทพเจ้า เชื่อว่ามนุษย์มีกำเนิดมาจากผู้สร้าง การทำพิธีกรรมอิงอยู่กับเทพเจ้า แหล่งคำสอนทางศาสนาที่กล่าวถึงเทพผู้ยิ่งใหญ่ เช่น ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู ที่เรียกว่า “ตรีมูรติ” ได้แก่ พระพรหม พระวิษณุ และพระศิวะ อรรถกถาธรรมบทปรากฏความเชื่อเกี่ยวกับเทวะหรือเทวดาในเรื่องเล่า ได้แก่ ท้าวสักกเทวราช เทวโลก เทพบุตร วิมานทอง ดาวดึงส์เทวโลก ท้าวเวสสุวรรณ สุมนเทพ อารักษ์เทวดา อากาศัญญเทวดา พรหมโลก อกนิฏฐภพ ภพดาวดึงส์ เทพอัสพร พญากาฬนาคราช ท้าวสหัมบดีพรหม เปรต อเวจีมหานรก ภูมมเทวดา พรหมโลก นาค ครุฑ

นอกจากความเชื่อพื้นฐานทางสังคมวิทยาแล้ว ยังมีความเชื่อเรื่องของพระพุทธรูปเจ้าในแต่ละยุคสมัยที่ทรงอุบัติขึ้นเพื่อส่องโลกให้สว่าง พระทศพลนามว่าที่ปึงกร พระพุทธรูปเจ้า 23 พระองค์

คือ พระโณนทัญญะ พระสุมังคละ พระสุมนะ พระเรวตะ พระโสภิตะ พระอนิมทัสสี พระสุมนะ พระนารทะ พระปทุมุตตระ พระสุเมธะ พระสุชาตะ พระปิยทัสสี พระอัทธทัสสี พระธรรมทัสสี พระสิทธัตถะ พระติสสะ พระปุสสะ พระวิปัสสี พระสิขี พระเวสสภู พระกกุสันธะ พระโกนาคมนะ และพระกัสสปะ ทรงบำเพ็ญบารมีครบ 30 คือ บารมี 10 อุปบารมี 10 ปรมัตถบารมี 10 (เรื่องสญชัย)

(4) **การประกอบอาชีพ** เรื่องเล่าสื่อถึงการประกอบอาชีพในสมัยพุทธกาล เช่น อาชีพช่างปั้นหม้อ (เรื่องพระติสสะเถระ) อาชีพนายพรานช้าง (เรื่องพระเทวทัต) อาชีพพ่อค้า (เรื่องพระนันทเถระ)

(5) **วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับสังคม** เรื่องเล่าสื่อถึงวัฒนธรรมอินเดียสมัยพุทธกาล วิถีชีวิตอื่น ๆ เช่น มาตรวัด ที่เรียกว่า คาวุต (ระยะความสูงเรียกเป็นเส้น) โยชน์ (หน่วยวัดระยะทางไกล) โภฏี (หน่วยนับสูงสุด) (เรื่องพระจักขุบาลเถระและเรื่องมัญญกุณฑล) กัลป์ (หน่วยกาลเวลาข้ามภพข้ามชาติ) อสงไขย (หน่วยนับกาลเวลา) (เรื่องสญชัย) นหุต (หน่วยวัดจำนวนเท่ากับหมื่นคน) ผู้บำเพ็ญเพียร เรียกว่า ชฎิล ดาบส บรรพชิต (พระติสสะเถระ) การใช้เกวียนเป็นพาหนะในการเดินทาง การเผาศพในวันที่เสียชีวิต การมีภรรยาหลายคน เช่นนายจุลกาลมีภรรยา 2 คน นายมัชฌิมกาลมีภรรยา 4 คนและ นายมหากาลมีภรรยา 8 คน (เรื่องจุลกาลและมหากาล) พุทธันดร (ช่วงเวลาระหว่างการอุบัติของพระพุทธเจ้าแต่ละยุค) ศอก คาพยุต (ยาว 100 เส้น) อูสะยะ (ยาว 24 วา) กรีส (มาตราหลวง เป็นมาตราวัดชนิดหนึ่ง 1 กรีสเท่ากับ 125 ศอกหรือ 1 เส้น 11 วา 1 ศอก การไหว้ด้วยเบญจางคประดิษฐ์ (หน้าผาก 1 ฝ่ามือทั้ง 2 และเข่าทั้ง 2 จดลงที่พื้น)

วัฒนธรรมการทำบุญด้วยการถวายสลากยาคุ สลากภัตร ปักขิกภัตร สังฆภัตร อุปสิกภัตร อาคันตุภัตร (เรื่องธัมมิกอุบาสก) อาหารการกิน เช่น เนยใส น้ำผึ้ง น้ำตาลกรวด การทำจิตอาสา เช่นในอดีตชาติของพระยสะ กับกลุ่มเพื่อน ๆ จัดแจงศพไร้ที่พึ่งของคนอนาถา (เรื่องสญชัย)

3. อนุภาคในเรื่องเล่าแห่งอรรถกถาธรรมบท

การศึกษาการเล่าเรื่อง (Story telling) จะพิจารณาจากองค์ประกอบต่าง ๆ ตามหลักการเล่าเรื่อง มีองค์ประกอบดังนี้

1. โครงเรื่อง (Plot) มี การเริ่มเรื่อง (Exposition) คือวิธีการเปิดเรื่องราวที่จะนำไปสู่ตอนกลางเรื่อง การพัฒนาเหตุการณ์ (Rising Action) คือการที่เรื่องราวดำเนินไปอย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยงกัน ไปจนถึงจุดจบของเรื่อง (Ending) คือจุดจบของเรื่องราว ที่ได้ดำเนินมาถึงจุดที่ต้องจบสิ้นลง อย่างสมเหตุสมผล

2. แก่นเรื่อง (Theme) เป็นความคิดรวบยอดที่เกิดขึ้นในเรื่องราวซึ่งเกิดจากการสร้างสรรค์ เป็นเสมือนความหมายสำคัญที่ผู้เรียบเรียงสื่อสารกับผู้อ่าน ผู้ฟัง หรือผู้ชม แก่นเรื่องที่ปรากฏในเรื่อง เช่น ตัวละคร เหตุการณ์ คำพูดที่ปรากฏในแต่ละเหตุการณ์

3. ความขัดแย้ง (Conflict) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งในการเล่าเรื่องที่จะนำไปสู่เรื่องราวพัฒนาและดำเนินต่อไปได้ผ่านกระบวนการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นของตัวละคร

4. ตัวละคร (Character) เป็นผู้ที่ดำเนินเหตุการณ์นำพาให้เรื่องราวดำเนินต่อไปตามเรื่องราวที่ถูกกำหนดไว้

5. บทสนทนา (Dialogue) หมายถึง ศิลปะของการถ่ายทอดเรื่องราวและความคิดของผู้ประพันธ์ผ่านทางคำพูดหรือบทสนทนาของตัวละคร จะสะท้อนให้เห็นถึงทัศนคติ ความคิด ตลอดจนค่านิยม ที่ซ่อนอยู่ภายใต้คำพูดซึ่งตัวละครได้แสดงออกมา

6. ฉาก (Setting) คือ สถานที่ รวมถึงเวลาที่เกิดเหตุการณ์ ซึ่งฉากนั้นสามารถสะท้อนให้เห็นถึง ความหมายบางอย่างของเรื่องได้ สามารถมีอิทธิพลกับความคิด ความรู้สึก เช่น ธรรมชาติ แม่น้ำ ภูเขา ฉากที่เกี่ยวข้องกับบุคคลมี เป็นต้น

7. ตอนจบ (Ending) คือ ตอนปิดเรื่องนั้น แสดงให้เห็นบทสรุปของเรื่องราวว่า มีลักษณะอย่างไร สมเหตุสมผลกับการประพันธ์เหตุการณ์แต่ละตอนที่ดำเนินเรื่องมาสัมพันธ์กัน อย่างลงตัวหรือสามารถสะท้อนให้เห็นถึงความหมายบางอย่างที่เรื่องราวต้องการจะสื่อได้มากน้อย เพียงใด (สุรพิศตร์ ภัทรานนท์อุทัย, 2561:14)

อรรถกถาธรรมบท เป็นนิทานศาสนาประเภทหนึ่ง มีการเรียบเรียงเรื่องเล่าให้สอดคล้องกับธรรมบทหรือบทแห่งธรรมมีการเชื่อมโยงการกระทำหรือเหตุการณ์เข้าด้วยกัน โครงเรื่องแห่งอรรถกถาธรรมบท มีการจัดลำดับเหตุการณ์หรือเรื่องราวอย่างสมเหตุสมผล รูปแบบการเล่าเรื่องประกอบด้วยเรื่องราวตอนต้น (ปฐมบท) ตอนกลาง (มัชฌิมบท) และตอนจบ (ปัจฉิมบท) อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณารูปแบบของเรื่องเล่าหรือนิทานที่ผู้ประพันธ์ ได้สอดแทรกอุดมการณ์ ความคิด ความเชื่อ กลุ่มวิชาคติชนวิทยา เป็นกลุ่มที่ให้ความสนใจศึกษาเกี่ยวกับเรื่องเล่า วิเคราะห์หรือประเมินเรื่องเล่า นั้น ๆ ให้สะท้อนหรือสื่อถึงคติความเชื่อ ตลอดจนวิถีชีวิตวัฒนธรรมของมนุษย์ที่ปรากฏในเรื่องเล่า สะท้อนให้เห็นลักษณะการดำเนินเรื่องราวในแง่มุมต่าง ๆ ซึ่งเรียกองค์ประกอบนี้ว่า “อนุภาค” (motif) หมายถึง องค์ประกอบขนาดเล็กในเรื่องเล่า ที่มีความโดดเด่นสามารถทำให้เรื่องเล่า นั้น ๆ เป็นที่จดจำ แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ 1) อนุภาคตัวละคร 2) อนุภาควัตถุ และ 3) อนุภาคเหตุการณ์หรือพฤติกรรม เรื่องเล่าจากอรรถกถาธรรมบท ยมกวรรค (หมวดคู่) จำนวน 14 เรื่อง โดยผู้วิจัยวิเคราะห์ตามหลักการดังกล่าว เพื่อให้เห็นความสอดคล้องระหว่างหัวข้อ “ธรรมบท” กับ “เรื่องราว” ที่ปรากฏในเรื่องเล่า

1. เรื่องพระจักษุपालเถระ 1) อนุภาคตัวละคร : พระพุทธเจ้า นายจุลपालและมหาปาละ หมอตา ท้าวสักกเทวราช **2) อนุภาควัตถุ :** ยารักษาดวงตาพระจักษุपालเถระ (เดิมชื่อมหาปาละแต่เนื่องจากป่วยด้วยโรคตา รักษาดวงตาจึงตั้งชื่อเรื่องว่า "พระจักษุบาล แปลว่าผู้รักษาดวงตา") และ **3) อนุภาคเหตุการณ์หรือพฤติกรรม :** นายมหาปาละเห็นพระอริยสาวกเดินทางไปฟังธรรม จึงอยากไปฟังบ้าง ฟังธรรมแล้ว ศรัทธาอยากอุปสมบทในพระพุทธศาสนา ปฏิบัติธรรมโดยถือเนสัชชิก รุดงค์ คือจะไม่เหยียดหลังลงนอนโดยเด็ดขาด ในที่สุดป่วยด้วยโรคตา พระมหาปาละให้หมอรักษา ดวงตา หมอได้ปรุงยาหยอดตาและบอกให้นอนหยอดแต่ท่านถือน้ำมันในรุดงค์ นั่งหยอด แต่ไม่ยอมนอนหยอดตา จนยารักษาไม่สามารถเยียวยาได้เต็มประสิทธิภาพ หมอจึงไม่รักษาให้อีก จนท่านตาบอด ในที่สุด พระพุทธเจ้า ตรัสบอกอดีตกรรมในชาติก่อนของพระมหาปาละว่าได้เคยเป็นหมอรักษาตา รักษาผู้หญิงคนหนึ่ง คิดว่าผู้หญิงนั้นจะไม่จ่ายค่ารักษาให้ตน จึงให้ใส่ยาพิษผสมในยาหยอดตา ทำให้หญิงนั้นตาบอด เลยได้รับผลกรรมดังกล่าว

2. เรื่องมัจจุรณทลิล 1) อนุภาคตัวละคร : พระพุทธเจ้า พราหมณ์ชื่ออินนปุพพะกะ มัจจุรณทลิลบุตร หมอ **2) อนุภาควัตถุ :** ทรัพย์สมบัติของพราหมณ์ซึ่งพราหมณ์เป็นผู้ตระหนี่ ไม่ยอมเสียทรัพย์ให้หมอรักษาบุตรของตนเอง และ **3) อนุภาคเหตุการณ์หรือพฤติกรรม :** มัจจุรณทลิลบุตรชายพราหมณ์เป็นโรคผอมเหลือง แต่บิดาไม่ยอมพาไปหาหมอรักษา เกรงว่าจะต้องเสียค่ารักษา จึงเสาะหายามารักษาบุตรด้วยตนเอง ในที่สุดไม่สามารถรักษาให้หายได้ จนบุตรชายเสียชีวิต มัจจุรณทลิลหลังเสียชีวิตแล้วได้เป็นเทพบุตรบนสวรรค์ เนื่องจากมีจิตเลื่อมใสพระพุทธเจ้า และได้แปลงตนลงมาสนทนากับบิดา ในที่สุดบิดาเข้าถึงธรรมและไม่มีกรรมตระหนี่ ถวายทานแก่พระภิกษุ

3. เรื่องพระติสสเถระ 1) อนุภาคตัวละคร : พระพุทธเจ้า พระติสสเถระ ภิกษุ อากันตูกะ นารทดาบส เทวดาบส **2) อนุภาควัตถุ :** ฤทธิ์คำสาปที่สามารถทำลายศิโรษะได้เป็น 7 เสียง และ **3) อนุภาคเหตุการณ์หรือพฤติกรรม :** พระติสสเถระ เป็นพระบวชใหม่ มีภิกษุอากันตูกะ มาเข้าพบพระพุทธเจ้า แสดงตนไม่ให้ความเคารพพระผู้ใหญ่ทั้งที่ตนเองเพิ่งบวชใหม่ ถูกภิกษุ อากันตูกะตำหนิดูว่า จนผูกโกรธ เป็นคนดื้อรั้น ว่านอนสอนยาก พระพุทธเจ้าทรงตรัสบุรพกรรมของ พระติสสเถระว่า เป็นผู้ว่านอนสอนยากตั้งแต่ในชาติก่อน จึงได้นำเรื่องเล่าในอดีตชาติมาตรัสให้เหล่า ภิกษุรับฟัง

4. เรื่องการเกิดขึ้นของนางกาลิยักษิณี 1) อนุภาคตัวละคร : พระพุทธเจ้า บุตร กุฎุมพี กุมาริกา นางกาลิยักษิณี **2) อนุภาควัตถุ :** ยาทำลายการตั้งครรภ์เป็นเหตุนำมาซึ่งการจ้องแสร้ง จ้องกรรมกัน และ **3) อนุภาคเหตุการณ์หรือพฤติกรรม :** บุตรชายกุฎุมพี ได้ภรรยาอายุด้วยกันแล้ว แต่ภรรยาเป็นหมันไม่สามารถมีบุตรได้ จึงคิดไปหาภรรยาให้สามีเพื่อให้มีบุตร แต่เมื่อไปหาได้มาแล้ว บอกว่าภรณยาน้อยของสามีว่าถ้าตั้งครรภ์ให้บอกตนก่อน เมื่อภรณยาน้อยตั้งครรภ์ก็บอกภรรยาหลวง ทุกครั้ง ภรรยาหลวงก็ปรุงยาให้รับประทาน จนครรภ์แท้งทุกครั้งเนื่องด้วยความริษยาที่กลัวว่าถ้า ภรณยาน้อยมีบุตรแล้วจะได้สมบัติทุกอย่างไปจากสามี เมื่อภรณยาน้อยตั้งครรภ์ในภายหลังอีก ไม่ไว้วางใจภรรยาหลวง จึงไม่บอกการตั้งครรภ์ให้ภรรยาหลวงรู้ จนครรภ์โตขึ้นสามารถสังเกตเห็นได้ ภรรยาหลวงจึงหาอายุปรุงยาให้ภรณยาน้อยรับประทานช่วงระยะครรภ์แก่เต็มที่ ทำให้ครรภ์ตกไป ขวางช่องคลอดของภรณยาน้อย เกิดทุกขเวทนาอย่างแรงกล้า จนสิ้นชีวิตและได้ผูกอาฆาตพยาบาท ภรรยาหลวงของสามีไปทุกชาติ พระพุทธเจ้าได้ตรัสอดีตชาติของภรรยาหลวงและภรณยาน้อยของ บุตรชายกุฎุมพี ว่าได้ผูกแสร้งจ้องกรรมกันมาหลายชาติให้แก่เหล่าภิกษุได้รับฟัง

5. เรื่องภิกษุชาวเมืองโกสัมพี 1) อนุภาคตัวละคร : พระพุทธเจ้า ภิกษุชาวเมือง โกสัมพี พระวินัยธร (ผู้ทรงวินัย) พระธรรมกถิกะ (ผู้ทรงธรรม) **2) อนุภาควัตถุ :** การต้องอาบัติและไม่ ต้องอาบัติในเพราะการเว้นน้ำชำระที่เหลือไว้ในภาชนะที่ชุ่มน้ำ และ **3) อนุภาคเหตุการณ์หรือ พฤติกรรม :** พระวินัยธรกับพระธรรมกถิกะถกเถียงกันเรื่องการต้องอาบัติและไม่ต้องอาบัติในเพราะ การเว้นน้ำชำระที่เหลือไว้ในภาชนะที่ชุ่มน้ำ รวมไปถึงกลุ่มนิสัยของพระทั้งสองรูปก็ถกเถียงกันในเรื่อง ดังกล่าวด้วยเช่นกัน พระพุทธเจ้าทรงตรัสให้กลุ่มภิกษุฝ่ายพระวินัยธรและฝ่ายพระธรรมกถิกะสามัคคีกัน แต่ไม่เป็นผล การทะเลาะ แดกร้าว วิวาทกันยังคงดำเนินต่อไป พระพุทธเจ้าทรงระอาพระทัย จึงเสด็จหนีไปจำพรรษาอยู่ป่ารกชัฏวัน บ้านปารีเลยยกะ บริเวณไม้สาละใหญ่ แต่เพียงพระองค์เดียว ไม่ตรัสบอกพระภิกษุสงฆ์ กลุ่มอุบาสกอุบาสิกาทราบเรื่องดังกล่าว ว่า กลุ่มภิกษุทะเลาะกันจนเป็นเหตุ ให้พระพุทธเจ้าเสด็จหนีไปจำพรรษาที่อื่น ก็ไม่ถวายอาสนะ อาหาร และทำสามีจิกรรมใด ๆ

กลุ่มภิกษุที่ทะเลาะกันเดือดร้อนเนื่องจากไม่มีอาหารฉัน มีความยากลำบาก จึงได้แสดงโทษที่ล่วงเกินขอขมาแก่กันและกัน ตระกูลใหญ่ ได้แก่ ท่านเศรษฐีอนาถบิณฑิกะ และนางวิสาขามหาอุบาสิกา ได้ส่งสาส์นจากนครสาวัตถีไปถึงพระอนันทเถระ เพื่อให้เดินทางไปกราบทูลพระพุทธเจ้าให้เสด็จกลับมา ต่อมาภิกษุชาวเมืองโกสัมพีนครขอขมาพระพุทธเจ้า

6. เรื่องจุลกกาลและมหากาล 1) อนุภาคตัวละคร : พระพุทธเจ้า พี่น้อง 3 คน คือ จุลกาล มัชฌิมกาล และมหากาล ภรรยาของ 3 พี่น้อง **2) อนุภาควัตถุ :** อสุภกัมมัฏฐาน การพิจารณาร่างกายให้เห็นว่าไม่สวยไม่งาม และ **3) อนุภาคเหตุการณ์หรือพฤติกรรม :** บรรดาพี่น้อง 3 คนนั้น พี่ชายใหญ่ และน้องชายน้อย เทียวไปในทิศทั้งหลาย นำสิ่งของมาด้วยเกวียน 500 เล่ม มัชฌิมกาลมีหน้าที่ขายสิ่งของที่พี่และน้องทั้ง 2 นำมา พี่น้องทั้ง 3 คนเดินทางไปค้าขายที่กรุงสาวัตถี มหากาลเห็นอริยสาวกชาวกรุงสาวัตถี ถีอดอกไม้ของหอมเพื่อไปฟังธรรม อยากไปฟังธรรมบ้าง จึงได้มอบหมายให้น้องชายเป็นผู้ดูแลเกวียนสินค้าแทนตน จากนั้นได้เดินทางไปฟังธรรม มีความเลื่อมใส จึงทูลขอบรรพชากับพระพุทธเจ้า ส่วนจุลกกาลขอบวชตามพี่ชายด้วยประสงค์จะพาพี่ชายสึก พระมหากาลเถระ เมื่อบวชแล้วตั้งใจบำเพ็ญวิปัสสนาธุระ เนื่องด้วยคิดว่าตนบวชตอนแก่ และได้ถือ โสสานิกธุดงค์ คือการบำเพ็ญเพียรในป่าช้า พิจารณาซากศพตามส่วนต่าง ๆ ที่สับหรือหญิงชื่อกาลีเปิดให้ดูในป่าช้า เข้าใจความสิ้นและความเสื่อมของสังขารจนบรรลุพระอรหัต พระจุลกกาลน้องชายพระมหากาลเถระ ดำรงอยู่ในภาวะแห่งภิกษุได้ไม่นาน ได้ถูกภรรยาเก่า 2 คน ช่วยกันฉุดสบงและ จีวรออก ให้นุ่งผ้าขาว สวมเทริดมาลาบนศีรษะ จนต้องสึกไปในที่สุด ภรรยาเก่าของพระมหากาลเถระจำนวน 8 คน คิดจะจับท่านสึกเหมือนภรรยาของพระจุลกกาล ล้อมพระมหากาลเถระใคร่เพื่อจะเปลื้องผ้ากาสาเยของท่านออก แต่ไม่สามารถทำได้เช่นนั้นเนื่องจากท่านลุดจากอาสนะที่นั่งแล้วเหาะไปด้วยฤทธิ์ อีกทั้งท่านเห็นอารมณ์ว่าไม่งาม เป็นผู้ไม่หวั่นไหว เหมือนภูเขาศิลาแห่งทิเบต

7. เรื่องพระเทวทัต 1) อนุภาคตัวละคร: พระพุทธเจ้า พระเทวทัต **2) อนุภาควัตถุ:** ผ้ากาสาและ **3) อนุภาคเหตุการณ์หรือพฤติกรรม:** อุบาสกอุบาสิกาได้ร่วมกันถวายเป็นผ้ากาสาแก่พระเทวทัต และท่านได้ตัดผ้าชิ้นแล้ว เย็บ ย้อม นุ่งห่มเทียวไป ชาวบ้านเห็นพระเทวทัตนุ่งห่มจีวรดังกล่าว คิดว่าเป็นผ้าที่ไม่เหมาะสมกับท่าน พระพุทธเจ้าตรัสว่า พระเทวทัตนุ่งห่มผ้าที่ไม่สมควรแก่ตนไม่ใช่แค่นี้ชาตินี้เท่านั้น แม้ในอดีตชาติได้นุ่งห่มผ้ากาสาที่ไม่สมควรแก่ตนเช่นกัน ซึ่งชาติก่อนพระเทวทัตเป็นนายพรานช้าง เห็นช้างทำความเคารพภิกษุ ก็คิดว่าช้างคงเห็นผ้ากาสาและได้นำผ้ากาสาพานุ่งห่มเพื่อล่อให้ช้างมาอยู่ใกล้ ๆ จะได้จับช้างได้สะดวก

8. เรื่องสญชัย 1) อนุภาคตัวละคร : พระพุทธเจ้า พระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ พระอัสสชิ สญชัยปริพาชก **2) อนุภาควัตถุ :** เทวทูต 3 คือ คนแก่ คนเจ็บ และคนตาย และ **3) อนุภาคเหตุการณ์หรือพฤติกรรม :** 1) อุปติสสะและโกณฑิยะ เกิดในตระกูลมั่งคั่ง ทั้งสองเป็นเพื่อนกัน เทียวกินดื่ม ดื่มหรสพด้วยกัน เทียวจนเบื่อหน่ายไม่รู้สึกเบิกบานใจเหมือนเช่นเคย คิดกันว่าเรื่องที่ทำอยู่นั้น หาสาระมิได้ ไม่มีประโยชน์ในชีวิต จึงใคร่แสวงหาโมกขธรรม ตกลงกันที่จะบวชในสำนักท่านสญชัย และได้เรียนจบลัทธิสมัยทั้งหมด และคิดกันว่า เรื่องที่เรียนรู้นั้นยังไม่มีประโยชน์ วันหนึ่งอุปติสสปริพาชกเห็นพระอัสสชิเถระ ซึ่งเป็นหนึ่งในปัญจวัคคีย์ทั้ง 5 เกิดความเลื่อมใสในอิริยาบถของท่านขณะเดินบิณฑบาตในหมู่บ้าน จึงได้มีโอกาสเข้าไปขอฟังธรรม หลังจากนั้นเกิดศรัทธาเลื่อมใส

เข้าใจธรรมในเบื้องต้นคือโศดาปัตติผล จึงนำเรื่องดังกล่าวไปบอกกับโกธิตปริพาชกซึ่งเป็นเพื่อนที่ตกลงกันว่าใครเข้าใจธรรมอะไรก่อนให้มาบอกกันและกัน อุปติสสปริพาชกและโกธิตปริพาชกเดินทางไปสำนักท่านสญชัยปริพาชกผู้เป็นอาจารย์เพื่อจะกล่าวลาเดินทางไปเฝ้าพระพุทธเจ้า พร้อมด้วยปริพาชกคนอื่น ๆ จำนวนมาก ท่านสญชัยไม่มีปริพาชกผู้เป็นลูกศิษย์อยู่เลย จนอาเจียนเป็นโลหิต อุปติสสปริพาชกและโกธิตปริพาชกทูลขอบรรพชาอุปสมบทกะพระพุทธเจ้า ๆ ได้ประทานการบรรพชาอุปสมบทให้แก่ท่านทั้งสอง พระพุทธเจ้าได้ตรัสว่าท่านสญชัย ยึดถือสิ่งที่ไม่มีการว่า “มีการ” และสิ่งที่มีการว่า “ไม่มีการ” ส่วนพระอัครสาวกทั้งสอง (พระสารีบุตรและพระโมคคัลลานะ) ละสิ่งที่ไม่เป็นสาระ ถือเอาสิ่งที่เป็นสาระเท่านั้น เพราะความที่ตนเป็นบัณฑิต

9. เรื่องพระนันทเถระ 1) อนุภาคตัวละคร : พระพุทธเจ้า พระนันทเถระ นางชนบทกัลยาณี (หญิงสวยงามที่สุดในหมู่บ้าน) นางเทพอัปสรในเทวโลก **2) อนุภาควัตถุ :** ความสวยของนางเทพอัปสรในเทวโลกชั้นดาวดึงส์ และ **3) อนุภาคเหตุการณ์หรือพฤติกรรม :** พระพุทธเจ้า ประทานบาตรในหัตถ์ของนันทกุมาร ตรัสสวयพร แล้วเสด็จจากอาสนะจากไป หาได้ทรงรับบาตรจากหัตถ์ของนันทกุมารไม่ นันทกุมารคิดว่าพระพุทธเจ้าจะทรงรับบาตรคืนในที่ใดที่หนึ่ง แต่พระองค์ไม่ทรงรับคืน จนถึงพระวิหารที่ประทับ พระพุทธเจ้ารับสั่งให้ภิกษุบวชให้นันทกุมารโดยที่พระกุมารไม่ได้ตั้งใจจะบวช แต่ด้วยความเคารพในพระพุทธองค์ จึงยอมบวช พระนันทะอุปสมบทด้วยความไม่ยินดี แต่ด้วยความเคารพในพระพุทธเจ้า จึงไม่ยินดีประพฤติพรหมจรรย์ กระสันอยากสึก ด้วยยังคงหวงระลึกถึงนางชนบทกัลยาณีอยู่ พระพุทธเจ้าทรงจับท่านพระนันทะที่พาหาแล้ว นำไปสู่ดาวดึงส์เทวโลกด้วยกำลังพระฤทธิ์ ระหว่างทางทรงแสดงนางสิงห์ตัวหนึ่ง มีหูจมูกและหางขาด นั่งอยู่บนปลายต่อไม้ที่ไฟไหม้ และทรงแสดงนางอัปสร 500 นาง มีเท้าตั้งเท้ากพิราบ ผู้มาเฝ้าท้าวสักกเทวราช ตรัสถามความต่างระหว่างนางสิงห์กับนางเทพอัปสร พระนันทะพอใจในนางเทพอัปสรมากกว่า และพระองค์เป็นผู้ประกันว่าพระนันทะจะได้นางเทพอัปสร 500 แนนอน เพื่อให้พระนันทะตั้งใจประพฤติพรหมจรรย์ให้ดี ในที่สุดพระนันทะตั้งใจประพฤติพรหมจรรย์จนสำเร็จพระอรหันต์ และไม่มีความต้องการในนางเทพอัปสรอีกเลย

10. เรื่องนายจุนทสุกริก 1) อนุภาคตัวละคร : พระพุทธเจ้า นายจุนทสุกริก **2) อนุภาควัตถุ :** อเวจีมหานรก และ **3) อนุภาคเหตุการณ์หรือพฤติกรรม :** นายจุนทสุกริก ฆ่าสุกรกินบ้าง ขายบ้าง เลี้ยงชีวิตเป็นเวลา 55 ปี ด้วยการทุบด้วยค้อน 4 เหลี่ยม เพื่อให้เนื้อสุกรพองหน้าขึ้นข้างปาก สอดไม้เข้าไปในระหว่างฟัน กรอกน้ำร้อนที่เดือดพล่าน เข้าไปในปากด้วยทะนานโลหะ ลนขนด้วยคบหญ้า ตัดศึรชะด้วยดาบอันคม รองโลหิตที่ไหลออกด้วยภาชนะ เกล้าเนื้อด้วยโลหิต แล้วปิ้งนั่งรับประทานพร้อมด้วยบุตรและภรรยา ชายส่วนที่เหลือ ความเร่าร้อนแห่งนรกอเวจีปรากฏแก่นายจุนทสุกริก เขาร้องเสียงเหมือนหมู คลานไปในท่ามกลางเรือน ทางทิศตะวันตกบ้าง ทิศตะวันออกบ้าง เที้ยวร้องไปข้างโน้นบ้าง ข้างนี้บ้าง คนที่อาศัยอยู่ใน 7 หลังคาเรือนโดยรอบยอมไม่ได้หลับนอนตลอด 7 วัน ในวันที่ 8 เสียชีวิต ไปเกิดในอเวจีมหานรก พระพุทธเจ้าตรัสกับภิกษุทั้งหลายว่า ชื่อว่าผู้ประมาทแล้ว เป็นคฤหัสถ์ก็ตาม บรรพชิตก็ตาม ย่อมเศร้าโศกในโลกทั้ง 2

11. เรื่องธัมมิกอุบาสก 1) อนุภาคตัวละคร : พระพุทธเจ้า ธัมมิกอุบาสก บุตรธิดา เทวดา **2) อนุภาควัตถุ :** การถวายทาน การรักษาศีล และ **3) อนุภาคเหตุการณ์หรือพฤติกรรม :** ธัมมิกอุบาสกและครอบครัวบำเพ็ญกุศลเป็นนิตย์ ปฏิบัติธรรม ถวายทาน รักษาศีล ต่อมาโรคเกิดขึ้น

แก่ธัมมิกอุบาสกด้วยอายุสังขารเสื่อม ธัมมิกอุบาสกป่วย ใครจะพึงธรรมจึงส่งคนไปยังพระวิหารที่ประทับพระพุทธเจ้าเพื่อโปรดให้ส่งภิกษุ 8 รูปหรือ 16 รูป เพื่อสาธยายสติปัญญาสูตร เทวดานำรถมาจากเทวโลก 6 ชั้น พร้อมรับธัมมิกอุบาสก ขณะที่อุบาสกยังพึงธรรมอยู่ ธัมมิกอุบาสกไม่ต้องการให้เป็นอันตรายแก่การพึงธรรม จึงพูดกับเทวดาว่า “รอก่อน ๆ ” ภิกษุหยุดสาธยายธรรมด้วยเข้าใจว่าอุบาสกพูดกับตน ประิษากันว่าไม่ใช่โอกาส จึงลุกจากอาสนะไป บุตรธิดาของธัมมิกอุบาสกร้องไห้ด้วยเข้าใจว่าทำไมบิดานิมนต์ภิกษุมาสาธยายธรรมแล้ว บอกให้หยุดสาธยาย ธัมมิกอุบาสกเมื่อได้สติแล้วถามเรื่องราวต่าง ๆ กับลูก ๆ และบอกความเป็นไปดังกล่าวให้เข้าใจว่าตนได้พูดกับเทวดา

12. เรื่องพระเทวทัต 1) อนุภาคตัวละคร : พระพุทธเจ้า พระเทวทัต อชาตศัตรู กุมาร **2) อนุภาควัตถุ :** ลากและสักการะ และ **3) อนุภาคเหตุการณ์หรือพฤติกรรม :** พระเทวทัตถูกลากและสักการะครอบงำ คิดจะบริหารภิกษุสงฆ์ด้วยตนเอง หลังจากนั้นเสื่อมจากฤทธิ์พร้อมกับจิตตูปบาทแล้ว เข้าทูลพระพุทธเจ้าว่า พระองค์ทรงชราแก่เฒ่าแล้ว ขอให้ตนเองบริหารภิกษุสงฆ์เอง พระพุทธองค์ทรงห้ามแล้ว พระเทวทัตไม่พอใจ ผูกอาฆาตในพระพุทธเจ้าเป็นครั้งแรกและเดินทางออกไป พระเทวทัตเข้าเฝ้าอชาตศัตรูกุมารเพื่อยุยงให้พระองค์ปลงพระชนม์พระบิดาและเป็นพระราชาราชเอง อชาตศัตรูกุมารปลงพระชนม์พระบิดาและได้ครองราชสมบัติเป็นกษัตริย์แล้ว ทรงสมคบกับพระเทวทัตปลงพระชนม์ชีพพระพุทธเจ้า โดยการใช้นายขมังธนูไปปลงพระชนม์ชีพบ้าง การขึ้นเขาคิฆณภูฏกึ่งศิลาใส่พระพุทธเจ้าจนห่อพระโลหิตบ้าง (ฆ่าเลือด) การปล่อยช้างนาฬาคีรีไปทำร้ายพระพุทธเจ้าบ้าง พระอานนทเถระยอมสละชีวิตของตนถวายพระศาสดา ได้ยื่นขวางหน้าไว้ พระเทวทัตป่วยอยู่ 9 เดือน ใครจะเฝ้าพระพุทธเจ้า จึงขอให้สาวกของตนพาไปเฝ้า โดยการนอนบนเตียงแล้วหามไป เมื่อถึงริมฝั่งสระโปกขรณี พวกสาวกก็ได้วางเตียงลง แล้วไปอาบน้ำในสระกัน พระเทวทัตลุกขึ้นจากเตียง นั่งวางเท้าทั้ง 2 บนพื้นดิน เท้าทั้ง 2 ก็จมแผ่นดินลงเรื่อย ๆ จนถึงคอ ในขณะที่กระตุกค้างจดถึงพื้นดิน ได้กล่าวสรรเสริญคุณของพระพุทธองค์

13. เรื่องนางสุนนาเทวี 1) อนุภาคตัวละคร : พระพุทธเจ้า นางสุนนาเทวี (ตัวเอก) อนาถ บิณฑิกเศรษฐี **2) อนุภาควัตถุ :** การถวายทานแด่พระภิกษุสงฆ์ และการพึงธรรม และ **3) อนุภาคเหตุการณ์หรือพฤติกรรม :** ท่านอนาถบิณฑิกเศรษฐีได้ไปช่วยถวายทานพระภิกษุสงฆ์ร่วมกับอุบาสกและอุบาสิกาในสถานที่อื่น ๆ ต่อมาได้ขอให้บุตรสาวคนเล็กชื่อ สุนนาเทวี เป็นธรรมาในการถวายทานแด่พระภิกษุสงฆ์แทนตน นางได้พึงธรรมแล้วบรรลุสกทาคามีผล ขณะเป็นกุมาริกา (เด็ก) บิดาเป็นเพียงโสดาบัน ส่วนบุตรสาวเป็นสกทาคามินี ซึ่งมีชั้นธรรมที่สูงกว่า ต่อมานางได้เกิดในภพดุสิต

14. เรื่องภิกษุ 2 สหาย 1) อนุภาคตัวละคร : พระพุทธเจ้า ภิกษุ 2 รูป (ตัวเอก) **2) อนุภาควัตถุ :** วิปัสสนาธุระ (การฝึกปฏิบัติกรรมฐานวิปัสสนา) คันถธุระ (เรียนพระพุทธพจน์คือพระไตรปิฎก) และ **3) อนุภาคเหตุการณ์หรือพฤติกรรม :** กุลบุตรทั้งสองเป็นสหายกัน ได้ไปพึงธรรมเทศนาของพระพุทธเจ้า เลื่อมใสศรัทธา บวชแล้วได้อาศัยอยู่กับพระอาจารย์และพระอุปัชฌาย์ตลอด 5 ปี จากนั้นเข้าไปเฝ้าพระพุทธองค์ทูลถามธุระในพระศาสนา ได้แก่ วิปัสสนาธุระและคันถธุระ ภิกษุผู้สหายกันนั้นได้มีความสนใจต่างกัน แยกศึกษากันคนละธุระ ภิกษุรูปที่เรียนวิปัสสนาธุระ พากเพียรพยายามจนบรรลุพระอรหัตพร้อมปฏิสัมภิทา ส่วนภิกษุอีกรูปสนใจศึกษาคันถธุระคือ เรียนพระพุทธ

พจนได้แก่พระไตรปิฎก จนชำนาญ สามารถกล่าวธรรม สวดสรภัญญะ ภิกษุผู้สหายสองรูปเมื่อได้ศึกษาคนละด้านแล้ว ก็ได้แยกกันอยู่ต่อมาได้มาพบกัน ฝ่ายพระคันถิกเถระ ตั้งใจจะถามปัญหาพระวิปัสสกเถระ พระพุทธเจ้าได้ตรัสเปรียบเทียบพระคันถิกเถระเหมือนกับผู้รักษาโคเพื่อค้ำจ้งในศาสนาเท่านั้น และได้ทรงเปรียบเทียบพระวิปัสสกเถระเหมือนกับผู้บริโภคน้ำโคจร (น้ำนมโค 5 ชนิด ได้แก่ นมสด นมส้ม เปรียง เนยใส และเนยข้น) (พระราชาปริยัติโมลี (สุทัศน์), 2558: 226)

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาวิเคราะห์อรรถกถาธรรมบทแห่งพระพุทธศาสนาเถรวาท : เรื่องเล่าเชิงจริยธรรม โดยผู้วิจัยได้ดำเนินงานวิจัยตามวัตถุประสงค์ ที่ได้กำหนดไว้ ดังนี้

การวิเคราะห์จริยธรรมในอรรถกถาธรรมบท ยมกวรรค (หมวดคู้) หมายถึงธรรมที่ตรงกันข้าม คือความคิดชั่วกับความคิดดี การจงใจกับการไม่จงใจ การแตกความสามัคคีกับความสามัคคี เป็นต้น มีจำนวน 14 เรื่อง อรรถกถาธรรมบท ถือได้ว่าเป็นหนังสือหรือแบบเรียนที่สำคัญของคณะสงฆ์ไทย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด สมितिพล เนตรนิมิตร (2560: 37) ที่ว่าอรรถกถาธรรมบทมีชื่อในภาษาบาลีว่า “อัมมปัทฏฐกถา” เป็นหนังสืออธิบายพระไตรปิฎก ซึ่งเรียกว่า “อรรถกถา” โดยอธิบายหลักธรรมในคัมภีร์พระไตรปิฎก ขุททกนิกาย เล่มที่ 25 ธรรมบทเป็นหนึ่งในจำนวนนั้น ธรรมบทแปลว่า บทแห่งธรรม แต่งเป็นภาษากวีหรือร้อยกรองตามหลักภาษาศาสตร์ เรียกว่า “คาถา” มีจำนวน 432 คาถา ต่อมาเมื่อมีปราชญ์ทางพระพุทธศาสนาได้เรียบเรียงเรื่องเล่า ประกอบอธิบายขยายความธรรมบทที่น่าสนใจมากขึ้น และถือว่าเป็นกุศโลบายในการเผยแพร่พุทธธรรมหรือจริยธรรมอีกทางหนึ่ง พุทธศาสนิกชนฝ่ายเถรวาท เช่น ศรีลังกา ไทย พม่า โดยเฉพาะคณะสงฆ์ไทย ใช้หนังสืออรรถกถาธรรมบทภาษาบาลีและมีฉบับแปลภาษาไทยประกอบเป็นแบบเรียน การศึกษาของคณะสงฆ์ไทยแผนกภาษาบาลี ใช้อรรถกถาธรรมบทเป็นคู่มือศึกษา 3 วิชาเป็นแบบเรียน ได้แก่ (1) วิชาแปลมคธเป็นไทย ชั้นประโยค 1-2 และ ชั้นประโยค 3 (2) วิชาสัมพันธ์ไทย ชั้นประโยค 3 (3) วิชาแปลไทยเป็นมคธ ชั้นประโยค 4, 5, 6 ส่วนบาลีชั้นประโยค 7 ใช้หนังสือมังคลัตถทีปนี ชั้นประโยค 8 ใช้หนังสือสมันตปาสาทิกา ชั้นประโยค 9 ใช้หนังสือวิสุทธิมรรค เป็นแบบเรียน โดยมุ่งศึกษาลักษณะทางภาษาศาสตร์ที่สำคัญ แต่ทั้งนี้ก็ยังมียังมีองค์ความรู้ด้านอื่น ๆ ผนวกอยู่ในแบบเรียนเช่นกัน ซึ่งจริยธรรมสำคัญที่ปรากฏในเรื่องเล่าแห่งอรรถกถาธรรมบท ยมกวรรค ได้แก่ การฝึกฝนพัฒนาจิต การสร้างสรรค์ความสามัคคี การพัฒนาศักยภาพแห่งตน เช่น การควบคุมอารมณ์ การแสดงออก การไม่เกียจคร้าน อ่อนแอ การรู้จักประมาณ เป็นต้น ทั้งนี้จริยธรรมดังกล่าวยังเป็นฐานความเชื่อไปถึงเรื่องผลกรรมจากการกระทำของบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด พระอริการกฤษดาสุทธิญาณ (เรื่องศิลป์) (2562) ที่ว่าเรื่องเล่าแห่งอรรถกถาธรรมบท ผู้ประพันธ์ได้นำเรื่องราวในพระไตรปิฎก มาเรียบเรียง คำประพันธ์ที่เป็นร้อยแก้วและบทคาถาหรือบทร้อยกรอง มีความเชื่อเรื่องผลกรรม บาปบุญ นรก สวรรค์และชาติภพ เชื่อว่า ผลกรรมที่มนุษย์กระทำลงไปนั้น ต้องเสวยผลแห่งกรรมนั้นแน่นอนไม่ชาติใดก็ชาติหนึ่ง ไม่สามารถหลีกเลี่ยงหนีกรรมที่ตนกระทำไว้ได้ บทบาทเชิงจริยธรรม ได้ถ่ายทอดมาจากวรรณกรรม นอกจากศาสนสถานและศาสนวัตถุแล้ว จะเห็นได้จากการเผยแพร่หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยผ่านการนำเสนอในรูปแบบการเล่าเรื่อง ทำให้เกิดความเข้าใจง่าย สามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้

การวิเคราะห์สหวิทยาการในอรรถกถาธรรมบท ซึ่งเรื่องเล่าทางศาสนา ผู้ประพันธ์นอกจากจะเรียบเรียงประกอบหลักจริยธรรม ซึ่งเป็นความมุ่งหมายหลักในการสื่อสารแล้วนั้น สหวิทยาการอื่น ๆ ที่ปรากฏในเรื่องเล่า ถือว่าเป็นบริบทแห่งวัฒนธรรมอย่างหนึ่งที่บ่งชี้ปรากฏการณ์ทางสังคมในยุคสมัยนั้น ๆ เป็นองค์ความรู้อย่างหนึ่งที่มีให้อ่านได้สัมผัส ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด สมมติพลเนตรนิมิต (2560ก) ซึ่งได้ศึกษาวิเคราะห์ชาดกในเชิงสหวิทยาการ เป็นวิธีสอนโดยเล่าเรื่อง ส่วนใหญ่มักศึกษาในแง่มุขศาสนา โดยเฉพาะด้านจริยศาสตร์ มุ่งศึกษาคติธรรมเพื่อดำเนินชีวิตมากกว่าศึกษาด้านอื่น ๆ เช่น ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ การเมืองการปกครองหรือ ความเชื่อที่ปรากฏในเรื่องเล่า ซึ่งองค์ความรู้ที่เป็นสหวิทยาการผนวกเข้ากับเรื่องเล่าในอรรถกถาธรรมบทนั้นก็เช่นกัน ในเรื่องเล่ามีปรากฏพระราช เช่น พระเจ้าพิมพิสาร เป็นกษัตริย์ครองเมืองราชคฤห์ แคว้นมคธ พระเจ้าสุทโธทนมหาราช ปกครองเมืองกบิลพัสดุ์ แคว้นสักกะ บ่งชี้ปรากฏการณ์ทางสังคมด้านการปกครองที่ว่า การปกครองในยุคสมัยแห่งเรื่องเล่า การปกครองเป็นระบบกษัตริย์ที่มีอำนาจเด็ดขาดในการปกครอง แคว้นตามพระราชอำนาจ เรื่องเล่ายังสื่อผ่านองค์ความรู้ด้านวัฒนธรรมอื่น ๆ เช่น ครอบครัวยุคโบราณ การมีคู่ครองได้หลายคน เช่นเรื่องจุลกาลและมหากาล ตระกูลนี้มีบุตรชาย 3 คน ได้แก่ จุลกาล มีภรรยา 2 คน มัชฌิมกาลมีภรรยา 4 คน และมหากาลมีภรรยา 8 คน เรื่องเล่ายังบ่งชี้วัฒนธรรมการแสดงความรักและกัน เช่น การทำอัญชลี (ไหว้) การกราบเบญจางค ประดิษฐ์ ซึ่งเป็นวัฒนธรรมที่ได้รับการยอมรับกันจนกระทั่งปัจจุบันในบางประเทศ สื่อถึงการประกอบอาชีพ เช่น อาชีพนายพราน อาชีพค้าขาย อาชีพช่างปั้นหม้อ หรืออาชีพหมอ เป็นต้น สื่อถึงชนิดของสัตว์ เช่น ลิง ช้าง นก งู สื่อถึงสถานที่ เช่น ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน เมืองต่าง ๆ เป็นต้น สื่อถึงหน่วยวัดต่าง ๆ เช่น โยชน์ (16 กิโลเมตร) นหุต (หมื่น) คาวุตหรือคาวุต (มาตราวัดความยาวสมัยโบราณ เท่ากับ 2,000 วาหรือ 4,000 เมตร) และสื่อถึงความเชื่อเรื่องเหนือธรรมชาติต่าง ๆ เช่น เทวดา เทวโลก ภูภูมิ นรก สวรรค์ อิทธิฤทธิ์ เป็นต้น

การวิเคราะห์อนุภาคแห่งอรรถกถาธรรมบท ซึ่งเรื่องเล่าในอรรถกถาธรรมบท ยมกวรรคจำนวน 14 เรื่อง นั้น มีองค์ประกอบการเล่าเรื่อง (Story telling) ตามทฤษฎีการเล่าเรื่อง (Narrative Theory) คือ มีโครงเรื่อง แก่นเรื่อง ความขัดแย้ง ตัวละคร บทสนทนา ฉาก และตอนจบ ผู้วิจัยได้ประยุกต์แนวคิดอนุภาค (Motif) ตามหลักคติชนวิทยา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด เอื้อนทิพย์ พิระเสถียร (2529) การวิเคราะห์อนุภาคกระทำตามบทบาท พฤติกรรมของตัวละคร และความมหัศจรรย์ที่เกี่ยวข้องกับตัวละคร ทำให้เห็นถึงค่านิยมและวัฒนธรรมของผู้เกี่ยวข้องกับเรื่องเล่า ได้แก่ ความสัมพันธ์อันใกล้ชิดกับเทพเจ้า ความเชื่อในสวรรค์ว่าเป็นสถานที่สวยงามสุขสบาย ความเชื่อในเทพเจ้าว่ามีอำนาจลิขิตชีวิตมนุษย์ วัฒนธรรมต่าง ๆ อย่างเช่น การออกป่าบำเพ็ญพรต การสร้างโรงงาน อาชีพ ครอบครัวยุคโบราณ และสอดคล้องกับแนวคิด พัชรี จันทร์ทอง และธนสิน ชุตินธรานนท์ (2564) การนำแนวคิดเรื่อง อนุภาค มาใช้ในการศึกษาตัวบทเรื่องเล่าเป็นแนวคิดที่สามารถใช้ศึกษาเรื่องเล่าได้หลากหลายรูปแบบ อนุภาคสามารถนำไปปรับใช้ศึกษาเรื่องเล่าที่หลากหลาย ดังนั้น วิจัยนี้จึงได้นำแนวคิดดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ โดยผลการวิเคราะห์อนุภาค สามารถแบ่งอนุภาคที่อยู่ในเรื่องออกเป็น 3 ประเภท คือ 1. อนุภาคตัวละคร 2. อนุภาควัตถุ และ 3. อนุภาคเหตุการณ์หรือพฤติกรรม เรื่องเล่าจำนวน 14 เรื่องในอรรถกถาธรรมบทนั้น ผู้ประพันธ์ (พระสังคีตติกาจารย์) ได้เรียบเรียงเรื่องราวสอดคล้องกับแนวคิดอนุภาค แต่ทั้งนี้เรื่องราวที่เรียบเรียงดังกล่าวนี้จะมีความสอดคล้องกับธรรมบท

(บทแห่งธรรมที่เป็นร้อยกรอง) เป็นสำคัญ โดยมีพระพุทธเจ้า และตัวละครหลักที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเล่า นั้น โดยประมวลเหตุการณ์ให้เชื่อมโยงสอดคล้องกันระหว่างเรื่องกับหัวข้อธรรมบท และผสานด้วย อนุภาควิเศษเพื่อให้เห็นมูลเหตุของเรื่องราวอย่างสมเหตุสมผล และสรุปจบเรื่องเล่าที่ดำเนินมาตั้งแต่ ต้น ด้วยการที่พระพุทธเจ้าทรงวินิจฉัยเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับตัวละครหลัก เช่นเรื่องพระจักขุบาล เถระ (เดิมชื่อมหาปาละ เป็นตัวละครหลัก) บำเพ็ญเพียรอย่างเคร่งครัด จนเกิดโรคในตา รักษาตาด้วยการนั่งหยอดไม่ยอมเอนกาย เนื่องจากถือเนสัชชิกิฎงค้อย่างเคร่งครัด คือจะไม่เอนกายนอน จนตา บอด ตอนจบของเรื่องพระพุทธเจ้าทรงตรัสวินิจฉัยว่าท่านได้ทำกรรมไว้ในชาติก่อนโดยเป็นหมอตา และรักษาตาผู้หญิงคนหนึ่งด้วยผสมยาพิษในยาหยอดตา โดยเกรงว่าผู้หญิงนั้นจะไม่ให้ค่ารักษาตน จน หญิงนั้นตาบอด จึงเป็นผลกรรมติดตามมาทำให้ตาบอดในชาตินี้ จากนั้นจะเป็นบทสรุปทางจริยธรรม ที่เป็นธรรมบท (ร้อยกรอง)

“ธรรมทั้งหลาย มีใจเป็นหัวหน้า มีใจเป็นใหญ่ สำเร็จด้วยใจ
ถ้าคนมีใจชั่ว ก็จะถูกชั้วหรือทำชั่วตามไปด้วย เพราะความชั้วนั้น
ทุกขย่อมติดตามเขาไป เหมือนล้อหมุนตามรอยเท้าโคที่ลากเกวียนไป ฉะนั้น”

(ขุ.ธ./25/1/23) (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539: 23)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์อรรถกถาธรรมบทแห่งพระพุทธศาสนาเถรวาท : เรื่องเล่าเชิงจริยธรรม มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. จากการศึกษาพบว่าจริยธรรมในอรรถกถาธรรมบท เป็นหลักธรรมในการพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญของการอยู่ร่วมกันในสังคม เช่น ความสามัคคี การให้อภัยกัน การไม่ผูกโกรธ กันและกัน การควบคุมอารมณ์ การฝึกปฏิบัติตน การอบรมจิต และการดำรงตนอยู่อย่างเหมาะสม การปฏิบัติหน้าที่ของตนเองให้ถูกต้องสมควร ดังนั้น จริยธรรมดังกล่าวจึงควรมีการส่งเสริมในเชิง ปฏิบัติให้มากขึ้นทุกภาคส่วนของสังคม ทั้งระดับครอบครัว ชุมชน สถาบันการศึกษา โดยผ่านกิจกรรม หรือโครงการที่ส่งเสริมจริยธรรมเป็นฐานอบรมปมนิสัย

2. จากการศึกษาพบว่าอรรถกถาธรรมบทเป็นแหล่งร่วมหลักธรรมที่จำเป็นในการพัฒนาตน และการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข เป็นแบบเรียนของคณะสงฆ์ในเชิงภาษาศาสตร์และ จริยธรรมร่วมกันไป ดังนั้น จึงควรมีการส่งเสริมสนับสนุนรายวิชาจริยธรรมที่ชัดเจนในระบบการศึกษา ทุกระดับ เนื่องด้วยจริยธรรมมีความจำเป็นต่อสังคมทุกเพศทุกวัย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัญหาสังคมกับการบกพร่องทางจริยธรรม เพื่อสามารถกำหนด จริยธรรมให้เป็นรูปธรรมกับการส่งเสริมสังคม อันเป็นการป้องกันและปราบปรามผู้กระทำผิดที่ส่งผล ต่อความผิดอาชญากรรม

2. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรายวิชาการศึกษาทุกระดับในระบบการศึกษาไทย ว่ามี การส่งเสริมจริยธรรมผ่านแบบเรียนอย่างไร เพื่อจะได้มีมาตรการปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับ สถานการณ์และความจำเป็น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัญหาสังคมกับการบกพร่องทางจริยธรรม เพื่อสามารถกำหนดจริยธรรมให้เป็นรูปธรรมกับการส่งเสริมสังคม อันเป็นการป้องกันและปราบปรามผู้กระทำผิดที่ส่งผลต่อความผิดอาชญากรรม
2. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรายวิชาการศึกษาระดับในระบบการศึกษาไทย ว่ามีการส่งเสริมจริยธรรมผ่านแบบเรียนอย่างไร เพื่อจะได้มีมาตรการปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับสถานการณ์และความจำเป็น

เอกสารอ้างอิง

- พระราชปรีดีโมลี (สุทัศน). (2558). **ธัมมปัทฏฐกถา ภาค 1 แปลโดยพยัญชนะ**. กรุงเทพฯ: นิติธรรมการพิมพ์.
- พระอธิการกฤษดา สุทธิญาณ (เรื่องศิลป์). (2562). **ศึกษาอิทธิพลของปัญญาสชาดกที่มีต่อสังคมไทย**. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พัชรี จันทร์ทอง และธนสิน ชุตินทรานนท์. (2564). การวิเคราะห์อนุภาคในละครอิงประวัติศาสตร์ข้ามภพเรื่อง “บุพเพสันนิวาส” ความสัมพันธ์กับต้นทุนทางวัฒนธรรมไทย. **มนุษยศาสตร์สาร**. 22 (1): 9-10.
- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). **พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระสูตรต้นปิฎก ขุททกนิกาย เล่มที่ 25**. กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542**. กรุงเทพฯ: บริษัท นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์.
- สมิทธิพล เนตรนิมิตร. (2560ก). การศึกษาวิเคราะห์ชาดกในเชิงสหวิทยาการ. **วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์**. 13(3): 2-3.
- สมิทธิพล เนตรนิมิตร. (2560ข). อรรถกถาธรรมบทในสังคมไทย. **วารสารมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**. 3(1): 37-39.
- สุรพัศตร์ ภัทรานนท์อุทัย. (2561). **ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างเรื่องเล่าของ Let's & Go และกลุ่มคนไทยที่เล่นรถ Tamia Mini 4 WD**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เสฐียรพงษ์ วรรณปก. (2537). **พุทธวจนะในธรรมบท**. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง.
- เอื้อนทิพย์ พีระเสถียร. (2529). **การศึกษาเชิงวิเคราะห์แบบเรื่องและอนุภาคในปัญญาสชาดก**. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ข้ออ้างเหตุผลทางจริยธรรมของปีเตอร์ ซิงเกอร์เพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วม ในตำบลกระแซง อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี

ETHICAL ARGUMENT OF PETER SINGER FOR COMMUNITY DEVELOPMENT IN KRACHAENG SAM KHOK PATHUM THANI PROVINCE

วรรณลดา กันต์โฉม^{1*} และชัชพันธ์ ยิ้มอ่อน²
Wanlada Kanchom^{1*} and Chatchaphanu Yimaon²

Received : 27 September 2023

Revised : 4 February 2024

Accepted : 24 March 2024

บทคัดย่อ

บทความวิจัยมีจุดประสงค์ในการเสนอแนะข้ออ้างเหตุผลทางจริยธรรมเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมในชุมชนให้กับประชาชนในตำบลกระแซง อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพใช้วิธีศึกษาตัวบทกับสภาพบริบทของปีเตอร์ซิงเกอร์เพื่อพัฒนาเป็นกรอบแนวคิด นอกจากนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์กับการสนทนากลุ่มเพื่อเปิดพื้นที่การแลกเปลี่ยนในหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับประเด็นทางจริยธรรมกับการพัฒนาการมีส่วนร่วมในชุมชน ผลการวิจัยพบว่า ข้ออ้างเหตุผลการพัฒนาการมีส่วนร่วมในตำบลกระแซง คือ ถ้าการเข้ามามีส่วนร่วมในชุมชนไม่ต้องเสียสละอะไรที่สำคัญต่อชีวิต เราควรที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในชุมชน ข้ออ้างเหตุผลดังกล่าวเป็นข้ออ้างที่ทำให้ชุมชนเกิดการพิจารณาว่า ข้ออ้างเหตุผลของตนเองที่ไม่เข้าร่วมในกิจกรรมของชุมชนเป็นการคำนึงถึงการป้องกันผลที่เลวร้ายหรือไม่ และเป็นการปฏิเสธข้ออ้างที่ไม่เข้ามามีส่วนร่วมว่าเป็นข้ออ้างที่ไม่มีศีลธรรมเนื่องจากเป็นข้ออ้างที่ไม่ป้องกันผลที่เลวร้าย

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม / จริยธรรม / อรรถประโยชน์นิยม

¹หลักสูตรรัฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

²คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

¹Faculty of Education, Valaya Alongkorn University under the Royal Patronage
Pathum Thani Province

²Ramkhamhaeng University

* ผู้นิพนธ์ประสานงาน E-mail: chatchaphanu.y@ru.ac.th

ABSTRACT

The research purpose is to propose ethical reasons for promoting community participation among people residing in the Krachaeng Subdistrict, Sam Khok District, Pathum Thani Province. The study employed qualitative research methods and utilized Peter Singer's texts and context to develop a conceptual framework. Moreover, the researcher conducted interviews and focus groups to facilitate discussions on ethical issues and the development of community participation. The research findings revealed that community participation in the Krachaeng Subdistrict is justified if it does not require individuals to sacrifice anything important of their lives. In cases where individuals provide excuses for not participating in community activities, the community should consider whether such reasons are ethical and aimed at preventing negative consequences. Any excuse that fails to prevent negative outcomes should be rejected as unethical.

Keywords: Participation / Ethics / Utilitarianism

บทนำ

บทความวิจัยเรื่องนี้อยู่ในการศึกษาเชิงจริยศาสตร์ (Ethics) ซึ่งเป็นสาขาวิชาที่ศึกษาแนวปฏิบัติที่ควรจะทำ หรือแนวปฏิบัติที่ควรจะเป็น เช่น มีรถไฟกำลังวิ่งด้วยความเร็วสูงจนไม่สามารถหยุดรถไฟได้ และทางข้างหน้าเป็นทางแยกสองทาง ฝั่งขวามีคนนั่งอยู่บนรางจำนวน 1 คน ทางฝั่งซ้ายมีคนนั่งอยู่บนรางจำนวน 5 คน ในสถานการณ์ดังกล่าว เราจะเลือกสับรางให้รถไฟไปทางฝั่งซ้ายหรือฝั่งขวามือ ดังนั้นบทความวิจัยเรื่องนี้จะมาจัดอยู่ในสาขาวิชาทฤษฎีการเมืองที่ศึกษาเพื่อสร้างชุดคำอธิบาย ซึ่งประกอบไปด้วยตัวแปรต้นและตัวแปรตาม (ศุภชัย ศุภผล, 2562)

ดังนั้น จุดประสงค์ในการศึกษาของบทความวิจัยเรื่องนี้จะเป็นการเสนอข้ออ้างเหตุผลทางจริยธรรมในเรื่องการมีส่วนร่วมในสถานการณ์ที่ชุมชนกระแจะ อำเภอสสามโคก จังหวัดปทุมธานี ซึ่งกำลังเผชิญหน้ากับวิถีชีวิตต่างคนต่างอยู่ เพิกเฉยต่อปัญหาสาธารณะ ขาดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน จุดประสงค์ในการศึกษาของบทความเรื่องนี้จึงมิใช่การศึกษาปรากฏการณ์การมีส่วนร่วมในตำบลกระแจะเพื่อพรรณนา หรือค้นหาสาเหตุหรือปัจจัยใดที่ส่งผลให้ชุมชนกระแจะขาดการมีส่วนร่วม มีวิถีชีวิตต่างคนต่างอยู่ และเพิกเฉยต่อปัญหาสาธารณะ

สถานการณ์การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของตำบลกระแจะ อำเภอสสามโคก จังหวัดปทุมธานี สามารถกล่าวได้ว่า การมีส่วนร่วมในตำบลกระแจะได้เปลี่ยนแปลงจากการมีส่วนร่วมในลักษณะที่มีผู้นำชุมชนสร้างเครือข่ายจากญาติมิตรไปสู่สถานการณ์ขาดผู้นำชุมชน ประชาชนในพื้นที่ขาดการมีส่วนร่วม การดำเนินกิจการสาธารณะเป็นหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่เป็นผู้ดำเนินการหลัก ผู้วิจัยได้ศึกษาด้วยทฤษฎีเชิงประจักษ์ในงานวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการมีส่วนร่วมเพื่อสร้างนวัตกรรมชุมชนกระแจะ อำเภอสสามโคก จังหวัดปทุมธานี” ผู้วิจัยพบปัจจัยอธิบายสาเหตุ

การไม่มีส่วนร่วมในชุมชน คือ การเปลี่ยนแปลงจากสังคมชนบทสู่สังคมเมือง ซึ่งมีการแบ่งแยกขอบเขตความรับผิดชอบและหน้าที่ของคนในชุมชนอย่างชัดเจน กิจการสาธารณะจึงเป็นหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลกระแซง (ชัยพันธุ์ ยิ้มอ่อน วรรณลดา กันต์โฉม, วรรณุช สีปิยารักษ์ และปิยะ สงวนสิน, 2567)

จากสถานการณ์ดังกล่าวผู้วิจัยมีสมมติฐานว่าต่อประเด็นปัญหาอมตะ (Parential Question) ในเรื่องการมีส่วนร่วมในชุมชน คือ การลงพื้นที่เพื่อพัฒนานั้นจะพบปัญหาเรื่อง การมีหรือไม่มีส่วนร่วมในชุมชน ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีสมมติฐานในเบื้องต้นว่า ประชาชนจะเข้ามามีส่วนร่วมในชุมชนหรือไม่ขึ้นอยู่กับ “ผลประโยชน์ที่พวกเขาจะได้รับตามที่พวกเขาคาดหวัง” ถ้าเป็นไปตามที่พวกเขาคาดหวังตั้งแต่ต้นหรือประชาชนทราบว่าพวกเขาจะได้รรถประโยชน์ใดตั้งแต่แรกเริ่มพวกเขาจะเข้ามามีส่วนร่วม แต่ถ้าไม่ได้เป็นไปตามที่พวกเขาคาดหวัง พวกเขาจะปฏิเสธเข้ามามีส่วนร่วม การดำเนินงานวิจัยนี้ใช้วิธีการสัมภาษณ์ (Interview) กับการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ในเรื่องจริยศาสตร์ และเข้าใจกระบวนการคิดเรื่องความดี ความถูกต้อง สิ่งที่ควรประพฤติจากข้ออ้างเหตุผลทางจริยธรรมของปีเตอร์ ซิงเกอร์ ซึ่งจัดอยู่ในวิชาจริยศาสตร์สำนักอรรถประโยชน์หรือหลักการที่เน้นคำนึงถึงผล (Consequence) (Berkey, 2023)

ผู้วิจัยมีข้ออ้างเหตุผลที่ต้องศึกษาและใช้ทฤษฎีทางจริยธรรมของซิงเกอร์เนื่องจากการสร้างความเปลี่ยนแปลงต้องใช้กระบวนการเรียนรู้ผ่านบทสนทนาเพื่อให้ประชาชนในพื้นที่เห็นบรรทัดฐานหรือแนวทางการปฏิบัติที่ควรจะเป็นร่วมกันมากกว่าการใช้การศึกษาเชิงประจักษ์ที่ให้ความสำคัญกับการอธิบายปรากฏการณ์

วัตถุประสงค์การวิจัย

เสนอแนะข้ออ้างเหตุผลทางจริยธรรมเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมในชุมชนให้กับประชาชนในพื้นที่

วิธีดำเนินการวิจัย

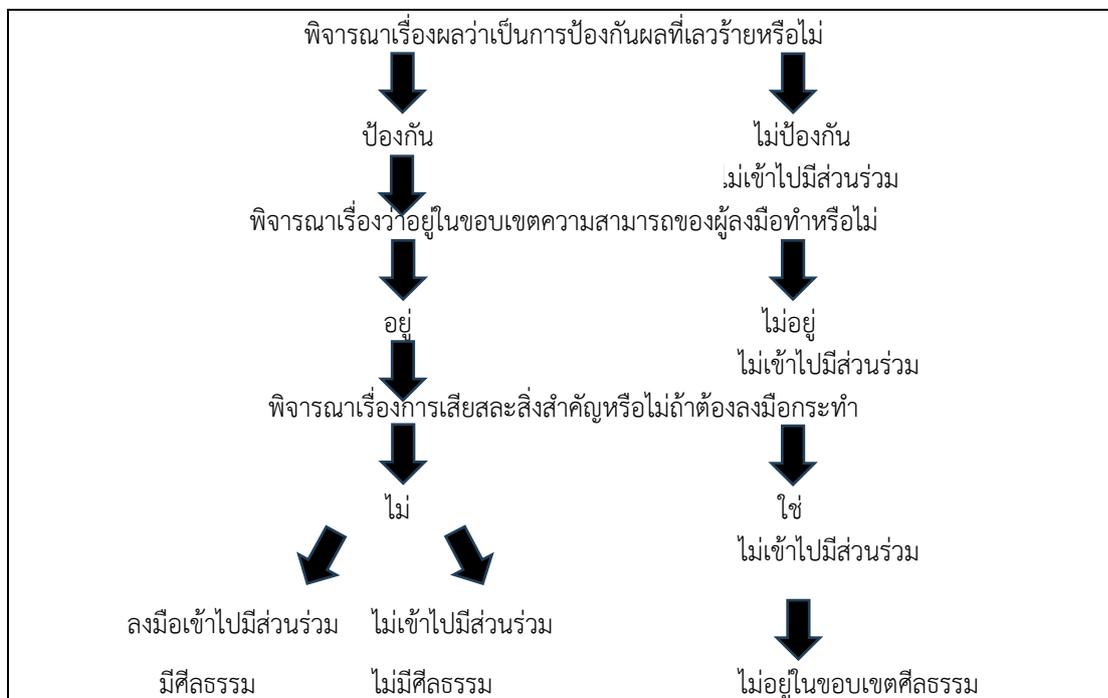
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในตำบลกระแซง อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี มีจำนวนทั้งสิ้น 5,141 คน (TPMAP, 2566) แต่งานวิจัยเรื่องนี้ใช้วิธีการดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ ดังนั้นผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ตำบลกระแซง ผู้วิจัยพบว่ามีกลุ่มตัวอย่างจำนวนสองประเภทที่แบ่งแยกกันอย่างชัดเจน คือ กลุ่มตัวอย่างที่เข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนอย่างสม่ำเสมอ เช่น กลุ่มผู้นำชุมชน กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ได้แก่ 1) กลุ่มตัวอย่างที่มีทะเบียนบ้านอยู่ในตำบลกระแซง 2) กลุ่มตัวอย่างประชากรแฝงในตำบลกระแซง

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากประชากรที่มีได้มีส่วนร่วม ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบอ้างอิงด้วยบุคคลที่เข้าร่วมในการพัฒนาชุมชนอย่างสม่ำเสมอ (Snowball Sampling) เพื่อแนะนำกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

กรอบแนวคิดเชิงปทัสสถานเพื่อการตัดสินใจเข้าไปมีส่วนร่วม

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดเชิงปทัสสถานเพื่อการตัดสินใจเข้าไปมีส่วนร่วม

แบบสัมภาษณ์

1. สถานการณ์สมมติว่า เรากำลังจะไปทำงาน แต่ระหว่างทาง เราเห็นเด็กกำลังจะจมน้ำ เราควรมีหน้าที่ช่วยเหลือเด็กหรือไม่หากเสื้อผ้าของเราต้องเปียก
2. สถานการณ์ความยากจนในตำบลกระแซงเป็นคนจนรายได้ เราควรที่จะเข้าช่วยเหลือหรือไม่เพื่อป้องกันมิให้เกิดผลที่เลวร้ายตามมา
3. สถานการณ์การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน
4. มีสถานการณ์ใดบ้างที่เกิดขึ้นในชุมชนแล้วถ้าไม่เข้าไปมีส่วนร่วมเพื่อป้องกันจะเกิดผลร้ายตามมา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เอกสารปฐมภูมิและเอกสารทุติยภูมิ การศึกษาเอกสารในปฐมภูมิกับทุติยภูมิในทางปรัชญาการเมืองจำแนกเอกสารสำหรับการศึกษาไว้ 2 ประเภท ได้แก่ การศึกษาตัวบท (Text) ของนักปรัชญา เช่น ตัวบท “Republic” ของเพลโต กับการศึกษาเอกสารที่เป็นสภาพบริบท เช่น ประวัติศาสตร์การเมืองกรีก การตีความของนักวิชาการ ดังนั้นในกรณีของการเก็บรวบรวมข้อมูล

จากเอกสารจึงเป็นการศึกษาจากตัวบทของปีเตอร์ ซิงเกอร์กับเอกสารที่เกี่ยวข้องกับตัวบท เช่น การตีความของนักวิชาการที่สนใจปรัชญาการเมืองของซิงเกอร์

ผู้วิจัยเริ่มต้นศึกษาตัวบทเรื่อง “The Life You Can Save How to do Your Part to End World Poverty” เพื่อพัฒนาเป็นกรอบแนวคิด ตัวบทเรื่องนี้ปีเตอร์ ซิงเกอร์ได้นำเสนอข้ออ้างเหตุผลทางจริยธรรมที่ให้ความสำคัญกับการป้องกันผลลัพธ์ที่เลวร้าย เขากล่าวว่า “...คิดถึงเด็กเล็กในกานาที่ตายด้วยโรคหัด คุณรู้สึกอย่างไรถ้าคุณเป็นแม่หรือพ่อที่นั่งเฝ้ามองลูกของคุณทรมาณและอ่อนแอลงโดยไม่มีความช่วยเหลือ คุณรู้อยู่ตลอดเวลาว่า เด็กๆ ตายเพราะโรคเหล่านั้น คุณก็รู้ว่าโรคจะรักษาหายได้หากคุณสามารถนำเด็ก ๆ ไปส่งโรงพยาบาล...” (Singer, 2011)

จากตัวบทดังกล่าวผู้วิจัยตีความข้ออ้างเหตุผลของซิงเกอร์ได้ว่า เขาให้ความสำคัญกับเรื่อง “การป้องกันผลลัพธ์ที่เลวร้าย” เพราะการป้องกันเด็กๆ ในกานาเสียชีวิตจากโรคหัดเป็นเรื่องที่สามารถป้องกันได้ถ้าเราลงมือช่วยเหลือด้วยการนำเด็ก ๆ ไปส่งโรงพยาบาล แต่ปัญหาในประเทศกานารวมถึงบรรดาประเทศโลกที่สาม คือ ประเทศเหล่านี้ขาดแคลนอาหาร ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค และทรัพยากรพื้นฐานต่างๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต ตัวบทของซิงเกอร์จึงศึกษาและค้นคว้าเพื่อพัฒนาข้ออ้างเหตุผลทางจริยธรรมเพื่อชี้้นำให้พลเมืองในประเทศพัฒนาแล้วร่วมกันช่วยเหลือผู้คนในประเทศกำลังพัฒนาเพื่อป้องกันผลลัพธ์ที่เลวร้าย นั่นคือ การเสียชีวิตจากการขาดแคลนอาหาร ไร้ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค ดังนั้นผู้วิจัยพบข้ออ้างเหตุผลทางจริยธรรมพื้นฐานที่ซิงเกอร์ใช้เพื่อศึกษาในเชิงปรัชญาและตัดสินว่าอะไรคือการกระทำที่มีหรือไม่มีศีลธรรม ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ข้ออ้างเหตุผลทางจริยธรรมของปีเตอร์ ซิงเกอร์

ข้ออ้างเหตุผล	1. ตาย ไม่มีอาหาร ไม่มียารักษาเป็นผลที่เลวร้าย
	2. ถ้าเรามีอำนาจที่จะป้องกันมิให้เกิดผลที่เลวร้ายโดยที่มิได้เสียสละอะไรที่สำคัญต่อเรา แต่เราไม่ลงมือป้องกัน เราจะเป็นคนที่กระทำความผิด
	3. ถ้าเรามีอำนาจพอที่จะช่วยเหลือเพื่อป้องกันมิให้คนตาย ขาดอาหาร และมียาสำหรับรักษาโรคโดยที่เรามีได้เสียสละอะไร แต่เรากลับไม่ช่วย
ข้อสรุป	ถ้าเราไม่ช่วยและเกิดผลที่เลวร้ายตามมา เรากำลังทำสิ่งที่ผิด

เอกสารทฤษฎีคุณิที่นักวิชาการได้ศึกษาปรัชญาการเมืองของปีเตอร์ ซิงเกอร์ ผู้วิจัยพบบทความวิชาการ เรื่อง “ความคิดทางจริยศาสตร์ของปีเตอร์ ซิงเกอร์ในงานจริยศาสตร์เชิงปฏิบัติ” ซึ่งนำเสนอโดยณัฐพล โสติกรังนวิโรจน์ บทความเรื่องนี้จัดประเภทปรัชญาการเมืองของซิงเกอร์อยู่บนฐานคิดอรรถประโยชน์นิยม (Utilitarianism) ซึ่งเป็นจริยธรรมที่ให้ความสำคัญผลลัพธ์ นั่นคือความสุขกับ คนจำนวนมากที่สุด (ณัฐพล โสติกรังนวิโรจน์, 2559) ดังนั้นปรัชญาการเมืองของซิงเกอร์จึงให้ความสำคัญกับการตัดสินใจเลือกหรือไม่เลือกทำอะไรด้วยการคำนึงถึงผล

นอกจากนี้ณัฐพลยังได้กล่าวถึงตัวบทสำคัญ ซึ่งถือเป็นบทความของซิงเกอร์ ซึ่งได้รับการตีพิมพ์ซ้ำถึง 20 ครั้ง นั่นคือ บทความเรื่อง “Famine, Affluence, and Morality” ในปี ค.ศ. 1972

ดังนั้น การเริ่มต้นศึกษาปรัชญาการเมืองของซิงเกอร์จึงต้องเริ่มต้นจากบทความเรื่องนี้ ซึ่งผู้วิจัยพบว่า บทความเรื่องนี้เป็นจุดเริ่มต้นปรัชญาการเมืองของซิงเกอร์เพราะผู้วิจัยพบข้ออ้างเหตุผลทางจริยธรรมที่คำนึงถึงการป้องกันผลในทางที่เลวร้ายจากตัวบทเรื่องนี้ ที่สำคัญคือข้ออ้างเหตุผลนี้ซิงเกอร์ได้ใช้เป็นกรอบในการศึกษาเชิงปทัสสถานกับหนังสือที่เขาตีพิมพ์ออกมาภายหลัง ได้แก่ “The Life You Can Save How to do Your Part to End World Poverty” และ “Practical Ethics” ซิงเกอร์เชื่อมโยงตัวบททั้งสามเล่มด้วยข้อเสนอทางจริยธรรมเดียวกัน (Singer, 2011)

ซิงเกอร์เขียนว่า “หลักการนี้เรียกร้องให้เราป้องกันสิ่งที่เลว มิใช่สนับสนุนสิ่งที่ดี และมันเรียกร้องจากเราเฉพาะตอนที่เราสามารถทำได้โดยไม่ต้องเสียสละอะไรที่สำคัญในเชิงเปรียบเทียบจากมุมมองของศีลธรรม” (Singer, 1972) จากหลักการข้อนี้ผู้วิจัยยกตัวอย่างเพื่อแสดงความเข้าใจในเรื่องข้ออ้างทางจริยธรรมที่คำนึงถึงผลในทางที่เลว เช่น การบริจาคเงินให้กับพระที่อาพาธเป็นการกระทำที่ป้องกันผลในทางที่เลวร้าย กับการประชาสัมพันธ์ขององค์การบริหารส่วนตำบลเรื่องการฉีดยุงเพื่อป้องกันโรคไข้เลือดออกเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดผลที่ดี

ยิ่งไปกว่านั้นถ้าเราพิจารณาประเด็นจากตัวบทของปีเตอร์ ซิงเกอร์ ผู้วิจัยใช้สภาพบริบททางเข้ามาตีความเรื่อง “ข้ออ้างเหตุผลทางจริยธรรม” ผู้วิจัยพบว่า ปรัชญาการเมืองของซิงเกอร์อยู่ในบริบทช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สอง ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ประเทศเพิ่งได้รับอิสรภาพจากประเทศอาณานิคม และเพิ่งจัดตั้งรัฐบาล การบริหารจัดการเรื่องสาธารณสุขในประเทศยังไม่ลงตัว ซึ่งรวมไปถึงทรัพยากรที่ถูกเจ้าอาณานิคมขูดรีดเอาไป ข้อเท็จจริงที่ซิงเกอร์นำเสนอในหนังสือของเขาจึงเป็นเรื่องความอดอยากหิวโหย ความยากจน โรคภัยไข้เจ็บที่เกิดขึ้นในประเทศโลกที่สาม (Third World) ดังนั้นสภาพบริบทดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยพบว่า ข้อเสนอของซิงเกอร์ได้รับอิทธิพลจากสภาพบริบททางการเมืองดังกล่าวโดยเฉพาะข้อเรียกร้องต่อประเทศพัฒนาแล้วให้ช่วยเหลือประเทศด้อยพัฒนา (ชัชพันธ์ุ ยิ้มอ่อน, 2567)

การสนทนากลุ่ม

การสนทนากลุ่ม (Focus Group) เป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ผู้วิจัยใช้เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสนทนาใช้เหตุผลและเปิดพื้นที่การแลกเปลี่ยนในหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับประเด็นทางจริยธรรมกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน อาทิ สถานการณ์รกร้างเบรกแตก สถานการณ์เด็กจมน้ำเพื่อเปรียบเทียบกับกรณีมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ว่า ระหว่างทางที่คุณกำลังเดินทางไปทำงาน คุณผ่านสระว่ายน้ำและเห็นเด็กคนหนึ่งกำลังเล่นอยู่ในสระ ในตอนนั้นเองมีเด็กคนหนึ่งเป็นตะคริวและกำลังจะจมน้ำ ซึ่งถ้าคุณไม่เข้าไปช่วย เด็กคนนั้นต้องจมน้ำแน่นอน อย่างไรก็ตามถ้าคุณเลือกที่จะเข้าไปช่วยเด็กคนนั้น คุณต้องเสียเวลากลับไปเปลี่ยนเสื้อผ้าและทำให้คุณต้องไปทำงานสาย คุณจะเลือกทำอย่างไรระหว่างช่วยเหลือหรือไม่ช่วยเด็กที่กำลังจะจมน้ำ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจะพิจารณาตามกรอบแนวคิดของปีเตอร์ ซิงเกอร์ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นจากข้ออ้างเหตุผลทางจริยธรรม แนวทางจะเป็นการวิเคราะห์การตัดสินใจตามลำดับขั้นของการพิจารณาที่คำนึงถึงผลลัพธ์ว่าในขั้นที่ 1) พิจารณาว่าจะเป็นการตัดสินใจที่ป้องกันผลที่เลวร้าย

หรือไม่ 2) พิจารณาว่าอยู่ในขอบเขตความสามารถของกลุ่มตัวอย่างหรือไม่ และ 3) พิจารณาการลงมือทำว่าต้องแลกเปลี่ยนสิ่งสำคัญของตนเองหรือไม่

ผลการวิจัย

การเสนอแนะข้ออ้างเหตุผลทางจริยธรรมเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมในชุมชนให้กับประชาชนในพื้นที่ ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่มีได้เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน ผู้วิจัยได้เริ่มต้นบทสนทนาหัวข้อการทดลองทางความคิดเรื่อง “เด็กกำลังจะจมน้ำ ในขณะที่เรากำลังจะไปทำงาน” ผลจากการสนทนา กลุ่มตัวอย่างเห็นตรงกันว่า ถ้าพวกเขาพบเหตุการณ์เช่นเดียวกันกับ “การทดลองทางความคิดเรื่องเด็กจมน้ำ” พวกเขาทุกคนจะเข้าไปมีส่วนร่วมหรือเข้าไปช่วยเหลือเด็กในทันทีเพื่อป้องกันผลที่เลวร้ายมิให้เกิดขึ้น แต่ในกรณีของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน พวกเขาจะพิจารณาเป็นเรื่องๆ ไปเนื่องจากกิจกรรมการมีส่วนร่วมในชุมชนนั้น บางเรื่องไม่สามารถไปเปรียบเทียบได้กับกรณีการทดลองทางความคิดดังกล่าวเพราะการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองหรือไม่นั้น ผลที่เกิดขึ้นตามมาอาจมิได้ส่งผลที่เลวร้าย (ส่งศักดิ์ จันทรโสภา (นามสมมติ), สัมภาษณ์ 8 พฤษภาคม 2566)

ผู้วิจัยได้ดำเนินบทสนทนาถึงเรื่องกลุ่มคนยากจนในตำบลกระแซง ผู้วิจัยได้รายงานถึงสาเหตุมาจากความยากจนด้านรายได้จำนวน 65 คนว่ามีที่มาจาก 1) คนอายุ 15-59 ปี ไม่มีอาชีพและรายได้ 2) คนอายุ 60 ปีขึ้นไปไม่มีอาชีพและรายได้ และ 3) รายได้เฉลี่ยของคนในครัวเรือนต่อปีต่ำกว่า 100,000 บาท หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า บุคคลในจำนวน 65 คนนี้หากอายุระหว่าง 15-59 ปี หรือเกิน 60 ปี บุคคลนี้ไม่มีอาชีพและรายได้ และรวมถึงคนในครอบครัวที่มีรายได้ไม่ถึง 100,000 บาทต่อปี จากข้อมูลดังกล่าว กลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนมีการตัดสินใจว่าควรเข้าไปมีส่วนร่วมเพื่อช่วยเหลือกลุ่มคนยากจนในตำบลกระแซงออกเป็น 2 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมเพื่อช่วยเหลือเพราะตีความว่า หากไม่เข้าไปช่วยเหลือคนยากจนจะไม่สามารถป้องกันผลร้ายที่เกิดขึ้น อย่างไรก็ตามพวกเขาได้ประเมินตนเองว่า พวกเขาไม่มีความสามารถพอที่จะเข้าไปช่วยเหลือคนกลุ่มนี้ได้ (อารักษ์ รุจิระศิริกุล (นามสมมติ), สัมภาษณ์ 8 พฤษภาคม 2566) กับฝ่ายที่ไม่เข้าไปมีส่วนร่วมเพื่อช่วยเหลือเนื่องจากให้เหตุผลว่า การป้องกันผลที่เลวร้ายจากความยากจนเป็นหน้าที่ของรัฐบาล หรือภาครัฐในพื้นที่ (นันทพิรดา กองคำ (นามสมมติ), สัมภาษณ์ 8 พฤษภาคม 2566)

หัวข้อต่อมา คือ กิจกรรมการพัฒนาในชุมชนในตำบลกระแซง ผู้วิจัยได้แจ้งให้กลุ่มตัวอย่างทราบว่า กิจกรรมในชุมชนจัดขึ้นโดยองค์การบริหารส่วนตำบลกระแซง เช่น โครงการส่งเสริมการจัดประชาคมหมู่บ้าน โครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการคัดแยกขยะ ส่วนในเรื่องของการพัฒนานวัตกรรมเพื่อชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลกระแซงได้ดำเนินโครงการออกมาในลักษณะการจัดตั้งศูนย์ประสานงานเพื่อการพัฒนาผู้สูงอายุเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์จากจากกล้วยและมันกับการปลูกผักไฮโดรโปนิกส์ในกล่องโฟม (ซัชพันธุ์ ยิมอ่อน, วรรณลดา กันต์โคม, วรรณลักษณ์ วีระยุทธ, พิษญาณี เชิงศิริ ไชยยะ, 2564) นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมจากภาคประชาชนในหมู่บ้าน นั่นคือ การเลี้ยงไข่ไก่สมุนไพรโดยชุมชนหมู่ที่ 2 บ้านท่าลาน ส่วนกิจกรรมจากหน่วยงานภายนอก คือ กิจกรรมที่จัดขึ้นโดยมหาวิทยาลัยสุโขทัย และหน่วยงานพัฒนาชุมชนประจำอำเภอ

กลุ่มตัวอย่างที่มีได้เข้าร่วมในกิจกรรมของชุมชนกล่าวถึงสาเหตุที่มีได้เข้าร่วมกิจกรรมซึ่งผู้วิจัยสามารถจัดลำดับได้ดังต่อไปนี้ 1) ไม่ทราบว่ามีกิจกรรมที่จัดขึ้นโดยหน่วยงานภายในและภายนอกชุมชน 2) กิจกรรมจัดตรงกับเวลาที่ไม่สะดวกเข้าร่วม 3) เวลาตรงกับวันทำงาน 4) มีใช้คนในชุมชน 5) เหนื่อยจากการทำงาน (โชคดี พุ่มคำ, สำรวย เฟิงโคตร, กาญจนา โคตรเพชร, สมทรง คอยผล, วิเชียร พูลสวัสดิ์, สมัย สมศรี, บังอร ทองสีสังข์) สันทนา กลุ่ม 8 พฤษภาคม 2566)

เหตุผลในเรื่องการเข้าร่วมกิจกรรมสามารถจำแนกเป็นการตัดสินใจเรื่องการเปรียบเทียบกับสิ่งสำคัญกับการเข้าร่วมกิจกรรมตามกรอบแนวคิดของซิงเกอร์ ผู้วิจัยพบว่า เราสามารถจำแนกเหตุการณ์ที่ไม่เข้าร่วมที่ต้องเสียสละสิ่งสำคัญกับเสียสละสิ่งที่ไม่สำคัญ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2 จำแนกประเภทการให้เหตุผลตามกรอบแนวคิดของซิงเกอร์

สิ่งสำคัญ	สิ่งไม่สำคัญ
เวลาตรงกับวันทำงาน	ไม่ทราบว่ามีกิจกรรมที่จัดขึ้นโดยหน่วยงานภายในและภายนอกชุมชน
เหนื่อยจากการทำงาน	กิจกรรมจัดตรงกับเวลาที่ไม่สะดวกเข้าร่วม
	มีใช้คนในชุมชน

จากตารางผู้วิจัยพบว่า เหตุผลการตัดสินใจที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนหากต้องเสียสละสิ่งที่สำคัญ ได้แก่ การเสียสละวันทำงานเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน หรือการเสียสละการพักผ่อนเพราะการไม่มีงาน ไม่มีเงินและไม่มีแรงเป็นเรื่องสำคัญต่อการดำรงชีวิตและการหาเลี้ยงตนเองกับครอบครัว แต่ในกรณีที่กลุ่มตัวอย่างไม่ทราบว่ามีกิจกรรมที่จัดขึ้นเป็นการตัดสินใจโดยที่ไม่มีผลมาจัดกิจกรรมตรงกับเวลาที่ไม่สะดวก และมีใช้คนในชุมชนเป็นตัวเปรียบเทียบว่า ถ้าเข้าร่วมแล้วจะต้องเสียสละอะไรตามมา

ประเด็นสุดท้าย คือ มีสถานการณ์ใดบ้างที่จะเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อป้องกันผลร้ายตามมา กลุ่มตัวอย่างทุกคนเห็นตรงกัน นั่นคือ สถานการณ์น้ำท่วมในตำบลกระแซงในปี พ.ศ. 2554 กับสถานการณ์น้ำล้นตลิ่งในเดือนกันยายน พ.ศ. 2565 กลุ่มตัวอย่างเห็นตรงกันว่า สถานการณ์น้ำท่วมเป็นสถานการณ์ที่เลวร้าย ซึ่งในช่วงเวลานั้นพวกเขาประเมินศักยภาพของตนเองว่าจะพอช่วยเหลือใครคนในชุมชนได้บ้างตั้งแต่การบริจาคเงิน สิ่งของเครื่องใช้ อาหาร และยารักษาโรค หรือในกรณีถ้าไม่มีทุนทรัพย์มากพอ พวกเขาได้ช่วยเหลือทางด้านแรงงาน คือ การขนกระสอบทรายเพื่อป้องกันน้ำท่วมเข้าบ้านและวัดไก่อเตี้ย ซึ่งตั้งอยู่ใกล้ริมแม่น้ำเจ้าพระยา

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า ข้ออ้างเหตุผลการพัฒนาการมีส่วนร่วมในตำบลกระแซง คือ ถ้าการเข้ามามีส่วนร่วมในชุมชนไม่ต้องเสียสละอะไรที่สำคัญต่อชีวิต เราควรที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในชุมชน ข้ออ้างเหตุผลดังกล่าวเป็นข้ออ้างที่ทำให้ชุมชนเกิดการพิจารณาว่า ข้ออ้างเหตุผลของตนเองที่ไม่เข้าร่วมในกิจกรรมของชุมชนเป็นการคำนึงถึงการป้องกันผลที่เลวร้ายหรือไม่ และเป็นการปฏิเสธข้ออ้างที่ไม่เข้ามามีส่วนร่วมว่าเป็นข้ออ้างที่ไม่มีศีลธรรมเนื่องจากเป็นข้ออ้างที่ไม่ป้องกันผลที่เลวร้าย

ผลการวิจัยข้างต้นเป็นการพัฒนาให้ประชาชนในชุมชนแยกแยะความแตกต่างระหว่างข้ออ้างที่พิจารณาจากการป้องกันผลที่เลวร้ายกับข้ออ้างที่ได้มีการป้องกันผลที่เลวร้าย การพัฒนาให้คนในชุมชนตระหนักถึงข้ออ้างจากการป้องกันผลที่เลวร้ายมีส่วนสำคัญในการพัฒนาให้คนในชุมชนมีภาระหน้าที่และความผูกพันต่อชุมชนมากกว่าจะปล่อยให้คนในชุมชนตัดสินใจโดยไม่คำนึงถึงผลที่ตามมา

ผลการวิจัยดังกล่าวเป็นผลที่สอดคล้องกับหัวข้อในการศึกษาทางจริยศาสตร์ นั่นคือข้อผูกพันทางจริยธรรม (Moral Obligation) ซึ่งผู้วิจัยพบงานวิจัยเรื่องข้อผูกพันทางจริยธรรมที่เราจำเป็นต้องรับวัคซีนป้องกันโรคโคโรนาไวรัสจากกรอบแนวคิดเรื่องอรรถประโยชน์เพราะการรับวัคซีนนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ดี นั่นคือ ภูมิคุ้มกันหมู่ (Herd Immunity) (Giubilini, Douglas, Savulescu, 2018) อย่างไรก็ตามมีผลงานวิจัยที่ได้พัฒนาข้อโต้แย้งของปีเตอร์ ซิงเกอร์โดยเฉพาะเรื่องข้ออ้างเหตุผลที่กำหนดเงื่อนไขให้เราต้องเสียสละว่า การเสียสละมิใช่สิ่งที่ทำแล้วจะเกิดผลดีเพราะเป็นการละเมิดสิทธิโดยเฉพาะผู้ที่ต้องเสียสละ (Pummer, 2016)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

ผู้วิจัยพบปรัชญาการเมืองที่เป็นฐานคิดของข้ออ้างเหตุผลเพื่อไม่เข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนมาจากปรัชญาการเมืองเสรีนิยม ซึ่งให้ความสำคัญกับสิทธิเสรีภาพกับปัจเจกบุคคลในการเลือกที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมหรือไม่มีส่วนร่วมจากความยินยอมพร้อมใจของตัวเอง ข้ออ้างปรัชญาการเมืองเสรีนิยมจึงเป็นสำนักคิดที่โต้แย้งสำนักอรรถประโยชน์นิยมว่า การเข้าร่วมหรือไม่เข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาขึ้นอยู่กับความยินยอมพร้อมใจของบุคคล เราไม่ควรบังคับบุคคลให้เข้าร่วมกิจกรรมด้วยการใช้ข้ออ้างว่า การกระทำนั้นเป็นการป้องกันผลที่เลวร้าย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ศึกษาข้ออ้างเหตุผลทางจริยธรรมของปรัชญาการเมืองเสรีนิยมเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมในตำบลกระแซง อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี

เอกสารอ้างอิง

ซัซพันธุ์ ยิ้มอ่อน, (2567). การพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง. เอกสารประกอบการสอน.

กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ซัซพันธุ์ ยิ้มอ่อน, วรรณลดา กันต์โฉม, วรลักษณ์ วีระยุทธ และ พิชญานี เจริญชัย. (2564).

โครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการ (1 ตำบล

1 มหาวิทยาลัย) ตำบลกระแซง อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี. ปทุมธานี:

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.

- ชัยพันธุ์ ยิ้มอ่อน, วรรณลดา กันต์โถม, วรรณช ลิปิยารักษ์ และปิยะ สงวนสิน. (2567). การพัฒนาการมีส่วนร่วมเพื่อสร้างนวัตกรรมชุมชนกระแซง อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี. **วารสาร มจร.สังคมศาสตร์ปริทรรศน์**. 13(5). [ออนไลน์], เข้าถึงได้จาก: <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/jssr>
- โชคดี พุ่มคำ, สำราย เพ็งโคตร, กาญจนา โคตรเพชร, สมทรง คอยผล, วิเชียร พูลสวัสดิ์, สมัย สมศรี, บังอร ทองสีสังข์, ตำบลกระแซง อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี. 8 พฤษภาคม 2566, **สนทนากลุ่ม**.
- ณัฐพล โสเถียรตันวิโรจน์. (2559). ความคิดทางจริยศาสตร์ของปีเตอร์ ซิงเกอร์ในงานจริยศาสตร์เชิงปฏิบัติ. **วารสารประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**. 41(2). [ออนไลน์], เข้าถึงได้จาก: <https://ejournals.swu.ac.th/index.php/JOH/article/view/7968>
- นันทพิรดา กองคำ (นามสมมติ, ตำบลกระแซง อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี. 8 พฤษภาคม 2566), **สัมภาษณ์**.
- ศุภชัย ศุภผล. (2562). **ปรัชญาการเมืองเบื้องต้น**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง. **ส่งศักดิ์ จันทรโสภา** (นามสมมติ), ตำบลกระแซง อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี. (8 พฤษภาคม 2566), **สัมภาษณ์**.
- อารักษ์ รุจิระศิริกุล (นามสมมติ), ตำบลกระแซง อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี. (8 พฤษภาคม 2566), **สัมภาษณ์**.
- Berkey, B. (2023). **Utilitarianism and Poverty**. In Gottfried Schweiger & Clemens Sedmak (eds.), **Routledge Handbook of Philosophy and Poverty**. Routledge. pp. 127 - 137.
- Giubilini, A., Douglas, T. & Savulescu, J. (2018). **The moral obligation to be vaccinated: utilitarianism, contractualism, and collective easy rescue**. *Med Health Care Philos.* Dec;21(4):547 - 560. doi: 10.1007/s11019-018-9829-y. PMID: 29429063; PMCID: PMC6267229.
- Pummer, T. (2016). "Whether and Where to Give." **Philosophy & Public Affairs**. 44(1): 77-95.
- Singer, P. (1972). "Famine, Affluence, and Morality." **Philosophy & Public Affairs**. 1(3): 229-43. [Online], Available: <http://www.jstor.org/stable/2265052>. Accessed 2 Sept. 2023.
- Singer, P. (2011). **The life you can save: How to do your part to end world poverty**. New York: Random House.
- Singer, P. (2011). **Practical Ethic**. New York: Cambridge University.
- TPMAP. (2566). **ภาพรวมคนจนในปี 2566**. [ออนไลน์], เข้าถึงได้จาก: <https://www.tpmaph.in.th/2566/130704>.
-

แนวทางการอนุรักษ์ภูมิปัญญาการใช้สมุนไพรของชุมชน ในตำบลบ้านแก่ง อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว

GUIDELINE OF HERBAL USAGE WISDOM CONSERVATION OF COMMUNITY IN BANKENG SUBDISTRICT, MAUNG DISTRICT, SA KAEO PROVINCE

สุนทรีย์ จินธรรม^{1*}, จีรภัทร์ อัฐฐิติลปเวที², รัชนิวรรณ จินธรรม² และประภัสรา ธรรมวัชรารัง³
Soontaree Cheentam¹, Jeeraputr Attisilwet², Rachaneewan Cheentam² and
Prapatsara Thamwatcharangkoon³

Received : 2 November 2023

Revised : 28 March 2024

Accepted : 29 March 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหาการอนุรักษ์ภูมิปัญญาการใช้สมุนไพรของชุมชนในตำบลบ้านแก่ง อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว และ 2) ศึกษาแนวทางการอนุรักษ์ภูมิปัญญาการใช้สมุนไพรของชุมชนในตำบลบ้านแก่ง อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยเลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง ได้แก่ หมอพื้นบ้าน ปราชญ์ท้องถิ่นที่มีความรู้และภูมิปัญญาในการใช้สมุนไพร ผู้ปลูกสมุนไพร และผู้นำชุมชน ที่ส่งเสริมการใช้สมุนไพร จำนวนกลุ่มละ 5 คน รวม 20 คน เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหาการอนุรักษ์ภูมิปัญญาการใช้สมุนไพรของชุมชน พบปัญหา 4 ด้าน ได้แก่ 1) ปัญหาด้านการปลูกพืชสมุนไพร 2) ปัญหาด้านการใช้ประโยชน์จากสมุนไพร 3) ปัญหาด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพร และ 4) ปัญหาด้านการถ่ายทอดภูมิปัญญาการใช้สมุนไพรสำหรับแนวทางการอนุรักษ์ภูมิปัญญาการใช้สมุนไพรของชุมชนตำบลบ้านแก่ง พบว่า ทุกภาคส่วนควรร่วมมือกันส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรทั้งในที่สาธารณะของตำบลและที่ดินส่วนตัวของสมาชิกชุมชน อาจทำในรูปแบบ เกษตรผสมผสาน วนเกษตร ป่าครอบครัว ธนาคารต้นไม้ ธนาคารสมุนไพร ปลูกหัวไร่ปลายนา และสวนรอบบ้าน เพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียว ผู้นำควรรวมกลุ่มและร่วมมือกันในการใช้ประโยชน์จากสมุนไพรและเพิ่มช่องทางการจำหน่ายผลิตภัณฑ์สมุนไพร หน่วยงานภาครัฐควรสนับสนุนการพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรให้มีมาตรฐาน ส่งเสริมการถ่ายทอดความรู้ ภูมิปัญญาจากหมอพื้นบ้าน ปราชญ์ท้องถิ่นสู่คนรุ่นปัจจุบันโดยจัดทำตำรา และจัดทำฐานข้อมูลหมอพื้นบ้านและฐานข้อมูลสมุนไพร

คำสำคัญ: การอนุรักษ์ / ภูมิปัญญา / การใช้สมุนไพร

¹วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

²นักวิจัยอิสระ สมาคมสิ่งแวดล้อมศึกษาแห่งประเทศไทย

³สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี

* ผู้นิพนธ์ประสานงาน E-mail: ajssoonaj@gmail.com

ABSTRACT

The objectives of this research were to 1) study the problems of wisdom conservation for herbal usage in the community of Ban Kaeng subdistrict, Muang district, Sa Kaeo province, and 2) study the guidelines of wisdom conservation for herbal usage in the community of Ban Kaeng subdistrict, Muang district, Sa Kaeo province. This qualitative research selected target group by purposive sampling such as local doctors, local philosophers who had knowledge and wisdom in herbal usage, herbal growers, and community leaders who promoted herbal usage get into a group of 5, totally 20 respondents. The data were collected by interview and focus group discussion analyzed by content analysis.

The research findings were as followed: the problems of wisdom conservation for herbal usage in the community consisted of 4 aspects 1) problem of herb growing, 2) problem of herb utilization, 3) problem of product development for herbs, and 4) problem of wisdom transferring for herbal usage. The guidelines of wisdom conservation for herbal usage in the community of Ban Kaeng subdistrict found that all of sectors should cooperate to promote the growing of herbs both in the public area and private area of each member, may be integrated farming system, agroforestry farming, family forest, tree bank, herb bank, on-farm growing, and garden around house. These activities emphasized to increase green area and community leaders should joint together and cooperate in herbal usage as well as enhanced channel of distribution. Public sector supported herbal development to be standardized, promoted knowledge and wisdom from local doctors or local philosophers to new generations in the form of books and data base of local doctors and herbs.

Keywords: Conservations / Wisdom / Herbal Usage

บทนำ

ในสมัยพุทธกาลมีการใช้ยาสมุนไพรในการรักษาโรค และยังมีสถาบันที่มีการเรียนการสอนของการแพทย์ซึ่งใช้ยาสมุนไพร มีหมอมือที่เก่งชื่อหมอชิวโกมารภัจจ์ ถือเป็นบรมครูของการแพทย์อายุรเวทและการแพทย์แผนไทย ได้ศึกษาวิชาแพทย์กับอาจารย์แพทย์ทศปาโมกข์ เมืองตักศิลา ก่อนที่ท่านจะเรียนจบต้องไปศึกษาสรรพคุณของพืชสมุนไพรในบริเวณ 1 โยชน์รอบเมืองตักศิลา เมื่อจบมาแล้วเป็นหมอมือที่เก่งในการรักษาผู้ป่วย จึงได้เป็นแพทย์ประจำพระองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มีชื่อเสียงตราบเท่าปัจจุบันนี้ (โรงพยาบาลการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน, 2567) บรรพบุรุษของไทยแต่โบราณมีหมอมือที่เก่งอยู่ทุกภูมิภาค ทุกท้องถิ่น ได้สืบทอดภูมิปัญญามาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสมุนไพร เกิดจากวิถีชีวิต สภาพแวดล้อมและ

วัฒนธรรม เป็นองค์ความรู้ที่สั่งสมมาจากประสบการณ์ ทดลองศึกษาค้นคว้าจนได้ตำรับยา คัมภีร์ในการรักษาโรค จนเกิดเป็นศาสตร์ ฤกษ์ศาสตร์ ต่าง ๆ มากมาย เช่น คัมภีร์ปฐมจินดา คัมภีร์โลกนิทาน คัมภีร์ธาตุนิวรณ์ เป็นต้น ซึ่งมีหลักฐานทางประวัติศาสตร์ คือการพบหินบดยาในหลายยุคสมัย ต่อมาวิทยาศาสตร์เจริญก้าวหน้า มีการสกัดสารสำคัญจากพืชสมุนไพร นำมาทำด้วยยารักษาผู้ป่วยในรูปแบบแคปซูล ยาเม็ด ยาน้ำ และยาฉีด และมีการสังเคราะห์สารในห้องปฏิบัติการ ซึ่งใช้ง่าย ได้ผลเร็ว ยาสมุนไพรจึงถูกลดบทบาทลงเพราะใช้ยากกว่า ต้องต้ม ต้องอุ่นทุกวัน หรือต้องดองเหล้า ทำยาผง ยาลูกกลอน ยากวาดคอ จึงทำให้ยาแผนปัจจุบันมีบทบาทสำคัญจนเป็นกระแสหลักในโลกยุคปัจจุบัน ซึ่งมีผลข้างเคียงและอันตรายสูงกว่ายาแผนโบราณและยาสมุนไพร จึงทำให้ทั่วโลกหันกลับมาสนใจยาสมุนไพร เกิดค่านิยมในการกินอาหารเป็นยา และมีอาหารเสริมเพื่อสุขภาพจากสารสกัดสมุนไพรเกิดขึ้นมากมายในยุคปัจจุบัน

ประเทศไทยมีหน่วยงานราชการที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการควบคุมและพัฒนาสมุนไพร คือ กรมการแพทย์แผนไทยและแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข จึงทำให้พืชสมุนไพรถูกนำมาวิจัยและพัฒนาเกิดขึ้นมากมาย เช่น ฟ้าทะลายโจร ซึ่งใช้รักษาโรคโควิด 19 ขมิ้นชัน บัวบก ไพล กระชายดำ นอกจากนี้องค์การเภสัชกรรม โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร และโรงพยาบาลอื่น ๆ ยังได้ผลิตยาสมุนไพรออกมาใช้รักษาผู้ป่วยและส่งขายทั้งในประเทศและต่างประเทศ และมีการสนับสนุนหมอพื้นบ้านและการปลูกพืชสมุนไพรแปรรูปในระบบอุตสาหกรรม ตลอดจนมีสถาบันการศึกษาเปิดหลักสูตรการแพทย์แผนไทยระดับปริญญาตรี จำนวน 24 แห่ง เรียกแพทย์แผนไทย กลุ่ม ข ซึ่งกระจายอยู่ทั่วทุกภูมิภาค (สภาการแพทย์แผนไทย, 2566) และผู้สำเร็จการศึกษาต้องสอบใบประกอบโรคศิลปะ ซึ่งมีสภาวิชาชีพการแพทย์แผนไทยดูแลรับผิดชอบเรื่องคุณภาพของแพทย์แผนไทยและการใช้ยาสมุนไพร

สมุนไพร หรือยาสมุนไพร หมายถึงยาที่ได้จากพืช สัตว์ และแร่ธาตุต่าง ๆ ที่ยังมิได้แปรสภาพ หรือผสมปรุงเป็นตำรับยา พืชสมุนไพร เป็นผลผลิตจากธรรมชาติที่มนุษย์รู้จักนำมาใช้เป็นประโยชน์เพื่อการรักษาโรคภัยไข้เจ็บตั้งแต่โบราณกาลแล้ว เช่น ในเอเชียก็มีหลักฐานแสดงว่ามนุษย์รู้จักใช้พืชสมุนไพรมากกว่า 6,000 ปี แต่หลังจากที่ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ มีการพัฒนาความเจริญก้าวหน้ามากขึ้น มีการสังเคราะห์และผลิตยาจากสารเคมี ในรูปที่ใช้ประโยชน์ได้ง่าย สะดวกสบายในการใช้มากกว่าสมุนไพร ทำให้ความนิยมใช้ยาสมุนไพรลดลงมาเป็นอันมาก เป็นเหตุให้ความรู้วิทยาการด้านสมุนไพรขาดการพัฒนา ไม่เจริญก้าวหน้าเท่าที่ควร (นงลักษณ์ จีวจู และคณะ, 2564)

ตำบลบ้านแก้ง ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว มีจำนวนประชากร 13,487 คน จำนวนครัวเรือน 4,499 ครัวเรือน แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 16 หมู่บ้าน เป็นชุมชนดั้งเดิมอยู่บริเวณคลองพระปรัง เมื่อประมาณ 200 ปีมาแล้ว มีชาวบ้านอพยพมาจากที่ต่าง ๆ เดินทางมาตามคลองพระปรังและรวมตัวอยู่บริเวณแก่งน้ำ จึงเรียกว่า “บ้านแก้ง” ต่อมาได้เพี้ยนเป็น “บ้านแก้ง” และเมื่อได้ยกฐานะเป็นตำบลจึงเรียกชื่อว่า “ตำบลบ้านแก้ง” พื้นที่เป็นที่ราบสูงสลับภูเขาเตี้ย ๆ พื้นที่การเกษตรประมาณ 53,918.75 ไร่ ประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพทำการเกษตรอาชีพหลัก ทำนา ทำสวน ทำไร่ และมีอาชีพเสริมคือ การทำหัตถกรรม จักสานแข่งปลาทุไม้ไผ่ จักสานเครื่องใช้ไม้ไผ่ ทำผลิตภัณฑ์จากเศษไม้ แห่ลงท่อนเที้ยว มีน้ำตกรน้ำโตน เป็นน้ำตกที่เกิดจากอ่างน้ำขนาดใหญ่ที่อยู่

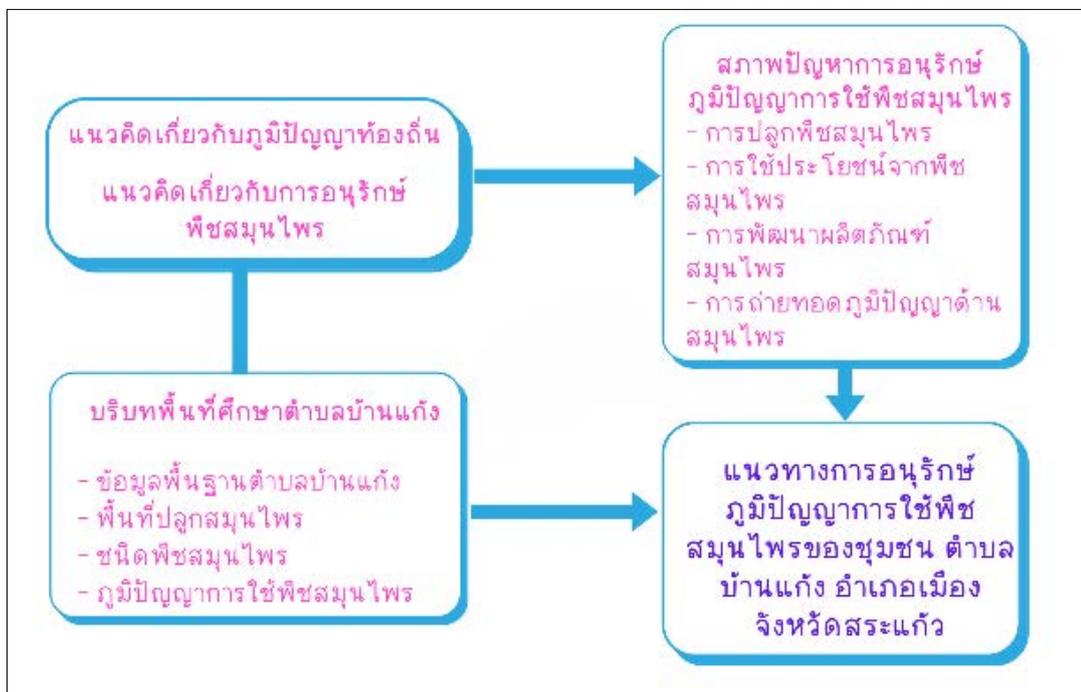
บนเขา (รายงานข้อมูลพื้นฐาน อบต.บ้านแก้ง, 2566) มีป่าชุมชน อยู่ที่บ้านคลองอาราง มีพื้นที่ 34 ไร่ 1 งาน 82 ตารางวา ซึ่งมีผู้ใหญ่พัฒนา พรหมเผ่า เป็นผู้ใหญ่บ้าน มีกิจกรรมเรียนรู้ป่าสมุนไพรและฐานเรียนรู้ชุมชน เช่น ฐานครัวเรือนเศรษฐกิจพอเพียง ฐานอาหารพื้นบ้านฐานการปลูกตะไคร้ ฐานการจัดการป่าชุมชน (พัฒนา พรหมเผ่า, 2566)

จากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นพบว่า ในพื้นที่ตำบลบ้านแก้ง มีป่าชุมชนและป่าสาธารณะ ที่มีพรรณพืชสมุนไพรอยู่หลากหลาย และมีการปลูกพืชสมุนไพรอยู่ตามบ้านเป็นจำนวนมาก เช่น ที่บ้านเหล่ากกโก หมู่ 8 และบ้านคลองอาราง หมู่ 16 มีหมอบ้าน และผู้รู้ด้านสมุนไพรหลายท่าน ได้ปลูกสมุนไพรมากกว่า 100 ชนิด และใช้ประโยชน์จากพืชสมุนไพร โดยนำมาทำยารักษาผู้ป่วย เช่น ยาต้ม ยาดองเหล้า สมุนไพรอบ ลูกประคบ ยาทา เป็นต้น การศึกษาวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้สำรวจข้อมูลพื้นฐานและบริบทของชุมชนในตำบลบ้านแก้ง อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว ในการปลูกและใช้ประโยชน์จากพืชสมุนไพร และศึกษาแนวคิด ทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง หลังจากนั้น ได้สังเคราะห์แนวคิดทฤษฎี แล้วนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย เพื่อให้เกิดความถูกต้องของข้อมูลในการสรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย สู่การแก้ปัญหาในการพัฒนาชุมชนและตอบวัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อให้ได้สภาพปัญหาที่แท้จริง และได้แนวทางในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาการใช้สมุนไพรของชุมชนในตำบลบ้านแก้ง คณะผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความสำคัญของภูมิปัญญาหมอบ้าน และปราชญ์ท้องถิ่นที่ช่วยกันสืบสานและรักษามรดกไว้ให้ลูกหลานทั้งตำรายาและพืชสมุนไพร ตลอดจนอนุรักษ์ป่าชุมชน เกิดผลลัพธ์ในการพัฒนาสมุนไพรให้คงอยู่คู่ชุมชนอย่างยั่งยืนสืบไป และส่งผลกระทบต่อสุขภาพ เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมของชุมชน ที่สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติและเศรษฐกิจชีวภาพ ตลอดจนช่วยเพิ่มพื้นที่สีเขียวในตำบลบ้านแก้งให้เป็นชุมชนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาสภาพปัญหาการอนุรักษ์ภูมิปัญญาการใช้สมุนไพรของชุมชนในตำบลบ้านแก้ง อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว
2. ศึกษาแนวทางการอนุรักษ์ภูมิปัญญาการใช้สมุนไพรของชุมชนในตำบลบ้านแก้ง อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research Design) โดยศึกษาสภาพปัญหาการอนุรักษ์ภูมิปัญญาการใช้สมุนไพรของชุมชน และแนวทางการอนุรักษ์ภูมิปัญญาการใช้สมุนไพรในตำบลบ้านแก้ง อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว โดยใช้วิธีสัมภาษณ์เชิงลึก สังเกตอย่างมีส่วนร่วม การสำรวจการปลูกพืชสมุนไพรของชุมชน และการสนทนากลุ่ม ทำการศึกษาโดยการเลือกกลุ่มเป้าหมาย (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ) แบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากผู้ที่มีองค์ความรู้ภูมิปัญญาด้านการใช้สมุนไพร ได้แก่ หมอพื้นบ้าน ปราชญ์ท้องถิ่น ผู้ปลูกสมุนไพร และผู้นำชุมชน ซึ่งมีขั้นตอนวิธีดำเนินการวิจัย โดยแบ่งเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาบริบทชุมชนและสภาพปัญหาการอนุรักษ์ภูมิปัญญาการใช้สมุนไพรของชุมชนในตำบลบ้านแก้ง เก็บข้อมูลโดยการสำรวจการปลูกพืชสมุนไพรและการใช้สมุนไพรของชุมชนในตำบลบ้านแก้ง การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม และการสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มเป้าหมาย

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการอนุรักษ์ภูมิปัญญาการใช้สมุนไพรของชุมชนในตำบลบ้านแก้ง โดยการสัมภาษณ์ หมอพื้นบ้าน ปราชญ์ท้องถิ่น ผู้ปลูกสมุนไพรและผู้นำชุมชน และการสนทนากลุ่มที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแก้ง อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในตำบลบ้านแก้ง มีจำนวนทั้งสิ้น 13,487 คน ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่สำรวจข้อมูลในตำบลบ้านแก้ง โดยสอบถามผู้นำชุมชน ผู้ใหญ่บ้าน และเลขานายกองการบริหารส่วนตำบล เพื่อได้ข้อมูลหมอพื้นบ้าน ประชาชนท้องถิ่น ผู้ปลูกสมุนไพร ที่มีองค์ความรู้ภูมิปัญญาการใช้ยาสมุนไพรในการรักษาโรค บรรเทาอาการเจ็บป่วยและป้องกันโรค และเลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง ได้แก่ หมอพื้นบ้าน จำนวน 5 คน ประชาชนท้องถิ่นที่มีความรู้และภูมิปัญญาในการใช้สมุนไพร จำนวน 5 คน ผู้ปลูกสมุนไพร จำนวน 5 คน และผู้นำชุมชนที่ส่งเสริมการใช้สมุนไพร จำนวน 5 คน รวม 20 คน และเลือกแบบเจาะจงสำหรับสนทนากลุ่มจำนวน 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสำรวจ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ และประเด็นคำถามในการสนทนากลุ่มที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น สำหรับแบบสำรวจ ใช้สำรวจข้อมูลการปลูกพืชสมุนไพรของหมอพื้นบ้าน และสมาชิกชุมชนในตำบลบ้านแก้ง แบบสังเกต เป็นแบบกึ่งโครงสร้างใช้สำหรับศึกษาสภาพปัญหาการอนุรักษ์ภูมิปัญญาการใช้สมุนไพร แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบกึ่งโครงสร้าง แบ่งออกเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลด้านสภาพปัญหาการอนุรักษ์ภูมิปัญญาการใช้สมุนไพร และตอนที่ 3 เป็นข้อมูลด้านแนวทางการอนุรักษ์ภูมิปัญญาการใช้สมุนไพร และแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม มีประเด็นคำถามเกี่ยวกับแนวทางการอนุรักษ์ภูมิปัญญาการใช้สมุนไพร อุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ กล้องถ่ายภาพ กล้องถ่ายวิดีโอ เครื่องบันทึกเสียง และสมุดจดบันทึก

การสร้างและการพัฒนาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยสร้างแบบสำรวจ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ และแบบบันทึกการสนทนากลุ่มและประเด็นคำถามในการสนทนากลุ่ม โดยการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การตรวจหาความเที่ยงตรง (Validity) ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญทางการแพทย์แผนไทยและด้านการวิจัย จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงของเนื้อหาและภาษา หลังจากนั้นนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.80 และได้นำเครื่องมือมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิก่อนจะมีการนำเครื่องมือไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยและคณะนักวิจัยได้ลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยประสานงานกับองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแก้ง โดยใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและแบบไม่มีส่วนร่วม การสำรวจพื้นที่การปลูกสมุนไพร ภูมิปัญญาการใช้ยาสมุนไพรในการรักษาของหมอพื้นบ้าน และสัมภาษณ์หมอพื้นบ้าน ประชาชนท้องถิ่น ผู้ปลูกสมุนไพร และผู้นำชุมชนที่ส่งเสริมการใช้สมุนไพรในตำบลบ้านแก้ง ตลอดจนการจัดประชุมกลุ่ม การสนทนากลุ่ม เพื่อหาแนวทางในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาการใช้สมุนไพรของ ชุมชนในตำบลบ้านแก้ง โดยการจดบันทึก บันทึกเสียง บันทึกภาพนิ่ง และ

ถ่ายวีดิทัศน์ เพื่อให้เข้าถึงข้อมูลทั่วไปในลักษณะกว้างและแบบเจาะลึก การวิจัยนี้จึงใช้วิธีการเก็บข้อมูลที่หลากหลาย ดังนี้

1. การสำรวจ ผู้วิจัยและคณะนักวิจัยได้เดินสำรวจสภาพพื้นที่ปลูกสมุนไพรรวมชนจตุรพักตรพิมานข้อมูลลงในแบบสำรวจ โดยบันทึกชื่อสมุนไพรรวมชนที่พบ สอบถามข้อมูลผู้ปลูกสมุนไพรรวมชนที่ภาพและบันทึกวีดิทัศน์
2. การสังเกต ผู้วิจัยและคณะนักวิจัยได้ทำการสังเกตแบบมีส่วนร่วมกับชุมชน โดยสังเกตสภาพแวดล้อมและปัญหาการอนุรักษ์ภูมิปัญญาการใช้สมุนไพรรวมชนของหมู่บ้าน ประชาชนท้องถิ่น และสมาชิกชุมชนผู้ปลูกและอนุรักษ์สมุนไพรรวมชน และบันทึกข้อมูลลงในแบบสังเกต
3. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มเป้าหมาย สภาพปัญหา และแนวทางในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาการใช้พืชสมุนไพรรวมชน โดยบันทึกภาพและเสียง
4. การสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยนัดผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เป็นกลุ่มเป้าหมายมาร่วมกิจกรรมสนทนากลุ่มจำนวน 10 คน ที่ห้องประชุมองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแก้ง โดยใช้ประเด็นคำถามเกี่ยวกับแนวทางในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาการใช้สมุนไพรรวมชนของชุมชนในการสนทนากลุ่ม และบันทึกข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมข้อมูลจากการสำรวจ การสังเกต การสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่มกับกลุ่มเป้าหมายในประเด็นสภาพปัญหาและแนวทางในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาการใช้สมุนไพรรวมชน จะนำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangular Data) โดยตรวจสอบจากประชาชนท้องถิ่น นักวิชาการ และตรวจสอบจากเอกสารตำรา และสรุปผลการวิจัยนำเสนอผลการวิจัยด้วยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากการสำรวจ การจดบันทึก และค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการรวบรวมข้อมูล เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัย 2 ข้อ มีดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัญหาการอนุรักษ์ภูมิปัญญาการใช้สมุนไพรรวมชนในตำบลบ้านแก้ง อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว มีดังนี้

1.1 ปัญหาด้านการปลูกพืชสมุนไพรรวมชน

พืชสมุนไพรรวมชนชนิดต้องใช้เวลาในการปลูกรวมหลายปี จึงจำเป็นต้องไปหาในป่าหรือบนเขา เช่น รากปลาไหลเผือก ม้ากระทืบโรง ซึ่งหมอบ้านและหมอยาปัจจุบันมีอายุมากแล้วจะเดินทางขึ้นเขาและเข้าป่าก็แสนลำบากทำให้เป็นอุปสรรคในการไปหาตัวยาค่ารักษา โดยให้ลูกหลานไปช่วยหาหาสมุนไพรรวมชนนำมาปลูกในบริเวณที่ใกล้บ้าน ในป่าสาธารณะของหมู่บ้าน ที่อยู่บริเวณด้านหลังองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแก้ง มีพื้นที่ ประมาณ 60 ไร่ มีพืชสมุนไพรรวมชนที่มีความหลากหลายและมีบางชนิดใกล้สูญพันธุ์ จึงมีความจำเป็นในการอนุรักษ์โดยขยายพันธุ์และปลูกเพิ่ม

(ปัญญาศักดิ์ สีดาวงษ์ และสุทธิกร มาตขาว, 2566) ปัญหาภัยแล้งในพื้นที่ตำบลบ้านแก้งทำให้พืชสมุนไพรที่ปลูกไว้ในสวนและบริเวณบ้านพักอาศัยตายไปบางส่วน อาจทำให้พืชสมุนไพรเหลือน้อยลง

1.2 ปัญหาด้านการใช้ประโยชน์จากพืชสมุนไพร

สมาชิกชุมชนบางกลุ่มยังขาดความรู้เกี่ยวกับประโยชน์และสรรพคุณของสมุนไพร จึงไม่นำสมุนไพรที่ปลูกไว้มาใช้ในการทำยารักษาอาการเจ็บป่วย และไม่นำมาบริโภคเป็นอาหาร เพื่อสุขภาพ มีเพียงแต่ผู้ที่สนใจสมุนไพร ได้แก่ หมอปราณี ช่างคิด หมอสุดใจ กลิ่นขจร ครูสุทธิกร มาตขาว ครูปัญญาศักดิ์ สีดาวงษ์ ครูมณฑกกาญจน์ ไชยหงษ์ คุณศรสวรรค์ อินทร์วิชัย และผู้ใหญ่พัฒนา พรหมเผ่า และสมาชิกอื่นๆ หมอพื้นบ้าน ปราชญ์ท้องถิ่น และผู้รู้ด้านการใช้ประโยชน์ และสรรพคุณของพืชสมุนไพรส่วนใหญ่มีอายุมากขึ้น สุขภาพร่างกายไม่แข็งแรง จึงไม่ได้ทำยาสมุนไพรใช้ในหมู่บ้านอีกทั้งลูกหลานไม่ชอบบิชาชีพนี จึงขาดผู้ที่จะมาต่อเทียณภูมิปัญญา (มณฑกกาญจน์ ไชยหงษ์, 2566)

1.3 ปัญหาด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพร

ขาดการรวมกลุ่มที่จดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชนหรือกลุ่มอาชีพ จึงขาดการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรจากหน่วยงานภาครัฐและทำให้ขาดพลังความร่วมมือในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพและความหลากหลาย การพัฒนามาตรฐานผลิตภัณฑ์สมุนไพร ยังขาดหน่วยงานมาสนับสนุน ในการไปจดทะเบียนของเครื่องหมายมาตรฐาน เช่น มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน จากหน่วยงานอุตสาหกรรม จังหวัดสระแก้ว เลขทะเบียนจดแจ้งจากหน่วยงานสาธารณสุขจังหวัดสระแก้ว สถานที่ผลิตสมุนไพรยังไม่ได้มาตรฐาน ซึ่งหมอพื้นบ้านได้หันสับยา และตากยาสมุนไพรอยู่กับบ้านโดยใช้กระดังตากยา ยังขาดโรงเรือนสำหรับตากยา หากมีการรวมกลุ่มกัน มีโอกาสได้รับการสนับสนุนโรงเรือนตากยาพลังงานแสงอาทิตย์ ทำให้การผลิตยาสมุนไพรมีมาตรฐานความสะอาดและปลอดภัยมากขึ้น (มณฑกกาญจน์ ไชยหงษ์, 2566) ขาดการส่งเสริมด้านบรรจุภัณฑ์และการตลาด จึงทำให้ยอดขายมีจำนวนไม่มากนัก แต่พอมีรายได้เลี้ยงชีพ ซึ่งเมื่อขายผลิตภัณฑ์สมุนไพรได้เงินมา ต้องเก็บรวบรวม เพื่อไปซื้อบรรจุภัณฑ์ ทำฉลากและซื้อวัตถุดิบบางอย่าง เช่น พิมเสน การบูร เมนทอล น้ำมันพืช น้ำมันสะระแห่น น้ำมันอบเชย น้ำมันกานพลู เป็นต้น ผู้ผลิตและจำหน่ายยาสมุนไพรมีอุปสรรคในการเดินทางไปขายผลิตภัณฑ์เนื่องจากไม่มีรถยนต์ที่จะใช้เป็นพาหนะขนส่งผลิตภัณฑ์ไปยังสถานที่จัดงาน เช่น งานกาชาด งานแสดงสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ที่จังหวัดสระแก้ว ดังกล่าวที่ว่า “ฉันไม่มีรถยนต์ เวลาทางราชการจัดงาน ต้องอาศัยรถขององค์การบริหารส่วนตำบลให้ไปร่วมงาน จึงได้นำผลิตภัณฑ์สมุนไพรไปขายในงานกาชาดและงานของจังหวัดที่ศาลากลาง สมุนไพรที่นำไปขายเป็นประจำ ได้แก่ ลูกประคบ น้ำมันวุ้นแก้วปวดเมื่อย ชาฤๅษีคั้นชีพ ยาแก้กลากเกลื้อน ยาบำรุงกำลัง ผางบำรุงเลือด (ปราณี ช่างคิด, 2566)

1.5 ปัญหาด้านการถ่ายทอดความรู้

ไม่มีการสืบสานภูมิปัญญาการใช้สมุนไพร และการถอดองค์ความรู้ตำรับยาสมุนไพร วิธีการรักษาของหมอพื้นบ้าน ปราชญ์ท้องถิ่นของชุมชนในตำบลบ้านแก้ง ซึ่งไม่ค่อยมี การจดบันทึกเรียบเรียงเป็นตำรา คัมภีร์ และบันทึกเสียง บันทึกภาพ ถ่ายคลิปวิดีโอ เก็บข้อมูลไว้สำหรับ

ถ่ายทอดและเผยแพร่ภูมิปัญญาของหมอพื้นบ้านให้คงอยู่สืบไป และไม่มีสถาบันการศึกษา ทั้งในและนอกท้องถิ่นมาทำการศึกษาวิจัยด้านภูมิปัญญาของหมอพื้นบ้าน เพื่อเป็นการสืบค้นและรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบและน่าเชื่อถือ และอนุรักษ์มรดกทางภูมิปัญญาของท้องถิ่นและของชาติ ซึ่งอาจมีทั้งภูมิปัญญาที่มีการบันทึกไว้และมุขปาฐะ ซึ่งขาดหน่วยงานที่จะมาช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการถ่ายทอดความรู้ของหมอพื้นบ้าน และปราชญ์ท้องถิ่น ในด้านภูมิปัญญาการใช้สมุนไพร ตลอดจนการรวบรวมภูมิปัญญาของชุมชนในรูปเอกสารและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (มณฑน์กาญจน์ ไชยหงษ์, 2566)

ภาพที่ 2 การประชุมและการสัมภาษณ์

2. ผลการศึกษาแนวทางการอนุรักษ์ภูมิปัญญาด้านสมุนไพรของชุมชนตำบลบ้านแก่งมีดังนี้

2.1 ผู้นำชุมชน หมอพื้นบ้าน ปราชญ์ท้องถิ่น และผู้ปลูกสมุนไพร ควรรวมกลุ่มกันสร้างภาคีความร่วมมือกับชุมชนที่ผลิตสมุนไพรอื่น ๆ ในจังหวัด เพื่อร่วมมือกันในการใช้ประโยชน์จากสมุนไพรและเพิ่มช่องทางการจำหน่ายผลิตภัณฑ์สมุนไพร เช่น กลุ่มสมุนไพรทับทิมสยาม 05 ตำบลคลองไถ่เถื่อน อำเภอคลองหาด กลุ่มสมุนไพรบ้านคลองสิบสาม ตำบลเขาสามสิบ อำเภอเขาฉกรรจ์ เป็นต้น เนื่องจากเป็นกลุ่มที่ปลูกพืชสมุนไพรและแปรรูปจำหน่ายสมุนไพรเป็นจำนวนมาก ตลอดจนมีตลาดรองรับ

2.2 ทุกภาคส่วนควรร่วมมือกันอนุรักษ์ภูมิปัญญาการใช้สมุนไพร โดยหาพื้นที่สาธารณะเพื่อปลูกพืชสมุนไพร โดยองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแก่งเป็นเจ้าภาพเนื่องจากมีพื้นที่ป่าสาธารณะ

อยู่ด้านหลัง จำนวน 60 ไร่ ควรปลูกทั้งไม้ต้น เช่น มะหาด สำรอง คุณ ชี้เหล็ก สะเดา พฤษภักดิ์ กลุ่มมะขามป้อม สมอไทย สมอพิเภก สารภี พิกุล บุนนาค ลำดวน มะตูม ไม้พุ่ม เช่น คนทีเขมา มะกรูด มะนาว ยอ มะลิ แก้ว ลำเจียก สีเสียด ไม้เลื้อย เช่น สายน้ำผึ้ง เถาเอ็นอ่อน เถาวัลย์เปรียง บวบขม มะลิวัลย์ มณฑา กุหลาบ ัญชัน ไม้ล้มลุก เช่น ฟ้าทลายโจร หล้าหนวดแมว ไพล ขมิ้นชัน ขมิ้นอ้อย ว่านเอ็นเหลือง ว่านชกมดลูก ว่านขอทองแก้ว ว่านรากสามสิบ ว่านม่วง ว่านมหากาฬ กระชาย บัวบก ใต้น้ำ เช่น ใต้น้ำบัวหลวง บัวสาย ผักแขยง ตาลปัตรฤๅษี เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น ในโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ

2.3 หน่วยงานภาครัฐในท้องถิ่นควรส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรและสมาชิกชุมชนทำเกษตรผสมผสาน วนเกษตร และปลูกต้นไม้ตามแนวพระราชดำริ “ปลูกป่า 3 อย่าง ได้ประโยชน์ 4 อย่าง” โดยเลือกต้นไม้ที่เป็นสมุนไพรสำหรับใช้ประโยชน์ทางอาหารและยา อาจทำในรูปแบบ ป่าครอบครัว ธนาคารต้นไม้ ธนาคารสมุนไพร ปลูกหัวไร่ปลายนา สวนรอบบ้าน เกิดผลลัพธ์ในการเพิ่มพื้นที่สีเขียวและช่วยลดการเกิดภัยแล้งในชุมชน จากการสัมภาษณ์หมอพื้นบ้าน หมอปราณี ช่างคิด และหมอสุดใจ กลิ่นขจร เป็นผู้ปลูกสมุนไพร และใช้ภูมิปัญญาหมอพื้นบ้านในการรักษาช่วยเหลือผู้ป่วย ใครไม่มีเงิน ก็จ่ายยาให้ฟรี ไม่คิดค่ารักษา ใครมีก็จ่ายเฉพาะค่ายา ผลผลิตภัณฑ์ที่ทำสมุนไพร ได้แก่ ลูกประคบ สมุนไพรอบ น้ำมันว่าน 108 น้ำมันไพล ชาฤๅษีคั้นซีฟ ยาต้มแก้ปวดเมื่อย ยาทาแก้กลาก เกื้อยง สะกัดเค็งเงิน ยารักษาเบาหวาน ยาตองบำรุงกำลัง ฟ้าทลายโจร ส่วนใหญ่ไปขายยาสมุนไพรตามงาน OTOP งานกาชาดของจังหวัดสระแก้ว และขายอยู่ที่บ้าน สมุนไพรที่ปลูกมีมากกว่า 100 ชนิด นอกจากนี้ ยังบริจาคต้นกล้าสมุนไพรให้สำหรับปลูกที่บริเวณด้านหลังองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแก้ง โดยบุคลากรของอบต. ร่วมกับสมาชิกชุมชน ร่วมแรงร่วมใจกันปลูกพืชสมุนไพรมากกว่า 50 ชนิด เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้สมุนไพรของตำบลบ้านแก้ง นอกจากนี้หมอปราณี ช่างคิด ได้เล่าว่า “สมุนไพรที่ใช้ดีมาก ได้แก่ ว่านขอทองแก้ว สามารถนำมาใช้กวาดคอเด็กให้หายจากอาการไอ เจ็บคอ และใช้แก้อาการผิวด่างต่าง ๆ ในผู้ใหญ่ และแก้แมงป่อง ตะขาบกัดได้ นอกจากนี้ยังมีน้ำมันว่าน 108 ใช้สมุนไพรว่านชนิดต่าง ๆ เกือบร้อยชนิด โดยใช้ น้ำหนักเท่า ๆ กัน เคี้ยวกับน้ำมันพืช แล้วใส่พิมเสน การบูร เมนทอล น้ำมันสะระแหน่ น้ำมันระกำ เพื่อเพิ่มสรรพคุณของน้ำมันว่าน 108 มีสรรพคุณทาแก้ปวดเมื่อย แก้แมลงสัตว์กัดต่อย พืชสมุนไพรที่ปลูกมีมากมาย เช่น ขมิ้น ไพล รากสามสิบ ว่านเอ็นเหลือง ม้ากระทืบโรง พญาเสือโคร่ง ว่านชกมดลูก ปลาไหลเผือก ใต้น้ำ ผางหนูมานประสานกาย ฤๅษีคั้นซีฟ ฟ้าทลายโจร ว่านมหาเมฆ ว่านมหาปราบ เป็นยาดีมาก” (ปราณี ช่างคิด, 2566)

2.4 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและมหาวิทยาลัยในท้องถิ่น ควรสนับสนุนการพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรให้มีมาตรฐาน อาจช่วยพัฒนาให้ผ่านเกณฑ์มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) กระทรวงอุตสาหกรรม หรือพัฒนาให้ผ่านเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา เช่น เลขทะเบียนจดแจ้ง เพื่อให้ผู้บริโภคยอมรับในความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์

2.5 องค์การบริหารส่วนตำบล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลและโรงเรียน ควรส่งเสริมการถ่ายทอดความรู้จากหมอพื้นบ้าน ประชาชนท้องถิ่นสู่คนรุ่นปัจจุบัน ทั้งในระบบโรงเรียน

การศึกษาครอบครัว และการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่ออนุรักษ์ภูมิปัญญาสมุนไพรพื้นบ้านให้คงอยู่อย่างยั่งยืน

2.6 ควรจัดทำฐานข้อมูลหมอพื้นบ้าน ปราชญ์ท้องถิ่น ที่อนุรักษ์ภูมิปัญญาด้านการใช้สมุนไพร ทั้งการปลูก การรักษา การผลิตยาสมุนไพร ตำรับยา และรูปแบบวิธีการรักษา เพื่อให้มีข้อมูลของชุมชนสำหรับใช้ประโยชน์ในการอนุรักษ์ยาสมุนไพรทั้งภายในชุมชนและภายนอกชุมชน

2.7 ควรมีโครงการพัฒนาอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ของตำบลบ้านแก้ง โดยจัดกิจกรรมเรียนรู้ภูมิปัญญาด้านสมุนไพรจากหมอพื้นบ้าน ปราชญ์ท้องถิ่น และวิทยากรที่เชี่ยวชาญด้านสมุนไพร เพื่อร่วมกันอนุรักษ์ภูมิปัญญาการใช้สมุนไพร

2.8 ควรรวบรวมผู้ที่มีความรู้และภูมิปัญญาด้านสมุนไพร โดยจัดทำข้อมูลในรูปเอกสาร และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อเผยแพร่ความรู้ด้านสมุนไพรจากปราชญ์ท้องถิ่น หมอพื้นบ้าน ผู้รู้ด้านสมุนไพร ผู้ปลูกสมุนไพร และผู้ใช้ประโยชน์จากยาสมุนไพร

ภาพที่ 3 การสำรวจและการสังเกตภูมิปัญญาการใช้สมุนไพรของหมอพื้นบ้าน

ภาพที่ 4 การสำรวจการปลูกพืชสมุนไพรและผลิตภัณฑ์สมุนไพรของหมอพื้นบ้าน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัญหาการอนุรักษ์ภูมิปัญญาการใช้สมุนไพรของชุมชนในตำบลบ้านแก่ง อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว พบว่า มีปัญหา 4 ด้าน ได้แก่ 1) ปัญหาด้านการปลูกพืชสมุนไพร 2) ปัญหาด้านการใช้ประโยชน์จากสมุนไพร 3) ปัญหาด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพร และ 4) ปัญหาด้านการถ่ายทอดภูมิปัญญาการใช้สมุนไพร โดยเฉพาะปัญหา การใช้ประโยชน์จากพืชสมุนไพร และการถ่ายทอดภูมิปัญญา เนื่องจากคนรุ่นใหม่ในชุมชน ไม่มีใครเรียนทางด้านแพทย์แผนไทยและไม่สนใจในการใช้สมุนไพรรักษาโรค สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธันยพงศ์ สารรัตน์ และคณะ (2565) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การส่งเสริมและอนุรักษ์ภูมิปัญญาไทยด้านสมุนไพรพื้นบ้านของชุมชนบ้านปราสาท อำเภอห้วยทับทัน จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ประชาชนในชุมชนบ้านปราสาทยังขาดองค์ความรู้ในการใช้ประโยชน์จากสมุนไพรพื้นบ้าน เพราะขาดการถ่ายทอดความรู้และภูมิปัญญาด้านวิธีใช้สมุนไพรในการรักษาโรค คือ พญาไฟ ปลาไหลเผือก โลดทะนงแดง เพราะใช้ทำยาสมุนไพรแก้ ุงสวัด เลิกเหล้าบุหรี่ และผู้ที่รู้วิธีปรุงยาคือ พระสงฆ์รูปเดียว รู้เฉพาะบางชนิดที่ใช้อยู่เป็นประจำเท่านั้น โดยเฉพาะคนรุ่นใหม่ไม่รู้จักชนิดของสมุนไพรเพราะขาดการถ่ายทอดความรู้และภูมิปัญญาจากคนรุ่นเก่าไปสู่คนรุ่นใหม่ ดังนั้นโรงเรียนผู้สูงอายุวัดบ้านปราสาทจึงได้เชิญแพทย์/เจ้าหน้าที่

สาธารณสุขมาให้ความรู้เรื่องสมุนไพร เพื่อให้นักเรียนผู้สูงอายุสมาชิกกลุ่มรักษาสสมุนไพรและผู้สนใจทั่วไปได้เล็งเห็นความสำคัญของสมุนไพรเพื่อให้หันมาสนใจและตื่นตัวกับเรื่องของสมุนไพรพื้นบ้านมากขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่าเกษตรกรที่ปลูกสมุนไพรมีขาดความรู้เรื่องวิธีการเพาะปลูกและขยายพันธุ์ ส่วนใหญ่ปลูกไว้ตามหัวไร่ปลายนา ริมรั้วรอบบ้านและพื้นที่สาธารณะโดยเฉพาะโรงเรียนร้างในชุมชนบ้านปราสาท นอกจากนี้ยังมีการส่งเสริมให้นักเรียนผู้สูงอายุ สมาชิกกลุ่มรักษาสสมุนไพรปลูกสมุนไพรที่บ้านก่อน เพื่อสะดวกต่อการดูแลและมีเวลาดูแลอย่างต่อเนื่อง จากนั้นก็จะขยายผลไปยังชุมชนใกล้เคียงต่อไป และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ผมหอม เชิดโกทา (2563) ได้ทำการศึกษาเรื่องสภาพปัญหาการอนุรักษ์พืชสมุนไพรรักษาพื้นบ้านของชุมชนตำบลหนองสังข์ อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว พบว่า ตำบลหนองสังข์มีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบและพื้นที่ราบสูง ดินกรวดปนทราย สภาพดินไม่เหมาะในการปลูกพืชสมุนไพร เมื่อในอดีตการสาธารณสุขของประเทศยังไม่เจริญเท่าที่ควร เมื่อเวลาเจ็บป่วยใช้พืชสมุนไพรในการรักษา โดยหมอยาท้องถิ่นรักษาให้ หมอยาในอดีตจึงมีความสำคัญในชุมชนมากแต่ปัจจุบันชุมชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง จึงไม่ให้ความสนใจพืชสมุนไพรเพราะขาดผู้สืบทอดภูมิปัญญาด้านการใช้สมุนไพรพื้นบ้านจากบรรพบุรุษ ดังนั้น ชุมชนจึงไม่มีความรู้เรื่องสมุนไพรและขาดผู้ให้ความรู้ในการปลูกพืชสมุนไพรที่มีความรู้จริงในพื้นที่และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหนองสังข์ มีระบบดูแลสุขภาพแผนปัจจุบันที่เป็นทางเลือก และยังมีกรบกรุกทำลายป่าอย่างต่อเนื่องทำให้พื้นที่ป่าลดลงมีผลทำให้สมุนไพรลดน้อยลงบางชนิดสูญหายไป ยังไม่มีหน่วยงานของรัฐเข้าส่งเสริมให้ความรู้แก่ชุมชนในการปลูกพืชสมุนไพรชนิดที่เป็นที่ต้องการของตลาดและสนับสนุนด้านเครือข่ายการตลาดเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับชุมชนนำไปสู่การสร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจชุมชนในตำบลหนองสังข์ อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว

2. ผลการศึกษาแนวทางการอนุรักษ์ภูมิปัญญาด้านสมุนไพรของชุมชนตำบลบ้านแก่งพบว่า ผู้นำชุมชน หมอพื้นบ้าน ประชาชนท้องถิ่น และผู้ปลูกสมุนไพร ควรรวมกลุ่มเพื่อสร้างภาคีความร่วมมือกับชุมชนที่ผลิตสมุนไพรในจังหวัด เช่น กลุ่มทับทิมสยาม 05 ที่อำเภอกลองหาด และทุกภาคส่วนควรร่วมมือกันส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรทั้งในที่สาธารณะของตำบลและที่ดินส่วนตัวของสมาชิกชุมชน อาจทำในรูปแบบ เกษตรผสมผสาน วนเกษตร ป่าครอบครัว ธนาครต้นไม้ ธนาครสมุนไพร ปลูกหัวไร่ปลายนา และสวนรอบบ้าน เพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียว ผู้นำควรรวมกลุ่มและร่วมมือกันในการใช้ประโยชน์จากสมุนไพรและเพิ่มช่องทางการจำหน่ายผลิตภัณฑ์สมุนไพร หน่วยงานภาครัฐควรสนับสนุนการพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรให้มีมาตรฐาน ส่งเสริมการถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาจากหมอพื้นบ้าน ประชาชนท้องถิ่นสู่คนรุ่นปัจจุบันโดยจัดทำตำรา และจัดทำฐานข้อมูลหมอพื้นบ้านและฐานข้อมูลสมุนไพร ทั้งนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแก่งมีนโยบายสนับสนุนให้สมาชิกในชุมชนรวมกลุ่มกันผลิตสมุนไพร เพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนและสร้างอาชีพและรายได้ให้กับสมาชิกกลุ่มผู้ผลิต (ปัญจศักดิ์ สีตาวงษ์, 2566) สอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทร์จิรา ตรีเพชร และคณะ (2564) พบว่า แนวทางการอนุรักษ์สมุนไพรในท้องถิ่น ควรมีการจัดการเรียนรู้ จัดทำเป็นแปลงปลูกและรวบรวมพืชสมุนไพรที่หายากและใกล้สูญพันธุ์ในท้องถิ่นและมีการใช้ในชีวิตประจำวัน สร้างสวนสมุนไพรในวัดหรือในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลส่งเสริมรูปแบบแหล่งเรียนรู้เพื่อชุมชนที่เหมาะสมกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นำพล แปงเมือง และคณะ (2566) ได้ทำการศึกษาเรื่องแนวทางการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสมุนไพรพื้นบ้าน กรณีศึกษา

ตำบลโป่งเปือย อำเภอเมืองบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ พบว่า แนวทางการส่งเสริมภูมิปัญญาในท้องถิ่น ชุมชนตำบลโป่งเปือย จัดเป็นกลุ่มแปรรูปสมุนไพรและส่งเสริมการปลูกสมุนไพรที่จำเป็นและเป็น แหล่งสมุนไพรพื้นบ้านที่สามารถจัดจำหน่ายหรือนำมาแปรรูปในชุมชนได้ ซึ่งผลิตภัณฑ์ในชุมชนจะ ประสบความสำเร็จทางการตลาดได้จะต้องมีองค์ความรู้และทักษะเกี่ยวกับเทคโนโลยีและภูมิปัญญา ในการผลิต และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนทรีย์ จินธรรม และคณะ (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาตำรับยาสมุนไพรของหมอพื้นบ้านในตำบลบ่อเงิน อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี จากผลการวิจัยพบว่า หมอพื้นบ้านในตำบลบ่อเงิน จำนวน 15 คน มีตำรับยาสมุนไพรทั้งหมด จำนวน 39 ตำรับ ได้แก่ ตำรับยาที่ใช้รักษาโรกระบบทางเดินอาหาร จำนวน 5 ตำรับ (ตำรับยาแก้โรคกระเพาะอาหาร แก้ท้องผูก และแก้โรคริดสีดวงทวาร) ตำรับยาที่ใช้รักษาโรกระบบทางเดินหายใจ จำนวน 8 ตำรับ (ตำรับยาแก้ไข้หวัด แก้ไอ และขับเสมหะ) ตำรับยาที่ใช้รักษาโรกระบบทางเดิน ปัสสาวะ จำนวน 2 ตำรับ (ตำรับยาขับปัสสาวะ และแก้โรคไต) ตำรับยาที่ใช้รักษาโรกระบบกล้ามเนื้อ และกระดูก จำนวน 4 ตำรับ (ตำรับยาแก้ปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ ปวดกระดูก และแก้ปวดเมื่อย) ตำรับยาที่ใช้รักษาโรกระบบผิวหนัง จำนวน 5 ตำรับ (ตำรับยาแก้แผลไฟไหม้ น้ำร้อนลวก แก้แมลงสัตว์กัดต่อย แก้พิษตะขาบ แก้โรคเรื้อรัง และยาบำรุงผิว) ตำรับยาที่ใช้รักษาโรกระบบไหลเวียนโลหิต จำนวน 3 ตำรับ (ตำรับยาแก้ความดันต่ำ แก้ความดันโลหิตสูง และขับเลือดร้าย) ตำรับยาที่ใช้รักษาโรกระบบ ต่อมน้ำนม จำนวน 1 ตำรับ (ตำรับยาแก้เบาหวาน) และตำรับยาที่ใช้รักษาโรกระบบอื่น ๆ จำนวน 11 ตำรับ (ตำรับยาหอมชงระลือยจำพวก ยาดับพิษไฟในหญิงหลังคลอด ยาบำรุงร่างกาย แก้โรคชาง แก้ชางและแก้ไอ ยาบำรุงร่างกายบุรุษ ยาบำรุงร่างกาย ยาอายุวัฒนะ และแก้ต้อเนื้อ) ซึ่งยังมีหมอพื้นบ้านที่อนุรักษ์ภูมิปัญญาการใช้ยาสมุนไพรสืบทอดมาถึงปัจจุบัน และยังคงสอดคล้องกับงานวิจัยของ เซษฐ์ณรัช อรชุน และคณะ (2561) ได้ทำการศึกษาเรื่องแนวทางการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสมุนไพรโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน : กรณีศึกษาโรงเรียนวัดตะเคียนทอง (เพชรบูรณ์) อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี พบว่า ควรกระตุ้นให้ชุมชนตระหนักถึงคุณค่าของวัฒนธรรมของ การใช้วิธีเชื่อมโยงโดยร่วมมือจากผู้บริหารโรงเรียน บุคลากร และนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณ เพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในการปลูกสมุนไพร การร่วมมือกับปราชญ์ชาวบ้านด้านสมุนไพรพื้นบ้าน เพื่อรวบรวมสมุนไพรที่มีอยู่ในชุมชนท้องถิ่น โดยใช้วิธีบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการรักษาผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมติดตามผล การจัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสมุนไพร โดยใช้รูปแบบเว็บไซต์สมุนไพรท้องถิ่น การเข้าถึงฐานข้อมูลที่มีประสิทธิภาพและศักยภาพที่จะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการเผยแพร่ ได้แก่ มีเฟซบุ๊ก เว็บไซต์ เพื่อประชาสัมพันธ์และเพื่อรวบรวมข้อมูลสมุนไพรพื้นบ้าน ตลอดจนทั้งการเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตท้องถิ่นและหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมี 2 แนวทาง ได้แก่ ด้านการจัดการให้มีพื้นที่เพาะปลูกสมุนไพรพื้นบ้าน และด้านวัฒนธรรมและประเพณี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

1. ผู้นำชุมชนควรรวมกลุ่มผู้ปลูกสมุนไพร ปรากฏท้องถิ่น และหมอฟันบ้าน โดยการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรในตำบลบ้านแก้ง เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรให้ผ่านการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน และนำไปสู่การค้าเป็นสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของจังหวัดสระแก้ว
2. สถาบันการศึกษาในท้องถิ่นควรส่งเสริมพัฒนาองค์ความรู้และยกระดับภูมิปัญญาการใช้สมุนไพร โดยการจัดทำฐานข้อมูลหมอฟันบ้าน และฐานข้อมูลสมุนไพร และรวบรวมเป็นตำราสำหรับเผยแพร่และถ่ายทอดความรู้ให้กับชุมชนต่อไป ตลอดจนส่งเสริมพัฒนาการแปรรูปสมุนไพรอย่างครบวงจร
3. องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแก้ง ควรสนับสนุนงบประมาณในการปลูกพืชสมุนไพร และทำโรงตากสมุนไพรแสงอาทิตย์ เพื่อให้ชุมชนมีโอกาแปรรูปสมุนไพรที่สะอาดและมีมาตรฐานความปลอดภัย และสนับสนุนการผลิตและจำหน่ายสินค้าสมุนไพรของตำบล
4. หน่วยงานภาครัฐ เช่น สำนักงานเกษตร พัฒนาชุมชน อุตสาหกรรม และพาณิชย์ของจังหวัดสระแก้ว ควรส่งเสริมและสนับสนุนการปลูกพืชสมุนไพร การแปรรูป การใช้ประโยชน์ และช่องทางการตลาด ให้กับผู้ปลูกและผู้ผลิตยาสมุนไพรในชุมชนตำบลบ้านแก้ง อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาภูมิปัญญาการใช้สมุนไพรและตำรับยาของหมอฟันบ้าน: กรณีศึกษาหมอฟันบ้านในตำบลบ้านแก้ง อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว เพื่อสืบสานภูมิปัญญาของหมอฟันบ้านให้คงอยู่สืบไป
2. เนื่องจากชุมชนมีการปลูกพืชสมุนไพรและทำยาสมุนไพรจำหน่ายแต่ยังไม่มีเครื่องหมายรับรอง จึงควรศึกษาการพัฒนายกระดับการแปรรูปพืชสมุนไพรตามภูมิปัญญาท้องถิ่น จากทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพเพื่อให้ได้มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน ผู้การเป็นสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของจังหวัดสระแก้ว
3. ควรศึกษาความหลากหลายของพรรณพืชสมุนไพรและจัดทำฐานข้อมูลสมุนไพรในจังหวัดสระแก้ว เพื่อการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพในชุมชน
4. จากปัญหาภัยแล้งของตำบลบ้านแก้งทำให้พืชสมุนไพรทั้งในป่าธรรมชาติและพืชสมุนไพรที่ชุมชนปลูกได้ตายไปบางส่วน อาจทำให้พืชบางชนิดสูญพันธุ์ จึงควรศึกษาและพัฒนาการปลูกสมุนไพรทั้งไม้ต้น ไม้พุ่ม ไม้เลื้อยและไม้ล้มลุก เพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียวและความชุ่มชื้นอาจทำในรูปแบบธนาคารต้นไม้หรือธนาคารสมุนไพรเพื่อให้เป็นชุมชนคาร์บอนต่ำ

เอกสารอ้างอิง

จันทร์จิรา ตรีเพชร, ศักดิ์ชาย เพ็ชรตรา และวรารุณี มหามิตร. (2564). การศึกษาภูมิปัญญาการใช้สมุนไพรท้องถิ่นตามนิเวศธรรมชาติลำน้ำพรม จังหวัดชัยภูมิ. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 5(1): 213 - 224.

-
- เชษฐณรงค์ อรชุน ธนกร ภิบาลรักษ์ และชูวงศ์ อุบลี. (2561). รายงานการวิจัยเรื่อง แนวทาง
การอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสมุนไพรโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน :
กรณีศึกษาโรงเรียนวัดตะเคียนทอง (เพชรบูรณ์) อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี.
จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ธัญพงศ์ สารรัตน์, ปิยวรรณ กันทอง, นิษฐา บุคพงศ์, ปณิตา ลำเพ็ญ และอัษฎา พิศนอก.
(2565). การส่งเสริมและอนุรักษ์ภูมิปัญญาไทยด้านสมุนไพรพื้นบ้านของชุมชน
บ้านปราสาท อำเภอห้วยทับทัน จังหวัดศรีสะเกษ. การประชุมวิชาการระดับชาติ
ครั้งที่ 14 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม วันที่ 7 - 8 กรกฎาคม 2565 หน้า 2058-2075.
- นงลักษณ์ จีจู่ ทิพย์วรรณ ศิบุญนันท์ ชญานันท์ ศิริกิจเสถียร และวีรวรรณ แจ่มไม้. (2564).
การพัฒนาการแปรรูปพืชสมุนไพรตามภูมิปัญญาท้องถิ่น จากทรัพยากร
ความหลากหลายทางชีวภาพเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน กรณีศึกษา: บ้านโพธิ์พัฒนา
ตำบลคณที อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร. [ออนไลน์], เข้าถึงได้จาก:
<https://shorturl.asia/D8mJ0>
- นำพล แปะเมือง, ปภาภัสสร ธีระพัฒน์วงศ์ และเพชรรัตน์ รัตนชมภู. (2566). แนวทางการส่งเสริม
ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสมุนไพรพื้นบ้าน กรณีศึกษาตำบลโป่งเปือย อำเภอเมืองบึงกาฬ
จังหวัดบึงกาฬ. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
12(1): 37 - 50.
- ปราณี ช่างคิด. (2566). หมอพื้นบ้านในตำบลบ้านแก้ง อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว.
วันที่ 5 มีนาคม 2566. (สัมภาษณ์)
- ปัญจศักดิ์ สีดาวงษ์ และสุทธิกร มาตขาว. (2566). ผู้นำชุมชนในตำบลบ้านแก้ง อำเภอเมือง
จังหวัดสระแก้ว. วันที่ 15 มีนาคม 2566. (สัมภาษณ์)
- ผมหอม เชิดโกทา. (2563). สภาพปัญหาการอนุรักษ์พืชสมุนไพรพื้นบ้านของชุมชนตำบลหนองสังข์
อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ
วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์. 14(3): 106 - 114.
- พัฒนา พรหมเฝ้า. (2566). ผู้นำชุมชนในตำบลบ้านแก้ง อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว.
วันที่ 15 มีนาคม 2566 (สัมภาษณ์)
- มันชนกกาญจน์ ไชยหงษ์. (2566). ผู้นำชุมชนในตำบลบ้านแก้ง อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว.
วันที่ 8 พฤษภาคม 2566. (สัมภาษณ์)
- รายงานข้อมูลพื้นฐาน อบต.บ้านแก้ง. (2566). สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐาน. [ออนไลน์],
เข้าถึงได้จาก: http://www.tumbonbankeng.com/?page_id=101
- โรงพยาบาลการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน. (2566). หมอชีวกโกมารภัจจ์. [ออนไลน์],
เข้าถึงได้จาก: <https://ttcmh.dtam.moph.go.th/index.php/knowledge/read-more/34-proj-1.html>
- สภาการแพทย์แผนไทย. (2566). สถาบันผ่านการรับรอง. [ออนไลน์], เข้าถึงได้จาก:
<https://thaimed.or.th>
-

สุดใจ กลิ่นขจร. (2566). หมอพื้นบ้านในตำบลบ้านแก่ง อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว.
วันที่ 5 มีนาคม 2566. (สัมภาษณ์)

สุนทรี่ จินธรรม, จีรภัทร์ อัฐิศิลป์เวท และสุภารัตน์ คำเพราะ. (2564). การศึกษาตำรายาสมุนไพร
ของหมอพื้นบ้านในตำบลบ่อเงิน อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี.
วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(4): 229 - 246.

ความหมายต่ออาชีพและแผนอาชีพในอนาคตของพริตตี้

THE VALUATION AND FUTURE PLANS OF PRETTY GIRL

ปิยะวัฒน์ เจริญศักดิ์^{1*}
Piyawat Charoensak^{1*}

Received : 28 July 2023

Revised : 31 December 2023

Accepted : 29 January 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการให้ความหมายต่ออาชีพ 2) ศึกษาเส้นทางการเข้าสู่อาชีพ และ 3) ศึกษาการวางแผนอาชีพในอนาคตของผู้ประกอบอาชีพพริตตี้ ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม การสังเกต และการวิเคราะห์เอกสาร เป็นเครื่องมือในการวิจัย และคัดเลือกผู้ประกอบอาชีพพริตตี้และผู้ที่เกี่ยวข้องแบบเจาะจง ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร จำนวน 18 คน ใช้วิธีการวิเคราะห์แก่นสาระในการวิเคราะห์

ผลการศึกษาพบว่า พริตตี้มีการให้ความหมายต่ออาชีพที่สะท้อนการทำงานเพื่อบุคคลอื่น ได้แก่ นักสร้างความสำเร็จ นักเปิดมุมมอง นักแลกเปลี่ยน นักสร้างความสนใจ นักจัดการแข่งขัน และนักสร้างความสุข ซึ่งมากกว่าการทำงานเพื่อตนเอง ได้แก่ นักสร้างมูลค่า นักนำเสนอ นักสร้างสรรค์ และนักออกแบบ พริตตี้มีเส้นทางการเข้าสู่อาชีพจากความต้องการของตนเองและจากการแนะนำของบุคคลอื่นในระดับที่เท่ากัน และพริตตี้มีการวางแผนอาชีพในอนาคต 3 แนวทาง คือ การทำธุรกิจส่วนตัว การทำงานประจำ และการทำอาชีพอิสระ

คำสำคัญ: พริตตี้ / อนาคตของพริตตี้ / การวางแผนอาชีพ / ความหมายต่ออาชีพ

¹คณะพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

¹School of Human Resource Development, National Institute of Development Administration

*ผู้นิพนธ์ประสานงาน E-mail: Bank.crk@gmail.com

ABSTRACT

The purpose of this research was to study the meaning of occupation, career path and career planning in the future of Pretty Professions in Bangkok area. This research is survey research. Use a qualitative research model. By in-depth interview, Group Discussion, Observation, and Document Analysis. Selecting a specific sample in the Bangkok area, a total of 18 people and used the Thematic analysis.

The results showed that pretty has a career meaning that reflects working for others, including Success Builder, Viewer, Exchanger, Interest Builder, Competitor, and happiness maker, which is more than working for oneself, including: Value creators, presenters, creators, and designers. Pretty has a career entry path on its own and from the advice of others on an equal footing. And pretty has a career planning in the future in 3 ways: personal business, regular work and independent career.

Keywords: Pretty / Pretty's future / Career planning

บทนำ

ปัจจุบันมีการเกิดขึ้นของอาชีพมากมายเพื่อตอบสนองความต้องการของคนในสังคมที่มีความหลากหลาย การเกิดขึ้นของอาชีพใหม่เป็นการตอบสนองความต้องการของคนในสังคมนั้น ทั้งนี้การเกิดขึ้นของอาชีพจะช่วยสะท้อนภาพรวมของระบบสังคมนั้น ๆ ด้วย (ปิยะวัฒน์ เจริญศักดิ์, 2564) โดย จากข้อมูลของกองความร่วมมือการลงทุนต่างประเทศ (2565) อธิบายว่า ภาวะการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศไทยในปี 2564 โครงการต่างชาติที่ยื่นขอรับการส่งเสริมในปี 2564 (มกราคม - ธันวาคม) มีจำนวน 783 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 47 ของจำนวนโครงการที่ยื่นขอรับการส่งเสริมทั้งสิ้น และมูลค่าเงินลงทุนรวม 455,331 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 71 ของมูลค่าเงินลงทุนทั้งสิ้นที่ยื่นขอส่งเสริม โดยจำนวนโครงการลงทุนต่างชาติที่ยื่นขอรับส่งเสริมส่วนใหญ่อยู่ในส่วนใหญ่อยู่ในหมวดบริการและสาธารณูปโภค รวม 231 โครงการ (ร้อยละ 30 ของจำนวนโครงการต่างชาติที่ยื่นขอส่งเสริมทั้งสิ้น) ดังนั้นเพื่อตอบสนองการเติบโตของเศรษฐกิจการเกิดขึ้นของอาชีพในสังคมก็สะท้อนภาพรวมของระบบสังคมนั้นอย่างมีนัยยะสำคัญ เกรียงไกร กาญจนะโกคิน (2555: 64) ได้ทำการศึกษาพบว่าธุรกิจส่วนใหญ่ในประเทศไทย มีความนิยมใช้การตลาดเชิงกิจกรรมมากขึ้น เนื่องจากการตลาดเชิงกิจกรรมเป็นการส่งเสริมการตลาดแบบสร้างประสบการณ์ให้กับผู้บริโภคและกระตุ้นให้ผู้บริโภคเกิดการตัดสินใจซื้อสินค้านั้น ๆ ดังนั้นจึงเป็นที่มาของการใช้พริตตี้ในการสร้างความเติบโตของธุรกิจผ่านบทบาทผู้นำเสนอสินค้า ซึ่งมีหน้าที่แนะนำสินค้าหรือบริการในรูปแบบที่แตกต่างกัน โดยงานที่คนเลือกทำนั้นอาจขึ้นอยู่กับบุคลิกส่วนตัวที่สะท้อนบุคลิกภาพของผู้ทำงาน และสะท้อนสภาพแวดล้อมรอบตัวผู้ทำงานอีกด้วย (Holland, 1997: 21 - 27)

พริตตี้ได้เริ่มเกิดขึ้นครั้งแรกใน ค.ศ. 1930 - 1949 ในประเทศสหรัฐอเมริกา (ผसानชัย จุฑาภักดิ์, 2556) ทั้งนี้ในประเทศไทยมีข้อสันนิษฐานว่าพริตตี้เกิดขึ้นในช่วง พ.ศ. 2535 จากบริษัท โตโยต้า มอเตอร์ ประเทศไทย จำกัด เป็นผู้ริเริ่มการใช้พริตตี้ในการประชาสัมพันธ์ (กมลวรรณ

ชุมทรัพย์, 2548) การใช้พรตตีซึ่งถือเป็นการใช้บุคคลที่มีชื่อเสียงเป็นสื่อกลางในการแสดงสินค้าก็จะทำให้สินค้าเป็นที่น่าจดจำและสร้างการรับรู้ของแบรนด์ได้ ปัจจุบันอาชีพพรตตีเป็นที่รู้จักในวงกว้างมากขึ้น เริ่มมีการแตกแขนงจากงานมอเตอร์โชว์ งานเปิดตัวสินค้า ไปสู่งานนำเสนอผลิตภัณฑ์ประเภทอื่นและรวมไปถึงการรับงานในรูปแบบที่เปลี่ยนไป ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าด้วยลักษณะงานที่เปลี่ยนไปเช่นนี้ทำให้ภาพลักษณ์ของพรตตีดูมีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น ดังนั้นภาพจำต่ออาชีพพรตตีก็ย่อมเปลี่ยนแปลงไป มีผู้คนมากมายเข้ามาทำงานและเกี่ยวข้องมากขึ้น จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจเกี่ยวกับการให้ความหมายต่ออาชีพของตนเองในกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพพรตตี การเข้าสู่อาชีพ รวมไปถึงจนถึงแนวทางการทำงานและการวางแผนอาชีพในอนาคตของพรตตี

ดังนั้นงานวิจัยชิ้นนี้ ผู้วิจัยจึงมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการศึกษาเพื่อศึกษาการให้ความหมายต่ออาชีพ เส้นทางเข้าสู่อาชีพและการวางแผนอาชีพในอนาคตของพรตตี ซึ่งถือเป็นเรื่องอาชีพที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้บริโภคเกิดการตัดสินใจซื้อสินค้านั้น ๆ อันเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจที่ตอบสนองการลงทุนในประเทศไทยที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคต ทั้งนี้ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้จากการงานวิจัยมาใช้ในการคาดคะเนผู้ที่เข้ามาประกอบอาชีพในอนาคต การหาแนวทางในการลดปัญหาของผู้ประกอบอาชีพ การต่อยอดในการพัฒนากรอบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และสร้างความเข้าใจทางสังคมที่หลากหลายให้กับผู้ประกอบการอาชีพพรตตี

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการให้ความหมายต่ออาชีพของพรตตี
2. เพื่อศึกษาเส้นทางเข้าสู่อาชีพของพรตตี
3. เพื่อศึกษาการวางแผนอาชีพในอนาคตของพรตตี

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เครื่องมือในการเก็บข้อมูลได้แก่ การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) การวิเคราะห์เอกสาร (Document Analysis) การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participant Observation) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

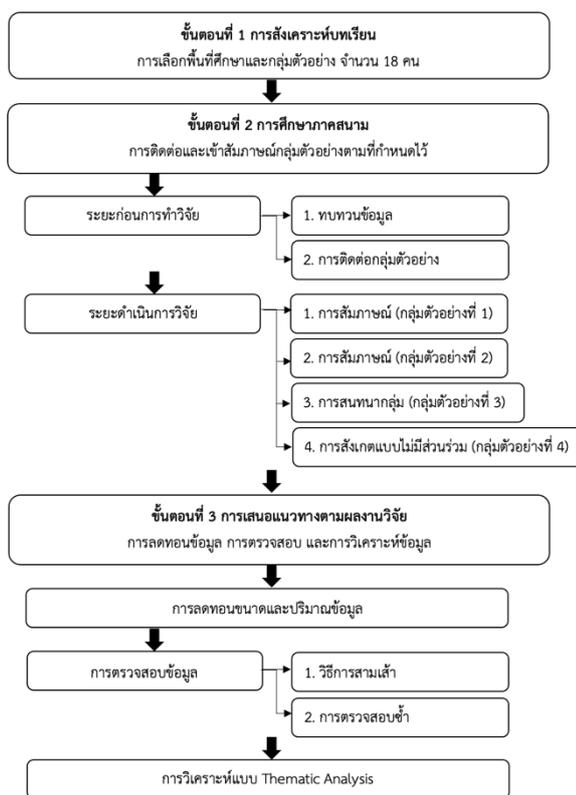
ขั้นตอนที่ 1 การสังเคราะห์บทเรียน มีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และดำเนินการติดต่อส่งเอกสารชี้แจงและหนังสือยินยอมให้ข้อมูล โดยมีการคัดเลือกพื้นที่ศึกษาเป็นพื้นที่กรุงเทพมหานคร โดยแบ่งเป็นพื้นที่ชั้นใน ชั้นกลางและชั้นนอก และกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย

- กลุ่มตัวอย่างที่ 1 กลุ่มพรตตี เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 12 คน
- กลุ่มตัวอย่างที่ 2 กลุ่มพรตตี เป็นการสนทนากลุ่ม จำนวน 5 คน
- กลุ่มตัวอย่างที่ 3 กลุ่มพรตตี เป็นการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม จำนวน 2 คน
- กลุ่มตัวอย่างที่ 4 กลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องกับพรตตี เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 6 คน

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาภาคสนาม ประกอบด้วยระยะก่อนการทำวิจัย เป็นการทบทวนข้อมูลเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 4 รูปแบบ ดังนี้ (1) แบบสัมภาษณ์ (2) แบบสนทนากลุ่ม และ (3) แบบบันทึกภาคสนาม (4) แบบวิเคราะห์เอกสาร และระยะดำเนินการวิจัย โดยใช้กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ให้มีคุณสมบัติสอดคล้องกับวงจรชีวิตพริตตี้ (วีรดา ศักดิ์ศิริรักษ์ และบัณฑิต สวรรยาวิสุทธิ, 2562) ในระยะเติบโต (Growing Phase) และระยะอิมตัว (Maturing Phase) เป็นเกณฑ์ในการเก็บข้อมูล และอีกกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องกับพริตตี้

ขั้นตอนที่ 3 การเสนอแนวทางตามผลงานวิจัย มีการวิเคราะห์ผลข้อมูล นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวม มาทำการลดทอนขนาดและปริมาณข้อมูล (Data Reduction) การตรวจสอบข้อมูล (Data Audition) โดยการตรวจสอบข้อมูลด้วยวิธีการสามเส้า (Triangulation) และตรวจสอบข้อมูลด้วยการตรวจสอบซ้ำ (Member Checking) และทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีการวิเคราะห์ Thematic Analysis (Braun, 2006) ประกอบด้วย 6 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 ทำความคุ้นเคยกับข้อมูล ระยะที่ 2 การสร้างรหัสเริ่มต้น ระยะที่ 3 ค้นหาธีมระยะที่ 4 ทบทวนธีมที่เป็นไปได้ ระยะที่ 5 การกำหนดและตั้งชื่อธีม และระยะที่ 6 การจัดทำรายงาน

โดยผู้วิจัยสามารถสรุปขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ได้ดังนี้

ภาพที่ 1 วิธีการดำเนินการวิจัย

ผลการวิจัย

ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย กลุ่มพริตตี้ ประกอบด้วย พริตตี้สินค้า 3 คน สาวเชียร์เปียร์ 5 คน และนางแบบ 4 คน มีอายุตัวเฉลี่ยของผู้ให้ข้อมูลอยู่ที่ 28.75 ปี มีอายุงานเฉลี่ยของผู้ให้ข้อมูลอยู่ที่ 4.75 ปี ภูมิลำเนาของผู้ให้ข้อมูลอยู่ในภาคกลาง 4 คน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 4 คน ภาคใต้ 2 คน ภาคเหนือ 1 คน และภาคตะวันออก 1 คน วุฒิการศึกษาของผู้ให้ข้อมูลอยู่ที่ระดับอุดมศึกษา 8 คน ระดับมัธยมศึกษา 2 คน และระดับอาชีวศึกษา 2 คน รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ให้ข้อมูลอยู่ที่ 50,000 บาท รูปแบบการเลี้ยงดูของผู้ให้ข้อมูลแบบยติภรรยาเบียบน้อยกว่าการเลี้ยงดูแบบอิสระรวมทั้งสิ้น 12 คน โดยแบ่งเป็นชั้นใน ชั้นกลางและชั้นนอก ชั้นละ 4 คนและทุกคนอยู่ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร และกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องกับพริตตี้ ประกอบด้วย ช่างแต่งหน้า 1 คน ช่างภาพ 1 คน ผู้ดูแลคิวงาน 1 คน อาจารย์ 2 คน และนักวิชาการ 1 คน โดยแบ่งเป็นชั้นใน ชั้นกลางและชั้นนอก ชั้นละ 2 คน เป็นเพศหญิง 2 คน และเพศชาย 2 คน ไม่ประสงค์ระบุเพศ 2 คน รวมจำนวน 6 คน และทุกคนอยู่ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร วุฒิการศึกษาระดับอุดมศึกษา 6 คน มีผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 18 คน โดยสามารถอธิบายผลการวิจัยได้ ดังนี้

ประเด็นด้านการให้ความหมายต่ออาชีพ

ตารางที่ 1 เชื่อมโยงประเด็นด้านการให้ความหมายต่ออาชีพ

นาม	สรุปความ	ข้อความ (Quote)	เป้าหมายเพื่อ	
			ตัวเอง	บุคคลอื่น
เอ	นักสร้างความสำเร็จ	...ช่วยสร้างความสำเร็จของธุรกิจ...		✓
บี	นักสร้างมูลค่า	...ใช้ความเป็นหญิงสร้างมูลค่าของเรา...	✓	
ซี	นักเปิดมุมมอง	...ถ้าเขาสงสัยได้ ก็คือเราทำสำเร็จ...		✓
ดี	นักแลกเปลี่ยน	...ให้ได้ตามที่คนจ้างต้อง การมันก็จบ...		✓
อี	นักสร้างความสนใจ	...สร้างความสนใจให้ลูกค้าเป็นหน้าที่หลัก...		✓
เอฟ	นักจัดการแข่งขัน	...เปรียบกับเกมส์ เราคือคนจัดการแข่งขัน...		✓
จี	นักนำเสนอ	...ถ้าอยู่ได้ก็คือทนได้ ถ้าทนได้ก็จะอยู่ได้...	✓	
เอส	นักสร้างสรรค	...ต้องการประสบการณ์บางอย่างให้กับชีวิต...	✓	
ไอ	นักออกแบบ	...ทั้งหมดล้วนเป็นศิลปะของเรา...	✓	
เจ	นักออกแบบ	...เราเป็นเหมือนสินค้าและผู้นำเสนอสินค้า...		✓
เค	นักสร้างความสุข	...งานของเราก็คือทำให้เขามีความสุข...		✓
แอล	นักสร้างความสุข	...เราขายในสิ่งที่ลูกค้าต้องการ...		✓

ตารางที่ 1 ผู้วิจัยสรุปประเด็นด้านการให้ความหมายต่ออาชีพของพริตตี้ ในเขตพื้นที่ กรุงเทพมหานคร พบว่ามีข้อมูล 2 แนวทาง คือ นิยามที่สะท้อนเป้าหมายการทำงานเพื่อตัวเอง ประกอบด้วยค่านิยมว่า นักสร้างมูลค่า นักนำเสนอ นักสร้างสรรค์ นักออกแบบ อธิบายได้ว่า พริตตี้มี การทำงานโดยการมองว่าตัวเองเป็นคนที่ทำงานเพื่อสร้างความสุขให้ตัวเองและมองว่าสิ่งที่ตัวเอง กำลังทำนั้นเพื่อเป็นการตอบสนองความต้องการของตัวเอง และนิยามที่สะท้อนเป้าหมายการทำงาน เพื่อบุคคลอื่น ประกอบด้วยค่านิยมว่า นักสร้างความสำเร็จ นักเปิดมุมมอง นักแลกเปลี่ยน นักสร้าง ความสนใจ นักจัดการแข่งขัน นักออกแบบ นักสร้างความสุข อธิบายได้ว่า พริตตี้มีการทำงานเพื่อ สร้างความพึงพอใจให้กับบุคคลอื่น ทั้งนี้หมายถึงการทำงานเพื่อสร้างความสุขให้กับบุคคลอื่นเป็นหลัก โดยอ้างอิงบทการสัมภาษณ์ตอนหนึ่งของการสัมภาษณ์ ดังนี้

"...เราช่วยสร้างความสำเร็จของธุรกิจของคนจ้างงาน เพราะว่าการจ้างเราคือการทำงานที่ผู้จ้าง เห็นว่าเราจะสามารถไปส่งเสริมยอดขายได้ ไม่ใช่การสร้างสิ่งใหม่ แต่เป็นการต่อยอด สิ่งที่มีอยู่ให้ดีขึ้น ..." (คุณเอ, สัมภาษณ์, 21 กรกฎาคม 2564)

"...งานเราคืองานสีเทา ส่วนใหญ่เราก็มักจะถูกมอบภาพลักษณ์สีเทาให้เป็นสีของหญิงสาว เช็กซี เราจึงต้องใช้ความเป็นหญิงสร้างมูลค่าของเราในงานที่เราทำ..." (คุณบี, สัมภาษณ์, 21 กรกฎาคม 2564)

"...พี่ว่าตัวเองเป็นคนเปิดมุมมองทางความคิดให้กับคนนะ เราทำงานที่ต้องใช้การสื่อสารกับ คนให้คนเข้าใจสิ่งที่เราอยากจะทำ จะตั้งใจดูหรือไม่ก็แล้วแต่ถ้าเขาเห็นสิ่งที่เรานำเสนอและถ้าเขา สงสัยได้ ก็คือเราทำสำเร็จ..." (คุณซี, สัมภาษณ์, 21 กรกฎาคม 2564)

"...เราคือแม่ค้าที่ขายของให้กับลูกค้าแค่นั้นเอง เราทำมันออกมาให้ได้ตามที่คนจ้างต้องการ มันก็จบ มันจะเป็นอาชีพที่มีคุณค่าหรือไม่มีคุณค่าอยู่ที่ว่าเราเลือกมองตัวเองแบบไหน พี่เป็นแม่ค้าขาย ของปกติ ต่างกันแค่ของที่ขาย ดังนั้นเราก็คงปกติ..." (คุณดี, สัมภาษณ์, 21 กรกฎาคม 2564)

"...การสร้างความสนใจให้กับลูกค้าเป็นหน้าที่หลัก พี่ว่าการทำงานด้านนี้ มันคืองานที่ต้อง สร้างความสนใจ ถ้าไม่ถูกสนใจหรือทำให้สนใจไม่ได้ ก็ไม่จำเป็นต้องจ้างเราไปทำก็ได้..." (คุณอี, สัมภาษณ์, 21 กรกฎาคม 2564)

"...การทำงานนี้มันต้องใช้ทักษะหลายอย่าง ไม่ใช่จะทำก็ได้ ถ้าให้ลองเปรียบกับเกม เราคือคนจัดการแข่งขัน ต้องเข้ากับลูกค้าให้ได้ทุกรูปแบบ เราเป็นทั้งผู้เล่นและผู้ถูกเล่น..." (คุณเอฟ, สัมภาษณ์, 22 กรกฎาคม 2564)

"...เราต้องนำเสนอความเป็นตัวเอง ไม่ว่าจะสิ่งที่เราจะเสนอขายมันจะเป็นอะไรก็ตาม อาชีพนี้ คือมันคืออาชีพของคนที่มีความอดทน ถ้าอยู่ได้ก็คือทนได้ ถ้าทนได้ก็จะอยู่ได้..." (คุณจี, สัมภาษณ์, 22 กรกฎาคม 2564)

"...มันเป็นงานที่ต้องสร้างสรรค์ พี่เข้ามาทำงานเพราะต้องการประสบการณ์ บางอย่าง ให้กับชีวิต ในระหว่างที่ทำงานเราต้องสร้างสรรค์ตัวเองให้หน้าสนใจที่สุด ให้ถูกใจมากที่สุดและถ้าทำได้ คือชนะ..." (คุณเอส, สัมภาษณ์, 22 กรกฎาคม 2564)

"...งานของเราคือศิลปะ เราคือนักออกแบบ ทุกอย่างที่เราจะแสดงออกไป การพูด ท่าทาง การแสดงออก น้ำเสียง กริยามารยาท ทั้งหมดล้วนเป็นศิลปะของเราไปสู่สายตาของคนที่มีมองดูเรา อยู่..." (คุณไอ, สัมภาษณ์, 22 กรกฎาคม 2564)

"...เราคือนางแบบ เราต้องมีระเบียบวินัยอย่างมาก เราเป็นเหมือนสินค้าและผู้นำเสนอสินค้าไปด้วยในตัว เราจำเป็นต้องขายสินค้า เราจึงจำเป็นต้องขายความเป็นตัวเองให้น่าประทับใจที่สุด..." (คุณเจ, สัมภาษณ์, 22 กรกฎาคม 2564)

"...เราคือนักสร้างความสุข การที่คนมาหาเรา แปลว่าลูกค้าอยากจะได้สิ่งที่เรียกว่าความสุข ดังนั้นงานของเราก็คือทำให้เขามีความสุขให้ได้ ก็ถือว่าจบหน้าที่ของเรา..." (คุณเค, สัมภาษณ์, 23 กรกฎาคม 2564)

"...เป็นงานที่ต้องใช้ทักษะในการทำงาน เราไม่ได้ขายแค่หน้าตา ขายหุ่น แต่เรามีหน้าที่หลักในการสร้างความสุขด้วย เราขายในสิ่งที่ลูกค้าต้องการ ดังนั้นเราจึงต้องรู้จักยืน เพื่อทำงานนี้ได้ต่อไป..." (คุณแอล, สัมภาษณ์, 23 กรกฎาคม 2564)

ประเด็นด้านจุดเริ่มต้นของการทำงาน

ตารางที่ 2 เชื่อมโยงประเด็นด้านจุดเริ่มต้นของการทำงาน

นาม	สรุปความ	ข้อความ (Quote)	ที่มาของนิยาม	
			ตัวเอง	บุคคลอื่น
เอ	เพื่อน	...ได้รับคำแนะนำจากเพื่อนที่ทำงานอยู่ก่อนแล้ว...		✓
บี	ตัวเอง	...ตัวเราเองนี่แหละเป็นคนอยากจะทำ...	✓	
ซี	รุ่นพี่	...แต่มีรุ่นพี่ที่เรียนร่ำด้วยกันชวนไปทำ...		✓
ดี	เพื่อน	...เริ่มเข้าวงการจากการมีเพื่อนแนะนำ...		✓
อี	รุ่นพี่	...พี่เขาก็เลยพาเราไปรู้จักกับคนหางานให้...		✓
เอฟ	ตัวเอง	...เราเข้าไปทำเพราะตอนนั้นเราอยากหางานทำ...	✓	
จี	ตัวเอง	...ตอนที่เริ่มต้นทำ เราเข้าไปเอง อยากเริ่มเอง...	✓	
เอส	เพื่อน	...เด็กเลิฟก็แนะนำให้พี่ลองไปสมัครดู พี่ก็เลยลอง...		✓
ไอ	ตัวเอง	...เราจึงชวนขวยอยากที่จะเข้ามาทำสิ่งที่อยากทำ...	✓	
เจ	รุ่นพี่	...เข้ามาเป็นนางแบบเพราะพี่ที่เป็นช่างภาพแนะนำ...		✓
เค	ตัวเอง	...เลยไปสมัครงานเป็นสาวเชียร์เชียร์ตอนอายุ 20 นิด ๆ...	✓	
แอล	ตัวเอง	...อยากทำงานเลยลองหางานจนไปเจองานแต่งงานเชียร์เชียร์...	✓	

ตารางที่ 2 ผู้วิจัยสรุปประเด็นด้านจุดเริ่มต้นของการทำงาน ของพริตตี้ ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร พบว่ามีข้อมูล 2 แนวทาง คือ จุดเริ่มต้นในการทำงานที่มาจากตัวเอง อธิบายได้ว่า

พริตตี้มีการเข้าสู่อาชีพจากปัจจัยภายในตัวเองและการเข้าสู่อาชีพก็ทำด้วยการสมัครเข้ามาทำงานเอง และจุดเริ่มต้นในการทำงานที่มาจากคำแนะนำจากบุคคลอื่น อธิบายได้ว่า พริตตี้มีการเข้าสู่อาชีพจากการได้รับคำแนะนำจากบุคคลรอบตัว ประกอบด้วย เพื่อนที่สถานศึกษา เพื่อนที่ทำงานนั้น รุ่นพี่ โดยอ้างอิงบทการสัมภาษณ์ตอนหนึ่งของการสัมภาษณ์ ดังนี้

"...สมัยเรียนอยู่มหาวิทยาลัย เราได้รับคำแนะนำจากเพื่อนที่ทำงานอยู่ก่อนแล้ว รายได้มันดีนะ เคยลองทำหลายอย่างแต่เรารู้สึกยังไม่ใช่อยากก้าวหน้าต่อ เลยเปลี่ยนมานำเสนอสินค้าแบบที่ทำอยู่ตอนนี้..." (คุณเอ, สัมภาษณ์, 21 กรกฎาคม 2564)

"...เราเริ่มต้นเข้ามาจากการถ่ายแบบให้ช่างภาพเอาไปหางานให้ก่อน ตอนนั้นเริ่มต้น น่าจะประมาณอายุ 20 ปี ตัวเราเองนี่แหละเป็นคนอยากจะเข้าไปถ่ายรูปเอง อยากมีรูปสวย ๆ บ้าง ก็เลยให้ช่างภาพถ่ายรูปเราเอาไปหางานให้ ตอนแรกก็ไม่ชิน แต่พอได้งานเข้ามาก็หายกลัว..." (คุณบี, สัมภาษณ์, 21 กรกฎาคม 2564)

"...ตอนแรกพี่ไม่เคยคิดจะทำเลย แต่มีรุ่นพี่ที่เรียนร่ำด้วยกันชวนไปทำ เขาทำอยู่ที่เลยชวนเรามาทำด้วย ตอนแรกก็คิดจะเลิกทำ แต่พอคิด ๆ ดูแล้วมันทำให้คนได้เห็นอะไรใหม่ ๆ เราเองก็ได้เห็นอะไรใหม่ ๆ ก็เลยทำต่อ..." (คุณซี, สัมภาษณ์, 21 กรกฎาคม 2564)

"...เริ่มเข้าวงการจากการมีเพื่อนแนะนำเข้ามาว่าให้ลองไปสมัครประกวดนางแบบดู ตอนแรกก็ลังเลแต่ก็ลองเข้าไป ปรากฏว่าเราได้เข้ารอบการเป็นนางแบบ หลังจากนั้นก็เริ่มต้นทำงานจนถึงตอนนี้..." (คุณดี, สัมภาษณ์, 21 กรกฎาคม 2564)

"...ตอนนั้นพี่เรียนอยู่ปี 3 เริ่มต้นทำงานจากการมีรุ่นพี่แนะนำ เขาแนะนำว่ารายได้มันดี พี่เขาก็เลยพาเราไปรู้จักกับคนหางานให้ ตอนเริ่มต้นงานหลัก ๆ ของเราก็คือการนำเสนอสินค้า..." (คุณอี, สัมภาษณ์, 21 กรกฎาคม 2564)

"...เราทำงานเชียร์เบียร์มา 5 ปีแล้ว เราเข้าไปทำเพราะ ตอนนั้นเราอยากหางานทำ เราเลยไปสมัครที่ร้านเลย เพราะเรารู้ว่ามันสามารถหารายได้ขึ้นมาได้ คนสัมภาษณ์คือเจ้าของร้านเขาถาม วุฒิ ภาษา ความสามารถ แล้วก็เรื่องส่วนตัวนิดหน่อย..." (คุณเอฟ, สัมภาษณ์, 22 กรกฎาคม 2564)

"...แต่มันง่ายมากตอนที่เริ่มต้น เราเข้าไปเอง อยากเริ่มเอง และบอกตัวเองว่าเรามีหน้าที่ในการขายให้ได้มากที่สุดโดยใช้ความเป็นตัวเอง เราเริ่มทำตอนอายุ 29 ปี ทำมา 7 ปี ก็ยังรู้สึกว่าจะไปได้..." (คุณจี, สัมภาษณ์, 22 กรกฎาคม 2564)

"...พี่เข้ามาทำงานเป็นสาวเชียร์เบียร์อายุ 31 ปี หลังเรียนจบก็รู้จักกับเพื่อน ซึ่งเขามีแฟนเป็นเด็กเสิร์ฟก็แนะนำให้พี่ลองไปสมัครดู เพราะคิดว่าตัวเองมีรูปร่างหน้าตาอยู่แล้ว ก็เพิ่มทักษะการพูดและท่าทางเอาหน่อย..." (คุณเอส, สัมภาษณ์, 22 กรกฎาคม 2564)

"...ประมาณปี 2560 เราเริ่มเข้ามาทำงานที่เป็นนางแบบครั้งแรกเลย คือต้องบอกก่อนว่าความฝันตั้งแต่เด็กคือการได้อยู่บนโทรทัศน์ เราจึงชวนขวยอยากที่จะเข้ามาทำสิ่งที่อยากทำได้และวันนี้ก็ทำได้..." (คุณไอ, สัมภาษณ์, 22 กรกฎาคม 2564)

"...พี่เข้ามาเป็นนางแบบเพราะพี่ที่เป็นช่างภาพแนะนำ ช่วงกลางปี 2561 บริษัทหนึ่งมีการจัดประกวดนางแบบเซ็กซี่ ตอนแรกก็ไม่ได้คิดว่างานจะหนักนะ แต่พอเข้าไปทำจึงเข้าใจว่าการเป็นนางแบบมันต้องมีวินัยมาก..." (คุณเจ, สัมภาษณ์, 22 กรกฎาคม 2564)

"...พอเราเข้าปี 1 เราก็บอกตัวเองเลยว่าเราจะต้องใช้รูปร่างหน้าตาของเราให้เป็นประโยชน์มากที่สุด ก็เลยไปสมัครงานเป็นสาวเชียร์เบียร์ตอนอายุ 20 นิด ๆ ก็เริ่มทำงานนี้จนถึงเรียนจบเลย..." (คุณเค, สัมภาษณ์, 23 กรกฎาคม 2564)

"...ทำมาตั้งแต่ปี 2560 ตอนนั้นคืออยากทำงานมากเลยลองหางานแล้วไปเจองานแต่งงานเชียร์เบียร์ ก็เลยอยากลองทำดูเพราะคิดว่ามันรายได้ดี ก็เลยทำมาจนถึงตอนนี้..." (คุณแอล, สัมภาษณ์, 23 กรกฎาคม 2564)

ประเด็นด้านการวางแผนอาชีพในอนาคต

ตารางที่ 3 เชื่อมโยงประเด็นด้านการวางแผนอาชีพในอนาคต

นาม	สรุปความ	ข้อความ (Quote)	เป้าหมาย		
			ธุรกิจ ส่วนตัว	งาน ประจำ	อาชีพ อิสระ
เอ	ธุรกิจเสื้อผ้า	...อยากมีธุรกิจเสื้อผ้าเพราะชอบความสวยความงาม...	✓		
บี	งานประจำ	...หางานที่มั่นคงในชีวิต อยากทำงานประจำ...		✓	
ซี	ธุรกิจอาหารเสริม	...อยากทำธุรกิจอาหารเสริมเพราะเราลองมาเยอะ...	✓		
ดี	ธุรกิจเสื้อผ้า	...กำลังทำธุรกิจเสื้อผ้า ศึกษาการตลาดมีแบรนด์ของตัวเอง...	✓		
อี	ผู้ดูแลคิวงาน	...อาจจะเป็นโมเดลลิงเอง หรือไม่ก็งานฟรีแลนด...			✓
เอฟ	งานประจำ	...คิดว่าปีหน้าคงออกไปทำงานประจำแล้ว...		✓	
จี	ธุรกิจร้านเหล้า	...อยากทำธุรกิจร้านเหล้านะ เราเคยทำเชียร์เบียร์มาก่อน...	✓		
เอส	งานประจำ	...หางานประจำอยู่ตอนนี้ พี่รู้สึกว่ามันมั่นคงกว่างานนี้มาก...		✓	
ไอ	วิทยากร	...เป็นวิทยากรหรือไม่ก็ทำงานที่เกี่ยวข้องกับหนังสือ...			✓
เจ	ทีมงานเบื้องหลัง	...อาจจะไปจับทางสายแพชั่นหรือทีมงานเบื้องหลัง...			✓

นาม	สรุปความ	ข้อความ (Quote)	เป้าหมาย		
			ธุรกิจ ส่วนตัว	งาน ประจำ	อาชีพ อิสระ
เค	ธุรกิจเสริมสวย	...อยากเปิดธุรกิจร้านทำเล็บ หรือร้านเสริมสวย...	✓		
แอล	ธุรกิจร้านอาหาร	...อาจจะทำธุรกิจร้านอาหารเล็ก ๆ ที่บ้านต่างจังหวัด...	✓		

ตารางที่ 3 ผู้วิจัยสรุปประเด็นด้านการวางแผนอาชีพในอนาคต ของพริตตี้ ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร พบว่ามีข้อมูล 3 แนวทาง คือ ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว ซึ่งประกอบไปด้วย ธุรกิจเสื้อผ้า ธุรกิจอาหารเสริม ธุรกิจร้านเหล้า ธุรกิจเสริมสวย และธุรกิจร้านอาหาร ประกอบอาชีพงานประจำ เช่น อาชีพที่ได้รับเงินเดือนประจำและสม่ำเสมอ และประกอบอาชีพอิสระ ซึ่งประกอบด้วย ผู้ดูแลคิวงาน วิทยากร และทีมงานเบื้องหลัง โดยอ้างอิงบทการสัมภาษณ์ตอนหนึ่งของการสัมภาษณ์ ดังนี้

"...เราคงไม่ได้ทำงานนี้ไปตลอดหรอก รูปร่างหน้าตาไม่คงทน ก็คงต้องหางานอย่างอื่นทำจริง ๆ อยากมีธุรกิจเสื้อผ้านะ เพราะชอบความสวยความงาม..." (คุณเอ, สัมภาษณ์, 21 กรกฎาคม 2564)

"...อนาคตคงเลิกทำงานนางแบบแล้ว ใจจริงอีก 5 ปีก็อยากมีครอบครัว หางานที่มั่นคงในชีวิต อยากทำงานประจำ ได้มีเงินเข้าประจำบ้าง ไม่ต้องวิ่งหางาน..." (คุณบี, สัมภาษณ์, 21 กรกฎาคม 2564)

"...พี่อยากทำธุรกิจอาหารเสริม เพราะเราลองมาเยอะเลยอยากทำบ้าง ไม่มีกฎเกณฑ์มาตีกรอบเท่าไร ก็คงคิดว่าตัวเองคงออกไปจุดนั้น..." (คุณซี, สัมภาษณ์, 21 กรกฎาคม 2564)

"...ตอนนี้เรากำลังทำธุรกิจเสื้อผ้า ศึกษาการตลาดมีแบรนด์ของตัวเอง และค่อย ๆ ลดงานในวงการลง ก็อย่างที่บอกทุกอย่างมันเปลี่ยนแปลงไปเสมอ..." (คุณดี, สัมภาษณ์, 21 กรกฎาคม 2564)

"...พี่คิดว่าคงผันตัวไปทำเบื้องหลังพริตตี้ไปเลย อาจจะเป็นโมเดลตัวเอง หรือไม่ก็งานฟรีแลนซ์ แต่คิดว่าคงใช้กลุ่มพริตตี้เป็นฐานต่อไป..." (คุณอี, สัมภาษณ์, 21 กรกฎาคม 2564)

"...ถ้าถามตอนนี้ คิดว่าปีหน้าคงออกไปทำงานประจำแล้วนะ พี่ทำงานมาหลายปีแล้ว คิดว่าคงถึงเวลาที่จะต้องหางานประจำทำสักที..." (คุณเอฟ, สัมภาษณ์, 22 กรกฎาคม 2564)

"...ตอนนี้มีวางแผน อยากทำธุรกิจร้านเหล้านะ เราเคยทำเชียร์เปียร์มาก่อน เราว่ารายได้ร้านเหล้ามันดี ก็วางแผนไว้บ้าง แต่ยังไม่ได้เริ่มอะไรนะ แค่คิดว่าคงออกจากจุดนี้..." (คุณจี, สัมภาษณ์, 22 กรกฎาคม 2564)

"...พี่หางานประจำอยู่ตอนนี้ พี่รู้สึกว่ามันมั่นคงกว่างานนี้มาก โคตรรอบนี้ทำให้พี่เข้าใจเลย ว่าทำงานอิสระแบบนี้พอจะมีก็มี พอจะหายก็หมดหน้าตักเลย..." (คุณเอส, สัมภาษณ์, 22 กรกฎาคม 2564)

"...พ็อยากเขียนหนังสือ เป็นวิทยากรหรือไม่ก็ทำงานที่เกี่ยวข้องกับหนังสือ พี่เป็นคนชอบอ่านหนังสือมา พอถึงจุดที่เราไปต่อด้านนางแบบไม่ได้ ก็คงไปด้านที่เราถนัดและชอบรองลงมา..." (คุณไอ, สัมภาษณ์, 22 กรกฎาคม 2564)

"...ก็อาจจะยังเกี่ยวข้องอยู่กับงานนางแบบ งานถ่ายแบบ แต่อาจจะไปจับทางสายแฟชั่นหรือทีมงานเบื้องหลังก็คิดว่า..." (คุณเจ, สัมภาษณ์, 22 กรกฎาคม 2564)

"...อยากทำหลายอย่างมาก อยากเปิดธุรกิจร้านทำเล็บ หรือร้านเสริมสวย หรือธุรกิจเกี่ยวกับการทำบุญ หรือไม่ก็ไปเรียนต่อปริญญาโทตามที่ตั้งใจไว้..." (คุณเค, สัมภาษณ์, 23 กรกฎาคม 2564)

"...คงเลิกเชียร์เปียร์ไปแล้วละ ตอนนั้นก็คง 30 กว่าแล้ว อาจจะทำธุรกิจร้านอาหารเล็ก ๆ ที่บ้านต่างจังหวัด หรือไม่ก็คงหาอะไรทำแบบฟรีแลนดไป..." (คุณแอล, สัมภาษณ์, 23 กรกฎาคม 2564)

อภิปรายผลการวิจัย

การให้ความหมายต่ออาชีพและการเลือกประกอบอาชีพ

การให้ความหมายต่ออาชีพของพริตตี้นั้นสะท้อนถึงบุคลิกภาพที่มีส่วนช่วยในการสะท้อนให้เห็นถึงความสนใจ หากผู้ประกอบอาชีพพริตตี้นั้นมีความสนใจหรือเลือกประกอบอาชีพอย่างใดอย่างหนึ่ง อันเนื่องมาจากประวัติและความสนใจในอดีต อาชีพที่มีความสอดคล้องกันนั้นก็จะต้องดูความสนใจได้อีกเช่นเดิม โดยการให้ความหมายต่ออาชีพสะท้อนของพริตตี้นั้นสะท้อน 4 หลักคิดที่สำคัญ โดยผู้วิจัยปรับมาจากแนวคิดของ Holland (1997) ดังนี้

หลักคิดที่ 1 บุคลิกภาพของบุคคล พริตตี้นั้นมีกิจกรรมที่ชอบทำในวัยเด็กในลักษณะเดียวกัน คือ กิจกรรมสันตนาการ ดังนั้นบุคลิกภาพของพริตตี้นั้นจึงมีความสอดคล้องกัน คือการเป็นผู้ที่มีความสนใจอาชีพประเภทงานศิลปะ ดนตรีและวรรณกรรม

หลักคิดที่ 2 บุคคลกับสิ่งแวดล้อม พริตตี้นั้นมีรูปแบบวิธีการถูกเลี้ยงดูแบบเคร่งในกฎระเบียบ และรูปแบบวิธีการเลี้ยงดูแบบปล่อยอิสระ พริตตี้นั้นอาศัยอยู่ในครอบครัวที่ประกอบอาชีพอิสระมากกว่าการทำงานข้าราชการ ดังนั้นสามารถสรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมที่มีความใกล้เคียงกันส่งผลให้เกิดการเลือกประกอบอาชีพที่ใกล้เคียงกัน

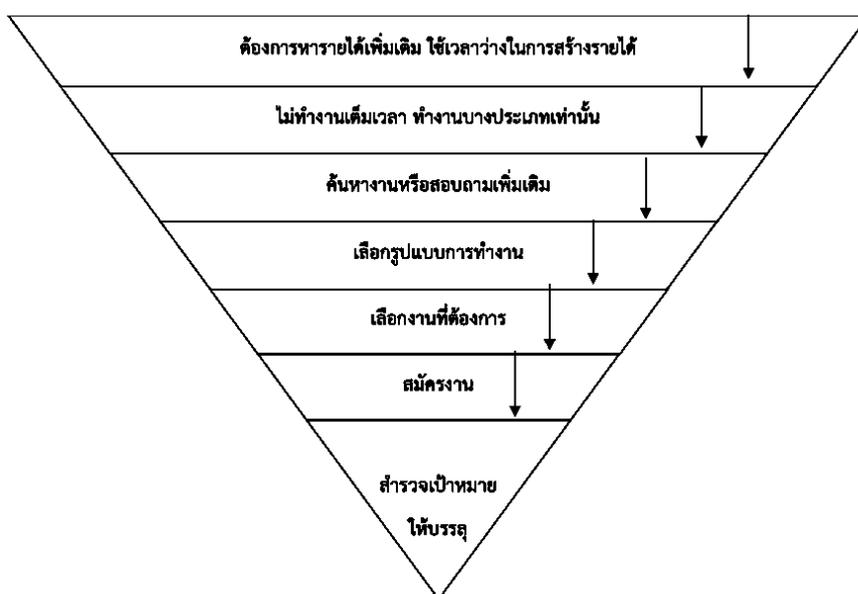
หลักคิดที่ 3 สิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวย พริตตี้นั้นมีการให้ความหมายต่ออาชีพของตนเองในลักษณะที่มีความใกล้เคียงกัน ได้แก่ นักสร้างมูลค่า หรือนักนำเสนอ นักสร้างสรรค์ นักออกแบบ นักเปิดมุมมอง นักสร้างความสำเร็จ นักแลกเปลี่ยน นักสร้างความสนใจ นักจัดการแข่งขัน นักสร้างความสุข ทั้งหมดล้วนสะท้อนกิจกรรมแบบอิสระไม่เป็นระเบียบมาก ซึ่งสอดคล้องกับบุคลิกภาพของผู้ที่มีความสนใจอาชีพนักร้อง นักแสดง นักประพันธ์ เป็นต้น

หลักคิดที่ 4 พฤติกรรมที่ถูกกำหนด พริตตี้นั้นมีลักษณะบุคลิกภาพ สภาพแวดล้อมที่ใกล้เคียงกัน จึงสามารถสรุปได้ว่า พริตตี้นั้นมีลักษณะนิสัยที่ใกล้เคียงกัน คือ เป็นคนที่มีอุดมคติ รักอิสระ ช่างคิด มีความริเริ่มสร้างสรรค์

ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่า การเลือกประกอบอาชีพของพริตตี้ ลินค้ำ นางแบบ และสาว เซียร์เปียร์ เป็นส่วนช่วยสะท้อนมุมมองที่ผู้ประกอบอาชีพใช้มองตนเอง ที่สะท้อนไปถึงบุคลิกภาพ นิสัยส่วนตัว ความชื่นชอบและความถนัด ว่าหากบุคคลที่มีการให้ความหมายต่ออาชีพที่มีความใกล้เคียงกันก็จะทำให้การเลือกประกอบอาชีพนั้นมีเป้าหมายที่ใกล้เคียงกันด้วย

การเลือกและตัดสินใจเข้าสู่อาชีพ

การตัดสินใจเข้าสู่อาชีพของพริตตี้ เป็นกระบวนการตัดสินใจที่มีขั้นตอน และมีแนวทางที่หลากหลาย โดยผู้วิจัยสามารถจำแนกได้ 2 แนวทาง คือ การตัดสินใจที่พิจารณาทางเลือกที่ดีที่สุดเพียงทางเลือกเดียว และการตัดสินใจที่พิจารณาจากทางเลือกหลายอย่างประกอบกัน เช่น การแนะนำ รายได้ ความชอบส่วนตัว โดยกระบวนการในการตัดสินใจในการเข้าสู่อาชีพของพริตตี้ ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

ภาพที่ 2 รูปแบบการตัดสินใจเข้าสู่อาชีพพริตตี้

ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่า การตัดสินใจเข้าสู่อาชีพของพริตตี้ เป็นกระบวนการตัดสินใจที่มีขั้นตอนที่สอดคล้องและเป็นลำดับขั้นจากปัญหาไปสู่การตัดสินใจเลือกทำงาน โดยเริ่มต้นจากขั้นตอนที่เป็นส่วนสำคัญมากที่สุดนั่นคือ ความต้องการที่จะหารายได้และการใช้เวลาว่างในการสร้างรายได้ให้ตนเอง เมื่อกระบวนการคิดนั้นเกิดขึ้น ก็จะเข้าสู่ขั้นตอนต่อมาคือ การตั้งข้อจำกัดของตนเองโดยพิจารณาจากประสบการณ์และความพึงพอใจส่วนตัว หลังจากนั้นก็จะส่งต่อสู่ขั้นตอนการค้นหาค้นหาที่จะทำ รวมไปถึงการใช้ความสัมพันธ์ของกลุ่มที่เป็นสมาชิกในการสอบถาม จนไปสู่ขั้นตอนการเลือกรูปแบบงานและขั้นตอนการทำงานที่ต้องการทำ และเข้าสู่ขั้นตอนการสมัครงานและการตรวจสอบการบรรลุเป้าหมายโดยทันที ทั้งหมดล้วนเป็นขั้นตอนและกระบวนการในการตัดสินใจเข้าสู่เส้นทางอาชีพ

ของพริตตี้ แต่ถึงอย่างไรก็ตามบางครั้งก็ไม่อาจจะสามารถแยกได้อย่างชัดเจนว่า การตัดสินใจ ที่สุดท้ายที่สุดจะถูกคิดเป็นลำดับหลังสุดเสมอไป เพราะในแต่ละขั้นตอนนั้นก็อาจจะมีการควรวมและคิด ไปพร้อม ๆ กัน บางขั้นตอนก็สามารถเกิดและเชื่อมโยงไปพร้อมกัน บางครั้งก็อาจจะมีการข้ามขั้นตอน ใดขั้นตอนหนึ่งเพื่อควรวมขั้นตอนเข้าด้วยกันโดยไม่รู้ตัว

ข้อเสนอแนะ

ระดับภาครัฐ เสนอให้หน่วยงานภาครัฐจัดความช่วยเหลือในการอบรมอาชีพเชิงพาณิชย์ อย่างเป็นรูปธรรม ยกตัวอย่างเช่น การอบรมการเป็นผู้ประกอบการ อบรมการต่อยอดการทำธุรกิจ ขนาดย่อม เป็นต้น เพื่อให้ผู้ประกอบการอาชีพ พริตตี้หรืออาชีพที่มีความเกี่ยวข้องได้ใช้ความช่วยเหลือใน ด้านนี้ในการตัดสินใจและวางแผนในการประกอบอาชีพในอนาคต

ระดับภาคเอกชน เสนอให้หน่วยงานภาคเอกชน กลุ่มองค์กรอิสระหรือองค์กรภาคประชา สังคม และสื่อมวลชน ควรมีการจัดทำสื่อในรูปแบบต่าง ๆ ในการเผยแพร่หรือตีแผ่ความเข้าใจ เกี่ยวกับอาชีพ เพื่ออธิบายและสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพพริตตี้ในทางที่ถูกต้อง อีกทั้งยังเป็นการ สร้างการมีตัวตนของผู้ประกอบอาชีพ ซึ่งจะสร้างการยอมรับในสังคมอย่างเปิดกว้างมากขึ้น

ระดับบุคคล เสนอให้ผู้ประกอบอาชีพพริตตี้มีการฝึกฝนทักษะที่เหมาะสม โดยเน้นไปที่ 4 ทักษะหลัก ประกอบด้วย (1) ทักษะการวางแผนอนาคต (2) ทักษะการเอาตัวรอด (3) ทักษะในการ จัดการปัญหา และ (4) ทักษะความยืดหยุ่นในการทำงาน อันนำไปสู่การสร้างความรู้สึกรับประกันในการ ทำงานมากขึ้น อีกทั้งยังเป็นการเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นต่อการวางแผนอาชีพในอนาคตอีกด้วย

เอกสารอ้างอิง

- เกรียงไกร กาญจนะโกคิน. (2555). *Event marketing*. กรุงเทพฯ: กรุงเทพฯธุรกิจ.
- กมลวรรณ ชุมทรัพย์. (2548). *การสร้างความหมายของสาวพริตตี้ในอุตสาหกรรมมหรณต*
โดยสื่อมวลชน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปิยะวัฒน์ เจริญศักดิ์. (2564). *ความสุขและความผูกพันในการทำงานของพริตตี้ ในพื้นที่*
กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- วิรดา ศักดิ์ศิริรักษ์ และบัณฑิต สวรรยาวิสุทธิ. (2562). *การศึกษาวงจรชีวิตของพริตตี้*.
วารสารรังสิตบัณฑิตศึกษาในกลุ่มธุรกิจและสังคมศาสตร์. 5(1): 50 - 61.
- กองความร่วมมือการลงทุนต่างประเทศ. (2565). *รายงานภาวะการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ*
ในประเทศไทย. [ออนไลน์], เข้าถึงได้จาก:
https://www.boei.go.th/upload/content/FDI%20Report%202021_627b76806a76c.pdf (December 17, 2023).
- ผसानชัย จุฑาภักดิ์. (2556). *แรงจูงใจเข้าสู่การทำงานและการปรับตัวของพริตตี้บริการลูกค้า*
ในร้านอาหาร A. สารนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- Holland, J. L. (1997). **Making vocational choices: A theory of vocational personalities and work environments**. Odessa: Psychological Assessment Resources.
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. **Qualitative Research in Psychology**. 3(2): 77 - 101.

การตัดสินใจของนักเรียนนักศึกษาต่อการศึกษา ในวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกอุดรธานี

STUDENTS' DECISION-MAKING TO PURSUE ON THEIR STUDIES AT KANCHANAPHISEK U-DONTHANI TECHNICAL COLLEGE

ประสิทธิ์ อังกินันท์^{1*}, พงษ์สวัสดิ์ พิมพิไสย², อัจฉพร อังกินันท์¹
และอชฌสิทธิ์ อังกินันท์³

Prasit Ankinandana^{1*}, Pongsawasd Pimpisai¹, Atcharporn Ankinandana¹
and Atchasisit Ankinandana³

Received : 1 July 2023

Revised : 19 December 2023

Accepted : 20 December 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาเปรียบเทียบระหว่าง เพศ อายุ และรายได้ของครอบครัว และจัดทำข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการตัดสินใจของนักเรียนนักศึกษาต่อการศึกษาในวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกอุดรธานี ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกอุดรธานี ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และระดับปริญญาตรี จำนวน 521 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างจากตารางของเครจซีและมอร์แกน ใช้วิธีการสุ่มแบบอย่างง่ายได้ จำนวน 226 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็น ประเมินค่า 5 ระดับ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.84 โดยรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าความถี่ ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test (Independent Samples) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า 1) การตัดสินใจของนักเรียนนักศึกษาต่อการศึกษาในวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกอุดรธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) นักเรียนนักศึกษาที่มีเพศต่างกันมีการตัดสินใจโดยรวม และรายด้านคือ ด้านการบริหารจัดการและการบริการและด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม แตกต่างกัน นักเรียนนักศึกษาที่มีอายุต่างกัน มีการตัดสินใจ โดยรวมและรายด้าน คือ

¹ นักวิชาการอิสระ

² วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกอุดรธานี สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

³ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยนอร์ทเทิร์น

¹ Independent Scholar

² Kanchanaphisek Udonthani Technical College, Office of the Vocational Education Commission

³ Faculty of Business Administration, Northern College

* ผู้นิพนธ์ประสานงาน E-mail: Aki-a@hotmail.com

ด้านการบริหารจัดการและการบริการ ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน นักเรียน นักศึกษาที่มีรายได้ของครอบครัวต่างกัน มีการตัดสินใจ โดยรวมและรายด้าน คือ ด้านการบริหาร การจัดการและการบริการ ด้านวิชาการและชื่อเสียงของสถานศึกษาและด้านอาคารสถานที่และ สิ่งแวดล้อม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: การตัดสินใจ / การศึกษาต่อของนักเรียนนักศึกษา / วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกอุดรธานี

ABSTRACT

The objectives of the research were to study, students' decision-making to pursue their studies at the population was totally 521 in number, consisting of both lower and higher certificates and B.A. degree students, Where 226 samples were selected Through the simple random approach based on the Krejcie and Morganis Sample Size Table. The tool used was on Opinion of Likert's 5-rating scale, maintaining the reliability based on Conbach's Alpha Coefficient at 0.84. The statistics used for data analysis which collected comprised frequency, percentage, mean and standard deviation. The hypothesis was tested by t-test and One-way ANOVA.

The results of the study were as follows: The students' decision-making to Pursue on their studies at the Kanchanaphisek U-donthani Technical College was found at the 'Much' level, A comparison of the students' decision-making to Pursue on their studies at the college, classified by sex, was found significantly different as a whole and the respective aspects of management and service, and premises and environment. A comparison classified by age was found significantly different. as a whole and the respective aspects of management and service, and premises and environment, A comparison classified by age was found significantly different as a whole and the respective aspects of management and service, and premises and environment, and a comparison classified by family income was found significantly different at the 0.05 level, as a whole and the respective aspects of management and service, academic affairs, school tone and premises and environment.

Keywords: Decision-Making / Students' Pursunant Studies /
Kanchanaphisek U-donthani Technical College

บทนำ

การศึกษาเป็นรากฐานสำคัญประการหนึ่งในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าและ แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในสังคมได้ เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่จะช่วยให้คนได้พัฒนาตนเอง ด้านต่าง ๆ ตลอดช่วงชีวิต สามารถพัฒนาสมรรถภาพและความสามารถด้านต่าง ๆ ที่จะดำรงชีพและ

ประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุข รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงรวมเป็นพลังสร้างสรรค์การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนได้ รัฐเห็นความสำคัญของการศึกษา จึงได้ตราพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เพื่อให้การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยยึดหลักการจัดการศึกษา 3 ประการคือ 1) เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน 2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และ 3) พัฒนาสาระกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง กล่าวคือ การตัดสินใจในการที่จะดำรงชีพ และประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุขนั้นต้องเริ่มต้นที่ตัดสินใจพัฒนาสมรรถภาพ และความสามารถของตนจากการเลือกเข้าสู่กระบวนการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพนั้น ๆ

การตัดสินใจเลือกอาชีพ นับว่าเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งในชีวิตมนุษย์ อาจกล่าวได้ว่า “งานคือชีวิต” ดังนั้น ในการเลือกอาชีพจำเป็นต้องมีการเริ่มต้นด้วยการวางแผนชีวิตด้านอาชีพ ตั้งแต่วัยเรียน ซึ่งเป็นการวางแผนระยะยาวที่ต้องใช้เวลานานมาก และใช้ความพยายามอย่างมาก ส่งผลถึงการตัดสินใจของนักเรียนนักศึกษาต่อการศึกษาในสายอาชีพศึกษา ซึ่งมีสาเหตุหลายประการ ส่วนใหญ่เกิดจากการขาดโอกาสและขาดทางเลือกที่ดีของนักเรียนนักศึกษาเพราะสถานภาพเศรษฐกิจของครอบครัวที่ไม่เอื้ออำนวย ไม่มีทางเลือกเข้าศึกษาต่อในสถาบันการศึกษาอื่น เพราะคุณสมบัติทางการศึกษา หรือข้อจำกัดบางอย่างของสถานภาพทางครอบครัวไม่เอื้ออำนวยต่อการก่อให้เกิดทางเลือกที่ดีแก่ตนเองได้ หรืออาจเป็นเพราะความชอบ ความถนัดในวิชาชีพตามที่ตนเองมีอยู่ ดังนั้น ปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้จึงเป็น ส่วนหนึ่งที่ทำให้การตัดสินใจของนักเรียนนักศึกษาตัดสินใจที่จะเลือกศึกษาสายอาชีพศึกษา รวมทั้งเหตุผล เช่น ระยะทาง เวลา หรือความสะดวก

ความสำคัญต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาในสายอาชีพศึกษาที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ ปัจจัยเกี่ยวกับสถานศึกษา กฎและระเบียบต่าง ๆ ที่นักเรียนนักศึกษาอาจเห็นว่าทำให้ตนมีความเป็นอิสระ ไม่ถูกบังคับ รวมทั้งแรงจูงใจอื่น ๆ เช่น การสื่อสารประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลแก่นักเรียนนักศึกษาในสายอาชีพศึกษา ฉะนั้นการศึกษาการตัดสินใจของนักเรียนนักศึกษาต่อการศึกษาในวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกอุดรธานี จะเป็นหนทางหนึ่งที่ทำให้เกิดการนำผลจากการศึกษาไปใช้ เป็นข้อมูลในการพิจารณาปรับปรุง เพื่อสร้างแรงจูงใจให้แก่ นักเรียนนักศึกษาได้ตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อในสถานศึกษาแห่งนี้ได้มากเพิ่มขึ้น

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องการตัดสินใจของนักเรียนนักศึกษาต่อการศึกษาในวิทยาลัย เทคนิคกาญจนาภิเษกอุดรธานี เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงสร้างแรงจูงใจแก่นักเรียนนักศึกษา ให้ตัดสินใจส่งบุตรหลานของตนเข้าเรียนต่อในสายอาชีพศึกษา

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการตัดสินใจของนักเรียนนักศึกษาต่อการศึกษาในวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกอุดรธานี
2. เพื่อเปรียบเทียบการตัดสินใจของนักเรียนนักศึกษาต่อการศึกษาในวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกอุดรธานี จำแนกตามเพศ อายุและรายได้ของครอบครัว

3. เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการตัดสินใจของนักเรียนนักศึกษาต่อการเข้าศึกษาในวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกอุดรธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกอุดรธานี ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2566 รวมทั้งสิ้น จำนวน 521 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกอุดรธานี ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2566 รวมทั้งสิ้น จำนวน 226 คน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย จากตารางของ Taro Yamane (Yamane, 1967 อ้างอิงใน ไพศาล วรคำ, 2564: 468)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดย แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ และรายได้ ของครอบครัว ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ตอนที่ 2 แบบสอบถามการตัดสินใจ ของนักเรียนนักศึกษาต่อการเข้าศึกษาในวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกอุดรธานี ตอนที่ 3 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยแบ่งระดับของการวัด ออกเป็น 5 ระดับ และแบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended Opinionative) เพื่อสอบถามข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการตัดสินใจของนักเรียนนักศึกษาต่อการเข้าศึกษาในวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกอุดรธานี

นำแบบสอบถามความคิดเห็นที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งมีผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย 3 ท่าน เพื่อพิจารณาความตรงของสาระ เนื้อหาความรู้ ความเหมาะสมของภาษา และประเมินความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

วิเคราะห์ข้อมูลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามของแบบสอบถามกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม โดยใช้สูตร IOC (Index of Item Objective Congruence) (สมนึก ภัททิยธนี, 2564: 166 - 167) เพื่อหาผลรวมของคะแนนในข้อสอบแต่ละข้อของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ย เพื่อดูดัชนีความสอดคล้อง และพิจารณาคัดเลือกข้อสอบที่มีคะแนนเฉลี่ย .66 ถึง 1.00

วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับตามวิธีของโลเวทท์ (Lovett) (บุญชม ศรีสะอาด, 2565: 91 - 93) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.70

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์การตัดสินใจของนักเรียนนักศึกษาต่อการศึกษาในวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกอุดรธานี

ผลการวิจัยโดยรวม พบว่า การตัดสินใจของนักเรียนนักศึกษาต่อการศึกษาในวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกอุดรธานี โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านการประชาสัมพันธ์ รองลงมา ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการและการบริการ และด้านที่มีค่าน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ตามลำดับ โดยมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 3.75$, $S.D. = 0.69$)

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์การตัดสินใจของนักเรียนนักศึกษาต่อการศึกษาในวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี

ด้านที่	การตัดสินใจของนักเรียนนักศึกษา	ระดับความคิดเห็น			
		M	SD	อันดับ	ระดับ
1	ด้านการบริหารจัดการและการบริการ	3.87	0.80	2	มาก
2	ด้านวิชาการและชื่อเสียงของสถานศึกษา	3.63	0.69	4	มาก
3	ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม	3.40	0.55	5	ปานกลาง
4	ด้านกิจการนักเรียนนักศึกษา	3.82	0.65	3	มาก
5	ด้านการประชาสัมพันธ์	4.04	0.71	1	มาก
เฉลี่ย		3.75	0.69		มาก

สรุปผลการวิจัยรายด้าน

1.1 ด้านการบริหารจัดการและการบริการ พบว่า การตัดสินใจของนักเรียนนักศึกษาต่อการศึกษาในวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกอุดรธานี ด้านการบริหารจัดการและการบริการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 3.87$, $SD = 0.80$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ มีความเอาใจใส่ต่อการจัดสวัสดิการทุก ๆ ด้านอย่างทั่วถึงและมีมาตรฐาน รองลงมาได้แก่ มีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงที่ดีทุก ๆ ด้าน มีสื่อวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีการศึกษาที่พร้อมและทันสมัย และข้อที่มีค่าน้อยที่สุด ได้แก่ การบริหารจัดการเป็นระบบเป็นปัจจุบันและสอดคล้องกับความต้องการของสังคม ตามลำดับ

1.2 ด้านวิชาการและชื่อเสียงของสถานศึกษา พบว่า การตัดสินใจของนักเรียนนักศึกษาต่อการศึกษาในวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกอุดรธานี ด้านวิชาการและชื่อเสียงของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 3.63$, $SD = 0.69$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ครูให้ความเอาใจใส่ ควบคุมดูแล

ช่วยเหลือนักเรียนนักศึกษาทุกกลุ่ม รองลงมาได้แก่ มีครูที่ดีมีคุณภาพทางด้านวิชาการและการสอนที่เพียงพอ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ จัดค่ายทางวิชาการให้นักเรียนทุกคน ทำให้มีความพร้อมด้านวิชาการเพื่อสอบเรียนต่อหรือทำงาน ตามลำดับ

1.3 ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม พบว่า การตัดสินใจของนักเรียนนักศึกษาต่อการศึกษาในวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกอุดรธานี ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($M = 3.40$, $SD = 0.55$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ มีการดูแลเอาใจใส่การปรับปรุงพัฒนาอาคารสถานที่ให้อยู่ในสภาพที่ดีมีความเหมาะสมอยู่เสมอ รองลงมา ได้แก่ มีอาคารสถานที่กว้างขวางจัดบริเวณที่รับประทานอาหารเป็นสัดส่วนถูกหลักอนามัย และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ สะอาดและเป็นระเบียบเรียบร้อย ตามลำดับ

1.4 ด้านกิจการนักเรียนนักศึกษา พบว่า การตัดสินใจของนักเรียนนักศึกษาต่อการศึกษาในวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกอุดรธานี ด้านกิจการนักเรียนนักศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 3.82$, $SD = 0.65$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ การจัดกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม ศาสนา ประเพณีและวัฒนธรรมอย่างเหมาะสมกับโอกาส รองลงมา ได้แก่ จัดกิจกรรมแนะแนวด้านต่าง ๆ ให้นักเรียนนักศึกษา และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ จัดกิจกรรมอบรมให้มีระเบียบ มีวินัย มีกิจกรรมยามาที่ที่ดีตามลำดับ

1.5 ด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่า การตัดสินใจของนักเรียนนักศึกษาต่อการศึกษาในวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกอุดรธานี ด้านการประชาสัมพันธ์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.04$, $SD = 0.71$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ ร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ กับชุมชนอย่างสม่ำเสมอ รองลงมา ได้แก่ มีครูและนักเรียนนักศึกษาปัจจุบันช่วยการประชาสัมพันธ์ข่าวสารที่ดีของสถานศึกษาให้ผู้ปกครองและชุมชนทราบ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่ มีเจ้าหน้าที่ฝ่ายประชาสัมพันธ์ให้การต้อนรับและแนะนำตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการตัดสินใจของนักเรียนนักศึกษาต่อการศึกษาในวิทยาลัย เทคนิคกาญจนาภิเษกอุดรธานี ที่มีเพศ อายุ และรายได้ของครอบครัว ต่างกัน พบว่า

2.1 นักเรียนนักศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีการตัดสินใจเข้าศึกษาในวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี โดยรวมและรายด้าน คือด้านการบริหารการจัดการและการบริการและด้านอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.05

2.2 นักเรียนนักศึกษาที่มีอายุต่างกัน มีการตัดสินใจเข้าศึกษาในวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกอุดรธานี โดยรวมและรายด้าน คือ ด้านการบริหารการจัดการและการบริการด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.3 นักเรียนนักศึกษาที่มีรายได้ของครอบครัวต่างกัน มีการตัดสินใจ เข้าศึกษาในวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกอุดรธานี โดยรวมและรายด้าน คือ ด้านการบริหารการจัดการและ

การบริการ ด้านวิชาการและชื่อเสียงของสถานศึกษา ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน
อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการตัดสินใจของนักเรียนนักศึกษาต่อการเข้าศึกษาใน วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกอุดรธานี

ผลการวิจัยพบว่า มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการตัดสินใจของนักเรียนนักศึกษาต่อการเข้า
ศึกษาในวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกอุดรธานี ที่สำคัญ ดังนี้

ด้านการบริหารการจัดการและการบริการ ได้แก่ ควรส่งเสริมการบริหารจัดการให้เป็น
ระบบปัจจุบันมากยิ่งขึ้น และควรเพิ่มประสิทธิภาพของการบริหารและครูเพื่อให้เป็นที่ยอมรับของ
นักเรียนนักศึกษามากยิ่งขึ้น

ด้านวิชาการและชื่อเสียงของสถานศึกษา ได้แก่ ควรเพิ่มการจัดค่ายทางวิชาการเพื่อ
เตรียมความพร้อมในด้านวิชาการให้มากขึ้นและควรจัดให้มีครูที่พร้อมให้คำแนะนำหรือคำปรึกษา
ในด้านวิชาการและเรื่องทั่วไปแก่นักเรียนนักศึกษา

ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ควรเพิ่มประสิทธิภาพในเรื่องการดูแลรักษา
ความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม และควรจัดให้มี
การดูแลในเรื่องความปลอดภัยของอุปกรณ์การกีฬาและเครื่องนันทนาการอื่น ๆ มากขึ้น

ด้านกิจการนักเรียนนักศึกษา ได้แก่ ควรจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการสร้างระเบียบ วินัย
กิริยา มารยาทที่ดีแก่นักเรียนนักศึกษา และควรสร้างมาตรฐานในเรื่องความประพฤติ และการปฏิบัติ
ตนอยู่ในกรอบที่ตั้งามของสังคมแก่นักเรียนนักศึกษา

ด้านการประชาสัมพันธ์ควรจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ให้กาเพื่อแนะนำในเรื่องต่าง ๆ
แก่นักเรียนนักศึกษามากขึ้น และควรมีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับสมาคมศิษย์เก่าที่คอยช่วยเหลือแนะนำ
แก่นักเรียนศึกษารุ่นน้องในเรื่องการศึกษาต่อหรือการทำงาน

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยจำแนกการอภิปรายผลตามลำดับหัวข้อได้ดังนี้

1. การตัดสินใจของนักเรียนนักศึกษาต่อการเข้าศึกษาในวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษก
อุดรธานี พบว่า การตัดสินใจของนักเรียนนักศึกษาต่อการเข้าศึกษาในวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษก
อุดรธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ด้านการประชาสัมพันธ์
ด้านการบริหารการจัดการและการบริการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในภาพรวมทั้ง 5 ด้าน ของนักเรียน
นักศึกษาในวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี ในแต่ละด้านมีการบริหารจัดการ
เป็นที่ยอมรับของนักเรียนนักศึกษา เช่น มีความเอาใจใส่ต่อการจัดสวัสดิการทุก ๆ ด้านอย่างทั่วถึง
และมีมาตรฐาน ครูให้ความเอาใจใส่ควบคุมดูแลช่วยเหลือนักเรียนนักศึกษาทุกกลุ่ม มีการดูแลเอาใจ
ใส่การปรับปรุงพัฒนาอาคารสถานที่ให้อยู่ในสภาพที่ดีมีความเหมาะสมอยู่เสมอกิจกรรมด้าน
สิ่งแวดล้อม ศาสนา ประเพณีและวัฒนธรรมอย่างเหมาะสมกับโอกาส และร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ กับ
ชุมชนอย่างสม่ำเสมอ ประเด็นต่าง ๆ เหล่านี้เป็นสาเหตุ ส่วนหนึ่งที่ทำให้นักเรียนนักศึกษามี

การตัดสินใจต่อการศึกษาในวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกอุดรธานี ซึ่งมีผลทำให้มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากประกอบกับได้รับการยอมรับสนับสนุนจากผู้ปกครองของนักเรียนนักศึกษาที่มีชื่อเสียงของสถาบันการศึกษาที่มีมายาวนาน เป็นที่น่าเชื่อถือและไว้วางใจได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กฤษณ์ บุตรเนียน (2554 : ก) ที่ได้วิจัยเรื่อง ปัจจัยในการเลือกเข้าศึกษาในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ในจังหวัดปราจีนบุรี ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของนักเรียนนักศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาตามรายด้านพบว่า ด้านอิทธิพลจากโรงเรียน ครูแนะแนวมีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก และด้านอิทธิพลจากกลุ่มเพื่อนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ในระดับมาก ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษาในการเลือกเข้าศึกษาต่อโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาตามรายด้านพบว่า ด้านภาพลักษณ์ชื่อเสียงของโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก ด้านกิจกรรมนักเรียน นักศึกษา ด้านวิชาการด้านชื่อเสียงของสถานศึกษา และด้านอาคารสถานที่และรองลงมาสิ่งแวดล้อมตามลำดับ พบว่า ในทุก ๆ ด้าน มีค่าเฉลี่ยที่ไม่แตกต่างกัน

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก คือ ด้านการประชาสัมพันธ์ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะนักเรียนนักศึกษาในวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี ส่วนใหญ่ได้รับการประชาสัมพันธ์จากสถานศึกษา ครูแนะแนวหรือนักเรียนนักศึกษารุ่นพี่ที่กำลังศึกษาอยู่ ประกอบกับแนวโน้ม ที่ตนเองชอบศึกษาในวิชาชีพอยู่แล้ว สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธงทอง จันทร์เที่ยง (2554 : 82) ที่ได้วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อวิทยาลัยอาชีวศึกษาของนักเรียน ในเขตภาคใต้ตอนบน พบว่า ด้านการประชาสัมพันธ์เป็นรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยแปลผลอยู่ในระดับมาก

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลางคือ ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะนักเรียนนักศึกษาในวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกอุดรธานี ได้เห็นภาพเชิงประจักษ์ว่าสถานศึกษายังมีอาคารสถานที่ที่กว้างขวางเพียงพอแต่บางบริเวณขาดการทำนุบำรุงดูแล เพราะโดยทั่วไปสถานศึกษาที่อยู่ใกล้เมืองเมื่อสังคมมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาขึ้น ย่อมต้องมีการเคลื่อนย้ายจำนวนประชากรสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พีรวัฒน์ ขุนยศ (2554 : 88) ที่ได้วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเรียนของนักเรียนสายอาชีวศึกษาในจังหวัดพังงา ผลการวิจัยพบว่า ด้านอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อมมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

1. ด้านการบริหารจัดการและการบริการ การตัดสินใจของนักเรียนนักศึกษาต่อการศึกษาในวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกอุดรธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก สามารถอภิปรายผลได้ว่า นักเรียนนักศึกษาในวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี อาจพิจารณาเห็นว่าวิทยาลัย มีความเอาใจใส่ต่อการจัดสวัสดิการทุก ๆ ด้านอย่างทั่วถึงและมีมาตรฐานและมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงที่ดีทุก ๆ ด้าน ได้แก่ มีสื่อวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีการศึกษาที่พร้อมและทันสมัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เอกสิทธิ์ เดชสุระ (2554 : ข) ที่ได้วิจัยเรื่องปัจจัยที่นักเรียนตัดสินใจเข้าเรียนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาของเอกชน เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยที่นักเรียนใช้เป็นเกณฑ์ในการเลือกมากที่สุด คือปัจจัยด้านการบริหารจัดการและการบริการ เน้นที่การจัดระบบการเรียนการสอนที่ดีและมีคุณภาพ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมากคือ ความเอาใจใส่ต่อการจัดสวัสดิการทุก ๆ ด้าน อย่างทั่วถึงและมีมาตรฐาน อภิปรายได้ว่านักเรียนนักศึกษาใน

วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี เห็นความสำคัญต่อการจัดสวัสดิการของสถานศึกษา เพราะเป็นหนทางหนึ่งที่จะทำให้นักเรียนนักศึกษาที่มีสถานภาพทางการศึกษาที่สมบูรณ์และมีความพร้อม มากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชุมพล เพชรพลอย (2554 : ก) ที่วิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักเรียนในการเข้าเรียนต่อในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ศึกษาศาสตร์) และพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ด้านวิชาการและชื่อเสียงของสถานศึกษา การตัดสินใจของนักเรียนนักศึกษาต่อการศึกษาในวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกอุดรธานี โดยรวมอยู่ในระดับมากสามารถอภิปรายผลได้ว่านักเรียนนักศึกษา มีความคาดหวังถึงการทำงานในอนาคตตามความถนัดของตน และอิทธิพลจากกลุ่มเพื่อนหรือชื่อเสียงของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (ศรเทพ เจือลิ้มสกุล, 2556 : 41) ที่ได้วิจัยเรื่องความ คิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในอาชีวศึกษาสุรินทร์จังหวัดสุรินทร์ พบว่า การตัดสินใจเกิดจากแรงจูงใจของนักศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชน และสังคม โดยนักศึกษาส่วนใหญ่มีพื้นฐานความสนใจมาจากความชอบโดยส่วนตัวมากที่สุดและรองลงมา ได้แก่ กลุ่มที่ขาดโอกาสขาดความพร้อมที่จะเลือกศึกษาได้อย่างอิสระ

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมากคือ ครูให้ความเอาใจใส่ ควบคุม ดูแลช่วยเหลือให้นักเรียนนักศึกษาทุกกลุ่ม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักเรียนนักศึกษาเห็นว่าการควบคุมดูแลช่วยเหลือให้นักเรียนนักศึกษาเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะทำให้นักเรียนนักศึกษาสามารถสำเร็จการศึกษาได้โดยไม่มีอุปสรรค หรือปัญหาสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประสพ โพธิ์สังข์ (2555 : 88) เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักเรียนในการเข้าเรียนต่อที่โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์ พบว่า ด้านวิชาการและชื่อเสียงของสถานศึกษาประเด็นครูให้ความเอาใจใส่ ควบคุม ดูแลช่วยเหลือให้นักเรียนทุกกลุ่ม เป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ด้านวิชาการและชื่อเสียงของสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก

3. ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมการตัดสินใจของนักเรียนนักศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งอาจเป็นเพราะนักเรียนนักศึกษาใน พิจารณาในภาพรวมของด้านนี้แล้วเห็นว่าวิทยาลัยมีอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ สามารถเอื้ออำนวยต่อการจัดการศึกษาได้อย่างเหมาะสม และเพียงพอสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธงทอง จันทร์เที่ยง (2554 : 108) ที่วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อวิทยาลัยอาชีวศึกษาของนักเรียนในเขตภาคใต้ตอนบนพบว่า “ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก คือ มีการดูแลเอาใจใส่ การปรับปรุง พัฒนาอาคารสถานที่ให้อยู่ในสภาพที่ดีมีความเหมาะสมอยู่เสมอ สามารถอภิปรายได้ว่านักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกอุดรธานี ให้ความสำคัญต่อการดูแลเอาใจใส่และการปรับปรุงพัฒนาอาคารสถานที่ให้อยู่ในสภาพที่ดี มีความเหมาะสมอยู่เสมอเพราะอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษาที่ดีเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างบรรยากาศในการเรียนการศึกษาได้เป็นอย่างดี และยังเป็นเกียรติของสถานศึกษาที่มีอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมเหมาะสมสวยงาม สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชุมพล เพชรพลอย (2554 : ข) ที่ได้วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักเรียนในการเข้าเรียนต่อในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ศึกษาศาสตร์) พบว่า ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษาที่ดีเป็นการเสริมสร้างบรรยากาศในการเรียนการศึกษาที่ดีและยังเป็นเกียรติของสถานศึกษา

4. ด้านกิจการนักเรียนนักศึกษา การตัดสินใจของนักเรียนนักศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ว่านักเรียนนักศึกษา พิจารณาเห็นว่ากิจการนักเรียนนักศึกษา เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการศึกษาที่จะสร้างเสริมประสบการณ์ความรู้ทั้งในด้านวิชาการและด้านการเรียนรู้ การอยู่ร่วมกันของคนในสังคมได้เป็นอย่างดีสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรฐา แก้ววิเชียร (2556 : ก) ที่ได้วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักเรียนในการเข้าศึกษาต่อในวิทยาลัยอาชีวศึกษา อุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ด้านกิจการนักเรียนนักศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด มีค่าแปลผลอยู่ในระดับมากที่สุดคือจัดกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม ศาสนา ประเพณี และวัฒนธรรมอย่างเหมาะสมกับโอกาส ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนนักศึกษาส่วนใหญ่เป็นผู้นับถือศาสนาพุทธ จึงคุ้นเคยกับการประกอบกิจกรรม ทางศาสนา ตามประเพณีและวัฒนธรรมของสังคมไทย จึงได้ให้ความสำคัญกับกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม ศาสนา ประเพณีและวัฒนธรรมอย่างเหมาะสมตามโอกาส สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประสพ โพธิ์สังข์ (2555 : 91) ที่ได้วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักเรียนในการเข้าเรียนต่อโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พบว่า ด้านกิจการนักเรียนนักศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก

5. ด้านการประชาสัมพันธ์ การตัดสินใจของนักเรียนนักศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะนักเรียนนักศึกษาได้รับการรับรู้ถึงชื่อเสียงของสถานศึกษาที่ตนเองได้ตัดสินใจ เลือกเข้าศึกษาจากการประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศศิธร ปัญญา (2555 : 96) ที่ได้วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักเรียนในการเข้าเรียนต่อในโรงเรียนของรัฐระดับมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี พบว่า ด้านการประชาสัมพันธ์โดยรวมอยู่ในระดับมาก เพราะการประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษาหรือครูแนะแนวเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ผู้ศึกษาตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อ

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมากที่สุดคือร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ กับชุมชนอย่างสม่ำเสมอ ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ของครอบครัวว่า นักเรียนนักศึกษา มีครูและนักเรียนนักศึกษา ปัจจุบันช่วยการประชาสัมพันธ์ข่าวสารของสถานศึกษาให้ผู้ปกครองและชุมชนทราบอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประสพ โพธิ์สังข์ (2555 : 101) ที่ได้วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักเรียนในการเข้าเรียนต่อโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์โดยพบว่า ในการร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ กับชุมชนอย่างสม่ำเสมอ เพราะมีครูและนักเรียนช่วยการประชาสัมพันธ์ข่าวสารที่ดีของโรงเรียนให้ผู้ปกครองและชุมชนทราบอย่างต่อเนื่อง

2. เปรียบเทียบการตัดสินใจของนักเรียนนักศึกษาต่อการศึกษาในวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกอุดรธานี มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 จากสมมติฐานการวิจัยที่ว่า นักเรียนนักศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีการตัดสินใจเข้าศึกษา ในวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกอุดรธานีแตกต่างกัน ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนนักศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีการตัดสินใจเข้าศึกษาในวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกอุดรธานี โดยรวมและรายด้านคือ ด้านการบริหารจัดการและการบริการและด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านที่เหลือคือ ด้านวิชาการและชื่อเสียงของสถานศึกษาด้าน

กิจกรรมนักเรียนนักศึกษา และด้านการประชาสัมพันธ์ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อธิบายได้ว่าการตัดสินใจเข้าศึกษาในวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกอุดรธานี ของนักเรียนนักศึกษาที่มีเพศต่างกัน ย่อมมีความหลากหลายในทั้งในความคิด และเหตุผลและเมื่อจำแนกเป็นกลุ่มจึงเป็นไปได้ที่ความคิดและเหตุผลของแต่ละเพศที่จะเลือกตัดสินใจตามแต่ละประเด็นคำถามจะมีความสอดคล้องกันบ้างใน ระดับที่แตกต่างกัน ที่จะเลือกตัดสินใจเข้าศึกษาทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการบริหารการจัดการ และการบริการ ด้านวิชาการและชื่อเสียงของสถานศึกษา ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านกิจกรรมนักเรียน/นักศึกษา และด้านการประชาสัมพันธ์ ผลของการตัดสินใจเข้าศึกษา จึงทำให้มีผลแตกต่างกัน อย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธงทอง จันทร์เที่ยง (2554 : 85) ได้วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อวิทยาลัยอาชีวศึกษาของนักเรียนในเขตภาคใต้ตอนบน ซึ่งพบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อของนักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.2 จากสมมติฐานการวิจัยที่ว่า นักเรียนนักศึกษาที่มีอายุต่างกัน มีการตัดสินใจเข้าศึกษา ในวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกอุดรธานี แตกต่างกัน ผลการวิจัย พบว่านักเรียนนักศึกษาที่มีอายุต่างกัน มีการตัดสินใจเข้าศึกษาในวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกอุดรธานี โดยรวมและรายด้าน คือ ด้านการบริหารการจัดการและการบริการด้านอาคารสถานที่และ สิ่งแวดล้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านที่เหลือคือ ด้านวิชาการและชื่อเสียงของสถานศึกษาด้าน กิจกรรมนักเรียนนักศึกษาและด้านการประชาสัมพันธ์ ไม่แตกต่างกันทั้งนี้อธิบายได้ว่า อายุของนักเรียนนักศึกษา เป็นเครื่องชี้วัดถึงข้อแตกต่างของการเลือกตัดสินใจได้ในระดับหนึ่ง เพราะความหวังต่ออนาคตของตนเองตามวัย ย่อมมีความแตกต่างกันในหลาย ๆ ด้าน เช่น พื้นฐานทางด้านสังคม อุดมการณ์เจตคติเป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เอกสิทธิ์ เดชสุระ (2554 : 90) ที่ได้วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่นักเรียนตัดสินใจเข้าเรียนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาของเอกชน เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร ซึ่งพบว่า ผลการเปรียบเทียบการตัดสินใจของนักเรียนที่มีอายุ ต่างกัน มีการตัดสินใจเข้าเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.3 จากสมมติฐานการวิจัยที่ว่า นักเรียนนักศึกษาที่มีรายได้ของครอบครัวต่างกัน มีการตัดสินใจเข้าศึกษาในวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกอุดรธานี แตกต่างกัน ผลการวิจัย พบว่านักเรียนนักศึกษาที่มีรายได้ของครอบครัวต่างกันมีการตัดสินใจเข้าศึกษาในวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกอุดรธานี โดยรวมและรายด้าน คือ ด้านการบริหารการจัดการและการบริการ ด้านวิชาการและชื่อเสียงของสถานศึกษาด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัย สำคัญที่ระดับ .05 ส่วนด้านกิจกรรมนักเรียนนักศึกษา และด้านการประชาสัมพันธ์ ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อธิบายได้ว่ารายได้ของครอบครัวของผู้ปกครองนักเรียนนักศึกษาเป็นปัจจัยหนึ่งของนักเรียนนักศึกษาที่จะตัดสินใจเลือกเข้าศึกษา แต่ในขณะที่เดียวกัน ปัจจัยแวดล้อมอื่น ๆ ที่มีความสำคัญไม่น้อยไปกว่ากัน ได้แก่ ความสะดวกในการใช้เวลาเดินทางและ ความปลอดภัยอื่น ๆ เกี่ยวกับชีวิตและทรัพย์สิน ความพร้อมและความสนใจส่วนตัวในเรื่องสาขาวิชา ที่สถานศึกษาเปิดสอน เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดความแตกต่างกัน ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรฐา แก้ววิเชียร (2556 : 84) ที่ได้วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักเรียนในการเข้าศึกษาต่อในวิทยาลัยอาชีวศึกษาอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานีและ พบว่า

มีการตัดสินใจเข้าศึกษาของนักเรียนที่มีรายได้ของครอบครัวต่างกันโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.058

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะและข้อค้นพบจากการวิจัยและการอภิปรายผลสามารถสรุปผล ได้ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

จากผลการวิจัย จึงมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ดังนี้ การตัดสินใจของนักเรียนนักศึกษาต่อการศึกษาในวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกอุดรธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เพราะสถานศึกษาดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี ได้แก่ ด้านการบริหารการจัดการและการบริการด้านวิชาการ ชื่อเสียงของสถานศึกษา ด้านอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม ด้านกิจการนักเรียนนักศึกษา และด้านการประชาสัมพันธ์จึงจำเป็นต้องรักษา ระดับมาตรฐานที่ดีอยู่แล้วนี้ให้คงไว้ต่อไป และพัฒนาในส่วนอื่น ๆ ที่ยังไม่สมบูรณ์ให้อยู่ในระดับที่ดีที่สุดในอนาคตต่อไป

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ดังนั้น จึงควรที่จะเร่งหาแนวทางการพัฒนาให้เหมาะสม ได้แก่ จัดอาคารสถานที่เพื่อให้ดูกว้างขวาง สะอาดและเป็นระเบียบเรียบร้อยอยู่เสมอ เพื่อให้เกิดผลจนเป็นที่ยอมรับมากยิ่งขึ้นถึงระดับมากที่สุดต่อไป ในอนาคต

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการตัดสินใจของนักเรียนนักศึกษาต่อการศึกษาในวิทยาลัยอาชีวศึกษาและวิทยาลัยเทคนิคของภาคอีสานและภาคเอกชน
2. ควรศึกษาการตัดสินใจของนักเรียนนักศึกษาต่อการศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาและวิทยาลัยเทคนิคภาครัฐ

เอกสารอ้างอิง

- กฤษณ์ บุตรเนียน. (2554). **ปัจจัยในการเลือกเข้าศึกษาในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในจังหวัดปราจีนบุรี**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จิรฐา แก้ววิเชียร. (2556). **ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักเรียนในการเข้าศึกษาต่อในวิทยาลัยอาชีวศึกษาอุบลราชธานี**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนบูรณาการศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- ชุมพล เพชรพลอย. (2554). **ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักเรียนในการเข้าเรียนต่อในโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น (ศึกษาศาสตร์)**. วิทยานิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ธงทอง จันทร์เที่ยง. (2554). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อวิทยาลัยอาชีวศึกษาของนักเรียนในเขตภาคใต้ตอนบน**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา (มัธยมศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- บุญชม ศรีสะอาด. (2565). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์นการพิมพ์.
- ประสพ โพธิ์สังข์. (2555). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักเรียนในการเข้าเรียนต่อที่โรงเรียน
สาธิตมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พิรวัฒน์ ขุนยศ. (2554). ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเรียนของนักเรียนสายอาชีวศึกษา
ในจังหวัดพังงา. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ไพศาล วรคำ. (2564). การวิจัยทางการศึกษา (Educational Research). (พิมพ์ครั้งที่ 12).
มหาสารคาม: ตักศิลาการพิมพ์.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2565). การวัดผลการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 3). มหาสารคาม: ประสานการพิมพ์.
- ศศิธร ปัญญา. (2555). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักเรียนในการเข้าเรียนต่อในโรงเรียนของ
รัฐระดับมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศรเทพ เจือลิ้มสกุล. (2556). ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อ
ในอาชีวศึกษาสุรินทร์จังหวัดสุรินทร์. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เอกสิทธิ์ เดชสุระ. (2554). ปัจจัยที่นักเรียนตัดสินใจเข้าเรียนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา
ของเอกชนเขตจตุจักรกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาสังคมศึกษา (มัธยมศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ทุนอุดมศึกษาต่อการพัฒนาเยาวชน และพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ สู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

HIGHER EDUCATION SCHOLARSHIPS FOR YOUTH DEVELOPMENT AND SOUTHERN BORDER PROVINCES TOWARDS THE SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS (SDGs)

อัครมีซี อาหามะ^{1*} และอุ้นเรื้อน เล็กน้อย²
Akhtarmizi Ahama^{1*} and Unruan Leknoi²

Received : 10 November 2023

Revised : 9 December 2023

Accepted : 20 December 2023

บทคัดย่อ

บทความวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของ “โครงการทุนอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้” กับการมีส่วนในการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้และความสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) โดยใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกลุ่มประชากรเป้าหมายจำนวน 2 กลุ่มได้แก่ กลุ่มที่ 1 นักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการทุนอุดมศึกษาในระยะที่ 1 - 3 จำนวน 24 คน กลุ่มที่ 2 บุคลากรที่มีส่วนในการดำเนินงานโครงการการทุนอุดมศึกษา จำนวน 4 คน โดยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เชิงบรรยายและการวิเคราะห์เชิงบริบทของเนื้อหา

ผลการศึกษาพบว่า 1) การดำเนินงานโครงการทุนอุดมศึกษา ได้ส่งผลให้เยาวชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ไม่สามารถเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษา ที่มีคุณสมบัติตามที่โครงการฯ กำหนด ได้มีโอกาสเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาทั่วประเทศเพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายการดำเนินงานโครงการฯ 2) นักศึกษาที่ได้รับทุนหลังจากสำเร็จการศึกษาได้มีโอกาสในการประกอบอาชีพตามศักยภาพของตนเองที่มีส่วนกับการพัฒนาพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ในทางตรง และทางอ้อมในมิติด้านการศึกษา ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ และการส่งเสริมภาพลักษณ์จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตลอดจนจนถึงการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมในระดับภูมิภาคต่าง ๆ และ 3) บทบาทการประกอบอาชีพของนักศึกษาทุนสอดคล้องและมีส่วนในการหนุนเสริมการดำเนินงานของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน ที่เชื่อมโยงสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)

¹ สหสาขาการพัฒนามนุษย์และสังคม บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

² สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ Master of Arts Program in Human and Social Development, Graduate School,
Chulalongkorn University

² Social Research Institute, Chulalongkorn University

* ผู้นิพนธ์ประสานงาน E-mail: ongc.ahama@gmail.com

คำสำคัญ: ทุนอุดมศึกษา / จังหวัดชายแดนภาคใต้ / เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

ABSTRACT

This research article aims to study and analyze the operational outcomes of the 'Higher Education Scholarship program for the Development of Border Provinces in the Southern Region.' It examines the project's contribution to the development of border provinces in the southern region and its alignment with the strategic development plan for the border provinces and the Sustainable Development Goals (SDGs). The qualitative research method is employed, utilizing in-depth interviews with two target groups: Group 1 consists of students participating in the scholarship program in phases 1-3, totaling 24 individuals, and Group 2 comprises personnel actively involved in the implementation of the scholarship program. Data analysis is conducted qualitatively through narrative analysis and contextual content analysis of the interview transcripts.

The study findings reveal that: 1) The operation of the Higher Education Scholarship program has resulted in providing opportunities for youth in the border provinces of the southern region who meet the project's criteria and are unable to pursue tertiary education. They have increased opportunities to continue their education at higher education institutions nationwide, aligning with the project's operational goals. 2) Students who receive scholarships, upon successful completion of their education, have opportunities to engage in careers aligned with their potential, contributing to the development of the border provinces in the southern region directly and indirectly across educational, social, and economic dimensions. This includes promoting the identity of the southern border provinces and their participation in regional social development. 3) The professional roles undertaken by scholarship recipients are consistent with and contribute to supporting the implementation of the strategic development plan for the southern border provinces, linking to Sustainable Development Goals (SDGs).

Keywords: Higher education scholarships / Southern border provinces / Sustainable Development Goals (SDGs)

บทนำ

เหตุการณ์ความขัดแย้ง ความรุนแรง และความไม่สงบจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีความยืดเยื้อมานาน นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 จนถึงปัจจุบัน เวลาผ่านไปความขัดแย้งและความรุนแรงก็ปรากฏให้เห็นอย่างต่อเนื่อง โดยมีลักษณะปัญหาที่ซับซ้อน ละเอียดอ่อนอย่างยิ่ง และเชื่อมโยงกันหลายมิติ ซึ่งความไม่สงบดังกล่าวมีสาเหตุมาจากด้านการเมือง ที่เกี่ยวเนื่องกับด้านประวัติศาสตร์

เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การศึกษา และกระบวนการยุติธรรม ซึ่งปัญหาความไม่สงบที่เกิดขึ้นได้สร้างความเดือดร้อนในการดำรงชีวิต และยังส่งผลกระทบต่อทางตรงและทางอ้อมต่อการสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในพื้นที่ (ศรีสมภพ จิตรภิรมย์ศรี, 2556) ดังรายงานของศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้ ได้สำรวจสถิติความรุนแรงนับตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. 2547 - ปัจจุบัน (พ.ศ. 2564) เกิดเหตุการณ์ทั้งสิ้น 21,328 ครั้ง มีผู้เสียชีวิตทั้งสิ้น 7,314 ราย บาดเจ็บ 13,584 รวมผู้บาดเจ็บล้มตาย 20,898 ราย (ข้อมูล ณ พฤศจิกายน 2564) โดยมีสถานการณ์ในพื้นที่ตั้งแต่ พ.ศ. 2556 - พ.ศ. 2564 ลดลงเป็นลำดับ

สถานการณ์ปัจจุบันก็ยังมีอาจกล่าวได้ว่าสถานการณ์ในพื้นที่ได้สิ้นสุดลงจริง ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ นับเป็นปัญหาความมั่นคงของชาติ ที่มีการกำหนดให้เป็นนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลหลายชุดที่ผ่านมา แต่เนื่องจากเป็นปัญหาที่เรื้อรัง ยืดเยื้อที่ยังคงมีความรุนแรงอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นแต่ละรัฐบาลจึงเห็นความสำคัญและความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการบทวนและเปลี่ยนแปลงนโยบายให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป จากข้อสรุปนโยบายของรัฐบาลว่าด้วยพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ปี พ.ศ. 2548 ในสมัยของรัฐบาลชุดที่ 55 จนถึง รัฐบาลชุดที่ 62 ได้กำหนดการแก้ไขปัญหาคความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นวาระเร่งด่วนของทุก ๆ รัฐบาล โดยมีจุดเน้น “นโยบายการรักษาความมั่นคงของรัฐ” (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2556) ในระดับนโยบายภาครัฐพยายามหาทางออกของปัญหา ที่เล็งเห็นถึงผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง จนปัญหาดังกล่าวได้กลายเป็น “วาระแห่งชาติ” ที่ทุกรัฐบาลต้องหยิบขึ้นมากำหนดให้เป็นนโยบายสำคัญพร้อมกับสนับสนุนงบประมาณในการแก้ไขปัญหา และพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่ ดังรายงานของสรุปการใช้งบประมาณตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 - 2563 งบประมาณในการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งสิ้น 313,792.4 ล้านบาท (สำนักงบประมาณ , 2563)

ในระยะแรกรัฐบาลได้มุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยให้ความสำคัญในเรื่องความมั่นคง ความปลอดภัยเป็นหลัก ต่อมาได้มีการปรับและพัฒนาแนวทางการแก้ไขปัญหาโดยยึดการแก้ปัญหาแบบองค์รวม ประกอบกับการพัฒนาพื้นที่และคุณภาพชีวิตของประชาชน จนเกิดนโยบายการพัฒนาในทุกด้าน ทั้งความมั่นคงทางชีวิต ความปลอดภัย เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และการศึกษา ดังในปี พ.ศ. 2549 มีมติคณะรัฐมนตรี เห็นชอบในการกำหนดให้จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ อันประกอบด้วยจังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส สตูล และใน 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา คือเทพา สะบ้าย้อย นาทวี และจะนะ เป็นพื้นที่ที่ประชาชนส่วนใหญ่มีพื้นฐานความคิดทางวัฒนธรรมที่มีความแตกต่างและมีความละเอียดอ่อนมากกว่าสังคมอื่น

อย่างไรก็ตาม สถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งซึ่งส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษาที่ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างปกติ สถานศึกษาต้องหยุดการเรียนการสอนเป็นระยะ ครูได้รับการคุกคามและถูกบงร้าย ต้องขอย้ายออกนอกพื้นที่ นักเรียนจึงไม่ได้รับการศึกษาอย่างเต็มศักยภาพ ส่งผลให้ผลการเรียนของนักเรียนในพื้นที่ด้อยกว่าเด็กนักเรียนในภาคอื่น ๆ และคุณภาพการศึกษาโดยรวมในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ จึงตกต่ำ (ยุพดี ชัยสุขสันต์ และคณะ, 2557)

จากปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำของนักเรียนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ อันเนื่องมาจากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เกิดขึ้นต่อเนื่องมาเป็นเวลาหลายปี ส่งผลให้เยาวชนในพื้นที่ดังกล่าวที่สำเร็จการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือเทียบเท่า มีโอกาสสอบเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาได้น้อยเนื่องจากต้องสอบแข่งขันศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา กับเยาวชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ไม่ได้ได้รับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น อาจจะถูกชักจูงไปในทางที่ไม่ดี จึงทำให้รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้กำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการศึกษา เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และจะนำไปสู่สันติสุข ด้านสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้จัดทำนโยบายด้านการพัฒนาการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อเชื่อมโยงกับวิถีชีวิต วัฒนธรรมและอัตลักษณ์ของท้องถิ่น (เสริมศักดิ์ วิชาลสมรณ, 2551: 2554) และ ปี พ.ศ. 2548 รัฐบาลโดยกระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์ปฏิรูปการศึกษาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อสร้างสันติสุข ปี พ.ศ. 2548-2551 เพื่อกำหนดแผนการดำเนินงานการจัดการศึกษาในพื้นที่นำสู่การสร้างสันติสุข อีกทั้งระบุแผนยุทธศาสตร์ฯ มาตราการข้อ 15 คือ การจัดการทุนการศึกษาให้แก่เด็กกำพร้า เด็กด้อยโอกาส เด็กยากจน ได้มีโอกาสศึกษาต่อได้ตามศักยภาพ และความต้องการจนถึงระดับอุดมศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2548)

ด้านสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (ปรับโครงสร้างเป็นสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สป.อว.)) ได้จัดทำโครงการสนับสนุนทุนการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีในประเทศซึ่งเป็นภารกิจยุทธศาสตร์เชื่อมโยงกับกลยุทธ์ของหน่วยงานคือ การสนับสนุนด้านจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาในเขตพัฒนาเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งในปี พ.ศ. 2550 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ร่วมกับศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) และสถาบันอุดมศึกษาในสังกัด ดำเนินโครงการทุนอุดมศึกษา เพื่อการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยให้แต่ละสถาบันอุดมศึกษาสนับสนุนที่นั่งการศึกษาเป็นกรณีพิเศษพร้อมทุนยกเว้นค่าเล่าเรียน โครงการ ฯ ได้ดำเนินเข้าสู่ในระยะที่ 4 นับตั้งแต่ พ.ศ. 2550-2566 ทั้งนี้เพื่อส่งเสริม สนับสนุนให้นักเรียนได้มีโอกาสเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษา และการพัฒนาเยาวชนในการเป็นพลเมืองที่ดี ตลอดจนจนถึงส่งเสริมให้เยาวชนผู้รับทุนการศึกษาได้นำความรู้ความสามารถกลับไปพัฒนาท้องถิ่นของตนเองภายหลังสำเร็จการศึกษา

โครงการทุนอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ถือได้ว่าเป็นโครงการที่ดำเนินงานมาอย่างต่อเนื่อง ในการสนับสนุนโอกาสทางการศึกษาให้กับเยาวชนให้สามารถศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ดังรายงานวิจัยโครงการ “การติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการทุนอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ระยะที่ 1 ปีการศึกษา 2550 - 2554 ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา” (ยุพดี ชัยสุขสันต์ และคณะ, 2557) ซึ่งเป็นการศึกษาการประเมินโครงการทุนฯ มุ่งเน้นการศึกษาผลสัมฤทธิ์ของการบริหารจัดการโครงการทุนเป็นหลัก ผลจากการศึกษาด้านผลผลิตพบว่า ผู้ที่เคยได้รับทุนมีภาวะงานทำร้อยละ 70.3 และว่างงานร้อยละ 27.8 โดยร้อยละ 50.4 ทำงานอยู่ในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งยังต่ำกว่าเป้าหมายที่โครงการฯ คาดไว้ว่าบัณฑิตทุกคนมีงานทำและกลับไปทำงานในภูมิลำเนาเดิม และอีกประการหนึ่งจากการศึกษาโครงการดังกล่าวมีข้อเสนอแนะ ควรมีการศึกษาประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการ ฯ อย่างต่อเนื่องตั้งแต่ระยะแรก

ถึงปัจจุบัน และควรมีการศึกษาติดตามนักศึกษาทุนอย่างต่อเนื่องเพื่อเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพและพร้อมสู่ตลาดแรงงาน ทั้งนี้พบว่าการศึกษาวิจัยของโครงการดังกล่าวมีช่องว่างของโครงการที่ขาดการศึกษาผลของโครงการ ที่สร้างผลกระทบและการพัฒนาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

จากประการข้างต้นนี้การประเมินโครงการทุนการศึกษา ฯ ในระยะที่ 1 แต่ยังไม่มีการประเมินผลกระทบของทุนที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ ในการส่งเสริมศักยภาพเยาวชนผู้รับทุนการศึกษาได้นำความรู้ ความสามารถกลับไปพัฒนาท้องถิ่นจังหวัดชายแดนภาคใต้ของตนเองภายหลังสำเร็จการศึกษา จึงเป็นที่มาของการศึกษาในประเด็นดังกล่าว โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของโครงการทุนฯ นำไปสู่การเสนอแนะแนวทางการดำเนินงานโครงการฯ ให้สามารถมีส่วนร่วมในการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ดียิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือการศึกษาหลักแนวคิดการประเมินโครงการ CIPP ของ สตีฟเฟิลบีม การศึกษาในครั้งนี้เน้นเป็นแนวคิดการประเมินโครงการที่แพร่หลายและเหมาะสมกับการใช้ประเมินโครงการทุนฯ ดังกล่าว เพื่อนำไปสู่การศึกษาวิเคราะห์ ตลอดจนจนถึงหาแนวทางในการสนับสนุนให้โครงการดังกล่าวบรรลุตามวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อประโยชน์ต่อพื้นที่และสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน “โครงการทุนอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้”
2. เพื่อศึกษาบทบาทของผู้ได้รับทุนที่มีส่วนในการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ และความสัมพันธ์กับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ใช้การศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อให้การศึกษาวิจัยนี้สามารถตอบวัตถุประสงค์การศึกษาคครอบคลุมขอบเขตเชิงเนื้อหาได้ครบถ้วนจึงกำหนดให้กลุ่มประชากรเป้าหมาย เป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Information) กลุ่มประชากรเป้าหมายในการศึกษาครั้งนี้ได้มาจากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานการดำเนินงานในเบื้องต้นของโครงการทุนอุดมศึกษา ฯ และคัดเลือกผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับโครงการทุนอุดมศึกษา ฯ โดยกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกและเกณฑ์คัดออกดังนี้

เกณฑ์การคัดเลือก

1. เป็นเยาวชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เคยเข้าร่วมโครงการทุนฯ ในระยะการดำเนินงาน ที่ 1 - 3 ระหว่างปี พ.ศ. 2550 - พ.ศ. 2563 สำเร็จการศึกษาแล้วสามารถติดตามได้ และมีความสมัครใจในการให้ข้อมูล จำนวน 24 ราย
2. เป็นบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการฯ ในระดับบริหาร และระดับปฏิบัติการในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการได้ จำนวน 4 ราย

เกณฑ์การคัดออก

1. ผู้ที่ไม่เคยได้รับทุน และไม่สำเร็จการศึกษา
2. บุคลากรในหน่วยงานที่ไม่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโครงการ ในระดับบริหาร และระดับปฏิบัติการที่ไม่สามารถให้ข้อมูลได้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

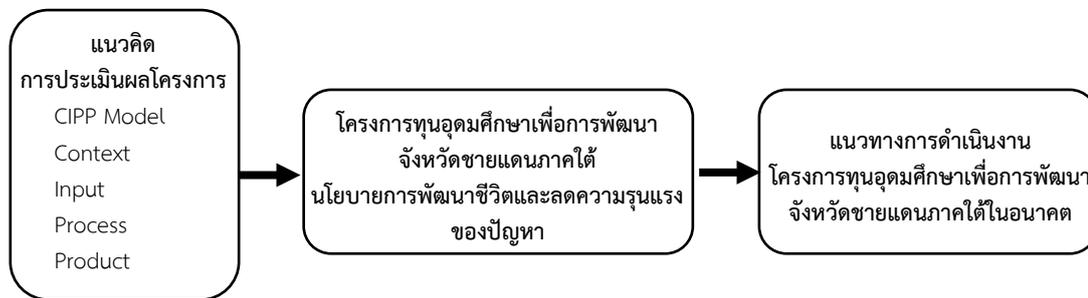
เครื่องมือและวิธีการที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แนวคำถามการวิจัย (Interview Guides) เพื่อใช้สัมภาษณ์เชิงลึก (In - depth Interview) ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโครงการทุนอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประชากรกลุ่มเป้าหมาย การดำเนินงานโครงการ การเข้าร่วมโครงการก่อนและหลัง รวมไปถึงบทบาทปัจจุบันกับการมีส่วนร่วมการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยกำหนดแนวคำถามให้ครอบคลุมขอบเขตเชิงเนื้อและวัตถุประสงค์การวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล งานวิจัยนี้ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างต่อเนื่องไปพร้อม ๆ กับการเก็บรวบรวมข้อมูลกระทั่งสิ้นสุดการเขียนรายงานวิจัย โดยผู้วิจัย นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวมทั้งที่เป็น เอกสาร และแบบบันทึกสนามมาประมวลเพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล ประกอบกับการตรวจสอบข้อมูลสามเส้า (Data Triangulation) เพื่อพิสูจน์ข้อมูลให้สอดคล้องตามวัตถุประสงค์การวิจัยแล้วสร้างข้อสรุปโดยอิงกรอบแนวคิดทฤษฎีที่กำหนดไว้ในการศึกษา วิธีการนี้เป็นการวิเคราะห์เพื่อสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Analytic Induction) ซึ่งเป็นการตีความสร้างข้อสรุปจากปรากฏการณ์ ข้อเท็จจริงเชิงรูปธรรมที่หลากหลายจากข้อมูลการวิจัยภาคสนาม

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ มุ่งเน้นการศึกษาผลกระทบดำเนินงานของโครงการทุนอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้แนวคิดการประเมินของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam's CIPP Model) เพื่อการศึกษาวิเคราะห์ผลกระทบของโครงการฯ เพื่อตอบโจทย์วัตถุประสงค์ของโครงการฯ ในมิติของบทบาทของนักศึกษาทุนกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ และตลอดจนถึงหาแนวทางในการสนับสนุนให้โครงการดังกล่าวบรรลุตามวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วิธีการดำเนินการวิจัยสรุปเป็นกรอบแนวคิดตามแผนภาพที่ 2 ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ผลการวิจัย

การดำเนินงานของโครงการทุนอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในภาพรวมจากมุมมองของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 2 กลุ่ม คือ นักศึกษาทุน และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโครงการฯ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการฯ โดยมีผลการศึกษาในรับผลกระทบของโครงการในมิติของนักศึกษาทุน ในการหนุนเสริมการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีสาระสำคัญผลการศึกษา ดังนี้

1. ผลผลิตการดำเนินงานโครงการทุนอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้

โครงการทุนอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้เริ่มต้นดำเนินงาน ในปี พ.ศ. 2550 เป็นโครงการที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ซึ่งปรับโครงสร้างเป็นสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สพ.อว.) ดำเนินโครงการสนับสนุนทุนการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีในประเทศให้แก่เยาวชนที่มีภูมิลำเนาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ หรือ “ทุนอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้” ปัจจุบันเข้าสู่การดำเนินงานในระยะที่ 4 มีวัตถุประสงค์เพื่อเปิดโอกาสให้เยาวชนที่มีภูมิลำเนาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือเทียบเท่าและยังไม่มีที่เรียนได้เข้าศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยสถาบันอุดมศึกษาสนับสนุนที่นั่งการศึกษาและ/หรือให้ทุนค่าเล่าเรียนจนสำเร็จการศึกษา รวมถึงนักศึกษาที่มีผลการเรียนดี พฤติกรรมดี แต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ และศึกษาในสาขาวิชาขาดแคลนตามความต้องการของพื้นที่ ได้มีโอกาสศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา เพื่อสร้างบัณฑิต และการมีงานทำในพื้นที่ตามศักยภาพของตนเอง ทั้งนี้สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษาฯ สนับสนุน ทุนค่าครองชีพให้แก่นักศึกษาตามระยะเวลาการศึกษาของหลักสูตร โดยมีผลผลิตการดำเนินงานโครงการ ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการดำเนินงานโครงการทุนอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ระยะที่ 1 - 3

ระยะที่	จำนวนผู้รับทุน (คน/ร้อยละ)						
	ผู้รับทุนทั้งหมด	สำเร็จการศึกษา	ร้อยละ	ลาออก/พ้นสภาพ	ร้อยละ	กำลังศึกษา	ร้อยละ
ระยะที่ 1 ปีการศึกษา 2550 - 2554	2,183	1,791	82.04	392	17.96	0	0
ระยะที่ 2 ปีการศึกษา 2555 - 2558	1,654	1,423	86.03	231	13.97	0	0
ระยะที่ 3 ปีการศึกษา 2559 - 2563	1,958	1,112	56.79	131	6.70	715	36.51
รวม	5,795	4,326		754		715	

ที่มา : สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (2566)

การดำเนินงานโครงการทุนอุดมศึกษาฯ ที่ผ่านมาจำนวน 3 ระยะ มีเยาวชนที่มีภูมิลำเนาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ได้รับการสนับสนุนโอกาสและทุนการศึกษาในการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 5,785 คน และนักศึกษาทุนที่สำเร็จการศึกษาไปแล้ว 4,326 คน คิดเป็นร้อยละ 74.65 ของผู้รับทุนทั้งหมด นับได้ว่าเป็นผลผลิตและผลสำเร็จสำคัญของโครงการฯ ในการผลิตบัณฑิต และส่งเสริมโอกาสการมีอาชีพและรายได้ในพื้นที่ต่อไป

2. บทบาทนักศึกษาทุนอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้

โครงการทุนอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้เริ่มดำเนินงานตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 จนถึงปัจจุบัน ดำเนินงานเข้าสู่ในระยะที่ 4 โครงการฯ มีผลผลิตจากการดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เพื่อส่งเสริม สนับสนุนให้เด็กและเยาวชนในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจในจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ศึกษาต่อจนสำเร็จในระดับปริญญาตรีและเพื่อส่งเสริมให้เยาวชนผู้รับทุนการศึกษาได้นำความรู้ ความสามารถกลับไปพัฒนาท้องถิ่นของตนเองภายหลังสำเร็จการศึกษา

จากการเก็บข้อมูลกลุ่มนักศึกษาทุนผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในโครงการฯ ทั้ง 24 กรณีสรุปได้ว่าบทบาทของนักศึกษาทุนอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้หลังจากเข้าร่วมโครงการและสำเร็จการศึกษาได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำแนกบทบาทการพัฒนา 5 ด้าน ดังนี้

ด้านสังคม

จากการศึกษาพบว่ามีนักศึกษาทุนอุดมศึกษาฯ หลังจากสำเร็จการประกอบอาชีพที่สอดคล้องกับการพัฒนาพื้นที่ด้านสังคมจำนวน 2 กรณี พบว่า มีปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่การมีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่ในมุมมองและบทบาทอาชีพโดยสามารถสรุปและวิเคราะห์ ดังนี้

ประการที่ 1 ปัจเจกบุคคล พบว่านักศึกษาทุกกลุ่มดังกล่าวเป็นบัณฑิตที่จบใหม่ มีแนวคิดและเส้นทางเป็นของตนเอง เห็นโอกาส และความสำคัญของการนำองค์ความรู้ที่เรียนมา นำไปสู่ภาคปฏิบัติและโอกาสในการประกอบอาชีพ และโอกาสของบทบาทของคณบดีในการมีส่วนร่วมกับการพัฒนาสังคม

ประการที่ 2 การนำองค์ความรู้สู่ชุมชน นักศึกษาทุกคนเห็นความสำคัญของการประกอบอาชีพไม่ใช่เพียงรายได้ แต่ตระหนักถึงบทบาทของอาชีพตนเองที่ส่งผลประโยชน์ต่อผู้อื่นและสังคม สะท้อนให้เห็นถึงคุณค่าและจิตสำนึกที่ก้าวไกลผ่านบทบาทอาชีพ เช่น งานอาสาพัฒนาชุมชน โดยโครงการบัณฑิตอาสา และ สถาปนิกอาสา หรือ กิจกรรมธุรกิจเพื่อสังคม

ประการที่ 3 การสนับสนุนจากชุมชน พบว่ามีแรงหนุนเสริมจากภายนอกในการสนับสนุนให้โอกาสในการมีส่วนร่วมกับการพัฒนาสังคม เช่น กรณีของนักศึกษาทุกคนเข้าร่วมโครงการบัณฑิตอาสา ที่สอดคล้องกับเป้าประสงค์การดำเนินโครงการ ฯ ในการช่วยบรรเทาและแก้ไขปัญหาการว่างงานของบัณฑิตที่จบใหม่ ซึ่งสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี แต่วัตถุประสงค์ที่สูงที่สุดคือ ให้บัณฑิตอาสา มีบทบาทอย่างสำคัญในการสนับสนุนและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน ด้านกรณีของนักศึกษาทุกสาขาสถาปนิกได้รับโอกาสและการพิสูจน์ให้เห็นถึงความสามารถในงานด้านสถาปัตยกรรม และเป็นที่ยอมรับของกลุ่มลูกค้าในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตลอดจนถึงโอกาสของการใช้ต้นทุนทางสังคมในการใช้มิติของศิลปะอิสลามประยุกต์งานสถาปัตยกรรมร่วมสมัยในการผลิตชิ้นงาน

ประการที่ 4 การสร้างการเปลี่ยนแปลงในชุมชน นักศึกษาทุกคนดังกล่าวเป็นพลังในการหนุนเสริมการพัฒนาชุมชนบ้านเกิด ในกรณีของนักศึกษาทุกคนที่เข้าร่วมโครงการบัณฑิตอาสา ได้เข้ามามีบทบาทในการพัฒนาศักยภาพชุมชนในการจัดทำแผนการพัฒนาฐานทรัพยากรในชุมชนให้เกิดมูลค่าเพิ่ม การส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ ตลอดจนถึงจัดทำตลาดชุมชนในแลกเปลี่ยนสินค้า และการส่งเสริมรายได้ให้กับชุมชน ด้านนักศึกษทุกสาขาสถาปนิกได้ใช้องค์ความรู้สถาปนิกบริการอาสาให้กับชุมชน ตลอดจนถึงสร้างทัศนคติเชิงบวกให้กับคนในชุมชนให้เห็นความสำคัญขององค์ความรู้ด้านวิชาชีพสถาปนิกที่ไม่ใช่แค่การออกแบบสิ่งก่อสร้างเพื่อความสวยงามแต่รวมถึงความปลอดภัยของการก่อสร้าง และงานสถาปัตยกรรมที่เป็นมิตรและเอื้อต่อผู้อยู่อาศัยและชุมชน

ด้านเศรษฐกิจ

บทบาทของนักศึกษาทุกคนที่มีส่วนร่วมกับการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ด้านเศรษฐกิจสามารถแบ่ง 2 กลุ่มกรณี ดังนี้ 1) บทบาทการส่งเสริมธุรกิจชุมชน เป็นกลุ่มนักศึกษาทุกคนที่หลังจากสำเร็จการศึกษามีแนวทางการประกอบอาชีพที่ชัดเจนถึงแม้ว่าสาขาที่สำเร็จไม่ได้สอดคล้องกับอาชีพปัจจุบัน ประกอบกับมีต้นทุนกิจการของครอบครัว และการใช้ที่ตั้งเชิงภูมิศาสตร์ชายแดน ทำให้นักศึกษาทุกคนเหล่านี้มีโอกาสในบทบาทผู้ประกอบการในพื้นที่ภูมิภาคนาตนเอง นอกจากนี้พบว่า มีนักศึกษาทุกคนเห็นโอกาสการลงทุนทำธุรกิจและเป็นเจ้าของกิจการด้วยตนเอง อย่างไรก็ตามสิ่งที่ค้นพบได้จากบทบาทและศักยภาพของนักศึกษาทุกคนพบว่า นักศึกษาเหล่านี้ได้นำองค์ความรู้ที่ศึกษามา ตลอดจนถึงนวัตกรรมและเทคโนโลยี นำมาประยุกต์และเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาธุรกิจของตนเอง นอกจากนี้ นักศึกษาทุกคนได้สะท้อนการเชื่อมโยงบทบาทของตนเอง

ในการมีส่วนร่วมกับการพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่ผ่านการประกอบธุรกิจเพื่อสังคม เช่น เกิดการจ้างงานในพื้นที่ ส่งเสริมธุรกิจและการค้าชายแดน เป็นต้น 2) การสนับสนุนงานภาคอุตสาหกรรม พบว่า มีนักศึกษาทุนเข้าไปมีส่วนในภาคอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ในบทบาทของหัวหน้างาน และเจ้าหน้าที่ควบคุมมาตรฐานผลิต ส่วนหนึ่งเป็นโอกาสของสาขาที่นักศึกษาสำเร็จเป็นสาขาเฉพาะทางและประสบการณ์ความสามารถของเฉพาะบุคคล ที่สอดคล้องกับหน้าที่รับผิดชอบตามความต้องการของสถานประกอบการ

นอกจากนี้บทบาทของนักศึกษาทุนในภาคอุตสาหกรรมได้สะท้อนการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชน การจ้างงานในพื้นที่ และโอกาสของการส่งออกสินค้า และการพัฒนาอุตสาหกรรมอาหารฮาลาลให้เป็นที่ยอมรับอีกด้วย อีกทั้งบทบาทนักศึกษาทุนในภาคอุตสาหกรรมได้สะท้อนจิตสำนึกและบทบาทสำคัญของการรับผิดชอบต่อผู้บริโภคในฐานะต้นทางการผลิต ถึงแม้ในบางกรณีของนักศึกษาทุนมีสถานปฏิบัติงานฐานการผลิตที่ตนเองปฏิบัติ นอกพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ แต่สินค้าเหล่านั้นล้วนส่งต่อไปยังผู้บริโภคในพื้นที่ และผู้บริโภคในภูมิภาคอื่น ๆ อีกด้วย อย่างไรก็ตามบทบาทและโอกาสการประกอบอาชีพของนักศึกษาทุนชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการให้มีผู้ประกอบการภาคอุตสาหกรรมอาหารในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่จะเป็นช่องทางและโอกาสในการรองรับบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาสาขาเฉพาะด้านโดยเฉพาะสาขาวิทยาศาสตร์การอาหารและโภชนาการ อุตสาหกรรมอาหาร ตลอดจนจนถึงอุตสาหกรรมอาหารฮาลาลที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่

ด้านการศึกษา

นักศึกษาทุนมีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในบทบาทของการเป็นบุคลากรทางการศึกษา (ครู อาจารย์) ในสถาบันการศึกษาในพื้นที่โดยมีสังกัด 2 ระดับ สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา จำนวน 3 คน และอุดมศึกษา 1 คน โดยภูมิหลังของนักศึกษาทุน พบว่า มีความมุ่งมั่นและเป้าหมายในอนาคตที่ชัดเพื่อเป็นบุคลากรทางการศึกษา และการเข้ารับราชการครูสะท้อนให้เห็นความสนใจด้านอาชีพของบัณฑิตที่จบมาใหม่ในขณะนั้น นอกจากนี้บทบาทการเป็นครูและอาจารย์ของนักศึกษาทุนในรายวิชามีความสอดคล้องแนวทางการจัดการศึกษาและการเตรียมพลเมืองในศตวรรษที่ 21 เช่น การส่งเสริมทักษะทางภาษาอังกฤษ การส่งเสริมความรู้ด้านสังคม เศรษฐกิจ และการจัดการโลจิสติกส์ อีกประการหนึ่งมีข้อค้นพบในบทบาทของนักศึกษาทุนที่นอกเหนือจากเป็นบุคลากรทางการศึกษาในการส่งต่อองค์ความรู้ด้านวิชาการแล้ว นักศึกษาทุนมีบทบาทในการเป็นกลไกในการส่งเสริมพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน และส่งเสริมกิจกรรมนอกหลักสูตร เช่น กิจกรรม สภานักเรียน กิจกรรมจิตอาสาสาธารณะในการช่วยเหลือชุมชน ตลอดจนถึงการเป็นบุคคลตัวอย่างในการสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้เรียนในการถ่ายทอดประสบการณ์ให้เห็นถึงความสำคัญของการศึกษาทางวิชาการควบคู่กับการทำกิจกรรม เพื่อสร้างคุณค่า และปลูกจิตสำนึกให้กับเด็กกับเยาวชนในการมีจิตสาธารณะ และเป็นพลเมืองที่เก่ง ดี มีคุณธรรม

ด้านการสื่อสารและการส่งเสริมภาพลักษณ์

บทบาทของนักศึกษาทุนกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่ด้านการสื่อสารและการส่งเสริมภาพลักษณ์ บทบาทของนักศึกษาทุนสะท้อนให้เห็นความสำคัญของพลังการสื่อสารโดยใช้บุคคล กล่าวได้ว่าเป็นอีกหนึ่งผลผลิตสำคัญของโครงการนอกจากส่งเสริมการศึกษาโดยการมอบทุนการศึกษาแล้ว นักศึกษาเหล่านี้เป็นช่องทางการสื่อสารแบบ Soft Power ผ่านบุคคล โดยนักศึกษาทุนได้มีบทบาทการสื่อสาร 2 ระดับ ระดับที่ 1) ในขณะที่ได้รับทุน นักศึกษาที่ได้รับทุนจากโครงการฯ ที่ได้เลือกสาขา และสถาบันการศึกษาต่างภูมิภาค นักศึกษาเหล่านี้เป็นช่องทางการสื่อสารเชิงบวกให้กับพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ในระดับเพื่อนร่วมสาขา และสังคมในมหาวิทยาลัย ระดับที่ 2) บทบาทของการทำงานของนักศึกษาทุนในต่างภูมิภาค พบว่า มีนักศึกษาทุนหลังจากสำเร็จการศึกษาได้รับโอกาสในการเข้าทำงานและบรรจุในหน่วยงานราชการระดับในกระทรวง หรือกรม นอกจากนี้มีบทบาทในการสื่อสารภาพลักษณ์เชิงบวกให้กับพื้นที่พบว่า บทบาทของนักศึกษาทุนมีส่วนในการสื่อสารและให้ข้อมูลมิติทางสังคม วัฒนธรรม และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ให้หน่วยงานส่วนกลางที่มีส่วนดูแลรับผิดชอบภารกิจงานในส่วนภูมิภาคจังหวัดชายแดนใต้ เพื่อให้เข้าใจในบริบทและรับสารข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงในสนับสนุนการปฏิบัติงานราชการในพื้นที่ บทบาทของนักศึกษาทุนที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานส่วนกลางระดับกระทรวงสะท้อนให้เห็นศักยภาพและโอกาสของนักศึกษาทุน ที่สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนงานของหน่วยงานราชการระดับประเทศ อย่างไรก็ตามในบทบาทการสื่อสารและการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีโดยนักศึกษาทุนถือได้ว่าเป็นเครื่องมือการพัฒนาพื้นที่โดยทางอ้อมที่ใช้การลงทุนน้อย

ด้านอื่น ๆ ในภาคส่วนการพัฒนาของประเทศ

นักศึกษาทุนนอกจากมีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้แล้ว พบว่า มีนักศึกษาทุนอีกหลายกรณีที่สำเร็จการศึกษาได้มีบทบาท และมีส่วนร่วมในการเป็นกลไกการพัฒนาประเทศในภูมิภาคต่าง ๆ ตามสายงานอาชีพ และประสบการณ์ จากข้อมูลข้างต้นนักศึกษาทุน 8 กรณี เข้าไปมีบทบาทในสายงานที่สอดคล้องกับการพัฒนา ด้านเศรษฐกิจ พบว่า มีนักศึกษาทุนเข้าไปมีบทบาทในกลุ่มภาคธุรกิจต่างๆ ที่สำคัญดังนี้

ก) กลุ่มงานอุตสาหกรรมอาหาร นักศึกษาทุนเหล่านี้ได้เข้าไปมีบทบาทในตำแหน่งเจ้าหน้าที่ควบคุมการผลิตและควบคุมมาตรฐานอาหารฮาลาล ซึ่งเป็นสถานประกอบการที่ผลิตวัตถุดิบประกอบอาหารและอาหารแช่แข็งส่งออกยังทั่วโลก ซึ่งให้เห็นว่าผลิตภัณฑ์สินค้าฮาลาลไทยเป็นที่ยอมรับในระดับประเทศและสากล นอกจากนี้สะท้อนให้เห็นว่านักศึกษาทุนนอกจากมีความรู้ความสามารถตามสาขาที่สำเร็จแล้ว ปัจจัยทางบุคคลในฐานะบัณฑิตมุสลิมและพลเมืองในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีต้นทุนการนับถือศาสนาอิสลามและความรู้หลักการอาหารฮาลาลเป็นที่ยอมรับในตลาดอาชีพของสาขาข้างต้น

ข) กลุ่มงานธุรกิจการท่องเที่ยว และอสังหาริมทรัพย์ มีนักศึกษาทุนเข้าไปมีบทบาทในกลุ่มธุรกิจดังกล่าวในสถานประกอบการที่ตั้งอยู่ในพื้นที่เศรษฐกิจหลักของประเทศและกลุ่มจังหวัดท่องเที่ยว จากต้นทุนการสำเร็จการศึกษาด้านภาษาอังกฤษ และความสนใจในอาชีพการบริการทำให้นักศึกษาทุนเหล่านี้ได้รับโอกาสในสายอาชีพที่ต้องใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารในบทบาทเจ้าหน้าที่

บริหารการท่องเที่ยว และเจ้าหน้าที่บริษัทส่งเสริมทรัพยากรโดยบริหารให้กับนักท่องเที่ยวและชาวต่างประเทศ

ค) กลุ่มงานเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร มีนักศึกษาทุนเข้าไปบพบาทในภาคงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศขององค์กรระดับต้นของประเทศ และธุรกิจงานผลิตสื่อ และธุรกิจพัฒนาแพลตฟอร์มออนไลน์ที่ใช้กันอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน นอกจากนี้ นักศึกษาทุนได้สะท้อนบทบาทการที่ตอบโจทย์การพัฒนาสังคมทั้งมิติการผลิต และคัดกรองสื่อที่เหมาะสมให้กับผู้บริโภค และบทบาทการพัฒนาาระบบสารสนเทศที่สอดคล้องกับผู้ใช้และกลุ่มลูกค้า

ง) กลุ่มงานอาชีพอนามัยและความปลอดภัย นักศึกษาทุนเข้าไปมีบทบาทในการเป็นเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในสถานประกอบการ โดยประยุกต์และต่อยอดสาขาด้านสาธารณสุขมาปรับใช้กับงานความปลอดภัยในสถานประกอบการ ซึ่งนับว่าเป็นบทบาทที่สำคัญของกลุ่มบริษัทอุตสาหกรรมและสถานประกอบการที่ต้องใช้เจ้าหน้าที่ฝ่ายผลิต สำหรับการขออนุญาต และแนวทางการปฏิบัติงานอย่างปลอดภัย

บทบาทของนักศึกษาทุนข้างต้น สรุปได้ว่านักศึกษาทุนกลุ่มเหล่านี้ได้เข้าไปมีบทบาทในสถานประกอบการ และองค์กรต่าง ๆ ที่อยู่ตามหัวเมืองและภูมิภาคต่าง ๆ ล้วนเป็นสถานประกอบการธุรกิจที่เป็นกลไกในการส่งเสริมเศรษฐกิจให้กับประเทศไทย ประกอบกับศักยภาพของนักศึกษาทุน และบัณฑิตคนรุ่นใหม่เข้าไปมีบทบาทในระดับปฏิบัติการและการบริหารองค์กรธุรกิจชั้นนำของประเทศ ทั้งนี้มีข้อสังเกตให้เห็นว่าสาขาอาชีพข้างต้นในบางสาขาสอดรับกับที่ตั้งของสถานประกอบการกลุ่มจังหวัดพื้นที่เศรษฐกิจหลัก แต่ไม่สอดคล้องกับนักศึกษาทุนบริบทพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เช่น สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ กลุ่มธุรกิจการท่องเที่ยว เป็นต้น อย่างไรก็ตามในบางสาขาอาชีพควรได้รับการส่งเสริมและรองรับบัณฑิตใหม่ เช่น การส่งเสริมกลุ่มธุรกิจและอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล สืบเนื่องต้นทุนและบริบทของพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่สอดคล้องและเอื้อต่อกลุ่มธุรกิจดังกล่าว

3. บทบาทนักศึกษาทุนกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)

จากบทบาทของนักศึกษาทุน หลังจากสำเร็จการศึกษามีส่วนในการพัฒนาพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้แล้ว บทบาทดังกล่าวได้มีส่วนในการหนุนเสริมและสอดคล้องแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน 20 ปี พ.ศ. 2560 - 2579 โดยจัดทำเพื่อ 1) เพื่อใช้เป็นกรอบทิศทางการพัฒนา และนำไปสู่การกำหนดกรอบแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด 4 ปี และแผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัดและกลุ่มจังหวัด 2) เพื่อบูรณาการความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ภาวประชาสังคม และสถาบันการศึกษาในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดและกลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน เชื่อมโยงการพัฒนาในระดับพื้นที่สู่ระดับภาค ประเทศ ภูมิภาคและระดับโลก และ 3) เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการขับเคลื่อนการพัฒนา

จังหวัดและกลุ่มจังหวัดภายใต้ชายแดนสู่การพัฒนาที่มีความมั่นคง มั่งคั่งยั่งยืน โดยมีสาระสำคัญ
บทบาทของนักศึกษาทุนการทหารหนุนเสริมการดำเนินงานของแผนยุทธศาสตร์ฯ ตารางดังนี้

ตารางที่ 2 บทบาทของนักศึกษาทุนที่มีส่วนในการหนุนเสริมแผนยุทธศาสตร์ฯ

ยุทธศาสตร์	บทบาทของนักศึกษาทุนที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ฯ
ยุทธศาสตร์ที่ 1 เสริมสร้างสังคมคนดี มีปัญญา	นักศึกษาทุนมีบทบาทในฐานะของบุคคลากรทางการศึกษา และส่งเสริมพัฒนาทักษะจำเป็นสำหรับพลเมืองในศตวรรษที่ 21 ให้กับเด็กและเยาวชนในพื้นที่ จำนวน 4 กรณี และการส่งเสริมบทบาทในการพัฒนาและบริหารจัดการชุมชน จำนวน 1 กรณี บทบาทของนักศึกษาชี้ให้เห็นถึง การกำหนดทิศทางและวางยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่ให้มีความสำคัญของการศึกษาเพื่อพัฒนามนุษย์และสังคม นอกจากนี้พบว่าบทบาทและศักยภาพของนักศึกษาทุนที่เป็นบัณฑิตจบใหม่สามารถเข้าไปมีบทบาทในระบบการศึกษาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และยังเห็นความสำคัญของการส่งต่อความรู้ควบคู่กับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้กับเด็กและเยาวชน ในพื้นที่
ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	นักศึกษาทุนได้มีส่วนร่วมในบทบาทของการเป็นผู้ประกอบการ ในชุมชน จำนวน 5 กรณี โดยเริ่มต้นจากต้นทุนทางชุมชน และครอบครัว ประกอบกับการใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรมทางสังคม ตลอดจนจนถึงการศึกษาพฤติกรรมการบริโภคในพื้นที่ในการออกแบบและวางแผนการประกอบธุรกิจ อีกทั้งพบว่าผลสำเร็จสำคัญเกิดการจ้างและรายได้ให้กับคนในพื้นที่ และการส่งเสริมให้เกิดเศรษฐกิจชุมชนและการค้าชายชายแดน นอกจากนี้สะท้อนให้เห็นถึงแรงบันดาลใจของบัณฑิตจบใหม่เห็นโอกาสในการทำธุรกิจส่งผลให้เกิดรายได้และธุรกิจชุมชน ทั้งนี้แผนยุทธศาสตร์ฯ ยังพบช่องว่างของแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนผู้ประกอบการรุ่นใหม่ ที่จะสามารถสอดรับและรองรับบัณฑิตกลุ่มนี้ในอนาคต
ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาอย่างเป็นธรรม	- ไม่มี -

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์	บทบาทของนักศึกษาทุนที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ฯ
ยุทธศาสตร์ที่ 4 การบริหารจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาอย่างสมดุล	บทบาทนักศึกษาทุนในยุทธศาสตร์นี้ สอดคล้องกับ กลยุทธ์ที่ 4 การเตรียมความพร้อม เพื่อรับมือกับความ เสี่ยงด้านภัยพิบัติ อย่างมีส่วนร่วมในการลดปัญหาโลกร้อน และปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง 1 กรณี นักศึกษาทุนซึ่ง เห็นถึงความสำคัญของการศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษา เชื่อมโยงสาขาที่เรียนให้สอดคล้องกับการพัฒนาองค์ความรู้ ในการรับมือกับความเสี่ยงทางภัยพิบัติ โดยสามารถ นำผลงานวิชาไปสู่แผนการปฏิบัติได้ในอนาคต ให้เห็นถึง ความสำคัญของปรากฏการณ์ธรรมชาติที่ส่งผลกระทบต่อพื้นที่ ในยุทธศาสตร์นี้ การให้ความสำคัญเรื่องผลกระทบ ทางสิ่งแวดล้อมเป็นแผนยุทธศาสตร์ที่สอดคล้องกับ การดำเนินงานเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) และ ควรมีการแปลงยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติโดยมุ่งเน้น ในประชาชนตระหนักและมีบทบาทร่วมในการแก้ปัญหา ในประเด็นดังกล่าว
ยุทธศาสตร์ที่ 5 เสริมสร้างความปลอดภัย สงบ และ สันติสุขของกลุ่มภาคใต้ชายแดน	- ไม่มี -

อย่างไรก็ตามบทบาทของนักศึกษาทุนถือได้ว่าเป็นบทบาทหลักที่สำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ในการสนับสนุนการดำเนินงานของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา กลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน ในภาคการศึกษา และเศรษฐกิจ และพบข้อสังเกตในส่วนยุทธศาสตร์อื่น ๆ เป็นแผนยุทธศาสตร์ และกลยุทธ์ที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนงานเชิงนโยบาย และเชิงระบบที่ต้องอาศัยอำนาจ และบทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ของภาคส่วนราชการ ภาคเอกชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนต่อไป

นอกจากนี้บทบาทของนักศึกษาทุนมีความสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนจากการศึกษาพบว่านักศึกษาทุนมีส่วนร่วมในชุดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ใน 6 เป้าหมาย โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

ตารางที่ 3 บทบาทของนักศึกษาทุนที่มีส่วนในการหนุนเสริมเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน	บทบาทของนักศึกษาทุน
เป้าหมายที่ 2 ขจัดความหิวโหย	บทบาทของนักศึกษาทุนที่สอดคล้องกับเป้าหมายที่ 2 ในมิติของการส่งเสริมเกษตรกรรมที่ยั่งยืน ในเป้าหมายย่อย ข้อ 2.2 - 2.3 โดยมีสาระสำคัญการเข้าถึงทรัพยากร และโอกาสของเกษตรกรรายย่อย เกษตรแบบครัวเรือน และการทำเกษตรกรรมที่ยั่งยืน การศึกษาพบว่านักศึกษาทุน 1 กรณีได้เข้าร่วมโครงการบัณฑิตอาสา โดยมีเป้าหมายให้ผู้เข้าร่วมโครงการได้เข้าไปมีส่วนร่วมกับการพัฒนาชุมชนบ้านเกิดเลือกประเด็นการพัฒนา ร่วมกับชุมชน โดยใช้ฐานทรัพยากรและต้นทุนวิถีชีวิตของคนในชุมชน ในการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์
เป้าหมายที่ 4 การศึกษาที่มีคุณภาพ	นักศึกษาทุนในฐานะบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 4 กรณี ปฏิบัติงานในสถานศึกษาในพื้นที่ในทุกช่วงระดับการศึกษา สอดคล้องกับเป้าหมายย่อย 4.1 - 4.2 การเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพของเด็กและเยาวชนในทุกระดับตั้งแต่ประถมศึกษา ถึงระดับอุดมศึกษา นักศึกษาทุนเหล่านี้ได้เข้าไปมีบทบาทในการเป็นกลไกในการส่งเสริมการศึกษาและการพัฒนาศักยภาพให้กับเด็กและเยาวชนในพื้นที่ชายแดนภาคใต้
เป้าหมายที่ 8 งานที่มีคุณค่า เศรษฐกิจที่เติบโต	สอดคล้องกับเป้าหมายย่อยที่ 8.2 - 8.3 การส่งเสริมผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดเล็ก และการส่งเสริมให้เกิดการจ้างงาน จากการศึกษาพบว่านักศึกษาทุนได้เข้าไปมีบทบาทในฐานะผู้ประกอบการธุรกิจขนาดเล็กในชุมชนประเภทกลุ่มธุรกิจบริโภค โดยใช้เทคโนโลยีมาปรับใช้กับการพัฒนาธุรกิจของตนเอง อีกทั้งการเกิดธุรกิจและสถานประกอบการส่งผลให้เกิดการจ้างงานในพื้นที่ สะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพของนักศึกษาทุนในฐานะเป็นทรัพยากรของชุมชนในการเป็นผู้ประกอบการในพื้นที่
เป้าหมายที่ 9 อุตสาหกรรมโครงสร้างพื้นฐาน	สอดคล้องกับเป้าหมายย่อย 9.2 ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ครอบคลุมและยั่งยืน และเป้าหมายย่อย 9.5 ยกระดับขีดความสามารถทางเทคโนโลยีของภาคอุตสาหกรรม ในบทบาทของเจ้าหน้าที่ควบคุมมาตรฐานการผลิต ในกลุ่มสถานประกอบการที่ผลิตอาหาร โดยสถานประกอบการดังกล่าวเป็นกลุ่มธุรกิจขนาดกลางที่อยู่ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และตามภูมิภาคต่าง ๆ แต่พบว่ามีความศักยภาพในการผลิตและการส่งออกผลิตภัณฑ์อาหารในหลายประเทศ ประกอบการการใช้เทคโนโลยีในภาคอุตสาหกรรม

ตารางที่ 3 บทบาทของนักศึกษาทุนที่มีส่วนในการหนุนเสริมเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

	ประกอบด้วยศักยภาพของนักศึกษาทุนที่มีทักษะความรู้ด้านวิทยาศาสตร์อาหารฮาลาล และอุตสาหกรรมอาหาร
เป้าหมายที่ 12 การผลิตและบริโภคที่รับผิดชอบ	สอดคล้องกับเป้าหมายย่อย 2.3 การทำเกษตรกรรมที่ยั่งยืนพบว่ามีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับเป้าหมายย่อย 12.3 ลดการปล่อยสารเคมีและของเสียเป็นพิษออกสู่ธรรมชาติและจัดการอย่างถูกต้อง จากกรณีนักศึกษาทุนดังกล่าวเข้าร่วมโครงการบัณฑิตอาสา เข้าไปส่งเสริมในชุมชนการทำเกษตรอินทรีย์ โดยส่งเสริมให้ชุมชนรู้จักการพึ่งพาตนเอง
เป้าหมายที่ 13 การรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	เป้าหมายย่อย 13.2 การตระหนักรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ถึงแม้บทบาทของนักศึกษาทุนในฐานะของนักศึกษาที่กำลังเรียนต่อในระดับบัณฑิตศึกษาแต่มีข้อค้นพบว่านักศึกษาทุนที่มีความสนใจและเห็นความสำคัญของการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ โดยกำลังศึกษาวิจัยในประเด็น “การวิเคราะห์น้ำฝน” เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลการจัดการแหล่งรองรับน้ำฝนและการบริหารจัดการทรัพยากรแหล่งน้ำในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

จากตารางข้างต้นสะท้อนถึงบทบาทของนักศึกษาทุนการหนุนเสริมการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาใน 3 เสาหลักของมิติความยั่งยืน คือ มิติด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม เหล่านี้เป็นผลผลิตของโครงการทุนอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยเป้าหมายเพื่อส่งเสริมและให้โอกาสกับเด็กและเยาวชนในพื้นที่ในมีโอกาสศึกษาในระดับอุดมศึกษาในการพัฒนาศักยภาพและศึกษาความรู้ เพื่อกลับมาพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ อย่างไรก็ตามผลผลิตของโครงการทุนพบว่านักศึกษาทุนเหล่านี้ได้มีบทบาทและกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนพัฒนาสังคมและประเทศชาติในมิติต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน อีกทั้งมีความสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ที่แต่ละประเทศให้ความสำคัญและกำหนดให้เป็นทิศทางการพัฒนาประเทศต่อไป

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาพบว่านอกจากผลการศึกษาดำเนินงานโครงการทุนอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในระดับผลผลิตแล้ว การดำเนินงานโครงการฯ ได้ส่งผลในระดับผลกระทบ ที่ให้เยาวชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ไม่สามารถเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษา มีผลการเรียนดี ประพฤติดี แต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้มีโอกาสเข้าศึกษาต่อในสถาบันทั่วประเทศเพิ่มขึ้น อีกทั้งให้นักศึกษาทุนได้มีโอกาสในการประกอบอาชีพตามศักยภาพของตนเอง นอกจากนี้

พบว่านักศึกษาทุนหลังจากสำเร็จการศึกษามีบทบาทการประกอบอาชีพที่มีส่วนในการพัฒนาพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ในด้านสังคม ด้านการศึกษา ด้านเศรษฐกิจ และการส่งเสริมภาพลักษณ์ให้กับพื้นที่จังหวัดชายแดนภาค ซึ่งเป็นการพัฒนาพื้นที่โดยทางตรงและทางอ้อมถึงแก่นักศึกษาทุนเหล่านั้น ไม่ได้ปฏิบัติงานในพื้นที่ก็ตาม นอกจากนี้พบว่าการทำงานของนักศึกษาทุนบางส่วนมีบทบาทในการขับเคลื่อนงานพัฒนาในระดับภูมิภาคและระดับประเทศอีกด้วย และขอค้นพบสำคัญในมุมมองของนักศึกษาทุนเหล่านี้ มีทัศนคติที่ดี มีจิตสำนึกรักบ้านเกิด คำนี้ถึงความสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และสังคมเป็นฐาน สอดคล้องกับบทให้สัมภาษณ์ของนักศึกษาทุนกล่าวไว้ว่า

“..... ทุนนี้ให้โอกาสกับผมในทุกวันนี้ และตระหนักเสมอว่าทุนนี้เกิดมาเพื่อการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ เรากลับมาตรงนี้ ต้องทำอะไรบ้าง ไม่จำเป็นต้องเห็นเป็นรูปธรรม สิ่งที่เราได้รับมาเป็นความรู้ และวิชาชีพ อย่างน้อยได้กลับมาเคลื่อนไหวบ้างถึงแม้เป็นจุดเล็กๆ มันสามารถสะท้อนได้ในระดับล่างขึ้นบน ที่ไม่ใช่เพียงการพัฒนาเชิงวัตถุ ขอทำงานด้านมิติการศึกษาให้กับเด็กและเยาวชนในพื้นที่ถ่ายทอดให้มากที่สุด ใช้ความสามารถตนเองให้เกิดประโยชน์แก่เพื่อนมนุษย์และสังคมต่อไป.....”

(บอ (นามสมมุติ) สัมภาษณ์เมื่อ 10 กรกฎาคม 2566)

นอกจากบทบาทของนักศึกษาทุนหลังจากสำเร็จการศึกษาที่มีส่วนในการพัฒนาพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่าบทบาทการทำงานของนักศึกษาทุนเหล่านั้นมีส่วนในพัฒนาตนเองสู่การพัฒนาประเทศชาติในบทบาทการพัฒนาแบบล่างสู่บน Bottom Up (ภาพที่ 3) ในการหนุนเสริมการดำเนินงานที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน ในยุทธศาสตร์ที่ 1 2 และ 4 ในมิติการส่งเสริมคนดี มีปัญญา การพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อความมั่นคง และการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งยุทธศาสตร์ดังกล่าวมีความเชื่อมโยงและสอดคล้องเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่สะท้อนเป้าหมายการพัฒนาใน 3 เสาหลักของมิติความยั่งยืน คือ มิติด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม อย่างไรก็ตามถึงแม้การศึกษาพบว่าบทบาทของนักศึกษาทุนหลังจากสำเร็จการศึกษามีส่วนในการหนุนเสริมการดำเนินงานของแผนยุทธศาสตร์ ฯ แต่ยังคงพบช่องว่างของการมีส่วนร่วมของนักศึกษาทุนฯ ในแผนยุทธศาสตร์ในบางมิติที่เกี่ยวเนื่องกับการขับเคลื่อนระดับนโยบาย และในระดับการดำเนินงานในเชิงระบบโครงสร้างของภาคส่วนภาครัฐ ภาคเอกชน และหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์ดังกล่าวต่อไป

ภาพที่ 3 ความเชื่อมโยงและความสอดคล้องของบทบาทนักศึกษาทุนกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโครงการทุนอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมถึงบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของทุนนี้ เพื่อกำหนดทิศทางการดำเนินงานของโครงการทุนให้ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

1. จากการศึกษาพบว่า บทบาทของนักศึกษาทุนมีส่วนกับการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ในมิติด้านสังคม การศึกษา และเศรษฐกิจ ควรมีการขยายกลุ่มประชากรศึกษาเพื่อให้ได้มิติของผลกระทบของผลผลิตโครงการในมิติที่หลากหลายกว่านี้
2. ผู้รับผิดชอบโครงการทุน ฯ ควรมีการติดตาม และประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ ในมิติผลกระทบของโครงการกับการพัฒนาในพื้นที่
3. โครงการทุน ฯ ควรทบทวนในการกำหนดเกณฑ์และเงื่อนไขการอุดหนุนทุนให้เยาวชนในสาขาที่เรียนให้สอดคล้องกับแผนการพัฒนาพื้นที่ หรือความต้องการของพื้นที่
4. โครงการทุน ฯ ควรมีการคืนข้อมูลสู่ชุมชน โดยในกลยุทธ์การสื่อสารผลสำเร็จของผลผลิตจากโครงการที่มีส่วนในการสร้างผลกระทบเชิงบวกให้กับสังคม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการประกอบอาชีพของนักศึกษาทุน และ การศึกษาทบทวนการดำเนินงานเพื่อให้เกิดแนวทางกลยุทธ์การติดตามและหนุนเสริมของโครงการทุน อุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้เกิดการบูรณาการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น สถาบันการศึกษา นักศึกษาทุน ฯลฯ เพื่อให้ใช้เป็นแนวทางการบริหารโครงการในอนาคตอย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กลุ่มงานบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน. (2565). **แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน**. [ออนไลน์], เข้าถึงได้จาก: https://osmsouth-border.go.th/news_develop (2566, 15 เมษายน).
- โครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนโดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. (2557). **สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน เล่มที่ 12 เรื่องที่ 2 การศึกษา**. [ออนไลน์], เข้าถึงได้จาก: <http://kanchanapisek.or.th> (2565, 26 ธันวาคม).
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธ์. (2553). **รวมบทความการวิจัย การวัดและประเมินผล**. กรุงเทพฯ: ภาควิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ยุพดี ชัยสุขสันต์ และคณะ. (2557). **รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ โครงการการติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการทุนอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาจังหวัดชายแดนใต้ ระยะที่ 1 ปีการศึกษา 2550-2554**. ปัตตานี: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์. (2553). **การประเมินโครงการ: แนวคิดและแนวปฏิบัติ**. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศรีสมภพ จิตรภิมรย์ศรี. (2555). **9 เดือนของปีที่ 9: ในสถานการณ์ความรุนแรงอันยอกย้อน กระบวนการ สันติภาพปตานียังคงก้าวเดินไปข้างหน้า**. สืบค้นจาก <https://deepsouthwatch.org/th/node/3670>. (2565, 20 ธันวาคม)
- ศรีสมภพ จิตรภิมรย์ศรี. (2556). **ข่าวเด่น : การสัมมนาเรื่องแนวทางการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้**. สืบค้นจาก <https://thaiembassy.org>. (2565, 26 ธันวาคม)
- ศูนย์ข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้. (2554). **ข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปี 2554**. สำนักบริหารยุทธศาสตร์และบูรณาการการศึกษาที่ 12 จังหวัดยะลา.
- ศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้. (2565). **ฐานข้อมูลศูนย์เฝ้าระวังชายแดนใต้**. สืบค้นจาก <https://deepsouthwatch.org/> (2565, 26 ธันวาคม)
- ศูนย์วิจัยและสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน.(2559). **ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับ SDGs**. สืบค้นจาก <https://www.sdgmovement.com/intro-to-sdgs/> (2566, 30 กันยายน)
- สมปอง จันทอง. (2552). **การจัดการศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน**. สืบค้นจาก <https://www.kroobannok.com/24541> (2564, 20 ธันวาคม)

- เสริมศักดิ์ วิศาลภรณ์. (2551). **สภาพการจัดการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้. สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา.** สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, กรุงเทพฯ: หจก.วี.ที.ซี.คอมมิวนิเคชั่น.
- เสริมศักดิ์ วิศาลภรณ์. (2554). **สภาพการจัดการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้. สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา.** สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, กรุงเทพฯ: หจก.วี.ที.ซี.คอมมิวนิเคชั่น.
- สุวิมล ตีรภานนท์. (2548). **การประเมินผลโครงการ: แนวทางสู่ปฏิบัติ.** (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2556). **รายงานผลการดำเนินงานโครงการทุนการศึกษาเฉลิมราชกุมารี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 (ปีการศึกษา 2555).** กรุงเทพฯ: สำนักงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2556). **นโยบายรัฐบาลที่เกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตั้งแต่ ปี 2540 – ปัจจุบัน.** กรุงเทพฯ: สืบค้นจาก <http://www.parliament.go.th/library> (2564, 30 มิถุนายน)
- สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (2566). **โครงการสนับสนุนทุนการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีในประเทศให้แก่เยาวชนที่มีภูมิลำเนาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ทุนอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ระยะที่ 4).** สืบค้นจาก https://resolution.soc.go.th/?prep_id=408496 (2564, 30 มิถุนายน)
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2548). **แผนยุทธศาสตร์ปฏิรูปการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อสร้างสันติสุข ปี 2548-2551.** กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟิก.
- สำนักงบประมาณ (2563) **งบประมาณในการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้.** กองยุทธศาสตร์การงบประมาณ สืบค้นจาก <https://www.bb.go.th/index.php> (2564, 30 มิถุนายน)
-

การพัฒนากิจกรรมแนะแนวโดยใช้กรอบความคิดแบบเติบโต ที่ส่งเสริมการรู้จักและเข้าใจตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

DEVELOPING GUIDANCE ACTIVITIES USING A GROWTH MINDSET THAT ENHANCING SELF-UNDERSTANDING OF GRADE 10 STUDENTS

ปิยะภรณ์ พันธุวิทย์^{1*} สุวรรณ จุ้ยทอง¹ และสมบัติ คชสิทธิ์¹
Piyaporn Punthuvidya^{1*} Suwana Juithong¹ and Sombat Kotchasi¹

Received : 22 December 2023

Revised : 18 April 2024

Accepted : 30 April 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาคุณภาพของการพัฒนากิจกรรมแนะแนวโดยใช้กรอบแนวคิดแบบเติบโตที่ส่งเสริมการรู้จักและเข้าใจตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 2) เปรียบเทียบการรู้จักและเข้าใจตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังใช้กิจกรรมแนะแนวโดยใช้กรอบความคิดแบบเติบโตที่ส่งเสริมการรู้จักและเข้าใจตนเอง กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนชุมชนประชาธิปไตยวิทยาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 39 คน ซึ่งได้มา โดยการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแผนการจัดการกิจกรรมแนะแนว จำนวน 9 แผน ซึ่งออกแบบโดยใช้รูปแบบการสอนเชิงประสบการณ์เน้นการสะท้อนคิดและนำกรอบความคิดแบบเติบโตมาสอดแทรกเพื่อกระตุ้นให้กลุ่มตัวอย่างมีความกระตือรือร้นในการเรียน สนุกกับการแก้ปัญหา เรียนรู้และพัฒนาสิ่งใหม่ ๆ ที่ท้าทาย และมั่นใจในการค้นหาความถนัดและความสามารถ ของตนเองและแบบวัดการรู้จักและเข้าใจตนเอง มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.90 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าทีแบบกลุ่มตัวอย่างเดียว

ผลการวิจัย พบว่า

1. คุณภาพของการพัฒนากิจกรรมแนะแนวโดยใช้กรอบแนวคิดแบบเติบโตที่ส่งเสริม การรู้จักและเข้าใจตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ ที่สอดแทรกแนวคิดของกรอบความคิดแบบเติบโตในแผนกิจกรรมแนะแนว ในการพัฒนา กิจกรรมดังกล่าวมีความเหมาะสมในระดับดีมาก ($M = 4.85, S.D. = 0.08$)

¹ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

¹ Master of Education in Curriculum and Instruction,

Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage Pathum Thani Province

* ผู้นิพนธ์ประสานงาน E-mail: piyaporn.pun@vru.ac.th

2. การรู้จักและเข้าใจตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังได้รับการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้กรอบความคิดแบบเติบโตสูงกว่าก่อนได้รับการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: กิจกรรมแนะแนว / กรอบความคิดแบบเติบโต / การรู้จักและเข้าใจตนเอง

ABSTRACT

The purposes of this research were to: 1) Study the quality of the development of guidance activities using a growth mindset that enhancing self-understanding of grade 10 students 2) Compare students' self- understanding of grade 10 students before and after using guidance activities using a growth mindset that enhancing self-understanding. The sample group was grade 10 students at Chumchon Prachathipat Wittayakarn School under Pathum Thani Primary Educational Service Area Office, Area 2, Semester 1, academic year 2023, 39 students were randomly collected by cluster random sampling. The tool used in this research is a 9 guidance activity plans, which is designed using an experiential teaching pattern, emphasizes reflection and insert growth mindset into activities plan to encourage the sample group to be enthusiastic about learning, enjoy solving problems, learn and develop new and challenging things and be confident in finding your aptitudes and abilities. And Self-Understanding Questionnaires. The confidence value is equal to 0.90. The statistics used in the data analysis were mean, standard deviation, t-test for dependent samples, and one sample t-test.

The research found that:

1. The quality of the development of guidance activities using growth mindset that enhancing self-understanding of grade 10 students, which is an experiential learning management that insert growth mindset into the guidance activity plan. The development of such practices has a very good level of relevance (M = 4.85, S.D. = 0.08).

2. The self-understanding of grade 10 students after receiving guidance activities using a higher-growth mindset before being organized statistically significant activities at the 0.05 level.

Keywords: Guidance activities / Growth mindset / Self-understanding

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกในศตวรรษ ที่ 21 ส่งผลให้ระบบการศึกษาต้องปรับตัวให้ทันตามความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น กิจกรรมแนะแนวซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจึงต้องมีการปรับบทบาทในการสอนโดยเสริมความรู้และสมรรถนะที่ช่วยให้สามารถปรับตัวในการทำงานได้ดี เช่น ทักษะการสื่อสาร การทำงานเป็นหมู่คณะ การแก้ปัญหา การรับความเสี่ยง การออกแบบและสร้างสรรค์ ความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น การบริหารจัดการตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และจริยธรรม (เบญจวรรณ ถนอมชยธวัช และคณะ, 2559)

กระทรวงศึกษาธิการจัดให้กิจกรรมแนะแนวมีการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับประถมศึกษาถึงระดับอุดมศึกษา มุ่งเน้นให้นักเรียนมีการเจริญเติบโตอย่างเต็มศักยภาพตามเป้าหมายของพระราชบัญญัติการศึกษา ดังนั้นการให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมแนะแนวจึงเป็นส่วนสำคัญในการเสริมศักยภาพให้กับนักเรียนที่เป็นอนาคตของชาติได้เป็นอย่างดี (แผนพัฒนาการแนะแนวระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2561 - 2565, 2562)

กระทรวงศึกษาธิการ (2562) ระบุว่า “การรู้จักและเข้าใจตนเอง” เป็นหนึ่งในจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ที่มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพอย่างรอบด้านเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกายสติปัญญา อารมณ์และสังคม เสริมสร้างให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคมสามารถจัดการตนเองได้ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข แต่ปัญหาที่พบเกี่ยวกับการรู้จักและเข้าใจตนเอง (สรวงมณต์ สิทธิสมาน, 2562) กล่าวว่า เด็กนักเรียนส่วนหนึ่งไม่รู้จักรู้จักตัวเองเพราะเด็กขาดโอกาสในการเรียนรู้จักตัวเอง ส่วนใหญ่เดินตามสิ่งที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองออกแบบชีวิตให้ มักไม่ค่อยรู้จักตัวเอง ไม่รู้ว่าตัวเองสนใจอะไรจริง ๆ ทำให้เด็กที่เรียนจบใหม่มักจะเปลี่ยนงานบ่อย และทำงานไม่ตรงกับสิ่งที่เรียนมา สอดคล้องกับที่ผู้วิจัยได้สอนกิจกรรมแนะแนวในระดับชั้นมัธยมศึกษา ได้สังเกตพฤติกรรมนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายพบว่า นักเรียนบางส่วนไม่สามารถระบุความถนัดและความสามารถของตนเอง ไม่สามารถบอกจุดดี จุดด้อยของตนเองได้อย่างชัดเจน ไม่มั่นใจในตนเอง ไม่กล้าแสดงออก ไม่มีเป้าหมาย ไม่พยายามทดลองหรือเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ทำให้ไม่เกิดการพัฒนาตนเองและช่วงวัยนี้เป็นช่วงวัยสำคัญของการค้นหาตนเอง ซึ่งนักเรียนมักประสบกับภาวะความสับสนเกี่ยวกับตนเอง และเป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อของการต้องตัดสินใจเลือกทางเดินชีวิต

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับกรอบความคิดแบบเติบโต (Growth Mindset) มาเสริมในการจัดกิจกรรมแนะแนวเนื่องจากเห็นว่าการเริ่มต้นการเรียนรู้โดยปรับที่แนวความคิดจะสร้างความเปลี่ยนแปลงให้กับนักเรียนให้มีชุดความคิดที่ทำให้ก้าวหน้า และมีโอกาสประสบความสำเร็จได้มากกว่า (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและศูนย์จิตวิทยาการศึกษา มูลนิธิยุวสถิรคุณ, 2560) กล่าวว่า เด็กที่มีกรอบความคิดเติบโต จะมีความกระตือรือร้นในการเรียน ใส่ใจสนุกกับการแก้ปัญหา สนุกกับการเรียนรู้และพัฒนาสิ่งใหม่ ๆ ที่ท้าทายจากการศึกษาในเด็กพบว่า เด็กที่มีกรอบความคิดเติบโตจะประสบความสำเร็จในการศึกษามากกว่ากลุ่มที่มีกรอบความคิดจำกัดเนื่องจากเด็กจะเชื่อว่า ความสามารถสร้างได้จึงตั้งใจทำงานเต็มที่และพร้อมเรียนรู้ผ่านอุปสรรคแต่เด็กที่มีกรอบความคิดจำกัดจะยึดติดว่า ทักษะเปลี่ยนแปลงไม่ได้

ความตั้งใจทำงานต่ำ มักจะหลบเลี่ยงอุปสรรค ขาดการเรียนรู้ทำให้มีโอกาสประสบความสำเร็จน้อย สอดคล้องกับงานวิจัยของ (วิไลวรรณ เพชรเศรษฐ์, 2561) ที่ได้ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว โดยใช้กรอบความคิดแบบเติบโตเพื่อพัฒนาการตั้งเป้าหมายทางการศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 โรงเรียนจรเกียรติศึกษา จังหวัดภูเก็ต พบว่านักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้ กรอบความคิดแบบเติบโตเพื่อพัฒนาการตั้งเป้าหมายทางการศึกษาช่วยให้นักเรียนมีการพัฒนา การตั้งเป้าหมายทางการศึกษาสูงขึ้น สอดคล้องกับ มุทิตา อุดทน (2561) ทำการศึกษา เรื่อง ผลของ โปรแกรมการพัฒนากรอบความคิดเติบโตในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า โปรแกรม การพัฒนากรอบความคิดเติบโตสามารถพัฒนาให้นักเรียนมีกรอบความคิดเติบโตดีขึ้นและดีขึ้นกว่า กลุ่มควบคุม นอกจากนี้ในวิชาพื้นฐาน (Dweck , 2006) ได้ทำการทดลองจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ พัฒนากรอบความคิดแบบเติบโตเป็นจำนวน 8 ครั้ง พบว่านักเรียนที่เข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการ พัฒนากรอบความคิดแบบเติบโตมีผลคะแนนการเรียนคณิตศาสตร์สูงขึ้นจากก่อนเข้าร่วมอบรม อย่างก้าวกระโดด แสดงให้เห็นว่าการกระตุ้นให้นักเรียนมีความเชื่อในพลังของสมองของตนเอง และสร้างแรงบันดาลใจในการทำงานและการก้าวสู่ความสำเร็จ มีผลต่อความสำเร็จของนักเรียน อย่างชัดเจน

จากการศึกษาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจพัฒนากิจกรรมแนะแนวโดยใช้กรอบความคิด แบบเติบโตที่ส่งเสริมการรู้จักและเข้าใจตนเอง ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งออกแบบ เพื่อส่งเสริม พัฒนา และช่วยเหลือนักเรียนให้รู้จักและเข้าใจตนเอง รักและเห็นคุณค่าในตนเอง และผู้อื่น มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี รู้จักปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน และสังคม รวมทั้ง สามารถปรับตัวให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับการแนะแนว ด้านส่วนตัวและสังคม (Personal and Social Guidance) ผลที่ได้จากการจัดกิจกรรมแนะแนว เพื่อการรู้จักตนเองยังเอื้อให้เกิดผลดีต่อการแนะแนวการศึกษา (Educational Guidance) และการแนะแนวอาชีพ (Vocational Guidance) เนื่องจากการที่นักเรียนรู้จักและเข้าใจตนเองในแง่มุม ต่าง ๆ รู้ศักยภาพที่เป็นจุดเด่นของตนจะเป็นข้อมูลสำคัญที่เอื้อประโยชน์ต่อการตัดสินใจเลือก แนวทางการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพที่เหมาะสมสอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด ความสนใจ และบุคลิกภาพของตน (ชุตินา สุรเศรษฐ์, 2557) และเพื่อเป็นการปูทางในการเรียนรู้ และสำรวจตนเองก่อนที่จะจบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้นักเรียนได้พัฒนาตนเอง อย่างเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล สอดคล้องกับมาตรฐานกิจกรรมแนะแนว ด้านที่ 1 คุณภาพ นักเรียน มาตรฐานที่ 1 นักเรียนรู้จัก เข้าใจและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559) และมีองค์ประกอบ 4 ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 ซึ่งมีองค์ประกอบ 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการรู้และเข้าใจความต้องการของตนเอง
2. ด้านการรัก เห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น
3. ด้านความสนใจ ความถนัดด้านการเรียนและอาชีพ
4. การรู้ปัญหาและมีแนวทางในการแก้ไขปัญหา

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณภาพการพัฒนากิจกรรมแนะแนวโดยใช้กรอบแนวคิดแบบเติบโตที่ส่งเสริมการรู้จักและเข้าใจตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
2. เพื่อเปรียบเทียบการรู้จักและเข้าใจตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังใช้กิจกรรมแนะแนวโดยใช้กรอบแนวคิดแบบเติบโตที่ส่งเสริมการรู้จักและเข้าใจตนเอง

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 182 คน

กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนชุมชนประชาธิปไตยวิทยาการ ซึ่งกำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 39 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster random sampling) โดยกำหนดกลุ่มที่ต้องการเก็บข้อมูล คือ โรงเรียนขยายโอกาสที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 เป็นหน่วยในการสุ่ม จับสลากได้มา 1 โรงเรียน จากนั้นสุ่มห้องเรียน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย ได้ตัวอย่างมา 1 ห้องเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. สร้างแผนการจัดกิจกรรม

ผู้วิจัยสร้างแผนการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้กรอบแนวคิดแบบเติบโตที่ส่งเสริมการรู้จักและเข้าใจตนเอง จำนวน 9 แผน แบ่งเป็น ปฐมนิเทศ 1 แผน แผนตามองค์ประกอบย่อย 4 ด้าน ๆ ละ 8 แผน ๆ ละ 2 ชั่วโมง และทำแบบทดสอบหลังจัดกิจกรรมพร้อมสรุปกิจกรรม 1 ชั่วโมง รวม 18 ชั่วโมง ดังนี้

1.1 ศึกษาแนวทางพัฒนากิจกรรมแนะแนวจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และศึกษาบทความ เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมแนะแนว และกรอบแนวคิดแบบเติบโต มาเป็นแนวทางในการพัฒนากิจกรรมแนะแนว

1.2 กำหนดจุดมุ่งหมายของการพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมแนะแนว

1.3 กำหนดนิยามปฏิบัติการ กำหนดกิจกรรม โดยมุ่งเน้นในเรื่องการรู้จักและเข้าใจตนเอง ตามองค์ประกอบ ดังนี้ 1) การรู้และเข้าใจความต้องการของตนเอง 2) การรักเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น 3) ความสนใจ ความถนัดด้านการเรียนและอาชีพ และ 4) การรู้ปัญหาและมีแนวทางในการแก้ไขปัญหา

1.4 ศึกษารายละเอียดการพัฒนากิจกรรมแนะแนวโดยใช้กรอบแนวคิดแบบเติบโตที่ส่งเสริมการรู้จักและเข้าใจตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ตามรายละเอียดการทบทวนงานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

1.5 นำกิจกรรมแนะแนวโดยใช้กรอบความคิดแบบเติบโตที่ส่งเสริมการรู้จักและเข้าใจตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อหาความตรงตามเนื้อหา ตรวจสอบความถูกต้อง ความสอดคล้องและความเหมาะสมของนิยามเชิงปฏิบัติการ สารการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้และการวัดและประเมินผล ตลอดจนตรวจสอบความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ พร้อมทั้งปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

1.6 หลังจากปรับปรุงแผนกิจกรรมตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว นำเสนอแผนกิจกรรมแนะแนวที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ได้ตรวจสอบความสอดคล้องเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรม

1.7 นำแผนการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้กรอบความคิดแบบเติบโตที่ส่งเสริมการรู้จักและเข้าใจตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มาใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย

2. สร้างแบบวัดการรู้จักและเข้าใจตนเอง

2.1 ศึกษา ค้นคว้า เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับการรู้จักและเข้าใจตนเอง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบวัด

2.2 กำหนดกรอบแนวคิด นิยาม และสร้างเครื่องมือ โดยองค์ประกอบการรู้จักและเข้าใจตนเอง มี 4 ด้าน ได้แก่ 1) การรู้และเข้าใจความต้องการของตนเอง 2) การรัก เห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น 3) ความสนใจ ความถนัดด้านการเรียนและอาชีพ 4) การรู้ปัญหาและมีแนวทางในการแก้ไขปัญหา

2.3 ศึกษาวิธีการสร้างแบบวัดโดยเลือกแนวคิด ทฤษฎี และเทคนิคทางจิตวิทยา มาประยุกต์ใช้กับแบบวัดให้มีความสอดคล้องกับการรู้จักและเข้าใจตนเองในแต่ละองค์ประกอบ ศึกษาเกณฑ์การให้คะแนน จากเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทาง

2.4 สร้างแบบวัดการรู้จักและเข้าใจตนเอง เพื่อให้สอดคล้องและครอบคลุมคำจำกัดความของการรู้จักและเข้าใจตนเองซึ่งมีองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ 1) ด้านการรู้และเข้าใจความต้องการของตนเอง 2) ด้านการรัก เห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น 3) ด้านความสนใจ ความถนัดด้านการเรียนและประกอบอาชีพ และ 4) ด้านการรู้ปัญหาและมีแนวทางในการแก้ไขปัญหา

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. สร้างแผนการจัดกิจกรรม

ผู้วิจัยสร้างแผนการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้กรอบความคิดแบบเติบโตที่ส่งเสริมการรู้จักและเข้าใจตนเอง จำนวน 9 แผน แบ่งเป็น ปฐมนิเทศ 1 แผน แผนตามองค์ประกอบย่อย 4 ด้าน ๆ ละ 8 แผน ๆ ละ 2 ชั่วโมง และทำแบบทดสอบหลังจัดกิจกรรมพร้อมสรุปกิจกรรม 1 ชั่วโมง รวม 18 ชั่วโมง ดังนี้

1.1 ศึกษาแนวทางพัฒนากิจกรรมแนะแนวจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และศึกษาบทความ เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมแนะแนว และกรอบความคิดแบบเติบโต มาเป็นแนวทางในการพัฒนากิจกรรมแนะแนว

- 1.2 กำหนดจุดมุ่งหมายของการพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมแนะแนว
- 1.3 กำหนดนิยามปฏิบัติการ กำหนดกิจกรรม โดยมุ่งเน้นในเรื่องการรู้จักและเข้าใจตนเอง ตามองค์ประกอบ ดังนี้ 1) การรู้จักและเข้าใจความต้องการของตนเอง 2) การรักเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น 3) ความสนใจ ความถนัดด้านการเรียนและอาชีพ และ 4) การรู้ปัญหาและมีแนวทางในการแก้ไขปัญหา
- 1.4 ศึกษารายละเอียดการพัฒนากิจกรรมแนะแนวโดยใช้กรอบความคิดแบบเติบโตที่ส่งเสริมการรู้จักและเข้าใจตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ตามรายละเอียดการทบทวนงานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้อง
- 1.5 ดำเนินการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้กรอบความคิดแบบเติบโตที่ส่งเสริมการรู้จักและเข้าใจตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 9 แผน
- 1.6 นำกิจกรรมแนะแนวโดยใช้กรอบความคิดแบบเติบโตที่ส่งเสริมการรู้จักและเข้าใจตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อหาความตรงตามเนื้อหา ตรวจสอบความถูกต้อง ความสอดคล้องและความเหมาะสมของจุดประสงค์การเรียนรู้ สารการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้และการวัดและประเมินผล ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ นิยามเชิงปฏิบัติการ สมมติฐาน ตลอดจนตรวจสอบความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ พร้อมทั้งปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา
- 1.7 หลังจากปรับปรุงแผนกิจกรรมตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว นำเสนอแผนกิจกรรมแนะแนวที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ได้ตรวจสอบความสอดคล้องเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรม
- 1.8 นำแผนการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้กรอบความคิดแบบเติบโตที่ส่งเสริมการรู้จักและเข้าใจตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มาใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย
2. สร้างแบบวัดการรู้จักและเข้าใจตนเอง
 - 2.1 ศึกษา ค้นคว้า เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับการรู้จักและเข้าใจตนเอง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบวัด
 - 2.2 กำหนดกรอบแนวคิด นิยาม และสร้างเครื่องมือ โดยองค์ประกอบการรู้จักและเข้าใจตนเอง มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การรู้จักและเข้าใจความต้องการของตนเอง 2) การรักเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น 3) ความสนใจ ความถนัดด้านการเรียนและอาชีพ และ 4) การรู้ปัญหาและมีแนวทางในการแก้ไขปัญหา
 - 2.3 ศึกษาวิธีการสร้างแบบวัดโดยเลือกแนวคิด ทฤษฎี และเทคนิคทางจิตวิทยา มาประยุกต์ใช้กับแบบวัดให้มีความสอดคล้องกับการรู้จักและเข้าใจตนเองในแต่ละองค์ประกอบ ศึกษาเกณฑ์การให้คะแนน จากเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทาง
 - 2.4 สร้างแบบวัดการรู้จักและเข้าใจตนเอง เพื่อให้สอดคล้องและครอบคลุมคำจำกัดความของการรู้จักและเข้าใจตนเองตามองค์ประกอบ 4 ด้าน

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัยในครั้งนี้

1. ผู้วิจัยนำแผนการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้กรอบความคิดแบบเติบโต จำนวน 9 แผน ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความเหมาะสมหรือสอดคล้องกันของแผนการจัดกิจกรรม ตามมาตรวัดของลิเคิร์ต (Likert Scale) ผลการตรวจสอบ พบว่า ทุกองค์ประกอบในแผนการจัดกิจกรรม มีความเหมาะสมหรือสอดคล้องกันมากที่สุด ($M = 4.85, S.D. = 0.08$)

2. ผู้วิจัยนำแบบวัดการรู้จักและเข้าใจตนเอง เป็นแบบวัดประเมินค่าแบบเลือกตอบจาก ข้อความที่มีข้อความเชิงบวกและเชิงลบ มีลักษณะข้อคำถามประเภทมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ชนิด 5 อันดับ มีตัวเลือกตามความรู้สึก ความคิดเห็น และการกระทำของนักเรียน โดยมีคะแนน ตั้งแต่ 1-5 คะแนน จำนวน 45 ข้อ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ผลการพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (Reliability) โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบาค (Cronbach's Reliability Coefficient Alpha) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2543) มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.90

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นเตรียมการก่อนทดลอง

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนประชาธิปไตยวิทยาการ จังหวัดปทุมธานี เพื่อขออนุมัติใช้สถานที่ในการศึกษาวิจัยและชี้แจงวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย พร้อมทั้งขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือการวิจัย และการเก็บรวบรวมข้อมูลและตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัยจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อจัดทำหนังสือ

2. นำส่งหนังสือขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์ต่อผู้บริหารโรงเรียนของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

3. ชี้แจงรายละเอียดกลุ่มตัวอย่างการวิจัย เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนทดลองโดยการปฐมนิเทศชี้แจงนักเรียนก่อนการเรียนโดยแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ แจ้งขั้นตอน เกณฑ์การวัดและประเมินผลการปฏิบัติงาน ข้อตกลงในการเรียนตามกิจกรรมตามตารางเรียน

ขั้นการทดลอง

1. ให้กลุ่มตัวอย่างทำการทดสอบก่อนเรียนด้วยแบบวัดการรู้จักและเข้าใจตนเองโดยใช้แผนที่ 1 ปฐมนิเทศ

2. ดำเนินการทดลองตามแผนการจัดกิจกรรมแนะแนวที่ส่งเสริมการรู้จักและเข้าใจตนเอง จำนวน 16 ชั่วโมง ตามกระบวนการที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น

3. กลุ่มตัวอย่างทำแบบวัดหลังเรียน หลังจากเสร็จสิ้นการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้กรอบความคิดแบบเติบโตที่ส่งเสริมการรู้จักและเข้าใจตนเองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นซึ่งเป็นชุดเดียวกับที่ทดสอบก่อนการทดลอง ใช้เวลา 1 ชั่วโมง

ขั้นหลังการทดลอง

1. ผู้วิจัยนำผลการทดสอบมาบันทึกคะแนน
2. นำผลคะแนนจากการดำเนินการจัดการเรียนรู้ และการทดสอบ นำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้วิธีการทางสถิติ
3. นำผลการวิเคราะห์มาสรุปผลการศึกษาการวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลของแผนการจัดกิจกรรม โดยใช้สถิติพื้นฐาน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (t-test for one sample)
2. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบคะแนนการรู้จักและเข้าใจตนเองของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังการใช้กิจกรรมแนะแนวโดยใช้กรอบความคิดแบบเติบโตที่ส่งเสริมการรู้จักและเข้าใจตนเองโดยใช้สถิติทดสอบที (Paired Samples Test) โดยใช้แบบวัดการรู้จักและเข้าใจตนเองซึ่งคำนวณหาค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แปลความหมายระดับการรู้จักและเข้าใจตนเอง ดังนี้

เกณฑ์การจัดระดับคะแนนการรู้จักและเข้าใจตนเอง

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง ระดับคะแนนการรู้จักและเข้าใจตนเองระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง ระดับคะแนนการรู้จักและเข้าใจตนเองระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง ระดับคะแนนการรู้จักและเข้าใจตนเองระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง ระดับคะแนนการรู้จักและเข้าใจตนเองระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง ระดับคะแนนการรู้จักและเข้าใจตนเองระดับน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล
 - 1.1 ค่าเฉลี่ย (M)
 - 1.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
2. สถิติสำหรับวิเคราะห์ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ
 - 2.1 ค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)
 - 2.2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดการรู้จักและเข้าใจตนเอง โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ ครอนบาค (Cronbach)
3. สถิติสำหรับทดสอบสมมติฐาน
เปรียบเทียบการรู้จักและเข้าใจตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวโดยใช้กรอบความคิดแบบเติบโตที่ส่งเสริมการรู้จักและเข้าใจตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้ t-test แบบ One Samples Test

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแผนกิจกรรมแนะแนวที่ใช้กรอบความคิดแบบเติบโตที่ส่งเสริมการรู้จักและเข้าใจตนเอง ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4

ชื่อแผนการจัดกิจกรรม	M	S.D.	ระดับความคิดเห็น
แผนที่ 1. ปฐมนิเทศ	4.72	0.33	มากที่สุด
แผนที่ 2. Hello Growth mindset ..นี่ฉันเอง	4.78	0.16	มากที่สุด
แผนที่ 3. เราคือเรา	4.82	0.21	มากที่สุด
แผนที่ 4. I love Myself	4.83	0.17	มากที่สุด
แผนที่ 5. โอบกอดและขอบคุณ	4.92	0.08	มากที่สุด
แผนที่ 6. ค้นพบตัวตน	4.90	0.14	มากที่สุด
แผนที่ 7. บริษัทจัดหางาน	4.87	0.21	มากที่สุด
แผนที่ 8. มนุษย์เจ้าปัญหา	4.88	0.11	มากที่สุด
แผนที่ 9. ทุกปัญหามีทางออก	4.90	0.09	มากที่สุด
รวม	4.85	0.08	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน มีความคิดเห็นต่อแผนกิจกรรมแนะแนว โดยใช้กรอบความคิดแบบเติบโตที่ส่งเสริมการรู้จักและเข้าใจตนเอง ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยภาพรวมทุกกิจกรรม อยู่ในระดับมากที่สุด (M= 4.85, S.D.=0.08)

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่ทำแบบวัดการรู้จักและเข้าใจตนเอง เปรียบเทียบก่อนและหลังใช้กิจกรรมแนะแนวที่ใช้กรอบความคิดแบบเติบโตที่ส่งเสริมการรู้จักและเข้าใจตนเอง

ประเด็นการเปรียบเทียบการรู้จักและเข้าใจตนเอง	คะแนนก่อน (Pre-test)		คะแนนหลัง (Post-test)		t	p
	M	S.D.	M	S.D.		
1. ด้านการรู้และเข้าใจความต้องการของตนเอง	3.45	0.36	4.03	0.39	7.63	.000
2. ด้านการรัก เห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น	3.43	0.33	3.82	0.45	4.40	.000
3. ด้านความสนใจ ความถนัด ด้านการเรียนและประกอบอาชีพ	3.19	0.49	3.68	0.48	5.98	.000
4. ด้านการรู้ปัญหาและมีแนวทางในการแก้ไขปัญหา	3.54	0.38	4.01	0.37	5.95	.000
รวมเฉลี่ย	3.40	0.15	3.88	0.16	5.99	.000

จากตารางที่ 2 หลังได้รับการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้กรอบความคิดแบบเติบโต โดยภาพรวม นักเรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง สูงกว่าก่อนเรียนทั้ง 4 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ($M = 3.88, S.D. = .16, t = 5.99, p < .05$)

อภิปรายผลการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัยที่ว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีการรู้จักและเข้าใจตนเอง หลังจากการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้กรอบความคิดแบบเติบโตสูงกว่าก่อนได้รับการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้กรอบความคิดแบบเติบโตนั้น

จากการทดสอบสมมติฐานโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคำนวณค่าสถิติ (dependent Sample test) ตามตารางที่ 5 พบว่า หลังได้รับการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้กรอบความคิดแบบเติบโต นักเรียนมีคะแนนการรู้จักและเข้าใจตนเอง สูงกว่าก่อนเรียนทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการรู้ และเข้าใจความต้องการของตนเอง 2) ด้านการรัก เห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น 3) ด้านความสนใจ ความถนัดด้านการเรียนและประกอบอาชีพ 4) ด้านการรู้ปัญหาและมีแนวทางในการแก้ไขปัญหา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ แสดงว่าการพัฒนา กิจกรรมแนะแนวโดยใช้กรอบแนวคิดแบบเติบโตมีส่วนช่วยให้นักเรียนมีการรู้จักและเข้าใจตนเองมากขึ้น โดยสามารถอธิบายได้ ดังนี้

1. คุณภาพของการพัฒนากิจกรรมแนะแนวที่ส่งเสริมการรู้จักและเข้าใจตนเองของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ที่สอดคล้องกับแนวคิดของ กรอบความคิดแบบเติบโตในแผนกิจกรรมแนะแนว ได้ระดับคะแนนความสอดคล้องและเหมาะสม จากผู้เชี่ยวชาญ ในระดับดีมาก ($M = 4.85, S.D. = 0.08$) ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้วิจัยได้ออกแบบกิจกรรมแนะแนวโดยนำกรอบความคิดแบบเติบโตมาเสริม ในการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดของ Dweck (2012) ที่กล่าวว่า ความเชื่อของมนุษย์ คนหนึ่ง มีผลกระทบโดยตรงต่อความสามารถ หรือศักยภาพของบุคคลนั้น ซึ่งอาจส่งผลต่อความสำเร็จ และความล้มเหลวของเขาได้เช่นกัน ทั้งยังส่งผลต่อการตระหนักรู้ในตนเอง (self-awareness) มองเห็นคุณค่าของตนเอง (self-esteem) ความคิดสร้างสรรค์ และความสามารถในการรับมือและ เผชิญอุปสรรคต่าง ๆ นอกจากนี้ Zarrinabadi et al. (2021) ได้กล่าวว่า กรอบแนวคิดมีแบบเติบโต มีความสัมพันธ์ทางบวกกับอัตมโนทัศน์และการรับรู้ความสามารถของตนเองของผู้เรียน สอดคล้องกับ งานวิจัยของ (วิไลวรรณ เพชรเศรษฐ์, 2561) ที่กล่าวว่านักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้ กรอบความคิดแบบเติบโตเพื่อพัฒนาการตั้งเป้าหมายทางการศึกษาช่วยให้นักเรียนมีการพัฒนาการ ตั้งเป้าหมายทางการศึกษาสูงขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Blackwell & Dweck (2007) ที่ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับความฉลาดและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ในวิชา คณิตศาสตร์ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนในกลุ่มที่ 1 คือ กลุ่มที่มีความเชื่อแบบ Growth mindset มีผลการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ในช่วงมัธยมศึกษาปีที่ 2 เหนือกว่ากลุ่มที่มี Fixed mindset อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้การออกแบบขั้นตอนการจัดกิจกรรมแนะแนว ผู้วิจัย ได้ปรับขยาย ความขั้นตอนการจัดกิจกรรมให้เป็นการเรียนรู้เชิงประสบการณ์สอดคล้องกับที่ จิรภัทร์ ธิปัญญา (2561) กล่าวว่า การออกแบบกิจกรรมแนะแนวในชั้นเรียน ควรเน้นที่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

ด้านต่าง ๆ ต้องจัดให้มีการพัฒนาจิตลักษณะและทักษะ เพื่อให้ผู้รับบริการได้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในทางที่ดี ต้องอาศัยจิตลักษณะเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาพฤติกรรมด้วย ซึ่งมีกระบวนการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ 5 ขั้นตอน คือ 1) ชั้นประสบการณ์ (Experience) 2) ชั้นอภิปราย/สะท้อน (Discussion/Reflection) 3) ชั้นความคิดรวบยอด (Concept Formation) 4) ชั้นทดลอง/ฝึกทักษะ (Experimentation) 5) ชั้นประยุกต์ใช้และการพัฒนา (Application & Development) โดยผู้วิจัยใช้หลักการออกแบบกิจกรรมให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 และตรงกับมาตรฐานการแนะแนวด้านคุณภาพผู้เรียน มาตรฐานที่ 1 ด้านการรู้จักและเข้าใจตนเอง เสริมด้วยการมีกรอบความคิดแบบเติบโต มีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงการจัดกิจกรรมแนะแนวด้านส่วนตัวและสังคม มุ่งเน้นให้นักเรียน มีการรู้จักและเข้าใจตนเองตามองค์ประกอบย่อย ทั้ง 4 ด้าน 1) ด้านการรู้จักและเข้าใจความต้องการของตนเอง 2) ด้านการรัก เห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น 3) ด้านความสนใจ ความถนัดทางการเรียนและอาชีพ 4) ด้านการรู้ปัญหาและมีแนวทางในการแก้ปัญหา ส่วนเนื้อหาของกิจกรรมปรับจากกิจกรรมแนะแนวตามสมรรถนะด้านส่วนตัวและสังคม มีขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1) แลกเปลี่ยนประสบการณ์ สานสัมพันธ์ ขั้นที่ 2) สะท้อนกลับการเรียนรู้ ขั้นที่ 3) ทดลอง/ฝึกทักษะ ขั้นที่ 4) สรุปสาระสู่ชีวิต และขั้นที่ 5) ประเมินผล/ปรับปรุง โดยใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย ได้แก่ ใบความรู้ คลิปวิดีโอ เกม เพลง แอปพลิเคชัน แบบวัด/แบบประเมิน และสื่อชิ้นงาน มีการวัดผลและประเมินผลโดยครูผู้สอนและให้นักเรียนประเมินการเรียนรู้ของตนเอง

2. คะแนนเฉลี่ยการรู้จักและเข้าใจตนเองของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้กรอบความคิดแบบเติบโตที่ส่งเสริมการรู้จักและเข้าใจตนเอง ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังเข้าร่วมกิจกรรม เพิ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณารู้อักและเข้าใจตนเอง ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 เป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่นักเรียนมีการรู้จักและเข้าใจตนเองมากที่สุด คือ ด้านการรู้จักและเข้าใจความต้องการของตนเอง $M = 4.03$, $S.D. = 0.39$ รองลงมาเป็นด้านความสนใจ ความถนัดด้านการเรียน และประกอบอาชีพ $M = 3.68$, $S.D. = 0.48$ ด้านการรู้ปัญหาและมีแนวทางในการแก้ไขปัญหา $M = 4.01$, $S.D. = 0.37$ และลำดับสุดท้าย คือ ด้านการรัก เห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น $M = 3.82$, $S.D. = 0.45$ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกิจกรรมแนะแนวโดยใช้กรอบความคิดแบบเติบโตที่ส่งเสริมการรู้จักและเข้าใจตนเองของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ผู้วิจัยออกแบบแผนการกิจกรรมโดยใช้รูปแบบการสอนที่หลากหลาย เช่น กลุ่มสัมพันธ์ บทบาทสมมติกรรมตัวอย่าง เพลง และเกม เป็นต้น ซึ่งมีลำดับขั้นตอนการจัดกิจกรรมเป็น 5 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1) แลกเปลี่ยนประสบการณ์สานสัมพันธ์ เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนและผู้เรียนแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกัน โดยใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย เช่น ใช้คำถาม สื่อนำเสนอ ใช้เกม หรือใช้เพลงนำเข้าสู่กิจกรรมการสอนเพื่อเชื่อมโยงเข้าสู่จุดประสงค์การเรียนรู้ในแต่ละกิจกรรม สอดแทรกแนวคิดของการมีกรอบความคิดแบบเติบโต ขั้นตอนที่ 2) การสะท้อนกลับการเรียนรู้ เป็นขั้นตอนที่ให้นักเรียนสะท้อนกลับผลลัพธ์จากการเรียนรู้หลังเข้าร่วมกิจกรรมตามมุมมองของตน ผู้เรียนจะได้แสดงความคิดเห็นโดยการเขียนในกระดาษหรือแสดงความคิดเห็นผ่านแอปพลิเคชัน ครูผู้สอนมีการสอดแทรกแนวคิดของการมีกรอบแนวคิดแบบเติบโตเพื่อให้นักเรียนได้มีกรอบแนวคิดที่จะพัฒนา

ตนเองมากขึ้น ขั้นที่ 3) ทดลอง/ ประยุกต์ นักเรียนจะได้ทำใบงานและร่วมกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้ปฏิบัติหรือแสดงความคิดเห็นกับสิ่งที่เกิดขึ้น ขั้นตอนที่ 4) สรุปสาระสู่ชีวิต ขั้นตอนนี้ให้นักเรียนและครูร่วมกันสรุปผลจากการเรียนรู้กิจกรรม เชื่อมโยงกับเหตุการณ์ที่อาจพบเจอในชีวิตประจำวัน ให้ความสำคัญกับการแสดงความคิดเห็นเชิงวิพากษ์ของนักเรียนและเสริมแนวความคิดแบบเติบโต เพื่อเปรียบเทียบผลลัพธ์ให้เห็นความแตกต่าง ขั้นที่ 5) ประเมินผล/ปรับปรุง เป็นขั้นตอนการประเมินผลโดยใช้เครื่องมือ คือ แบบประเมินการเรียนรู้ของนักเรียนโดยครูเป็นผู้ประเมิน และเพิ่มการประเมินตนเองของนักเรียนในใบงานเพื่อเป็นการทบทวนให้ผู้เรียนได้สรุปความเข้าใจและความคิดของตนเองในแต่ละกิจกรรม

จะเห็นได้ว่าการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้กรอบความคิดแบบเติบโตนั้นช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการรู้จักและเข้าใจตนเองมากขึ้น โดยการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้กรอบความคิดแบบเติบโตเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยส่งเสริมผู้เรียนในการมีทักษะการรู้จักและเข้าใจตนเองโดยมุ่งเน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้ตนเองจากกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ในมุมมองต่าง ๆ เปิดโลกทัศน์ในการเรียนที่นักเรียนได้มีโอกาสในการประเมินการเรียนรู้ของตนเองอย่างเป็นกระบวนการและเป็นลำดับขั้นตอน สอดคล้องกับ อัญชลี ภัทรโอภาส (2563) ที่ได้ทำการศึกษา เรื่อง ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาการรู้จักและเข้าใจตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเมืองสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยปรากฏว่า 1) นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนการรู้จักและเข้าใจตนเองหลังการทดลองมากกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 2) นักเรียนกลุ่มทดลอง มีคะแนนการรู้จักและเข้าใจตนเองระหว่างหลังการทดลองกับติดตามผลไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ผู้สอนยังได้นำกรอบแนวคิดแบบเติบโต มาใช้ในการออกแบบกิจกรรมแนะแนว ซึ่งกรอบแนวคิดแบบเติบโตช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีการรู้จักและเข้าใจตนเอง ซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานและสอดคล้องกับทักษะสำคัญด้านทักษะชีวิตและอาชีพ ในศตวรรษที่ 21 สอดคล้องกับ วิไลวรรณ เพชรเศรษฐ์ (2561) ที่ได้ทำการศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้กรอบความคิดแบบเติบโตเพื่อพัฒนาการตั้งเป้าหมายทางการศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนขจรเกียรติศึกษา จังหวัดภูเก็ต พบว่า ภายหลังจากใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้กรอบความคิดแบบเติบโต นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนการตั้งเป้าหมายทางการศึกษาสูงกว่าก่อนใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้กรอบความคิดแบบเติบโต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะ

จากผลการทำวิจัยที่มีวัตถุประสงค์ 2 ข้อ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. การนำกิจกรรมแนะแนวที่ผู้วิจัยออกแบบไปใช้ ผู้สอนควรศึกษาขั้นตอนในการจัดกิจกรรมทั้ง 5 ขั้นตอน และเชื่อมโยงการจัดกิจกรรมให้เป็นไปตามความหมายและลักษณะของการมีกรอบความคิดแบบเติบโต ให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ก่อนจัดกิจกรรม
2. ในการเตรียมตัวเพื่อนำใช้กิจกรรมแนะแนวโดยใช้กรอบความคิดแบบเติบโต ผู้สอนควรสร้างสื่อการสอนที่สร้างสรรค์และสอดคล้องกับเนื้อหาของกิจกรรมไว้ล่วงหน้าให้เหมาะสม

ตามบริบทของแต่ละสถานศึกษา และตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา รวมทั้งคิดคำถามและ
หาคำตอบที่อาจจะเกิดขึ้นจากมุมมองของผู้เรียน

3. ทุกแผนการจัดกิจกรรม ผู้สอนควรชี้แจงขั้นตอนในการทำกิจกรรม กฎ กติกา และเวลา
ในการทำกิจกรรมให้ชัดเจน

4. ในการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้กรอบความคิดแบบเติบโตเพื่อส่งเสริมการรู้จักและ
เข้าใจตนเองนั้นใช้เวลาในการจัดกิจกรรมค่อนข้างมาก ผู้สอนควรวางแผนและควบคุมเวลาในการจัด
กิจกรรมให้เหมาะสม

5. บางแผนการจัดกิจกรรมที่มีการนำเสนอและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น อาจมีผู้เรียนบาง
คนที่ไม่กล้าแสดงออก ผู้สอนควรสร้างบรรยากาศที่ผ่อนคลาย และคำนึงถึงความแตกต่างระหว่าง
บุคคล และรูปแบบการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน อาจใช้วิธียกตัวอย่าง และเสริมแรงจากคำตอบที่ผู้เรียน
ตอบ และผู้สอนควรสรุปเนื้อหาจากกิจกรรมแต่ละชั่วโมงทุกครั้งเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจตรงกัน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาผลของการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้กรอบความคิดแบบเติบโต
เพื่อส่งเสริมการรู้จักและเข้าใจตนเอง และในระดับชั้นอื่น ๆ ตามมาตรฐานการแนะแนว

2. ควรมีการศึกษาผลของการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้กรอบความคิดแบบเติบโต
เพื่อส่งเสริมการมีทักษะด้านอื่น ๆ เช่น การตั้งเป้าหมาย ทักษะการแก้ปัญหา เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). **แผนพัฒนาการแนะแนวและแผนกิจกรรมแนะแนว ระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน (พ.ศ.2551 - 2565).**

กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). **มาตรฐานการแนะแนว.** ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

จิรภัทร์ ธิปัญญา. (2563). **ผลการใช้กิจกรรมแนะแนวตามกลวิธีเมตาคอกนิชันเพื่อเสริมสร้างการ
รับรู้ ความสามารถของตนเองและทักษะการตัดสินใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5.
[วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์].** มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ชุตินา สุรเศรษฐ. (2557). **“หน่วยที่ 3 กิจกรรมและเครื่องมือแนะแนวเพื่อการรู้จักตนเอง”
กิจกรรมและเครื่องมือแนะแนว.** มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

เบญจวรรณ ถนอมชยธวัช, ผ่องศรี วาณิชย์ศุภวงศ์, วุฒิชัย เนียมเทศ, และณัฐวิทย์ พจนตันติ.

(2559). **ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21: ความท้าทายในการพัฒนานักศึกษา. วารสารเครือข่าย
วิทยาลัยพยาบาลและการสาธารณสุขภาคใต้. 3(2): 208 - 222.**

มุกิตา อุดทน. (2561). **ผลของโปรแกรมการพัฒนากรอบความคิดเติบโตในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ตอนปลาย. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์].** มหาวิทยาลัยบูรพา.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2543). **เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้. (พิมพ์ครั้งที่ 2).** สุวีริยาสาส์.

- วิไลวรรณ เพชรเศรษฐ์. (2561). ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้กรอบความคิดแบบเติบโต เพื่อพัฒนาการตั้งเป้าหมายทางการศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียน ขจรเกียรติศึกษา จังหวัดภูเก็ต. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สรวมณฑล สิริธิดา. (2562). รู้จักตัวเอง' ทักษะดีที่เด็กพึงมี. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <https://mgronline.com/qol/detail/9620000082394>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและศูนย์จิตวิทยาการศึกษา มูลนิธิยุวสถิรคุณ. (2560). **อัจฉริยะหรือพรสวรรค์ ไม่สำคัญ..เท่า Growth Mindset.**
- อัญชลี ภัทรโอภาส. (2563). ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาการรู้จักและเข้าใจตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเมืองสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี. [วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- Blackwell, L. A., Trzesniewski, K. H., & Dweck, C. S. (2007). Theories of intelligence and achievement across the junior high school transition: A longitudinal study and an intervention. *Child Development*, 78(1): 246 - 263.
- Dweck, C. S. (2006). **Mindset: The new psychology of success.** Random House.
- Dweck, C. S. (2012). **Mindset: How you can fulfill your potential.** Constable & Robinson Limited.
- Zarrinabadi, N., Rezazadeh, M., Karimi, M., & Lou, N. (2021). Why do growth mindsets make you feel better about learning and your selves? The mediating role of adaptability. *Innovation in Language Learning and Teaching*, 1 - 16.

ผลของโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้ความสามารถในตนเอง
ด้วยการจัดการเรียนรู้เน้นประสบการณ์ที่มีต่อพฤติกรรม
การกล้าแสดงออกของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

THE EFFECTS OF PERCEIVED SELF-EFFICACY PROMOTING PROGRAM
WITH EXPERIENTIAL LEARNING ON ASSERTIVE BEHAVIOR
FOR DEAF STUDENTS

นันทิยา พวงทอง^{1*} พิษชาติ ประสิทธิ์โชค¹ และนฤมล พระใหญ่¹
Nanthiya Phuangthong^{1*} Pitchada Prasittichok¹ and Nareumol Prayai¹

Received : 15 February 2024

Revised : 29 April 2024

Accepted : 30 April 2024

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยด้านพฤติกรรมการกล้าแสดงออกระหว่างนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่เข้าร่วมโปรแกรมและนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรม และ 2) เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยด้านพฤติกรรมการกล้าแสดงออกก่อนเข้าร่วมโปรแกรมและหลังเข้าร่วมโปรแกรมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่เข้าร่วมโปรแกรม กลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 20 คน และกลุ่มควบคุม 20 คน โดยเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามพฤติกรรมการกล้าแสดงออก และโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้ความสามารถในตนเองด้วยการจัดการเรียนรู้เน้นประสบการณ์ที่มีต่อพฤติกรรมการกล้าแสดงออก สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติพื้นฐาน สถิติในการทดสอบสมมติฐานค่าเฉลี่ยของประชากร 2 กลุ่ม (เป็นอิสระจากกัน) และสถิติในการทดสอบสมมติฐานค่าเฉลี่ยของประชากรแบบจับคู่

ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่เข้าร่วมโปรแกรมมีคะแนนเฉลี่ยด้านพฤติกรรมการกล้าแสดงออกสูงกว่านักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 2) นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่เข้าร่วมโปรแกรมมีคะแนนเฉลี่ยด้านพฤติกรรมการกล้าแสดงออกหลังเข้าร่วมโปรแกรมสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้เน้นประสบการณ์ / การรับรู้ความสามารถในตนเอง /
พฤติกรรมการกล้าแสดงออก / นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

¹ สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

¹ Behavioral Science Research Institute Srinakharinwirot University

* ผู้นิพนธ์ประสานงาน E-mail: nanthiya.npt@g.swu.ac.th

ABSTRACT

This study aims to 1) the experimental group had significantly higher average scores in assertive behavior compared to the control group and 2) the experimental group had significantly higher average scores in assertive behavior post-program compared to pre-program. A purposive sampling method was employed to select 40 participants, with 20 in the experimental group who participated in the program and 20 in the control group who did not. Data were collected using questionnaires on assertive behavior and perceived self-efficacy promoting program with experiential learning on assertive behavior. Statistical analysis included basic statistics, Independent T-test and Paired T-test

Results indicated that 1) the experimental group, after participating in the program, exhibited significantly higher average assertive behavior scores compared to the control group ($p < 0.05$). Furthermore, within 2) the experimental group, post-program assertive behavior scores were significantly higher than pre-program scores ($p < 0.05$).

Keywords: Experiential learning / Perceived self-efficacy / Assertive behavior / Deaf students

บทนำ

นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเป็นนักเรียนพิการประเภทหนึ่งที่สามารถเข้ารับการศึกษาคือ ปัญหาของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน คือ การสื่อสารกับบุคคลอื่น ซึ่งหากบุคคลที่สื่อสารกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินไม่มีความรู้และความเข้าใจในการสื่อสาร ก็เป็นไปได้ยากที่จะสามารถสื่อสารให้เข้าใจกันได้ เนื่องจากนักเรียนในกลุ่มนี้สูญเสียการได้ยินและไม่สามารถสื่อสารด้วยคำพูดได้ ซึ่งมีผลต่อการดำรงชีวิตของนักเรียน (อนุชา ภูมิสิทธิพร, 2558) ส่งผลให้นักเรียนขาดโอกาสในการรับรู้ในช่วงก่อนเข้าเรียน ทำให้มีจุดอ่อนต่อการรับรู้ การพัฒนาความคิดในด้านนามธรรม และการแสดงออกในรูปธรรม เมื่อถึงเกณฑ์เข้าเรียนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินส่วนใหญ่จะได้รับการเรียนรู้ภาษามือจากโรงเรียนและเริ่มมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินด้วยกัน การจัดการศึกษาส่วนใหญ่สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมักมุ่งเน้นการพัฒนาภาษาโดยเป็นการจัดการเรียนรู้เพื่อผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ ส่วนการมีทักษะทางสังคม การรับรู้ความสามารถในตนเอง รวมทั้งการกล้าแสดงออกยังน้อย ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับระดับของการสูญเสียการได้ยิน และอายุของนักเรียนที่เริ่มการสูญเสียการได้ยิน รวมถึงระดับสติปัญญาของนักเรียน (ศศิวิมล คงสุวรรณ และเบญจมาภรณ์ ฤไชย, 2563) จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นทำให้เห็นถึงพัฒนาการการเรียนรู้ทางภาษาของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินซ้ำว่านักเรียนที่ปกติ จากการศึกษาปัญหาดังกล่าว นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินส่วนใหญ่

ขาดความเชื่อมั่นในตนเองทำให้มีพฤติกรรมการกล้าแสดงออกน้อย เช่น ไม่กล้าใช้ภาษามือ ไม่ค่อยมีความคิดเป็นของตนเอง ชอบตามเพื่อน เกิดความกังวล ไม่กล้าคิดต่าง ไม่กล้าที่จะออกความคิดเห็น ไม่กล้าสื่อสาร ไม่กล้าตอบคำถาม ไม่กล้าสบสายตากับผู้อื่น หรือมีบุคลิกที่อาจไม่เหมาะสม ซึ่งทำให้เห็นว่าประสบการณ์ที่มีอยู่ในตัวของแต่ละคนมีความแตกต่างกัน ดังนั้น ครูจึงควรจัดกิจกรรมที่ให้นักเรียนนำประสบการณ์ที่มีในตัวของแต่ละคนออกมาบูรณาการเพื่อสร้างการเรียนรู้ใหม่ ๆ ขึ้น การจัดการเรียนรู้เน้นประสบการณ์จึงเป็นปัจจัยสำคัญในการจัดการความรู้ ประสบการณ์เป็นสิ่งที่มียุทธูปถัมภ์นักเรียน เป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่เป็นส่วนประกอบของชีวิต ซึ่งประสบการณ์จะนำไปสู่การรวบรวมความสามารถในการจัดการที่ยิ่งใหญ่ อีกทั้งเป็นความสัมพันธ์ที่มีค่า ซึ่งประสบการณ์อาจจะมีผลกระทบต่อการเรียนรู้ทั้งการยอมรับและการปฏิเสธ (Kolb, 1984) ดังเช่น กันตภา สุธธิอาจ (2561) ได้ทำการศึกษาวิจัยการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบเน้นประสบการณ์ตามสภาพจริงเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า ประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนแบบเน้นประสบการณ์ตามสภาพจริงเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ สิรินารถ ศรีอนันต์ (2559) ได้ทำการวิจัยการใช้การเรียนรู้ภาษาแบบประสบการณ์เพื่อพัฒนาความสามารถในการฟัง พูด ภาษาอังกฤษ และความมั่นใจในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการฟัง พูดภาษาอังกฤษผ่านเกณฑ์ที่กำหนดหลังการเรียนรู้ภาษาแบบประสบการณ์ และมีความมั่นใจในตนเองสูงขึ้นหลังจากการเรียนรู้ภาษาแบบประสบการณ์ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการแก้ปัญหาและส่งเสริมส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเอง คิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น เพื่อนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมีพฤติกรรมการกล้าแสดงออกทั้งความคิดและการกระทำ

จากแนวคิดทฤษฎีผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการสร้างโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้ความสามารถในตนเองด้วยการจัดการเรียนรู้เน้นประสบการณ์ที่มีต่อพฤติกรรมการกล้าแสดงออกของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ซึ่งเป็นการพัฒนานักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินให้รู้ศักยภาพของตนเอง สร้างความมั่นใจ และมีแรงจูงใจให้นักเรียนได้มีพฤติกรรมการกล้าแสดงออกมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยด้านพฤติกรรมการกล้าแสดงออกระหว่างนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่เข้าร่วมโปรแกรมและนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรม
2. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยด้านพฤติกรรมการกล้าแสดงออกระหว่างก่อนเข้าร่วมโปรแกรมและหลังเข้าร่วมโปรแกรมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่เข้าร่วมโปรแกรม

สมมติฐานการวิจัย

1. นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่เข้าร่วมโปรแกรมมีคะแนนเฉลี่ยด้านพฤติกรรมการกล้าแสดงออกสูงกว่านักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่เข้าร่วมโปรแกรม
2. นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่เข้าร่วมโปรแกรมมีคะแนนเฉลี่ยด้านพฤติกรรมการกล้าแสดงออกหลังเข้าร่วมโปรแกรมสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรม

กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนโสตศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - มัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 6 โรงเรียน มีจำนวนทั้งสิ้น 393 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนโสตศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1- มัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยสุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (purposive sampling) แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 20 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 20 คน

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการแจกแจงตารางความถี่และร้อยละนำเสนอในรูปแบบตาราง ดังนี้ วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลได้แก่ เพศ อายุ และระดับชั้น ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ข้อมูลทั่วไป	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม		รวม	
	n = 20		n = 20		n = 40	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ						
ชาย	13	65.0	10	50.0	23	57.5
หญิง	7	35.0	10	50.0	17	42.5

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม		รวม	
	n = 20		n = 20		n = 40	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อายุ						
12-14 ปี	8	40.0	6	30.0	14	35.0
15-17 ปี	11	55.0	9	45.0	20	50.0
18 ปีขึ้นไป	1	5.0	5	25.0	6	15.0
ระดับชั้น						
ม.1-3	11	55.0	10	50.0	21	52.5
ม.4-6	9	45.0	10	50.0	19	47.5

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แบบสอบถามพฤติกรรมกรรมการกล้าแสดงออก จำนวน 30 ข้อ และ 2) โปรแกรมส่งเสริมการรับรู้ความสามารถในตนเองด้วยการจัดการเรียนรู้เน้นประสบการณ์ที่มีต่อพฤติกรรมกรรมการกล้าแสดงออก จำนวน 6 แผน รวมเป็น 12 ชั่วโมง

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

นำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับวัตถุประสงค์ (IOC) และตรวจสอบความเหมาะสมด้านภาษาที่ใช้ในแบบสอบถาม เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

1. แบบสอบถามพฤติกรรมกรรมการกล้าแสดงออก จำนวน 30 ข้อ ที่ผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67 - 1 และมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.89
2. โปรแกรมส่งเสริมการรับรู้ความสามารถในตนเองด้วยการจัดการเรียนรู้เน้นประสบการณ์ที่มีต่อพฤติกรรมกรรมการกล้าแสดงออก จำนวน 6 แผน รวมเป็น 12 ชั่วโมง ที่ผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67 - 1

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อขอจริยธรรมในการทำวิจัยในมนุษย์ ซึ่งก่อนดำเนินการวิจัยผู้วิจัยอธิบายรายละเอียดโปรแกรมและรายละเอียดแบบสอบถามสำหรับเก็บข้อมูลให้แก่ผู้ช่วยวิจัย และชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยให้นักเรียนทราบ จากนั้นสอบถามความสมัครใจของนักเรียนในการยินยอมเข้าร่วมวิจัย นักเรียนที่ยินยอมเข้าร่วมการวิจัยจะได้รับการอธิบายขั้นตอนในการทำวิจัย
2. ผู้วิจัยดำเนินการนำโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้ความสามารถในตนเองด้วยการจัดการเรียนรู้เน้นประสบการณ์ที่มีต่อพฤติกรรมกรรมการกล้าแสดงออก โดยดำเนินการกับนักเรียนที่มีความ

บกพร่องทางการได้ยินที่เป็นกลุ่มทดลอง โดยเข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด 6 ครั้ง ครั้งละ 2 ชั่วโมง สัปดาห์ละ 1 ครั้ง โดยผู้วิจัยมีการสังเกตพฤติกรรมการกล้าแสดงออกของนักเรียน หลังจากที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองตามที่กำหนดแล้ว ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพฤติกรรมการกล้าแสดงออกให้นักเรียนทำ ส่วนกลุ่มควบคุมผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถามพฤติกรรมการกล้าแสดงออกในรูปแบบ google form ให้กับผู้ช่วยวิจัยของโรงเรียนโสตศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1- มัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มควบคุมได้ทำแบบสอบถามเพื่อนำมาวิเคราะห์

3. ผู้วิจัยนำข้อมูลจากกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมาวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยด้านพฤติกรรมการกล้าแสดงออกระหว่างนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่เข้าร่วมโปรแกรมและนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรม และเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยด้านพฤติกรรมการกล้าแสดงออกระหว่างก่อนเข้าร่วมโปรแกรมและหลังเข้าร่วมโปรแกรมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่เข้าร่วมโปรแกรม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูลของแบบสอบถาม โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แปลผลการวิเคราะห์แบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยแบ่งเป็น 5 ระดับตามเกณฑ์การประเมินค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

4.51 - 5.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง ระดับมาก

2.51 - 3.50 หมายถึง ระดับปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง ระดับน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ผลการวิจัย

1. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยด้านพฤติกรรมการกล้าแสดงออกของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยด้านพฤติกรรมการกล้าแสดงออกของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	n	M	S.D.	t	P
กลุ่มทดลอง	20	4.53	0.23	25.762*	.000
กลุ่มควบคุม	20	2.50	0.27		

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 2 พบว่า นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยด้านพฤติกรรมกรการกล้าแสดงออกสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1

2. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยด้านพฤติกรรมกรการกล้าแสดงออกของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินระหว่างก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรม ดังตารางที่ 3 และ 4

ตารางที่ 3 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยด้านพฤติกรรมกรการกล้าแสดงออกของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินระหว่างก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรม

ตัวแปร	n	M	\bar{d}	S.D.	t	df	P
ก่อน	20	1.85	2.683	0.318	37.761*	19	.000
หลัง	20	4.53					

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 3 พบว่า นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยด้านพฤติกรรมกรการกล้าแสดงออกหลังเข้าร่วมโปรแกรมสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมกรการกล้าแสดงออกของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในกลุ่มทดลอง

พฤติกรรมกรการกล้าแสดงออก	จำนวนข้อคำถาม	กลุ่มตัวอย่าง (กลุ่มทดลอง)	M	S.D.	ระดับพฤติกรรมกรการกล้าแสดงออก
การกล้าแสดงออกขั้นพื้นฐาน (Basic Assertion)	5	ก่อนเข้าร่วมโปรแกรม	1.53	0.39	น้อย
		หลังเข้าร่วมโปรแกรม	4.58	0.46	มากที่สุด
การกล้าแสดงออกในลักษณะของการเข้าอกเข้าใจ (Empatic Assertion)	5	ก่อนเข้าร่วมโปรแกรม	1.41	0.35	น้อยที่สุด
		หลังเข้าร่วมโปรแกรม	4.53	0.41	มากที่สุด

ตารางที่ 4 (ต่อ)

พฤติกรรมการกล้าแสดงออก	จำนวนข้อคำถาม	กลุ่มตัวอย่าง (กลุ่มทดลอง)	M	S.D.	ระดับพฤติกรรมการกล้าแสดงออก
การกล้าแสดงออกในลักษณะของการเพิ่มระดับ (Escalating Assertion)	5	ก่อนเข้าร่วมโปรแกรม	1.33	0.31	น้อยที่สุด
		หลังเข้าร่วมโปรแกรม	4.36	0.41	มาก
การกล้าแสดงออกในลักษณะของการเผชิญหน้า (Confronted Assertion)	5	ก่อนเข้าร่วมโปรแกรม	2.07	0.35	น้อย
		หลังเข้าร่วมโปรแกรม	4.54	0.30	มากที่สุด
การกล้าแสดงออกในลักษณะของการใช้ภาษา (I-Language Assertion) ภาษาผม / ดิฉัน	5	ก่อนเข้าร่วมโปรแกรม	2.64	0.26	ปานกลาง
		หลังเข้าร่วมโปรแกรม	4.31	0.26	มาก
การกล้าแสดงออกและการชักจูงใจ (Assertion and Persuasion)	5	ก่อนเข้าร่วมโปรแกรม	2.09	0.24	ปานกลาง
		หลังเข้าร่วมโปรแกรม	4.85	0.28	มากที่สุด
รวม	30	ก่อนเข้าร่วมโปรแกรม	1.85	0.23	น้อย
		หลังเข้าร่วมโปรแกรม	4.53	0.23	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 พบว่า นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมการกล้าแสดงออกโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาผลของโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้ความสามารถในตนเองด้วยการจัดการเรียนรู้ที่เน้นประสบการณ์ที่มีต่อพฤติกรรมการกล้าแสดงออกของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายผล ดังนี้

1. ในการวิจัยครั้งนี้ นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่เข้าร่วมโปรแกรมมีคะแนนเฉลี่ยด้านพฤติกรรมการกล้าแสดงออกสูงกว่านักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้ เนื่องมาจากโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้ความสามารถในตนเองด้วยการจัดการเรียนรู้เน้นประสบการณ์ที่มีขั้นตอนในการเรียนรู้ทั้งหมด 4 ขั้นตอนอย่างต่อเนื่องที่เป็นกระบวนการอยู่ใน 6 กิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ 1) มารูจักความหมาย

ของพฤติกรรมกรรมการกล้าแสดงออกกันเถอะ 2) มั่นใจ เราทำได้ 3) เล่าสู่กันฟัง 4) สิทธิของฉัน 5) ตาคู หัวคิดมือเล่า และ 6) เราทำได้ส่งเสริมให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่เข้าร่วมโปรแกรม ได้รับรู้ความสามารถในตนเองที่มีต่อพฤติกรรมกรรมการกล้าแสดงออกสอดคล้องกับ วิริยะ ผดาศณี, ปริญญา เรื่องทิพย์ และกนก พานทอง (2560) ที่ศึกษาเรื่องการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และความฉลาดทางสังคมของนักเรียนอาชีวศึกษาโดยใช้โปรแกรมฝึกทักษะชีวิต พบว่า โปรแกรมฝึกทักษะชีวิตเป็นกิจกรรมที่เน้นให้นักเรียนได้รับประสบการณ์จริง ผ่านการไตร่ตรอง คิดวิเคราะห์ด้วยตนเอง จนสามารถสรุปเป็นแนวคิดของตนเองและนำไปสู่การลงมือปฏิบัติจริง ทำให้เกิดการเห็นคุณค่าในตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งส่งผลให้กล้าแสดงออกได้อย่างเหมาะสม รวมถึงรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างเต็มใจและแสดงความเห็นขัดแย้งได้อย่างสร้างสรรค์ นอกจากนี้สอดคล้องกับ สิรินารถ ศรีอนันต์ (2559) ศึกษาเรื่องการใช้การเรียนรู้ภาษาแบบประสบการณ์เพื่อพัฒนาความสามารถในการฟัง พูดภาษาอังกฤษ และความมั่นใจในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการฟัง พูดภาษาอังกฤษผ่านเกณฑ์ที่กำหนดหลังการเรียนรู้ภาษาแบบประสบการณ์ และมีความมั่นใจในตนเองสูงขึ้นหลังจากการเรียนรู้ภาษาแบบประสบการณ์ และสอดคล้องกับ กันตภา สุทธิอาจ (2561) ศึกษาเรื่องการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบเน้นประสบการณ์ตามสภาพจริงเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า กลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. ในการวิจัยครั้งนี้ นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่เข้าร่วมโปรแกรมมีคะแนนเฉลี่ยด้านพฤติกรรมกรรมการกล้าแสดงออกหลังเข้าร่วมโปรแกรมสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้ เนื่องจากโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้ความสามารถในตนเองด้วยการจัดการเรียนรู้เน้นประสบการณ์ที่มีขั้นตอนในการเรียนรู้ทั้งหมด 4 ขั้นตอน ซึ่งแต่ละขั้นตอนมีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่เข้าร่วมโปรแกรมได้รับรู้ความสามารถในตนเองที่จะกล้าแสดงออก กล้าปฏิเสธ กล้าคิด กล้าทำ และกล้าที่จะแตกต่าง ซึ่งมีผลต่อพฤติกรรมกรรมการกล้าแสดงออกของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่เข้าร่วมโปรแกรมได้อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับจุฬาลักษณ์ เขียนทะเลการ (2559) ศึกษาเรื่องผลของโปรแกรมการจัดการตนเองด้านการกล้าแสดงออกต่อพฤติกรรมกล้าแสดงออกของผู้ป่วยเสพติดสุรา พบว่า คะแนนความกล้าแสดงออกก่อนและหลังเข้าโปรแกรมมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) โดยคะแนนหลังการเข้าโปรแกรมสูงกว่าคะแนนก่อนเข้าโปรแกรมและพบประเด็นสำคัญหลักจากการสัมภาษณ์ด้วยคำถามปลายเปิด คือ ผู้ป่วยมีความกล้าแสดงออกทางด้านความคิด ความรู้สึก อารมณ์ และการกระทำที่มากขึ้น กล้าปฏิเสธ กล้ายอมรับความจริงและพูดความจริง มีเหตุผล รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นมากขึ้น และสอดคล้องกับ กันตภา สุทธิอาจ (2561) ศึกษาเรื่องการพัฒนาการเรียนการสอนแบบเน้นประสบการณ์ตามสภาพจริงเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า หลังเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

1. ครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินควรคำนึงถึงระยะเวลาในการทดลองโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้ความสามารถในตนเองด้วยการจัดการเรียนรู้เน้นประสบการณ์ที่มีต่อพฤติกรรมการกล้าแสดงออกของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินซึ่งไม่พอดีกับกิจกรรม ทำให้เร่งรีบในการจัดกิจกรรมมากเกินไป ดังนั้นครูควรวางแผนการจัดกิจกรรมและเวลาให้มีความสอดคล้องกัน

2. ครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินควรทำแบบสอบถามให้เป็นมาตรฐานโดยทำแบบสอบถามในรูปแบบวิดีโอภาษามือที่เป็นกลางในการทำแบบสอบถามของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองที่เก็บข้อมูลภายหลังสิ้นสุดการทดลองเท่านั้น ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการติดตามผลในระยะยาวเพื่อดูพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมการกล้าแสดงออกของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

2. ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพ เช่น สัมภาษณ์ สอบถาม เพื่อศึกษาตัวแปรหรือโปรแกรมที่มีต่อพฤติกรรมการกล้าแสดงออกของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

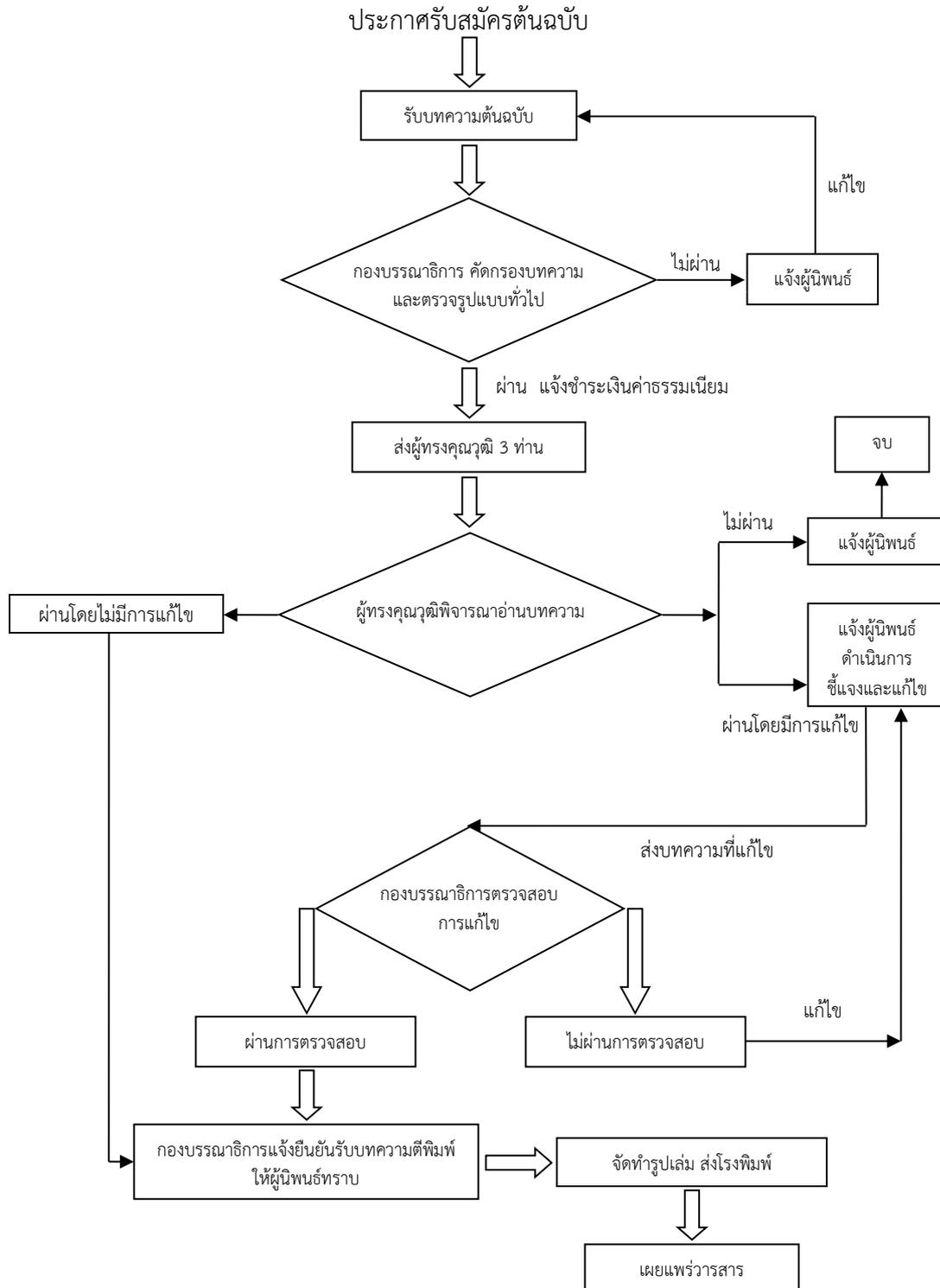
เอกสารอ้างอิง

- กันตภา สุธธิดาจ. (2561). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบเน้นประสบการณ์ตามสภาพจริง เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- จุฬาลักษณ์ เขียนทะการ. (2559). ผลของโปรแกรมการจัดการตนเองด้านการกล้าแสดงออกต่อพฤติกรรมกล้าแสดงออกของผู้ป่วยเสพติดสุรา. การค้นคว้าแบบอิสระปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากิจกรรมบำบัด บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1. (พิมพ์ครั้งที่ 5 ฉบับปรับปรุงใหม่). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วิริยะ ผดาศณี, ปริญญา เรืองทิพย์ และกนก พานทอง (2560). การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และความฉลาดทางสังคมของนักเรียนอาชีวศึกษาโดยใช้โปรแกรมฝึกทักษะชีวิต. วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. 3(3): 79 - 94
- ศศิวิมล คงสุวรรณ และเบญจมาภรณ์ ฤไชย. (2563). การเรียนการสอนสำหรับคนหูหนวกในประเทศไทย สภาพปัญหา รูปแบบ และกระบวนการสอนแบบสองภาษา. วารสารมังรายสาร สถาบันภาษา และวัฒนธรรมนานาชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. 8(1): 1 - 14.

- สิรินารถ ศรีอนันต์. (2559). การใช้การเรียนรู้ภาษาแบบประสบการณ์เพื่อพัฒนาความสามารถในการฟัง พูดภาษาอังกฤษ และความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรการสอนและเทคโนโลยีการเรียนรู้ (การสอนภาษาอังกฤษ). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อนุชา ภูมิสิทธิพร. (2558). การพัฒนารูปแบบการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการวิจัยและพัฒนาศัลยกรรมมนุษย์ (การศึกษาพิเศษ) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Kolb, D. A. (1984). *Experiential Learning: Experience as the source of learning and development*. Englewood Cliffs: Prentice-Hall.

ขั้นตอนการจัดทำวารสารไลยอลงกรณ์ปริทัศน์

การเตรียมและการส่งต้นฉบับวารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์

กองบรรณาธิการวารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์ มีความยินดีที่จะรับผลงานทางวิชาการ จากทุกท่าน เพื่อลงพิมพ์และเผยแพร่ในวารสาร เพื่อความสะดวกในการพิจารณา จึงขอแนะแนวทางการเตรียมต้นฉบับและการส่งต้นฉบับ ดังนี้

1. การส่งผลงานเพื่อลงพิมพ์

บทความที่ส่งมาเพื่อพิจารณาลงพิมพ์จะต้องไม่เคยเผยแพร่ในวารสารใดมาก่อน และไม่อยู่ในระหว่างการพิจารณาของวารสารอื่น หากมีเนื้อหา ข้อมูลวิจัยบางส่วนเคยพิมพ์ในรายงานการประชุมวิชาการจะต้องมีส่วนที่เพิ่มเติมหรือขยายจากส่วนที่เคยลงพิมพ์และต้องมีคุณค่าทางวิชาการที่เด่นชัด กองบรรณาธิการจะนำบทความที่ท่านส่งมาเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อประเมินคุณภาพความเหมาะสมของบทความก่อนการลงพิมพ์ ในกรณีที่ผลการประเมินระบุให้ต้องปรับปรุงหรือแก้ไข ผู้นิพนธ์จะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 1 สัปดาห์ นับจากวันที่ได้รับผลการประเมินบทความ ผู้นิพนธ์ที่แก้ไขบทความเรียบร้อยแล้ว กรุณาส่งบทความของท่านมายังกองบรรณาธิการ จำนวน 1 ฉบับ พร้อมบันทึกข้อมูลลงแผ่นบันทึกข้อมูล

บทความที่จะได้รับการลงพิมพ์จะต้องได้ผ่านการกลั่นกรองจากผู้ทรงคุณวุฒิ และได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการ

บทความที่ได้รับการลงพิมพ์ผู้เขียนจะได้รับสำเนาวารสาร (Reprint) บทความ 2 ฉบับ และวารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์ฉบับที่มีการตีพิมพ์บทความดังกล่าว จำนวน 2 เล่ม

2. บทความที่รับพิจารณาลงพิมพ์

บทความที่พิจารณาลงพิมพ์ ได้แก่

2.1 บทความวิชาการ หมายถึง งานเขียนซึ่งเป็นเรื่องที่น่าสนใจ เป็นความรู้ใหม่ กล่าวถึงความ เป็นมาของปัญหา วัตถุประสงค์ แนวทางการแก้ปัญหา มีการใช้แนวคิดทฤษฎี ผลงานวิจัยจาก แหล่งข้อมูล สรุป เช่น หนังสือ วารสารวิชาการ อินเทอร์เน็ต ประกอบการวิเคราะห์วิจารณ์ เสนอ แนวทางการแก้ไข รูปแบบบทความทางวิชาการอื่น ๆ เช่น

2.1.1 บทวิจารณ์หนังสือ (Book Review) หมายถึง บทความที่วิพากษ์วิจารณ์ เนื้อหาสาระ คุณค่า และคุณภาพของหนังสือ บทความ หรือผลงานศิลปะ อาทิ นิทรรศการทัศนศิลป์ และการแสดงละครหรือดนตรี โดยใช้หลักวิชาและดุลพินิจอันเหมาะสม

2.1.2 บทความปริทัศน์ (Review Article) หมายถึง งานวิชาการที่ประเมินสถานะล่าสุดทางวิชาการ (State of the Art) เฉพาะทางที่มีการศึกษาค้นคว้า มีการวิเคราะห์และสังเคราะห์ องค์ความรู้ทั้งทางกว้างและทางลึกอย่างทันสมัย โดยให้ ข้อวิพากษ์ที่ชี้ให้เห็นแนวโน้มที่ควรศึกษาและพัฒนาต่อไป

2.1.3 บทความอื่น ๆ เช่น บทความจากประสบการณ์ หรือความชำนาญของผู้นิพนธ์ (Professional Practice) บทความที่เกี่ยวกับนโยบายด้านต่าง ๆ ของหน่วยงาน (Policy Paper)

2.2 บทความวิจัย

มีความยาวไม่น้อยกว่า 8 หน้ากระดาษ A4 หรือไม่น้อยกว่า 2,500 คำ โดยการใช้คำสั่ง Word Count ใน Microsoft Word เพื่อนับคำ (แต่ไม่ควรเกิน 15 หน้ากระดาษ A4) ประกอบด้วย ชื่อเรื่อง (Title) ชื่อผู้นิพนธ์ สถานที่ทำงาน (Work Place of Author and Co-authors) การติดต่อผู้นิพนธ์ (Contact Address of Correspondence) บทคัดย่อ (Abstract) และคำสำคัญ (Keywords ไม่เกิน 3-5 คำ) โดยเนื้อหาดังกล่าวทั้งหมดข้างต้นต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ตามด้วยเนื้อเรื่อง กิตติกรรมประกาศ (ถ้ามี) เอกสารอ้างอิง ภาคผนวก (ถ้ามี)

เนื้อเรื่องจะประกอบด้วย บทนำ (Introduction), วัตถุประสงค์การวิจัย (Objectives), วิธีดำเนินการวิจัย (Materials and Methods), ผลการวิจัย (Results), อภิปรายผล (Discussion), สรุปผลการวิจัย (Conclusion), ข้อเสนอแนะ (Suggestions, ถ้ามี), กิตติกรรมประกาศ (Acknowledgement, ถ้ามี), เอกสารอ้างอิง (References)

บทความวิชาการควรมีความยาวไม่น้อยกว่า 8 หน้ากระดาษ A4 หรือไม่น้อยกว่า 2,500 คำโดยการใช้คำสั่ง Word Count ใน Microsoft Word เพื่อนับคำ (แต่ไม่ควรเกิน 15 หน้ากระดาษ A4) บทความวิชาการควรประกอบด้วย ชื่อเรื่อง ชื่อผู้นิพนธ์ สถานที่ทำงาน การติดต่อผู้นิพนธ์ บทคัดย่อ และคำสำคัญ (Keywords ไม่เกิน 5 คำ) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ตามด้วยเนื้อเรื่อง ซึ่งลักษณะองค์ประกอบของเนื้อเรื่องอาจจะคล้ายคลึงกับบทความวิจัย แต่ไม่มีเนื้อหาของวัสดุ อุปกรณ์และวิธีการทดลอง ผลการวิจัยหรือผลการทดลอง เป็นต้น

3. การส่งต้นฉบับ

ผู้นิพนธ์ต้องดาวน์โหลด (Download) แบบฟอร์มนำส่งบทความ และรูปแบบบทความ และกรอกข้อมูลพร้อมลงลายมือชื่อให้ครบถ้วนในแบบฟอร์มนำส่งบทความ จากนั้นให้สมัครสมาชิกส่งบทความ กรอกข้อมูลให้ครบถ้วนและแนบไฟล์ใบนำส่งบทความและไฟล์บทความในรูปแบบ Word และ PDF โดยดาวน์โหลดแบบฟอร์มสมัครสมาชิก และส่งไฟล์บทความจากเว็บไซต์ <https://www.tci-thaijo.org/index.php/var/index>

4. รูปแบบบทความวิจัยและการพิมพ์เนื้อหาของเรื่อง

เพื่อความสะดวกในการแก้ไข ควรจัดพิมพ์ผลงานทางวิชาการด้วย Microsoft Word for Windows 2003 หรือ 2007 บนกระดาษขนาด A4 ดังนี้ พิมพ์ห่างจากขอบกระดาษด้านบน 1.5 นิ้ว ด้านล่าง 1 นิ้ว และด้านซ้าย 1.5 นิ้ว ด้านขวา 1 นิ้ว ใช้อักษร TH SarabunPSK ขนาดของตัวอักษรเท่ากับ 16 ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ รายละเอียดดังตาราง และใส่เลขหน้ากึ่งกลางล่าง ตั้งแต่ต้นจนจบบทความ บทความจะถูกจัดพิมพ์ในรูปแบบสีขาว-ดำ เท่านั้น

4.1 รูปแบบและขนาดอักษร

ตัวอักษรทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษให้ใช้ตัวอักษรแบบ TH SarabunPSK สีดำ เท่านั้นโดยกำหนดรูปแบบ ขนาด และรายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การกำหนดรูปแบบและขนาดอักษรในบทความต้นฉบับ

ส่วนประกอบบทความ	บทความภาษาไทยและภาษาอังกฤษ Font = TH SarabunPSK	
	ขนาดอักษร	ลักษณะตัวอักษร
ชื่อเรื่องภาษาไทย	22 [CT]	ตัวหนา
ชื่อเรื่องภาษาอังกฤษ	18 [CT]	ตัวหนา
ชื่อผู้นิพนธ์ และผู้นิพนธ์ร่วม	14 [CT]	ตัวปกติ
ที่อยู่ผู้นิพนธ์ และผู้นิพนธ์ร่วม	14 [CT]	ตัวปกติ
E-mail Address ของผู้นิพนธ์ประสานงาน	14 [CT]	ตัวปกติ
หัวข้อบทคัดย่อ และ ABSTRACT	16 [CT]	ตัวหนา
เนื้อหาในบทคัดย่อ และ ABSTRACT	16 [LRJ]	ตัวปกติ
หัวข้อหลักต่าง ๆ เช่น บทนำ วัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการ และอื่น ๆ	16 [LJ]	ตัวหนา
เนื้อหาภายในหัวข้อทุกหัวข้อ	16 [LRJ]	ตัวปกติ

หมายเหตุ: CT = กึ่งกลาง, LJ = ซิดซ้าย, LRJ = Left and Right Justified (กระจายแบบไทย)

4.2 หน้าแรก

หน้าแรกของบทความจะประกอบด้วย ชื่อเรื่อง ชื่อผู้นิพนธ์ และผู้นิพนธ์ร่วม บทคัดย่อ และบ่งบอกสถานที่ทำงานหรือสถานศึกษาของผู้นิพนธ์ และผู้นิพนธ์ร่วม และ E-mail Address ของผู้นิพนธ์ประสานงาน ให้พิมพ์หน้าแรกทั้งแบบภาษาไทยและภาษาอังกฤษอย่างละหน้าเรียงตามลำดับ โดยจัดหน้าเป็นแบบ 1 คอลัมน์ กว้าง 5.7 นิ้ว สำหรับส่วนอื่น ๆ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.2.1 ชื่อเรื่อง

พิมพ์อยู่กึ่งกลางหน้ากระดาษ ขนาดและตัวพิมพ์อักษรตามที่ระบุในตารางที่ 1 โดยชื่อภาษาอังกฤษจะห่างจากชื่อเรื่องภาษาไทย 1 บรรทัด และพิมพ์โดยใช้ตัวพิมพ์ใหญ่ทุกตัวอักษร

4.2.2 ชื่อผู้นิพนธ์

พิมพ์อยู่กึ่งกลางหน้ากระดาษ โดยเว้นจากชื่อเรื่องภาษาอังกฤษ 1 บรรทัด ถ้ามีมากกว่า 1 คน ให้พิมพ์คำว่า “และ” หน้าชื่อคนสุดท้าย โดยให้วรรค 1 ตัวอักษรหน้าคำว่า “และ” แต่ไม่ต้องวรรค 1 ตัวอักษร หลังคำว่า “และ” ถ้ามีมากกว่า 2 คน ให้ใส่เครื่องหมาย “,” คั่นชื่อผู้นิพนธ์คนแรก และให้พิมพ์คำว่า “และ” หน้าชื่อคนสุดท้าย ไม่ต้องใส่คำนำหน้าชื่อหรือตำแหน่งทางวิชาการใด ๆ ทั้งสิ้น และให้ใช้ตัวเลขอารบิกพิมพ์แบบตัวยอกต่อท้ายนามสกุล เพื่อแสดงความแตกต่างของสถานที่ทำงานหรือสถานศึกษา โดยให้ทำเครื่องหมาย * ไว้บนนามสกุล ของผู้นิพนธ์ประสานงาน (เจ้าของ E-mail Address) ดังตัวอย่าง

กนต์ฤทัย คลังพหล^{1*} ศศิธร จันทมฤก², และวัสส์พร จิโรจพันธ์^{1*}

Kanreutai Klangphahol^{1*}, Sasithorn Chanthamaruk² and Wassaporn Jirojphan¹

4.2.3 สถานที่ทำงานหรือสถานศึกษา และ E-mail Address

ให้พิมพ์สถานที่ทำงานหรือสถานศึกษาของผู้นิพนธ์ทุกคนอยู่กึ่งกลางหน้ากระดาษ โดยเว้นจากชื่อผู้นิพนธ์ 1 บรรทัด ให้เรียงลำดับตามหมายเลข และให้พิมพ์หมายเลขตัวยกไว้ด้านหน้าสถานที่ทำงาน

ให้พิมพ์ E-mail Address ของผู้นิพนธ์ประสานงานอยู่กึ่งกลางหน้ากระดาษ ต่อจากบรรทัดสถานที่ทำงานหรือสถานศึกษา ดังตัวอย่าง

กันต์ฤทัย คลังพหล^{1*} ศศิธร จันทมฤกษ์², และวิสส์พร จิโรจพันธ์^{1*}
Kanreutai Klangphahol^{1*}, Sasithorn Chanthamaruk² and Wassaporn Jirojphan¹

¹หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาคณิตศาสตร์ คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

²หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

¹Bachelor of Education Program in Mathematics, Faculty of Education,
Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage, Pathum Thani

²Bachelor of Education Program in Early Childhood, Faculty of Education,
Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage, Pathum Thani

*ผู้นิพนธ์ประสานงาน E-mail: yingyim8@gmail.com

4.2.4 บทคัดย่อ (Abstract) ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

พิมพ์หัวเรื่องคำว่า “บทคัดย่อ” สำหรับบทคัดย่อภาษาไทย และ “ABSTRACT” สำหรับบทคัดย่อภาษาอังกฤษ โดยจัดให้อยู่กึ่งกลางหน้ากระดาษ ส่วนเนื้อความให้จัดพิมพ์เป็นแบบ 1 คอลัมน์ โดยบรรทัดแรกให้ย่อหน้า 0.5 นิ้ว มีจำนวนคำไม่เกินอย่างละ 250 คำ

4.2.5 คำสำคัญ (Keywords) ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

พิมพ์หัวเรื่องคำว่า “คำสำคัญ” ให้พิมพ์เว้นจากบทคัดย่อภาษาไทย 1 บรรทัด และ จัดชิดซ้ายของคอลัมน์ คำสำคัญในแต่ละบทความควรมีประมาณ 3-5 คำ ให้พิมพ์หัวเรื่อง คำว่า “Keywords” (เฉพาะตัวอักษร “K” เท่านั้นที่ใช้ตัวพิมพ์ใหญ่) โดยให้พิมพ์เว้นจากบทคัดย่อ ภาษาอังกฤษ 1 บรรทัด ให้ใช้ตัวอักษรภาษาอังกฤษตัวพิมพ์ใหญ่ทุกตัวแรกของคำ และระหว่างคำสำคัญ ให้ตามด้วยเครื่องหมาย (,) และเว้น 1 ตัวอักษร ก่อนขึ้นคำสำคัญใหม่

4.3 ส่วนอื่น ๆ ของบทความ

เนื้อเรื่อง ได้แก่ บทนำ วัตถุประสงค์การวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย ผลการวิจัย อภิปรายผล สรุปผลการวิจัย ข้อเสนอแนะ (ถ้ามี) กิตติกรรมประกาศ (ถ้ามี) เอกสารอ้างอิง ให้พิมพ์เป็น 1 คอลัมน์ โดยไม่ต้องเว้นบรรทัด เมื่อจะขึ้นหัวข้อใหม่ให้เว้น 1 บรรทัด การพิมพ์หัวข้อให้พิมพ์ชิดซ้ายของแต่ละคอลัมน์ ส่วนของเนื้อเรื่องให้ย่อหน้า 0.5 นิ้ว

4.4 การจัดรูปภาพ ตาราง และการเขียนสมการ

เนื้อหาและข้อมูลภายใน รูปภาพ และตาราง อาจใช้ภาษาไทย หรือ ภาษาอังกฤษได้ โดยรูปภาพทุกรูป และตารางจะต้องมีหมายเลข และคำบรรยายอย่างชัดเจน ในการใส่ตาราง รูปภาพ และกราฟ ในบทความจะต้องใส่หลังจากมีการกล่าวถึงแล้วในเนื้อหา โดยวางไว้กึ่งกลางหน้ากระดาษ

4.4.1 รูปภาพ

รูปภาพ (Pictures) ภาพถ่าย (Photographs) แผนภูมิ (Charts) แผนที่ (Maps) แผนภาพ (Diagrams) และกราฟ (Graphs) ที่เตรียมควรมีขนาดความกว้างไม่เกิน 5.7 นิ้ว และความละเอียดที่เหมาะสม โดยตัวอักษรที่ปรากฏในรูปภาพจะต้องมีขนาดใหญ่สามารถอ่านได้สะดวก และต้องไม่เล็กกว่าตัวอักษรในเนื้อเรื่อง และเมื่อย่อขนาดลงที่ความกว้าง 3.02 นิ้ว จะต้องยังสามารถเห็นรายละเอียดของภาพที่ชัดเจน รูปถ่ายของรูปภาพจะต้องเป็นเส้นสีดำ ส่วนรูปถ่ายควรจะเป็นรูปขาวดำที่มีความคมชัด รูปภาพควรมีรายละเอียดเท่าที่จำเป็นเท่านั้น และเพื่อความสวยงามให้เว้นบรรทัดเหนือรูปภาพ 1 บรรทัด และเว้นใต้คำบรรยายรูปภาพ 1 บรรทัด ชื่อภาพให้จัดวางไว้ชิดริมซ้าย โดยวางไว้ใต้ภาพ ภาษาไทยใช้คำว่า **ภาพที่** ภาษาอังกฤษ ใช้คำว่า **Figure** ตามด้วยหมายเลขภาพ ห่างจากคำว่าภาพที่ 1 ตัวอักษร ใช้ลักษณะตัวเลขเป็นตัวหนา และเว้น 1 ตัวอักษรตามด้วยชื่อภาพ ควรระบุที่มาของภาพ (ถ้ามี) โดยระบุคำว่า ที่มา ให้ตรงกับคำว่าภาพที่ ด้วยรูปแบบอักษรปกติ ตามด้วยเครื่องหมายทวิภาค (:) แล้วเว้น 1 ตัวอักษรตามด้วยแหล่งอ้างอิง ตามหลักการอ้างอิงดังตัวอย่าง

ภาพที่ 1 ภาพตัวอย่างต้องเป็นภาพที่ชัดเจนเมื่อลองพิมพ์ขาว-ดำ
ที่มา: สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน (2557)

4.4.2 ตาราง

ตารางทุกตารางจะต้องมีหมายเลข และคำบรรยายกำกับเหนือตาราง เพื่อความสวยงามให้เว้นบรรทัดเหนือชื่อตาราง 1 บรรทัด และเว้นใต้ตาราง/หมายเหตุตาราง หรือ ที่มา 1 บรรทัด ชื่อตารางภาษาไทยใช้คำว่า **ตารางที่** ภาษาอังกฤษ ใช้คำว่า **Table** ตามด้วย หมายเลขภาพห่างจากคำว่าตารางที่ 1 ตัวอักษร ใช้ลักษณะตัวเลขเป็นตัวหนา และเว้น 1 ตัวอักษร ตามด้วยชื่อตาราง โดยจัดรูปแบบชิดริมซ้าย ดังตัวอย่างตามตารางที่ 1

การระบุหมายเหตุท้ายตาราง ให้ระบุคำว่า หมายเหตุ ด้วยรูปแบบอักษรปกติ ตามด้วย เครื่องหมายทวิภาค (:) และเว้น 1 ตัวอักษร จึงตามด้วยข้อความของหมายเหตุ ควรระบุที่มา ของตาราง (ถ้ามี) โดยระบุคำว่า ที่มา: แล้วเว้น 1 ตัวอักษรตามด้วยแหล่งอ้างอิง ตามหลักการอ้างอิง ดังตัวอย่าง

ตารางที่ 1 ตัวอย่างตารางที่แสดงในบทความต้องมีการกล่าวอ้างในเนื้อหาหมาก่อนทุกครั้ง และไม่ควรมีเส้นแบ่งสดมภ์ (Column) ยกเว้นกรณีจำเป็น

หัวตารางนิยมใช้ตัวหนา	หัวตารางนิยมใช้ตัวหนา	
	หรือตามความเหมาะสม	ตามรูปแบบเนื้อหา
เนื้อหาตารางใช้ตัวปกติ	1,543.00	อักษร
เส้นแบ่งสดมภ์ไม่ควรปรากฏ	245.00	ตัวเลข
เนื้อหาตารางใช้ตัวปกติ	25,634.00	สัญลักษณ์

หมายเหตุ: ขนาดตัวอักษรในตารางอาจมีการปรับให้เหมาะสมแต่อย่างไรก็ตามต้องคำนึงถึงความชัดเจน เป็นสำคัญ

ที่มา: สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน (2555)

4.4.3 สมการ

ต้องพิมพ์อยู่กึ่งกลางหน้า หรือในกรณีที่มีสมการมีความยาวมากอาจยอมให้มีความกว้างได้เต็มหน้ากระดาษ และจะต้องมีหมายเลขกำกับอยู่ภายในวงเล็บ ตำแหน่งของหมายเลขสมการจะต้องอยู่ชิดขอบด้านขวา ดังตัวอย่างนี้ และเพื่อความสวยงามให้เว้นบรรทัด เหนือสมการ 1 บรรทัด และเว้นใต้สมการ 1 บรรทัด เมื่อจะกล่าวอ้างอิงถึงสมการที่ (1) ให้ใส่วงเล็บด้วยเสมอ ดังตัวอย่าง

$$5a+b = 11c^2 \quad (1)$$

5. การอ้างอิงและเอกสารอ้างอิง

การอ้างอิงในเนื้อหาความทุกการอ้างอิงที่ปรากฏในเนื้อหาจะต้องมีในส่วนเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ และห้ามใส่เอกสารอ้างอิงโดยปราศจากการอ้างอิงในเนื้อหาบทความ และให้ใช้การอ้างอิงตามระบบอ้างอิงแบบนาม-ปี โดยมีรายละเอียดการอ้างอิงดังนี้ (สามารถดูเพิ่มเติมได้จากเว็บไซต์ <http://acad.vru.ac.th>)

5.1 การอ้างอิงในเนื้อหา

5.1.1 กรณีการอ้างอิงเอกสารภาษาต่างประเทศ ให้ใช้ชื่อสกุลตามด้วยปีที่ตีพิมพ์ในเอกสาร เช่น

Voss (1998) หรือ (Voss, 1998) แล้วแต่โครงสร้างประโยค และ (Hayes & Berkowitz, 2006) ในกรณีที่ผู้นิพนธ์มากกว่า 3 คนขึ้นไป (Paul et al., 1999) หรือ Paul et al. (1999)

5.1.2 กรณีการอ้างอิงเอกสารภาษาไทยให้ใส่ชื่อและนามสกุลของผู้นิพนธ์ ตามด้วยปี พ.ศ. เช่น

กริช สืบสนธิ์ (2545) หรือ (กริช สืบสนธิ์, 2545) และ ดำรง สืบสกุล และคณะ (2550) หรือ (ดำรง สืบสกุล และคณะ, 2550) ในกรณีที่ผู้นิพนธ์มากกว่า 3 คนขึ้นไป

5.1.3 การอ้างอิงเอกสารมากกว่าหนึ่งรายการในวงเล็บเดียวกัน ให้เรียงลำดับตามตัวอักษร โดยคั่นด้วยเครื่องหมายอัฒภาค “;” ไม่ต้องเว้นหน้าเครื่องหมายนี้ แต่ให้เว้น 1 ตัวอักษรหลังเครื่องหมาย เช่น

(เยาวนุช แสงยนต์, 2551; สุพาดา อินทรานุกูล, 2545) และ (Kartner, 1973; Kartner & Russel, 1975)

5.1.4 การอ้างอิงเอกสารที่ไม่ปรากฏนามผู้แต่งให้ใช้คำว่า นิรนาม สำหรับเอกสารภาษาไทย และคำว่า Anonymous สำหรับเอกสารภาษาต่างประเทศแทนชื่อผู้แต่ง เช่น

(นิรนาม, 2541) (Anonymous, 1999)

5.1.5 การอ้างอิงเอกสารที่ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์ ในตำแหน่งที่ต้องระบุปีที่พิมพ์ ให้ระบุม.ป.ป. สำหรับเอกสารภาษาไทย เช่น

(สถาบันอินทรีย์จันทร์สถิตย์เพื่อการค้นคว้าและพัฒนาด้านพืชศาสตร์, ม.ป.ป.) และ n.d. สำหรับ เอกสารภาษาต่างประเทศ เช่น (Miller, n.d.)

5.1.6 การอ้างอิงเอกสารสองทอด

ในกรณีที่ไม่สามารถสืบค้นจากเอกสารต้นฉบับ ต้องสืบค้นจากเอกสารที่ผู้อื่นได้อ้างอิงไว้ (Secondary Source) เขียนได้ 2 แบบ คือ

(1) การอ้างอิงผู้เขียนที่นำผลงานผู้อื่นมาอ้างอิง เช่น ธีรวุฒิ เอกะกุล เขียนตำราใน พ.ศ. 2543 ได้อ้างอิง Krejcie & Morgan (1970) ให้ระบุชื่อผู้แต่งและปีที่พิมพ์ของเอกสารอันดับรอง ตามด้วยคำว่า “อ้างถึง” สำหรับเอกสารภาษาไทย หรือคำว่า “Cited” สำหรับเอกสารภาษาต่างประเทศ แล้วระบุชื่อผู้แต่งและปีที่พิมพ์ของเอกสารอันดับแรก ดังตัวอย่าง

“.....คำนวณจากตารางสำเร็จรูปของเครจซี่ และมอร์แกน (ธีรวุฒิ เอกะกุล, 2543 อ้างถึง Krejcie & Morgan, 1970)”

“.....โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-coefficient) ของ Cronbach (ยุทธพงษ์ กัยวรรณ, 2543 อ้างถึง Cronbach, 1974) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่น.....”

“.....ตามแนวความคิดของ Best (ประคอง กรรณสูต, 2538 อ้างถึง Best, 1978).....”

“.....ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Yamane (วรรณิ แกมเกต, 2551 อ้างถึง Yamane, 1973).....”

(2) การอ้างอิงโดยระบุชื่อผู้แต่งต้นฉบับ (Original) ที่ผู้อื่นนำมาอ้างอิง ต่อในกรณีหนังสือของ ธีรวุฒิ เอกะกุล (2543) ให้ระบุชื่อผู้แต่งและปีที่พิมพ์ ตามด้วย “อ้างอิง” สำหรับเอกสารภาษาไทย หรือคำว่า “Cited in” สำหรับเอกสารภาษาต่างประเทศ แล้วระบุชื่อผู้ให้นำ ผลงานนั้นมาอ้างอิง ดังตัวอย่าง

“.....คำนวณจากตารางสำเร็จรูปของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 อ้างใน ธีรวุฒิ เอกะกุล, 2543)”

“.....โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-coefficient) ของ Cronbach (Cronbach, 1974 อ้างใน ยุทธพงษ์ กัยวรรณ, 2543) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่น.....”

“.....ตามแนวความคิดของ Best (Best, 1978 อ้างใน ประคอง กรรณสูต, 2538).....”

“.....ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Yamane (Yamane, 1973 อ้างใน วรรณิ แกมเกต, 2551).....”

5.2 การเขียนเอกสารอ้างอิง

การเขียนเอกสารอ้างอิง เรียงลำดับตามตัวอักษรภาษาไทยก่อน ตามด้วยอ้างอิง ภาษาอังกฤษ กรณีที่ไม่มีชื่อผู้แต่งให้เรียงตามชื่อเรื่องแทน กรณีที่ผู้แต่งคนเดียวกันแต่มีเอกสารอ้างอิง หลายรายการ ให้เรียงตามปี พ.ศ. โดยให้กำหนดอักษร ก, ข, ค กำกับไว้ที่ ปี พ.ศ. ด้วย สำหรับ เอกสารภาษาไทย และ อักษร a, b, c สำหรับภาษาต่างประเทศ และในรายการที่สองไม่ต้องพิมพ์ ชื่อผู้บันทึกให้ขีดเส้นเข้าไปประมาณ 0.5 นิ้ว หรือประมาณ 7 เคาะ แล้วตามด้วยเครื่องหมายมหัพภาค (.) ดังตัวอย่าง

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. (2547ก). **ตำราชุดฝึกอบรมหลักสูตร “นักวิจัย”**.

(พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.).

_____. (2547ข). **นิยามเกี่ยวกับการวิจัย**. [ออนไลน์], เข้าถึงได้จาก:

[http://www.nrct.go.th/mod/es.php?op=modload&name=Sections&](http://www.nrct.go.th/mod/es.php?op=modload&name=Sections&file=index)

[file=index](http://www.nrct.go.th/mod/es.php?op=modload&name=Sections&file=index). (2548, 14 เมษายน).

กรณีที่ผู้นิพนธ์คนเดียวกัน แต่มีเอกสารอ้างอิงหลายรายการ และเอกสารอ้างอิงแต่ละรายการพิมพ์ ปี พ.ศ. เดียวกัน ให้จัดเรียง ลำดับตัวอักษรของชื่อเรื่องหรือชื่อหนังสือ

บรรทัดแรกของเอกสารและสิ่งอ้างอิงแต่ละเรื่อง อักษรตัวแรกห่างจากริมกระดาษ ด้านซ้าย 1.5 นิ้ว บรรทัดที่สองและบรรทัดต่อ ๆ ไป ให้ย่อหน้าโดยเว้นอีก 1 tab (อัตโนมัติ) หรือ 0.5 นิ้ว โดยมีรายละเอียดดังนี้

5.2.1 การพิมพ์ให้ถือหลักการเว้นระยะหลังเครื่องหมายวรรคตอน ดังนี้

หลังเครื่องหมายทวิภาค (:) เว้นวรรค 1 ตัวอักษร

หลังเครื่องหมายอัฒภาค (;) เว้นวรรค 1 ตัวอักษร

หลังเครื่องหมายจุลภาค (,) เว้นวรรค 1 ตัวอักษร

หลังเครื่องหมายมหัพภาค (.) เว้นวรรค 2 ตัวอักษร (ยกเว้นหลังอักษรย่อ เว้นวรรค 1 ตัวอักษร)

หน้าเครื่องหมายไม่ต้องเว้นวรรค ให้พิมพ์ติดกับตัวอักษรหรือสระตัวสุดท้ายของคำ

เครื่องหมายยัติภังค์ (-) ให้พิมพ์ติดกับตัวอักษรทั้งข้างหน้าและข้างหลังเครื่องหมาย

5.2.2 การลงรายการครั้งที่พิมพ์

รายการครั้งที่พิมพ์ ให้อยู่ในเครื่องหมายวงเล็บต่อจากชื่อเรื่อง และลงรายการตั้งแต่พิมพ์ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป (พิมพ์ครั้งแรก หรือ พิมพ์ครั้งที่ 1 ไม่ต้องลงรายการ) โดยมีรายละเอียดดังนี้

พิมพ์ครั้งที่ 2 = 2nd ed.

พิมพ์ครั้งที่ 3 = 3rd ed.

พิมพ์ครั้งที่ 4 = 4th ed.

พิมพ์ครั้งที่ 5 = 5th ed.

พิมพ์ครั้งที่ 6 = 6th ed.

5.2.3 รูปแบบการเขียนเอกสารอ้างอิงจากหนังสือ

กรณีชื่อผู้นิพนธ์ คนไทยให้ลงชื่อ ตามด้วยนามสกุล และตัดคำนำหน้านามออก เช่น นาย นาง นางสาว Mr. Mrs. ตัดตำแหน่งทางวิชาการออก เช่น ผศ. รศ. ศ. และให้ตัดคำระบุดาชีพออกเช่นเดียวกัน เช่น นายแพทย์ แพทย์หญิง พันตำรวจโท ร้อยตำรวจเอก เป็นต้น

กรณีที่ผู้นิพนธ์เป็นชาวต่างชาติให้นามสกุลขึ้นก่อนตามด้วยอักษรย่อทั้งชื่อต้น ชื่อกลาง (ถ้ามี) โดยใช้เครื่องหมายจุลภาคคั่น (,) แบ่งชื่อสกุล และชื่อต้น

ตัวอย่าง (ผู้นิพนธ์คนเดียว)

ชื่อ✓สกุลผู้แต่ง.✓✓(ปี พ.ศ.).✓✓ชื่อหนังสือ.✓✓(พิมพ์ครั้งที่✓X).✓✓เมืองที่พิมพ์:✓
✓✓✓✓✓✓✓สำนักพิมพ์.

เกษมชาติ นเรศเสนีย์. (2555). การบริหารองค์การในภาวะวิกฤต. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ:
วิสคอมเซ็นเตอร์.

ยุทธ ไถยวรรณ์. (2548). วิธีวิจัยทางธุรกิจ. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.

วรรณิ แกมเกตุ. (2551). วิธีวิทยาการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Best, J. W. (1978). *Research in Education*. (3rd ed). New Jersey: Prentice Hall.

Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. (3rd ed). New York:
Harper & Row.

- หมายเหตุ** 1. เครื่องหมาย✓แสดงว่าเว้นระยะ 1 ตัวอักษร หรือเคาะ 1 ครั้ง และในกรณีที่ขึ้นบรรทัดใหม่แต่ยังไม่สิ้นสุดการลงรายการ ให้เว้นระยะ 7 ตัวอักษร หรือใช้วิธีการตั้ง Tab ที่ 0.5 นิ้ว ก็ได้จะได้ไม่ต้องเสียเวลานับระยะ
2. เครื่องหมาย X ให้ใส่ครั้งที่พิมพ์ ตั้งแต่พิมพ์ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป

ตัวอย่าง (ผู้นิพนธ์สองคน)

ชื่อ✓สกุลผู้นิพนธ์คนที่ 1✓และชื่อ✓สกุลผู้แต่งคนที่ 2.✓✓(ปี พ.ศ.).✓✓ชื่อหนังสือ.✓✓
✓✓✓✓✓✓✓(พิมพ์ครั้งที่✓X).✓✓เมืองที่พิมพ์:✓สำนักพิมพ์.

ยุทธ ไถยวรรณ์ และกุสุมา ผลาพรหม. (2553). *พื้นฐานการวิจัย*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2542). *การวัดด้านจิตพิสัย*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

Best, J. W. & Kahn, J. V. (1986). *Research in Education*. (5th ed). New Jersey:
Prentice-Hall.

หมายเหตุ ให้ใช้เครื่องหมาย & แทนคำว่า and ในกรณีที่เป็นการลงรายการภาษาอังกฤษ

ตัวอย่าง (ผู้แต่งสามคน)

ชื่อ✓สกุลผู้นิพนธ์คนที่ 1,✓ชื่อ✓สกุลผู้นิพนธ์คนที่ 2✓และชื่อ✓สกุลผู้นิพนธ์คนที่ 3.✓✓
✓✓✓✓✓✓✓(ปี พ.ศ.).✓✓ชื่อหนังสือ.✓✓(พิมพ์ครั้งที่✓X).✓✓เมืองที่พิมพ์:✓สำนักพิมพ์.

ศิริชัย กาญจนวาสี, ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์ และดิเรก ศรีสุขโข. (2547). *การเลือกใช้สถิติที่เหมาะสม
สำหรับการวิจัย*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: บุญศิริการพิมพ์.

Sadlack, R. G., Theodorson, G. A. & Stanley, J. (1992). *Social Research: Theory
and Methods*. Chestnut: Hill Enterprises.

หมายเหตุ ในกรณีที่เมืองที่พิมพ์เป็นกรุงเทพมหานคร ให้ลงรายการเป็น กรุงเทพฯ

ตัวอย่าง (ผู้นิพนธ์มากกว่าสามคน)

ชื่อ✓สกุลผู้นิพนธ์คนที่ 1✓และคณะ✓✓(ปี พ.ศ.).✓✓ชื่อหนังสือ.✓✓(พิมพ์ครั้งที่✓X).✓✓
✓✓✓✓✓✓✓เมืองที่พิมพ์:✓สำนักพิมพ์.

จิรภา แสณเกษม และคณะ. (2545). การวิจัยทางธุรกิจ. กรุงเทพฯ: พิทักษ์อักษร.

ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และคณะ. (2545). ระเบียบวิธีการวิจัย. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.

Guy, T. J. et al. (1992). *Social Research: Theory and Methods*. Chestnut:
Hill Dnterprises.

ตัวอย่าง (ผู้นิพนธ์ที่เป็นบรรณาธิการ)

ชื่อ✓สกุล.✓✓(บก.).✓✓(ปี.พ.ศ.).✓✓ชื่อหนังสือ.✓✓(พิมพ์ครั้งที่✓X).✓✓เมืองที่พิมพ์:✓
✓✓✓✓✓✓✓สำนักพิมพ์.

สุเทพ บุญซ้อน. (บก.). (2545). *วิธีวิทยาการวิจัยทางสังคมศาสตร์ในระดับบัณฑิตศึกษา
ของไทย*. กรุงเทพฯ: ทีแอนด์ดีการพิมพ์.

Gootnick, D. E. (Ed.). (1984). *The Standard Handbook of Business
Communication*. New York: The Free.

ตัวอย่าง (ผู้นิพนธ์ที่เป็นผู้รวบรวม)

ชื่อ✓สกุล.✓✓(ผู้รวบรวม).✓✓(ปี.พ.ศ.).✓✓ชื่อหนังสือ.✓✓(พิมพ์ครั้งที่✓X).✓✓
✓✓✓✓✓✓✓เมืองที่พิมพ์:✓สำนักพิมพ์.

ดำรงศักดิ์ ชัยสนิท. (ผู้รวบรวม). (2547). *การวิจัยการตลาด*. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.

ตัวอย่าง (ผู้นิพนธ์ที่เป็นสถาบัน หน่วยงานราชการ)

ให้ลงชื่อเต็มของสถาบัน โดยเรียงลำดับหน่วยงานย่อยก่อนหน่วยงานใหญ่ ถ้าสถาบันนั้น
เป็นหน่วยงานของรัฐบาล การระบุชื่อควรเริ่มต้นตั้งแต่ระดับกรมเป็นอย่างต่ำ

ชื่อหน่วยงานราชการ.✓✓(ปี พ.ศ.).✓✓ชื่อหนังสือ.✓✓(พิมพ์ครั้งที่✓X). ✓✓เมืองที่พิมพ์:✓
✓✓✓✓✓✓✓สำนักพิมพ์.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2538). *แนวทางการพัฒนาแรงงานในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ:
กระทรวงศึกษาธิการ.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2549). *การพัฒนาอุดมศึกษาไทย*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2546*. กรุงเทพฯ:
นานมีบุ๊คส์ พับลิเคชันส์.

สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2555). *คู่มือการเขียนผลงานทางวิชาการ*. ปทุมธานี:
ศูนย์เรียนรู้การผลิตและจัดการธุรกิจสิ่งพิมพ์ดิจิทัล.

5.2.4 รูปแบบการเขียนจากวิทยานิพนธ์ หรือปริญญาานิพนธ์

ตัวอย่าง

ชื่อ✓สกุล.✓✓(ปี พ.ศ.).✓✓ชื่อวิทยานิพนธ์.✓✓ชื่อปริญญา.✓✓สาขาวิชา✓คณะ✓
✓✓✓✓✓✓มหาวิทยาลัย.

จิรพร สร้อยสุวรรณ. (2547). การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของ
นักศึกษาชายในสถาบันราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสุศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธิดา สุขใจ. (2549). แรงจูงใจในการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการ: ศึกษากรณี
ส่วนโรงงานฟอกย้อม 2 บริษัท ยูเนียนอุตสาหกรรมสิ่งทอ จำกัด (มหาชน).
ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการบริหารทั่วไป
คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

นคร สำเภาทิพย์. (2544). การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาเพื่อความมั่นคง
พื้นที่อำเภอนาแห้ว จังหวัดเลย. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

นพพร ศุภพัฒน์. (2549). ความสัมพันธ์ของแรงจูงใจกับผลปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน
ในสังกัดส่วนกลางของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ. ภาคนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการทั่วไป บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.

นพวรรณ อีร์พันธ์เจริญ. (2546). การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมด้านการอนุรักษ์
สิ่งแวดล้อม ศิลปกรรมในสถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา จังหวัด
พระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

พวงเพชร พลทอง, นางลักษณ สมณะ และเผด็จ หงส์ทอง. (2553). การศึกษาพฤติกรรม
การเรียนรู้และการพัฒนาตนเองของบุคลากรสายสนับสนุน มหาวิทยาลัยราชภัฏ
วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์. การค้นคว้าอิสระ
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี.

Kasemsri, K. (2005). **Participatory Communication in City Radio FM 96.0.**
Master of Science Thesis in Development Communication, Graduate
Kasetsart University.

Pongsophon, P. (2006). **Enhancing Thai Students' Scientific Understanding of
Evolution: A Social Constructivist Approach.** Doctor of Philosophy
Thesis in Science Education, Graduate Kasetsart University.

5.2.5 รูปแบบการเขียนจากหนังสือที่มีลักษณะเป็นการรวบรวมบทความ หรือหนังสือที่มีผู้พิมพ์ประจำบท

ตัวอย่าง

ชื่อ✓สกุลผู้พิมพ์ประจำบท หรือชื่อผู้พิมพ์บทความ.✓✓(ปี พ.ศ.).✓✓ชื่อบท หรือ
✓✓✓✓✓✓ชื่อบทความ.✓✓ใน✓ชื่อหนังสือ.✓✓(พิมพ์ครั้งที่✓X).✓✓
✓✓✓✓✓✓(หน้าของบทความ).✓✓เมืองที่พิมพ์:✓สำนักพิมพ์.
แมนมาส ขวลิขิต, กริช สืบสนธิ์ และสมพิศ คูศรีพิทักษ์. (2539). หน่วยที่ 1 การสื่อสารกับ
งานสารนิเทศ. ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการสื่อสาร = Communication 13202
หน่วยที่ 1-8 (พิมพ์ครั้งที่ 4). (หน้า 1-37). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

5.2.6 รูปแบบการเขียนเอกสารอ้างอิงจากรายงานการวิจัย

ตัวอย่าง

ชื่อ✓สกุล.✓✓(ปี พ.ศ.).✓✓ชื่อรายงานวิจัย.✓✓เมืองที่พิมพ์:✓สำนักพิมพ์.
ดำรงค์ วัฒนา. (2540). รายงานการวิจัยเรื่องการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ. กรุงเทพฯ:
สำนักงานคณะกรรมการพลเรือน.

5.2.7 รูปแบบการเขียนเอกสารอ้างอิงจากวารสาร และนิตยสาร

ตัวอย่าง

ชื่อ✓สกุลผู้พิมพ์บทความ.✓✓(ปี พ.ศ.).✓✓ชื่อบทความ.✓✓ชื่อเต็มของวารสาร.✓✓
✓✓✓✓✓✓ปีที่(ฉบับที่): หน้าของบทความ.
ศิริวรรณ มนอัคระผดุง. (2555). สถานการณ์การคอร์รัปชันของประเทศไทย.
วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์. 2(1): 1-10.
Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research
activities. *Education and Psychological Measurement*. 30(3): 607-610.
McCarthy, B. & Hagan, J. (1992). Mean streets: The theoretical significance of
situational delinquency among homeless youths. *American Journal of
Sociology*. 98(3): 597-627.

5.2.8 รูปแบบการเขียนบรรณานุกรมจากหนังสือพิมพ์

ตัวอย่าง

ชื่อ✓สกุล.✓✓(ปี พ.ศ., ✓วัน✓เดือน).✓✓ชื่อบทความหรือชื่อคอลัมน์.✓✓ชื่อหนังสือพิมพ์.✓✓
✓✓✓✓✓✓หน้าที่ตีพิมพ์.
นวลจันทร์ จินตนาพันธ์. (2546, 14 กุมภาพันธ์). ปรับหนี้เพิ่มแรงขับฟันเศรษฐกิจยั่งยืน.
คมชัดลึก. หน้า 15.
สัมพันธ์ พันธุ์พภักษ์. (2555, 8 ธันวาคม). สทศ. เดือนรีบสมัครสอบก่อนระบบปิด. *ไทยรัฐ*.
หน้า 12.

5.2.9 รูปแบบการเขียนเอกสารอ้างอิงจากรายงานการประชุม

ตัวอย่าง

ชื่อ✓สกุลของวิทยากร หรือผู้บรรยาย.✓✓(ปี พ.ศ.).✓✓ชื่อเรื่อง หรือชื่อหัวข้อที่บรรยาย.✓✓
✓✓✓✓✓✓✓✓ใน✓ชื่อรายงานการประชุม.✓✓ครั้งที่ประชุม.✓✓วัน✓เดือน✓ปี ที่ประชุม.✓✓
✓✓✓✓✓✓✓✓(หน้าของเอกสารการประชุม).✓✓เมืองที่พิมพ์:✓สำนักพิมพ์.

จิราพรรณ สำเภาทอง. (2552). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการโรงพยาบาล
ของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี. ใน การประชุมทางวิชาการ
เสนอผลงานวิจัยและนิทรรศการ การวิจัยบัณฑิตศึกษาสู่การพัฒนาประเทศ. ครั้งที่ 2.
29 สิงหาคม 2552. (183-188). สุราษฎร์ธานี: เครือข่ายอุดมศึกษาภาคใต้ตอนบน
และมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

วรกร คำสิงห์นอก. (2550). ยุทธศาสตร์การพัฒนาร่วมกันมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อสร้าง
พรรคการเมืองอย่างยั่งยืน. ใน การประชุมทางวิชาการเพื่อเสนอผลงานวิจัยเรียนรู้
งานวิจัยขยายผลสู่ชุมชน. ครั้งที่ 3. 28 สิงหาคม 2550. (54-61). นครราชสีมา:
สถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

5.2.10 รูปแบบการเขียนเอกสารอ้างอิงจากสื่อทัศนวัสดุต่าง ๆ เช่น ภาพยนตร์

ภาพเคลื่อนไหว ภาพนิ่ง แผนที่ แผนภูมิ ฯลฯ ให้ระบุลักษณะของสื่อทัศนวัสดุเอาไว้ด้วย

ประเภทของสื่อทัศนวัสดุ

ภาษาไทย

ภาษาอังกฤษ

[สไลด์]

[Slides]

[ซีดี]

[Compact Discs]

[ฟิล์ม]

[Film]

[ฟิล์มสตริป]

[Filmstrip]

[แผนที่]

[Map]

[แผนภูมิ]

[Chart]

[แผ่นใส]

[Transparencies]

[ภาพยนตร์]

[Motion Picture]

[รายการวิทยุ]

[Radio Program]

[รายการโทรทัศน์]

[Television Program]

[รูปภาพ]

[Picture]

[วีดิทัศน์]

[Videotape]

ฯลฯ

ตัวอย่าง กรณีที่มีชื่อผู้พิมพ์ หรือผู้รับผิดชอบ

ชื่อ✓สกุลผู้พิมพ์.✓✓(ปีที่ผลิต).✓✓ชื่อเรื่อง.✓✓[ชนิดของวัสดุ].✓✓สถานที่ผลิต:✓
✓✓✓✓✓✓✓✓หน่วยงานที่เผยแพร่/ผู้ผลิต.
การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (ม.ป.ป.). แผนที่จังหวัดปทุมธานี. [แผนที่]. กรุงเทพฯ:
การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
สมศิริ อรุณทัย. (2540). ลายเส้น. [รูปภาพ]. ม.ป.ท.
สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย. (2527). เทคโนโลยีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต.
[วีดิทัศน์]. กรุงเทพฯ: สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย.
อรวี สัจจานนท์. (2539). เพชรน้ำหนึ่ง ชุดที่ 3 รักต้องห้าม. [ซีดี]. กรุงเทพฯ: เอ็มจีอี.
เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง. (2543, 20 กุมภาพันธ์). ตามหาแก่นธรรม. [รายการโทรทัศน์]. กรุงเทพฯ:
สถานีโทรทัศน์สีช่อง 9.

ก. รูปแบบการเขียนเอกสารอ้างอิงจากต้นฉบับตัวเขียน

ตัวอย่าง

ชื่อผู้พิมพ์หรือผู้รับผิดชอบ.✓✓(ปี,✓วัน✓เดือน).✓✓ชื่อเรื่อง.✓✓[ลักษณะเอกสาร].✓✓
✓✓✓✓✓✓✓✓เลขทะเบียน. (ถ้ามี)
หอสมุดแห่งชาติ. (ม.ป.ป.). บาลีพระขุททกติกขา. [หนังสือโบราณ]. เลขที่ 3980/ก/1.

ข. รูปแบบการเขียนเอกสารอ้างอิงจากสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์

1) รูปแบบการเขียนเอกสารอ้างอิงจากฐานข้อมูลออนไลน์

ตัวอย่าง

ชื่อ✓สกุล.✓✓(ปีที่พิมพ์).✓✓ชื่อเรื่อง.✓✓[ออนไลน์],✓เข้าถึงได้จาก:✓หรือ[Online],✓
✓✓✓✓✓✓✓✓Available:✓ชื่อฐานข้อมูล หรือแหล่งสารสนเทศ.✓✓(ปี พ.ศ.,✓วันที่✓เดือนที่ทำการ
สืบค้นข้อมูล).
Gsrcia, G. E. (1991). Factors Influencing the English Reading Test Performance
of Speaking. [Online], Available: DIALOG(R) Item: EJ435642.
(2005, 12 January).

2) รูปแบบการเขียนเอกสารอ้างอิงจากฐานข้อมูลซีดี-รอม

ตัวอย่าง

ชื่อ✓สกุล.✓✓(ปีที่พิมพ์ หรือปีที่ทำการสืบค้น).✓✓ชื่อเรื่อง.✓✓[ซีดี-รอม],✓
✓✓✓✓✓✓✓✓เข้าถึงได้จาก:✓หรือ[CD-ROM],✓Available:✓ชื่อฐานข้อมูลซีดี-รอม.✓✓
✓✓✓✓✓✓✓✓(ปี พ.ศ.,✓วันที่✓เดือนที่ทำการสืบค้น).
Arms, W. Y. (2000). Small Business. [CD-ROM], Available: ABI/INFROM,
(2003, 12 May).

3) รูปแบบการเขียนเอกสารอ้างอิงจากบริการสารสนเทศอื่น ๆ บนอินเทอร์เน็ต

ตัวอย่าง

ชื่อ✓สกุล✓✓(ปีที่พิมพ์ หรือปีที่ทำการสืบค้น).✓✓ชื่อเรื่อง✓✓[ออนไลน์],✓
✓✓✓✓✓✓✓เข้าถึงได้จาก:✓หรือ [Online],✓Available:✓ชื่อเว็บไซต์ หรือ
✓✓✓✓✓✓✓แหล่งสารสนเทศ.✓✓(ปีพ.ศ.,✓วันที่✓เดือนที่ทำการสืบค้นข้อมูล).
แผนกบริการค้นคว้าและวิจัย สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยกรุงเทพ. (2554). รูปแบบการเขียน
บรรณานุกรม. [ออนไลน์], เข้าถึงได้จาก:
http://library.bu.ac.th/help/libmanuals/other/Write_APA_Thai.pdf.
(2555, 19 ธันวาคม).
Computer Crime and Intellectual Property Section (CCIPS). (2003). **How to
Report Internet-related Crime**. [Online], Available:
<http://www.cybercrime.gov/reporting.htm>. (2004, 17 January).

4) หนังสือออนไลน์ กรณีที่มีทั้งฉบับตีพิมพ์ และฉบับออนไลน์ให้เขียนเหมือน เอกสารอ้างอิงหนังสือที่ตีพิมพ์ตามด้วย วันที่สืบค้น ชื่อแหล่งสารสนเทศ และที่อยู่บนอินเทอร์เน็ต

ตัวอย่าง

ชื่อ✓สกุล✓✓(ปี พ.ศ.).✓✓ชื่อหนังสือ✓✓(พิมพ์ครั้งที่✓X).✓✓เมืองที่พิมพ์:✓สำนักพิมพ์.✓
✓✓✓✓✓✓✓[ออนไลน์],✓เข้าถึงได้จาก:✓หรือ [Online],✓Available:✓ชื่อฐานข้อมูล
✓✓✓✓✓✓✓หรือแหล่งสารสนเทศ.✓✓(ปี พ.ศ.,✓วันที่✓เดือนที่ทำการสืบค้นข้อมูล).
สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
(2555). **คู่มือการเขียนผลงานทางวิชาการ**. ปทุมธานี:
ศูนย์เรียนรู้การผลิตและจัดการธุรกิจสิ่งพิมพ์ดิจิทัล. [ออนไลน์], เข้าถึงได้จาก:
http://acad.vru.ac.th/acad_guide_2555/acad_guide_2555_01.php.
(2555, 10 ธันวาคม).
Kizza, J. M. (2004). **Ethical and Social Issues in the Information Age**. (2nd ed.)
New York: Springer-Verlag. [Online], Available:
<http://www.netlibrary.com/reader>. (2008, 4 February).

5) รูปแบบการเขียนเอกสารอ้างอิงสองทอด

ในกรณีที่ไม่สามารถสืบค้นจากเอกสารต้นฉบับ ต้องสืบค้นจากเอกสารที่ผู้อื่นได้
อ้างอิงไว้ (Secondary Source) เขียนได้ 2 แบบ คือ

(1) การอ้างอิงผู้เขียนที่นำผลงานผู้อื่นมาอ้างอิง เช่น ธีรวุฒิ เอกะกุล เขียน
ตำราใน พ.ศ. 2543 ได้อ้างอิง Krejcie & Morgan (1970) ให้ระบุชื่อผู้แต่งและปีที่พิมพ์ของเอกสาร
อันดับรอง ตามด้วยคำว่า “อ้างอิง” สำหรับเอกสารภาษาไทย หรือคำว่า “Cited” สำหรับเอกสาร
ภาษาต่างประเทศ แล้วระบุชื่อผู้แต่งและปีที่พิมพ์ของเอกสารอันดับแรก ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง

ชื่อ✓สกุล.✓✓(ปี พ.ศ.).✓✓ชื่อหนังสือ.✓✓(พิมพ์ครั้งที่✓X).✓✓เมืองที่พิมพ์:✓
✓✓✓✓✓✓✓สำนักพิมพ์. อ้างถึง ชื่อ✓สกุล.✓✓(ปี พ.ศ.).✓✓ชื่อหนังสือ.✓✓
✓✓✓✓✓✓✓(พิมพ์ครั้งที่✓X).✓✓เมืองที่พิมพ์:✓ ✓✓✓✓✓✓✓สำนักพิมพ์.
ธีรรุฒิ เอกะกุล. (2543). **ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์**. อุบลราชธานี:
สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี. อ้างถึง Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970).
Determining Sample Size for Research Activities. **Educational and
Psychological Measurement**. 30(3): 607-610.
ประคอง วรรณสุต. (2538). **สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์**. กรุงเทพฯ:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อ้างถึง Best, J. W. (1978). **Research in Education**.
(3rd ed). New Jersey: Prentice Hall.
ยุทธพงษ์ กัยวรรณ. (2543). **พื้นฐานการวิจัย**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาสน์. อ้างถึง
Cronbach, L. J. (1974). **Essentials of Psychological Testing**. (3rd ed).
New York: McGraw-Hill.
วรรณิ แกมเกต. (2551). **วิธีวิทยาการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อ้างถึง Yamane, T. (1973). **Statistics: An
introductory analysis**. (3rd ed). New York: Harper & Row.

(2) การอ้างอิงโดยระบุชื่อผู้แต่งต้นฉบับ (Original) ที่ผู้อื่นนำมาอ้างอิงต่อใน
กรณีหนังสือของ ธีรรุฒิ เอกะกุล (2543) ให้ระบุชื่อผู้แต่งและปีที่พิมพ์ ตามด้วย “อ้างอิงใน” สำหรับ
เอกสารภาษาไทย หรือคำว่า “Cited in” สำหรับเอกสารภาษาต่างประเทศ แล้วระบุชื่อผู้ที่นำผลงาน
นั้นมาอ้างอิง ดังตัวอย่าง

Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities.
Educational and Psychological Measurement. 30(3): 607-610. อ้างใน
ธีรรุฒิ เอกะกุล. (2543). **ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์**.
อุบลราชธานี: สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
Best, J. W. (1978). **Research in Education**. (3rd ed). New Jersey: Prentice Hall.
อ้างอิงใน ประคอง วรรณสุต. (2538). **สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์**.
กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
Cronbach, L. J. (1974). **Essentials of Psychological Testing**. (3rd ed). New York:
McGraw-Hill. อ้างใน ยุทธพงษ์ กัยวรรณ. (2543). **พื้นฐานการวิจัย**. กรุงเทพฯ:
สุวีริยาสาสน์.
Yamane, T. (1973). **Statistics: An Introductory Analysis**. (3rd ed). New York:
Harper & Row. อ้างใน วรรณิ แกมเกต. (2551). **วิธีวิทยาการวิจัยทาง
พฤติกรรมศาสตร์**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

5.2.11 รูปแบบการเขียนบรรณานุกรมจากจดหมายเหตุ คำสั่ง ประกาศ ระเบียบ

ตัวอย่าง

ชื่อหน่วยงาน.✓✓(ปี, วัน เดือน).✓✓ชื่อของเอกสาร.✓✓เลขที่✓ประกาศ/ คำสั่ง/จดหมายเหตุ/
ระเบียบ. (ถ้ามี)
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์. (2549, 18 มีนาคม). ระเบียบมหาวิทยาลัยราชภัฏ
วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี ว่าด้วยการออกหลักฐาน
แสดงผลการศึกษา พ.ศ. 2549.
มหาวิทยาลัยบูรพา. (2548, 13 กุมภาพันธ์). ประกาศมหาวิทยาลัยบูรพา เรื่องกำหนดการ
เกี่ยวกับการเรียนการสอนประจำปีการศึกษา 2548.
หอสมุดแห่งชาติ. (จ.ศ. 1206). จดหมายเหตุรัชกาลที่ 3. เลขที่ 12.

5.2.12 รูปแบบการเขียนบรรณานุกรมจากราชกิจจานุเบกษา

ตัวอย่าง

ชื่อกฎหมาย.✓✓(ปี, วัน เดือน).✓✓ราชกิจจานุเบกษา.✓✓เล่ม✓ตอนที่✓หน้า✓เลขหน้า.
พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547. (2547, 1 มิถุนายน). ราชกิจจานุเบกษา.
เล่ม 121 ตอนพิเศษ 23 ก. หน้า 1-24.
ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องหลักเกณฑ์การกำหนดชื่อปริญญา พ.ศ. 2549.
(2549, 1 มิถุนายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 123 ตอนที่ 54 ง. หน้า 89-109.

6. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

การเขียนหน่วยต่าง ๆ ควรใช้ระบบ SI และเป็นสากล ถ้าหากต้องการย่อหน่วย ควรใช้
ตัวย่อเป็นภาษาอังกฤษที่ถูกต้องและเป็นสากล การใช้ศัพท์วิทยาศาสตร์ให้ยึดคำบัญญัติของ
ราชบัณฑิตยสถาน ชื่อสถานที่ต่าง ๆ ให้ใช้ตามประกาศของสำนักนายกรัฐมนตรี

การเขียนคำที่มาจากภาษาต่างประเทศ หากต้องการทับศัพท์เป็นภาษาไทย หรือต้องการ
แปลเป็นภาษาไทย การแปลหรือเขียนทับศัพท์ครั้งแรกควรใส่คำศัพท์เดิมไว้ในวงเล็บต่อท้ายคำแปล
ด้วย ซึ่งถ้าคำศัพท์ใดที่ไม่ใช่คำศัพท์เฉพาะ ก็ไม่จำเป็นต้องขึ้นต้นด้วยตัวใหญ่เช่น “การเหนี่ยวนำ
(Induction)” “เวเบอร์ (Weber)” และเมื่อต้องการใช้คำแปลเดิมซ้ำอีก ให้ใช้ภาษาไทยโดยไม่ต้องใส่
ภาษาอังกฤษกำกับ

กองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ในการตรวจแก้ไขเรื่องที่ยังมีข้อผิดพลาดแต่จะเห็นสมควร
ในกรณีที่ยังเป็นฉบับต้นฉบับที่แก้ไขแล้วกลับคืนผู้เขียน เพื่อความเห็นชอบอีกครั้งหนึ่ง

สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
Office of Academic Promotion and Registration,
Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage

เลขที่ 1 หมู่ที่ 20 ตำบลคลองหนึ่ง อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี 13180
โทรศัพท์: 0-2909-1432 E-mail: tabianvru@hotmail.com Line ID: @332iebik

<https://acad.vru.ac.th>
<https://so06.tci-thaijo.org/index.php/var>